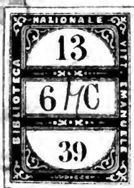
SALUSTIJ TIBERIJ A CORNETO FORMULARIUM CUIUSUIS GENERIS...

Sallustius Tiberius

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
13
6 I/C
39

SALVSTII TIBERII A CORNETO
FORMVLARIVM
CVIVSVIS GENERIS
INSTRVMENTORVM,

Ad stylum, & communem vsum Romanę Curiæ, Vrbis, & Orbis accomodatissimum, receptissimum, & vtilissimum.

Coniectis in hoc Prosperi illius Campani, Vincentij Monaldi, & aliorum peritissimorum in arte Virorum formis aliquot, & exemplis recognitis, & comprobatis Testamentorum, Donationum, Feudi, Concessionis, & Primogeniture, aliorumq. contractuum, maxima Auctoris diligentia vndecunque conquisitis, atque collectis.

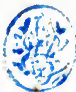
Cum extensione, & explanatione etiam ipsius Auctoris, singularum, singulis tabulis pro earum varietate variè interiectarum: necnon declaratione diuersarum materiarum ad artem Notariatus pertinentium. Cum Breui tractatu de Clausulis quotidianis variorum instrumentorum. Et modo procedendi ad executionem litterarum compulsorialium.

Et in hac postrema editione multis in locis auctum, & locupletatum.

Indice adiecto, vel copiosissimo, quo singulis Formulæ, harum Clausulæ, artis variæ Materiæ, cum declarationibus, & determinationibus earundem capitulaq. singula, nullo negotio, reperiri poterunt.

BRACCIANI,

Ex Typographia Andreę Phęi Typographi Ducalis. MDCXLV.

SVPERIORVM PERMISSV.

Ad Instantiam Io: Pauli Rocchetti.

Imprimatur, si videbitur Reuerendiss. P. Mag. Sac. Palatij.
Fr. Nicolaus de Bracciano Augustinianus Mag. pro Reuerendiss. Episcopo Sutrino, & Nepesino.

Imprimatur,
Fr. Hyacinthus Serronius Mag. & Reuerendiss. P. Mag. Sacri Palatij Socius, Ord. Præd.

Fe

PERILLVSTRI ET EXCELLEN. D.

D. IVSTINO GENTILI

CIVITATIS ET STATVS

BRACCIANI

AVDITORI GENERALI,

Andreas Phæus S.P.D.

I iura, & Formulæ, ut inquit Tullius, de omnibus rebus erant constitutæ, & stipulantium Formulas in negotijs gerendis Veteres illi componere solebant; non dedignetur nostra hæc Aetas Formularium inspicere, quo cuncta rerum Forensium Instrumenta continentur: horũ enim nomine monumenta scripturarum ad res gestas pertinentium fide digna omnibus testamur. Nam, ut quisque non nisi Instrumentis ad cautè agendũ utitur, ita nulla causa non nisi Instrumentorum ope nos ad lucem veritatis indagandam instruere potest. Sed eò clarius hoc Opus in lucem proditurum ego existimo, quò tuo est inscriptum nomini, Iustine, cuius virtuti plurima lux in pertractandis Iustitiæ rebus vario temporum, locorumque tractu summoperè affulsit. Quin & hodie magno cum nominis splendore omnes Brac-

cianensis

cianensis ditionis causas, tuum munus est, audire, & Vrsinæ gentis iura decernere. Inde cum Excellentissimi Iordani II. Ducis Vrsini (maximæ Romani nominis gloriæ) *nutibus ego quoque inseruiam, par duxi, hoc meis typis impreßum Opus deuoto animo tibi dicare, qui insigni Iustini nomine omnes Iustitiæ partes in Vrsino dominio probè exerces Cui non dißimilis est animi propensio, communis sit honoris neceßitudo. Accipe igitur è mea typographica officina has Instrumentorum Formulas; & quæ alios in controuersijs securitate instruunt, bono omine ad felicitatis incrementa tibi instruant tutißimum iter Vale.*

FORMVLARII INSTRVMENTORVM LIBER PRIMVS.

SALVSTII TIBERII A CORNETO.

De Officio Notariorum. Cap. I.

1 *Nimia Tabellionum imperitia mundum destruit.*
2 *Quedam dicuntur de Notarijs notatu digna.*
3 *Notarij experti sunt summopere laudandi.*
4 *Renunciatio benef. vell. facta ad certificationem Notarij legum ignari, inualida est.*
5 *Secus si iuramentum interuenit.*

Otarij officiũ magnę auctoritatis est, maioris tamẽ periculi, quippe, quia dicebat Bald. conf. 6. lib. 1. & in repetit. Iaf. in l. si filius a patre col. fin. ff. de liber. & posth quod nimia notariorũ im-
1 peritia mũdũ destruit, & ponit consciẽtiã proborum virorũ in magno discrimine, & subdit ibi Alex. ꝙ Notarij multoties sũt
2 imperitiores testatore, & dicit Roman. singul. 52. quod sũt sicut psitacus, & pica, qui ſtãt in domo Dominorũ, & dicunt ea, quę audiunt, & nesciunt, quid dicant; nõ desũt tamẽ multi legales, & experti, quorũ operę necessarię sunt, & hi summę laudãdi, & honorandi. Cagnol. in l. si librarius nũ. 1. ff. de reg. iur. optimum igitur foret, vt aliqua Pontificia Constitutione prouideretur, vt non nisi pręuio diligenti examine idonei
3 admittantur, imperiti veró explodãtur. Cęterum hic quædam animaduertẽda statui, quę obseruari debeant ab ipsis Notariis, et quæ ad eorum officium spectẽt, virtutẽq; et intellectum clausularum diuersorum instrumentorum contractuum, et vltimarũ voluntatum pro meis licet tenuibus virib. explicare: quoniã si in instrumẽto, vt puta mulierum, vel minorum, filiorumfam. asserãt Notarii se eos de benef. Senatusc õsulti Velleiani, aut Macedoniani certiorasse, si tamen interrogentur, quid sit Velleianũ, vel Macedoniũ, respondeãtq. se nescire, cõtrouersũ, nec semel dubitatũ fuit de validitate talis instrumẽti, nec desuerũt aliqui qui affirmarũt talẽ renunciationẽ non valere, vt per Rip. in l. centurio col. 17. ff. de vulg. Iaf. in l. si duo patroni §. idẽ Iulianus col. 3 & 4. ff. de iureiur. idem Rip. in l. 1. col. si cert. pet. Alex. in apostil. ad Bart. in fin. §. fin. ff. ad vell. Felyn. in cap. si diligenti, de prescript. licet stante iuramento, contrariũ teneat idẽ Alex. in l. sciẽdũ col. 3. sub n. 33. in fin. ff. de verb. oblig. Alcia. de præsump. 13. Cępol. conf. 195. & hãc opinionẽ sequitur Cagno. in d. l. si librarius sub n. 35. ideó nõ inutiliter statuendũ fore cẽsui, libellũ hunc in lucem, edere, si non professis, saltem tyronibus profuturum.

De venditione Cap. II.

1 *Formulam instrumenti venditionis domus, habes infra in 2. lib.*
2 *Requisita instrumenti*
3 *Clausula illa sponte, & ex eius certa scientia quid operetur in contractu*
4 *Confines rei venditæ, quomodo, & qualiter sint exprimendi;*
5 *Cõfines in instrumẽto enũciati ꝓbãt dominiũ.*
6 *Clausula (iure proprio) ponitur quando venditio fit à vero Domino proprietatis.*
7 *Clausula (vendidit & dedit) quid operetur.*
8 *Differentia inter dare, & tradere.*
9 *Clausula illa (tradidi) quando debet poni in instrumento*
10 *Forma assecutionis possessionis vigore clausulæ prædictæ.*
11 *Virtus seu intellectus clausulæ ad habendũ,*

1 SIcut in cuiuslibet contractus initio nomen Domini est inuocandum, & alia
2 requisita pro illius validitate præmittéda sunt, de quibus habetur per Bart. in l. non putauit §. non quis ff. de contract. & in l. diuus ff. de testam. milit. Bald. in l. 1. C. de iur. & fac. ignor. ita etiam in hoc meo opere inchoando, & prosequendo diuinũ auxiliũ humiliter imploro, vt ille sit a meis dexteris, qui bona cuncta mortalib. tribuit, & fons est sapientię, & omnium scientiarũ elargitor, vt mentem meam illuminet, linguamq; meam dirigat, vt in huiusmodi cõtractus clausularum explicatione referre, & exprimere valeam quæ diuinę maiestatis gratia, auditores pręsertim notarios delectent, eosq; in eis instruant ad laudem, & gloriam suę incomprehẽsibilis diuinitatis, eiusq. gloriosissimæ matris, & totius cælestis curiæ.
3 Ad euidentiã igitur clausularũ prescriptę formę, pręmittendũ erit, quod clausula illa (spontè, & ex eius certa scientia, & spontanea voluntate) licet confessio errantis nulla sit, in tantum quod iuramẽtum reddit inualidum secundum Bald. in cap. 1. item sacramenta in 2. col. de pact. iuram. firm. tamen secundũ aliquos ll. interpretes, clausula hęc tãtæ est virtutis quod error probari non potest, addit. Bald. in l. 4 §. fin. ff. si quis caus. ibi tamẽ vide de modo probandi, idem etiam attestatur Alex. in l. si dari sub n. 2. ff. de verb. oblig. Item tollit conditionem indebiti, quæ non competit promittenti indebitum scienter, Bart. in l. fin. idem quæsijt in 1. col. vers. & per hoc puto ff. de con. indeb. vbi dicitur, quod nisi d. clausula ponatur, non tollitur cond. indeb amplius dicit Alex. ibi in §. 1. quod dicta clausula (ex certa scientia) operatur, quantum clausula (& indebitè promissio facta cõstaret, ex nunc donat) vt per Bart. in d. §. idem quæsijt in 1. col. in fin.
4 Confines autem rei venditę singulatim describantur, nam res immobiles alienatę seu venditæ determinari debet in instrumento, per quantitates, qualitates, loca, & latera, vt per Speculat. in §. nunc sciendũ 3. part. lib. 4. sub num. 11. de empt. & uendit.
5 Confines autem in instrumento enunciati, præsertim in facto antiquo probant dominiũ inter partes enunciantes, & illis statur, vt not. in l. cũ aliquis, & ibi glos. in vers. ex hoc C. de iure deliberan. quia quilibet Dominus præsumitur scire confinia rei suæ, v dicit Alexan. in cons. 89. in 2. col. 3. vol.
6 Nota, quod clausula illa (iure proprio) ponitur, quando venditio fit a vero Domino proprietatis, ille enim dicitur possidere pleno iure, qui possidet, vt Dominus l. 4. C. de reuocand. donation. & quando quis habet proprietatem, & vsumfructum, & ius alie-

alienandi tanquam rem propriam, tunc illius dominium in accipientem transfertur, & hoc dicitur ad differentiam rei emphiteoticę, quę ab ipso emphiteuta tradi seu iure proprio vendi non potest: quia ad eum proprietas non pertinet. vt per Specul. in d. §. nunc sciendum sub num. 7. vers. iure proprio eod. tit. Clausula (vendidit, dedit, & concessit) operatur, quod
7 si venditor est Dominus, intelligitur dare idest dominium transferre in emptorem, vt per Bart. in l. exempto in fin. princ. ff. de act. empt. & plenius in fin. in 1. col. in vers. & ideo instrumenta, quæ fiunt, ff. de cond. ob caus. Differentia autem inter da
8 re, & tradere est scilicet dare, idest dominium transferre, si venditor est Dominus, vt superius dictum est; si verò non est Dominus, tunc solum tradere intelligitur, vt per eundem Bart. in d. l. exempto eod. tit.
9 Illud quoque non est ignorandum, quòd clausula illa (tradit) posita in instrumento venditionis, seu donationis, probat traditionem solum, quando tempore instrumenti potuit interuenire, vt puta qui res vendita erat præsens, alias regulariter probat licentiam apprehendendi possessioné. Bald. sing. in l. iudicia C. de rei vend. in 1. col. in vers. sed iuxta hoc quęro, Lãfranc. in cap. quoniã cõtra vers. testes de prob. Eo enim casu tunc in instrumento sic diceretur, cuius rei possessionem idem vendi
10 tor coram me Notario, & testibus infrascriptis, tradidit ipsi emptori, ibidẽ præsenti, ostium ipsius domus in eius manib. ponendo, & ipsum in dictam domum corporaliter introducendo: qui emptor ipsã possessionem corporaliter apprehendens, asseruit, & protestatus fuit se ex nunc, nõ tantum corpore, sed etiam animo posside re. Si autem de terra dicatur, ipsam possessionem corporaliter intrando, & de terra, & de frondibus accipiendo, & asserendo, & protestando se, non tantum corpore, sed etiam animo posidere.
11 Clausula illa ad habendum, tenendum &c. tenendum scilicet naturaliter, & de facto intelligitur, possidendum veró ciuiliter, & de iure, quia ciuilis possessio causa domin ii acquirẽdi inuenta est; licet possessio sit tantum naturalis, & non ciuilis vt illa, quam habet emphiteota, vsufructuarius, vel vassallus, vt per Specul. in §. 1. lib. 4. sub nu. 2. de empt. & vend. cui additur etiam, & perpetuó faciendum, quod videtur locum habere in rebus immobilibus, quarum dominium trãsit in accipientem, vt perpetuo, & sine præfinitione temporis emptori, & eius successoribus. sicut vero Domino liceat facere de re empta. quicquid velit, vt ibi sub dicto numero.
12 Cessit omnia iura, & actiones reales, & personales: & in rem suam constituit dictũ emptorem, operatur, quòd possit emptor agere rei vendicatione, quamuis non sit secuta traditio Dyn. in reg. pro possessore lib. 6. Bart. in l. si ager, in fin.

Item operatur, quòd secundus emptor non teneatur denunciare lité motam suo authori; sed potest denunciare primo venditori, (idest auctori venditoris sui) Bart. in l. si pro §. pro euictione in fin. ff. de euictione, & plenè in l. Iul. §. qui fundum in 2 col. in princ. in vers. quæro vendidi ff. de verb. oblig. idem Bart. in l. per diuersas C. mandati, & quod emptor possit agere cõtra auctorem venditoris sui, vt suscipiat in se iudicium euictionis, Bald. in l. 1. in fin. C. de iur. dot.

Item operatur, quód conductor, uel inquilinus teneatur stari emptori, cui alias non cogeretur, ut per Bart. in l. qui fundũ ad fin. ff. locati.

Item operatur, ut in emptorẽ transeãt directę actiones, sine cessione, sine qua alias transirent utiles tantum, idẽ Bart. in l. creditor §. pen. ff. de act. empt. quem omninò uide in l. si ager. ff. de rei uend. Item operatur, ut possit emptor dictam rem loco pignoris retinere, Bart. in l fin. in princ. ff. de distract. ping.

13 Directa aũt est illa, quę oritur ex cõtractu, uel quasi contractu. Vtilis autẽ est illa quæ datur cessionario, uel emptori, ut per Castr. in l. ex legato sub n. 1. C. de legatis. Et quare dictum sit prius de realibus quã personalibus, cum quemadmodum personę sunt digniores reb. l. iustissime in princ ff. de edil. edict. ita actiones personales debẽt cẽseri digniores realib. Tu dic quod licet personæ sint digniores rebus, tñ actiones reales censentur digniores personalibus, quia firmius habent, & plenius præuidẽt, nam competũt pro iure quod quis habet in re contra quemcunq. detinentem, quãuis nullo iure sit obligatus. Personales

autem competunt pro iure, quod quis habet ad rem, seu pro obligatione quam habet contra obligatum, & sic contra alium non competunt, Ias. in l. 1. ff. de reb. cred. sub nu. 13. & 14.

14 Clausula dans licentiam emptori intrãdi possessionem propria auctoritate, & donec &c. constituit se precario nomine possidere. Operatur, vt emptor possit propria auctoritate possessionẽ capere; quod alias non posset, vt per l. ex stipulatione, & ibi Doctor. & Paul. de Castr. de acquir. possess. qua licentia nõ tributa emptor de vi teneretur quia vim committere videretur, vt in d. l. fin. ex stipulatione eod. tit. Peregrin. decis. 312. nec ignorandũ erit, quod

15 ex dicto constituto transfertur ciuilis, & naturalis possessio, vt per Put. decis. 2. de empt. & vẽdit. Dec. in l. fin. C. de edict. Diui Adrian. tollen. sub nu. 5. in tantũ, quod constitutarius remedium habet recuperãdæ possessionis in casu spoliationis, nonminus quam si plenam, & realem possessionem habuisset, vt per Tiraquel. in tract. cõstituti 11. ampliatio, Afflict. decis. 193. Rex Ferdinandus n. 91. quam plures alii effectus huius clausulæ constituti singulatim enumerãtur per Petr. Grauinam post formam venditionis libert. in verb. aduerte notario vers. 7. quæro.

16 Aduertendum est tamen, quod ad hoc, vt dicatur realis emptio, pretium verè interuenire debet, vt dicit glo. in l. fin. C. de prædiis, & Bald. in l. ex conuentione C. de

17 pactis, & propterea bene erit dicere in instrumento, quod pretium soluitur in præsenti & numerata pecunia coram notario, & testibus, quo casu non est opus renunciare exceptioni non numeratæ pecuniæ, vt per Specul. 3. part. lib. 4. sub num. 27. de empt. & vend. secus si pretium non numeratur, vt ibi.

18 Deueniendo ad intellectum clausulę, & si plus valet, &c. quę est nobilioris momẽti, & maioris dubitationis, dico quod si in instrumento simpliciter diceretur, si plus valet, vẽditori emptori donati, &c. illa verba referuntur ad modicam quantitatẽ, vt per Gabriel. conclus. 1. lib. 3. sub num. 56 de empt. & vendit. Ergo si excedit vltra dimidium iusti pretii, nõ potest dici, quod

19 sit donatio, & consequenter rescinditur, ex remedio l. 2. C. de resc. vend. secus autẽ quãdo illud plus principaliter cõtrahentes voluerũt donare, & per Paris. in cons. 128. nu. 33. vol. 1. Et propterea ad hoc tollendũ, optimum est vti clausula magis ampla, & clara, scilicet, & si res plus valeat id totum spontè, & ex eius certa scientia donauit, siue in magna, siue in parua quãtitate cõsistat, etiam si multum excederet dimidium iusti pretii, Menoch. de arbit. Iud. cas. 144. sub nu. 16. qui casu licet locus esset rescissioni vẽditionis ex dicto remedio l. 2. tamen remanet donatio, quæ nõ rescinditur; vt per Alex. in l. si quis, cũ aliter sub nu. 23. in fin. de verb. oblig.

20 Nec inutile videtur dicendum in dicto instrumento, quod venditor renunciat dicto remedio l. 2. C. de rescin. vendit. specificè, & omni legum auxilio, quia per talẽ renunciationem indubitanter venditor excluditur ab illius beneficio, Afflict. decis. 220. sub num. 1. Gabriel concl. 1. lib. 2. de empt. & vendit. quia renuncians cum iuramento est similis scienti l. quęritur §. si vẽditor ff. de edil. edict. Loffred. in cons. 23. col. 3. quo casu non datur absolutio à iuramento: saluo nisi læsio esset enormissima, vt per Ias. in auth. sacramenta puberum, C. si aduersus vẽd. sub nu. 43. quod intellige, quando non sunt statuta in oppositum, quia tunc minime mutãda sunt, quę legem certam habuerint l. quod si nolit §. quia assidua ff. de edilit. edict. & l. minime ff. de legib. Illud quoque ad relatum propositum

21 non est prætereundum, quo ad insinuationem dictæ donationis, quod tetigit idem Alex. in d. l. si quis cum aliter dicens, hoc tantum solum per Io. Cal. in cons. suis super rubr. de empt. & vend. in cons. 11. tenẽtẽ, quod insinuatio nõ requiratur. Quia debet inspici id, quod principaliter agitur in contractu vend. & quod contrariũ scilicet quod non requiratur insinuatio tenet Ro. per l. cum hic status §. pen. vers. idem respondeo de donat. inter vir. & vxor. & l. si quis donationis C. de cõtrah. empt. Bald. in rubr. eodem titulo, vbi dicũt, quod talis non est vera donatio, & sic videtur, quod non requiritur insinuatio. per Gloss. in l. Aquilius de donat. sed cum Alex. ibi non decidat, nec ego hic decidere volui, quia non est articulus noster, sed tantum dico quod si dubitaretur de læsiua venditione, curarem non inutiliter apponi in instrumen-

mento, quod ipse venditor donator constituat eundem donatarium. Procuratorem irreuocabilem cum iuramento ad quando,& quoties ipsi placuerit,comparendum eius nomine coram quocunque Iudice,absque alia citatione,& quatenus opus sit dictam donationem insinuandũ & insinuari petendum,ac decretum iudicis, & auctoritatem interponi petendum, impetrandum,& obtinendum,& quęcunque alia requisita circa dictam insinuationem faciendum.

22 Amplius antequam à conscriptæ formulæ clausulis, & illarum intellectu recedamus, si etiam de aliis clausulis euictionem concernen. sermonem facimus; nam promissio de defendendo emptorem ab omni molestia, & molestante persona, qui operetur, vide ad hoc Bart.in l.venditores,paulo post princ.ff.de verb. obligat. & in l.ratio in prin.de action.empt. Spec. in 3.par.lib.4.§.1.sub num.36.de empt.& vendit. vbi dicit, quia cum lis iniusta fuerit, quod patet, ex eo quod empor obtinuit,nõ tenetur ei venditor ad aliquid pro iniusta lite, quantumcumque promiserit eũ defendere ab omni persona,& vniuersitate:quia intelligitur contra mouentem litem legitimè,& iustè, vt tibi in tantum, quod tunc venditor nõ tenetur de iniqua sententia lata, contra emptorem in causa euictionis, Angel. in consil. 113.incipien. (In Christi nomine) præmittendum est, quãdo Iudex omnino processit extra ordinem iuris, sed iniustitiam facit.

23 Ad hoc igitur, vt vẽditor omninó teneatur,ne dum ad expensas, verum etiam in causa euictionis: Non inutile in præscripta forma scriptum est,quòd venditor teneatur de defendendo emptorem de iure, & de facto, etiã quòd sequatur euictio in petitorio, siue in possessorio,etiam per iniuriam,vel iniustam sententiam iudicis,& per Bart. in l.stipulatio iusta in princip.3. colum. in vers.quæro aliquis vendẽs, ff.de verb.obligat.& ibi Alex.& Bal. in l.fin. in 1.colum. in verb. querunt doct.C de act. empt.Item operatur,quòd sententia lata contra emptorẽ nocet venditori, Bald.singul.in l.finali in 2.colum.in princ.& in verbo quæro, quod operabũtur,secus sine dictis clausulis(vt superius probaui)quibus

24 addo,quod expulsus de possessione, etiã quod ex interdictio, vnde vi succubuerit, non agit de euictione, vt per Ias.in l.si domus,§. de euictione sub numero 13.ff. de legat.primo. Ideo non ab re si in præscripta forma ponitur pactum, quod vẽditor teneatur de euictione,si res euicãtur quo

25 cunque remedio possessorio. Nec absonũ videretur,cum venditor promittit litem non inferre,neque inferenti consentire adiicere aliquam pœnam,quia si facit, & quod extra ius:faciat pœna incurrit.l. diuus in prin.ff.de pe.arg.extrac.pe.de simonia: litem in se suscipere,&c. hoc pactum

26 potest emptori, quia nisi fieret non teneretur venditor de iure reficere expẽsas litis,nisi succubuerit l.petitor. C.de euict. quia emptor rem suam videtur egisse, ex quo obtinuit, quia cum lis iniusta fuerit, quod patet eo quòd emptor obtinuit,non tenetur ei venditor ad aliquid pro iniusta lite, (quantumcumque promiserit) eum defendere ab omni persona, quia intelligitur contra mouentem sibi litem legitimè,& iustè,vt superius probaui secus ex pacto,vt in dicta l. venditores,ff.de verb. obligat.

Vbi autem venditor promittit,tam causam principalem, quam accessoriam suis sumptibus prosequi, &c. istud pactum utile est, in tantum quod si nõ paciscitur

27 emptor, tenetur appellare postquam primã causam egit,vt per l.Herennius,ff. de euict.§.Caio,secus cum dicto pacto,vt per Specul.in §.1.de empt.& vẽd.sub nu. 26.lib.4.3.par.licet Bald. contrariũ affir-

28 met,quod emptor victus in petitorio,non debet appellare, quia præsumendum est pro sententia,vt in l.emptor sub num.6.in princip.C.de euict.secus in possessorio,vt ibi, vtcumque sit necessitas appellãdi pacto remitti potest. C. de empto, appell l. fin.in fin. Remittentibus enim ius suum, non est regressus ad illud, vt per eundem Specul.eod.tit.sub num.37.

29 Clausula de faciendo consentire omnẽ personã, &c. Operatur, quod alius habẽs ius in re vendita consentiat,vt in l.fin.ff.si cert.pet.institu. de inut.stip.§. si quis aliũ citatum per Specul.in §.1.eod.tit.ver. faciet sub num.4.lib.4.3. par. Redeundo ad

30 aliqua alia de euictionis clausulis, remanet referẽdum,de intellectu huius clausulæ, si de litis euictione non fuerit certificatus

catus, in quo breuiter dico: Operatur, quod venditor tenetur de euictione (etiã si non fuerit notificatum, quod fuerit mortalis) Ang. in l. Emptor, C. de euict. Bald. in l. 1. in vlt. colum. in verbo item, & quæro C. de perin. & commo. rei vend. licet venditor, de lite mota certificari debeat, vt per eundem Bald. in l. si cum quæro, C. de euic. in princ.

32 Nec desunt aliqui Notarij, qui in stipulatione Instrumenti ponunt, quòd venditor teneatur ad duplum rei euictę, pro cuius intelligentia notãdum est, quod si simpliciter sub pœna dupli, illud duplum de iure refertur ad pretium conuentum, non autem ad rei bonitatem, quę pluris est, quàm pretium, vt in l. si fundo, & l. cum fundus, ff. de euict. & sic exprimendo ad duplum rei euictę, intelligitur ad æstimationem rei, quãti pro tempore plus valuit, vt per eundem Specul. in §. 1. de empt. & vendit. nam duplum tantum valet, quantum tantundem, vt ibi sub nu. 39. in 3. par.

23 lib. 4. Et licet satis superflue dictum sit de euictionis clausulis: Nihilominus antequam eis finem imponam, hoc quoque mihi visum est addere, scilicet quòd promittens de euictione, cum dictione illa qualitercunque res euincatur, nõ tenetur si res fuerit euicta per sententiam iudicis qui nõ seruauit ordinem iuris, vt in sing. Hip. de Marsil. 354. incipien. in dubio alleg. Balb. in l. sancimus, in 4. col. vers. 13. quæritur, C. de iud. & ratio, quia cognoscere iuris ordine non seruato, est ius alterius auferre secundum Bal. in c. 1 §. seu furtum in 5. col. de pace iur. fir. Item est alia ratio, quia iudex procedens extra ordinem, dicitur procedere de facto, vt per eundem Bal. in l. ictus fustium in vlt. col. ff. de his qui not. inf.

De Emptionibus, & Venditionibus Cap. III.

1 *Plures modi hic referuntur quando venditur res libera, & quando res non est libera.*

2 *Nemo plus dare potest, quam quod habet.*

3 *Clausula cum accessibus, & exitibus vsque in vias publicas, quid operetur.*

4 *Clausula concedens possessionem vacuam, liberam, & expeditam, quid operetur.*

5 *Venditio casalis, seu possessionis, quando dicitur facta ad mensuram, & quando ad certum corpus.*

6 *Cautela emptoris rei alicuius hæreditariæ restitutionis subiectæ.*

7 *Filius non potest eligere vnam rem pro legitima nisi in casu alienationis illius.*

8 *Pater tanquam legitimus administrator filii potest alienare bona sui filij absque decreto iudicis, & quomodo fieri intelligatur.*

9 *Venditor qui arram recepit in casu pœnitentiæ, vel duplicatam vel interesse soluere tenetur arbitrio emptoris, &c.*

ET licet quamplura dixerimus de intellectu clausularum prescriptę venditionis formulę, non inutiliter etiam referre censui aliqua alia (circa prędicta subiectionem materiam) quęlibet extra cõsiderationem intellectus dici videantur, tamẽ quia valde sunt notatu digna, & à notarijs pro cõmuni omnium vtilitate scitu necessaria, cum vt plurimum pro illorũ intelligentia ad eos recursus habetur. Ne igitur hi errent, & alios secum errare faciant; ea sub silentio non pertransiero. Hoc etiam scias ad intelligentiam plurium formarum instrumentorum venditionis, quod quinque modis ius, siue conditio rei venditæ

1 ponitur in similibus instrumentis. Primò cum venditor rem suam asserit esse, tũc dicitur iure proprio & ad perpetuum. Secundo quando pro certo asserit rem esse Emphiteoticam, vel alteri conditioni subiectã & tunc dicitur iure conditionis Emphiteoticę debendę tali Ecclesię. Tertio cum dubitatur, an res sit propria, aut alterius, siue alicui conditionis subiecta, & tunc venditor liberat se, sic alternatiuè dicendo, si propriam in perpetuum, si conductitiam, vnde pertinuerit (idest) si res propria est habeas, vt propriam in perpetuum, si conductitiam, habeas cum illa conductione, ad quem pertinet. Quarto, quando certum est, quę, & quanta pars rei venditę sit propria, & quę, & quanta sit conductitia, & tunc dicatur quod proprium in perpetuum, quod conductitium vnde pertinuerit, etiam hęc contrahentes exprimant in contractu, vt per Speculator in §. 1. sub num. 26. 3. par. lib. 4. de empt. & vendit. Nota amplius quod in venditione rei liberę, quod emptor asserat ad eum liberè pleno iure dominij, vel quasi, ac iure pro-

prio, & in perpetuum, vt supra spectare, & pertinere . si autem res est emphiteotica sub proprietate talis Ecclesię dicatur, saluo iure, & reseruato cõsensu Rectoris talis Ecclesię respectu illius proprietatis, & non alias, aliter nec alio modo, de quo expressè protestatur, dicatur etiam quod rẽ vendidit, quantum ad solam possessionem, &
2 vtile dominium, quia is venditor non potest plus dare, quam quod habet, nec alteri dare, cui de iure habere non licet, & à quo res de iure auocari potest, vt in l. non videtur ff. de acquir. possess. ex superius con-
3 scripta forma rei Vrbanę venditionis, poteris elicere formam venditionis rei rusticæ mutandis mutatis, cui post expressionem cõfinium, adde clausulam, cum omnibus suis eccessibus, & exitibus, vsque in vias publicas, quę alias non veniret, vt per Batt. in l. binas in fi. ff. de seru. vrb. vt puta si res habet speciales, & priuatos accessus, & egressus, siue per prædium vicini siue per priuatum, seu semitam, illi cedunt emptori, vt per speculat. in §. 1. de empt. & vend. sub n... lib. 4. 3. par. secus si simpliciter venderetur fundus, quia tunc nõ intelligitur vẽdere accessum, seu viam per aliũ fundum nisi expressè sit actum l. si fundum
4 sub conditione §. qui fundum ff. de legib. Clausula autem concedens possessionem vacuam, liberam, & expeditã operatur, ꝙ etiã si alteri debeatur seruitus in re ab ea libera vendita censetur, gloss. est in l. fin. in vers. vacuam, C. vnde vi, Alex. in l. 2. §. de act. empt. super qua venditione rei rusticæ
5 nota ꝙ cum venditio fuerit facta ad mensuram expressa certa quantitate iugerũ, seu rubiorum rei vẽditę diminuitur illius pretium pro numero iugerum, seu rubiorum terræ, quę desunt ff. de act. empt. & vend. seruum § 1. quod verùm est, vbi statutum est pretium, pro singulo rubio, vt ibi vers. 1. igitur secus si venditio fiat ad certum corpus, tunc non cadũt in mensura, vt ibi.

Notandum est amplius, pro cautela em-
6 ptoris alicuius rei hæreditarię restitutioni subiectę in qua falcidia spectat ad venditorem quam rem vẽditor pro falcidia elegit sit in instrumento ante clausulam illam quam vẽditionem, & omnia, & singula, &c. ponatur videlicet. Pręterea dicatur venditor, cum rẽ venditam dixerit esse de bonis hęreditatis paternæ, in quibus falcidia, & debitum bonorum subsi lium sibi iure naturæ detur eandem rem in partem, & pro parte, ex falcidia sibi in bonis paternis debita, elegit, & accepit, nihilominus sibi in reliquis residuo falcidiæ (si quod ad eum vltra pertinet) reseruato, quod residuũ (si quod est) pro prædictis omnibus, & singulis á se in hoc instrumẽto, promissis firmiter obseruandis, ipsi emptori speciali iure pignoris, obligauit. Dans, & cedens ei ex iura, & actiones, quę & quas habeat, vel habere possit in bonis paternis ex causa falcidiæ supradictæ, vsque in summã ęstimationis dictæ rei, quanti pro tpe plus voluerit. Constituens eum procuratore, vt in rem suam. Ponens eum in locũ suum, ita quod nulla alicuius restitutionis, substitutionis, seu grauaminis, vel alterius rationis conditione obstante, possit suo nomine actionib. vtilib. & directis iure falcidię supradictæ tenere, & possidere, ac defendere, & super ipso residuo falcidiæ sibi in re pignoris obligãdo se de prædictis omnibus indemnẽ, ac integrum conseruare. Renuncians legibus C. comm. de lega. si duob. §. emptor de euict. si fundũ, & omni alio auxilio, ad hæc C. de transact. de fideic. & de pac. l. 1. & ꝙ not. extra de testam. amplius circa prędmissam alienationem bonorum subditorum fideicommisso, nota quod filius non põt sibi
7 eligere vnã rem pro sua legitima (nisi ipse vnam rem hęreditariam alienauerit) quia alienando illam, videtur sibi pro legitima eligere, Bald. in l. iubemus col. 1. C. ad trebell. vers. idem fallit in legitima, Cyn. in auth. res quæ C. cõmunia de leg. in fin. Pau. de Castr. in l. Marcellus §. res quæ in fine ff. ad trebell. Bal. cõs. 367. vol. 4. Corn cõs. 146. col. fin. vers. alius, & sic tertius vol. 1. Paris. cons. 17. col. fin. vol. 2 vide etiam ad hoc Menoch. de arbit Iudic. casu. 163. sub 19 Illud quoque nõ est ignorandum, quod
8 si pater tanquam legitimus administrator filiis in potestate in bonis aduentitiis filiis ratione vsufructus ad patrem spectantib. vult alienare res immobiles filii, quod in tali alienatione nõ requiritur decretũ Iudicũ ꝙ alias requiritur super alienatione rerũ immobiliũ minoris, vt per Ias in l. Præses Prouinciæ sub n. 2. C. de trãs. & in sing. Hip. de Mars. 498. nõ, quia lex multũ cõfidit de

de paterna pietate. Azo. in summa de bon quælib. in ver habet autem pater, & licet prædicti doct. simpliciter loquantur in patre alienante bona filii, absque decreto Iudicis, tamen intelligendum esse puto, cum consensu filii, vt per eundem Ias. in auth sacramenta puberum, sub num. 74. ve: s. adde. 6. limitat. C. si aduersos vēdit. & quod pater non possit alienare bona filij, est textus in l. 1. in fi. C. de bon. mater. nec per viam transactionis, quę dicitur alienatio, l. non solum. C. de præd. minorum cum pater retinendo tantum, non autem dando, vel transferendo possit transigere super bonis filij Bal. in l. 1. nu. 2. C. de bon mater. & ibi Pinel. par. 2. sub num. 45. vers. quos secuti fuerunt. DD. de Rota in vna Viterbiensis bonorum, coram Pamphilio
9 die 22. Ianuarij 1597. Venditor autē, qui arras recepit in casu inobseruantię, debet illas duplicatas restituere, vt in l. contrac. C. de fid. instrum. in fin. Instituta eod. tit. Quid si empor velit agere ad interesse, vel rem? dic, quod sic, per l. traditio. C. de act empt. & vend. eo quod in fauorem emptoris conceditur, vt sibi arrę duplicatę debeantur in eius lęsione conuerti nō debet. C. de leg. eod. tit. l. nulla.

De venditionibus rei minorum. Cap. IV.

1 *Formam instrumenti venditionis damus facta per minorem, cum decreto Iudicis, & auctoritate Tutoris, & inferius habes in 2. libro.*
2 *Minor non potest alienare bona immobilia, sine decreto Iudicis, & auctoritate Tutoris.*
3 *Minor potest renunciare beneficio restitutionis in integrum.*
4 *Clausula promittens & iurans non contrauenire, quid operetur.*
5 *Solemnitates adhibitæ in mandato procuræ, super re particulari non reiterantur in actis venditionis. secus in generali mandato.*
6 *Non potest constitui procurator ad petendū interponi decretum.*
7 *Statuta non ligant regulariter forenses, secus in his, quę respiciunt solemnitatem actus.*
8 *Clausula, grauia adhibitione cognitionis causæ, requiritur interponendo decretum Iudicis.*
9 *Clausula supplens omnes, & singulos iuris & facti defectus quid operetur.*
10 *Emptor debet esse sollicitus, vt pretium conuertatur in causam expressam.*
11 *Et quid si consanguinei recusant consentire.*

1 PRo continuatione instrumenti dictæ formæ instrumenti venditionis, poteris reassumere alteram infrascriptā vēditionis formulam, & ex ea elicere, seu hanc extendere, prout in ea mutādis mutatis, hoc tamen addito: quod dictus venditor iureiurando affirmet semper, & omni tempore dictam venditionem, & alia præmissa habere rata, grata, & firma, nec vllo vnquam tempore, tam respectu minoritatis, quàm alia quauis de causa contra facere, dicere, vel venire. Super quib⁹ omnibus, & singulis pręmissis tanquam ritę & rectę factis pręfatus Mag. D. iudex (vt supra) pro tribunali sedens, quia pręfatus A. Tutor asseruit, & affirmauit cum iuramento tactis, &c. pręmissa nō tendere ad damnum, & pręiudicium dicti D. N. Venditoris causa cognita, suum, & dictæ suæ curiæ decretum, & auctoritatem interposuit suppletis omnibus, & singulis iuris, & facti defectibus (si qui forsitan in pręmissis interuenerint) omni, &c. super quibus &c. Actum, &c. testibus, &c.
3 Ad hæc facit l. si constante ff. solut. matr. vbi habetur, quod minor est priuilegiatus in genere, in tantum quod eius bona immobilia non possunt obligari, neque alienare sine auctoritate Tutoris, & decreto Iudicis, quod si secus fuerit contractus alienationis, vitio nullitatis subiacet, &
3 est ipso iure nullus, l. si quidē. C. de pręd. mino. nec inutiliter opponitur clausula illa, quod minor renunciet cum iuramento beneficio restitutionis in integrum, quia minor potest renunciare beneficio restitutionis, vt per Alex. in l. si intra ętatē. C. de
4 integ. resti. mino. sub n. 6. tanto magis, cū illa additur. Nec venire contra contractū quia tunc videtur, quod dictam restitutionem petere non possit, etiam si de dicto beneficio restitutionis certioratus nō fuerit, vt per eūdem Alex. in l. sciendū. ff. de verb. obliga. in ver. iuxta hoc quęro sub

nu.

nu.34. ad quem pro clariori præmissorum intelligentia recurre vbi allegantur opiniones doctorum pro, & contra; scilicet quando minor excluditur ab isto beneficio, & quando non excluditur, sed cum id mei officij non sit, de his hactenus.

5 Nec subiiciendum duxi ea, quę in relata materia quotidie occurrunt, vt puta quod stante statuto, quod contractus minorum, vel mulierum non valent, nisi fiant in præsentia, & cum consensu consanguineorũ; fiat, vel constituantur, cum dicta solemnitate per minorem, aliquis Procurator qui dum contrahit, debebit seruare eandẽ solemnitatẽ, quam seruare debet ille minor principalis si contraheret, ita dicit Hip. de Marsil. in sing. 255. incipien. subrogatus, qui allegat singulare Io. Bapt. de Cazalupis in rep. sua Auct. sacram. puberum. C. si aduersus vend. autem ne in hoc erres, & alios tecum errare facias, considera in hoc duos casus principales, Primus est planus, & expeditus, quando Procurator minoris, vel mulieris esset solemniter constitutus ad cõtrahendum super certa re speciali (habita debita discussione de vtilitate talis contractus) & tunc contractus posteà gestus per talẽ procuratorẽ absq; eo, quo postea interueniat solemnitas statuti bene valeret, & teneret, quia vbi primus contractus est præparatorius sequentis dicta in primo contractu censentur repetita in sequenti contractu. Afflic. dec. 285. sub num. 21. & ita in spetie consuluit Feder. de Sen. cons. ca. incipien. Abbas subiectus maiori Monasterio, citatus per Ias. in l. 1. §. idem acquirimus in 2. col. vers. tu autem sub num 4. secundus casus est principaliter in procuratore generaliter constituto a minore, vel muliere, cum solemnitatibus requisitis à statuto, an ista generalitas sufficiat, an vero requiratur solemnitas statuti in singulis contractibus postea per procuratorẽ celebrandis, adeò quod, si postea faciat particulares contractus sine dicta solemnitate valeant, ac vero requiratur solemnitas statuti, etiam postea in quorumcunq. particulari, & iste passus tanquã valde dubius: vt ilis, & quotidianus benè examinatur per Ias. vbi supra) in vers. secundus casus, sub num. 8. qui pro parte negatiua quod non requiratur alia solemnitas statuti in contractibus particolaribus, postea celebrandis; adducit plures considerationes: vt ibi inter quas, quia fuit constitutus à minore, vel muliere generaliter procurator ad contrahendum, in tali generali constitutione sunt adhibendæ solemnitates requisitæ à statuto, certè nihil operarentur, & frustra fuissent interpositæ, si postea in quolibet particulari contractu adhuc requireretur solemnitas statuti. Item, & fortius facit, quia dictum statutum disponens quod minor, vel mulier non possit contrahere sine consensu duorum propinquorum, & Iudicis, non videtur habere locum, quando minor, vel mulier non contrahit, sed eius procurator, ex quo ipsi tunc verè nõ contrahunt, sed fictè, & ad casum fictum non extenditur statutum, vt ibi sub n. 10. His autem, & aliis ibi adductis rationibus non obstantibus contrarium de iure verius esse censuit idem Ias. quod si procurator esset generaliter constitutus à minore, vel muliere cum solemnitate debita statuti, quod etiam in contractu, quem postea celebraret, requireretur denuo, quod interueniret eadem solemnitas statuti vt per eundem Fed. de Se. dict. cons. c. & inter alias rationes ibi adductas facit, quia ex quo consanguinei, & Iudex debent consentire ex forma statuti, ergo debent in specie intelligere actum, super

6 quo requiritur. Confirmatur quia non potest talis consensus præstari per procuratorem, nec minus potest constitui procurator ad petẽdum interponi decretum Iudicis, super alienatione rei immobilis

7 minoris, vt per eundem Ias. ibi sub num. 14. & 15 eod. titul. Aduertendum est tamen, quod in celebratione huius, & aliorũ similium contractuum licet statuta non ligent mulieres, seu minores forenses, qui submittuntur Ciuitatis statutis vt in l. cunctos populos C. de sum. trin. & fid. Cath. tamen in his, quæ respiciunt solemnitatem actus, semper attenduntur statuta loci, vbi actus celebratur: per iura allegata per Bar. in repet. l. de quibus ff. de leg. ad tex. in l. 1. §. fin. ff. de vent. insp. Illud quoq; non est ignorandum, quod interpositione decreti Iudicis clausula illa adhibita causa cognita, videtur necessaria in contractu minoris, uel mulieris: quia si non interponitur, decretum Iudicis non valet, vt in sing-

singul. Hippol. de Marsil. 399. & alias 348. Clausula illa supplentes omnes, & singulos iuris, & facti defectus, non comprehendit defectum partis contrahentis, sed tantum defectus, qui procedunt ex solemnitate iuris positiui, vt per Speculat in tit. de leg. §. nunc ostendendum vers 18. Et licet de his
1 ohactenus satis superflue loquuti fuerimus, & plusquam quod à me susceptum onus requirat; tamen, nec sub silentio pertranseundum esse censui, non ad articulum hunc terminãdum, ob carentiam meorum librorum, & inferius allegatæ decisionis, sed solum ad rememorandum, quod vltra solemnitates præscriptas, & alias ex forma statutorum loci, vbi contractus celebratur in similibus contractibus requisitas, vt in l. si fundus in princ. ff. de euict. emptor debet esse sollicitus, vt pretium rei emptæ conuertatur in causam expressam, vt puta in extinctionem debitorum, vel similium; alias talis alienatio vitio nullitatis subiicitur, vt fuit resolutum in Sacro Rotæ Auditorio coram bon. mem. R. P. D. de Bubalis per paucos menses ante eius obitum, & in quadã causa Ortana domus, in qua ego fui Procurator, & obtinui. Nec omitto, quod ex forma statuti minor contrahere non possit sine consensu duorum propinquorũ; & propinqui requisiti recusant consentire sine iusta causa, quod Iudx poterit eum permittere ad contrahendum, sine tali cõsensu, vt per Alex. in l. si eum dotem §. eo autem sub n. 14. in princ. ff. solut. matr. qui inter alios allegat Petr. de Anch. in repet. cap. canonum statuta vers. nũc transeo ad statuta, & Bald. in l. coniunctione, & in l. viduę C. de nu. vbi singulariter limitat, quod Iudex loco istorum recusantium poterit alios subrogare, vt ibi sub d. nu. 14. cum concordant. in defectum autem propinquorum, cum deputatione curatoris forma statuti loci contractus seruat, vt superius probaui.

De Venditionibus rerum mulierum. Cap. V.

1 *Forma obseruanda in venditione bonorum mobilium mulieris.*
3 *Declaratio importantia beneficij Velleiani.*
2 *Mulier debet plenè aliter, quam per Notarium certiorari de dicto beneficio Velleiani.*
4 *In susceptione tutelæ, talis renunciatio non est necessaria.*
5 *Renunciatio dicti beneficij facta medio iuramento valida est.*
6 *Omnes clausulæ in contractibus debent operari.*
7 *Mulier in suis contractibus præsentia viri, & filiorum non indiget.*
8 *Res litigiosa alienari nequit. Et quando, & quando alienari valeat.*
9 *Quando res dicatur litigiosa.*
10 *Forma pacti de retrouendendo.*
11 *Clausula ex nunc, prout ex tunc, quid importet.*
12 *Extensio clausularum concernentium euictionem.*
13 *Clausula de euictione de dato, & facto suo, quomodo intelligatur.*

1 IN conscribendo formam venditionis bonorum immobiliũ faciendę per mulierem, poteris obseruare eandem formã inferius conscriptam, quoad venditionem bonorum minoris, hoc tamẽ mutato, quod vbi per minorem renũciatur beneficio restitutionis in integrum, dicatur quod ipsa mulier cum iuramẽto, quod tactis scripturis in manibus mei Notarii prę stitit, renunciauit beneficio Senatusc. Velleiani, si qua mulier l. Iulia de fun. dot. cæterisq. ll. & legum auxiliis in fauorem mulierum super alienatione suorum bonorum, illorumque
2 obligationum quomodolibet introductis subinde sequere eandem formam inferius traditam, mutandis mutatis, ac singula singulis, congruẽ referendo, & debite adaptãdo. Beneficium autẽ S. C. Velleiani introductum est in fauorem mulierum propter sexus illius imbecillitatẽ, ne videlicet blãdimentis, & subdolis persuasionibus inducantur, & se pro aliis obligent, quia tunc hoc beneficio succurritur illis, vt ibi.
3 Ad hoc igitur, vt mulieri non succurratur dicto beneficio, oportet præuia illius certioratione, sibi per Iudicem facienda, (vt superius scripsi) illi renunciet, sed si à Notaro tantum fuerit certificata, qui Notarius, si postea dicat se nescire, quid sit istud beneficium Velleianum. Talis renunciatio parum prodesset, nec sufficeret, vt per Alex. in l. sciendũ est sub nu. 3. in fine,

&

& sub n. 33.ff.he verb.obl. Ratio, quia iuri quod quis ignorat, non censetur renunciare, l. mater decens, ff. de inoff. testam. propterea nō ab re censui superius declarasse virtutem supradicti beneficij, limitatum.
4 Quando renunciatio fuerit de conscientia legis, vt puta in matre suscipiente tutelam filię, quę per legem videtur renunciare beneficio Velleiano, & omni ll. auxilio, vt in Auct. matr. & auię, & in corpore, vnde sumitur. C. quando mulier tut. offi. fungi potest ibi non requiritur certioratio: ita probabiliter Bald. in l. 1. ad fin. ff si quis in ius vocatus non erit. Secundo limita, nisi mulier renunciaret cū iuramento, tunc nō requiritur alia certioratio propter iuramentū, quod facit, vt quis pręsumatur ma-
5 gis deliberate accedere ad actum, c. ex rescripto, & ibi Abb. de iur. iur. an. Ias. in l. repudianda, ff. de acquir. hęredit. per totum, Alex. in l. sciendum, ff. de verbor. oblig. sub n. 31. nimirum igitur, si apponitur clausula illa renunciatoria iure iurando firmata,
6 quia oēs clausulę in contractibus debent operari, iuxta Bald. in rub. C. de cōtrahen. empt. q. 9. Ad hęc ēt nota, quod mulier in
7 suis cōtractibus pręsentia viri, & filiorum non indiget, vt not. per Bald. in l. Velles ne C. de reuocandis donationibus, secus per Legem Lōgobardam vt ibi, Quando aut ē mulier siue vidua, siue nupta possit, aut nō possit alienare bona sua, & illius alienationi consentire, inferius suo a priori loco
8 dicemus. Nec inutiliter aduertendum erit quod si venditor vendit rem litigiosam, cuius alienatio de iure prohibita est, vt in l. fin. C. de litig. incurrit in pœnā amissionis pretij rei venditę iuxta tex. in l. censemus C. de litig. In tantum quod si emptor sciat non tantū tenetur rē reddere, sed ēt punitur pretio, quod Fisco applicatur quod nō cedit lucro alienantis, sed de suo alienās tātū tenetur Fisco dare si aūt ēptor ignoret, fit restitutio rei venditori, & pretiū illi restituitur per vēditorē, Et propterea non deuenitur ad venditionem talis rei litigiosę nisi desuper porrecta, & obtenta supplicatione, quæ per ēpta i statia passim cōcedi cōsueuit. Cautela igitur erit circa pręmissam vēditionē, quod res vendatur sub hac forma, quandocunque scilicet res esse desierit litigiosa, vēdo eam tibi ex tūc, prout ex nunc, ita ponit text. in simili in l. quid sępe 9. si quis amico ff. de contrah. empt.
9 & vend. Quando autem res dicatur litigiosa vide Bald. in l. 1. C. de pręscri. lon. tem 10. vel 30. ann. in princ.
10 Si aūt fiat venditio cum pacto de retro uendendo, sic dicatur. Hoc aūt inter ipsos, contrahentes extitit conuentum, quod si d. venditor hinc ad annum pretiū restituerit supradictum domum idē emptor sibi, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscunq. pro eodē pretio restituere retrouēdet, ac instrumentum retrouenditionis faciet de ea, ac in ipsius rei possessionē corporalem eū restituet, & reponet: Ita tamē quod in d. retrouenditione tunc temporis facienda promittet idē emptor eidē venditori de legitima ipsius defensione rei solummodo ab illis personis, quibus ex contractibus, vel obligationibus ab eandē emptore initis esset dicta domus obligata, vel quibus ex persona eiusdem emptoris foret in ea ius aliquod acquisitū, quod si hinc ad annum venditor d. Emptori pretium non restituerit, ex tunc d. Emptor ad eandem rem restituendā nullatenus teneatur, sed
11 pręsens venditio vt facta, firma, & inconmutabilis perseueret conditione prędicta & pacto nullatenus obstantibus, quod ex tunc inefficax sit, Et idem emptor ab eo penitus sit liberatus, ita quod nō sit locus purgationi morę, quia sic actum extitit inter eos. Clausula aūt illa ex nunc, prout ex tunc, importat quod vnum tempus videatur alteri in esse, & ex quolibet prędictorū temporum dici potest stipulationem sumere initiū, vide ad hoc Bal. in c. 1. de mil. Vassal. qui cōtumax est, vbi vult quod verbum, ex tunc, significet actū verbi prolati & illud verbum, ex nūc, significet effectū actus esse collatū in illud tempus futurū & melius probatur, in clem. 1. de concess. preben. sed quando dicitur ē contra s. ex tunc, prout ex nunc, videtur affectus collatus tempus pñs, quo verba proferuntur sec. Bal. in auth. quę rogatus in princ. C. ad Treb. Et redeundo ad d. retrouenditionis articulū, á quo aliquantulū transgressi fuimus, dico quod quādo fit retrouenditio
12 illis clausulis de euictione, & de defendēdo redemptorem ab omnibus molestijs, & molestantibus. Iunge cui, vel quibus domus ipsa obligata foret ex aliquo contractu, vel obligatione inita, & facta ab ipso retro-

retrouenditore, aut aliquo eius nomine, siue cui, vel quibus esset, vel quibus esse ius aliquod acquisitum in ea ex persona ipsius retrouenditoris, ac etiam eius occasione, & quia actum est inter ipso venditorem, & emptorem, ne teneatur de euictione ipsius domus, nec etiam ad interesse in alijs casibus, quam in prædictis; eo
13 enim casu retrouenditor promittens de euictione de dato, & facto suis, tenebitur tantum de facto hæredis, & sui auctoris (addita presertim illa dictione tātū) quia videtur adiecta solum ad excludendum personas extraneas, vt per Alex. cons. 118 incipien. attentis narratis 6. vol. & alias cons. 172. incipien. in causa, & lite in vlt. col. vol. 6. Hip. de Mars. in sing 656. incipien. venditor nec si lucro; cum hęc retrouenditio si actus necessarius, in quo solemnitas statutaria non requiritur l. 1. §. sed si ff. de act. empt. Paul. de Cast. Alex. & Ias. in l. iurisgentium. §. fin. de pactis Dec. cons. 532.

De fideiussoribus Mulieris nuptæ. Cap. VI.

1 *MVlier non potest alienationi bonorum mariti consentire, in præiudicium suæ dotis.*

2 *Vidua non potest alienare bona dotalia non extantibus aliis bonis.*

Secus si superestent alia bona in quibus redderetur secura de eius dote.

3 *Vxor non potest se obligare cum marito neque pro eo intercedere etiam pro eius liberatione, & qu re &c.*

4 *Copia decisionis Rotæ facta in causa Romana prætensa fideiussione.*

1 SI res, quæ alienatur, dotalis sit, vel donatio propter nuptias cōstante matrimonio, & vxor consentiat, talis consensus secundum leges eam non obligat, nec ēt iuramentum ab ea præstitum super hoc quin possit contrauenire. vt in l. Iul. ff. de fundo dot. & licet secus, secundum Canones, vt in c. extra de iur. iuran. &c. cum cōtingat eod. titulo. Tamen prædicta indu-
2 bitatę procedunt, quando mulier, siue cōstante matrimonio consentiat alienationi bonorū immobilium, siue etiam post dissolutum matrimonium, ea alienet, nō extantibus aliis bonis, in quibus possit succurri pro eius dote, ne indotata remaneat vt est text. singul. in l. & recte, ff. de fund. dot. Afflict. decis. 313. num. 2 in fin. prædicta auté renunciatio locū haberet, quando tam tempore dictę renunciationis, quā pōst superessent alia bona, nec indotata
3 remaneret, vt ibi sub nu. 1. Nota quod ea quæ superius dicta sunt circa inualiditatē consensus, & alienationem bonorum mulierum purificantur, & sustinentur, etiam quoad obligationes, vel fideiussiones faciendas pro eius viro, quæ licet pro illius liberatione a carceribus fiant in defectum super existentia aliorum bonorum, in quibus consultum sit earum indemnitati, respectu dotium suarum, inualidæ sunt, vt in l. prima, ff. ad Velleian. & ita etiam fuit resolutū in sacro Rotæ Vrbis Auditorio in vna Romana fideiussionis coram Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Cardinali Arrigono tūc Rotę Auditore, cuius decisionis copia pro maiori, & clariori, & Notarium, & aliorum quorum interest, & intererit, intelligentia, nec conscribi, & registrari curaui. Cuius tenor tal is est, videlicet. R. P. D. Arrigono. Romana fideiussionis Lunę quinta Iulii 1592. Octauius Rōcionus, qui propter ęs alienum detinebatur in carceribus, fuit excarceratus sub fideiussione Dorotheæ suæ vxoris, de illo repræsentando, sub pæna debiti. Et quia postea Dorothea prætendebat d. fideiussionem fuisse inualidam, creditores vero nitebantur ostendere illius validitatem; propter iuramentum præstitum, & propter decretum visitæ, & præsertim quòd fuit facta pro liberatione viri in carcerib. Ideo dedi dubium super validitate prædictæ fideiussionis, & cum præsupposito ꝙ Dorothea remaneret penitus indotata, & sine aliquibus bonis, pro maiori parte fuit resolutum esse inualidam (non obstante quod fuerit facta cum iuramento) iuxta Abb. cons. 8. sub nu. 6. 2. par. Paris. cōs. 75 nu. 13. cum seq. Ioa. Lopes in repet. rub. de donat. Inter vir. & vx. §. 17. n. 15. & 16. ver intel ige n. 18. quem etiam referunt, & sequuntur moderni in tract de iur. iuran. in præs. leg. 75. nu. 12. Bero. cons. 48. & præsertim sub n. 13. & secundum hanc opinionem post lōgam disputationem, fuit quoque iudicatum per Senat. Pedemontanū

prou

prout refertur in decis. 223. sub n. 13. vers. Senatus post multas disputationes, & licet multi Doctores videatur tenere contrariã sententiã, etiam in casu quando non extẽt alia bona viri super quibus mulieri sit consultũ pro dote sua, tamen quam plures ipsorum non loquuntur, quãdo mulier remaneret penitus indotata, & sine aliquib. bonis; nam benè fieri potest vxorẽ se pro viro obligasse, & fideiussisse vel renũciasse hipothecæ, & non remanerent tot bona viri, in quibus possit releuari indemnis circa illius quantitatem, pro qua se obligauit vel renunciauit, & tamen non remaneret indotata, sed hic tractatur de obligando ipsam contra publicam utilitatem, prout dicit Abb. in d. cons. 8. uers. nam Reipublicę interest sub nu. 18. quia difficilius sustineri potest, & propter etiam enormissimam læsionem, iuramentum non obstat, vt per Paris. d. cons. 75. num. 28. & 29. vol. 3. Soccin. cons. 47. n. 7. cum seq. qui loquitur in fideiussore uol. 4. Cassad. dec. unic. de empt. & vẽd. Ex quibus quoque resoluitur id, quod deducebatur de fideiussione facta occasione excarcerationis uiri, qa ultra, quod oẽs Doctores loquuntur, quando vir detinetur in carceribus ex causa criminali, uel esset apud hostes: nihilominus etiam quod idẽ esset dicendum, quod detinetur propter æs alienum in causa ciuili, Doctor. autem exaduerso allegati procederẽt in casu quo mulier non remaneret penitus indotata, & sine aliquibus bonis, secus uerò quãdo remanet dotatã iuribus allegatis. Nec obstare decretum uisit., quoniam decretum, seu auctoritas Superioris non tollit læsionem, & damnum, Aegid. decis. 503. Ancharan. cons. 69. paulo ante n. 4. uers. sed iure communi, &c.

De venditione Castri. Cap. VII.

Forma venditionis Castri.

ET iuramẽti uassallagij habes inferius, ultra alias formas, de quibus in 2. lib. Omnia infrascripta forma, & magis specificè explicãtur, iuxta terminos l. quominus ff. de fluminib. pro quorum omnium intellectu ibi recurre. Subinde pro apprehensione possessionis d. Castri, curet emptor, conuocari facere generale consiliũ, quo conuocato, receptis clauibus portarũ dicti Castri, omnes in dicto generali consilio coadunati, singulariter singuli solitum, & consuetum fidelitatis sibi præstent iuramentum, sub hac forma, uidelicet.

Forma Iuramenti, quod Vassallus Domino præstat.

EGo. N. iuro fidelitatem Illustris. D. N. Domino meo, & uassallagium, & suis successoribus non ero in facto, dicto, seu consilio, quod personam aut uitã, aut mẽbrum, aut honorẽ suum amittat, aut quod mala captione detineatur. Et si ad meam notitiam peruenerit, quod aliquis aliquid prędictorum contra Dominum meum uellet, seu auderet cõmittere pro posse meo disturbando, alioquin quàm citius potero, uel per me, uel per meum nũcium, uel per litteras meas sibi nunciare curabo. Imperiũ, quod habet pro posse meo manutenere curabo; defendã, & consilium, quod à me petierit secundum à Deo mihi datam prudẽtiam dabo, secreta mihi ab eo reuelata nulli sine sui licentia manifestabo, (sic me Deus addiuuet) & hæc ad sancta Dei Euangelia, tactis, etc.

Hęc forma habetur per Spescul. in 3. par. lib. 4. in §. quoniam sub nu. 64. de feudis.

De permutatione bonorum. Cap. VIII.

1 *FOrma instrumenti permutationis.*
2 *Forma permutationis rerum emphiteoticæ.*
3 *Permutatio alienatio est.*

IN Dei nomine, Amen, &c. In mei Notarii, &c. personaliter constituti D. A. ex una, & B. partibus ex altera, spõtè, & eorũ certa scientia, ac spõtanea uolũtate deuenerunt ad inuicem ad infrascriptam bonorũ permutationẽ, uidelicet dictos A. per se suosq. hæredes, & successores, quoscunque tenore præsẽtis Instrumẽti perpetuo ualituri pmutauit, ac titulo veræ puræ, perfectę, & irreuocabilis permutationis dedit, & cõcessit dicto B. ibidẽ præsẽti, & acceptanti, ac stipulanti, & recipienti pro se suisque hæredibus, & successoribus quibuscunique unam eius domum positam &c. cum omnibus, & singulis membris, & pertinentiis exitibus, & introitibus adiacentiis, ac iuribus uniuersis, liberam, immunem, exemptam ab omni, & quocunque censu, canone, seu responsione, & alij qua-

quacunque seruitute,& uice uersa dictus B.ibidem presens,ex causa huiusmodi permutationis,ac titulo permutationis puræ, perfectæ, & irreuocabilis vicem A.ibidē præsenti,& acceptanti,ac stipulanti,& recipienti pro se,suisque hæredibus, & successoribus suis,quibuscunque,dedit & concessit vnam eius uineam positam in territorio,&c.in uocabulo iuxta &c.cum omnibus, & singulis suis iuribus, introitibus & exitibus, ac pertinentijs uniuersis pariter liberam,& exemptam ab omni,& quocumque censu, canone,siue responsione, aut seruitute,& ex causa huiusmodi mutuę permutationis dicti A.& B.unus alteri & alter alteri, & sic ad inuicē, & uicissim cesserunt omnia,& singula iura,&c. nulloque iure, &c. ad habendum, &c. ponens &c. constituentes, &c. Dantes, & concedentes unus alteri,& è cōuerso mutuo,& uicissim plenam licentiam facultatem, & auctoritatem per se ipsos, aut alium, seu alios quandocunque uoluerit realem, actualem, &corporalem possessionem dictarum domus, & uineæ,hinc inde permutarum, iuriumque, & pertinentiarum illarum respectiue,propria earundem partium auctoritate,& absque alicuius Curię licentia, uel decreto capiendi, & apprehendendi. Et donec eandem possessionē quælibet pars adepta fuerit; constituerūt se interim dictę partes,una præcario nomine alterius,& e cōuerso,dictas res hinc inde pemutatas tenere, & possidere ; & si plus dicta domus cum præfata uinea,ut supra permutata de præsenti ualet, ac in futurum quādocunque ualeret dicta uinea, & è conuerso dictæ partes,& earum altera sibi ad inuicem mutuo & uicissim,ut supra præsentibus,& stipulantibus totum illud plus,etiam,quod magna fuerit quantitate,titulo uerò simplicis,& perfectę,& irreuocabilis donationis, quæ dicitur inter uiuos donauerūt. Renunciantes specialiter,& expresŝè, hinc inde cum iuramento tactis,&c. per eos præstito remedio l.1.de rescind. uendit.ac l.si unquam C.de.reuocand.donat.beneficio restit. in integrum , ac omnibus aliis. ll. & legum auxiliis ad fauorem ipsarum partium,quo ad prædicta quolibet introductis , de quibus præfati contrahentes fuerunt per me Notar.ad plenum certiorari. Promittentes,& affirmantes ad inuicem,ut supra permutatas res ad ipsos pleno iure dominij spectare, pertinere, & esse liberas ab omni canone,& censu, ac quocunque fideicommisso purificato,& purificando, & non esse alteri uēditas,datas,donatas, permutatas distractas, aut quouis modo alienatas,etiam alienationis,&c. & nihil omnino factum esse, nec se facturos in preiudicium huius instrumenti permutationis ; Immo has permutationes, & alienationes esse,ac semper fore bonas,ualidas,& bene & ualide factas,& in eas tanquam tales facere consentire omnes personas, &c. ius habentes , aut habere quomodolibet ex quocunque capite, causa, iure, uel occasione cogitata, uel incogitata apparentes, uel prætendentes,etiam ad omnem solum & simplicem extraiudicialem requisitionem,aut interpellationem faciendam, ex parte alicuius ipsorum : cui,seu quibus tales molestiæ, seu lites inferentur ; & omnem litem, causam,& molestiam, (si quæ mouerentur super dictis bonis hinc inde permutatis) in se ipsos suscipere,& suscceptas prosequi,terminare,&finire omnibus eorum sumptibus,Procuratoris, & Aduocati. Promittentes unus alterum & alter alterum,& sic ad inuicem,& uicissim manutenere,ac semper,& omni tempore defendere,& conseruare in pacifica,& quieta possessione dictarum domus,& uineæ , ac defendere,& conseruare ab omni lite, & controuersia,& molestante persona, alias de omni & quacunque dictarum domus,& uineæ,respectiue euictione generali, & particulari quomodolibet, & qualitercunque euincātur,in forma iuris ualida,siue in totum,siue in partem euincerentur, & in omni iudicio petitorio , & possessorio,aut petitorio tantum,aut possessorio tantum , & quouis eorum insolidum,& ad omnia damna,&c ad inuicem , & uicissim, teneri uoluerunt . Consentientes,& conuenientes adinuicem, quòd in omnibus , & singulis præmissis , in casu molestiarum,& euictio dictorum bonorum pars,quæ passa fuerit dictas molestias seu euictionem;non teneatur ad aliquam solemnem litis intimationem faciendam , sed quęcunque simplex notificatio uel denunciatio,etiam extraiudicialis,& sine aliqua solemnitate,& forma iuris,uel statutorum adhibita,uel seruata sufficiant , etiam domi, quæ ita arctet,ac si solēniter & personaliter facta foret:quia sic expressè actum , & conuentum fuit inter ipsos per-

permittentes. Quæ omnia, &c. ſpro quibus, etc.

Cęterum ſi Eccleſia rem emphiteoticã permutat, cum alia emphiteoticare, ſic inſtrumentum conficies.

2 Venerabilis Pater Dominus Dei gratia Abbas Monaſterij H. Ordinis Sãcti Benedicti Dioc. &c. Solicitè conſiderans permutationem infraſcriptam dicto Monaſterio multipliciter fructuoſam. Idcircò reſeruato tamen conſenſu, & beneplacito Sanctiſs. D. N. Papę, expediendo communibus infraſcriptorum contrahentium expenſis, & non alias aliter, neque alio modo de quo expreſſe proteſtati fuerunt, & proteſtantur, accedente ad id conſenſu, & uoluntate ſui Conuẽtus, ſiue Monaſterij, ſcilicet talis, & talis, ut moris eſt, propter hoc in capitulo Congregationis pro ſe, eiusque ſucceſſoribus uice, & nomine ipſius Monaſterij præſentibus Fratribus ſupradictis permutauit D. A. ibidem præſentibus pro ſe, ſuisque hæredibus recipientibus: dando, & concedendo idem in emphiteuſim, uſque ad ſuam tertiam generationem, talem domum poſitam, &c. Ad habendum, tenendum, & poſſidendum, & quicquid ſibi, ſuisque hæredibus (ſaluo iure directi Domini, & proprietatis dicti Monaſterij, ſaluiſque conditionibus infraſcriptis) deinceps perpetuò placuerit faciendum; cum omnibus, & ſingulis illius iuribus, membris, pertinentijs, & hoc nominatim pro tali petia terræ uineatæ, ſita in tali loco, infra tales confines, &c. quam dictus A. ſaluo, &c. dedit, & permutauit iure emphiteoticæ conditionis, & renouationis debendæ tali Eccleſiæ dicti Domini Abbati pręſenti, ſtipulãti, & recipiẽti uice, & nomine dicti ſui Monaſterij ad habendum, ut ſupra, qui dictus D. Abbas nomine, quo ſupra, & dictus A. ſcilicet unuſquiſque eorum uiciſſim alterius nomine, rem à ſe permutatam, & datam conſtituit poſſidere, uſquequo unuſquiſque eorum rei ſibi permutatæ, & datæ in emphiteuſim poſſeſſionem acceperit corporalem, quam ſi quidem accipiendi ſua propria auctoritate, ſibi omnimodam dedit licentiam, & deinceps etiam retinendi, promittens unus alter ad inuicem ſolemnibus ſtipulationibus hinc inde interueniẽtibus litem, uel controuerſiam de re, permutata alteri, uel eius hæredibus nullo tempore inferre, nec inferri conſentire, ſe unuſquiſque rem à ſe permutatã alteri, & eius hæredibus ad inuicem ab omni homine, ac uniuerſitate legitimè defendere, & auctoritate, & prædictam, &c. reliqua extendas, prout in prima pręcedẽti forma.

Nota tamen, quod in ſupradicta forma debet fieri mentio de reſeruatione beneplaciti Sanctiſſimi D. N. Papæ, & Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, & illius, ſeu illorum confirmationem obtinere, iuxta Pontificias Conſtitutiones, editas ſuper alienatione bonorum Eccleſiaſticorum, quia permutatio, alienatio eſt, ul extra de rebus Eccleſ. non alienand.

De diuiſionibus bonorum. Cap. IX.

1 FORMA *Inſtrumenti diuiſionis bonorum.*

2 *Quomodo ſit facienda diuiſio bonorum inter fratres, & per quem.*

3 *Maior non dicitur reſpectu tẽporis, ſed reſpectu adminiſtrationis bonorum.*

IN Dei nomine. Amen. &c. In mei Notarij, &c. perſonaliter conſtitutus A. ex una, & B. ex altera partibus fratres germani, aſſerentes ſe habere, & communiter pro indiuiſo poſſidere omnia bona mobilia, & immobilia, tam paternæ hæreditatis, quam alia per eos communiter acquiſita uelinteque, & intendant pręcdicta eorum bona inter ſe diuidere, & quilibet ipſorum partem ſuam de cætero pro diuiſo habere, & poſſidere, cum (ut plurimum) cõmunio diſcordiam pariat, & quod communiter poſſidetur, communiter negligitur, Ideo igitur præfati A. & B ſponte, ac eorum certa ſcientia, & ſpontanea uoluntate per ſe, ſuosq. hæredes, & ſucceſſores quoſcunque unanimiter, & cõcorditer deuenerunt ad hanc bonorum diuiſionem in hunc qui ſequitur modum, & primo aſſeruerunt, & liberè faſſi fuerũt dicti contrahentes ſe omnia eorum bona mobilia, & domus utenſilia, & pecunias inter eos, ut præmittitur communia, & indiuiſa iam inter ſe, pro ęquis portionibus diuiſiſſe, mediantibus diuiſoribus ab eis communiter aſſumptis, & quilibet ipſorum ſuam debitam portionem habuiſſe, & recepiſſe de quibus ſe bene contentos uocarunt, & ſe ſe ad inuicem quietarunt, cum

pacto,

pacto,&c. Quo vero ad bona immobilia deuenerunt ad illorum diuisionem, modo infrascripto videlicet, quod dictus A. pro se,& suis hæredibus, & successoribus quibuscunque, pro sua portione, habeat, ad ipsumque, & suos perueniant hæc infrascripta bona videlicet. Primò, quandam domum positam, &c. Item quandam vineam positam,&c. & de alijs bonis specificando illorum confines per loca, quantitates,qualitates,& latera,cum omnibus illorum iuribus, introitibus, & exitibus, ac pertinentijs vniuersis. Et è cõuerso dicto B.pro eius parte habeat, & ad ipsum, & suos hæredes, & successores quoscunque iure proprio pertineant infrascripta bona, quę singulatim exprimantur,cum expressione confinium (vt supra dictum ést) iuxta diuisionem factam àb N. & N. communibus eorũ amicis desuper assumptis,quas partes,& diuisiones ipsi fratres approbarunt,& acceptarunt, & ponantur alia pacta opportuna, circa solutionem debitorum:subinde dicatur, si veró vna pars rerum,& bonorum,ac iurium prædictorum, tam mobilium,quam immobilium ad quęlibet dictorum respectiuè fratrum ex dicta diuisione peruenta plus valet de præsenti, ac in futurum quandocunque plus valere poterit,quam altera, vel è conuerso: totũ illud plus valens, quantumcunque sit,aut esse poterit in futurum, vnus alteri ipsorum,& è conuerso, & sic mutuò, & vicissim præsentibus, & stipulantibus, & solemniter recipientibus pro se, suisque respectiuè hęredibus,& successoribus vniuersis mera, pura, simplici, & irreuocabili inter viuos,etiam si dimidium iusti pretij excederet,& reliquas clausulas extende prout formula permutationis, quam pro illarum extensione eam reassume, singula singulis congruè referendo, & debitè adaptando: & cum in hac rerum diuisione (vt plurimum) de infradicendis dubitari contingat, non ommitto referre illius dubitationem, & demum resolutionem pro illius intelligentia: nunquid scilicet, quando plures fratres volunt diuisionem bonorũm facere portiones,& maior teneatur facere portiones,& minor eligere, dicunt Doctores communiter legisse, quòd non, sed vel officio Iudicis istud fit vel debent mitti sortes,non autem minor habet pręlationem de optione, vt per Ias. in l. 1. num. 39. ff. de reb. credit. qui attestatur de magis communi opinione Legistarum, vide tamen quod idem Ias. sibi refert auctoritatem ..Augustini dicẽtis, quod in diuisionibus bonorum maior frater debet facere diuisionem,& minor eligere, fulcitur auctoritate veteris testamẽti,vbi legitur fuisse factam diuisionem inter Abraham,& Loth,& ita quod Canonistæ, ita omnes firmant, vt per Ias.ibidem,idem etiã tenet Bald.in l. suus quoque de hered. inst.vt per eundem Ias.in d.l.4 eod.tit. Intelligo tamen,quod ille non dicitur maior respectu temporis, sed maior administratione,quia diu administrauit bona, vt ibi per Ias. sub d.nu.36.in fin.

Si autem post factam diuisionẽ, duo fratres voluerint remanere in communione, sic illius contractus fiet.

Forma instrumenti communionis, seu Societatis bonorum.

D.A.ex vna,& B.eius germanus ex altera parte,asserentes inter ipsos deuentum fuisse ad diuisionem rerum, bonorum, & iurium eorum paternæ hęreditatis,prout patet in instrumento diuisionis illorum rogato, & stipulato manu N. Notarij publici;volentes bonam, & sinceram fraternitatem,& concordiam inter se perpetuó conseruare, & simul more bonorũ fratrum viuere, & eorum bona, & sincerã & denuó iure, & communicare sponte &c. omnibus melioribus, &c. dictas partes,& diuisionis alias inter eos (vt supra) factas, de quibus in præscripto instrumento continetur, cassauerunt,annullauerunt & irritauerunt, ac cassant, irritant, & annullant, & nullius valoris, roboris, & effectus esse voluerunt,& volunt, ac si nũquã inter eos factæ fuissent, & alterius interim,& denuó communicauerunt, & communicant,ac immiscuerunt, & immiscent inter eos communia,& indiuisa esse voluerunt,& volunt omnia,& singula eorum, & vtriusque eorum bona mobilia,& immobilia,iuraq. actiones,& nomina debitorum quæcunque,quæ tempore dictæ diuisionis habebant, & habent de præsenti, & in futurum habebunt,& acquirẽt, ita quód de cætero,& in futurum per eos, vel alterum ex eis simul, coniunctum, & pro indiuiso qualitercunque, & quocunque iure, & titulo (durante præsenti communione,) & omnia lucra & damna,quę sequerentur, sint,& esse debeant,& intelligantur communia

munia, & indiuisa inter eos, prout erant ante factam dictam diuisionem; & vni ipsorum pro dimidia spectent, & pertineant etiam si per alterum ex eis suo nomine proprio acquirerentur. Promittentes sibi inuicem (durante præsenti communione) insimul, & vnite permanere, more bonorum fratrum, & personas eorum proponere, & exercere, pro viribus &. augmentum, & vtilitatem ipsorum, & ad commune lucrum, & damnum, & quicquid ad manus eorum, vel alterius eorum peruenerint in ipsa communione conferre, & communicare, & in eadem communione, aliquem dolum, seu fraudem non committere, nec facere, nec facienti consentire, sed totis viribus obuiare. Et si quandocunque contingat ad diuisionem peruenire, quicquid fuerit in dicta communione æqualiter diuidere in duas partes, prout ita diuidi, & obseruari voluerunt: & volunt etiam inter eorum hæredes, & successores omni exceptione, & contradictione cessantibus, quia sic actum, &c. quem quidem communionem, & omnia alia præmissa promiserunt semper, & omni tempore habere rata, &c. & non contrafacere, alias vltra præmissorum obseruationem, ad omnia damna, &c. pro quibus, &c.

De donationibus inter viuos. Cap. X.

1 *Formam instrumenti donationis inter viuos inferius habes in 2. lib.*

2 *Pactum de non reuocando donationem ex quauis causa non facit, quin causa ingratitudinis possit reuocari.*

3 *Secus si expressè dictum sit ex causa ingratitudinis.*

4 *Donatio omnium bonorum non valet.*

5 *Secus si donator reseruat sibi facultatem testandi.*

6 *Quanta debeat esse bonorum donatio, quæ sibi donatori reseruanda.*

7 *Donatio omnium bonorum non confirmatur iuramento.*

8 *Donatio omnium bonorum reuocatur per superuenientiam filiorum.*

9 *Secus, si cum iuramento fuerit expresse renunciatum dispositioni l. si vnquam.*

10 *Donatio quæ est vltra summam 500. aureorum, non valet, nisi insinuetur, & n. 12*

11 *Secus si insinuationi cum iuramento illi renuncietur.*

13 *In actu insinuationis partis citatio non requiritur:*

14 *Insinuatio potest fieri, etiam die feriato ad honorem Dei.*

15 *Præsentia donantis, & donatarij requiratur in insinuatione donationis.*

16 *Donatio quæ fit coram Iudice non exigit insinuationem.*

18 *Iudicis decreto, præsumuntur omnia solemniter acta.*

1 IN hoc donationis titulo erit aduertendum, quod si donatio fiat vniuersorũ bonorum donantis, tunc potest veri descriptio rerum, & bonorum donatorum, cum clausula, saluo tamen semper, & reseruato ipsi donanti vsufructu aliquorum bonorum specificandorum toto tempore vitæ suæ tantum, & facultate testandi vsque ad certam summam in articulo mortis, absque aliqua contradictione, & impedimento sibi inferendis per dictum donatarium, & suos prædictos, ita ex pacto inter eos conuento, & mutua stipulatione hincinde interueniente vallato. Pro quibus, &c.

2 Ad hęc nota, quod si actum est in donatione, quod simpliciter propter aliquam causam reuocari non possit, nihilominus ex causa ingratitudinis bene reuocaretur, vt C. de bonis lib. l. fin. Afflict. decis. 365.

3 sub num. 48. sed quando expresse interueniente iuramento de ingratitudine actum fuit, videtur, quod ea interueniente nō poterit reuocari arg. ff. si quis caut. l. sed & si quis §. quęsitum, secus tamen secundum quosdam ne per tale pactum Donatarius inuitetur ad delinquendum ff. de pact. l. si vnus §. illud & §. pacta Specul. in §. in hac causa vers. Quid si actum sub nũ. 5. 3. par. lib. 4. de donat.

4 Amplius nota, quod licet regulariter donatio omnium bonorum non valeat, ne quis eo modo amitteret facultatem testandi, vt per Clarum q. 19. §. donatio in prin. tamen si donator, in huiusmodi donatione reseruauerit sibi aliquid pro facultate testandi, donatio ipsa valebit, vt per eundem Clarum ibi vers. Secundo principaliter,

5 quia tunc non tollitur in totum dicta facultas testandi, sed solummodo ea restringitur. Intellige tamen, vt illud quod reser-

6 uatur, non sit quid minimum, sed saltem excedat vigesimam partem illius patrimonii, quod donatur, quæ conlusio, quod sci-

7 licet donatio omnium bonorum etiam tantum præsentium, nihil valeat, etiam si fuerit iurata, nam cum huiusmodi donatio au

auferat homini liberam facultatem testandi censetur contra bonos mores, & ideo non confirmatur iuramento, c non est obligatorium de regul. iur. in 6. Abb. conf. 37. 2. vol. Bart. in l. si quis in princ. test. col. fin. ff. de leg. 3. vt per eundem Clar. d. §. donatio in q. 20. in princ. cum concordantibus qui attestatur de communi. De donatione autem omnium bonorum præsentium, & futurorum inferius suo aptiori loco dixerimus, sed circa præmissa non videtur omittendum.
8 Quod licet talis donatio omnium bonorum propter superuenientiam liberorum, reuocetur ex dispositione l. si vnquam C. de reuocan. donat. tamen si pater in donatione ipsa renunciauerit dicto beneficio l. si vnquam, tunc donatio ipsa non reuocatur, quia tunc pater censetur de liberis cogitasse, ita dicit Clarus in vers. 3. infertur d. §. donatio q. 22. Ideó non ab re censui apposuisse in præscripta formula clausulam illam renunciatoriam cum iuramento. d. l. si vnquam, sed cum iste articulus satis sit dubius, nec eum vnquam in facto habuerim, nihil circa hoc auderem terminare affirmare, de his hactenus. Ad alia
10 qua alia de insinuatione donationis deuenimus. Nam clara est iuris communis conclusio, quod si donatio est vltra quingentos aureos sine insinuatione non valet, l. pen. §. fin. C. de donat. nunquid illi renunciari possit, in quo videtur dicendum, quod cum talis insinuatio introducta videatur in publicam vtilitatem, consequenter illi renunciari nequeat, vt in l. pactum C. de
11 Collationibus. tamen illius dispositio cessat, si iuramentum interuenit, vt post alios per Guid. Pap. q. 350. per totum Clar. in §. donatio q. 18. vers. Quero in fin. vbi dicitur, quod hodie vtraque scola tam legistarum, quam Canonistarum in hoc concordant, qui attestantur de communi, quod intellige, si fuit illi expresse renunciatum cum iuramento, ut posui in præscripta do-
12 nationis formula, vt per eundem Clarum eadem quest. vers. Retenta licet, Corn. in conf. 186. vol. 2. sub nu. 11. cum concordan. dicat, quod sufficit tantum interuentus iuramenti, vbi refert plura requisita ad validitatem iuramenti. Primó videlicet, quod persona sit habilis, seu habilitata per iuramentum, secundó, quód generalis forma seruata sit, tertiò, quod non sit facta super re prohibita, Bal. in l. illud C. de sac. sanc. Eccles. qui hanc partem firmat in quodam suo conf. quod incipit. Certum est, quód filia vbi concludit, quod iuramentum non firmet contractum, & non arctat, iurantem quia sufficit, quód lex improbet actum. His non obstantibus concludit iuramentum supplere defectum insinuationis, quia potest seruari sine dispendio salutis æternæ, vt ibi. Secus tamen dicendum erit in donatione causa mortis, quæ licet olim ad instar donationis inter viuos erat generaliter insinuanda, vt in l. donatio C. de donat. tamen si quinque testibus fuerit vallata, non requiritur insinuatio, vt hodie expressum est in l. fin. C. de donat. causa mor. & in l. si quis pro redempt. eod. tit. Gabriel. concl. 1. lib. 3. de donat. sub nu. 66. vbi attestatur de cōi, & magis cōi, & ibi plures limitationes, & inter alias, quod id non procedit, qñ statut. disponit, quod si infra aliquod tēpus debeat fieri registratio in actis quia post illud tempus iuramentum nō supplet defectum insinuationis, vt ibi sub n. 17.
13 Amplius nota, quod si statutum requirit quod intra sex menses, donatio insinuetur, non requirat citatio partis, quamuis adinuenta sit ad tollendas fraudes, vt per Ias. in l. 1. n. 12. quando lib. princ. dat sub n. 12. Gāb. in tract. de clausulis in §. viden. sub n. 90. vers. Secundum autem in tantum
14 quod talis insinuatio potest fieri die feriata in honorem Dei, quia actus est voluntariæ iurisdictionis, & in eo nulla, vel parua causæ cognitio requiritur, vt ibi sub num. 89. vers. 3. adde Hostien. in summa de feriis §. quid in eis, vers. Licet quę pertinēt. Hinc est, quod non requiritur aliqua alicuius citatio, sed tantum pręsentia donantis, & donatarii, vt per d. Gamb. in d. tract. de clausu-
15 lis d. §. videndum vers. Sed Bart. sub nu. 175. fol. mihi 607.

Nec inutiliter videtur referendum, quod si talis donatio subscribatur, & publicetur coram Iudice, non requiritur alia scriptura, vt per Ias. in l. omnium sub num. 4. C. de testam. Gamb. in d. tract. de clausulis d. §. videndum vers. Sed queritur sub n. 53. neque exigit insinuationem si ea in iudicio
16 fiat, secus coram alio Iudice, cui debet coram eo produci, vt per Bart. in l. si tibi pecuniam ver. uero utrum sub nu. 2. in fin. si cert. pet. quod intellige, cum interpositione decreti Iudicis, quia ubi est interposi-
17 tum decretum Iudicis, præsumuntur omnia solemniter acta, ut in glos. ord. l. 1. C. de ed. instr. ea enim, quæ superius dicta sunt circa

circa relatam donationem inter uiuos, & reliqua inferius dicenda quo ad donationem, causa mortis intellige locum habere, quando non adsunt statuta in contrarium: quia tunc minime immutanda sunt, quæ legem certam habuerint, vt dixi, & probaui in extensione clausularum venditionis bonorum immobilium post n. 21.

De donationibus causa mortis. Cap. XI.

1 *Forma donationis causa mortis.*
2 *Testis adbibentur in donatione causa mortis, & insinuatione non indiget.*
3 *Pactum de reuocando donationem causa mortis non scribitur, & quare.*
4 *Donatio bonorum præsentium, & futurorum quando valeat.*
5 *Donatio remuneratoria. non est propri e donatio.*
6 *Donans tenetur de euictione, in donatione remuneratoria.*
7 *Donatio reciproca, non indiget insinuat.*
8 *Notarius tenetur, scire iura, & quare.*

PVpillus Meuius corporali ęgritudine languens, & mortis proximè periculum metuens, vel sic in terræ sanctæ subsidium mare de proximo transiturus, vel ad bellū iturus, timens naufragii periculum, vel timens bellorum discrimina diuini nominis Intuitu, & pro suorum remedio peccatorum mortis causa, vel dicti periculi causa, sponte, donauit R. D. N. Priori conuentus S. Marci, nomine ipsius Conuentus recipienti, vel B. eius compatri tale prædium vel omnia bona sua, &c. Dans, & tradens eidem R. D. Priori, vel dicto B. prædium, & omnia alia eius bona. Constituens se ex nunc dicta bona ipsius donatarii nomine possidere, vel quasi, & volens, vt ex nunc rei, vel bonorum prędictorum dominium in eundem donatarium sit translatum, & ipsa bona de cętero eius fiant, nisi uel donatarium præmori, uel ipsum donantem ab hac ægritudine liberari, uel donationis pænitere contingat; ut uidelicet quodcunque horum contingat, donatio euanescat. Super quibus, &c.

Vnum autem diligenter attende, quod sub quacunque specie, & quocunque modo fiat donatio, debet expressè inferri in ea, quod fiat causa mortis, uel alterius imminentis periculi, cuius causa fit. Nā alias esse potius donatio, simplex, & inter uiuos, quantumcunq. fiat in articulo mortis ut per Rolan. par. 3. florum, in tract. in tit. donationis causa mortis sub num. 9. ubi habetur, quod huiusmodi donationi quinque adhibentur testes, ac etiam cuiuscunque fuerit quantitatis, insinuatione non
2 indiget, ut ibi sub num. 11. in fin. Aduertendum est amplius, quod in simili donatione causa mortis, non opponatur pactū de non reuocando, quia esset contra sub-
3 stantiam donatione causa mortis, Intantum quod transformaretur in donationem inter uiuos. Textus est expressus in l. ubi Donator ff. de donat. causa mortis, quia tale pactum non potest adaptari donationi causa mortis, ut post alios per Iac. in l. qui Romæ, in uers. Nam si quis donat. nu. primo in princip. ff. de uerbor. obligat. Attende amplius quod licet donatio bonorum præsentium, & futurorum non ua-
4 leat, tamen si collata sit post mortem donātis ualet, ut per Clarum in §. donatio q. 19. uers. sed quid si quis?

Verum, quia in his, & aliis donationibus multi multa scripserunt meum non est hic ulterius elaborare, nisi quod ad ea, quę tabelliones pro illarum clausularum intellectu necessario scire debent. Nec omitto, quod si donatario remuneratorio sit, ultra clausulas concernentes euictionem rei, seu rerum donatarum, quia donatio remunera-
5 toria non est proprie donatio, ut in l. Iulianus §. qui fundum ff. de uerb. oblig. Clar. in §. donat. q. 3. in uers. Quæro, qui attestatur de magis cōmuni, in tantū quod donans tenetur de euictione, Bar. in l. Iulianus §. s.
6 ff. de uerb. obligat. Ias. in l. petens in 7. col. uers. 3. notab. C. de pac. & per eundem Ias. in. l. si stipulatus fuerim §. cum stipulatus fuerim uers. 4. nota limit. ff. de uerb. oblig. Idem puto esse dicendum de donatione
7 mutua, quæ etiam, quod fit inter uiuos, & consequenter irreuocabilis, quæ insinuatione non indiget, ut per Ias. in l. si pater puellæ, C. de inoffic. testam. sub n. 2. & 6.

De donationibus autem inter uirum, & uxorem, & illarum ualiditate, & an confirmentur morte uel iuramento (licet insinuentur) pro illarum intelligentia, recurre
8 inter alios ad Clar. in d. §. donatio, ubi oīa diffuse habebis, nec id te fugiat, cū tabellio debeat scire iura, nec illicitos cōtractus celebrando puniatur, in l. iubemus C. de sacros. eccles. §. si his tabellionibus.

De donationibus causa mortis facienda per filius fam. Cap. XII.

1 *Filius etiam cum consensu patris testari non potest.*
2 *Forma donationis causa mortis, facta per filium de consensu patris.*
3 *Filiusfamilias potest donare causa mortis de consensu patris, secus legare, & testari etiam cum consensu patris.*
4 *Donatio causa mortis facta per filium patri non valet, & quare.*
5 *Requisita in donatione causa mortis, facta per filium famil.*
6 *Filiusfamil. an possit reuocare donationem sine patris consensu.*

1 ILlud quoque non prætereundum, ad relatam materiam donationis, quo cum filiusfamilias sub patria potestate constitutus, etiam cum consensu patris testari non possit, vt in authent. ex causa de testament. ideo donationis formam sub cōpendio subijciamus, cuius forma talis est videlicet A. filius B. eiusdem patris suppo
2 situs potestati. Quia (lege prohibente) etiam patris iussu testari non potest, hanc donationem causa mortis eodem patre suo ibidem præsente, volente, & consentiente, sanus per gratiam Iesu Christi mente, licet æger corpore, fecit, & disposuit, in hunc modum. In primis quidem donationis causa mortis, reliquit pro anima sua tantum expendendum hoc modo, &c. Et hoc exequi voluit per N. quem suum reliquit Commissarium. Item legauit, &c. in fine autem dices, & hęc omnia, & singula donatione causa mortis disposuit, & donationem ipsam valere voluit, & tenere, si ipsum ex hac ægritudine mori contigerit, alioquin nequaquam, me autem Notario pręsente, & stipulante vice, & nomine, &c. Quod autem filiusfamil. patre permittēte possit donare causa mortis, (licet testari
3 non posit) habetur ff. donation. l. tam his. non tamen sine patris permissu, vt ff. de donat. filiusfamil. §. patri autem legare non potest etiam eo pertinēte ff. de leg. 1. nec testari vt in d. l. tam his, & superius probaui. Hoc tamen attende, quod talis donatio facta per filium patri (ipso auctorizan
4 te) non valet, quia nemo in facto proprio potest sibi auctorizare l. 1. §. pupillus, & l. si
5 seruus cō. ff. de auct. tut. Circa quæ sciendum est, ꝙ ad hoc, vt donatio causa mortis facta per filiumfam. alteri, quam patri valeat, requiritur primò, ꝙ patre permittēte faciat, secundó ꝙ pater eidem nominatim & expresse concedat licētiam, quod donet causa mortis: tertió ꝙ permissio, seu consensus patris præcedat: quartò ꝙ is, cui donatur sit præsens, aut Notarius pro eo stipuletur (licet secus in homine sui iuris,) quia tunc sufficit, quod interueniat Nūcius siue epistola, seu vallata sit traditione, vt tradit. d. Azor. in summa C. de don. ver. cui possit donari, Bald. & Cyn. in l. illud. C. de sacrosanctæ ecclesiæ, sed an dicta donatio facta cum consensu patris possit reuocari per filiū absque eius cōsensu, vide ad hoc Guid. Pap. in quæst. 223. vbi citantur plures opiniones Doctor. quorum aliqui tenent partem affirmatiuam, & aliqui partē negatiuam, & ad eum, & dictum Clarum, vbi supra pro huius articuli intellectu recurrere poteris.

De venditione Equi. Cap. XIII.

1 *FOrma instrumenti venditionis equi.*
2 *Vitia omnia sunt nominatim exprimenda, alias competit actio redhibitoria, quæ prætoria est.*

AD euidentiam supradictarum formarum venditionis bonorum immobilium, permutationis, & donationis, aliquā facta sūt, hic non repetimus, antequam ad alia grauiora deueniamus, de formis venditionis aliquorum bonorum mobilium, & per se mouentium tangimus.

A. sponte &c. dedit, vendidit B. ibidem
1 præsenti, & ementi vnum equum baium balzanum, in fronte, & in crure anteriori sinistro, & in posteriori dextero ipsum sibi ibidem per frenum tradens nominatim cū
2 his vitijs, & magagnis specificatis, & dictus ab eo ipsi B. lib. de pręsenti, videlicet, cum vno superosso in tali crure, item, quod in plenilunio amittit visum, item ꝙ est retrogradus, item, quod mordet, nec se ferrari permittit, & generaliter pro talis, qualis est cum vitijs, & magagnis latentibus, & apparentibus, & quæ habet intrinsecus, siue extra, asserens, & protestans prædicta vitia specificata in ipso equo esse ipsorum vitiorum, vel morborum, sine quorumcunque aliorum latentium, vel apparentium rōne, vel occasione, ipsi B. in aliquo de cætero nolle teneri. Et hunc pro pretio 25. scuto

rum

rum, quod pretium dictus A. cõfessus fuit habuisse, & recepisse. Exceptioni, &c. renunciauit, &c. quietauit, &c. promitens ipsi B. pro se, & suis hæredibus, & successoribus stipulanti, & recipienti dictũ equũ sibi ab omni homine, &c legitime defendere, auctorizare, et expedire sub pœna dupli d. pretij, stipulationis præmissorum, & refectionis damnorum, & expẽsarum litis, &c. Qui B. dictum equum recedit ibidem cũ dicti specificatus vitijs, & magagnis in dicto equo se bene cognoscere, & ea sibi expressa, & extensa esse dixit, & generaliter pro tali, qualis est, vt supra, protestãs ergo nolle ipsum A. venditorem teneri occasione dictorum vitiorum, uel morborum ipsius equi expressorum, aut quorumcũque aliorum apparẽtium, & latentium, ut supra dictum est. Pro quibus, &c. Nota quod nisi supradicta uitia exprimerentur, competeret emptori actio redhibitoria, quę pretoria est, & competit emptori fraudato, ut per Specul. in §. 1. de resc. uend. lib. 4. par. 3. in princ. Alex. in l. si stipulator sub n. 23. ff. de uerb. oblig.

Forma venditionis herbarum.

A. Sponte, &c. dedit, & uendidit B. totam herbam, seu futurum fænũ quantũcunque, & qualitercũque fuerit, & quid erit, & percipi, & haberi poterit, anno præsenti de prato sito in tali loco, iuxta, &c. percipiendum, & colligendum, & habendũ auctoritate sua, omnibus ipsius B. sũptibus & exspensis, ad omnem suã ex nunc custodiam, & omne periculum, atq casum rapinę, incẽdij, inundationis aquarum, & cuiuscũque alterius fortuiti euentus pro pretio scutorũ 25. quę idem A. confessus fuit habuisse, & recepisse, ab eodem B de quibus se bene contentum vocauit. Exceptioni, &c. renũciauit, quietauit, &c. Promittẽs ipsi B. pro se, suisq. hęredibus, et successoribus stipulãti dictum fęnum sibi ab omni persona, & uniuersitate legitime defendere, & alias, ut in & pręscripta forma, quam pro huis extensione reassume.

Forma venditionis lanæ.

A. Sponte, &c. dedit, & uendidit B omnia uellera futura, siue futuram lanã quantacunque, & qualiscunque fuerit, & quam tondi, percipi, & haberi contigerit in anno pręsẽti ex mille ouibus suis, quas habet in territorio Cornetano, in loco dicto, &c. & ipsam lanam infra mensem, dictis ouibus tonsis eidem B dare & consignare in ferijs Toscanellę ibi conductam omnibus expensis ipsius B. pro pretio, & ad rationem pretij scutorum uigintiquinque pro quolibet milliario, quod pretium idem B. soluere, & exbursare promisit statim facta ponderatione, & consignatione dictarum lanarum libere, &c. alias, &c. de quibus, & pro quibus.

Forma venditionis fructum, ad plures annos

A. Sponte, &c uendidit B. usufructum ac omnes redditus, & obuentus talis uineę sitę, &c. hinc ad quinque annos proximos, dans, & concedens eidem usque tunc dictam uineam, & arbores, & omnia, quę in ea sunt, & quę infra prędictos continentur confines habenda, utenda, & fruenda libere per se, uel alium seu alios quem seu quos uoluerint, pro pretio & nomine pretij scutorum centum monetę, quæ idem A. confessus fuit habuisse & recepisse ab eodem B. de quibus se bene contentum uocauit. Exceptioni, etc. renũciauit quietauit, etc. Promittens idem A. eidem B. uineam ipsam, et omnia, quę in ea sunt, libere, utẽda, fruenda (ut dictum est) ei, et suis hęredibus ab omni persona et uniuersitate legitime defendere, hinc ad terminum supradictum, et dictos usus fructus, quos in dictis quinque annis percipiet, tam intra terminum, quam postea perpetuo legitime defendere, auctoritate, et expedire, alias ad omnia damna, etc. E contra quoque idẽ B. promisit ipsi A. pro se, suisque hęrdibus, etc. stipulanti prędictam uineam, et omnia quę in ea sunt, sine fraude uti, et frui, et ipsa fossata, et sępes eius manutenere, et conseruare, et eam quolibet anno debitis temporibus bene amputare, & releuare, & ligonizare, binare, & remundare, & in omnibus bene, & sine fraude colere, arbores siccas incidere, & virides non incidere sine domini mandato, & finito termino ipso prędictam vineam ita in bono statu, (vt nunc est) ipsi A. liberè relaxare, & consignare sub pœna omnium damnorum, &c. pro quibus omnibus, &c.

Forma locationis Barcha.

IN mei, &c. Constituti Nob. vir D. Vipereſcus de Vipereschi de Corneto ex

ex vna, & Antonius, &c. Patronus, vnius barchæ portaturæ salmarum centum, & vltra, ex altera partibus sponte &c. deuenerunt, ad infrascriptam conuentionem, videlicet, dictus Antonius promisit, & conuenit, dicto D. Viperesco ibidem præsenti &c. portare cum eius barca, in qua nauigant septem marinarii cum eo salmas centum frumenti, mensuræ Cornetanę in Vrbem Romam, quam frumenti quantitatẽ onerabit in portu Corneti, pro pretio nauli Iuliorum quinque pro singulo rubio, seu salma. Et vice versa idem Dominus Viperescus promisit eidem Antonio patrono dictę barchæ, ibidem præsenti dare dictum granum expeditum ad dictum portum, pro die vndecima præsentis mensis, & soluere eidem Antonio supradictum naulum cum applicuerit, cum dicta barcha frumento prædicto onerata ad magnam ripam Vrbis. Promittens idem Antonium in dicto portu frumẽti se fideliter, & prout ad probum spectat virum agere, neque carigamentum aliquorum aliorum bonorum in dicta barca recipere, nec in dicto portu, seu naulizamento per se, nec suos committere aliquam fraudem, dolum, vt vulgo dicitur, barattaria, sub poena omnium damnorum, &c. Et pro eo quod in, & super præmissis, ac obseruatione omnium & singulorum, sit eidem D. Viperesco magis cautum, & securum, ibidem pręsens N. quisciens, &c. Sponte, &c. pro dicto Antonio, & eius precibus præmissis omnibus ad fauorem dicti D. Vipereschi accessit, & promisit, vti principalis, principaliter, & insolidum, quem N. ibidem pręsentem idem Antonius promisit releuare indemnem, ita quod, &c. alias, &c. pro quibus, &c.

Formam venditionis musti.

A Sponte, &c. vendidit, &c. B. salmas viginti de vino musto, 'ſe colligendo per eum in vindemiis proxime futuris ex eius vinea, seu possessione posita, &c. pro pretio Iuliorum decem pro singula salma quod pretium, quod est summæ scutorum tot, &c. idem A. in mei Notarii & testium infrascriptorum præsentia habuit, & recepit ab eodem B. ibidem pręsente, & soluente manualiter, & in contanti in prompta, & numerata pecunia in tot, paulis, & testonibus papalibus, de quibus, &c. quietauit, &c. Quod vinum mustum idem A. promisit eidem B. tradere, & consignare ad vascam eius vineæ in vindemiis proximis futuris libere, &c. Si quod autem vinum venditum eo tempore valebit plus dicto pretio, id totum plus idem venditor eidem B. emptori præsenti, & acceptanti donauit, donationis titulo perpetuó irreuocabiliter, ob grata seruitia multipliciter ab emptore recepta, & si minus, dicto recepto pretio, idem emptor eidem venditori præsenti, &c. remisit, & donauit donatione pura, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

De contractu rei emphiteoticę. Cap. XIX.

1 *Forma contractus rei emphiteotica habeatur inferius in secundo libro.*

2 *Emphiteotica concessio genus est alienationis.*

3 *Clausula, reseruato beneplacito Sanctissimi, facit conditionem in tantum quod illa non purificata, dominum non transfertur.*

4 *Maior pars canonicarum debet interesse in contractu capitulari.*

5 *In alienationis contractus tractus præcedere debet.*

6 *Traditum non videtur traditum in alienatione ad tempus duratura.*

7 *An prius acquirens, censeatur comprehensus in concessione, vsque in tertiam personam.*

8 *Clausula in contractu emphieotico pro se, suisque hæredibus quomodo extendatur.*

9 *Extensio clausula ad habendum, &c.*

10 *Clausula rato tamen manente pacto, quid operetur.*

11 *Clausula, saluo iure directi dominij, quid importet.*

12 *Quis nam teneatur ad solutionem laudemij*

13 *Prouisio hominis facit cessare prouisionem legis.*

1 AD hæc nota, quòd cum emphyteusis sit genus alienationis, vt extra reb. eccl. non alien. & propterea olim Episcopi consensus requirebatur, vt per Spec. in §. 2. sub nu. 3. vers. & nota de locato; tamen modernis temporibus, propter Pontificias Constitutiones prohibita est d. alienatio, vt etiã fuit decisũ in cõs. Neap. vt testatur Afsli. in decis. 77. sub n. 5. text. in cap. hoc consultissime de reb. eccl. non alien. lib. 9. non ab re igitur opponitur in principio conditio illa scilicet, reseruato beneplacito

to Sanctiss D.N. Papæ, & non alias, aliter
2 nec alio modo, quo non interueniente, nõ est nata actio, nec obligatio, & multo minus dominij translatio, vt per Curt. Iun. in cons.74. sub nu.17. par. 1. Item nota, quod vbi supra dicitur de consensu maioris partis Canonicorum, necessario debet esse
3 maioris pars, vt in cap. ea noscitur, extra de donat. §. pastoralis in fin. Amplius nota quod ibi dicitur de tractatu præcedere, quia in his semper tractatus præcedente, inmò nõ semel, sed pluries, vt per Specul. in §. 2 par. 1. lib. 4. sub n. 4. de locato, & in c. tua de
4 reb. eccl. alien. vel non; & ibi not. vbi tractus sit de substantia contractus. Aduertendum est, & quod ibi non dicatur, tradidit, & concessit, sed tñ dedit, & concessit quia in re nõ perpetuo concessa traditum non videtur traditũ, vt per eundem Spec. lib. 4. 3. par. sub nu. 156. de emphyteusi. Ad hoc probabi iter deputari potest, an si ista
5 concessio in emphyteusim fuerit facta per hæc verba, scilicet in tertiam generationẽ persona illius, cui est facta concessio, censeatur inclusa in prima generatione, vel potius prima generatio incipiat in personã descendentium, Specul. in tit. de locato tenet, quod persona illius, cui facta est concessio comprehendatur in prima generatione; contrariam vero partem tenuit Bald. in ad
6 dit. ad Specul. in tit. de locato col. 4. vers. Item, & in tertiam generationem, & in auth. si quas ruinas col. 1. vers. iux. hoc quo C. de sacros. eccles. vide ad hoc Alex. in l. quod dicitur vers. sed ipsemet sub n. 23. ff. de verb. oblig. vbi respondendo dicit quod attendi debet consuetudo Ecclesiæ concedentis: & secundum illam debet fieri interpretatio, arg. l. minime, & l. si de interpret. supra de leg. sed vbi non apparet de consuetudine; quod pronepos includitur, quãdo conceditur in tertiam generationem, vt ibi, & propterea ad tollendum dictam dubietatem, bene erit dicere in tali concessione, scilicet in ipsius tertiam generationem, tunc. n. procul dubio persona illius cui facta est cõcessio non comprehenditur in prima generatione, secus si dictum esset vsque in tertiam ipsius personam, vt per Gabriel. in lib. 3. conclus. 1. sub num. 1. 2. & 3. de feudis, vide tamen in hoc Clarum in §. emphyteosis lib. 4. quæst. 34. per totũ ad quem pro præmissorum maiori intelligentia, recurre. Et quod pronepotes comprehendantur in prima inuestitura, exta t decisio Rotæ, cuius copiam inferius registrari curaui. Item aduertendum est, quod loquendo simpliciter de simili concessio
7 ne, non extenditur per Notarium clausula pro se, & successoribus quibuscumque: sed tantum dicitur pro se, & suis hæredibus, et successoribus, scilicet de hæredibus, vel descendentibus in infinitum, et quisucceduat de iure ciuili, vel qui succedunt vniuersaliter de iure prætorio, vt not. Imol. in l. quod dicitur col. fin. ff. de verbor. obligat. Bald. in l. in personam in fin. C. de fideiuss. Alex. cons. 118 vol. 2. secus in alienatione perpetua, et tũc in casu, quo Ecclesia possit legitime alienare, tali clausula extenditur pro se, et suis hæredibus, et successoribus quibuscumque, quia tunc ad hæredes transit extraneus, Alexand in 2. volum. cons. 9. et in 1. uolum. cons. 9. in 12. col. alias cons. 38. eodem 2. volu. in 3.
8 col. Affl. decis. 100. sub num. 2. Vbi enim emphyteosis potest in casu præmisso transire ad extraneos, tunc per illa verba suis hæredibus, comprehenderentur etiam omnes extranei, alias autem solum comprehenderentur illi descendentes, ad quos transire potest, bene facit ad hoc tex. in
9 l. sciendum ff. de verbor. signif. Alexan. in l. quod dicitur sub nu. 26. propè fin. ff. de verbor. obligat. clausulam illam ad habendum in præscripta forma appositam non nisi hoc modo extendas, scilicet ad habendum, vtendum, fruendum, et gaudendum et de dicta domo disponendum prout similes emphyteotæ de rebus similibus facere, et disponere solent, nec dicatur (prout dicitur) in venditione bonorum, quorum dominium transit in accipietem, perpetuo et sine præfinitione temporis, vt puta in re ruinosa, quæ potest in perpetuum dari in emphyt. ut in auth. de al en. et emphyt. si verò quædam, secus si non est ruinosa, quæ non potest dari, nisi ad vitam suscipientis, et duorum eius successorum, vt per Spec. in §. 1. de emphyt. sub num. 9. lib. 4. 3. part. quia tunc ex simili concessione emphyteotica non transfertur nisi naturalis possessio quã habet similis emphyteota vsufructuarius, vel vasallus, vt per specul. in §. 1. lib. 4. sub nu. 20. de empt. et vendit. clausula illa fere in fine supradicti contractus conscripta: rato scilicet nihilominus manente pacto, operatur merè exclusionem, vt per
10 Affl. decis. 174. sub nu. 3 et etiam quod contractus ratus remaneat semper, tam

respectu pœnę, quam illius obseruantiæ, secundum Specul. in §. 1. lib. 4. 3. part. sub num. 99. de emphyteosi. An autem emphyteuta possit rem sibi; vt supra concessam ad breue, siue longum tempus, alteri locare, permutare, hypothecare, alienare, iura sua in alterum transferre; habes hęc omnia per Ciarum in quæst. 17. & sequent. vbi diffusè explicantur, ad quem pro illorum
11 intellectu recurre; hoc tamẽ addito, quod emphyteota semper debet vendere iure directi dominii, semper saluo, vt in l. 1. C. de feudis, quæ tamen clausula saluo iure dominii in reformatione feudi, vel emphiteosis operatur, quod si antea feudatarius vel emphyteota cediderit à iure suo ex aliqua causa, non possit sibi talis noua reformatio, vt per Io. de Pra. singulariter in c. hęc conditio §. si sic ff. de cond. & demonstrat. sed de his hactenus, cum aliud quo-
12 adq. dicere mei officii non sit ((saluo quod antequam ad alias transeam quæstiones) d. hanc tantum tanquam quotidianam, & de qua quotidie Notarii interrogantur, deueniam scilicet, quod quando emphiteota alienatius suum in alium, quam comprehẽsum in prima inuestitura, tunc nouus acceptor tenetur soluere laudemium directo Domino, vt per Iason in l. 3. C. de iure emphyteotico vers. primo quero sub num. 41. Hoc tamen intellige, nisi aliter, aut tacitè, vel expressè inter Partes pactum fuerit, quia tunc prouisio hominis facit cessare
13 prouisionem legis, vt per eundem Ias. in auth. ingressi C. de sacrosc. eccles. in hac re emphyteotica multo plura scribere potuissem, quę ad dispositionem vtriusque iuris pertinẽt, verum quia tantùm ea prosequor quæ tendunt ad intellectum clausarum similium contractuum emphyteoticorum, alias verò materias reiicio, vt ad eundem Ias. eod. tit. & alios, qui hoc particularirer scripserunt. Copia dictæ decisionis, de qua supra fit mentio.

Assisiensis emphyteusis, veneris 13, Nouembris 1598. R. P. D. Gypsio.

Canonici Ecclesiæ S. Saluatoris in Lauro de Vrbæ an no 1590. concesserũt in emphyteusim bona, de quibus agitur, cuidam Leonello in tertiam generationem finitam, in linea masculina duntaxat. Dubitaui, an prima generatio incidere deberet à Leonello primo acquirente, vel potius a persona descendentis ad effectum, vt pronepotes ipsius Leonelli censerentur, vel ne comprehensi in dicta inuestitura.

Domini vtraq; parte informante, resoluerint primam generationem incipere a filiis Leonelli, & consequenter in illa comprehendi pronepotes. Ratio decisionis fuit, quia cum primus acquirens sit causa, & origo generationis, non potest in ipsa prima generatione connumerari, vt per multa exempla declarat Bal. cons. 448. lib. 3. & cons. 375. lib. 4 Calder. de locat. cons. 9. colum. 1.

Pręsertim, stante illa dictione, finita Alex. cons. 110. nu. circa fin. lib. 3. & cons. 125. lib. 5. Soccin. cons. 25. nu. 4. lib. 7. Gozad. cons. 25. nu. 17. Ruyn. cons. 166. nu. 6. lib. 1. Dec. cons. 62. in princ. Gabr. de iure emphyt. concl. 4. nu. 5. Clar. in §. emphyteusis q. 34. vers. sed certè, vbi dicit hanc esse magis cõem. opinionem & sequuta fuit Rota apud bon. mem. Oradinũ, in vna Romana domus, & in alia Farfensis villæ Caprolæ, corã R. P. D. Mãteo Pegna 20. Maii 1592 ut patet ex earum copiis, quæ circumferũtur, & sic apparet non esse in iudicando, tenenda opinionem Speculat. in tit. de emphyt. §. nunc aliqua q. 55. nu. 183. Paul. de Castr. cons. 316. num. 1. vol. 2. & aliorum exemplo citatorum.

Ex differentia, quæ fit per informantes inter verbum completam, & finitam, non placuit Dominis, quia est verbalis, cum tendant ad eundem finem, & sit synonima, præter id, quod multi ex Doctoribus allegatis loquuntur, etiam quando adest verbum finita.

Hoc stante, non est opus ingredi illam difficultatem, quam mouet Bart. in quodã eius consilio an fuerit in instrumẽto dictũ vsque in tertiam generationem ipsius, vt refert Bald. in auth. si quas minus n. 3. vers. iuxta hoc quero, C. de sacros. eccl. latè Bellam. cons. 80. num. 7. & 8. cum aliis citatis, quæ quidem opinio licet sit communis, a nonnullis tamẽ reprobatur, vt animaduertunt addentes ad d. cons. Alex. 125. Clar. post Castrens. in loco supra citato.

Non obstat decis. Caputaquens. 18. par. 2. quia ibi non aderat verbum finitam, & benè illi respondetur in decis. villæ Caprolæ, quicquid pro parte aduersa dicatur.

De Locatione Boum. Cap. XV.

1 *Forma instrumenti locationis boum.*

Cu-

2 *Custos recepta mercede tenetur de casu sinistro.*
3 *Secus si custos dimisit dictos boues in loco solito & consueto ibi dimittere.*

Locatio boum ad laborandum.

Id. A. Confessus fuit habuisse, & recepisse ad laborandum ad quartam partem lucri a d.B.duos boues, vnum scilicet album cum cornibus dimissis, & alterum rubeum cum cornibus elatis, pretii & æstimationis scutorum 40. hinc ad annum proximum: promittens solemni stipulatione eidem B. dictos boues fideliter, diligenter custodire, saluare, pascere, & tenere, omnibus suis expensis, ipsoq; non vendere, vel alienare, sine expressa Domini licentia, & mandato, in se dictorum boum semper dominum reseruans: ita quod a quocunque altero possidente ipsos pleno iure valeat vendicare, & pro summa dictæ quartæ partis laborerii, dare, & deferre eidem B. Corneti ad domum suam, rubia tot frumenti boni, & recipientis, in festo Beatæ Mariæ Augusti, seu in recollectis proximè futuris liberè, & sine aliqua exceptione: in fine vero termini dictos boues, aut prædictam æstimationem, cum quarta parte lucri, siue tantùm minus ipsa æstimatione, quantum fuerit totum damnum ipso Dominio consignare. Veruntamen si dicti boues, aut alter eorum ipsius laboratoris, aut eius famuli culpa, dolo, fraude, vel mala custodia perierit, aut destructus, vel perditus fuerit ad ipsum laboratorem spectet singulariter totum damnum, & si diuino iudicio, vel casu fortuito perierit totum damnum ad Dominum pertineat antedictum. Quod si contingeret ipsos boues per octo dies, vltra terminum supradictum, retinere, quin eos, uel dictam æstimationem consignet, vt dictum est, ex tunc vsque ad vnum annum, & sic de singulis annis ipsos a dicto Domino retinere, eisdem pactis, & conditionibus teneatur, si de ipsius domini processerit, voluntate, quia sic actum ex dicit inter ipsos. Quæ omnia, & singula supradicta promisit idem A. ipsi B. pro se, suisq. hæredibus stipulatione solemni, firma, & rata habere, & tenere non contrafacere, vel venire per se, vel alium aliqua ratione, vel causa, de iure, vel de facto. sub pœna dupli æstimationis pretii anted. stipulatione in singulis capitulis huius contractus insolidum præmissa, qua soluta, vel non, rata maneant omnia, & singula supra & infrascripta. Pro quibus, &c.

Ad hæc nota, quod si locaui tibi boues, vel alia animalia custodiendo, certa mercede tibi data, & tu dimisisti illa in pascuis in quibus animalia cõiter dimitti solebãt & fur, vel lupus ea abstulit, vel occidit nun-
2 quid teneris? & videtur sic, nam si cum mercede habueris, de periculo teneri ff. locat. qui mercedem, item non debuisti, eos sine custode dimittere ff. de vent. in pos. mi. l. 1. §. ad custodiendum ff. comm. l. si vt certo §. si de me, & hoc ipso inculpa es, quia in tutiorem locum transferre potuisti ff. de damn. infec. vtiq. vnde teneris extra de iureiur. cap. fin. in princ. arg. contra quod ex-
3 cusetur si dimisit, & sicut alii dimittere solẽt, vt in l. pignus C. de pig. maxime si tuos boues ibi sic dimittere consueuisti, Spec. in §. postquam tamen sub n. 12. de locato.

De contractu soccidæ, Cap. XVI.

1 *Forma instrumenti soccidæ bouium.*
2 *Damnum quod sequeretur in euentum mortis dictarum ouium, cedit socio minori.*
3 *Secus si casus fortuitus sequeretur sine eius culpa.*

1 A. Sponte, &c. confessus fuit habuisse, & recepisse in soccidam, siue societatem, a B. centum oues pretii scutorum, centum duraturã hinc ad tres annos proximos, promittens solemni stipulatione dicto B. eos omnesq. ipsarum fructus futuros & fœtus omnique suis expensis, fideliter, & diligenter custodire, saluare, pascere, & tenere, ipsaq. aut earum fœtus, vel fructus aliquos non vendere, vt in proxime scripta forma vsque vendicare. Postea iunge, fructus vero, & fœtus earum scilicet agnorum lanæ, casei, & stercorum dimidiam bona fide dicto B. ad ipsius voluntatem consignare, & dare, & in fine dicti termini ipsas oues præfatæ soccidæ, vel illas, quæ ex eis tunc temporis extabunt ipsi B. restituere, & consignare, si vero ipsæ, vel aliquæ earum siue ipsarum aliquis fœtus, & fructus ipsius A. vel eius famuli, seu familiaris culpa, aut dolo, vel mala custodia perierint, aut destructæ, vel perditę fuerint, totum damnũ spectet ad eum, si autem diuino iudicio, vel casu fortuito, id euenerit, ad dictum B. spectet, dummodo ipse A. per representationem pellium ouium mortuarum, vt aliter faciat plenam fidem. Quæ omnia, & singula

gula supradicta forma.

Hæc supradicta scilicet, quod in euentum malæ custodiæ dictæ oues perierint, &c.
2 supra totum cedat damno A. probantur per Ias. in l. si pascenda in vers. quæro sub nu.3.C.de pactis, cum custodiam præstare teneatur, & consequenter culpa in eo præsumitur, vt per Bald. in l.1.de off. præf. vig. & l. cum duobus §. damna ff. pro loc. & ibi quod non sufficit probare interitum, nisi
3 probet casum fortuitum, puta mortalitatẽ vel similem, Alex. cons. 158. in 2. vol. quod incidit in causa, & lite vertente inter Ludouicam, &c. secus si sine culpa ipsius.

De contractu census. Cap. XVII.

1 *Forma instrumenti census.*
2 *Clausula sciens non teneri, quid operatur.*
3 *Fideiussor non potest conueniri non discusso principali.*
4 *Creditor potest conuenire, quem maluerit insolidum.*
5 *Quibus beneficijs fideiussores solent renunciare.*
6 *Creditor potest recusare cessionem facere.*
7 *Secus seruatur in tribunali Aud. Cam.*
8 *Fideiussores quando obligantur insolidum etiam si dictum non sit*
9 *Secus si accedunt diuersis temporibus.*
10 *Fideiussoribus effectis non idoneis, iterum est satisdandum.*
11 *Secus in fideiussoribus contractus.*
12 *Intellectus l. vbi ad huc C. qui loco priorum creditorum succedunt.*
13 *Forma census vitalitij.*

1 IN Dei nomine Amen d. A. spontè, &c. omnibus meliori modo, &c. In & super eius casale nũcupato, &c. sito in territorio Vrbis in partib. latii, cui casale A. prædiũ C. territorium castri S. & casale M. circũcirca casale ipsum consistentia cohærent pro confinib. saluis aliis, si qui sint plures aut veriores confines, & dicti casalis fructibus, redditibus, prouentibus, & pertinẽtiis vniuersis cõstituit, creauit, & imposuit annuum censum scut. 80. monetæ iuliorũ 10. pro scuto. Quem censum ita creatum constitutum, & impositum vendidit, ac titulo præfatæ venditionis, dedit, cessit, & assignauit, & trãstulit admodum nobili viro B. præsenti, ementi, & stipulanti pro se suisq. hæredibus, & successoribus quibus-
2 cunque, ad habendum, &c. Hanc autem annui census creationem, constitutionem & venditionem, & omnia, & singula in hoc instrumento contenta d. A. fecit, & facit erga d. B. pro pretio scutorum mille similiũ, quæ in prompta, & numerata pecunia argentea in mei Notarij, testium infrascriptorum præsentia à d. B. præsente, ac realiter, & cum effectu soluère habuit, & recepit, & ad se traxit, de quibus sic acceptis pro integro, & iusto dicti census pretio se contentum, & sibi satisfactum vocauit, & eundem emptorem quietauit, absoluit, et penitus liberauit. Renunciando quibuscũque exceptionibus, cum pacto de nunquã
3 amplius petendo. Quem censum annuum promisit soluere d. emptori præsenti, & vt præfertur, stipulanti de semestri, in semestre, & in fine cuiuslibet semestris proportionabiliter, & pro rata, & in simili bona, & currẽti moneta, hic Romæ libere, &c. alias ad omnia damna, &c. teneri voluit. De qui
4 bus, &c. Et promisit d. A. venditor dictum Casale ad se spectare, & pertinere pleno iure dominij, vel quasi, & de sua natura fructiferum esse, & capax dicti annui census & ẽt maioris, & esse liberum, & exemptum ab omni alio censu, canone respõsione, liuella, ac ab omni, & quocunque fidei cõmisso purificato, vel purificando, & quibuscunq. alijs oneribus, impedientibus huius annui census impositionem, vel quę dicto emptori obstare, vel pĩudicare possint, & non fuisse aliter venditum, datum, donatum, permutatum, distractum, aut alias vtcunq. alienatum, alienationis ẽt largissime sumpto vocabulo, nec in totum vel in parte quicquam factum fuisse, quod aliquo modo respectu prioritatis, vel potioritatis hypothecæ, aut alias in totũ vel in partẽ posset se in prẽiudicium huius contractus, & d. ẽptoris, & quod in his fiet in futurum. Et promi
5 sit ẽt hanc census impositionem, & venditionem esse bene, et valide factas, et in eas tanquam tales facere consentire oẽm personam, et eius habentem, aut habere prætendẽtem in, et super d. Casali, et cẽsu ad oẽm simplicem, etiam extraiudicialẽ requisitionem, aut interpellationẽ per d. emptore, aut eius hæredes, et successores, vel causam, et ius ab eo habentes faciendam. Propterea suscipere in se oẽm litẽ, causã controuersiam, et molestiã in omni iudicio petitorio, et possessorio, et in quacũq. instantia, et parte iudicij si quę moueatur

super

super d. annuo cēsu, seu casalis, et susceptas prosequi, et terminare, cū suis procuratoribus, et Aduocatis, absq. impensis, cura interuentu, labore, et impensa d. emptoris eiusq. hæredum, et successorum. Amplius promisit eūdem emptorem, eiusq successores in d. annuo censu illiusq. pacifica perceptione conseruare, et semper defendere et liberare ab omni lite, causa, cōtrouersia molestia, ac molestāte persona, alias teneri voluit, et se obligauit ad oēm indictionem generalem, et particularem d. cēsus annui in forma iuris valida, & in Vrbe consueta tam in petitorio, quam possessorio, & quouis eorum insolidum erga d. emptorem, & ad oia damna, impensas, & interesse, si quę d. ēptor, vel sui hæredes, & successores ob d. lites, molestias, vel euictionē paterentur itaq. sub prætextu, ꝙ si per incuriam, & iniustitiam, nullitatem, aut imprudentiā iudicantium talis euictio secuta fuerit, vēditor prædictus, illiusq. in posterū hæredes, & successores nullo modo valeāt se excusare, vel tueri. Cōuenerunt insimul iidē cōtrahentes ꝙ in omnibus, et singulis præmissis, et in præsentis instrumento cōtētis

8 d. D. Emptor non teneatur ad aliquam solemnem intimationem litis faciēdam, sed quæcunque simplex ratificatio, et extraiudicialis, et sine aliqua solēnitate, et forma iuris sine statutorum adhibita, seruata, vel non seruata ipsi venditori, vel alicui ex infradicēdis fideiussoribus aut alicuius ipsorum hæredibus, et successoribus facta sufficiat, absque ulla penitus notificatione per d. emptorem, suosq. hęredes, et successore, quomodolibet in futurum in iudicio, vel extra faciēdam, quia sic actum. etc. Itē consensit venditor, et ita conuenit, ꝙ si, et quotiescunque ipse venditor, eiusq. successores, et fideiussores cessauerint in solutione de annui cēsus de semestri in semestre vt supra faciendas sit in arbitrio, & liceat eidem emptori, eiusq. successoribus agere, et experiri, pro consequendis terminis d. annui census, tam contra dictum venditorem, et fideiussores, insolidum eorumq. hæredes, et successores, quam contra conductores, colonos, ac omnes, et singulos dictum casale pro tpe tenentes, et quoscunque ipsius veditionis debitores, ex quauis causa, præsentes, et futuros, ita tamē ꝙ vna via electa ex parte emptoris, et suorū nunquam eis præiudicetur, quin ad alteram redire possint, vtraque eodem tempore experiri, vt satisfactionem consequātur. Quinimmo liceat etiam emptori, & suis variare semper, vsque ad consecutionem terminorum decursorum, & non solutorum. Ad quę pręmissa peragendum, idem venditor constituit, & fecit d. emptorem, eiusq. successores procuratores irreuocabiles, & in rem propriam cum iuramento, ac etiam facultate omnes, & quoscunque opus fuerit, quietandi, de pecunijs exigendis, pro concurrenti summa censuum decursorum, etiam iura, & actiones in fauorem soluentium transferendi, & cum clausulis ad lites, & facultate substituēdi, & sequestrandi, & alijs clausulis, & facultatibus in similibus mandatis poni solitis, & quomodolibet opportunis. Declarantes vlterius, & conuenientes, prædicti contrahentes, quod liceat dicto venditori, suisq. hæ-

7 redibus, & successoribus, ac etiam fideiussoribus infrascriptis, & eorum cuilibet insolidum, semper, & quandocunque voluerint in perpetuum, etiam non obstante longissimi temporis, centum, & plurium annorum præscrptione, dictum censum scutorū octuaginta, pro eodem pretio scutorum mille in numerata pecunia, hic Romę libere, & in similispecie, vna cum censibus in illum vsque diem decursis, & non solutis restituto, redimere, & extinguere, & dictus ēptor, suisq. hęredes, & successores retrouendere teneantur, pręcedente tamen intimatione, seu denūciatione, per duos menses ante redemptionem, ex parte venditoris facienda, iuxta formam Cōstitutionis fel. record. Pij Papę V. de modo procreandi census promulgatę, sub datā Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. 14. Kalend.

8 Frebruarij. Et denique contrahentes voluerunt, & conuenerunt seruari hinc inde omnes conditiones, & requisita dictæ Cōstitutionis, & omnia, quæ Constitutio huiusmodi requirit pro appositis haberi. Sed quatenus ex præmissis, vel infradicendis ab ipsa Constitutione omittendo, vel faciendo quouis modo recessum fore dici, aut dubitari possit, declararunt, & conuenerunt etiam ad tollendum penitus omne dubium, & pro validitate contractus, haberi pro appositis, omnia quę apponenda sunt, & pro non appositis non apponenda Redigentes tantum contractu, & contenta in eo ad verum sensum, & dispositionem d. Constitutionis, quia contrahentium

tium intentio fuit, & est in omni clausula & parte huius contractus, cum eadem Constitutione se conformandi, & sic, & non alio modo contraxerunt. Postremò
9 vt dicto emptori magis cautum sit, promisit d. A venditor huiusmodi impositioni, creationi, & venditioni annui census tã pro illius solutione, de semestri in semestre, vt supra facienda in perpetuum, durãte censu, consensu præstando, lite, & causa quacũque suscipienda, & prosequẽda, pro validitate huiusmodi impositioni, & venditionis census, & pro quacunque euictione, & in omni iudicio petitorio, & possessorio insolidum, quam pro omnibus, & singulis in præsenti instrumẽto contentis, vti principales, principaliter, & insolidum accessuros D. N. & N. quos ita accessuros, & promissuros absentes, me Notar. &c. stipulante, promisit releuare indemnes, & penitus sine damno cõseruare, ita quod nullum propterea damnum, aut molestiam patiantur, alias ad omnia damna, &c. teneri voluit, de quibus, &c. & in euẽtum mortis, aut mutationis conditionis in deterius aut recessus ab Vrbe dictorũ fideiussorũ vel aliorum pro tẽpore in hoc censu obligandorum, seu alterius eorum, promisit semper, ac toties, quoties aliquis ex dictis casibus tam in vno, quam in pluribus, ex fideiussoribus obligatis tam eodem, quam diuerso tempore contigerit, statim obligare, & subrogari facere aliũ, seu alios æque idoneos fideiussores, ad satisfactionem emptoris, seu eius hæredum, & successorum, ne vnquam tractu temporis emptor, vel sui contingentia euentum prædictorum, in eorum cautelis, & actionibus tam realibus, quã personalibus, deterioribus afficiantur, firmis tamen remanentibus semper obligationibus talium fideiussorum quocumque modo pro tempore deficientium, ita vt quęcumque obligationes subrogandæ semper cumulatiue, iuraq. iuribus, & cautelas cautelis emptori, & suis accrescere intelligantur. Declaratione adiecta, quod in euentum mortis, hęredes fideiussoris defuncti possint se se loco illius obligare, dum modò eo tempore defunctis hæredis conditio deteriorata non appareat, & quia sic actum, &c. Pro quibus &c. extende obligationum in forma Cameræ. Poterunt quandocunque fideiussores post suprascripti contractus stipulationem accedere, quia Notario de contractu præfato, ac continentis in eo quibuscũque certiores reddentur. Hæc de censibus dicta sufficiant.

Cum de pluribus attinentibus ad contractum census hic sermonem facere potuerimus, sed cum plures particulares cõtractus de censibus iam diũ, & nupertime in lucem editi, & traditi fuerunt, vbi verisimiliter credendum erit omnia diffuse explicata fore, ideo de is quicquam non attingam, ne agrum nostrum aliena segete fertiliorem reddere videamur, sed tantum deueniemus ad explicationem clausularum fideiussionum, quę fere semper in similibus contractibus adhibentur. Reliquas vero clausulas contractus census habes, prout in instrumento vẽditionis, quas hic breuitatis causa aliter non repetimus,
2 cum æquitarentur. Nam clausula illa sciẽs non teneri, &c. Tollit exceptionem erroris, quæ opponi nõ potest, Bartol. in l. sed & si quis §. fin. si quis cauf. & in l. si dari in fin. ff. verb. obligat. Item tollit conditionem indebiti, quæ non datur promittenti indebitum scienter, idem Bart. in l. final. §. idem quæsit in 2. col vers. Vnde, vt prędicta cessent ff. de condit. indeb. Et licet regulariter fideiussor non posset con-
3 ueniri, nisi prius discusso principali, vt in l. 1. C. de comm. fid. deb. lib. 10. Bart. in l. 1 de reuoc. his, quę in fraud. cedit. Tamen propter clausulam illam insolidum, quae
4 operatur, quod creditor potest conuenire pro vno debito, quem vult, pro toto debito, vt habetur in l. duos reos in princ. & in l. reos §. fin. ff. de fideiuss. & melius circa præmissa, explicando scias, quod quotidie quibusdam iuribus in instrumentis publicis renunciatur, & hac renunciatione tabelliones iuris ignari præsertim extra Romanam Curiam abutuntur. Nota ergo quod quatuor sunt beneficia iuris, quibus præcipue solet in instrumentis renunciari scilicet benefic. Epistol. Diui Adr. & nouæ Constitutionis de fideiuss. & nouæ Constit. de duobus reis, & cedendarum actionum de quibus beneficiis in singulis ad quid valeant, & in quibus inter se differant, videamus. Beneficium ergo huius Epistolæ est quod quamuis aliqui sint insolidum obligati, tamen per huiusmodi beneficium, si omnes præsentes sint, & soluendo tempore litis contestatæ possunt postulare, vt diuidatur inter eos actio, vt vnusquisque pro virili actione, conueniatur, alioquin (nisi

(nisi dicto beneficio iuuarentur) posset auctor quem mallet insolidum conuenire, vt probatur per Specul. in §.1.par.2.lib.2. sub nu.20 de renunc. De beneficio autem nouæ constitution. de fideiuss. de quo habetur in auth. de fideiuss. in princ. quoniã per illud succurritur fideiussoribus, mandatoribus, & sponsoribus, quod reus principalis primo conueniatur, & hæc vera sunt, si principalis præsens fuerit, & soluendo, vt ibi sub nu.15. sequitur videre de beneficio nouę Constitutionis de duobus reis, de quo legitur in pręsenti auth. hoc quod est positum de duobus reis debendis, vel promitt. quod subueniatur duobus reis debendis, vel promittendis, vt per ipsum postulare possint: scilicet non insolidum, sed pro parte conueniri, & hoc si omnes præsentes sint, & idonei, idest soluendo, vt probatur in auth. de duobus reis promit. sed prædicta legis beneficia in obligatione Camerali, quoad creditorem cum in ea renũcietur quibuscumque legibus, & legum auxilijs, & paciscitur, quod fideiussores obligentur vti principales, principaliter, & insolidum, se principales debitores constituendo, vt videre est in præscripta forma. Postremo dicendum erit de beneficio Cedendarum actionum, de quo habetur in l. fideiussore ff. de fideiussione, & l. Modestinus ff. de solutionibus per quod postulare possunt fideiussores, & alios, pro quibus obligati sunt in vna obligatione, sibi cedi iura contra fideiussores, & alios, pro quibus obligati sunt alioquin (nisi eis cedantur iura) possunt recusare solutiones, vt in l Stychum, aut Pamphilum §. penult. Sed dices quid prodest creditori si renuncietur beneficio Cedendarum, cum a quocunque soluatur habeat sibi debitum, & cum debitum receperit, quid prodest sibi non cedere iura, responde, si aut tacite, aut expresse huic beneficio est renunciatum, poterit creditor gratificari amico, vel amicis suis, qui poterit vnum ex fideiussoribus, si plures erunt, & eum insolidum conuenire, nec ei poterit opponere, cedas mihi iura, cum iam fuerit huic beneficio renunciatum, & sic exonerabit, & releuabit amicum suum sed prædicta proxime relata cessant in Romana Curia, & signanter in tribunali
7 Auditoris Cameræ, in quo creditor passim, saltem iuris æquitate, cogitur ad iura cedendum, fideiussore soluente, & alias, prout plenius scripsi in mea Praxi Iudiciali, ad quem recurre. Illud quoque ignorandum non est, immo particulariter notandum, quod quando sunt plures fideius-
8 sores, qui vno, & eodem tempore simpliciter intercedunt, quilibet tenetur insolidum, etiam si dictum non sit, Bart. in l. si ti tius ff. de fideiussoribus, secus si accedunt
9 diuersis temporibus, quia tunc vnus non videtur accessiue contemplatione alterius vt ibi, & in l. si stipulatus §. si ex duobus ff. de fideiussoribus. Postremo ad relatam materiam fideiussorum non omittam, pro intelligentia illius clausulæ, in euentum scilicet mortis, vel deteriorationis, aut absentiæ dictorum fideiussorum, & cætera, prout in ea, quod si fideiussores, quia principio erant idonei, desint esse, denuo est satisdandum, vt in l. Prætoria 11. ff. de præ
10 tor. stipul. & in l. si is, a quo §. fin. Limita tamen istum textum, & similes procedere in fideiussoribus iudicialibus, secus tamen est in his, qui ex conuentione partium præstari debet, vt in casu nostro, & in contractibus venditionis, & alijs similibus
11 in quibus fideiussores de euictione, & alijs præstantur: quibus datis postea efficiantur non soluendo, ego non teneor iterum satisdare vt per Ias. in l. si ab arbitrio ver. octauo nota sub nu. 11. ff. qui satisdare cogantur. Et propterea pactum illud, nedum videtur superfluum, verum etiam necessarium, quia tunc fideiossor ex pacto denuo est dandus, vt per Speculat. in §.1. sub nu. 10. in 3. par. lib. 4. de empt. & vend. Nec te fugiat, quod si pecunias ad censum, aut
12 alias B. tuo amico dare volueris te nullatenus cauto reddito, tunc in eodem niet instrumento census, vel alterius contractus, ab vtroq. fiat declaratio, quod dictæ pecuniæ per te illi dantur, ad effectum soluendi illas tali creditori ipsius amici, & ad effectum consequendi ab eo cessionem iurium respectu prioritatis, & potioritatis & se subrogandi in locum dicti prioris creditoris, & tunc obtenta ab eo concessione actionis personalis, vel hypothecariæ, sine dubio subrogaberis in locum dicti creditoris, iuxta terminos l. vbi adhuc C. qui loco priorum creditorum succedunt, & secundum Bald. in l. 1. eod tit. per
13 totam. Si autem census fiat vitalitius, dicatur quod A. imposuit annuum redditum scutorum tot. & insuper tali te ad vitam tantum dicti B. quem vendidit eidem B. ad sui

sui vitam tantum, & donec ipse vixerit, & non vltra. Reliqua vero extende, vt supra singula singulis congrue referendo, & debite adaptando.

De concessione Feudi Cap. XVIII.

Forma contractus concessionis feudi.
Qualiter iurare debet vassallus,
Forma fidelitatis iuramenti.
4 *Verba illa ad habendum, quomodo intelligantur, quid sit feudum.*

A. Vicecomes H. ob remunerationem plurium obsequiorum B. ac Fidei, & amoris circa eum, & domum suam per eundem B. hactenus pręstitorum, & in vinculum, & signum dilectionis inter eos ex nunc perpetuò inuiolabiliter obseruandæ dedit, tradidit, & concessit in feudum, & iure feudi ipsi B. recipienti pro se, suisque filijs, & nepotibus omnibus ex eo, & ex eis in perpetuum descendentibus, masculis videlicet legitimis, dummodo in nullam aliam personam extraneam transferant talem rem, in tali loco, infra tales con fines sitam ad habendum, tenendũ, & possidendum, & quicquid sibi saluo eo, quod dictum est, & saluo etiam iure fidelitatis debitæ, deinceps placuerit perpetuó faciendum cum omnibus, & singulis, quæ infra præmissos continetur confines, vel alios, si qui forent, ac cum accessibus, & egressibus vsque in viam publicam, & omnibus, & singulis, quæ habet supra se, vel infra, vel intra se, in integro, omnique iure, & actione, vsu, seu requisitione sibi ex ea, vel pro ea re, aut ipsi rei modo aliquo pertinentibus, quam rem, se eius nomine constituit possidere, donec ipsius rei possessionem nactus fuerit corporalem, quam siquidem accipiendi sua auctoritate, ac deinceps retinendi, sibi licentiam omnimodam dedit. Promittens per se, suosque hæredes dictoque B. pro se, & pro prædictis ex eo descendētibus liberis, legitimis stipulanti, & acceptanti, litem, vel contro uersiam eis de dicta re, vel eius occasione, vllo vnquam tempore non inferre, neque inferenti quomodolibet consentire, sed ipsam rem eis ab omni persona, & vniuersitate legitime defendere, auctorizare & expedire, ac dictam concessionem, & omnia, & singula suprascripta perpetuó rata, grata, & firma habere, & tenere, nec contrafacere, dicere, vel venire per se, vel per alium aliqua causa, vel ingenio de iure, vel de facto, &c. alias vltra obseruationem omnium, & singulorum præmissorum, ad quæ semper cogi posse voluit ad omnia damna, &c. Pro quibus omnibus, & singulis præmissis firmiter obseruandis, idem A. obligauit eidem B. recipienti (vt dictum est,) omnia, & singula sua bona, &c. dictus vero B. eidem A. ibi dem præsenti promisit, & corporaliter iurauit ad sancta Dei Euangelia, ex nunc, in perpetuum sibi, suisque hæredibus, & fidelem esse vassallum, ipsumque, & hæredes suos res, iura, & honores ipsorum præsentes, & futuros, pro posse, fideliter obseruare, & recuperare, & nullatenus quod in quodlibet detrimentum, periculum, seu damnum, vel impedimentum, vel contumeliam personę, vel personarum rerum, vel iurium, & honorum sui, suorumue hęredum verti posset, per se, vel per alium contractare, vel aliquo modo machinari. Immo, si quis, hoc, vel aliquod eorum tractare, vel procurare quocunque modo sen serit, quam citius poterit Domino iudicare, & quicquid sub fide, & secretum fuerit ab eo improbum, fideliter retinere, & sine sui licētia non pandere, nec per quod fraudetur facere, nec non personam, res, iura, & honores suos, aduersus quoscumque (Summo Pontifice nunc, & pro tempore successorio, Sanctaque Apostolica Sede, & exceptis, his, quibus prius fidelitatis debito erat astrictus) requisitus tueri, & totius viribus adiuuare, & consilium vtile pro posse auxilium præbere, & generaliter puram, & veram fidelitatem sibi, & suis hæredibus obseruare. Cæterum prædictis omnibus sic peractis, idem A. in robur, & confirmationem concessionis præfatae ipsum B. cum baculo, vel chirotheca, vel de dicto fundo legitime inuestiuit, in signum mutuæ, & perpetuæ dilectionis, & fidei pacis osculo interiecto.

Hæc probantur 21. quæst. vltima de forma, & in lib. Feud. qualiter iurare debet vassallus fidelis, cap. vnico, & de forma fidelitatis, cap. vnico, & de noua fideli forma cap. vnico, & de success. feud. cap. vnico 9. filia extra de iure iurād & 63. distinct. sibi Domino.

Porrò si feudum à prædecessoribus con cessum successor confirmet, hoc modo cōficietur instrumentum.

T. Vice-

T. Vicecomes filius A. studens pro viribus in bonis prædecessorum suorum vestigia imitari, ac acquisitum, atque relictum sibi thesaurum incomparabilem, amicos, videlicet, & fideles omni qua potest cura & sollicitudine conseruare, lecto sibi seriatim, & apertè instrumento concessionis in fraudem, factæ olim B patri H. ab A. genitore ipsius T. de tali re, in tali loco, infra tales confines sita, vt patet in eodem ipsius concessionis instrumento, manu. N. publici Notarij confecto, eadem concessionem in feudum, ipsiusq. rei possessionem, & omnia, & singula, circa hoc ab ipso A gesta, & in præfato instrumento contenta, vt pote prouidere, rite, & bene facta ipsius H. præsenti renouatę concessionis, auctoritate plenissime confirmauit. Et in confirmationis, & renouationis signum, ipsum H. de dicto feudo, cum virga, vel pileo legitime inuestiuit. Promittens per se suosq. hæredes dicto H. pro se, suisq. filijs & omnibus, ex eo descendentibus legitimis, masculis stipulanti, & recipienti præfatam concessionem, & renouationem, & omnia, & singula suprascripta perpetuó firma, rata, & grata habere, & tenere, nec contra facere, dicere, vel venire per se, vel alium, seu alios, aliqua ratione, vel causa, de iure, vel de facto, sub pœna duorum millium scutorum auri in auro, stipulatione pręmissa, & refectione damnorum, & expensarum litis, & extra, & obligatione omnium bonorum suorum, qua pœna soluta, vel non, prædicta omnia, & singula perdurent. Idem vero H. statim ibidem de fide, & fidelitate seruanda dicto T. in omnibus, & per omnia prout I. B. pater eius fecit, & in prædicto instrumento continetur, solemnem promissionem fecit & corporale præstitit iuramentum. Post hęc incontinenti in signum mutuæ, & perpetuæ dilectionis seruandæ. & fidei, & pacis osculum interuenit.

Hæc probantur in pręallegat. concord. extra de feud. cap. 11. de iureiurand. cap. veritas extra de donatio. cap. per tuas, ad hoc facit in lib. feud. qualiter Dominus proprietat. princip. in titulo, si de feud. cōtrouers. iur. §. Domino, & in titul. per quos fiat inuestitura. Formam autem iuramenti fidelitatis habes supra in proxime præcedenti forma concessionis feudi, verba illa, quę apponuntur in feudo, ad habendum scilicet retinendum, & fruendum intelliguntur, secundum naturam feudalis dispo-
4 sitionis, quæ est, vt transeat ad hæredes, & descendentes cap. 1. de gra. succ. in feud. l. Titia cum testam. §. fin. ff. de leg. 2. feudum autem est beneuola concessio libera, & perpetua rei immobilis, vel equipollentis cum translatione vtilis dominij, proprietate retenta sub fidelitate, & exhibitione seruitiorum, Ioan. Rynald. in recep. cap. imperialem de prohibit. feud. alienat. Qualiter autem, & quando dicatur feudum paternum, & quando nouum, quando antiquum, & quando desinat esse antiquum, & qualiter sit feudum personalissimum, & an feudum ligium, vel francum, & quoddam iurabile, & quoddam non iurabile cum illa explicite hic referre, hanc Prouinciam non assumpsi, ideó vlterius in hoc non elaborabo, sed cum in hac feudi materia, multi multa scripserint ad eos recurre, & inter alios, ad Ias. in prohibit. feud. C. super vsibus feudorum per totum, vbi omnia plenissime explicantur.

De Instrumento transactionis. Cap. XIX.

1 *Forma instrumenti transactionis habes infra 2. lib.*

2 *Ad hoc, vt dicatur transactio, quæ requirantur.*

3 *Transactio fit de re dubia.*

4 *Transactio de re clara non valet.*

5 *Iuramentum quid operetur.*

6 *Transactionis hæreditatis testamentum inspici debet.*

7 *Interuentus amicorum quid operetur.*

8 *Renunciatio litis, comprehendit etiam causam, instantiam, & ius, secus in beneficialibus.*

9 *Renunciatio non nocet, nisi per partem acceptetur.*

10 *Clausula remmittens omne ius, quid operetur.*

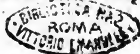
11 *Renunciatio generalis in transactione, quomodo intelligatur.*

12 *Verba, quæ omnia, & singula, quid operentur.*

13 *Clausula, quod partes iurent omnia, & singula vera fuisse, & esse, & non contrauenisse, quid operetur.*

14 *Clausula rato manente pacto, quid operetur in transactione.*

1 AD Hæc nota, quod ad hoc, vt dicatur transactio, duo copulatiuè requiruntur.

tur. Primóquod aliquid detur, vel reti-
2 neatur, & sic non potest esse gratuita. Secũdo quod fiat de re dubia vbi est, vel sub esse potestdubium. Ias.in rubri.C. de tran-
3 sactionibus: & ista est propriè transactio, quę est transitus idest recessus ab actione intentata, vel intentanda, vt per Bart.in l. siue apud acta in pen.col.C. de transactio-
4 nibus. Quando autem trãsactio fieret super re clara, & non dubia, vel super iudicato, non valet, vt per Ias.in l.si causa cognita, sub nu.10. C. de transactio.secus autem si iuramentum interueniat, quia iu-
5 ramentum habet vim clausulæ, vt actus valeat omni modo, quo potest l. cum pater §. cum filius matrem, ff.de leg. 2.Ias.in d.l. si causa cognita sub nu.10.eodem tit. Nec requiritur ad validitatem transactionis, quod de præsenti lis inter partes sit, seu sufficit quod in futurum subesse possit, vt per eundem Ias. in l. cum proponas sub n. 2. C. de transactionibus. In transactione autem hæreditatis, vt videre est inferius scripta forma, non ab re ponuntur vel poni debent verba illa (viso testamento, & illius tenore bene intellecto) alias transa-
6 ctionon valet, nisi constet, quod transigẽs habuerit notitiam testamenti tempore transactionis vulg.l. de his ff. de transactio. & per Bart. in l. de his in 1.col.in fin.vers. sit igitur cautus, ff. de transact. & in l. sub pretextu l. in prima col. vers. item in eo, quod glos.allegat.C. de transactionib.& ita tenuit Rota in vna Viterbien. bonorum sub die 22.Ianuarij 1597. coram.R.P.D. Pamphilio. Nec inutiliter apposita fuere verba illa, videlicet, cũ interuentu, & me-
7 dio communium amicorum: nam talis interuentus facit cessare præsumptionem metus vel doli, sicut in decreto Iudicis l. prima, & ibi no.Bart. C. de præd. decurio. lib.10. Ias.in l.transactionis eodem tit.in princ. Amplius nota, quod per illam clausulam (renunciantes scilicet liti motę) intelligitur renunciare non solum instantiæ sed etiam causæ, & iuri principalis in pro-
8 fanis, vt in l. postquam liti C. de pactis: secus autem in causis beneficialibus, in quibus renunciando liti, intelligitur renunciare soli instantiæ, quia iuri beneficiali non potest renunciari nisi in manibus superioris, c. admonet.de renun. secundum DD.de Rota in decis.301.secundo intellige, quod renunciet causæ, quantum ad illam actionem intenta, secus que ad proprietatem, ita declarat Bart.in l. generaliter §.nihil commune ff.de acquir.poss. tertio limita, vt procedat, quando talis renunciatio non potest acceptata per partem, vt in d.l.postquam liti eodẽ tit.in princi. quia
9 renunciatio non nocet, cum aduersarius nõ acceptauit, vt per Ias.ibi eodem titulo nec inutile est illa clausula, scilicet remittens omnes ius, quod haberet in re tam de præsenti, quàm de pręterito, & futuro, dicẽdo simpliciter remittẽs omne ius, quod
10 habet, & habere speret in re, operatur remissionem iuris, quod habet ex causa de præsenti, non autem ex causa de futuro, vt per Cels. Vgo. in tractatu de clausulis contractum, vers.remittit omne; cum concordan. ibi citatis, clausula autem illa ge-
11 neralis, quæ regulariter solet apponi in generali quietantia, & transactione vt puta de omni eo, quod peti posset, vsque in præsentem diem, refertur ad illud tantum de quo sit litigatum, & erat lis, seu quæstio de quibus inter Patres fuit transactum, vt in l. si de certa cum ibi no. in glos. & doc. C. de transactio. & l.qui cum tutoribus, & l. tres fratres ff.de transactio.Nam generalitas nõ refertur ad ea, de quibus nõ est cogitatũ, nec est dictum, quia genaralitas nõ debet intelligi, vt alicui partium sit dãnosa, seu captiosa l.cum Aquiliana ff.de transactio.secus dicendum, si in instrumento dicatur, quod partes voluerunt talem quietantiã, seu renunciationẽ, generaliter trahi etiã ad incognita, quia tunc per hoc apparet, quod partes cogitauerunt de omni iure, vt per Alex.in l.qui Romæ §. duos fratres in vers.Adde quod Bald.sub nu.55. ff. de verbo.oblig.Bar.in d.l.si certa col. 1. in fin. & seq. vers. quæro vlterius in prima
12 lectu.in 2. oppos. C. de transactio. Corn. cons. 144.n.11. vol.3.Beltrand.in cons.17. nu.4. vbi attestatur de cõmuni, licet Ias. in l.sed & si quis §.quæsitum sub n. 23. & 28. contrariã opinionẽ teneat, dicendo renunciatio generalis non valet, etiã si partes dicerẽt, quod volunt habere pro expressis, & specificatis omnes casus, qui contingere possunt: Ratio, quia ignorans non videtur renunciasse iuri, quod ignorat l. nec is §. hæres, ff.de acq. hæred. tu autẽ notari hęc omnia nota, & accuratè omnia scribe, iuxta contrahentium intentionem, subinde hæc Iudicis arbitrio relinque. Quæ autem omniã, & singula, hoc verbum (& singula) operatur, vt pœna ad vnumquodque ipsorum

forum pactorum, & capitulorum, in quo contrauentum fuerit, insolidum committatur: vt per Spec.in §.1.sub nu.38.lib.4.3
13 p.de empt.& vend. Amplius ad hęc nota, quod quando partes in hoc, vel simili alio contractu, iurassent omnia, & singula prædicta fuisse, & esse vera, & in nullo cōtrauenisse, quod tunc non possit opponi simulatio, nec venire contra iuramentum, allegando simulationem, vt per Iaf. in l. nemo potest, sub nu.46.ff.de leg.1.& ibi no.quod dicit valde esse notandum tamquam vtile, & quotidianum in practica; Ratio decisionis est: quia tunc detegeret se periurium, postquam iurauit omnia, & singula esse vera, & non contrauenire, & sic repellitur, tamquam allegans turpitudinem suam, vt latè per Bar.in l.iusiurandum, quod ex cōuentione de iur. iuran.l. tertia §. procurator, & habetur in c. inter dilectos, de fide instrum. Cel.Hug.in tract. de clausulis cōtractus in vers. iurant vera esse. Demum ad euidentiam illius clausulæ, quæ in extremitate transactionis vel alterius similis contractus, dubitatiuè dicendum erit, nūquid si in transactione sit apposita pœna reus possit se tueri exceptione transactionis, si actor contraueniat, in tantum, quod simul, & semel possit petere pęnā & breuiter responde. Quod non nisi sit apposita clausula illa (rato nihilominus manente pacto) quia tunc, cum hęc clausula si actor contraueniat, potest reus contrauenire, & se defendere exceptione transactionis, & simul, & semel pœnam appositam petere, & consequi, vt in l. si quis maior C. de transf. Iaf.in l.qui finem, in princip. ff. de transact.

De Instrumento Dotis.

Cap. XX.

1 *Forma instrumenti dotalis.*
2 *Consilium quod datur mulieri, pro conseruatione suæ dotis.*

IN Dei nomine Amen. Per hoc præsens publicum instrumentum omnibus euidenter sit notum, quod cum sicuti infra scriptæ partes asseruerunt, proxime elapsis mensibus, & diebus inter honestum Iuuenem N, filium legitimum, & naturalem M.D.B.ex vna, & honestam Iuuenem D. M.Filiam legitimam, & naturalem M. D. H.ex altera partibus; per eundem supradictorum eorum parentem, fuerint inita parentela, & sponsalia de futuro, postmodum verò matrimonium per verba de præsenti, & successiue carnali copula consumatum, cum dotis constitutione, ac eius & acconcij promissione, inter ipsas partes verbotenus contenta, & postmodum cōfecta quædam priuata præfatarum partium manibus subscripta apoca, tenoris infrascripti videlicet.

Adi 23.&c. In nomine D. N Iesu Christi, ac eius gloriosissimæ Virginis Matris Marię Amen. [Per la presente si dichiara come le infrascritte parti sono venuti all'infrascritti patti, capitoli, e conuentioni della parentela, & sposalitio da farsi tra m.G.figliolo legitimo, & naturale di H. in primis il detto H. con consenso, & volontà del detto M. B. suo padre promette pigliare per sua legitima moglie, & consorte, secondo il rito della S.R. Madre Chiesa, e Concilio Tridentino, la predetta madonna M.figliola del detto H. presente, promettente per la detta madonna M.absente, con dote, e nome di dote de scudi 300. da pagarsi, &c.& con vestimenti, & acconcio, & beni locali, che piacerà al sudetto H. padre della suddetta madonna M. Item dette parti conuengono, & si obligano mandare ad effetto detta parentela fra 20. giorni, & doppo a lor beneblacito, & anco farne Instrumento publico, con clausule, & hipotheche, che tali instromenti dotali si sogliono fare. Et per osseruatione delle cose predette, ciaschedun di loro respettiuamente promettono, & si obligano loro stessi, & beni proprij, etiam in ampliori forma Cameræ, & cosi giurano, & per la verità hanno sottoscritta la presante, della quale ne restera vna per parte. Io B.affermo, & prometto quanto di sopra si contiene. Io H. affermo, & prometto quanto di sopra si contiene.

Cupientesq. præfatæ partes, vt eo quæ priuatim intèr eas bona fide acta fuerunt, ad omnem bonum finem, & effectum, publico instrumento appareant. Hinc est quod anno, &c. In mei ac testium, &c. personaliter constitut, supradict. Mag. D. H. sua spontè, &c. omni, &c. supradictam dotis, & acconcij promissionem recognouit, confirmauit, & approbauit, & quatenus opus sit, de nouo promisit soluere, & exbursare præfato d.N.genero suo ibidē pręsentis

senti, ac pro se, suisq. heredibus, & successoribus stipulanti pro ipso N. ac de eius consensu, voluntate & mandato, quia ita consensit, voluit, & mandauit d magn. d. B. eius patri, ibidem pariter præsenti, & acceptanti, pro dote, & nomine dotis eiusdē D.M. eius filiæ scuta tria millia hoc modo videlicet mille, &c. in mei &c. & testium præsentia habuit, & recepit idem B. de consensu eiusdem N. ibidem præsentis, & consentientis ab eodem H. patre d.D.M. manualiter & incontanti in prompta, & numerata pecunia in tot iuliis, & testonibus papalibus, reliqua scuta duo millia hoc modo videlicet; nec non idem B. de simili consensu eiusdem B. sui filii ita consentientis, & volentis confessus fuit habuisse, & recepisse à præfato H. acconcium in folio papireo manu ipsius B. subscripto &c. Quamquidem dotem idem B assecurauerit & cautam, & securam, & præcipuam esse voluit in, & super omnibus, & singulis bonis suis, mobilibus, & immobilibus, & se mouentibus, ac iuribus, & actionibus præsentibus & futuris, tam Romæ, quam alibi, vbiuis locorum positis, & existentibus, & casu, quo fiat locus illius restitutioni (quod Deus auertat) promiserunt tàm dictus B. quam N. eius filius dotem huiusmodi restituere supradicto dotanti, eiusque heredibus, & successoribus, & cui seu quibus de iure veniat restituenda, cum pacto, &c. de lucrando quartam partem dotis in euentum mortis alterius sine filiis, iuxta formam statutorum, &c Quæ omnia, etc. Pro quibus etc.

1 Adhæc nota generale consilium mulierum, et parentum suorum, vt quando mulieri, nupti tradetur, paterfaciat eam. Iurari, quòd numquam consentient alienationi rei dotalis, nisi coram Iudice causa cognita, scilicet necessitatis instantis non ficte, sed vere: sic enim si aliter consentiat, et iuret, non valebit, cum tale iuramentum contrarium sit priori licito et honesto Spec. in §.3. sub nu. 13.p.3.lib. 5.de empt. et vendit.

De Instrumento Renunciationis hæreditatis paternæ. Cap. XXI.

1 *Forma renunciationis paternæ hæreditatis.*
2 *Renunciatio paternæ hæreditatis valet, sed intelligitur, rebus sic stantibus.*

1 Coram Magnifico, et Eximio I.V.D. domino H. Curię Capitolii primo Collaterali, Romanæque curiæ Iudice ordinario, in quadam sede lignea existente in domo infradesignata quam sedem, et domum, idem d. Iudex pro honestate infra nominatę Iuuenis pro suo idoneo, et iuridico tribunali elegit, et deputauit in testium et mei Not. publ. infrascriptorum, ad hæc specialiter vocatorum, et rogatorū pręsentia personaliter Constituta honesta Iuuenis D. M. filia leg. et nat. magnif. d. H. eidem d. Iudici exposuit, se nuper fuisse honesto Iuueni d. H. Filio magnifici D. B. desponsatam, nuptuique traditam, et à pręfato mag. D. H. patre suo, iuxta eius facultatum vires (prout etiam medio iuramento desuper ad Sancta Dei Euangelia, tactis Scripturis sacrosanctis, præstito affirmauit) conuenienter, et condecenter dotatam, et propterea velle (vt æquum est) hæreditati et bonis paternis renunciare, et asserens se esse minorem annis viginti, et in sexto decimo vel circa suæ ætatis anno constitutam. Et propterea noscens se infrascripta, per se ipsam solam valide facere non posse, et nullos in Alma Vrbe, neque ex paterno, neque ex materno lateribus proximiores habere qui infrascriptis interesse, et huic actui, iuxta formam statutorū Vrbis, consentire possint: prout ita verum esse (simili iuramento tactis, vt præfertur scripturis, pręstito affirmauit) ab eod. iudice petiit, vt sibi ad illa peragenda aliquem in curatorē deputare vellet (cum cuius præsentia, & auctoritate ea valide facere posset) nominando in curatorem tanquam idoneum, & sufficientem de cuius probitate, & idoneitate se confidere dixit D. Franciscum, &c. consanguineum seu affinem suum ibid. presentem, & esse volentem, qui idem D. Iudex, vt supra sedens præfatæ Dominæ M. vt supra præsenti, & petenti eundem Franciscum ibidem præsentem, & accipientem in curatorem, quo ad actum infrascriptum faciendum deputauit, ter illi dicendo, esto curator, vtilia pro eadē D. M. facito, & inutilia prætermittito, illā defendito, & indefensam nō derelinquito. Qui quidem d. curator sic deputatus, promisit pro eadem d. M. vtilia facere, & inutilia prætermittere & alia facere, ad quē de iure tenetur, & pro eodem Francisco curatore sic deputa-

to ibidem præſens D. Metellus, qui ſciens ſe non teneri, ſed vltro teneri, volens ſua ſpõte, &c. huic promiſſioni principaliter, & inſolidum acceſſit, pro quibus omnib. & pręmiſſis, ita attendendis, & obſeruandis d. D. curator, & fideiuſſor ſeſe, ſuoſque hęredes, & ſucceſſores; ac omnia bona ſua præſentia, & futura obligarũt, & hypothecarunt in ampliori forma Cam. Apoſt cum clauſulis, & cautelis in ea apponi ſolitis; & conſuetis, (circa tñ procuratorum conſtitutionem) renunciaruntque medio iuramento, tactis ſcripturis ſacroſanctis ad ſancta Dei Euangelia præſtito, omni, & cuicumquè appellationi, reclamationi, & recurſui per eos contra præmiſſa, & illorum quodlibet quouis prætextu etiam enormiſſimæ læſionis, vel alia quomodolibet, coram quocunque iudice, magiſtratu, vel tribunali, forſan interponen. & introducendæ. Necnon omnibus, & ſingulis exceptionibus quibus mediantibus ſeſe, contra pręmiſſa, vel eorum aliqua defendere, & tueri, & per quas præſentis inſtrumenti ius, & effectus ſeu exequutio ſuſpendi, impediri, retardari, vel alias quomodolibet deferri poſſet. Quinimò appellatione, reclamatione, & recurſu huiuſmodi ſic, vt præfertur, contra pręſentis inſtrumenti ſeriem, & tenorem introducẽdis, & interponendis, cęterisq. exceptionibus non obſtantib. præſens inſtrumentum, & omnia in eo cõtenta in primis, & ante omnia debitũ ſuum conſequantur effectum, ac executioni penitus demandentur: ita, & taliter, quod appellatio huiuſmodi, aliæque exceptiones ipſis Franciſco, & Metello, quod affectum ſuſpenſiuum minimè ſuffragari valeant. Et nihilominus, pro pręmiſſorum omniũ, & ſingulorum obſeruatione, & ſuſceperunt in ſe ſe mandatum executiuum contra ipſos, & eorum bona vnica citatione, & intimatione pręcedentibus relaxandi, & exequendi in defectum præmiſſorum, & ſic tactis ſcripturis iurauerunt, tactis &c. Cuius quidem D. Iudicis præſentia, decreto, & auctoritate, ac etiam pręſentiam, conſenſu, verbo, & voluntate præfati curatoris, necnon præfatorum Magnifici D. B. & N. ſoceri, & mariti ſuorum reſpectiue ibidem præſentium, & conſentientium omniumq. ad id eam auctorizantium eadem D. M. renunciando prius cum ſimili iuramento (vt pręfertur) pręſtito beneficio ſuæ minoris ętatis, & reſtitutionis in integrum, necnon ſenat. conſ. Vell. auth. ſi qua mulier. & l. Iul de fund. dot. ac iuri hypothecarum, cęteriſq. iuribus, legibus, & priuilegiis, ac etiam ſtatutis, & nouis reformationibus eiuſdem Vrbis in fauorem mulierum quomodolibet introductis, de quibus eorumq. natura, & efficacia fuit per eundem D. Iudicem plenè certificata, & auiſata ſua ſpontè, &c.

3 omni meliori modo, &c ceſſit, & renunciauit in, & ad fauorem d. Magnifici D. H. ſui patris, & egregię indolis adoleſcientis D. A. ſui germani fratris, ibidem pręſentium: & pro ſe, ſuiſq. hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque ſtipulantium, hęreditati, & bonis paternis, quę ad ipſam M. ex quocunque capite; & cauſa, tam de pręterito, pręſenti, quam de futuro temporibus, etiam ex cauſa legitimę, & trebellianicę, & aliter quomodocunque, & qualitercumque, pręter quam in caſu indeceſſum dicti D. A. ſui fratris, & aliorum filiorum maſculorum, ſi qui eidem M. ſuperuenerint ſine filiis legitimis, & naturalibus (quod Deus auertat) aut in caſu, in quem ex ipſorum patris, & fratris ſuorum liberalitate, ſeu voluntate, aut diſpoſitione, ad eam aliquid de ſupradictis hęreditate, & bonis deuenire, aut deferri contigerit ac omni, & cuicũq. iuri & actioni, quod, et quę ſuper hęreditate, et bonis prędictis ex quocunq. capite, et caſu tam de pręterito, et pręſenti, quam etiam futuro temporibus etiam ex cauſa legitimę, et trebellianicę, etc. et aliter quomodocunq. et qualitercunque, pręterquam in dictis caſibus deceſſus dictorum et aliorum ſuorum fratrum, ſi qui ſuperuenerint ſine filiis, vt ſupra, aut in dictum caſũ voluntatis, et diſpoſitionis ſuorum patris et fratrum prędictorum quomodolibet competeret, et competere poſſe nullo iure, nullaque actione ſibi M. ſuper eadem hęreditate, et bonis, pręterquam in euentu prædicto, quomodolibet de cętero reſeruatis. ponens eoſdem patrem, et fratrem, vt ſupra pręſentes, et ſtipulantes in, et ſuper dictis hęreditate, et bonis, in locum ius, ca priuilegium ipſius D. M. vniuerſum, has autem ceſſionem, et renunciationem fecit eadem D. M. cum decreto, et auctoritatê, conſenſu verbo, et voluntate, prędictis ex cauſis, et rationibus per eam ſuperius expoſitis, et quia ſic ſibi facere placuit, et placet Quam quidem ceſſionem, et renunciationem promiſit ſemper, et omni tempore habere ratas,

&c. & non contrafacere, &c. sub pœna omnium damnorum,&c. Super quibus,&c. Pro quibus, &c. extendatur, vt supra, vsque, & ita iurauit, tactis, &c. In, & super quibus omnibus, & singulis, tanquam ritè, & legitimè factis, petiit per præfatum D. Iudicem auctoritatem, & decretum suum & sui officii interponi, cum suppletione omnium & singulorum iuris, & facti defectuum, siqui forsan interuenissent, qui quidem D. Iudex sic, vt supra sedens viris, & auditis, ac benè consideratis omnibus, & singulis supradictis, causaque cognita illis suam, & dicti sui officii auctoritatem pariter, & decretum interposuit, omni meliori modo quo potuit: supplendo omnes, & singulos, tam iuris, quam facti defectus si qui in præmissis interuenissent, super quibus, &c. actum, &c. præsentibus testibus, &c.

2 Nota, quod supradicta renunciatio hæreditatis paternæ, factam per filiam dote contentam, propter superessentiam, & superuenientiam fratrum, valet; quia si postea moriantur poterit filia patri succedere non obstante tali pacto iurato, vt post alios per Alex. in l. stipulatio sub nu. 11. ff. de verbor. obligat. vbi subdit talem renunciationem debere intelligi, rebus sic stantibus, vt ibi, quod intellige nisi ex statuto aliter in contarium prouisum esset.

De compromisso. Cap. XXII.

1 *Formam compromissi habes in 2. lib.*
2 *Arbitrorum potestas pendet a potestate partium eis attribuita.*
3 *Clausula (firmis remanentibus actis coram primo Iudice factis) quid operetur.*
4 *Differentia inter arbitror, & arbitratores.*
5 *Clausula illa (in arbitrum, & arbitratorem) quomodo intelligatur.*
6 *In prolatione laudi pars citari debet.*
7 *Clausula (de bono, & aequo, & sola facti veritate inspecta) quid operantur.*
8 *Clausula (iuris ordine non seruato) quid importet.*
9 *Clausula (secundum eius conscientiam) quid importet.*
10 *Clausula (diebus ferialis quomodo intelligatur.*
11 *Arbiter non cogitur pronunciare in diebus ferialis in honorem Dei: secus arbitramento.*
12 *Arbitramentum quid sit.*
13 *Clausula (de iure & de facto) quid importet, & quid clausula alte, & basse.*
14 *Qua dicatur parua, vel magna summa ad effectum enormis læsionis*
15 *Clausula (dare vni, & tollere alteri) quomodo intelligatur.*
16 *Clausula (qua poena toties committatur) quomodo intelligatur.*
17 *In compromissis semper subauditur clausula, si arbiter iustè arbitratus fuerit:*
18 *Exactio poena quando fiat.*
19 *Prorogatio compromissi, qualiter sit facienda.*
20 *Compromissi tempus, non nisi à die illius acceptionis currere incipit.*

1 Et quoniam arbitrorum potestas pendet a voluntate,& potestate partium eis atributa, & consequenter facere nō possunt, Vltra, quam partes eis attribuerunt vt in l. reconiuncti ff. de legib. Corn. cons. 177. sub nu. 28. vol. 2. &c.

2 Ideó ad euidentiam illorum potestatis, aliqua de intellectu clausularum præscriptæ compromissi formæ hic attingamus,

3 Et primo clausula (illius firmis remanentibus actis, factis coram tali Vicario) operatur, quod illa acta coram Iudice facta probent, etiam coram arbitro, Doctor in l. final. C. de testib. quæ alias non probarent, vt not. Speculat. in titul. de probation. §. videndum, & in §. tunc tangemus in fine de litis contest. & in tit. de confessis §. nunc videndum vers. quid de confessione.

3 Differentia autem inter arbitros, & arbitratores est, quod arbitri dicuntur habere iurisdictionem tanquam Iudices, & iudicii ordine seruato procedunt, vt per Alexand. in l. ex facto tractatum §. si quis rogatus ff. ad trebell. sub nu. 5. Corn. cons. 177.
4 sub num. 33. volum. 2. Arbitrator vero videtur assumi, vt procedat, prout sibi videtur, etiam non sequendo ius, sed prout sibi videre est non procedit ad instar iudicii, seù seruato ordine iudiciario, vt per eundem Alexand. in l. 1. §. & post operis de nou. oper nunc. nu. 6. & l. final. C. de sententiis experi. & per eundem Corn. dicto cons. 177. ibi, non igitur admireris, si in compromissis semper additur clausula illa tanquam eorum arbitrum, & arbitratorem quid autem operetur, & quomodo in-
5 telligatur, vide Bartol. in l. si societatem §. arbitrorum ff. pro socio 4. colum. vers. que-

ro, quid si est dictum compromittimus. Prædicta veró, quę dicuntur de arbitrio procedunt, nisi actum sit in compromisso, quod arbiter procedat partibus absentibus & non citatis, vt per eundem Alexand. in l. si quis arbitrator sub nu. 14. ff. de verbor.
6 obligat. Quod tamen limita in prolatione laudi, in quo partem citare tenetur, quamuis actum sit in compromisso, quod ipse possit partibus absentibus laudum proferre, vt per Ias. in l. nec quicquam nu. 57. de offic. Proconf. & legat. Clausulæ illę in præscripta formula compromissi, scilicet (de bono, & ęquo) secundum veritatem, & equitatem sola facti veritate inspecta,
7 important, quod arbitri reiectis penitus, & clausulis solemnitatibus subtilitatibus, & apicibus iuris, causa summariè expediatur, iuxta Clem. sæpè de verb. signif. in tantum, quod faciunt reiici exceptionem præscriptionis, quæ coram arbitrio apponeretur, vt per Cel. Vgo. in tractat. de clausulis
8 compromissorem in vers. secundum æquitatem, cognoscere autem iuris ordine non seruato, est ius alterius auferre. vt in singul. Hippolyt. de Marsil. 364. incipient. in du-
9 bio. Si autem dictum sit (secundum conscientiam) operatur sententiam ferri posse sine citationibus, vt per eundem Vgo de clausulis compromissis in vers. secundum
10 coscientiam. Diebus feriatis, & non feriatis, &c. operatur, quod sententia arbitri valeat die feriata in hominum necessita-
11 tem, non in honorem Dei. Nec cogitur arbiter pronunciare diebus feriatis in honorem Dei, sed alii, sic, vt ibi in vers. diebus feriatis: secus autem dicendum erit de arbitramento, quod ferri potest, etiam die feriato in honorem Dei, sicut alii contractus fieri possunt, vt per Alexand. in d. l. ex facto tractatum §. si quis rogatus ff. ad tre-
12 bellian. sub num. 4. Arbitramentum autē est quædam cōpositio, seu contractus, transactionis, vt ibi sub nu. 30. & sequent. De iure autem, & de facto operatur in com-
13 promisso, quod arbiter poterit procedere sine causæ cognitione, & probatione, vt ibi in vers. de facto, facit, etiam, quod sententia possit ferri de facto, Gamb. eodem titulo vers. de iure, & de facto. Item, quod credatur arbitris de gestis coram eis. Bald. in cap. in præsentia de probation. Item quòd credatur testibus die feriata receptis, non tamen sine causa deponentibus, Bald. in l. solam in fine C. de testib. Alexan. conf. 61 in fine 4. volum. alte, & basse operatur, quod arbiter etiam enormiter lędere possit, dummodo tamen dolus absit, Io. Andr. in cap. humilis de maiorit. & obed. sed nō excludit reductionem ad arbitrium boni viri, vt per Paul. de Castr. in conf. 82. & per Alexand. in d. l. societatem §. arbitrorum ff. pro socio. Sed si ista læsio debeat esse in parua vel magna quantitate, & quæ dicatur parua, & quæ magna quantitas, vide Raph. Cuman. conf. 50. incipien. stante statuto Ciuitatis Tricentię. & Lanfranc. in tractatu de arbitris par. vltim. q. 14. Clau-
14 sula autem illa, quod non liceat appellare, neque de, nullitate dici iuramento vallata præiudicat, ne habeatur recursus ad arbitrium boni viri nisi dolus subsit, Corn. cōsil. 177. sub num. 22. in fine volum. 2. Dare
15 vni & tollere alteri, intelligitur arbitrio boni viri, vt per eundem Alexand. in d. §. arbitrorum: quia dicta clausula non permitti magnam læsionem, Hostiens. in cap.
16 2. de arbitr. Clausula autem illa, in qua dicitur, quod pœna toties committatur, quoties fuerit contrafactum in compromisso fecit pœnam committi pluries, quę alias semel tantum committeretur. vt per Vgo. eodem titulo vers. pœna toties cum concordant. vbi addit, quod per hanc clausulam non potest pœna committi nisi bis, vt ibi prope finem, cuius executionem post laudum emologatum semper denegari, vidi, & audiui: præsertim si ab eo recursus fuerit petitus, quia in compromisso sem-
17 per subauditur, si arbiter fuerit iustè arbitratus, vt per eundem Vgo. eodem titulo versic. si fuerit, secus si non esset emologatum laudum, & pars ad Iudicem redire
18 vellet, quia tunc soluendo pœnam, ad Iudicem redire queunt, vt not. in cap. quam diù de appellationibus in clement. citatum per Baldum in authent. si tamen C. de tempor. & repar. apellat. in fine. Postremó il-
19 lud quoque ignorandum non est, quod prorogatio compromissi non potest fieri maioris temporis, quam fuit primum compromissum, ita singulariter dicit Bald. in conf. suo 219. incipient. nobiles viri in pri-
20 mo volumine colum. vltim. Quod tempus non nisi á die illius acceptionis factæ per arbitro currere incipit, vt per Hippolyt. de Marsil in singul. 443 incipien. Compromissum, &c.

De pensionis translatione. Cap. XXIII.

1 *Forma instrumenti translationis pensiones habes inferius in 2. lib.*
2 *Iudex executor, ad validitatem translationis pensionis, debet esse plenè instructus de eius iurisdictione.*
3 *Nec sufficit superficialiter litteras legare.*
4 *Quare Iudex executor, debet plenè informari de omnibus qualitatibus*
5 *Idem etiam dicendum erit quo ad Notarium.*

1 Licet infrascripta Formula Instrumenti translationis pensionis ita de stylo Curiæ conscripta videatur; tamen non ab re hęc parua in hoc translationis pensionis articulo referenda esse censui, quod cum executor deuenit ad eundem translationis pensionis actum, nedum requiritur præsentatio litterarum; sed etiam ad
2 hoc, vt ipse executor instruatur de qualitatibus suę iurisdictionis, debet ab eodem executore legi tenor dictarum litterarum, & in ipso actu, tam executor, quam Notarium debent legere totum tenorem, & bullam, præuia illius diligenti inspectione, juxta tradita per Specul. in tit. de rescript. per totum. Ratio, quia idem executor debet esse plenè instructus de eius facultate in tantum, quod non sufficeret, si sciret aliundè se esse delegatum, seu informatum vt per Roman. qui attestatur de communi in l. absenti num. 5. ff. de donat. & consil. suo. 352. incipien. quo ad primum colum. 2. vers. quo ad quintam, & idem tenuerunt DD. de Rota decis. 6 de offic. delegat. in nouis, & præmissa procedunt etiam, quando dictus executor legisset litteras super-
3 ficialiter, & illas non intellixisset; parum enim est legere nisi adsit intelligere l. prima ff. de his, quæ in testam. delen. cum adduct. per Rebuff. in rubr. de collat. §. primo super vers. legere. Et relatę qualitates videntur omninó necessarię, ne aperiatur via fraudibus, ad quas euitandas iura vo-
4 lunt, quod executor aperiat litteras clausas, & illas diligenter inspiciat, idemque
5 diligenter faciat Notarius, ex eo, quod oporteet dicere in suo Instrumento cum vidisse præfatas literas integras, & incorruptas, vt per eundem Speculat. in dicta rubrica sub num. 2.

De concessione terrarum ad laborandum. Cap. XXIV.

1 *Forma concessionis terrarum, & vinea ad laborandum.*
2 *Fructus naturales spectant ad Dominum, nō autem ad Colonum & quare.*
3 *Nec Colonus habet arbores in fructus, nisi cæduæ sint.*
4 *Maritus dicitur Dominus rei dotalis.*
5 *Colonus debet habere fructus naturales si de eis est facta locatio.*
6 *Appellatione frugum arbores cedua contineatur.*

IN Dei nomine Amen, &c. A spontè, &c. Dedit, concessit B. ibidem pręsenti, & recipienti pro se, & suis hæredibus, &c. Ad laborandum talem petium
1 terræ aratoriæ, talem vineatę, & laboratæ, sitam in tali loco, cuius confines sunt tales, & cętera, hinc ad quinque annos. Promittens ipsi B. conductori hanc concessionem vsque tūc firmam, gratam & ratam habere, tenere, & obseruare, e contra quo que dictus B. promisit, & conuenit stipulatione solemni dicto A. dictam terram scilicet, quæ est aratoria, diligenter congruis temporibus colere, & bene arrumpere, & sulcis conuenientibus arare, & quarta aratione suis seminibus proprijs, & sumptibus seminare, siue cum dimidia suorum seminū, & reliqua dimidia sibi B. Domino cōcedenda, Et vero, quæ vineata est quolibet anno suis debitis temporibus bene amputare, releuare, ligonizare, binare, purgare, & cum ipsius palis, seu cannis, perticis, atque iuncis, ac proprijs sumptibus sepes, & fossa dicti loci benè manu tenere, ipsamq. vineam propagare, vbique fuerit opportunum, arbores non incidere, citra Domini voluntatem, & quolibet anno centum salmas sui proprij letaminis ibi inferre, & lactare, segetes, metere, triturare, vuas vindemiare, cæterosque fructus colligere dimidiam quoque fructum omnium percipiendorum ex possessione prædicta, scilicet bladi, vuarum, cæterorumq. tam arborum, quam aliorum dare, & consignare, & deferre suis sumptibus hic in tali loco ad domum suā bona fide, & hęc omnia facere omnibus suis laboribus, & expensis. Quę omnia, & singula promiserunt ad inuicem, & vicissim attendere, &c. Pro qui-

quibus, &c.

Illud autem quæritur circa dictam locationem, si Domus locauit fundum ad medium, nulla facta mentione de arbori-
2 bus, vtrum ipse tantum eas habebit: Et videtur, quod omnes habebit, quia fructus naturales sunt, de quibus nullam habet colonus partem, l. fructus ff. de vsuris. Hinc
3 est quod si colonus destruat arbores, tenetur ff. l. oca, quia nec maritus debet arbores habere in fructum, nisi ceduæ sint. vt ff. soluto matrimonio l. diuortio §. si fundus (licet dicatur Dominus rei dotalis) vt instit.
4 quibus at non licet, nec etiam fructuarius nisi prout traditur ff. de vsufructua. l. ex silua quia naturaliter possidet, vt in l. naturaliter ff. de acquir. possess. argum. contra
5 in casu prædicto, quod colonus, habebit medietatem de arboribus, quia Dominus ei locauit, vt habeat medietatem reddi-
6 tuum, siue frugum: nam appellatione frugum arbores ceduæ continentur l. frugum ff. de verbor. signif. &c.

De contractu locationis domus.
Cap. XXV.

1 *Forma contractus locationis domus.*
Factum operatiuum, vt inquilinus si non teneantur contra singulorum successorem.
2 *Quando sit soluenda pensio per inquilinos.*
3 *Quando autem, vel non sit facienda remissio pensionis, præsertim de rebus rusticis.*

1 IN Dei nomine Amen, &c A. Spontè, &c. Locauit, & titulo locationis dedit, & concessit. B. ibidem præsenti, & recipienti pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque vnam ipsius B. domum positam, &c. Ad habendum, tenendum, possidendum, & vsufruandum, vsque ad quinque annos proximè, futuros, quam locationem, dicto tempore durante, idem A. promisit eidem B. inquilino habere ratam, gratam, & firmam, ipsumque B. manutenere in pacifica illius possessione, aduersus quamcumque molestantem personam &c. Hanc autem locationem fecit idem A. eidem B. pro annua pensione scutorum quadraginta soluendorum, prout idem B. soluere promisit eidem A. ibidem præsenti, & stipulanti pro se, suisque hæredibus & successoribus quibuscunque de semestri in semestre, & in principio cuiuslibet semestris liberè, &c & seu aliter, prout fuit conuentum. Dans, & concedens idem B. inquilino, vt eiusdem domus possessionem capiat, & eidem ad dictum effectum claues ei consignauit, retinendum vsque ad dictum tempus, nomine ipsius A. tanquam illius inquilinus. Et finito dicto tempore eandem domum eidem A. dimittere, & relaxare vacuam, liberam, & expeditam, in aliquo non deterioratam. Renunciando quibuscunque constitutionibus, & Decretis Cameralibus, in fauorem Inquilinorum, quomodolibet editis, & factis, de quibus, & eodem tenoribus & qualitatibus ipse B. Inquilinus asserit habuisse, & habere plenam, & certam scientiam. Hoc autem expressè acto inter ipsum B. inquilinum, & A. Dominum dictę domus, & solemni stipulatione vallato, quod durante dicto tempore, prædicto A. non liceat domum prædictam alicui personę vendere, alienare vel aliquem alium contractum facere in prȩiudicium præsentis locationis, & ipsius B. & in euentum contrauentionis præmissorum, vel cuiusque eorum, liceat ipsi inquilino ex aduerso factis in contrarium non obstantibus sibi retinere dictam domum, & illi insistere contra quoscumque illius singulares successores, & illam retinere vsquequo fuerit expletum, seu completum tempus, huius locationis. Quę omnia, &c. alias, &c. Pro quibus omnibus, &c.

2 Ad hæc notas quod pacta, de quibus in prȩscripta formula operantur, vt locum habeant contra singularem successorem, vt per Bartol. in l. is cui §. qui in possessione ff. vt in possess. legal. & in l. si quis sub hac conditione ff. de contrahen. empt. Ex quorum verbis, colligitur, vltra prædicta vnum not. videlicet, quod is talis successor non tenetur stare colono; tamen si conductor habet hypothecam in re conducta, poterit retinere fundum, & donec sibi restituatur pensio soluta, & sibi satisfiat de interesse. Verum quia difficulter probari solet interesse ideò curandum est, vt cautela adhibeatur, videlicet, quod in contractu locationis, promittat locator non alienare fundum in prȩiudicium conductoris, vltra generalem hypothecam specialiter obliget, & hypothecet d. fundum, & tunc non poterit fundus alienari in prȩiudicium conductoris, text. est valde singularis in l. creditor §. si ibi nullam etiam venditionem

de distr.pign.

3 Amplius nota, quod circa solutionem pensionis, si de tempore fuerit conuentum standum est conuentioni, aut nihil fuit dictum, & consideratur consuetudo loci, seu lex municipalis, si vero non apparet de consuetudine, fit solutio in fine anni. Hæc omnia probantur per Abb. in cap. propter sub nu. 18. de locato, & conducto, quando autem, & quomodo sit faciendi remissio, vel argumento mercedis, seu pensionis, præsertim de rebus rusticis, pro quorum intelligentia vide eũdem Abbatem ibi sub nu. 10. eod. tit.

De contractu Vniuersitatis. Cap. XXVI.

1 *Forma obligationis Vniuersitatis.*
2 *Duæ partes de tribus Consiliariorum requiritur in contractu Communitatis.*
3 *Verba illa cum omnibus verificantur in duobus.*
4 *Contractus Vniuersitatis vniuersaliter, & singulariter singulos obligat, pro rata tamen obligantur, nisi dicatur insolidum.*
5 *Quod meum est, commune non est.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. Congregato, & coadunato Consilio Communitatis, & hominum Terræ, &c. infrascripta occasione in loco infrascripto, in quo conuocari, & congregari consueuit, pro negocijs dictæ Communitatis sono Campanæ, in quo interuenerunt ipsi Consules, videlicet N. N. & N. ac etiam Consiliarij dictæ Terræ, qui vltra sonum Campanæ fuerunt omnes per N. publicum Baiulum dictæ Communitatis, vt idẽ Baiulus ibidem pręsens asseruit, de mandato dictorum Dominorum Consulũ, quorum nomine sunt hęc N. N. exprimantur omnia nomina Consiliariorum cum presentia, & interuẽtu Magnifici, & eximij I. Doctoribus N. hon. Potestatis dictæ Terræ; asserentes se esse maiorem partem Consiliariorũ eiusdem Cõmunitatis, & vltra duas tertias partem, & sic totũ Consilium, ac Communitatem repręsentare. promittens nihilominus de rato pro alijs Cõsiliarijs absentibus, ac vice, & nomine ipsorum, & dictæ Communitatis, & quorumcunque successorum suorũ sponte, &c. in ipsius Communitatis necessariam, & vtilem causam, scilicet ad effectum soluendi, & satisfaciendi N. creditori dictæ Communitatis de summa scutorũ quingentorum eidẽ debitam, pro tali causa confessi fuerũt habuisse, & recepisse a Magn. D. M. mutuo gratis, & amore similem summam scutorum quingentorũ, quæ scuta quingẽta idem M. de ipsorum DD. Priorum, ac Consiliariorum ordine, & mandato soluit, & exbursauit. eidem N. ibidẽ pręsenti, & recipienti ab eodẽ M. manualiter & incontanter in prompta, & numerata pecunia, in tot iulijs, & testonibus papalibus quæ ad se traxit, & tracta totidem esse dixit de quibus se bene cõtẽtum vocauit, & de illis tam dictum soluentem, quam Communitatem prædictam quietauit liberauit penitus & absoluit, per pactum ad rem habitam vlterius nõn petendo. Quæ quidem scuta quingẽta, sic, vt supra soluta prædicti DD. Consules, seũ Priores, nec non Consiliarij prædicti, nominibus quibus supra, soluere, & restituere promiserunt eidem M. ibidem præsenti, hinc ad tres menses proximos liberè, & sine aliqua exceptione, alias, &c. pro qibus, &c. Super quibus omnibus prædictis idem D. potestatem suam, & dictæ suæ Curiæ præbuit auctoritatem, &c. suppleris, &c.

2 Ad hęc nota quod ad validitatem gestorum, debet apparere, quod Consilium fuerit, vt in præscripta formula dicitur, more solito congregatum, & quod interuenerint duæ partes de tribus, prout in l. Actuarios C. de num. & act. lib. 12. ibi, vt consueuerunt. & l. 2 C. de decurion. lib. 10. ibi solenniter in Curia conuocatis, Curt. Iun. consi. 174. nu. 34. 2. par. nec sufficit, quod dicatur cum hominibus de Cõsilio, quia illa verba possent verificari in duobus regula pluralis in 6. & l. inter illam in fin. ff. de verb. signif. citat. per Corn. in cons. 177. sub nu. 8. vol. 2. Specul. in lib. 1. de Syndico num. 16. Amplius nota, quòd licet contractus vniuersitatis, vniuersaliter factus vniuersaliter obligent, vt singulariter singulos, vt no. Bar. in l. 4. ff. de re iud. tamen melius, & tutius erit in extensione obligationis explicare singulos insolidum, quia si non additur insolidum, non nisi pro rata intelligũtur obligati, vt per Bald. in l. etiã vers. modo restat C. de execut. rei iudic. sub nu. 14. Si autem in contractu non continentur obligatio singulorum Vniuersitas, seu Ciuitas tantum obligata est, non autem singuli Ciues, quia
5 quod meum est, cõe non est: vt ibi in fine.

De

De contractus redditionis administrationis. Cap. XXVII.

1 *FOrma instrumenti redditionis administrationis tutelæ, & generalis quietationis.*
2 *Declaratio clausulę actionis in factum, & actionis de dolo.*
3 *Clausula nec aliquam contrariam exceptionem opponere, qualiter intelligantur.*
4 *Aquiliana stipulatio quid operetur.*
5 *Generalis quietatio generaliter est intelligęda.*
6 *Restitutio in integrum ex causa ignorantia, infra quod tempus datur*
7 *Post lapsum quadriennium restitutio non datur.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. R. filius q. B. visis, inspectis, ac cognitis actibus, & scripturis administrationis T. olim sui tutoris, ac examinatis rationibus d. administrationis, calculatis omnibus calculandis, ingenuè cõfessus fuit, & contentus ipsum & ratione administrationis suæ super omni eo, quod administrauit, aut administrare debuit in bonis, & circa bona ipsius. R. occasione eius tutelæ plenè, & apertè ostendisse eidem, & tradidisse, & quod idem T. integrè dedit, restituit, & assignauit sibi omne id, & quicquid ad eum peruenit, de rebus, & bonis ipsius occasione administrationis dictæ tutelæ, quam fecit, & facere debuit in bonis, & circa bona sua, & ipsum illud videlicet, quod in reliquis, & residuis & ipsa omnia reliqua, & residua, & omnia & singula in instrumento bonorum, & possessionum eius approbãs, eius ratificãs, & cõfirmãs ipsos actus, rationes, & scripturas, & quicquid gestum, & administratum est per ipsum T. in bonis, & circa bona ipsius q. B. & oẽs, & singulas solutiones, dationes, & pacta, & contractus occasione dictę tutelę factos ab eo. Quapropter per se, & suos hęredes promisit dicto T. præsenti pro se, & suis hæredib. stipulãti quod deinceps non petet ab eo, vel eius hærede, seu hæredibus ac altero pro ipso aliquid occasione tutelæ præfatæ, vel administrationis factę, vel faciẽdę, vel malè gestę, an quod reddet ei de cętero rationem, vel quòd reliqua pręstaret, & quod nullo tempore dicet, vel opponet, quod ratio ei non sit reddita, & aliqua integra ei pręstita, nullamq. contrariam defensionem, vel exceptionem seu negocium iuris, vel facti cõtra aliquid predictorum, vel infrascriptorũ in aliquo faciet, vel opponet, faciens eidem T. pro se & suis hæredibus recipienti finem, refutationem, & pactum de vlterius non petẽdo de eo, quod petere posset ab eo, vel eius heredibus occasione dictę administrationis bene, vel male gestę, & generaliter pro omni, & toto, quod petere posset ab eo, quomodocunque, qualitercunque, alia quacunque ratione, vel causa, vsque in pręsentem diem liberans, & absoluens eum, & hęredes suos, ac eorum bona per acceptilationem, & aquilianam stipulationem legitimè interpositam. Renũcians exceptioni non traditarum, consignatarum, restitutarum rerum, exceptioni doli sine causa actioni in factum, & omni alii legum auxilio. Quę omnia, & singula supradicta idem R. per se, & suos hęredes promisit dicto T. pro se, & suis hæredibus stipulanti firma, & rata habere, & tenere, & non contrafacere, dicere, vel venire per se, vel alium, seu alios, aliqua causa, vel ingenio, de iure, vel de facto, alias vltra premissorum obseruationem ad quę semper cogi posse voluit, ad omnia damna, &c. De quibus, &c. Pro quibus, &c.

2 Hęc supradicta forma probatur in ff. & C. de administr. tut. per totum. in qua nota, quod actio in factum, est subrogata in locum actionis de dolo, quę datur liberis, & libertis deceptis à patre & patrono cõtra eos. Ideò illarum renunciatio (vt supra) facta non videtur superflua. Specul. in §. 1. sub nu. 7. in 2. par. lib. 4. de dolo, & contumacia. Amplius nota, quod clausula illa,
3 (nec aliam contrariam exceptionem opponere) intelligitur de malitiosa: nam legitimas opponere poterit, hoc pacto non obstante, vt per eundem Speculat. in 2. §. 3. par. eod. lib. sub nu. 4. de obligat. & solut. &
4 ibi sub nu. 25 eod. tit. habetur, quod dicta aquilina stipulatio oẽs pręcedentes obligationes nouat, & perimit, ipsaq. perimitur
5 per acceptationem. Vlterius nota, quod primo in generali quietantia dicitur tantũ de administratione tutelę, scilicet occasione dictę administrationis, & postea (vt in ea videre est) alia verba generalia scilicet & generaliter pro omni, & toto quod petere posset quomodocumque, & qualitercumque, vsque in pręsentem diem. Quę verba secundo prolata, non sunt restringenda ad administrationem. Nam primò vniuersaliter locutus fuit circa eam, vnde

super-

superflua fuissent verba sequentia, si tantū ad administrationem astringerentur con-
6 tra l. si quando de legat. 1. & c. si Papa de priuileg. lib. 6. Et ideó dicta refutatio tanquam generalis prçiudicat. Non obstat, quod ratione probabilis ignorantiæ quis sit restituendis iuxta not. in simil. per glos. in l. 11. C. de iure emphyt. Quia respondetur quod sufficit, quod post dictam refutationem generalem, & ignorantiam, decursum fuerit quadriennium, quod conceditur ad petendum dictum beneficium restitutionis in integrum, l. fin. C. de temp. in integr. restit. Ergo remanet firma supradicta iuris conclusio, firmata super dicta generali quietantia prçiudicatiua. Corn. consil. 236. sub nu. 7. propè fin. in 2. vol.

De Instrumento adoptionis.
Cap. XXVIII.

1 *Forma instrumenti adoptionis.*
2 *Forma instrumenti arrogationis.*
3 *Emancipare, & adoptare nequeunt fieri per Procuratorem.*
4 *Clericus potest aliquem in filium adoptare.*

1 Titius volens legitimo actu adoptionis ad solatium eorum, qui filios non habent P. filium H. in filium sibi dari, hic ab ipso H. petiit. Idem verò H. eundem P. ibidem præsentem, & volentem in præsentia Magnifici, & Eximii D. Il Doctoris A. Iudicis, &c. in adoptionem eidem contulit ipsum P. in eiusdem Titii filiationem (paternæ tamen potestatis omni iure naturali & in se integrum reseruato) cui quidem legitimo actui. Idem Magnificus D. A. Iudex, &c. auctoritatem prçbuit. Hæc probantur in l. 1. ff. de adoptionibus, & l. 11. §. Imperio citatis per Speculator. in §. 1. 4. par. lib. 4. sub n. 2. in fine de cognat. legal.

De arrogationis instrumento. Cap. XXIX.

CVm Titius optaret sibi arrogare in filium P. imperauerit a Summo Pontifice, vel Imperatore, quod hoc ei liceret facere coram Domino Iudice ordinario plenè cognoscente, & exequente, quæ in huiusmodi arrogatione iura Romana Requirunt, prout in rescripto inferius registrato plenius declaratur. Igitur idem Titius coram Mag. D. A. Iudice, &c. P. filium q. B. ibidem præsentem in filium sibi legitime arrogauit, ipsumq. cum omnibus possessionibus, rebus, & iuribus suis in sua filiatione, familia & potestate paterno suscepit affectu, vtroque diligenter interrogato, an hæc fieri vellet, vel ne; & sibi placet quamprimum respondente, quemquidē legitimum actum. Idem d. Iudex (vt supra) pro Tribunali sedens auctoritate sui rescripti plenius confirmauit, &c. Cuius rescripti tenor talis est, videlicet, &c. Beatissimè Pater, &c. Hçc forma probatur per eundem Specul. vbi supra sub nu. 5. eod. tit. & Bald. in l. impuberem C. de adoptionibus per totum. Quoad supradictas adoptiones, arrogationes, emancipationes, & manumissiones vel vlterius elaborandum censui, cum sint de raro contingen. sed pro illarum vlteriori intellectu, recurre ad eundem specul. qui in hoc optimè, & satis diffusè scripsit, hoc tantum is addito, quod ea, quæ
3 non sunt in administratione (vt emancipare, adoptare, & manumimittere) non fiūt per Procuratorē, vt per Ias. in l. Gallus §. forsitan ff. de liber. & posthum. iuxta hoc non omitto vnum videlicet, quod si Presbyter habet filium spurium, & nepotē, ex eo poterit cum effectu relinquere hçreditatē suam huic nepoti hoc modo videlicet, aut nepos ille erat legitimus, & naturalis, & sic in patris potestate, & tunc poterit Presby-
4 ter illum adoptare in filium, quoniā etiam clericus potest aliquē in filium adoptare, aut ille nepos erat spurius, vel naturalis tātum, & sic erat sui iuris, & tunc corā Principe poterit illum arrogare in filium, ita vt supra refert Alex. in d. l. Gallus §. quid si is sub nu. 10. ff. de liber. & posthum.

De contractu conuentionis aliquo in arte instruendo. Cap. XXX.

1 *Forma instrumenti de aliquo in Arte instruendo.*
2 *Pater obligatur ex facto filij præcedente cuius promissione.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. A. spōte &c. posuit ex pacto dedit B. filium suum magistro C. sutori ad discendum, & operandum artem suendi hinc, ad quinque annos proximos solemniter, sine aliqua exceptione iuris, vel facti, se obligando dicto magistro C. ibidem præsenti, & acceptanti se facturum, & curaturū, quod dictus B. hinc ad terminum ipsum perseuerabit, & continuó morabitur cum dicto magistro C. & fideliter, ac studiosè faciet, & operabitur omnia,

omnia, & quęcunque dictus magister C. sibi circa scientiam, & exercitium ipsius artis præceperit res quoque eius & cuiuscumque alterius, quæ penes eum erunt, bona fide custodiet, & saluabit, furtumq. non faciet, neque volenti facere consentiet, sed & neque fugiet, neque discedet ab eo hinc ad terminum supradictum: quod si aliquid eorum fecerit, satisfaciet de hoc ipse, A. eidem magistro C. eumq. indemnem seruabit, & specialiter faciet, & curabit, quod ipse B. eius filius si ante dictum terminum præter ipsius C. voluntatem discedet, vel se subtrahet à continuo exercitio dictæ artis, tot ei reficiet, & restaurabit in eodem opere, & exercitio ad suam voluntatem, post terminum supradictum, & quod ei dabit, & deferet ad domum suam tot in quolibet anno in tali festo. Dictus verò magister C. promisit dicto A. nomine, & vice dicti B. sui filii stipulanti, quod docebit, & instruet dictum B. bona fide, & fideliter in arte prędicta, dabitq. eidem quolibet anno vltra expensas dietim subministrandas tot. &c. Quæ omnia. &c. Pro quibus &c.

2 Hæc supradicta promissio pacis valida est iure, vt post alios: tenet, Albe. de Ros. in l. fin. §. fin. ff. si cert. pet. & Bald. in l. hacte nus §. sed si quis ff. de Constit.

De venditione bonorum pupilli. Cap. XXXI.

1 *Forma instrumenti venditionis bonorum pupilli facta per tutorem.*

2 *Requisita quæ præcedere debent, antequam tutor valeat legitimè administrare.*

3 *Cautela, ne emptor bonorum pupilli hypothecaria molestetur.*

1 Coram, &c. cum A. pupillus filius, & hæres, cum beneficio l. & inuentarii q. B. teneatur hęreditario debito, M. matri suæ, in summa scut. quingentorum monetæ de Iulijs decem pro scuto, ex instrumento scripto manu not. publici. item N. & N. creditoribus hæreditariis apparentibus publicis instrumentis, manu publici notarii rogatis, dictisq. creditoribus vrgentibus, & sollicitantibus dicta eorum credita eis persolui. Pro quibus per soluendis, pro minori damno ipsius pupilli, & hæreditatis, ei expedire, vendere, & alienare infrascriptam possessionem, cum in ipsius hæreditate non adsint bona mobilia commodè, & ad sufficientiam vendenda pro illorum satisfactione. Reperta igitur bona conditione á Magnifico D. P. qui pro illius pretio obtulit soluere summam scutorum mille, in prompta, & præsenti pecunia, nulloque alio reperto emptore, qui maius pretium obtulerit, quam præfatus Magn. D. Paulus: Ideo in mei præsentia personaliter constitutus D. N. tutor dicti A. prout de eius tutela oppatet, ex testamento dicti q. B. & etiam ex decreto illius confirmationis, manu publici notarii rogato, & scripto sub die, &c. cum decreto, & auctoritate pręfati D. Iudicis (vt sub.) pro tribunali sedentis, ad effectum dicta debita hæreditaria præfatis creditoribus persoluendi, & satisfaciendi: spontè, &c. vendidit, & titulo venditionis dedit, & concessit dicto Mag. D. P. ibidem præsenti, & ementi, ac legitimè stipulanti, & recipienti pro se, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumq. vnam, ipsius hęreditatis possessionem vineatam, & arboratam, positam in tali loco, & reassume aliam formam similis venditionis, & sequere illius extensionem, prout in ea mutandis mutatis.

Ad validitatem autem huius, & alterius similis venditionis, hæc pauca non inutiliter rememoranda fore censui; quod tutor scilicet antequam legitime alienare, &
2 administrare valeat bona immobilia, quinque sunt necessaria. Primo quod recipiat bona, & illorum administrationem cum decreto Iudicis. Secundo quòd tutor solemne inuentarium conficiat de bonis pupilli. Tertio, quod iuret de vtilia faciendo, & inutilia prætermittendo. Quarto, quod satisdet (si tamen testamentarius tutor non fuerit) quia tunc satisdare non tenetur, cum illius fides approbata sit à testatore, vt in §. hoc non est perpetuum instituit. de satisdat. tut. & cur. & ibi Ang. Aret. sub num. 1. 5. vltimo quod expresè promittat defensionem pro pupillo suscipere, ipsumque, & illius iura indefensa non derelinquere, iuxta decis. Guid. Pap. in q. 330. sub num. 1. 2. 3. & seq. cum concordan. ibi
3 citatis; Pro maiori cautela emptoris ne dubitari contingat de translatione dominii, quod pretium exbursetur præsenti pecunia, & conuertatur in satisfactionem debitorum expressorum, in ipso venditionis contractu (vt in simili superius probaui) quia cum hæres talis tunc vendat, pro satisfaciendis creditoribus hæreditariis, operatur, ne emptio molestetur hypothecaria à creditoribus hæreditariis, & lega-

tariis

tariis, vt per Paul. de Castr. in l. fin. §. licentiam. C. de iur. delib. Alia requisita in hac venditione bonorum pupilli, magis diffusè habes per Afflict. in decis. 249 per totam. Amplius nota, quod si contingerit curatorem surdi, muti, furiosi, vel mentecapti, rem similium personarum vendere; cum talis curator inuentarium facere teneatur, & rationem administrationis suæ reddere (vt superius probatum est) ad boni prætoris solertiam, & cautelam spectabit quod eędem solemnitates in ipsa venditione seruetur, vt in præcedenti venditione rei pupillaris diximus; Idque emptor pro maior, eius securitate procurare & obtinere debet, sed quia similes venditiones raro contingunt, huius instrumenti series per ordinem omittitur, quia in facti contingentia poteris illud ex pręmisso elicere mutandis mutatis.

De Forma Instrumenti consensus. Cap. XXXII.

1 *Forma consensus habentis ius in re alienata ex fideicommisso.*

2 *Consentienti tenor instrumenti legi debet.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. N. frater A. habens notitiam, & plenam informationem venditionis possessionis ipsius A. positæ in tali loco, &c. factæ per eundem A. ad fauorem P. pro pretio scutorum millę, monetę, omniumque, & singulorum contentorum in instrumento illius venditionis desuper confecto, & per me notarium rogato, & stipulato sub die, &c. de cuius tenore, & qualitatibus fuit per me notarium plenè certificatus, & informatus per illius lecturam sibi a me notario factam de verbo, ad verbum, sponte, &c. dictæ venditioni (vt supra) factę, & omnibus, & singulis in dicto instrumento contentis pro omni, & quocumque suo iure, quod habebit, vel habere poterit, ac habere sperabit in dicta possessione (vt supra) vendita ratione, vel occasione substitutionis, vel fideicommissi, seu incertæ conditionis contentorum in testamento q. B. sui Patris scripto manu N. notarii publici cōsensit, ac suum liberum consensum pręstitit, illudque ad fauorem dicti emptoris, & suorum hęredum, & successorum, & cuilibet eorum renunciauit dictum ius pacto sibi remittendo. Promittens eisdem, nihil in ro ipsa de cætero prętendere, seu petere, nec de ipsa eidem emptori, vel suis prædictis litem, vel controuersiam inferre seu inferenti consentire, ratione fideicommissi consentire, ratione fideicommissi substitionis conditionis purificatę, seu purificandæ testamenti prędicti, seu aliis, quibuscunque occasionibus, seu exceptionibus tam de pręterito, quam de pręsenti, & de futuro temporibus de iure vel de facto, & aliis quomodolibet, & qualitercumq. sibi, vel suis, &c. competentibus, & competituris. Sed prędicta omnia, & singula perpetuó habere rata, grata, & firma, nec contrafacere, dicere, vel venire quouis prętextu, & causa etiam enormis, vel enormissimę lęsions. Pro quibus omnibus, &c.

2 Nota, quòd simili modo consentienti iam factę alienationi, tenor illius instrumenti legi debet, & de hoc plene per notarium certificari, l. cum Aquilian. ff de trāsact. & quod incontinenti, seu ratificanti requiratur certa, & indubitata notitia, est textus in l. mat. ff. de inoff. testa. & l. si per errorem ff. de iurisd. omn. Iud. late Aymo. cons. 197. nu. 14. quem secuti fuerunt DD. de Rota vt in vna Viterbien. bonor. die 22. Ianuar. 1597. cor. D. Pamphilio.

De Instrumento Pacis. Cap. XXXII.

1 *Forma instrumento pacis, & etiam Treguæ.*

2 *Clausula (rato manente pacto) quid operetur in instrumento pacis.*

1 IN Dei nomine. Amen, &c. In mei Notarij, & personaliter constituti DD. A. ex vna, & B. ex altera partibus, sponte, &c. fecerunt puram, veram, & sinceram pacem & concordiam, inter eos perpetuo duraturam etiam mutuis amplexu, & osculo pacis interuenientibus de omnibus, & singulis odijs, quæstionibus, & contentionibus quomodocumque, & qualitercumque quacumque de causa inter dictas partes hactenus sibi inuicem, & vicissim illatis, & pręstitis, & perpatratis, & signanter occasione homicidij, seu vulnerū, &c. vel alia quauis de causa, omnesque & singulas iniurias tam reales, quam verbales pręmissorum, & alia quauis de causa factas, & illatas ad inuicem, & vicissim mutua stipulatione hinc inde interueniente, sibi ipsis, vnus alteri, & alter alteri remiserunt, & condonarunt omnesque & singulas querelas, accusationes, & denunciationes præmissorum

missorum occasione, coram quocumque Iudice factas, & porrectas, cassarunt, & abolerunt. Quam quidem pacem prædictæ partes promiserunt, mutua stipulatione interueniente semper, & omni tempore, ac perpetuo habere ratam, gratam, & firmã, & nõ contrafacere, dicere, vel venire, quouis prætextu, & causa, ac quouis quæsito colore, vel ingenio sub pœna scutor. 200. ac alijs pœnis, contentis in constitutionibus Pontificijs, editis contra violatores, & fractores pacis, & dispositionibus vtriusq; iuris, de quibus constitutionibus ipsi contrahentes asseruerunt habuisse, & habere plenam, & certam scientiam. Et vltra premissorum obseruationem, etiam ad omnia damna hinc inde sibi ad inuicem, & vicissim teneri voluerunt. Rato tamen nihilominus manente pacto, &c. Pro quibus, &c.

Si autem tregua fiat, tunc dicatur; quòd partes fecerunt treguam hinc ad certum tempus, quo tempore, durante promiserunt sese adinuicem, & vicissim per se. vel per alium, seu alios, non offendere, neque offendi facere, quoquo modo, quouis prætextu, & causa, ac quouis quæsito colore, vel ingenio, verbis, vel facto. vt supra. Nota quod clausula illa (rato manente
2 pacto) in instrumento pacis operatur, vt vnus possit petere obseruationem pacis ruptę vel venire contra pacem, secundum Card. Zabar, & Alexand. de Vin. in c. potuit de rec.

De contractus mutui filijfamil. Cap. XXXIV.

1 FOrma contractus mutui filijfamil.
2 *Appellatione bonorum mobilium & immobilium non veniunt iura & actiones.*
3 *In donatione omnium bonorum presentium, & futurorum, & non comprehenduntur iura, & actiones.*
4 *Beneficium Senatusc. Macedon. introductum fuit ad fauorem fil. famil. & in odium fæneratorum.*
5 *Beneficio cessionis bonorum pacto renunciari potest.*
6 *Clausula precarij quid operetur.*
7 *Enumeratio plurium casuum in quibus exceptio Macedon. locum non habet.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. D. A. filius D. H. habuit, & recepit à D. B. scutacétũ monetæ, quæ fuerunt sibi per eundem B. soluta, & exbursata in mei Notarij, & testium infrascriptorum presentia manualiter, & incontanti, in tot paulis, & testonibus Papalibus, quæ idem A. ad se traxit, & tract. totidem esse asseruit, mutuo gratis, & amore. De quibus, &c. quietauit &c. restit. hinc ad sex menses proximos libero, &c. alijs, &c. Pro quibus, &c. idem A. obligauit se, &c. omnia, & quæcumque eius bona vndecumque prouenta, prouenientia, & prouentura, quę bona ipsa ipse A. debitor præcario nomine ipsius B. possidere se constituit, & alijs clausulis solitis, & consuetis citra, &c. Renuncian. &c. iurauit tactis. &c. & medio eius iuramento, in manibus mei Notarij præstito, renunciauit beneficio Senatusc. Macedon. in fauorem filiorumfamil. introduct. nec non omnibus alijs legibus, & legum auxilijs, ad ipsius A fauorem quomodolibet editis: Necnon simili iuramento renunciauit beneficio cessionis bonorum, ac cuicumque alteri beneficio, ad fauorem debitorum, quomodolibet, & qualitercunque introduct. Super quibus, &c. actum, &c. præsentibus N. et N. testibus, &c.

2 Ad hęc nota, quòd si tantum dixeris in obligatione obligauit omnia bona mobilia, & immobilia tunc non comprehenduntur iura, & actiones, seu nomina debitorũ quia ea non sunt mobilia, nec immobilia, licet sint quoddam genus per se, Guidop. q. 499. per tot. secus si diceretur omnia, & quæcumque bona, vt in supradicta forma habetur, vt ibi sub n. 3. in fin. Secus autem dicendum erit in donatione omnium bo-
3 norum præsentium, & futurorum, in qua non continentur nomina debitorum, & sic non veniunt iura, & actiones (nisi de ei specialis mentio fieret,) Ias. in l. stipulatio sub nu. 21. ff. de verb. oblig. Amplius
4 nota pro intelligentia d. Beneficij Senatusc. Macedon. quod non solum illud introductum fuit ad fauorẽ filfam. sed etiã in odium fœneratorum, & hebræorum mutuantium ad illorum ingorditiam reprimendam; vt per Bald. ad l. Senatusc. Mace-
5 don. in rubr. an autem beneficio cessionis possit pactum renunciari in contractu debiti, dicendũ erit, quod sic. Quilibet enim iuri pro se introducto renunciare potest: cum renunciatio non vergit contra bonos mores, sed ista renunciatio non est contra bonos mores: ergo valet (presertim cum iuramento) nam iuramentum est de iure naturali

naturali, quod est potentius, quam ius ciuile, quod inducit cessionem bonorum, quod est merè positiuum ad not. per Bald. l. 3. C. qui bonis cedere poss. ver. & in sum
6 ma sub nu. 8. Clausula illa omnium bonorum, quæ debitor præcario pro creditore se constituit, operatur, quod creditor potest agere contra quemcumque possessoré rerum debitoris, etiam non facta discussione debitoris, vt per Cel. Vgo de clausulis contractus in vers. omnia bona, quod limita, vt ibi. Pro intelligentia autem pluriũ
7 casuum, in quibus locum non habet exceptio Senatusc. Macedon. habes in glossa magistra, quę enumerat vndecim casus §. illud, instit. quod cum, & glo. in l. 11. C. ad Maced. & multum singulariter Innoc. in c. quia plèrique de immun. eccl. vbi habetur quod si creditor mutuauit bona fide, quod in foro animæ tenetur filius fam. restituere, & peccat opponendo exceptionem Macedon.

De Instrumento emancipationis. Cap. XXXV.

1 *Forma instrumenti emancipationis cum assignationis præmij.*
2 *Emancipatio fieri potest ad vnicũ actũ tantũ.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. Coram eximio ll. Doctores I. iudice ordinario, pro Tribunali sedente, ad eius solitum bãcum iuris in loco infrascripto, ac in mei Notarij, testiumq; infrascriptorum præsentia personaliter constituti.

Frãciscus, &c. & Iacobus eius filius maior (vt ambo ipsorum asseruerunt) vinginti quinque annis, & insimul asseruerunt scilicet idem Franciscus, quod vult, & intendit dictum Iacobum eius filium legitimum, & naturalé ex domina Liuia q. N. vxore sua ibidem pręsentem, & omnia infrascripta requirentem emancipare à se, & ab eius patria potestate, & nexibus paternis eximere, & liberare, & idem Iacobus vult, & intendit a dicto eius patre emancipari, & patria potestate, & nexib. paternis eximi, & liberari, & sui iuris fieri, & pater familias, & ad interrogationem pręfati D. Iudicis, vt supra, pro Tribunali sedentis, eis super prædictis factam vnanimiter, & concorditer responderunt, & affirmarunt prædicta ab vtroque exposita liberè facere velle. Ideo prędictus Franciscus pro effectuatione vtriusque eorum voluntatis capiens eundé Iacobum eius filium per manum, & postmodum ipsum dimittens, & relaxans in præsentia præfati D. Iudicis, & testium infrascriptorum, dixit eidem Iacobo filio suo, ibidem præsenti alta, & intelligibili voce hæc verba, videlicet: Ego Franciscus pater tuus hac præsenti die, mea propria spontanea voluntate, & certa sciẽtia, nulloq. iuris, vel facti errore ductus, pręsente dicto D. Iudice, & cum eius auctoritate, & decreto, te Iacobum filium meum emancipo, & ab omni iure, & nexu patriæ potestatis libero, & absoluo: ita vt de cætero efficiaris homo tui iuris, & paterfamilias, omniaq. iura Romanorum Ciuium consequaris, dicendo eidem Iacobo suo filio ibidem præsenti, & consentienti: Esto homo tui iuris, & paterfamilias, & quęcumque habueris, & de cætero acquisieris in tua, tuorumq. hæredum, & successorum sint potestate, & libera administratione, & in eis nullum ius mihi ad ea vindicari possim ratione proprietatis, seu vsufructus, in quibuscunque bonis tuis, in futurum acquirendis, & ad te spectaturis quomodocunque, & quocumque iure, & titulo: Ita vt valeas, & potestatem habeas de cætero, tua propria auctoritate, de bonis tuis infrascriptis, & alijs quibuscunque in futurum acquirendis, donandi, vendendi, obligandi, hypothecandi, locandi, & alias de eis contrahendi, & ad tuæ libitum voluntatis disponendi, in iudicio essendi, & standi negotia quæcumque egendi, testandi, & quamlibet, seu quaslibet vltimas voluntates, & dispositiones condendi, iudicialia, & extraiudicialia agendi, & agere possendi, & generaliter omnia, et singula dicendi, et faciendi, quę quilibet paterfamilias, et sui iuris dicere, et facere potest, seu posset in iudicio, et extra ipsumq. Iacobum filium ibidem pręsentem, & consentientem exemit, liberauit ab eius patria potestate; et nexibus paternis. Et insuper idem D. Franciscus in pręmiũ huius emãcipationis dedit, cessit, et assignauit eidem Iacobo eius filio pręsenti, stipulanti, et recipienti ius, et actionem petendi, exigendi, et consequendi à N. summam scutorum 500. ex causa depositi, de quo continentur publico instrumento rogato, et stipulato manu N. publici Notarij, quod instrumentum idem Franciscus eidem Iacobo suo filio tradidit, et consignauit in publicam, et authenticam formam, quod creditum ipse

Iacobus

Iacobus acceptauit, & acceptat, recepisse asseruit, & fassus fuit, à dicto suo patre, tanquam verum debitum, illudq. recuperare obtulit, & offert eius periculo, & propriis impensis,& vltra prędicta dictus Frãciscus cessit, tradidit, & consignauit eidem Iacobo ibidem præsenti, & recipienti tot arnesia,& suppellectilia domus quæ ascendere asseruerunt ad summam scutorum centum. De quibus,&c. exceptioni,&c. renunciauit, quietauit,&c. per pactum, &c. Quæ omnia superius assignata compēsari debeant, prout idem Iacobus compensare seu conferre promisit idem Iacobus eidē Francisco præsenti, & recipienti pro se, & alijs suis hæredibus me Notario, &c. in ea parte hæredibus,& bonorum dicti Francisci sui patris, quæ ei obuenire de iure post mortem ipsius Francisci. Quæ omnia &c. Pro quibus omnibus, &c. Super quibus omnibus, & singulis præfatus d. Iudex (vt supra) pro Tribunali sedens eius auctoritatem, & decretum prębuit, & interposuit suppletis, &c. Dicens eidem Iacobo prę senti, audienti, intelligenti, esto à modo in antea, es, & eris homo tui iuris, & paterfamilias; ita quod de cętero possis, & valeas liber negotiari, contrahere, distrahere, gerere, in iudicio esse testari, & quaslibet vltimas voluntates,& dispositiones condere, omniaque, & singula alia facere valeas, quę quilibet paterfamilias, & homo sui iuris de bonis liberè facere posset, et potest.

2 Super quibus,etc. Actum, etc. Testibus etc. Adhęc nota,quòd pater potest emancipare filium ad vnicum actum tantum, vt per Ias. in l.frater a fratre vers. limita sub nu.4.circa fin. ff. de cond indeb.

De contractu mutui minoris. Cap. XXXVI.

1 *Forma contractus mutui minoris.*
2 *Minor iurans maioritatem tenetur ex contractu.*
3 *Minori non currit præscriptio biennij.*

1 IN Dei nomine Amen,etc.d.A.asserens cum iuramento tactis scripturis,in manibus mei Notarij prę stito, se esse maiore viginti seu vigintiquinque annorum,renūciādo nihilominus beneficio restitutionis in integrum,ac alijs quibuscunq. legibus, legum auxilijs,nec non statutis,et nouis reformationibus, ad fauorem minorum quomodolibet editis, et introductis sponte, &c. constituit, et recognouit se debitorē B. in summa scut. 100. monetę de Iulijs decem pro scuto, quę sunt pro totidem, quę idem A. habuit, et recepit ab eodē B. mutuo,gratis, et amore,quę scuta 100. similia idem B manualiter, & in contanti in mei, et testium, etc. pręsentia soluit, et exbursauit eidem A. in prompta,et numerata pecunia in tot testonibus, et iulijs papalib. quę idem A.ad se traxit. et tract. tot idem esse asseruit,de quibus se benè contentum vocauit, & ad maiorem cautelam, exceptioni, &c.renunciauit,quietauit,&c. quem quidem scuta 100.idem A.promisit eidem B.ibd. pręsenti, &c. soluere, & restituere hinc ad sex menses proximos liberè, &c. alias, &c.Pro quibus, &c.

2 Ad hęc nota,quod minor doli capax iuran. se maiorem, tunc videtur esse in dolo sic iurando, & confirmatur eius contractus per dictum iuramentum, Afflict.dec. 321. sub nu. 3.quòd locum videtur habere in impube maiore infante proximo pubertati; ita quod in eo cadit delictum, & tunc obligatur etiam iuramento,vt ibi sub nu.4 Licet tamen propter enormissimam læsionem restituatur,quę enormissima læsiosē per videtur excepta vt ibi sub n. 13. Nota tamen, quòd si minor iurasset soluere, & restituere mutuum sub spe futuræ numerationis, quia licet alias maior elapso biēnio efficaciter teneatur instit.de lit.ob.& in l. in contractibus in principio C. de non numer. pecun. Tamen minori propter iura-

3 mentum non currit ista præscriptio biennij, nec propter iuramentū reputatur maior, vt per Ias.in auth. sacramenta puberū sub n.65.vers. nono limita, C. si aduersus vend.alleg. Bald. in l.fin.c. de non numer. pecun. & ratio huius limitationis est, quia cum isto casu deficiat consensus, eo quia pecunia non numeratur, certè non habet locum ista auth.vt ibi.

De clausulis contractuum. Cap. XXXVII.

1 *MEmoria hominis non est adeo tenax, vt de omnibus recordetur.*
2 *Iuramentum operatur vim clausulæ omni meliori modo, &c.*
3 *Clausula (perpetuò rata, & grata) quid operetur.*
4 *Intellectus clausulæ ad consilium sapientis.*
5 *Notarius quando possit extendere clausulas consuetas.*

6 Renun-

6 Renunciatio conditionis indebiti, & sine causis non afficit ignoranti.
7 Conditio indebiti quid operetur.
8 Et quid de conditione sine causa.
9 Actum in tali loco debet poni in instrum.
10 Secus si consuetudo loci aliter suadeant.
11 Notarius quomodo debeat conficere instrumentum de his quę alieno sensu percipiuntur & quomodo de muto, & surdo.
12 Dictio (&c.) qualiter, & quando sit per Notarios extendenda.

AD euidentiam harum supradictarum formarum cõtractuum, aliqua de eis tacta sunt, quæ hic non repetimus, sed antequam deueniamus ad intellectum nonnullarum aliarum clausularum vltimarum voluntatum: aliqua alia de eis tangimus, quæ licet suis aptioribus locis conscribi potue-
1 rint, tamen quia memoria hominis nó est adeó tenax, vt de omnibus recordetur, vt dicit Afflict. in decis. 345. sub n. 2. eas tamẽ hic subijciendas duxi. Et primo ferè in om-
2 nibus; supradictis formulis, contractuum subiicui clausulã illam (omni meliori modo, &c.) quia videtur superflua, cum iuramentum idem videatur importare, scilicet vt actus valeat omni modo, quo potest l. cũ pater §. filius matrem ff. de leg. 1. Ias. in l. 1. §. si quis, ita sub n. 1. ff. de verb. oblig.
3 Clausula (parpetuo rata, grata, & firma, & nunquam contrauenire) operatur, vt nũquam currat præscriptio contra actiones per l. quod si nolit §. si quis, & ibi Bald. & Angel. ff. de edil. edict. Cæpol. caut. 155.
4 Clausula, seu licentia data á contrahentibus, extendendi instrumentum (ad consilium sapientis) quomodo sit intelligenda? responde, quod nihil poterit addi in facto sed solum in iure, & in his, quæ veniunt ex natura contractus, vt est notabilis glos. in l. si mandato Titij §. fin. ff. mandati, vt puta in instrumento additur, quod interponeretur pena duplicata, vel aliud simile, ex quo illud non erat actũ inter partes, nec expressum, ad hoc respondetur, quod talis pœna est de consuetudine, & quia de consuetudine solitum est in instrumentis pœnam dupli apponi; ideó sapiẽs poterit addere in facto illud, quod est de consuetudine. Secus sapiẽs non potest aliquid addere, quod nó fuerit á partibus expressum vel per quod immutetur substantia actus. Nam solũ potest consentire circa quæ veniunt de iure ex natura cõtractus, vt dicit Ias. in l. ex parte sub nu. 4. in princ. ff. de verb. oblig. Specul. in §. sẽdum vers. quid sic instrumẽto de empt. & vendit. & in l. instrum. sub num. 12. de edit. instrum
5 Ad relatum propositum, illud non est prætereundum, quod licet Notarius possit apponere clausulas consuetas in instrumẽto, etiam si non sit dictum á contrahẽtibus vt in l. si prius, in §. plautius, & ibi Bar. ff. de aqu. plu. arc. Felyn in cap. M. Ferrariensis in 4. col. de constit. Istud tamen limitaver um esse, & locum habere solum, quando instrumentum est in fieri, sed secus in instrum. iam facto, & perfecto, quia tũc in illo non poterit not. addere, seú apponere clausulas etiam consuetas, vt per Marsil. in sing. 563. incip. not. circa fin. ita etiam not. dixit Barb. in cap. 11. in 2. col. extra de prę car. & alias per eundem Marsil. in sing. 123. incip. in iure, clarum est circa med. remitten. me nihilominus in hoc ad stylum Notar. pręsertim tribunali Illustriss. d. A. C. cuius semper fui obseruandissimus, & etiã ad plures Rotales decisiones desuper firmatas, quas in fi. præs. lib. imprimi curaui.

Quotidie et fiunt cõtractus á rusticis, & mulieribus, & alijs qui non intelligunt importantiam clausularum, quę opponuntur in ipsis contractibus, vt puta, si apponitur clausula, quod Titius renunciauit conditioni indebiti, & conditioni sine causa, & omni alio iuris auxilio talis renunciatio (vt superius dictum est) nullum preiudiciũ facit
6 ipsi sic renuncianti, & nescienti, & non intelligenti importantiam dictorũ verborũ ita singulariter dicit Bar. ad text. in l. fin. §. idem quæsiuit ff. de cód. indeb quod dictũ refert Alex. in cons. 42. incip. super prę missis in 4. col. vol. 1. Old. cons. 324. incip. factum tale est in 11. col. Ob id pro illarum
7 intellectu; dico quod natura conditionis indebiti est, vt ad illud solum competat, in quo recipiẽs est locupletior effectus, facit l. indebiti §. sed & si nummi ff. de cond. indeb. Ne igitur ex parte recipiẽtis allegari possit, quod obligatio facta fuit vltra intentionem suam, quia non recipiebat animo se obligandi propterea ne obligans repetere possit illud, quod in omni iure est indebitum, quocunque errore soluatur ideo apponitur, illius renunciatio, vt per Ias. in l. libertus eod. tit. sub nu. 9. & 14.
8 Conditio autem sine causa est species conditionis in genere sumptę, quę cócurrit cum conditione indebiti ob causam, & ob turpem causam, etiam vbi nulla sit aũ cópe-

cõpetit,scilicet quãdo nihil est datum, seù promissum sine causa, vel cum aliquid datur ob causam,quę postea reducitur ad nõ causam, vt est text.in l.est, & hæc species ff.de condit.sine causa,ne igitur promittẽs vel soluens sine causa, valeat condicere liberationem ab obligatione,vel repetere solutum sine causa; Ideò apponitur dicta clausula renunciatoria conditione sine causa.

9 Clausula, actum in tali loco, debet poni in instrumento,vt significet instrumentũ esse perfectum, Bald.in auth.quod sine in 1. col. vers.& ideó Tabellione C. de testam. & nedum locus; sed etiam locus loci apponi debet, vt per Alex.in l.de pupillo §. qui nunciat.de nou.oper.nunc.sub n.4. & seq. Rota in antiquis decis.33. secus si in loco alia sit consuetudo, vt per Alex. in d. l. de pupil.sub nu.10. & 11.seq. eod tit.

10 Illud quoque non est ignorandum,immó accurate aduertẽdum, quod Notarius nõ debet conficere instrumentum de his, quæ alieno sensu percipiuntur, vt est glos. not. in auth. de instr.cau.& fide, §.si verò moriantur in vers.adsunt; & propterea in instrumenti confectione facien. per mediũ interpretis,debet illud confici solum de dicto interpretis, & illud videtur sufficere, attamen necesse erit, quod contrahentes eligant interpretem, & hoc sibi constare poterit per signa vel scripturam authenticam, in qua constet de electione interpretis,vel per relationem duorum hoc asserẽtium,vt per Alex.in l.eadem sub nu.10.& 11.ff.de oblig.

Sic etiam ad relatum propositum,videtur resoluendum de contractu muti,vt puta,quod quidã sunt muti, qui propter hoc impedimentum, efficiuntur non capaces intellectus, & isti per se non possunt facere sine curatore,sicut pupillus non potest sine tutoris auctoritate, quidam veró hoc impedimento non obstante intelligitur, & isti possunt omnia, quæ in eorum animo consistunt gerere; reliqua veró cum auctoritate tutoris, vel curatoris, Alexand.in l. mutum in princ.ff.de acquiren. hæred. vbi habes, quod si in aditione hæreditatis faciendę ad nutum, si Notarius per se intelligit mutum nutu, securè potest scribere, qualiter talis mutus nutu adiuit hæreditatem, vt ibi num 2. eod. tit. Si vero per se non intelligit, ei adhibeat aliquem consanguineum, vel vicinum,& scribat in instrumento,qualiter ipse Notarius certificatus per N.suum consanguineum, vel vicinum tanquam per interpretem,vidit dictum talem facientem signa,& nutus,per quæ hæreditatem adire volebat,vt per eundem Bartol.ibi sub num.2.eod.tit.ad quem,pro maiori præmissorum intelligentia, recurrere poteris, & etiam ad Alexand.in d.l. 1. ff.de verbor.obligat. vbi soluitur, quod si mutus nullum habet intellectũ æquiparatur furioso,& infanti. Si autem aliquem habet intellectum,minus perfectum,æquiparatur pupillo, si autem perfectè intelligit æquiparatur maiori, vt ibi sub num.8. vsque adeó diximus de contractu muti.Ita etiam hæc pauca præmittenda erunt, de contractu surdi,vt puta quod si surdus intelligens ad motum labiorum contrahat, an valebit contractus. attento quod hodie in omnibus cõtractibus opponitur stipulatio, & concluditur, quod valebit contractus tanquam factus sine stipulatione, vt per Alexand.in l.stipulatio §.si quis, ita sub num. 28. ff. de verbor. obligat. & hoc in contractibus, qui consensu contrahuntur quod dicit precedere de iure communi, vt ibi.

Iam plura diximus de intellectu clausularum contractuum, & de his, quę alieno sensu percipiuntur, pauca hæc etiam dixerimus de dictione abbreuiata cõcepta sub dictione, (&c.) quę per notarios in matricibus instrumentorum, & illorum rogituum concipi solet, vt puta, quod illa di-

11 ctio, (& cetera) solum importat ea, quæ desunt ad complementum orationis, non autem,quę comprehenduntur sub oratione separata. Ideó licet post clausulam, quę solet apponi in contractibus venditionum,donationum, & similibus, vt puta, dans licentiam.&c. Tamen sub illa dictione,&c. Non censebitur apposita clausula constituti, seu precarij,cum orationem habeat separatam,Aym.cons. 34.vers.quarto respõdeo sub nu.7.Paul.de Castr. in cons. 10.si vera sunt col.3.l. 1. hoc etiam erit aduertendum, quód quando in instrumento non exprimitur conceptum, seú intentio partium ad plenum, dictio (&c.) nihil operatur,nec fit illius extensio,vt per eundem Aym.d.cons.34.in fin.

De testamento nuncupatiuo. Cap. XXXVIII.

1 *Forma testamenti nuncupatiui.*

Clausula nihil est certius morte, hora autem incerta.

3 *Differentia inter Executores, & Commissarios testamentarios.*

4 *Remedium ne filia quærelet de inofficioso testamento.*

5 *Institutio hæredis caput est testamenti.*

6 *Testamentum non valet, sine hæredis institutione.*

7 *Vxor relicta domina, & vsufructuaria, non nisi alimenta habere debet.*

8 *Legatum factum vxori, donec in viduitate, p r n nserit quomodo intelligatur.*

9 *. ln,a a substituit vulgariter pupillariter, & per fideicommissum quomodo intelligatur.*

10 *Declaratio substitutionis directæ, & indirectæ.*

11 *Clausula in stirpes, & non in capita qualiter intelligatur.*

12 *Clausula illa codicillaris quid operetur.*

13 *Clausula (omni meliori modo) quid operetur in testamento.* *(ducet.*

Et si testator magis securè testari velit, quid

14 *Clausula (cassans &c.) in testamento, quomodo intelligatur.*

15 *Remedium quod datur vxori, ne impellatur ad testandum.*

16 ***Numerus septem testium in testamento, est de forma substantiali.***

17 ***Sine numero septem testium testamentum est nullum.***

18 ***Quinque testes sufficiunt in testamento, tempore pestis condito.***

19 ***Religiosi, vel Mendicantes possunt esse testes in testamento, & quarè.***

20 ***Testes testamentarij sunt rogandi à testatore vel ab alio præsente testatore.***

21 ***Testes debent videre testatorem, & nocturno tempore tria luminaria adhibentur.***

Præambulum testamenti testatoris in sanitate constituti.

DVm corpus sanitate viget, mens interius in semetipsa collecta pleniori vtitur ratione: quia non cogitur id cogitare quod dolet. Vnde tunc vltimæ voluntatis iudicium, in quo tranquillę mentis rationis vsus exigitur salubrius. Quapropter P. corpore sanus, ac mentes compos, rerum suarum dispositionem per pręsens, &c.

Si autem testator infirmus sit, sic dicatur.

LIcet incerta mortis hora, sẽper debeat in prudentis animo esse suspecta, corporis tamẽ imminẽti languore ipsius plus naturaliter formidatur euentus. Idcirco P æger corpore, mentis tamen suæ compos, per præsens nũcupatiuum testamentũ sine scriptis disposuit, in hunc modũ videlicet In primis, quia anima est dignior corpore illá omnipotenti Deo, eiusq. gloriosissimæ Virginis Mariæ matri eius, totiq. Curiæ cælesti diuotissimè commendauit. Item reliquit, &c. Item pro anima sua, & parentum suorũ reliquit, &c. Ad hæc omnia, & singula exequẽda, & cõplenda esse voluit commissarios suos, & huius testamẽti executores N. & N. Dans eis, & mãdãs, & cuilibet ipsorum plenam licentiam, & omnimodã, ac liberam potestatem, vt sine cõtradictione hęredis, aut alterius cuiuscunq. personę, possint de quibuscunque bonis ipsius obligare, pro prædictis solutionibus faciẽdis. & prædictis omnibus exequendis, (vt dictum est,) & si contingeret aliquem, vel aliquos dictorum commissariorum suorũ præmori eidem testatori, aut mori, ante executionem omnium pręmissorum; alij vel alius, nihilominus pręd icta omnia exequantur, vel si voluerint, aliũ eligent loco eius. Liceat quoque eis agere, & facere Procuratorem, & Actorem, qui contra hæredes suos agat ad omnia, quę dicta sunt, exequendum; & ad pœnam testamenti petendam, ac damna, & expensas a suis hęredibus exigendum, & quibuscunq. per eos vel eorum alterum (vt dictum est) fuerit assignatum & obligatum. Ipse res suas omnes illis, ex nunc obligat, iure hypothecę, idest pignoris, vl eas possint in iudicio petere, & habere, ex nũc enim mandat & facit quod ipsi facient, & mãdabunt. Item de bonis suis reliquit iure legati N. Item M. vxori suæ reliquit dotes suas, quæ fuerunt mille aureorum, & insuper legaui t. seũ reliquit ei de bonis suis scuta 200. iure legati, & tota mobilia sua, scilicèt lectos, & scrinia, & omne pannos lineos, & laneos, quibus vtetur tẽpore obitus ipsius testatoris.

Præterea legauit eidem, voluitque, & disposuit, quod ipsa sit in domo pro hæreditate sua domina, & vsufructuaria, quandiu vixerit, & vidualem, & honestam vitam in ipsa domo seruauerit, dotes, & legatum in iudicio non petierit, & victum, & vestitum habeat honorificè, onera quoque personalia, si eam infirmari cõtigerit, & etiam patrimonialia, quæ contingerent suam dotem, pro Collationibus,

vel

vel aliquibus publicis muneribus de sua hæreditate soluantur. Si autem eius filij se de ipsa non benè portarent, & ipsa vellet discedere ab eis, tantum habeat de bonis suis; si autem aliam vitam elegerit, eam solum habere dotes prædictas, & legatum prædictum, scilicet dictorum scut. 200. & mobilia supradicta. Item & G. eius filiam sibi hęredem instituit in scutis quingentis, quæ eam habere voluit, cum nupserit, vel religionem intrauerit, & insuper in scutis 50. iubens eam in his, & volens esse contentam, & plus petere non possit. In omnibus autem alijs bonis suis, mobilibus immobilibus, corporalibus, & incorporalibus, iuribus, & actionibus, tàm præsentibus, quam futuris B. & C. eius filios sibi ęqualibus portionibus hæredes instituit, quod si contigerit plum ex dicta M. aut ex quacumque alia eius legitima vxore, ex nunc filios habere, peruenientes in lucem, posthumos, aut medio tẽpore natos; si masculus, vel masculi fuerint, ipsum, vel ipsos cum prædictis B. & C. vel altero, qui superuixerit, æqualibus portionibus, hæredes instituit: si autem fœmina vna, vel plures ipsas, vel quamlibet earum, sibi in scuti 500. instituit.

Si autem suspicetur proximus obitus testatoris, sic dicas.

Et si dicta M. eius vxor prægnans esset, & pareret filium vnum, vel plures, posthumos, aut medio tempore natos ad lucem peruenientes, si masculus, vel masculi fuerint, (vt iam dictum est) si vero aliqua dictarum filiarum, tam natarum, quam nasciturarum, quam etiam posthumarum aliquando, vel infra tale tempus decesserint, sine filijs, ei pupillariter, & vulgariter, & per fideicommissum superstites filios masculos, vel eorum filios in stirpes, & non in capita substituit, & si aliquis filiorum suorum masculorum, tam natorum, quàm nasciturorum: vel etiam posthumorum, aliquando, vel infra vigesimumquintum annum suæ ætatis decederet, sine liberis, vel intra pupillarem ætatem substituit ei pupillariter, & vulgariter, & per fideicommissum superstites filios masculos, vel earum filios in stirpem, & non in capita, quod si masculi, vel eorum filij non fuerint, alias fœminas, vel earum filios similiter in stirpem, & non in capita. Item si omnes tam masculi, quàm fœmina (non exeuntibus, vel remanentibus aliquibus ex alijs decesserint, eo casu iussit, & voluit, & disposuit, quod non obstantibus præmissis omnibus substitutionibus, possit quilibet filiorum suorum, aut filiarum suarum testari ac disponere, de eo, quod sibi relictum est, aut de eo, quod ad ipsum spectabit ex hæreditate prædicta, vsque in quantitatem scut. 400. in falcidia sibi debita computan. Item voluit & disposuit, & mandauit quod prædicti filij simul, & communiter habitent, & ad diuisionem non perueniant vsquequo omnes compleuerit vigesimum quintum annum, quod si non fecerint, aut si quis eorum alios ad diuisionem, prouocauerit, vel requisiuerit; priuetur, & eum ipse testator priuauit quarta parte suę hæreditatis, quam ad cęteros peruenire voluit, vel ad Ecclesiam N. Item præcepit quod turris, vel domus a nullo liberorum suorum possit extra familiam alienari; alioquin seruantes voluntatem eius in suis partibus partem alienatam vendicent a quolibet possessore. Item voluit, & disposuit, quod dicti eius filij vendere non possint de bonis immobilibus huius hęreditatis quosque, &c. quod si contrafecerint voluit, &c. Tutores autem filiorum suorum tam natorum, quàm nasciturorum pupillorum esse voluit N. & N quod si euidens necessitas, vel vtilitas fuerit, cum talium consilio propinquorum possit de bonis vendere, & permutare sine iudicis decreto, absoluens eos, & liberans à ratione administrationis reddendæ, & ipsam eis remittens, & hanc suam vltimam voluntatem esse voluit, quam valere voluit iure testamenti, quod si iure testamenti non valeat, seu non valuerit, saltem iure codicillorum, & cuiuslibet alterius vltimæ voluntatis valere voluit; & voluit hoc testamentum nuncupatiuum seu hanc vltimam voluntatem omnibus alijs eius testamentis, & vltimis voluntatibus hinc retrofactis præualere, quicunque suorum hæredum, vel legatariorum, & fideicommissariorum contra hanc suam voluntatem fecerit, vel eam non obseruauerit, vel extraiudicium violenter, vel in iudicio cõtentiosè insteterit, voluit, quod sit bonorum suorum inexpers, & quicquid illi reliquerit, teneatur per fideicommissũ restituere illi, quem sua violentia, vel contentiose iudicialiter fatigauerit. siue fuerint pauperes, si autem alij fatigati, & qui-

libet legatarius, vel fideicommissarius pro pauperibus habeat actionem si fuerint fatigati. Super quibus, &c.

Visum est supra de clausulis contractuũ non gratuitorum, & gratuitorum; nunc remanet videndum de clausulis vltimarum voluntatum.

2 Clausula illa (morte liceat nihil certius hora tamen mortis est incerta) habetur in l. sancimus, §. fin. de donat.

3 Differentiam executorum, & commissariorum testamentorum, illorumq. facultates habes per Spec. in secunda par. lib. 2. §. dicto sub nu. 24. circa finem, de instrumen. editione.

4 Ne filia post mortem patris sine sobole masculina decedentis querelet de inofficioso testamento, remedium est, quod filia instituatur in aliquo saltem in quinq. soldis, vltra eius dotem, vt monet gloss. in l. 3. §. sed vtrum, ff. de minor. Bald. in auct. nouissima, C. de inoffi. testamen. & licet Specul. in titulo de instrumen. edit. §. compendiose. versiculo sed super forma, teneat filiam institutam esse in sua dote; tamen ad euitandas alias contrarias opiniones, benè erit, quod pater saltem in modico, vltra dotem instituat etiam hæredem, prout videre est in supradicta forma, in ea scilicet parte concernente institutionem filiæ in dote.

5 Institutio hæredis est caput testamenti, §. ante hęredis institut. de leg. in tantum quod sine hæredis institutione testamen-

6 tum non valet, vt per Ias. in rubr. ff. de leg. 1. sub nu. 14. & in l. nemo potest, eod. titul. sub num. 14. in fin. Et quod testator nominet hæredem, pro primo nomine, l. iubemus, C. de testam.

7 Vxor quæ relinquitur domina, & vsufructuaria, institutis filiis hæredibus, nonnisi alimenta tantum habere debet, vt not. in auct. quod locum, C. de sec. nupt. Adhæc nota, quod si testator filios suos hæredes instituit, & legauit vxori scuta mille, quibus frui possit, donec in uiduitate, & ho-

8 nestate permanserit, & post mortem eius voluit illa mille dari Titio; contingit, quod mulier transiuit ad secunda vota, an ea viuente Titius debeat habere dicta scuta mille, hæc quæstio ponitur per Alexan. in l. Gallus, §. & quid si tantum, ff. de lib. & posth. sub nu. 6. & concludit, quod sic, ex tacita mente defuncti, per l. mulier, in princ. ff. ad trebell. & in l. si mater, C. de instit. & subst. cum concordan. propterea ad tollendam causam dubitandi, bene erit explicari facere a testatore, quod in euentum, in quem dicta vxor aliam vitam elegerit, id tantum habeat, prout dicitur in præscripta forma.

9 Clausula (substituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum) operatur quod datio substituti vulgaris non tollit facultatem. Bal. in l. non iustã, in 1. col. in versic. ex hac 5. nota, C. ad trebell. Item intelligitur, quod electio sit substituti, si casus dictarum substitutionum vno, semel & eodem tempore veniat. Bald. in l. si frater, C. de fideicommissis, & in l. si quis seruo, ff. de manu. testam. idem dicit Bart. in l. recusare, §. si Titius, ff. ad Trebell. Et quia non potest simul, & semel esse directa, & fideicommissaria: ideo illa dictio (&) resoluitur in disiunctiuam, & electio erit substituti, vt per eumdem Bart. in l. si Titio, ff. de vsufructu legato. Ias. in l. centurio num. 60 ff. de vulg. & pup. substit.

10 Qualis autem dicatur directa, & qualis indirecta, seu fideicommissaria, pro faciliori intelligentia notariorum explicabitur, vt infra videlicet. Directa est illa per quã substitutus capit hęreditatem sine facto alterius, ex dispositione testatoris. Ita quod non oportet recurrere ad primum hæredem, sed adeundo hæreditatem, efficitur dominus, l. cum hęres, ff. de acquir. poss. exempli gratia. Instituo Titium hæredem, etsi non erit hæres, Sempronius sit hæres, hoc casu nihil detrahitur per primum hæredem, & idem dic in qualibet directa substitutione; Nam ex ea non detrahitur aliqua quarta per primum hæredem. Indirecta autem, seu obliqua est illa, per quam hęreditas capitur per manus primi hæredis, vnde dicitur indirecta, quia immediatè non succedit testatori, sed capit de manu alterius, & ex huiusmodi hęreditate capit hæres substitutus quartam partem totius, quę appellatur Trebellianica, sumpta ex nomine auctoris, qui introduxit illam, vt post alios, per Abb. in capitulo

11 Rainutius de testamen. & vltimar. volunt. de clausula in stirpes, & non in capita. Pro cuius intelligentia præmittendum erit, quod prima omnium successio est filiorum naturalium, & legitimorum, cuiuscumque sexus ex eodem matrimonio, siue in potestate, siue emancipati, vel posthumi, hoc est post obitum patris nati, &

inc-

succedunt parentibus, tam paternis, quam maternis ab intestato in capita, exclusis omnibus, & ex transuerso cognatis; Nihil autem est aliud hæreditatem in capita diuidi, quam eam in tot partes, easque æquales dispertiri, quot sunt capita, quibus solet deferri (exempli gratia) Sempron. diem suum obiens Titiũ, & Meuium filios, post se ab intestato reliquit, fit vt Sempronij hæreditatem quam in duas partes æquales diuidi necessium est, Titius, & Meuius vterque in semissem, atque in capita succedunt, quia primum gradum, & succedenti caput faciunt, vt in l. post consanguineos, §. hæreditas ff. de suis, & leg. hæred. In stirpes veró successio diuiditur, quando liberi parentis sui locum assumentes, in eã dumtaxat hęreditatis partem succedunt, quam parens vbi superstes esset, essecutus fuisset, sic nuncupata, quod non primũm gradum, atque adeo caput ipsum, sed eam prolem, quę ex capite defluit, quasi stirpem, & gentilitiæ domus radicem conspicit, in hunc formæ modum. Titius ex intestato filios non reliquit, sed ex Seio nepotes duos, ex Caio nepotes tres, omnes patrueles, atque hæredes proximè successuros, quorum duo ex Seio nati in semissem, tres verò quos Caius dedit, in alteram semissem, vtique in stirpes vocantur, institu t. de legat. agn. success. §. hoc etiam. Pater enim multis filijs habetur loco vnius capitis tãtum, vt not. in l. 11 qui ætate lib. 10. Bal in l. etiã vers. modo videndum sub nu. 15. C. de execut. rei iud.

12 Clausula illa codicillaris, quæ apponitur in testamento operatur, & locum habet si testamentum deficiat ex causa pretensionis, ad textum secundum vnam lect. in l. si patroni, in princip ff. ad Trebellian. doct. in auct. ex causa de lib. pret. Alexand. conf. 125. incipien. Quoniam in fin. 7. vol. & magis diffuse per Clarum, in §. testamẽtum, lib. 3. quæst. 46. vbi attestatur de magis communi, quod scilicet testamentum sustineatur in vim codicilli, opereturque & locum habeat vbi testamentum non valet, propter defectum solemnitatis omissę, & inter liberos operatur effectum voluntatis minus solemnis, & minus perfectæ. Guid. Pap. q. 513. Operatur etiã quod videntur rogati in testamento hęredes scripti, vt si testamentum sit minus solemne soluant legata in eo contenta, vt seruetur mens testatoris, vt nota in lege ex testamen. cum alijs citatis per Alexan. in primo volum. consil. 26. & in 2. volumin. consil. 42 & in 3. volum. consil. 17. in 6. colum. Et si non valeat, vt testamentum inscriptis valebit vt testamentum nuncupatiuum Pau. de Castr. in l. hæredes palam versic. sed an valebit, ff. de testamentis sed magis diffuse dicit Specul. in tit. de editio. instrumen. quod ista generalis clausula, si non valet iure testamenti, valeat iure codicillorum, vel cuius libet alterius vltimę voluntatis, vt ff. de testam. milit. l. 11. in fin. Operatur tantum cum testamentum deficiat propter defectum solemnitatis omissæ (vt superius dictum est) vt puta, cum deficiat numerus testium, vel alia solemnitas, & tunc valeat iure codicillorum, non autem operatur si in alio deficit: puta, si rumpatur per querelam, vel posthumi agnationem, vel minimam capitis diminutionem, & hoc probatur ex eo, quod ibi dicitur valet, & sic loquitur de præsenti defectu, qui est, vt quia non est ibi plenus numerus testium, vel non sunt rogati, vel est mulier non autem de futuro, vt de illo quod fiet, puta aliquid de præmissis modis. Si enim dixisset valebit, tunc futuros complecteretur defectus, vt ergo omnes hos modos compræhendat, & melius esset dicere si non valet, vel non valebit iure testamenti, & cet. vt per Specul. in parte 2. in §. compendiose, sub numer. 18. de instrumen. editio. Si quis igitur velit secus. & testari sic dicat, si non valet testamentum ratione præteritionis, vel exhæredationis, vel alterius solemnitatis omissæ, valeat iure codicillorum vel alterius cuiuslibet vltimæ voluntati, & rogo omnes mihi venientes ab intestato, vel succedentes ex testamento, vel aliquo iure, vt hęreditatem circa hanc clausulam codicillarum non diuexent: nota Seraph. dec. 53. lib. 5. quod operatur vt sit locus substitutionis quando testamentum est effectum caducum per mortem instituti; etiam si concepta sit per verbum valeat. quod est præsens subiunctiui modi quod trahitur ad futurum.

Clausula illa (omni meliori modo, &c.)
13 facit, testamentum in scriptis conditum valeant, tamquam testamentum nuncupatiuum, quia tunc testator non se astrinxit velle testari solemniter in scriptis, vt per Alex. in consil. 476. vol. 5. Ita etiam sentit Hostien in summa de testam. in §. qualiter

licet conficiatur. Et pro maiori, & clariori huius clausulæ intellectu, recurre ad tract. de clausulis Celsi Vgon. de clausula codicillari per totum; Hoc tamen prçtereundum non erit, quod dum testator dicit in testamento, quód scilicet valet iure testamenti, & codicillorum, & illa culpa resoluitur in disiunctiuam, vt dicamus vel iure códicillorum, vt per Bart. in l. si Titio, ff. de vsufructo legato. Clausula illa
14 (cassans, & irritans omne aliud testamentum, quód prius fecisset) tacite inest in vltimo testamento, & consequenter videtur superflua secundum Bal. in l. fin. in §. q. C. de edict. diu. Adr. Toll. quia regula est, quod in vltimis voluntatibus vltima derogat priori, vt in l. si iure, ff. de leg. 3. Ias. in l. si mihi, & tibi §. in legatis, sub nu. 2. ff. de leg. 2. secus tamen dicendum erit, si in primo testamento fuerit opposita clausula derogatoria vt ibi sub num. 3. & ad propositum relatæ clausulæ derogatoriæ, non erit prçtereundum, quod si vxor testamentum, quód fecit, vellet firmũ manere, & veretur, ne posterius testamentum instigatione viri vel alterius facere compellatur, poterit adijcere clausulas derogatorias, veluti sic dicat, si quod testamentum post hoc à me fieri contingat, valere nolo, nisi in eo de verbo ad verbum huius clausulæ fuerit facta mentio, quia si contingat illud in ea forma prætermissa fieri, non valebit, cum præcedens animi contestatio satis declaret animum testandi defuisse in sequenti testamento. l. si quis in princ. & ibi late Bart. Ang. & aliis ff. de leg. 3. in tantum, quod primum testamentum habens eiusmodi clausulam derogatoriam posteriori testamentum non reuocatur, etiam si in eo appposita esset clausula illa (cassans, & irritans) per notarios apponi solita, nisi etiam in specie facta fuerit mentio clausulç derogatoriæ in priori testamento appositç. Zabarell. consil. 102. incipien. super facto. Castr. consil. 342. incipien. in facto puncti Nicolai Euerardi.

15 Insuper si mulier, aut minis, aut metu mariti ad testandum, seu alias ad iuris sui renunciationem impellatur, poterit clausulam coram notario, honestisq. personis protestari se non spõtè, sed minis, & metu testamentum in fauorem mariti scripturàm aut iuri suo renunciatiuam, qua protestatione prçcedente omnia ipsi, quæ aduersus ea, quç deinde sequuntur salua, & integra manebunt. Dinus, & alij ad l. qui in aliena §. fin. ff. de acquir. hæred. Socin. cons. 164. quia in his, quæ dependent a mera potestate protestatis, sicut testamenti facto, ex solius vxoris arbitrio pendente, & protestatio præcedens reddit actum sequentem, protestationi contrarium ipso iure nullum, vt per Io. delect. de arte testandi in tit. de testamentis coniugum, lib. 1. sub num. 5. Cum autem
16 numerus septem testium in testamento sit de forma substantiali, non autem proba-
17 toria: Ideo sine eius testamentum non valet, etiam quando sufficiens numerus testium adhiberi non potuit, vt per Ias. in l. nemo potest, sub num. 15. & sequen. ff.
18 de leg. 1. licet tempore pestis quinque tãtum sufficiant, vt per eundem Io. dict. cautela secunda, sub num. 1. de Testamentis ordinandis, & licet idem Ioannes dilect. vbi supra attestatur, quod ad validitatem testamenti sufficiant duo testes coram presbytero parochiali, & per Ias. vt ibi sub num. 3. tamen quia cautela ibi tradita ex pluribus videtur dubitabilis: Ideo moneantur notarij; ad tollendum causam dubitandi, quod non nisi cum dicto num. septem testium similia testamenta recipiat qui omnes testamento debent esse prçsentes, Afflict. decis. 166. sub num. 5. vtrum autem Religiosi, vel Mendicãtes, possint esse
19 testes in testamento, vel codicillis, licet Io. Fab in inst. de testamen. §. testes videatur tenere quod non, quia similis est mortuo, l. Deo nobis, C. de Episco. & Cleric. Contrarium tamen dicit Guid. pap. q. 517. cum quando dicitur, quod illi tales videntur similes mortuo, hoc verum quo ad matrimonium, vt ibi, qui testes debent ad solem
20 nitatem testamenti esse rogati a testatore, vel Notario, aut ab alio testatore prçsente, vt per Io. Delect. de arte testandi in
21 titul. de testamentis ordinandis caut. 8. in princ. qui testes debent videre testatorem & esse in eius conspectu l. si nõ speciali C. de testamen. Hinc est, quód si nocturno tempore fiat testamentum, non valet, nisi adhibeantur tria luminaria l. 1. §. tria luminaria ff. de vend. inspi.

De eodem Titulo. Cap. XXXIV.

1 P*Lura relata per Speculat. de testamentis nuncupatiuis, & testamentis in scriptis.*

2 Modus

2 *Modus ordinandi testamentum in scriptis.*
3 *Quomodo sit subscribendum, & sigillandum.*
4 *Forma, quae traditur de testamento in scriptis.*
5 *Si testator scribere scit, subscribere debet, nec opus est quod alius pro eo subscribat secus si scribere nescit.*
6 *Forma aperitionis dicti testamenti.*
7 *Hares est vniuersalis Dominus patrimonij testatoris.*
8 *Notarius tenetur tradere legatar io particulam legati.*
9 *Notarius cogitur à Iudice pro exhibitione testamenti.*
10 *Solemnitatibus testamenti, & illius aperitionis pacto renunciari potest.*
11 *Numerus septem testium in vtroque genere testamenti necessario requiritur.*
12 *Forma exhaeredationis.*
13 *Praeteritio cum causa exhaeredationem importat.*
14 *Expressio causarum, quibus filij a parentibus exhaereditantur.*

1 QVamuis in continentia, & tenore testamenti ceteris omnibus, quę in dispositione patrimonij, siue de iuris solemnitate, siue de testatoris voluntate necessaria sunt, hęc duo testamenta pura, & aequalia sunt: scilicet nuncupatiuum, & illud quod in scriptis conditur: Attamen in solemnitatibus, & forma magna est illorum distantia. Namque circa testes nuncupatiui testamenti pauca, & breuia requiruntur, vt in rubrica de testib. sed illius, quod scriptis conficitur, magnae sunt, & multae solemnitates, ex quibus substantiam & efficaciam sumit. De hoc igitur videamus, & est sciendum, quod cum iudiciorum nostrorum continentiam testibus patefacere volumus, solemus ad nūcupatiua recurrere testamenta, cum homo iam secretum esse cupit arbitrium suę voluntatis potest testamentum in scriptis condere cuius tenorem testibus posse caelari leges volunt, & referunt, vt in l hac consultissima in princ. C. de testam. licet si vltrò velit, possit illud testator eorum notitiae
2 aperire. Igitur volens propter secretum sui arbitrij testamentum in scriptis condere, si literatus est, & scribere possit, & velit ipsemet testamentum scribet. Alio quin alium scriptorem, adhibere poterit Tabellionem, vel alium. Assumetur autem membrana bona, & solida, in cuius parte superiori relinquetur, quantum est grossities trium, vel quatuor digitorum, in dextero autem, & sinistro latere tantumdem spatii. In parte vero inferiori supereffe debebit spatium, & vacuum quātum palma manus digitis extensis protenditur, vel circa, & in medio horum spatiorum scribetur tenor, & series testamēti: quo facto duplicabitur charta, & coniungentur spatium superius, cum inferiori, & fingentur ibi tres cordulae In pligatura veró dexteri spacij duae, & sinistri alię duae, & quęlibet cordula, duo habebit foramina interiorum literam non laedantia, vel attingentia, quibus cordulis singula spacia coniūcta ligentur: ita quod interior litera videri, vel legi non possit. Porrò de illo magno spatio inferiori vacuo tantum debebit relinqui discoopertū quod ibi possint patenter, & apertè scribi subscriptione testatoris, & testium, quibus vel eodem die, vel vno, vel pluribus diebus ante, sic scriptis factis, & ordinatis, quando placuit testatori, vocabit septem testes viros atque litteratos, & scribere scientes, & nullum iuris impedimentum habentes, & coram eis testator ipsam scripturam clausam, & inuolutam (idest) dictis cordulis ligatam, (vt dictum est) in manibus tenens afferre debebit: dicens illud suum esse testamentum sua, vel talis alterius manu scriptum, & eos rogare testes, & rogando mandare, quatenus ipsum testamentum subscribant, & signent, ipse etiam se debebit sua manu subscribere, vt inferius apparebit. Igitur ibidem, & in praesenti vno contextu antequam ipse testator, vel aliquis ex testibus inde discedat, debebit vnusquisque ipsorum testium annulum, vel sigillum caracterem ad vnam, ex cordulis pendentibus apponere, siue suum, siue alteriustestis. Nam si aliquis, vel aliqui ex testibus fuerint, non habentes sigillum, poterit quilibet eorum cum alterius sigillo signare, vt inst. de testamen. §. possunt autem add. etiam si sit sigillum, vel annulus testatoris l. ad testium §. si ab ipso ff. de testament. Limita prędicta dummodo ille, qui alieno sigillo, aut annulo signat. protestetur se alieno sigillo, aut annulo signare in subscriptione, ita no. Specul. in tit. de probat. §. videndum vers. & nota, & gloss. in verbo delatae, & in cap. inter dilectos de fide instrumentor. quod sequitur Bartol. in §. si ab ipso, & Crist. Por. & Angel. Aretin. in §. possunt, & videtur

velle D. Rolandinus infra in verſ. cæterum ibidem, & in præſentia inſtitut. de teſtam. & cum ſigillo, propoſito, & cum ſigillo infraſcripti d. &c. Poſt continuo in ſpatio inferiori diſcooperto fiant ſubſcriptiones. Primo enim teſtatór illud ſua manuſcripſit, ſubſcribet ſe hoc modo, ego P. præſentem paginam clauſam, & ligatam in manibus tenens infraſcriptis, teſtibus omnibus ſimul præſentibus per me ad hoc adhabitis, & rogatis, & obtulit ab eos, ſecundum iuris ordinem ſignandam, & ſubſcribendam, aſſerens, quod in ea ſcriptum eſt meum fore teſtamentum, & illud totum, & hæredis inſtitutionem, & omnia, & ſingula, quæ continentur in eo, à me ſcripta eſſe, necnon coram eis, ibidem præſentibus ſubſcriptionem propria manu ſubiiciens. Sed ſi mandato teſtatoris alius teſtamentum ſcripſit, ille talis ſe ſubſcribat hoc modo. Ego I. mandato P. literarum ignari, vel ſcribere propter corporalem ægritudinem impediti, hoc eius teſtamentum, tam hæredes inſtitutionem, quam cætera in eo contenta, ſuo mandato propria manu ſcripſi, & eo poſtea præſentem paginam clauſam, & ligatam infraſcriptis teſtibus à ſe vocatis, & rogatis omnibus ſimul præſentibus offerente, & aſſerente id, quod in ea continetur, ſuum eſſe teſtamentum, & à me ſcriptum, præſentem ſubſcriptionem meam vice, & nomine ſuo, & eius mandato appoſui, & in teſtimonium me ſubſcripſi. Cæterum ibidem, & in præſenti, & quilibet teſtium taliter ſe ſubſcribet. Ego A. rogatus, & præſens, vna cum omnibus infraſcriptis, ſiue ſupraſcriptis teſtibus ad omnia, & ſingula in huius paginæ inferiori ſpatio facta, concepta, & ſcripta, omnibus ſimul præſentibus, & rogatis in ipſa eius vtique P. teſtamento ſuo mandato manu mea in teſtimonium me ſubſcripſi, & eam ſigillo proprio, vel ſigillo inſcripti N. habente in circulo formam filii, vel leonis, quo ad vnam ex cordibus ſupradictis ceræ impreſſi. Itaque ſeptem ſigillis appenſis, & factis octo ſubſcriptionibus, & cæteris ritè, & ordinatè perfectis, teſtator ipſum eius teſtametum in aliquo ſecreto, & tuto loco deponet, poſt eius obitum aperiendum, & publicandum. Ecce iam vides veram formam per ordinem teſtamenti in ſcriptis, hæc enim ſunt ſcripta: id eſt ſolemnitates, propter quas vocatur teſtamentum in ſcriptis, id eſt cum legitimis ſolemnitatibus factum, ex quibus ſubſtantiam capit, & eius vita dependet, & ideó ſi qua earum defuerit, teſtamentum irritum erit, niſi forte fieret inter ſuos, ſcilicet quia inſtituti eſſent teſtatoris ſui hæredes. Alioquin ſi eſſent extranei, tunc aliqua ex dictis ſolemnitatibus deficiente omnino deficeret teſtamentum, & tales ſolemnitates, proceſſus, forma, modus, & ordo teſtamenti in ſcriptis probantur in C. de teſtamen. l. hac conſultiſſima in princip. & l. cum antiquitas, §. vltimo, & l. iubemus, iuncta auct. ibi ſequen. quæ incipit, & non obſeruato, & in ſtit. de teſtament. §. poſtea vero ex edicto, vſque ad §. teſtes, & l. pen. ff. de teſtam. & l. hæredes in fine, & l. ad teſtim. §. ſignum autem, ſupradicta omnia pon t Speculat. in tit. de inſtrumen. edit. in §. compendioſe verſ. teſtamentum vero ſolemne. Aduerte tamen circa præmiſſa, quod aut teſtator ſua manu ſcripſit teſtamentum, & ſpecialiter hoc in ſcriptura poſuit, & tunc non requiritur alia ſubſcriptio ab eo, vel ab aliquo alio pro eo, ſed ſufficit, quod teſtes ſe ſubſcribant, & ſignent, vt d. l. cum antiquitas in fine. Aut ipſe teſtator non ſcripſit, ſed alius nomine ſuo, tunc obſeruabitur poſitio, l. hac conſultiſſima, ſcilicet quia octauus teſtis pro eo adhibebitur, qui ſe ſubſcribet, ſi ipſe teſtator non vult, aut nō poteſt ſe ſubſcribere. Cuius forma talis eſt.

7 Quoniam expedit competentes deficientium diſpoſitiones, quandocumque non repugnantibus legibus, modis omnibus impleri, vt in auten. de hæred. & falc. ibi cum vtique column. 5. Idcirco ſi mortuo teſtatore, is, cuius intereſt, poſtulabit coram Prætore exhiberi teſtamentum, & aperiri eo iurante, quod non calumnia animo id petit l. eius quod C. quemadmod. teſta. aper. Prætor vocatis, & conuenientibus teſtibus omnibus ſi commodè, reperire poterit, videbit teſtamentum exhiberi, & coactis teſtibus, ſigilla, & ſubſcriptiones ſuas recognoſcere faciat, illud coram eis aperiri, & recitari, & mandabit tabellioni, vt illud obſeruata inſinuationis ſolemnitate debeat recitare, & hæredibus, & his quorum intereſt exhibere, quo facto iterum reaſſignari, & deponi videbit originale vt ad illud cum vtilitas, vel neceſſitas exegerit, recurratur. Cæterum multa alia forent circa materiam hanc, dicenda, ſed ea non proſequor, cum quia materia longa

ga esset, tum quia testamentum hoc, & ponderosas, & sumptuosas obseruantias habet. Quare non est mirum, si eius forma rarò contingere visa est, sed de eius aperitionis, & descriptionis processu apertius videre poterit, in summa Azonis, sub rubrica C. quemadmodum testamen. aper. Finaliter autem teneas, quod siue per modum exempli, siue authentici, & originalis exhibendum fuerit testamentum, illud totum, & integrum exhibebis hęredi, eo quod ipse est totius hæreditatis, & patrimonii vniuersalis Dominus, & successor, vt instit. de hæred. qual. & different. §. pro herede, ff. de acquirend. possess. l. cum heredes in principio. Legatario vero, siue alteri, cui aliquod particulare legatum, seu relictum scriptum est; exhibebis simpliciter partes, & verba, quæ de ipso relicto faciunt mentionem cum illis præcedentibus, & propter quę ipsis legatum fuit adscriptum in testamento, cuius particulę copiam, non autem totius testamenti Notarius exhibere, & tradere tenetur, solita sibi competenti mercede, & vltra consuetudines habes in hoc tex. not. in capit. contingit de fide instrumentorum. Et quatenus Notarius testamentum exhibere recuset, tunc pars, cuius interest, officium Iudicis implorabit, vt per Paul. de Cast. in l. 1. C. quemadmodum testamen. aper. Et licet non desunt aliqui, qui ad tollenda tot iuris requisita circa aperitionem, & publicationem testamenti in scriptis, asserant, quod sufficiat dicere in consignatione testamenti, quod testator valere voluit, tanquam testamentum nuncupatiuum, consentiens illius aperitioni, & publicationi nulli iuris adhibitis solemnitatibus, eis specialiter, & expresse renunciandum, & sic dictis requisitis reiectis ad aperitionem testamenti, illiusque publicationem procedunt. His tamen non obstantibus, puto
9 talem aperitionem, & publicationem iuribus non subsistere. Primò, quia cum tales iuris solemnitates tendunt ad publicam vtilitatem, illis pacto renunciari non potest, vt in l. nemo potest ff. de legat. 1. Ias. in l. testamentum, sub num. 4. C. de testa-
10 mentis. Secundò, quia tunc testator implicitè, neque explicite per relationem ad scripturam non nominauit hæredem, minus potest valere tanquam testamẽtum nuncupatiuum, vt per Bartol. Bald. & Angel. in l. esse toto ff. de hæred. instit. & per eundem Bartol. in l. siita scripsero ff. de
11 condit. & demonstrat. Numerus autem septem testium in vtroque genere testamenti est de forma essentiali, & substantiali, vt post alios per Bald. in l. cum quis in 3. col. C. de iuris. & fact. ignor. qui licet videatur sibi contrariari, vt ibi in 4. colum. dum dicit, quod si numerus septem testium in testamento esset solemnitas probatoria & non substantialis, certè ea non seruata testamentum non redderetur nullum, quia testamentum non deficeret, & sic ius, sed non probatio, vt dicit text. in l. duo sunt Titii, §. de test. tut. Tamen id falsũ asserit Ias. in l. nemo potest ff. de legat. 1. vers. secundo, quia testamentum siue solemnitate numeri septem testium est ipso iure nullum, vt per textum ibi citatum in l. hac consultissimæ, § ex imperfecto, C. de test. & l. final. C. famil. erciscũd. Ergo apparet, quod numerus septem testium est solemnitas substantialis in testamento, & non probatoria, & illud fit, quia lex, quæ requirit numerum septem testium, vltra procedit, annullando actum, scilicet testamentum, si deficit talis numerus septem testium, vt per eundem Ias. ibi vers. istud fundamentum eod. tit. Formam autem aperitionis testamenti in scriptis conditi, & clausi inferius habes in 2. lib.

Forma exhęredationis tradita per Speculat.

DE exhæredationibus autem scire debes, quod hodie iure nouo testator siue pater fuerit, siue mater, siue quicumque alter de superioribus parentibus, aliquem de liberis suis instituere voluerit, debet cum nominatim, & cum causa legibus approbata exhęreditare, vel præterire, causam exhæredationi præteritioniuè adijciendo, sic dicens. Filium meum vel nepotem meum, quia munus atroces in me iniecit, exhæredo, vel sic. Filium meum exhæredo, quia vt maleficus cum maleficis versatur: sic eum exhæredando vel prętereundo legitime testabitur. Alioquin contra, vt instit. de exhęred. lib. in principio, & de hæred. quę ab intest. desc. §. eadem hęc, & ff. de contra trab. l. non putauit. versic. non quæris, & in auct. vt cũ de ap. cogno. § aliud quoque idem dicendum est de filiis testantibus, respectu parentum suorum, vt in d. auct. §. hęc quidem

etiam de parenti, & sic nota nullam esse hodie differentiam quantum ad hoc inter patrem, & matrē. Vterque enim, vel instituendo, vel cum legitima causa exhæredando, vel præterēundo vtiliter testabitur, si enim dixerit pater filium meum
3 P. neque instituo, neque exhæredo, quia per veneni poculum mihi mortis parauit insidias, eum exhæredare videtur sicut d. Azon. dicit, & inscribit in summa, C. de liber. præter. vel exhæred. in vers. Est autem præterire, & etiam in versiculo, est autem effectus, vbi apertè dicit præteritionem factam cum causa, siue a patre, siue à matre, valere; sed inter eos notat differentiam, quantum ad effectum rationis testamenti rescindendi, sed hos effectus non prosequor, quia materia eius est longinqua, nec enumero causas huiusmodi legitimas exhæredationibus, vel præteritionibus inferendas, quia apertè enumerantur in d. auth. & cum de aper. in §. causas autem, vsque ad §. hæc autem deposuimus. Cuius exhæredationis forma talis est.

A. B. eius filium, quia manus atroces impiè ingessit in eum, vel mortem sibi per poculum veneni parauit, omnino exhæredauit, & ab omni substantia, & hæreditate sua constituit alienū C. vero sibi hęredem instituit, &c. Si autem noluerit exhęredare, nec instituere, sed præterire, causam tamen inferendo sic dicet. Pręterea A. filiam suam, vel neptem, neque instituit, neque exhæredauit, quia cum eam honestè maritare voluisset, ipsa luxuriari pręelegit. C. vero sibi hæredem instituit, vide ad hoc plura scitu necessaria, & notatu digna relata per Specul. in §. compēdiosè de instrumento edito sub. nu. 37. & 39.

Add. & per gloss. in cap. Quintauallis de iureiurando; & sunt quatuordecim. Prima est si filius parentibus manus violentas intulerit. Item, si grauem iniuram eis fecerit, si criminaliter eos accusauerit, de causa, quæ non sit aduersus Principem, vel Rempublicam, si cum maleficis hominibus vt maleficus versatur, si vitę parentum fuerit insidiatus, si vxori, aut concubinæ eius se immiscuerit, si pro persona, vel debito eius, in quantum potest fideiubere, noluerit; hoc tamen, quod de fideiussione dicitur, ad filios masculos tantum pertinet. Item eos facere testamentum, si contra voluntatem parentum inter arenarios, & mimos perseuerauerit, cum pater non fuerit illius professionis, si filia luxuriosam vitam egerit, cum parentes vellent eam pro posse dotare, (nisi neglexerint eam maritare post 25. annos,) si parentibus furiosi debitā curam non impenderint, parentem captum de carcere deducere neglexerint. Item si filius sit hęreticus, pater veró catholicus; vnde versus.

Bis septem causis exhæres filius esto.
Si patrem feriat vel maledicat ei.
Carcere detrusum si negligit, ac furiosum.
Criminis accuset aut paret insidias.
Si dederit grauia sibi damna, nec hoste redemit
Testari prohibet, aut dat arena locum.
Si prauos sequitur, vel amat genitoris amicā.
Non orthodoxus, filia quando coit (rus.
Non redimit captum, fuerit aū carcere ten

Causę, quibus parentes á liberis exhæredari possunt. Cap. XL.

Sed pater ex septem si nati spernit honorem
Hunc accusabit, dira venena dabit.
Testem vetat, aut vxorem diligit eius.

Deffinitio testamenti. Cap. XLI.

1 *Qui testamenta facere possunt.*
2 *Et qui testari prohibentur.*

1 TEstamentum est voluntatis nostrę iusta sententia de eo, quód quis, post mortem suam, fieri velit, cum institutione hęredis, & dicitur testamentum, quasi testatio mentis.

2 Secundó, qui testamentum facere possunt, qui specialiter non prohibentur.

3 Prohibentur autem certę personæ, quæ continentur his versibus prodigus, & cæcus, mutus, surdus, furiosus morte damnatus, & crimine, menteq. captus, impubes, & dubius, obses, & religiosus, cui non est seruus existens cūm patre natus, cuique interdictum dico, quod octo bis isti, qui modo tanguntur testari iure vetantur. Quemadmodum testamenta fiunt superius dixi, & inferius etiam dicetur, vt C. eodē l. hac consultissima, & l. iubemus, in auth ibi posita.

De codicillo. Cap. XLII.

Forma codicilli facti post testamentum.

1 VErum est Antonium Boetium testamentum super bonorum suorum dispo

ſpoſitione feciſſe manu mei, vel talis Notarii ſcriptum, ſed quoniam hominis volũtas vſque ad extremum vitæ ambulatoria eſt, & plerumque varietate ſucceſſum alteratur; idem Antonius poſt teſtamentum circa quędam voluntate mutata, compoti & ſtabili deliberato conſilio, prę̄ſentes, ſuper vltimo velle ſuo condidi codicillos vel ſic.

Quoniam vſque ad exitum vitæ recedere, licet à quocumque lege vltimę voluntatis, & propter conditionum, & rerum ſucceſſus varios, oporteat cum re mutare conſilium. Idem Antonius præſentes poſt ipſum teſtamentum diſpoſuit codicillos. Primó, namque ſcuta centum, quæ in ipſo teſtamento Ioanni N. reliquerat, his præſentibus codicillis ademit, ſubtraxit, eidem volens ipſum legatum ad dictum Ioãnem non peruenire debere. Ideó de alio legato ſimilis ſummę ſcutorum centum quæ vxori reliquerat, ademit eidem vxori ſcuta quinquaginta, volens eam tãtummodo reliqua ſcuta quinquaginta habere. Cęterum ſi fideicommiſſariam ſubſtitutionẽ facere voluerit, ita dices. Præterea R. quã ſibi in dicto eius in teſtamento hæredem inſtituit, ei, præſentibus codicillis rogauit per fideicommiſſum, vt ipſam hæreditatem, vel talem partem eius reſtituat Titio, ſed ſi alicui, de pluribus hæredibus inſtituti, hęreditatem adimere voluerit, poteris hoc modo dicere. Inſuper vnum, ex hæredibus ſuis, ſcilicet Titium dixit, & declarauit non mereri voluntatem ſuam. Quibus omnibus codicillarijs diſpoſitionibus ordinatis finaliter ita ſubinferas. In cęteris autem, in ipſo teſtamento contentis, ipſum teſtamentum pleniſſimè confirmauit, & hanc ſuam vltimam, &c.

Forma alterius codicilli facti poſt teſtamentum, & poſt alium, vel alios codicillos.

Cap. XLII.

1 *Plures codicilli fieri poſſunt ab vna perſona, & quomodo.*

3 *Quinque teſtes requiruntur in codicillis.*

4 *Hæreditas codicillis dari, neque auferri poteſt directè.*

5 *Hic enumerantur certa iuris præſumptiones quæ pro ſe habent publica inſtrumenta.*

Pater Antonium N. ſuum teſtamentum feciſſe ſcriptum, manu mei Notarij. Item poſt ipſum teſtamentum feciſſe quẽdam codicillum ſcriptum manu N. Notarij: vnde quoniam vſque de vitæ exitum præſentis, & proprij finem arbitrij, liberũ eſt, ſi ſuadet ratio, mutare conſilium. Idem Antonius iterum præſentes ſuperaddidit codicillos, in quibus reliquit pro anima ſua centum ſcuta, vltra illa, quę in ipſo teſtamento, pro anima ſua legauerat; de his enim, & etiam de commiſſarijs pro libito diſponere poterit. Item etiam in codicillo filijs ſui, pupillis de tutoribus prouidere poteris, vel eos de nouo conſtituendo, eo, quod in aliqua præcedenti vltima voluntate nullam de ipſis tutoribus habuit mentionem, vel aliquam de iam conſtitutis, reuocando, & caſſando, vel aliquem alium prioribus ſuperaddendo. Ad vltimum autem dices. Cætera, verò quæ ipſo teſtamento, & codicillo præcedentibus continentur, approbabit, & hanc ſuam vltimam voluntatem, &c.

Hanc codicillorum materiam refert Specul. in tit. de inſtrum. ædit. §. viſo de impugnatione teſtamenti, vbi etiam ponit formas aliquas, quas Io. Andr. ibidem in add. dicit eſſe Rolandini, tractat etiam eandem materiam, idem Specul. in d. tit. §. compendioſe in pluriſque verſiculis; ad vnum tamen aduerte, quia ſecundum eundem Specul. in d. §. viſo, & in fin. in teſtamentum, &
2 poſt alium, vel alios codicillos: nam plures ab vna perſona fieri poſſunt, vt oſtenſum eſt, & tunc fieri debet mentio tam de teſtamento præcedenti, quàm de codicillo vel codicillis, & dicit idem Io. Andr vbi ſupra hęc eſſe verba Rolandini. Non obſtat prædictis, quó dicitur non oportere codicillos expreſſe per teſtamentum confirmari, quia aliud ex confirmare: aliud mẽtionem facere, ſecundum eundem Io. An-
3 dr. vbi ſupra. Et quod poſſunt fieri plures codicilli, & non requiruntur ſolemnitates, niſi quod ſolum adſint quinque teſtes, ſicut & in qualibet vltima voluntate. Quodquę
4 codicillis non poteſt dare hęreditas neque auferri, ſcilicet directè, neque conditio hęredi in teſtamento inſtituto, neque directa ſubſtitutio fieri, ſed benè per fideicommiſſum dicit Sebaſt. Brant. ſuper digeſt. infortiati in titul. de iure codicillorum lib. 30.
5 Moueantur amplius Notarij, qui ſimilia teſtamenta, codicillos, & vltimas voluntates ac inſtrumenta quæcunque cõficiunt, illa conficiant cum omnibus ſuis requiſitis, ac clau-

clausulis solitis, & consuetis: ad hoc vt eis credendum, ac standum sit, & paratam habeant executionem, vt per Ias. in l. edicto C. de edict. diu. Adr. toll. sub nu. 4. & seq. & l. huiusmodi ff. de legat. 1. sub nu. 27. & secundum illud iudicandum, Bertr. infinitos citans cons. 44. nu. 1. par. 1. maxime, quia pro eius validitate stant multa.

Primò enim pro se habent certas iuris presumptiones, primo quod testamentum seu instrumentum sit verum, & solemne.

Secundò, quod Notarius, qui illud dedit sit bonus, legalis, & peritus.

Tertio, quòd Notarius scripserit totum de voluntate partium.

Quartò, quo illud extenderit, & publicauerit incontinenti, & tempore licito, cõtrariumq. asserenti incumbit onus probandi, vt alias in his terminis firmauit Rota in vna Castri Iuliani, corã Robusterio, 3. Iunii 1584. & alia catena iurisdictionis, corã eodem sub die 26. Nouembr. 1563. & vltimo loco coram R.P.D. Orano in vna Ro. soc. officij 30. Decembr. 1588.

De testamento cæci. Cap. XLIV.

1 *Forma testamenti à caco conditi.*
2 *Requisita in testamento caci*
3 *Si nomen heredis postponatur, non ex hoc vitiatur testamentum.*
4 *In codicillis quinque tantum sufficiunt testes.*
5 *Idem in donatione causa mortis.*
6 *Cacitas quomodo probetur.*

PEtrus licet oculorum visione carens, tamen corpore, & mente sanus, vel mẽte tamen sanus, sed corpore lãguens vocatis me Notario, & testibus infrascriptis protestatus est semper nuncupationem, & sine scriptis testari velle, declarãs, exprimẽs infrascripta legata, & infrascriptorum nomina, dignitates, & iudicia, & cæteras infrascriptas dispositiones, dilucidè, ore proprio, coram nobis, itaq; bona sua testamento disposuit in hunc modum.

Primó namque pro anima de bonis suis reliquit, &c. Cum autem spontè fuerint omnes dispositiones eius secundum leges factę, & de ipsius arbitrio procedentes, & fuerit, apposita clausula finalis demum tu Tabellio subijcies hęc verba, in hunc modum. Igitur prædictis omnibus, coram testibus prędictis, apertę recitatis, & lectis dictus Petrus protestatus est hoc suum esse testamentum, ex sui animi sententia dispositum, rogans infrascriptos, ad testimonium adhibitos, testes esse, & vt subscriptiones suas, & sigilla, secundum iuris ordinem, subijciant, deponant.

Post hec autem se continuò subscribat quilibet testis hoc modo. ego A. cum infrascriptis alijs testibus, à prædicto testatore adhibitis, & rogatis, huic testamento, illiusque recitationi, & omnibus, & singulis infrascriptis præsens interfui, & ab eodem testatore rogatus in testimonium me subscripsi, sigillum meum proprium, vel si non habeat proprium, dicat sigillum infra, vel subscripti. N. habens formam agni, vel columbæ in vna ex cordulis ceræ, imprimens, & opponens.

Et eodem modo quilibet aliorum testium se subscribet. In fine autem subscriptionem suam subijciat hoc modo. Ego N. notarius, ab ipso Petro testatore vocatus, prędicta omnia, & singula suo mandato scripsi, & scripta coram dictis testibus recitaui, & legi, in publicam formam redigi, ab eo rogatus in testimonium me subscribens, & sigillum proprium, vel alterius, Talis habens talem formam, pend. ad vnam ex cordulis subijciens, ac opponens.

Circa supradictam materiam, summatim aduerte quędam specialia in testamento cæci necessarió obseruanda.

Primò quòd requiruntur septẽ testes, & notarius si haberi potest, alias octauus testis loco notarij qui ad hoc specialiter cõuocetur, quod non est necesse in testamento alterius. Nã ibi septem testes sufficiunt computato etiam notario, vel scriptore, vt vult glos. in verbo octauũ in l. hac consultissima C. qui testamenta facere possunt & probatur in l. Domitius ff. de testam.

Secundo requiritur in testamẽto cæci, vt testibus omnibus, & notario ibidẽ collectis, ante omnia conuocet cęcus testator ad se pręfatos omnes septem testes, & notarium, quibus cõuocatis edoceat, & ex verbis manifestis, quòd sine scriptis vult testari, id, quod in alijs non est regulariter necesse, vt in l. testamentis C. de testamen.

Tertio requiritur, vt in principio testamenti cæci, ante omnia legata hæredis institutio scribatur, quod etiam speciale est. Regulariter autem contra, vt in §. ante hæredis institut. de legati., hoc tenent Bartholomæus, & Riccardus Malumbre, & Cynus in d. l. hac consultissima, sed ibi Bal.

dicis

dicit, quod ille text. non continet causam formalem, sed solum modum testandi apud veteres, qui semper preponebant nomen hæredis, quod hodie non est necessarium, vt in d. §. ante hæredis. Item in quacumque parte testamenti scribatur no
3 men heredis, qui semper sistetur in factione testamenti l. fin. C. de institut. & substit. Præterea talis omissio est omissio paruæ solemnitatis, ideo vitiare non debet, vt l. 2. in fi. ff. de ventre inspicien. sed Ang. Aretin. in §. Cæcus autem instit. quibus non est permiss. fac. testamen. consuluit, non esse recedendum ab opinione Bart. & aliorum, maximè cum text. in d. l. hac consultissima ponen. regulam negatiuam in cæco qui non potest testari, nisi obseruet d. l. quæ innuit hoc esse seruandum, vt facilè intuenti patebit ergo, &c. quod not. & sic obseruatur Tabellio, vt saltem lites, quæ ex contrarijs opinionibus ll. interpretum, oriri possent euites.

Deinde ergo faciat cæcus legata, & fideicommissa, quibus peractis (vt superius dictum est) omnia ista scribantur in præsentia testium, postea dicti testes se subscribant, & etiam Tabellio, vel loco eiusdem assumptus. Domũ tam à testibus, quã etiam à Tabellione, vel subrogato in locũ eius sigilletur, ita vt octo sigilla requirantur (vt dixi) & de his omnibus oportet notariũ in dicta scriptura mentionẽ facere: quibus peractis, testamentum habebit suas iuris solemnitate, alias non valet. ita dici pulchrè Ang. Are. in §. & probantur prẽmissa in d. l. hac consultissima.

4 Quæro quid in codicillis, responde octo testes fore adhibendos, prout in illius testamento. Bald. in d. l. hac consultissima, Specul. in d. titulo de instrumen. editione §. compendiose vers. Illud autem nõ est ignorandum in fin vers. licet glos. in verbo codicillis in d. l. hac consultissima velit quinque testes sufficere in codicillis cæci, quam glos. sequitur ibi Salycet. sed Angel. Aretin. vbi supra credit veriorem esse opinionem Baldi. Te ergo ad tollendum occasionem dubitandi, semper adhibe octo testes, et in codicillis cæci. In do-
5 natione verò causa mortis, Angel. & Bald. vbi supra dicunt, quód standum est iuri cõmuni, cum de ea nihil specialiter in d. l. hac consultissima statuatur, & sic in ea, etiam quod a cæco fiat, quinque tantum testes sufficiant l. fin. C. de don. caus. mort.

Quid autem si cæcus testetur inter liberos an tunc necesse habeat obseruare solemnitatem supradictam; Bald. vbi supra tenet, quód non, quem etiam sequitur Ang. Aretin. vbi supra, & Salyc. in d. l. hac consultissima.

6 Finaliter quæro, quomodo prohibetur, quod P. fuerit cæcus; dic si testes dicunt, quod viderunt eum habere oculos a capite euulsos, & omninó clausos: si autem habeat claros, sed habebat caracteres, debet dicere testis, quod semper vidit eum ire cum duce, & quando sine duce ambulabat, percutiebat sæpè in muro, & ibi per loca aspera, & inconsueta, per quæ videns non iuisset, ita dicit idem Angel. Aret. in d. §. cæcus autem in princ.

De fideicommisso. Cap. XLV.

1 IN nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, &c. A. Item legauit eius dilectissimæ vxori M. &c.

In omnibus autem, & singulis suis bonis, vt puta Domibus, Apothecis, Vineis, Casalibus, possessionibus vineatis, & oliuatis, montibus non vacabilibus, censibus & liuellis, terrenis laboratiuis, hortis, & viridarijs, ac quibuscumque, tàm in Vrbe Roma, quam etiam in Ciuitate, &c. eorũque respectiuè territorijs, ac alibi existẽt. ac ipsum dictum testatorem quomodolibet spectan. & pertinen. & in futurum per eum acquirendis, ac in omnibus, & singulis bonis, vtensilibus, & supellectilibus, etiam auri, atque argenti, & quibuscumq. quantitatibus, & summis pecuniarum, ar-

morumque, vestimentorum, grani, bladorum, & omnium, & singulorum mobiliū, & se mouentium, cuiuscumq. generis, & speciei existentium, ac omnium creditorum, ac nominum debitorum eidem testatori, tempore sui obitus, debita, & in futurum debend. ac demum in omnibus, & singulis iuribus, & actionibus vniuersis, suos vniuersales hęredes instituit, facit, ac ore proprio nominauit, DD. B. & C. eiusdem testatoris filios legitimos, & naturales, pro ęqualibus portionibus, ita vt pro ęquali portione debita, & onera hęreditatis substinere, & persoluere teneantur. Quibus B. & C. hæredibus suis vniuersalibus mandauit, & quamprimum fieri poterit, sequuta morte ipsius testatoris, inuentarium conficiant omnium eius bonorum, & præsertim mobilium, & se mouentium, atq. creditorum, seú nominum debitorum per acta Notarii publici, & huiusmodi bona mobilia se mouentia & credita per duos peritos æstimari curent, ad effectum, vt eorum valorem, vel ipsa bona mobilia seque mouentia, & credita, pro pretio declarato, vel relato in Actis publicis in causam, & computum eorum legitimę accipiant; deductis prius debitis, si quę debita D. testator moriens reliquerit, & ad effectum, vt bona stabilia conseruentur integrè, & sine diminutione, & dismembratione, & vt fideicommissarijs magis cautum sit; Quatenus verò huiusmodi mobilia, & se mouentia, iuxta valorem à peritis declarandum, acceptare nollent in computum eorum legitimę, idque in actus publicis, intra mensem, tunc proximum, declarauerint: tunc dicta bona mobilia, seque mouentia, & credita quamprimum vendi, & alienari curent pretiumque illorum in emptionem bonorum stabilium exponere debeant, quæ bona emenda in causam, & computum eorum legitimè d. Testator assignauit. Alioquin si hoc non fecerint, valor dictorum bonorum mobilium, & creditorum intelligatur cessisse in causam, & rationem eorum legitimæ. Cum autem D. Testator, vt asserit confidere possit in DD. hæredibus vniuersalibus, eorumque integritate, ac diligentia: Ideo contentis remansit, vt ipsi duo hæredes vniuersales, absque decreto, & auctoritate alicuius Iudicis, & absque citatione, præsentia, & interpellatione quarumuis personarum, & sine aliqua solemnitate, possint præmissa extraiudicialiter per se solos expedire: hortetur tamen eos, vt in confectione inuentarij, & venditione dictorum mobilium, & se mouentium (si venditio fieri contingat) præsentiam, vel consensum D. M. ipsorum matris, etiam quod ipsi hęredes in ętate legitima forent constituti, adhibeant, si dicta eorum mater tunc superstiterit. Item quia dictus Testator cupit bona sua stabilia, dictis eius vniuersalibus hæredibus relicta, in familiam, & agnatione sua conseruari etiam perpetuo, vltra septimum decimum, & vigesimum gradum, & in infinitum, si fieri poterit, & ipsum magis decorari, & laudabiliter ampliari. Propterea quia sic d. Testatori disponendo placuit, dictos B. & C. quandocumque contigere eorum alterum obire, sine filijs masculis, vel nepotibus, & alijs descendentibus masculis, & legitima prole masculina, de legitimo matrimonio procreatis, vulgariter breuiloquè compendiose, ac per fideicommissum, & omni modo, ad inuicem substituit. Fœminis autem semper exclusis à successione, & hæreditate ipsius dicti testatoris, quas filias, fœminas, seu neptes, & proneptes legitimas, & naturales, ex legitima prole masculina, ex agnatione descendentes condecenter donari voluit, iuxta domus consuetudinem, & emptoris conditionem ex fructibus tamen bonorum stabilium, vel ex bonis mobilibus, absque distractione, & alienatione, bonorum stabilium, quę nullatenus diminui possint si dicta bona mobilia, & fructus extabunt, & sufficient: sin autem dentur ex alijs bonis stabilibus, & non solum ipsos B. & C. sed etiam vtriusque ipsorum descendentes masculos, & prolem masculinam de ipsorum agnatione, ac legitimo matrimonio procreatum, seu procreatos quos ad inuicem, & perpetuó substituit, vt supra, ita, vt deficiente naturali, & legitima linea masculina alterius eorum, tunc alterius linea, & plores masculina legitima, & sine vlla penitus detractione falcidiæ, ac trebellianicę, & alia quacumque diminutione bonorum, succedat in omnibus bonis, cum dicto onere condecenter dotandi filias legitimas, & naturales ex bonis mobilibus, vel fructibus bonorum stabilium, & alias, vt supra dispositum

tum

tum est; habita ratione temporis, quo dotandę erunt.

Si vero ambo dicti B. & C. quandocumque decederent, sine filii masculis, nepotibus, & descendentibus masculis, ex legitima prole masculina procreatis, vel quandocumque deficiente linea masculina vtriusque dictorum hęredum, in tali casu vulgariter, & per fideicommissum substituit, & succedere voluit in omnibus bonis, Dominum D. eiusque prolem, & descendentes ex linea masculina legitima, & naturali, ex legitimo matrimonio natos, qui fideicommissarij filias defunctorum legitimas, & naturales de bonis mobilibus, & fructibus bonorum stabilium, & alias, prout proxime dictum fuit concedenter dotare teneatur, habita ratione temporis quo dotandæ, & maritandæ erant.

Subdit etiam, & disposuit d. Testator. quod si B. vel C. qui sunt hęredes vniuersales, vt supra instituti, & ab inuicem substituti cum eorum prole masculina legitima, naturali sine filijs, & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus decederet, superstite Domino D. supradicto, vel ex eo filijs extantibus legitimis, & naturalibus illa, qui superuixerit ex dictis hæredibus vniuersalibus, vel sui filij descendentes masculi, quibus accrescet portio hæreditatis defuncti; soluere teneantur dicto domino D. scut. tot, & cætera, semel tantum, & dictus D. & sui descendentes nihil aliud in bonis defuncti petere, vel prętendere possint: si vere ambo dicti hęredes vniuersales absque legitima, & naturali prole masculina deficerent, vniuersalem hereditatem prędictam ad dictum dominum D. & eius descendentes masculos legitimos, & naturales, ex linea masculina procreatos, exclusis fœminis, vt supra dispositum est spectare, & pertinere voluit.

Item in euentum, in quem (quod absit) D. B. C. & D. omnes deficerent sine filijs, & alijs legitimis descendentibus masculis, vt supra, vel quandocumque ipsorum linea masculina legitima, & naturali deficiend. superstite dict E. in tali casu dicti testator voluit in dictis omnibus bonis, & hęreditate succedere dictum E. & ad eum dicta bona, & hæreditatem deuolui, & deuenire, quibus vti, frui, & ex eis fructus percipere valeat, donec vixerit, absque vlla penitus deductione, vel detractione, & occasione trebellianicę, & falcidię, quam detractionem omnino fieri prohibuit, iniuncto sibi onere dotandi filias, & alias descendentes legitimas, & naturales, dictorum B. C. & D. ex linea masculina legitime procreatas, modo, forma, & ordine supradictis, quo domino E. quandocumque moriente, nulla relicta prole masculina legitima, & naturali; tunc hæreditatem, & bona deuenire voluit ad fœminas proximiores descendentibus ex prædictis B C.D. & E. vel aliquo, aut aliquibus ex eis, & eorum successiuè descendentibus masculis legitimis, & naturalibus, videlicet ad eas fœminas, quæ sunt in gradu proximiores ex legitima, & naturali prole masculina dictorum hęredum procreatæ. Declarauit etiam, & disposuit, quód in omnibus, & singulis casibus præmissis, in quibus fit mentio tacitè, vel expressè de mortem hæredum nominatorum, & descendentium suorum, ad effectum, quòd descendentibus hæredibus succedant substituti, & fideicommissarijs gradibus, successione, dispositionibus, substitutionibus, & oneribus, grauaminibus, prohibitionibus, & declarationibus, quæ superius adiecta, & disposita sunt, & prout disponuntur in personis, & circa personas dictorum suorum genitorum, illorumque filiorum legitimorum, & naturalium, aliorumque descendentium masculorum, quæ omnia, idem testator hic repetit, & pro repetitis habere voluit, idque locum habeat, ne dum in morte naturali, sed etiam in morte ciuili, seu in priuatione, & confiscatione bonorum.

Item voluit, & disposuit, vt omnes, & singulis dicti hęredes, & posteri, ac fideicommissarij dicta bona, & dictorum omnium, & singulorum bonorum, & iurium eis respectiuè assignatorum, & relictorum corporalem possessionem, & respectiuè iurium, quasi possessionem, auctoritate propria & de facto, absque eo, quód capiant de manu hæredum vniuersalium, & absque alicuius Iudicis, curiæ, magistratus, & superioris auctoritate, decreto, mandato, & absque ministerio alterius, & sine vitio spolii, nullitati, attentatorum

& alio

& alio quocumque vitio, vel defectu, liberè, & licitè ad eorum placitum, etiam hæreditate non adita, apprehēdere per se, vel alios, ac retinere, & conseruare valeant: & vnusquisque dictorum hęredum, & fideicommissariorum de per se, Prout, & quando ad eum dicta bona, & iura vigore huius testamenti deuenient, & spectabunt accipere, ac se de illis inuestire valeant omni tempore.

Insuper D. Testator, vt dispositio sua, & vltima voluntas huiusmodi suum debitum sortiatur effectum & dicta omnia bona sua præsentia, & futura dictis hęredibus vniuersalibus in specie, & in genere distributa, & vt supra relicta, remaneant apud ipsos, & successores, ac posteros prędictos, & in eorum familiæ agnatione, ac posteritate legitima, & naturali masculina, & ea deficiente, in dicta linea fœminina conseruentur in perpetuum, & omni tempore continuetur, etiam vltra decimum, & vigesimum gradum, & vltra in infinitum, si fieri poterit; ad huiusmodi effectum expressè prohibuit omnibus, & singulis prædictis hæredibus vniuersalibus, futurisque successoribus, & descendentibus, ac fideicommissarijs, vt supra designatis, eorumque posteris, & familiæ in infinitum, & in perpetuum, non possint, neque præsumant de bonis testatoris, quicquam detrahere, quantum vis minimum, occasione falcidię, trebellianicæ, aut quauis alia de causa, & occasione, etiam hic non expressa.

Nec valeant in quauis vltima voluntate, vel inter viuos tacite, vel expresse verbo vel facto hęreditatem, aut bona prædicta stabilia, vel eorum aliquam, etiam minimam partem vendere, donare, & longum tempus locare, seu quouis alio titulo, & causa, etiam generosa distrahere, in alios transferre, alienare, etiam largissimo modo sumpto vocabulo, minusque possint dicta hęreditatis, & bonorum stabilium fructus, & prouentus, vltra nouennium vendere, seu in arrendam, aut alio titulo, cuiquam dare, transferre, vel dicta bona concedere, sed solummodo locare, vel fructus vendere, absque ad nouennium, & non vltra. Ita tamen, vt pensionem rerum locatarum, & pretium fructuum venditorum anticipate, percipere, vel cuiquam assignare non possint, nisi pro prædicto nouennio, & si contrafactum fuerit, locatio, & alienatio irritę sint, & nullę, ac nullis roboris, & momenti, nec pręiudicent fideicommissarijs, succedentibus in dicta hęreditate, & bonis qui nec locationi huiusmodi stare teneantur.

Prohibuit etiam expresse, ac vetuit, vt nullo modo, pro derogatione huius prohibitionis, & fideicommissi, impetrare possint aliquod indultum, seu dispensationem, licentiam, aut rescriptum, vel quamuis aliam derogationem pręsentis testamenti, & vltimę voluntatis, derogatorijs, etiam si accederet consensus omnium aliorum, tunc viuentium fideicommissariorum, quin immo tales impetrantes derogationem, vel ea vtentes, ac etiam consentientes illico, & statim, absque aliqua Iudicis, & Magistratus, & superioris declaratione, ipso iure, & facto cedent, & cecidisse intelligantur, quos etiam ex nunc dicto Testator priuat omni iure, & commodo successionis, & hęreditatis suę, volens succedere alios fideicommissarios, tunc in gradu proximiores comprehensas, & vocatos in hoc fideicommisso, iuxta ordinem, supra dispositum. Adeó, vt prohibitio alienationis huiusmodi intelligatur, & sit facta ita, & taliter, quod successores prędicti, & etiam posteri in infinitum prohibitionem alienationis, & aliorum huiusmodi nunquam infringere possint, aut eis contrauenire, ex quibusuis, quantumcumque licitis, & honestis, ac necessarijs causis: praeterquam alimentorum, & dotium, vt supra.

Et voluit etiam, quod hinc prohibitioni nunquam contraueniri posit, neque dicta bona vllo tempore efficiantur, neque censeantur facta esse aliquo pacto alienabilia, etiam si omnes in fideicommisso comprænhensi, eorumque posteri simul vel successiue, & separatim consentirent: quia prohibitionem supradictam ad vnguem in perpetuum, & in infinitum inuiobiliter obseruari voluit, & mandauit. Item cum antecessores, & maiores Dominus Testatoris, ipseque dicto Testator semper, vt catholicos, & probos viros decet a criminibus, & delictis (quantum humana fragilitas passa est) se abstinue-

nuerint, & precipue ipse testator se innocentem, & inculpabilem reddiderit, & ita summopere desiderat, vt eius filiis successores, & posteri in infinitum a quibuscumque criminibus, & delictis, præsertim atrocibus abstineant. Ideó monet eos eisque vt efficacius potest præcipuit, vt etiam ipsi á criminibus, delictis, & vitiis quibuscumque pariter se abstinere, seque innoxios, atque inculpabiles seruare velint. Alioquin, si secus fecerint, & quotiens contrafecerint, voluit, & mandauit ac declarauit, quod per octo dies, ante cognitionem, seu contingentiam delictorum, & criminum huiusmodi, & quorumcumque aliorum, in quibus tamen bonorum priuatio, seu confiscatio pro pœna quouis modo iniungenda, atque imponenda veniret. Iidem delinquens, seu delinquentes ipso iure, & facto absque aliqua alia declaratione, & sententia Iudicis proferenda, intelligantur, & sint priuati, prout ex nunc Testator eos priuat omni eorum portione, atque commodo fructuum, bonorum hæreditatis, & successionis huiusmodi, atque omnes eorum portiones intelligantur, & sint acquisitę, & deuolutę ad sequentes, & proximiores coniunctos in gradu, & ordine successiuo modo, & forma, prout in institutionibus, & substitutionibus, vt supra factis, & perinde in hoc disposuit, ac si mors naturalis talium delinquentium occurisse, & euenisset, & saluis pręmissis, considerans dictus testator euenire posse dictos ciuiliter mortuos, postea Principis, summi Pontificis benignitate, aut alio modo ad Ciuitatem, & pristinum statum reintegrari. Ideó ne sic reintegratos alimentis necessarijs, iuxta eorum conditionem & familiæ nobilitatem, egere contingat, & quia dictus Testator in hoc adhærere intendit dispositioni, & benignitati Summi Pontificis, volensque, vt prudentem decet, patremfamiliam obuiare scandalis, & odii, quę interdictos reintegratos, & alios fideicommissarios possessores bonorum facillime oriri possent. Ideó, & omni meliori modo, quo potuit, mandauit, & voluit, vt statim ipso iure, & facto, absque aliqua prorsus Iudicis, & superioris declaratione, & sententia dicti reintegrati ad eorum portiones bonorum, & fructuum hęreditatis testatoris restituantur, ad vtendum, fruendum, gaudendum, & possidendum, sicut ante mortem ciuilem, & ante delictum, & confiscationem vtebantur, fruebantur, & possidebant in omnibus, & per omnia, exceptis fructibus medio tempore perceptis qui remaneant fideicommissariis, qui vigore huius testamenti successerunt, & illos medio tempore perceperunt, & volens prouidere gubernio, & administrationi bonorum præsertim, quod B. & C. in minori ætate constitutos, confisusque de integra fide, beneuolentia, ac prudentia nobil. mulieris D. M. suę dilectissimæ vxoris, & dictorum aliorum matris; atque considerans nullam affectionem vincere maternam. Propterea fecit, constituit, & deputauit eãdem D. M. in tutricem, & respectiue curatricem dictorum minorum, & bonorum omnium administrationem, cum plenissima, & libera administratione.

Quamquidem administrationem, & facultatem durare voluit, donec singuli eorumdem filiorum minorum ad vigesimum quartum ætatis annum peruenerint: Insuper, vt res, & negocia dictorum filiorum commodius, & facilius pertractentur administrentur, & expediantur, voluit ac ordinauit, vt eadem dicta M. curatrix, & administratrix posit constituere, & deputare etiam absque auctoritate, & decreto Iudicis, etiam absque pręsentis, scientia, & consensu consanguineorum, & sine vlla solemnitate adhiben. & seruen. quoscumque Actores procuratores, Agentes, factores, & Ministros, tam speciales, quam generales tam ad lites, & causas actiue, & passiue, motas, & mouendas, quam ad negocia, quęcumque dictorum minorum agend. prosequend. defendend. expedien. administrand. & ad exigendum. & recuperandum rerum bonorum, & pecuniarum quantitates, & summas, ex quibusuis causis ad prędictus minores spectan. & pertinen. & de illis debitores quietandum, liberandum, & absoluendum, cassationi, & annullationi apocharum, & instrumentorum consentiendum, iura, & actiones in fauorem soluentium cedendum, & transferendum, & ad quæcumque alia negocia dictorum minorum euiuscumque generis, qualitatis, & importantiæ fuerint, etiam si specialis firmam expressionem, vel mandatum postularent, & cum plenissimo, & libero mandato, ac omnibus, & singulis facultatibus clausulis, pactis promissionibus, cautelis, modis, & formis, quæ dictæ d. M. videbuntur.

velle D. Rolandinus infra in versi.cæterum ibidem, & in præsentia institut. de testam. & cum sigillo, proposito, & cum sigillo infrascripti d. &c. Post continuo in spatio inferiori discooperto fiant subscriptiones. Primo enim testator illud sua manuscripsit, subscribet se hoc modo, ego P. presentem paginam clausam, & ligatam in manibus tenens infrascriptis, testibus omnibus simul presentibus per me ad hoc ad habitis, & rogatis, & obtulit ab eos, secundum iuris ordinem signandam, & subscribendam, asserens, quod in ea scriptum est meum fore testamentum, & illud totum, & heredis institutionem, & omnia, & singula, quæ continentur in eo, à me scripta esse, necnon coram eis, ibidem presentibus subscriptionem propria manu subiiciens. Sed si mandato testatoris alius testamentum scripsit, ille talis se subscribat hoc modo. Ego I. mandato P. literarum ignari, vel scribere propter corporalem ægritudinem impediti, hoc eius testamentum, tam hæredes institutionem, quam cetera in eo contenta, suo mandato propria manu scripsi, & eo postea presentem paginam clausam, & ligatam infrascriptis testibus á se vocatis, & rogatis omnibus simul præsentibus offerente, & asserente id, quod in ea continetur, suum esse testamentum, & à me scriptum, præsentem subscriptionem meam vice, & nomine suo, & eius mandato apposui, & in testimonium me subscripsi. Cæterum ibidem, & in præsenti, & quilibet testium taliter se subscribet. Ego A. rogatus, & præsens, vna cum omnibus infrascriptis, siue suprascriptis testibus ad omnia, & singula in huius paginæ inferiori spatio facta, concepta, & scripta, omnibus simul præsentibus, & rogatis in ipsa eius vtique P. testamento suo mandato manu mea in testimonium me subscripsi, & eam sigillo proprio, vel sigillo inscripti N. habente in circulo formam filii, vel leonis, quo ad vnam ex cordibus supradictis cerę impressi. Itaque septem sigillis appensis, & factis octo subscriptionibus, & ceteris ritè, & ordinatè perfectis, testator ipsum eius testametum in aliquo secreto, & tuto loco deponet, post eius obitum aperiendum, & publicandum. Ecce iam vides veram formam per ordinem testamenti in scriptis, hæc enim sunt scripta: idest solemnitates, propter quas vocatur testamentum in scriptis, idest cum legitimis solemnitatibus factum, ex quibus substantiam capit, & eius vita dependet, & ideó si qua earum defuerit, testamentum irritum erit, nisi forte fieret inter suos, scilicet quia instituti essent testatoris sui hæredes. Alioquin si essent extranei, tunc aliqua ex dictis solemnitatibus deficiente omnino deficeret testamentum, & tales solemnitates, processus, forma, modus, & ordo testamenti in scriptis probantur in C. de testamen. l. hac consultissima in princip. & l. cum antiquitas, §. vltimo, & l. iubemus, iuncta auct. ibi sequen. quæ incipit, & non obseruato, & in instit. de testament. §. postea vero ex edicto, vsque ad §. testes, & l. pen. ff. de testam. & l. hæredes in fine, & l. ad testim. §. signum autem, supradicta omnia pon t Speculat. in tit. de instrumen. edit. in §. compendiose vers. testamentum vero solemne. Aduerte tamen circa premissa, quod aut testator sua manu scripsit testamentum, & specialiter hoc in scriptura posuit, & tunc non requiritur alia subscriptio ab eo, vel ab aliquo alio pro eo, sed sufficit, quod testes se subscribant, & signent, vt d. l. cum antiquitas in fine. Aut ipse testator non scripsit, sed alius nomine suo, tunc obseruabitur positio, l. hac consultissima, scilicet quia octauus testis pro eo adhibebitur, qui se subscribet, si ipse testator non vult, aut nō potest se subscribere. Cuius forma talis est.

7 Quoniam expedit competentes deficientium dispositiones, quandocumque non repugnantibus legibus, modis omnibus impleri, vt in auten. de hæred. & falc. ibi cum vtique column. 5. Idcirco si mortuo testatore, is, cuius intersit, postulabit coram Pretore exhiberi testamentum, & aperiri eo iurante, quod non calumnia animo id petit l. eius quod C. quemadmod. testa. aper. Pretor vocatis, & conuenientibus testibus omnibus si commodè, reperire poterit, videbit testamentum exhiberi, & coactis testibus, sigilla, & subscriptiones suas recognoscere faciat, illud coram eis aperiri, & recitari, & mandabit tabellioni, vt illud obseruata insinuationis solemnitate debeat recitare, & hæredibus, & his quorum interest exhibere, quo facto iterum reassignari, & deponi videbit originale vt ad illud cum vtilitas, vel necessitas exegerit, recurratur. Cęterum multa alia forent circa materiam hanc, dicenda, sed ea non prosequor, cum quia materia longa

ga esset, tum quia testamentum hoc, & ponderosas, & sumptuosas obseruantias habet. Quare non est mirum, si eius forma rarò contingere visa est, sed de eius aperitionis, & descriptionis processu apertius videre poterit, in summa Azonis, sub rubrica C. quemadmodum testamen. aper. Finaliter autem teneas, quod siue per modum exempli, siue authentici, & originalis exhibendum fuerit testamentum, illud totum, & integrum exhibebis hęredi, eo quod ipse est totius hæreditatis, & patrimonii vniuersalis Dominus, & successor, vt instit. de hæred. qual. & different. §. pro herede, ff. de acquirend. possess. l. cum heredes in principio. Legatario vero, siue alteri, cui aliquod particulare legatum, seu relictum scriptum est; exhibebis simpliciter partes, & verba, quæ de ipso relicto faciunt mentionem cum illis præcedentibus, & propter quę ipsis legatum fuit adscriptum in testamento, cuius particulę copiam, non autem totius testamenti Notarius exhibere, & tradere tenetur, solita sibi competenti mercede, & vltra consuetudines habes in hoc tex. not. in capit. contingit de fide instrumentorum. Et quatenus Notarius testamentum exhibere recuset, tunc pars, cuius interest, officium Iudicis implorabit, vt per Paul. de Castr. in l. 1. C. quemadmodum testamen. aper. Et licet non desunt aliqui, qui ad tollenda tot iuris requisita circa aperitionem, & publicationem testamenti in scriptis, asserant, quod sufficiat dicere in consignatione testamenti, quod testator valere voluit, tanquam testamentum nuncupatiuum, consentiens illius aperitioni, & publicationi nulli iuris adhibitis solemnitatibus, eis specialiter, & expresse renunciandum, & sic dictis requisitis reiectis ad aperitionem testamenti, illiusque publicationem pro-
9 cedunt. His tamen non obstantibus, puto talem aperitionem, & publicationem iuribus non subsistere. Primò, quia cum tales iuris solemnitates tendunt ad publicam vtilitatem, illis pacto renunciari non potest, vt in l. nemo potest ff. de legat. 1. Ias. in l. testamentum, sub num. 4. C. de testa-
10 mentis. Secundò, quia tunc testator implicitè, neque explicite per relationem ad scripturam non nominauit hæredem, minus potest valere tanquam testamétum nuncupatiuum, vt per Bartol. Bald. & Angel. in l. esse toto ff. de hæred. instit. & per eundem Bartol. in l. si ita scripsero ff. de
11 condit. & demonstrat. Numerus autem septem testium in vtroque genere testamenti est de forma essentiali, & substantiali, vt post alios per Bald. in l. cum quis in 3. col. C. de iuris. & fact. ignor. qui licet videatur sibi contrariari, vt ibi in 4. colum. dum dicit, quod si numerus septem testium in testamento esset solemnitas probatoria & non substantialis, certè ea non seruata testamentum non redderetur nullum, quia testamentum non deficeret, & sic ius, sed non probatio, vt dicit text. in l. duo sunt Titii, §. de test. tut. Tamen id falsũ asserit Ias. in l. nemo potest ff. de legat. 1. vers. secundo, quia testamentum siue solemnitate numeri septem testium est ipso iure nullum, vt per textum ibi citatum in l. hac consultissimæ, § ex imperfecto, C. de test. & l. final. C. famil. erciscũd. Ergo apparet, quod numerus septem testium est solemnitas substantialis in testamento, & non probatoria, & illud fit, quia lex, quæ requirit numerum septem testium, vltra procedit, annullando actum, scilicet testamentum, si deficit talis numerus septem testium, vt per eundem Ias. ibi vers. istud fundamentum eod. tit. Formam autem aperitionis testamenti in scriptis conditi, & clausi inferius habes in 2. lib.

Forma exhęredationis tradita per Speculat.

DE exhæredationibus autem scire debes, quod hodie iure nouo testator siue pater fuerit, siue mater, siue quicumque alter de superioribus parentibus, aliquem de liberis suis instituere voluerit, debet eum nominatim, & cum causa legibus approbata exhęreditare, vel præterire, causam exhæredationi præteritioniuè adijciendo, sic dicens. Filium meum vel nepotem meum, quia munus atroces in me iniecit, exhæredo, vel sic. Filium meum exhæredo, quia vt maleficus cum maleficis versatur: sic eum exhæredando vel prętereundo legitime testabitur. Alioquin contra, vt in stit. de exhęred. lib. in principio, & de hæred. quę ab intest. defe. §. eadem hęc, & ff. de contra trab. l. non putauit. versic. non quæris, & in auct. vt cũ de ap. cogno. § aliud quoque idem dicendum est de filiis testantibus, respectu parentum suorum, vt in d. auct. §. hęc quidem

dem de parenti, & sic nota nullam esse hodie differentiam quantum ad hoc inter patrem, & matré. Vterque enim, vel instituendo, vel cum legitima causa exhæredando, vel prętereundo vtiliter testabitur, si enim dixerit pater filium meum
3 P. neque instituo, neque exhæredo, quia per veneni poculum mihi mortis parauit insidias, eum exhęredare videtur sicut d. Azon. dicit, & inscribit in summa, C. de liber. præter. vel exhæred. in vers. Est autem præterire, & etiam in versiculo, est autem effectus, vbi apertè dicit præteritionem factam cum causa, siue à patre, siue à matre, valere; sed inter eos notat differentiam, quantum ad effectum rationis testamenti rescindendi, sed hos effectus non prosequor, quia materia eius est longinqua; nec enumero causas huiusmodi legitimas exhæredationibus, vel prꝯteririonibus inserendas, quia apertè enumerantur in d. auth. & cum de aper. in §. causas autem, vsque ad §. hæc autem deposuimus. Cuius exhæredationis forma talis est.

A. B. eius filium, quia manus atroces impiè ingessit in eum, vel mortem sibi per poculum veneni parauit, omnino exhæredauit, & ab omni substantia, & hæreditate sua constituit alienũ C. vero sibi hęredem instituit, &c. Si autem noluerit exhęredare, nec instituere, sed præterire, causam tamen inferendo sic dicet. Pręterea A. filiam suam, vel neptem, neque instituit, neque exhæredauit, quia cum eam honestè maritare voluisset, ipsa luxuriari pręelegit. C. vero sibi hæredem instituit, vide ad hoc plura scitu necessaria, & notatu digna relata per Specul. in §. compẽdiose de instrumento edito sub. nu. 37. & 39.

Add. & per gloss. in cap. Quintauallis de iureiurando; & sunt quatuordecim. Prima est si filius parentibus manus violentas intulerit. Item, si grauem iniuriam eis fecerit, si criminaliter eos accusauerit, de causa, quæ non sit aduersus Principem, vel Rempublicam, si cum maleficis hominibus vt maleficus versatur, si vitę parentum fuerit insidiatus, si vxori, aut concubinæ eius se immiscuerit, si pro persona, vel debito eius, in quantum potest fideiubere, noluerit; hoc tamen, quod de fideiusione dicitur, ad filios masculos tantum pertinet. Item eos facere testamentum, si contra voluntatem parentum inter arenarios, & mimos perseuerauerit, cum pater non fuerit illius professionis, si filia luxuriosam vitam egerit, cum parentes vellent eam pro posse dotare, (nisi neglexerint eam maritare post 25. annos,) si parentibus furiosis debitã curam non impenderint, parentem captum de carcere deducere neglexerint. Item si filius sit hęreticus, pater veró catholicus; vnde versus.

Bis septem causis exhæres filius esto.
Si patrem feriat vel maledicat ei.
Carcere detrusum si negligit. ac furiosum.
Criminis accuset aut paret insidias.
Si dederit grauia sibi damna, nec hoste redemit
Testari prohibet, aut dat arena locum.
Si prauos sequitur, vel amat genitoris amicã.
Non orthodoxus, filia quando coit (tus.
Non redimit captum, fuerit aũ carcere ten

Causę, quibus parentes á liberis exhæredari possunt. Cap. XL.

Sed pater ex septem si nati spernit honorem
Hunc accusabit, dira venena dabit.
Testem vetat, aut vxorem diligit eius.

Deffinitio testamenti. Cap. XLI.

1 **Q**Vi testamenta facere possunt.
2 *Et qui testari prohibentur.*

1 **T**Estamentum est voluntatis nostrę iusta sententia de eo, quód quis, post mortem suam, fieri velit, cum institutione hęredis, & dicitur testamentum, quasi testatio mentis.
2 Secundó, qui testamentum facere possunt, qui specialiter non prohibentur.
3 Prohibentur autem certę personæ, quæ continentur his versibus prodigus, & cæcus, mutus, surdus, furiosus morte damnatus, & crimine, menteq. captus, impubes, & dubius, obses, & religiosus, cui non est seruus existens cũm patre natus, cuique interdictum dico, quod octo bis isti, qui modo tanguntur testari iure vetantur. Quemadmodum testamenta fiunt superius dixi, & inferius etiam dicetur, vt C. eodẽ l. hac consultissima, & l. iubemus, in auth ibi posita.

De codicillo. Cap. XLII.

Forma codicilli facti post testamentum.

1 **V**Erum est Antonium Boetium testamentum super bonorum suorum dispo

spositione fecisse manu mei, vel talis Notarii scriptum, sed quoniam hominis volūtas vsque ad extremum vitæ ambulatoria est, & plerumque varietate successum alteratur; idem Antonius post testamentum circa quędam voluntate mutata, compoti & stabili deliberato consilio, pręsentes, super vltimo velle suo condidi codicillos vel sic.

Quoniam vsque ad exitum vitæ recedere, licet à quocunque lege vltimę voluntatis, & propter conditionum, & rerum successus varios, oporteat cum re mutare consilium. Idem Antonius præsentes post ipsum testamentum disposuit codicillos. Primó, namque scuta centum, quæ in ipso testamento Ioanni N. reliquerat, his præsentibus codicillis ademit, subtraxit, eidem volens ipsum legatum ad dictum Ioānem non peruenire debere. Ideó de alio legato similis summè scutorum centum, quæ vxori reliquerat, ademit eidem vxori scuta quinquaginta, volens eam tātummodo reliqua scuta quinquaginta habere. Cęterum si fideicommissariam substitutionē facere voluerit, ita dices. Præterea R. quā sibi in dicto eius in testamento hæredem instituit, ei, præsentibus codicillis rogauit per fideicommissum, vt ipsam hæreditatem, vel talem partem eius restituat Titio, sed si alicui, de pluribus hæredibus institutis, hęreditatem adimere voluerit, poteris hoc modo dicere. Insuper vnum, ex hæredibus suis, scilicet Titium dixit, & declarauit non mereri voluntatem suam. Quibus omnibus codicillarijs dispositionibus ordinatis finaliter ita subinferas. In cęteris autem, in ipso testamento contentis, ipsum testamentum plenissimè confirmauit, & hanc suam vltimam, &c.

Forma alterius codicilli facti post testamentum, & post alium, vel alios codicillos.

Cap. XLII.

2 *Plures codicilli fieri possunt ab vna persona, & quomodo.*
3 *Quinque testes requiruntur in codicillis.*
4 *Hæreditas codicillis dari, neque auferri potest directè.*
5 *Hic enumerantur certa iuris præsumptiones quæ pro se habent publica instrumenta.*

Pater Antonium N. suum testamentum fecisse scriptum, manu mei Notarij. Item post ipsum testamentum fecisse quēdam codicillum scriptum manu N. Notarij: vnde quoniam vsque de vitæ exitum præsentis, & proprij finem arbitrij, liberū esse suadet ratio, mutare consilium Idem Antonius iterum præsentes superaddidit codicillos, in quibus reliquit pro anima sua centum scuta, vltra illa, quę in ipso testamento, pro anima sua legauerat; de his enim, & etiam de commissarijs pro libito disponere poterit. Item etiam in codicillo filiis sui, pupillis de tutoribus prouidere poteris, vel eos de nouo constituendo, eo, quod in aliqua præcedenti vltima voluntate nullam de ipsis tutoribus habuit mentionem, vel aliquam de iam constitutis, reuocando, & cassando, vel aliquem alium prioribus superaddendo. Ad vltimum autem dices. Cætera, verò quæ ipso testamento, & codicillo præcedentibus continentur, approbabit, & hanc suam vltimam voluntatem, &c.

Hanc codicillorum materiam refet Specul. in tit. de instrum. ædit. §. viso de impugnatione testamenti, vbi etiam ponit formas aliquas, quas Io. Andr. ibidem in add. dicit esse Rolandini, tractat etiam eandem materiam, idem Specul. in d. tit. §. compendiose in plurisque verficulis; ad vnum tamen aduerte, quia secundum eundem Specul. in d. §. viso, & in fin. in testamentum, &
2 post alium, vel alios codicillos: nam plures ab vna persona fieri possunt, vt ostensum est, & tunc fieri debet mentio tam de testamento præcedenti, quàm de codicillo vel codicillis, & dicit idem Io. Andr vbi supra hec esse verba Rolandini. Non obstat prædictis, quò dicitur non oportere codicillos expresse per testamentum confirmari, quia aliud ex confirmare: aliud mētionem facere, secundum eundem Io. An-
3 dr. vbi supra. Et quod possunt fieri plures codicilli, & non requiruntur solemnitates, nisi quod solum adsint quinque testes, sicut & in qualibet vltima voluntate. Quodquę
4 codicilis non potest dare hęreditas neque auferri, scilicet directè, neque conditio hęredi in testamento instituto, neque directa substitutio fieri, sed benè per fideicommissum dicit Sebast. Braut. super digest. infortiati in titul. de iure codicillorum lib. 30.
5 Moneantur amplius Notarij, qui similia testamenta, codicillos, & vltimas voluntates ac instrumenta quæcunque cōficiunt, illa conficiant cum omnibus suis requisitis, ac clau-

clausulis solitis, & consuetis: ad hoc vt eis credendum, ac standum sit, & paratam habeant executionem, vt per Ias. in l. edicto C. de edict. diu. Adr. toll. sub nu. 4. & seq. & l. huiusmodi ff. de legar. 1. sub nu. 27. & secundum illud iudicandum, Bertr. infinitos citans cons. 44. nu. 1. par. 1. maxime, quia pro eius validitate stant multa.

Primò enim pro se habent certas iuris presumptiones, primo quod testamentum seu instrumentum sit verum, & solemne.

Secundò, quod Notarius, qui illud dedit sit bonus, legalis, & peritus.

Tertio, quòd Notarius scripserit totum de voluntate partium.

Quartò, quo illud exenderit, & publicauerit incontinenti, & tempore licito, cõtrariumq. asserenti incumbit onus probandi, vt alias in his terminis firmauit Rota in vna Castri Iuliani, corã Robusterio, 3. Iunii 1584. & alia catena iurisdictionis, corã eodem sub die 26. Nouembr. 1563. & vltimo loco coram R.P.D. Orano in vna Ro. soc. officij 30. Decembr. 1588.

De testamento cæci. Cap. XLIV.

1 *Forma testamenti à cæco conditi.*
2 *Requisita in testamento cæci*
3 *Si nomen hæredis postponatur, non ex hoc vitiatur testamentum.*
4 *In codicillis quinque tantum sufficiunt testes.*
5 *Idem in donatione causa mortis.*
6 *Cæcitas quomodo probetur.*

PEtrus licet oculorum visione carens, tamen corpore, & mente sanus, vel mẽte tamen sanus, sed corpore lãguens vocatis me Notario, & testibus infrascriptis protestatus est semper nuncupationem, & sine scriptis testari velle, declarãs, exprimẽs infrascripta legata, & infrascriptorum nomina, dignitates, & iudicia, & cæteras infrascriptas dispositiones, dilucidè, ore proprio, coram nobis, itaq. bona sua testamento disposuit in hunc modum.

Primó namque pro anima de bonis suis reliquit, &c. Cum autem sponte fuerint omnes dispositiones eius secundum leges factę, & de ipsius arbitrio procedentes, & fuerit, apposita clausula finalis demum tu Tabellio subijcies hęc verba, in hunc modum. Igitur prædictis omnibus, coram testibus prędictis, apertę recitatis, & lectis dictus Petrus protestatus est hoc suum esse testamentum, ex sui animi sententia dispositum, rogans infrascriptos, ad testimonium adhibitos, testes esse, & vt subscriptiones suas, & sigilla, secundum iuris ordinem, subijciant, deponant.

Post hęc autem se continuò subscribat quilibet testis hoc modo. ego A. cum infrascriptis alijs testibus, à prædicto testatore adhibitis, & rogatis, huic testamento, illiusque recitationi, & omnibus, & singulis infrascriptis præsens interfui, & ab eodem testatore rogatus in testimonium me subscripsi, sigillum meum proprium, vel si non habeat proprium, dicat sigillum infra, vel subscripti. N. habens formam agni, vel columbæ in vna ex cordulis ceræ, imprimens, & opponens.

Et eodem modo quilibet aliorum testium se subscribet. In fine autem subscriptionem suam subijciat hoc modo. Ego N. notarius, ab ipso Petro testatore vocatus, prędicta omnia, & singula suo mandato scripsi, & scripta coram dictis testibus recitaui, & legi, in publicam formam redigi, ab eo rogatus in testimonium me subscribens, & sigillum proprium, vel alterius, Talis habens talem formam, pend. ad vnam ex cordulis subijciens, ac opponens.

Circa supradictam materiam, summatim aduerte quędam specialia in testamento cæci necessarió obseruanda.

Primò quòd requiruntur septẽ testes, & notarius si haberi potest, alias octauus testis loco notarij qui ad hoc specialiter cõuocetur, quod non est necesse in testamento alterius. Nã ibi septem testes sufficiunt computato etiam notario, vel scriptore, vt vult glos. in verbo octauũ in l. hac consultissima C. qui testamenta facere possunt & probatur in l. Domitius ff. de testam.

Secundo requiritur in testamẽto cæci, vt testibus omnibus, & notario ibidẽ collectis, ante omnia conuocet cęcus testator ad se pręfatos omnes septem testes, & notarium, quibus cõuocatis edoceat, & ex verbis manifestis, quòd sine scriptis vult testari, id, quod in alijs non est regulariter necesse, vt in l. testamentis C. de testamen.

Tertio requiritur, vt in principio testamenti cæci, ante omnia legata hæredis institutio scribatur, quod etiam speciale est. Regulariter autem contra, vt in §. ante hæredis institut. de legatis, hoc tenent Bartholomæus, & Riccardus Malumbre, & Cynus in d. l. hac consultissima, sed ibi Bal. dicit

dicit, quod ille text. non continet causam formalem, sed solum modum testandi apud veteres, qui semper preponebant nomen hæredis, quod hodie non est necessarium, vt in d. §. ante hæredis. Item in quacumque parte testamenti scribatur no
3 men heredis, qui semper sistetur in factione testamenti l. fin. C. de institut & substit. Præterea talis omissio est omissio paruæ solemnitatis, ideo vitiare non debet, vt l. 2. in fi. ff. de ventre inspicien. sed Ang. Aretin in §. Cæcus autem instit. quibus non est permiss. fac. testamen. consuluit, non esse recedendum ab opinione Bart. & aliorum, maximè cum text. in d. l. hac consultissima ponen. regulam negatiuam in cæco qui non potest testari, nisi obseruet d. l. quæ innuit hoc esse seruandum, vt facilè intuenti patebit ergo, &c. quod not. & sic obseruatur Tabellio, vt saltem lites, quæ ex contrarijs opinionibus ll. interpretum, oriri possent euites.

Deinde ergo faciat cæcus legata, & fideicommissa, quibus peractis (vt superius dictum est) omnia ista scribantur in præsentia testium, postea dicti testes se subscribant, & etiam Tabellio, vel loco eiusdem assumptus. Domũ tam à testibus, quã etiam à Tabellione, vel subrogato in locũ eius sigilletur, ita vt octo sigilla requirantur (vt dixi) & de his omnibus oportet notariũ in dicta scriptura mentionẽ facere: quibus peractis, testamentum habebit suas iuris solemnitate, alias non valet. ita dici pulchrè Ang. Are. in §. & probantur premissa in d. l hac consultissima.

4 Quæro quid in codicillis, responde octo testes fore adhibendos, prout in illius testamento. Bald. in d. l. hac consultissima, Specul. in d. titulo de instrumen. editione §. compendiose vers. Illud autem nõ est ignorandum in fin vers. licet glos. in verbo codicillis in d. l. hac consultissima velit quinque testes sufficere in codicillis cæci, quam glos. sequitur ibi Salycet. sed Angel. Aretin. vbi supra credit veriorem esse opinionem Baldi. Te ergo ad tollendum occasionem dubitandi, semper adhibe octo testes, et in codicilis cæci. In do-
5 natione verò causa mortis, Angel. & Bald. vbi supra dicunt, quód standum est iuri cõmuni, cum de ea nihil specialiter in d. l. hac consultissima statuatur, & sic in ea, etiam quod a cæco fiat, quinque tantum testes sufficiant l. fin. C. de don. caus. mort.

Quid autem si cæcus testetur inter liberos an tunc necesse habeat obseruare solemnitatem supradictam; Bald. vbi supra te-
5 net, quód non, quem etiam sequitur Ang. Aretin. vbi supra, & Salyc. in d. l. hac consultissima.

6 Finaliter quæro, quomodo probabitur, quod P. fuerit cæcus; dic si testes dicunt, quod viderunt eum habere oculos a capite euulsos, & omninó clausos: si autem habeat claros, sed habebat caracteres, debet dicere testis, quod semper vidit eum ire cum duce, & quando sine duce ambulabat, percutiebat sæpè in muro, & ibi per loca aspera, & inconsueta, per quæ videns non iuisset, ita dicit idem Angel. Aret. in d. §. cæcus autem in princ.

De fideicommisso. Cap. XLV.

1 *Forma alterius testamenti cum fideicommisso.*
2 *Differentia inter legata, & fideicommissa.*
3 *Quare fideicommissa fuerit adinuenta.*
4 *Quare dicantur propriè legata, & quæ dicantur fideicommissa.*
5 *Quæ dicantur fideicommissa.*
6 *An legata debeantur, hæreditate non adita.*
7 *Clausula posita in testamento, quòd legata debeantur hæreditate non adita, an valida sit.*
8 *Probibitio alienare censentur ad inuicem vocati ad fideicommissum.*
9 *Forma institutionis maioratus, seù primogeniy.*
10 *Pater non priuat totaliter filios hæreditatis quin saltem relinquat legitimam.*
11 Forma reuocationis testamenti.

1 IN nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, &c. A. Item legauit eius dilectissimæ vxori M. &c.

In omnibus autem, & singulis suis bonis, vt puta Domibus, Apothecis, Vineis, Casalibus, possessionibus vineatis, & oliuatis, montibus non vacabilibus, censibus & liuellis, terrenis laboratiuis, hortis, & viridarijs, ac quibuscumque, tám in Vrbe Roma, quam etiam in Ciuitate, &c. eorũque respectiuè territorijs, ac alibi existẽt. ac ipsum dictum testatorem quomodolibet spectan. & pertinen. & in futurum per eum acquirendis, ac in omnibus, & singulis bonis, vtensilibus, & supellectilibus, etiam auri, atque argenti, & quibuscumq. quantitatibus, & summis pecuniarum, ar-

morumque, vestimentorum, grani, bladorum, & omnium, & singulorum mobiliũ, & se mouentium, cuiuscumq. generis, & speciei existentium, ac omnium creditorum, ac nominum debitorum eidem testatori, tempore sui obitus, debita, & in futurum debend. ac demum in omnibus, & singulis iuribus, & actionibus vniuersis, suos vniuersales hęredes instituit, facit, ac ore proprio nominauit, DD.B. & C. eiusdem testatoris filios legitimos, & naturales, pro ęqualibus portionibus, ita vt pro ęquali portione debita, & onera hęreditatis substinere, & persoluere teneantur. Quibus B.& C. hæredibus suis vniuersalibus mandauit, & quamprimum fieri poterit, sequuta morte ipsius testatoris, inuentarium conficiant omnium eius bonorum, & præsertim mobilium, & se mouentium, atq. creditorum, seú nominum debitorum per acta Notarii publici, & huiusmodi bona mobilia se mouentia & credita per duos peritos æstimari curent, ad effectum, vt eorum valorem, vel ipsa bona mobilia seque mouentia, & credita, pro pretio declarato, vel relato in Actis publicis, in causam, & computum eorum legitimę accipiant; deductis prius debitis, si quę debita D. testator moriens reliquerit, & ad effectum, vt bona stabilia conseruentur integrè, & sine diminutione, & dismembratione, & vt fideicommissarijs magis cautum sit; Quatenus verò huiusmodi mobilia, & se mouentia, iuxta valorem à peritis declarandum, acceptare nollent in computum eorum legitimę, idque in actis publicis, intra mensem, tunc proximum, declarauerint: tunc dicta bona mobilia, seque mouentia, & credita quamprimum vendi, & alienari, curent pretiumque illorum in emptionem bonorum stabilium exponere debeant, quæ bona emenda in causam, & computum eorum legitimè d. Testator assignauit. Alioquin si hoc non fecerint, valor dictorum bonorum mobilium, & creditorum intelligatur cessisse in causam, & rationem eorum legitimæ. Cum autem D. Testator, vt asserit confidere possit in DD. hæredibus vniuersalibus, eorumque integritate, ac diligentia: Ideo contentus remansit, vt ipsi duo hæredes vniuersales, absque decreto, & auctoritate alicuius Iudicis, & absque citatione, præsentia, & interpellatione quarumuis personarum, & siue aliqua solemnitate, possint præmissa extraiudicialiter per se solos expedire: hortetur tamen eos, vt in confectione inuentarij, & venditione dictorum mobilium, & se mouentium (si venditio fieri contingat) præsentiam, vel consensum D. M. ipsorum matris, etiam quod ipsi hęredes in ętate legitima forent constituti, adhibeant, si dicta eorum mater tunc superstiterit. Item quia dictus Testator cupit bona sua stabilia, dictis eius vniuersalibus hæredibus relicta, in familiam, & agnatione sua conseruari etiam perpetuo, vltra septimum decimum, & vigesimum gradum, & in infinitum, si fieri poterit, & ipsum magis decorari, & laudabiliter ampliari. Propterea quia sic d. Testatori disponendo placuit, dictos B. & C. quandocumque contigere eorum alterum obire, sine filijs masculis, vel nepotibus, & alijs descendentibus masculis, & legitima prole masculina, de legitimo matrimonio procreatis, vulgariter breuiloquè compendiose, ac per fideicommissum, & omni modo, ad inuicem substituit. Fœminis autem semper exclusis à successione, & hæreditate ipsius dicti testatoris, quas filias, fœminas, seu neptes, & proneptes legitimas, & naturales, ex legitima prole masculina, ex agnatione descendentes condecenter donari voluit, iuxta domus consuetudinem, & emptoris conditionem ex fructibus tamen bonorum stabilium, vel ex bonis mobilibus, absque distractione, & alienatione, bonorum stabilium, quę nullatenus diminui possint si dicta bona mobilia, & fructus extabunt, & sufficient: sin autem dentur ex alijs bonis stabilibus, & non solum ipsos B. & C. sed etiam vtriusque ipsorum descendentes masculos, & prolem masculinam de ipsorum agnatione ac legitimo matrimonio procreatum, seu procreatos quos ad inuicem, & perpetuó substituit, vt supra, ita, vt deficiente naturali, & legitima linea masculina alterius eorum, tunc alterius linea & plores masculina legitima, & sine vlla penitus detractione falcidiæ, ac trebellianicę, & alia quacumque diminutione bonorum, succedat in omnibus bonis, cum dicto onere condecenter dotandi filias legitimas, & naturales ex bonis mobilibus, vel fructibus bonorum stabilium, & alias, vt supra dispositum

tum

tum est; habita ratione temporis, quo dotandę erunt.

Si vero ambo dicti B. & C. quandocumque decederent, sine filii masculis, nepotibus, & descendentibus masculis, ex legitima prole masculina procreatis, vel quandocumque deficiente linea masculina vtriusque dictorum hęredum, in tali casu vulgariter, & per fideicommissum substituit, & succedere voluit in omnibus bonis, Dominum D. eiusque prolem, & descendentes ex linea masculina legitima, & naturali, ex legitimo matrimonio natos, qui fideicommissarij filias defunctorum legitimas, & naturales de bonis mobilibus, & fructibus bonorum stabilium, & alias, prout proxime dictum fuit concedenter dotare teneatur, habita ratione temporis quo dotandæ, & maritandæ erant.

Subdit etiam, & disposuit d. Testator. quod si B. vel C. qui sunt hęredes vniuersales, vt supra instituti, & ab inuicem substituti cum eorum prole masculina legitima, naturali sine filijs, & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus decederet, superstite Domino D. supradicto, vel ex eo filijs extantibus legitimis, & naturalibus illa, qui superuixerit ex dictis hæredibus vniuersalibus, vel sui filij descendentes masculi, quibus accrescet, portio hæreditatis defuncti; soluere teneantur dicto domino D. scut. tot, & cætera, semel tantum, & dictus D. & sui descendentes nihil aliud in bonis defuncti petere, vel prętendere possint: si vere ambo dicti hęredes vniuersales absque legitima, & naturali prole masculina deficerent, vniuersalem hereditatem prędictam ad dictum dominum D. & eius descendentes masculos legitimos, & naturales, ex linea masculina procreatos, exclusis fœminis, vt supra dispositum est spectare, & pertinere voluit.

Item in euentum, in quem (quod absit) D. B. C. & D. omnes deficerent sine filijs, & alijs legitimis descendentibus masculis, vt supra, vel quandocumque ipsorum linea masculina legitima, & naturali deficiend. superstite dict. E. in tali casu dictus testator voluit in dictis omnibus bonis, & hęreditate succedere dictum E. & ad eum dicta bona, & hæreditatem deuolui, & deuenire, quibus vti, frui, & ex eis fructus percipere valeat, donec vixerit, absque vlla penitus deductione, vel detractione, & occasione trebellianicę, & falcidię, quam detractionem omnino fieri prohibuit, iniuncto sibi onere dotandi filias, & alias descendentes legitimas, & naturales, dictorum B. C. & D. ex linea masculina legitime procreatas, modo, forma, & ordine supradictis, quo domino E. quandocumque moriente, nulla relicta prole masculina legitima, & naturali; tunc hæreditatem, & bona deuenire voluit ad fœminas proximiores descendentibus ex prædictis B. C. D. & E. vel aliquo, aut aliquibus ex eis, & eorum successiuè descendentibus masculis legitimis, & naturalibus, videlicet ad eas fœminas, quæ sunt in gradu proximiores ex legitima, & naturali prole masculina dictorum hęredum procreatæ. Declarauit etiam, & disposuit, quód in omnibus, & singulis casibus præmissis, in quibus fit mentio tacitè, vel expressè de mortem hæredum nominatorum, & descendentium suorum, ad effectum, quód descendentibus hæredibus succedant substituti, & fideicommissarij gradibus, successione, dispositionibus, substitutionibus, & oneribus, grauaminibus, prohibitionibus, & declarationibus, quæ superius adiecta, & disposita sunt, & prout disponuntur in personis, & circa personas dictorum suorum genitorum, aliorumque filiorum legitimorum, & naturalium, aliorumque descendentium masculorum, quæ omnia, idem testator hic repetit, & pro repetitis habere voluit, idque locum habeat, ne dum in morte naturali, sed etiam in morte ciuili, seu in priuatione, & confiscatione bonorum.

Item voluit, & disposuit, vt omnes, & singulis dicti hęredes, & posteri, ac fideicommissarij dicta bona, & dictorum omnium, & singulorum bonorum, & iurium eis respectiuè assignatorum, & relictorum corporalem possessionem, & respectiuè iurium, quasi possessionem, auctoritate propria & de facto, absque eo, quód capiant de manu hæredum vniuersalium, & absque alicuius Iudicis, curiæ, magistratus, & superioris auctoritate, decreto, mandato, & absque ministerio alterius, & sine vitio spolii, nullitati, attentatorum

& alio

& alio quocumque vitio, vel defectu, liberè, & licitè ad eorum placitum, etiam hæreditatẽ non adita, apprehẽdere per se, vel alios, ac retinere, & conseruare valeant: & vnusquisque dictorum hęredum, & fideicommissariorum de per se, Prout, & quando ad eum dicta bona, & iura vigore huius testamenti deuenient, & spectabunt accipere, ac se de illis inuestire valeant omni tempore.

Insuper D. Testator, vt dispositio sua, & vltima voluntas huiusmodi suum debitum sortiatur effectum & dicta omnia bona sua præsentia, & futura dictis hęredibus vniuersalibus in specie, & in genere distributa, & vt supra relicta, remaneant apud ipsos, & successores, ac posteros prędictos, & in eorum familiæ agnatione, ac posteritate legitima, & naturali masculina, & ea deficiente, in dicta linea fœminina conseruentur in perpetuum, & omni tempore continuentur, etiam vltra decimum, & vigesimum gradum, & vltra in infinitum, si fieri poterit; ad huiusmodi effectum expressè prohibuit omnibus, & singulis prædictis hæredibus vniuersalibus, futurisque successoribus, & descendentibus, ac fideicommissarijs, vt supra designatis, eorumque posteris, & familiæ in infinitum, & in perpetuum, non possint, neque præsumant de bonis testatoris, quicquam detrahere, quantum vis minimum, occasione falcidię, trebellianicæ, aut quauis alia de causa, & occasione, etiam hic non expressa.

Nec valeant in quauis vltima voluntate, vel inter viuos tacite, vel expresse verbo vel facto hęreditatem, aut bona prædicta stabilia, vel eorum aliquam, etiam minimam partem vendere, donare, & longum tempus locare, seu quouis alio titulo, & causa, etiam generosa distrahere, in alios transferre, alienare, etiam largissimo modo sumpto vocabulo, minusque possint dicta hereditatis, & bonorum stabilium fructus, & prouentus, vltra nouennium vendere, seu in arrendam, aut alio titulo, cuiquam dare, transferre, vel dicta bona concedere, sed solummodo locare, vel fructus vendere, absque ad nouennium, & non vltra. Ita tamen, vt pensionem rerum locatarum, & pretium fructuum venditorum anticipare, percipere, vel cuiquam assignare non possint, nisi pro prædicto nouennio, & si contrafactum fuerit, locatio, & alienatio irritę sint, & nullę, ac nullis roboris, & momenti, nec pręiudicent fideicommissarijs, succedentibus in dicta hęreditate, & bonis qui nec locationi huiusmodi stare teneantur.

Prohibuit etiam expresse, ac vetuit, vt nullo modo, pro derogatione huius prohibitionis, & fideicommissi, impetrare possint aliquod indultum, seu dispensationem, licentiam, aut rescriptum, vel quamuis aliam derogationem pręsentis testamenti, & vltimę voluntatis, derogatorijs, etiam si accederet consensus omnium aliorum, tunc viuentium fideicommissariorum, quin immo tales impetrantes derogationem, vel ea vtentes, ac etiam consentientes illico, & statim, absque aliqua Iudicis, & Magistratus, & superioris declaratione, ipso iure, & facto cedent, & cecidisse intelligantur, quos etiam ex nunc dicto Testator priuat omni iure, & commodo successionis, & hęreditatis suę, volens succedere alios fideicommissarios, tunc in gradu proximiores comprehensas, & vocatos in hoc fideicommisso, iuxta ordinem, supra dispositum. Adeó, vt prohibitio alienationis huiusmodi intelligatur, & sit facta ita, & taliter, quod successores prędicti, & etiam posteri in infinitum prohibitionem alienationis, & aliorum huiusmodi nunquam infringere possint, aut eis contrauenire, ex quibusuis, quantumcumque licitis, & honestis, ac necessarijs causis: praeterquam alimentorum, & dotium, vt supra.

Et voluit etiam, quod hinc prohibitioni nunquam contrauenire possit, neque dicta bona vllo tempore efficiantur, neque censeantur facta esse aliquo pacto alienabilia, etiam si omnes in fideicommisso comprænensi, eorumque posteri simul vel successiue, & separatim consentirent: quia prohibitionem supradictam ad vnguem in perpetuum, & in infinitum inuiobiliter obseruari voluit, & mandauit.

Item cum antecessores, & maiores Dominus Testatoris, ipseque dicto Testator semper, vt catholicos, & probos viros decet a criminibus, & delictis (quantum humana fragilitas passa est) se abstinue-

nuerint, & pręcipue ipse testator se innocentem, & inculpabilem reddiderit, & ita summopere desiderat, vt eius filiis successores, & posteri in infinitum a quibuscumque criminibus, & delictis, præsertim atrocibus abstineant. Ideó monet eos eisque, vt efficaciús potest præcipuit, vt etiam ipsi á criminibus, delictis, & vitiis quibuscumque pariter se abstinere, seque innoxios, atque inculpabiles seruare velint. Alioquin, si secus fecerint, & quotiens contrafecerint, voluit, & mandauit ac declarauit, quod per octo dies, ante cognitionem, seu contingentiam delictorum, & criminum huiusmodi, & quorumcumque aliorum, in quibus tamen bonorum priuatio, seu confiscatio pro pœna quouis modo iniungenda, atque imponenda veniret. Iidem delinquens, seu delinquentes ipso iure, & facto absque aliqua alia declaratione, & sententia Iudicis proferenda, intelligantur, & sint priuati, prout ex nunc Testator eos priuat omni eorum portione, atque commodo fructuum, bonorum hæreditatis, & successionis huiusmodi, atque omnes eorum portiones intelligantur, & sint acquisitę, & deuolutę ad sequentes, & proximiores coniunctos in gradu, & ordine successiuo modo, & forma, prout in institutionibus, & substitutionibus, vt supra factis, & perinde in hoc disposuit, ac si mors naturalis talium delinquentium occurisse, & euenisset, & saluis pręmissis, considerans dictus testator euenire posse dictos ciuiliter mortuos, postea Principis, summi Pontificis benignitate, aut alio modo ad Ciuitatem, & pristinum statum reintegrari. Ideó ne sic reintegratos alimentis necessarijs, iuxta eorum conditionem & familiæ nobilitatem, egere contingat, & quia dictus Testator in hoc adhærere intendit dispositioni, & benignitati Summi Pontificis, volensque, vt prudentem decet, patremfamiliam obuiare scandalis, & odii, quę interdictos reintegratos, & alios fideicommissarios possessores bonorum facillime oriri possent. Ideó, & omni meliori modo, quo potuit, mandauit, & voluit, vt statim ipso iure, & facto, absque aliqua prorsus Iudicis, & Superioris declaratione, & sententia dicti reintegrati ad eorum portiones bonorum, & fructuum hęreditatis testatoris restituantur, ad vtendum, fruendum, gaudendum, & possidendum, sicut ante mortem ciuilem, & ante delictum, & confiscationem vtebantur, fruebantur, & possidebant in omnibus, & per omnia, exceptis fructibus medio tempore perceptis qui remaneant fideicommissariis, qui vigore huius testamenti successerunt, & illos medio tempore perceperunt, & volens prouidere gubernio, & administrationi bonorum præsertim, quod B. & C. in minori ætate constitutos, confisusque de integra fide, beneuolentia, ac prudentia nobil. mulieris D. M. suę dilectissimæ vxoris, & dictorum aliorum matris; atque considerans nullam affectionem vincere maternam. Propterea fecit, constituit, & deputauit eãdem D. M. in tutricem, & respectiue curatricem dictorum minorum, & bonorum omnium administrationem, cum plenissima, & libera administratione.

Quamquidem administrationem, & facultatem durare voluit, donec singuli eorumdem filiorum minorum ad vigesimum quartum ætatis annum peruenerint: Insuper, vt res, & negocia dictorum filiorum commodius, & facilius pertractentur administrentur, & expediantur, voluit ac ordinauit, vt eadem dicta M. curatrix, & administratrix possit constituere, & deputare etiam absque auctoritate, & decreto Iudicis, etiam absque pręsentis, scientia, & consensu consanguineorum, & sine vlla solemnitate adhiben. & seruen. quoscumque Actores procuratores, Agentes, factores, & Ministros, tam speciales, quam generales tam ad lites, & causas actiue, & passiue, motas, & mouendas, quam ad negocia, quęcumque dictorum minorum agend. prosequend. defendend expedien. administrand. & ad exigendum, & recuperandum rerum bonorum, & pecuniarum quantitates, & summas, ex quibusuis causis ad prędictus minores spectan. & pertinen. & de illis debitores quietandum, liberandum, & absoluendum, cassationi, & annullationi apocharum, & instrumentorum consentiendum, iura, & actiones in fauorem soluentium cedendum, & transferendum, & ad quæcumque alia negocia dictorum minorum cuiuscumque generis, qualitatis, & importantiæ fuerint, etiam si specialis formam expressionem, vel mandatum postularent, & cum plenissimo, & libero mandato, ac omnibus, & singulis facultatibus clausulis, pactis promissionibus, cautelis, modis, & formis, quæ dictæ d. M. videbuntur.

tur, & cum clausulis ad lites, & potestate substituendi, & generaliter &c. quo id mandatum ex nunc testator vult, & disponit plenum, & integrum habere valorem, & effectum in quibuscumque mundi partibus, etiam si nulla solemnitas, & auctoritas Iudicis, consensusque consanguineorum, in eisdem mandatis adhibiti fuerint. Absoluit etiam eandem M. à quocumque onere præstandi cautionem, si quam præstare teneretur, & à solemni confectione inuentarii, immo possit dictum inuentarium conficere extraiudicialiter, & nullis adhibitis solemnitatibus, tam de iure, quã consuetudine, ac aliis quomodolibet requisitis, & perinde valeat, ac si solemniter factum fuisset, & saluis præmissis, voluit, & disposuit, vt eadem dict M. habeat totale gubernium, & plenissimum administrationem omnium bonorum, & totius hæreditatis ipsius testatoris, etiam respectu B. licet sit ætatis legitimę vsque ad annum & cum omnibus facultatibus supradictis. Item in protectores, fautores, & defensores dictorum hæredum, & hereditatis, ac executores dispositionis ipsius dicti testatoris nominauit illustrissimos DD. N. & N. quos rogauit nõ tantum intuitu singularis obseruationis, & sincere beneuolentię, quibus testator prosequutus fuit, & prosequitur eos, verum etiam ex eorum benignitate, & generositate dispositionem testatoris executioni demandari curent, & hæredes predictos defendere, & protegere dignentur, & tanquam iustitię, ęquitatisq. amatores, eorum auctoritate, quamplurimum pollent à nemine permittant dispositiones ipsius testatoris peruerti, ac executionẽ impediri, quinimò, si quid fuerit dubii, vel in rebus hæreditatis testatoris gerendis, & expediendis, difficultates, differentiæ, vel ambiguitates oriantur in facto, in rebus, & negociis, vel in scripturis etiam id tanquam superintendentes interpretari declarare, & tollere dignentur, & valeant totumq; id, quod ordinauerint, statuerint, & declarauerint ab omnibus dictis heredibus, & aliis quibuscunque, quibus testator pręcipere, hoc potest, inuiolabiliter obseruari, ac perpetuum firmitatis robur obtinere voluit, & quamdiù pręfati Illustrissimi, & DD. N. & N. vixerint, & aliquis ipsorum vixerit, facultatem, huiusmodi durare voluit. Hanc autem, &c.

Pro intelligentia dictę clausulę vulgariter, breuiloque, compendiosè, & per fideicommissum, de qua in præscripta forma recurre ad Formularium in Instrumentorum Pet. Grauinæ fere in fi.

Iam dictum est de clausulis contractuũ & vltimarum voluntatum, si non plenè, vt debui, saltem quantum à me susceptum onus requirit, nec vlterius, hic remanet referendum, nisi quo ad concernentia legata, & fidecommissa, de quibus in supradicta proxima forma, quorum differentiam habes per Iason. in l. per omnia ff. de legat. primo vbi dicitur, quod legatum est illud,
3 quod Testator ex hæreditate alicui collatum voluit, ex antiquissimo iure approbatum, l. duodecim tabularum, l. verbis in princ. ff. de verbor. signif. fideicommissa vero non habuerunt originem ita antiquã à lege 12. tabularum, sed dudum postea, nec habuerunt originem licitam, immo reprobatam, quia originem habuerunt à volentibus legem fraudare. Nam quidam erat incapaces, quibus non poterat legari, vel relinqui & testatores volentes fraudare legem, de cuius fide confidebant, eius fideicommittẽtes, vt illam hæreditatem postea tali incapaci, puta spurio restituerent, & ista fideicommissa, etiam si fuissent relicta habilibus, vel personæ capaci, tamen quia consistebant in sola fide, & pudore, grauati non erant efficaciter, nec exigi poterant aliquo iure, vel actione vel officio Iudicis. Et sic fideicommissarius non poterat compelli ad præstandum, vel soluendum illud,
3 de qua fidem accommodauerat. Postea Diuus Pius ob magnam perfidiam cuiusdã fideicommissarii, qui etiam iurauerat per ipsum principem, & non adimpleuit, isto casu particulari, statuit, quod cogeretur ad adimplendum fideicommissum. tamen istud non generaliter statuit, sed postea, &
4 inter eos Diuus Claudius statuit fideicommissarum debere, cogi ad obseruandam fidem promissam, & hoc fauore vltimarum voluntatum, & ne voluntas defunctorum deciperetur, & pro maiori, & clariori, horum, & legatorum intelligentia, dicitur, legata proprie dicuntur, quæ fiunt verbis dispositiuis, & communiter diriguntur, ad honoratum, & sic ad legatarium, vt puta
5 relinquo Titio fundum, vel domum vel volo, quod Titius habeat talem fundum.

Quando vero verba diriguntur ad grauatum, & sunt pręcaria, vel inflexa, & sic non receptiua nec dispositiua, tunc dicitur pro-

proprie fideicommissum, quia si non com-
mitterentur fidei grauati, non possent dici
fideicommissa, cum fideicommissum dica
tur a fide, & sic ex præmissis habes, quo-
modo legatum discernitur è fideicommis-
so, & hęc probantur per Ias. in l. per om-
nia sub n.7.8.& 9.ff.de legat.1.Ad hęc no-
ta quod quando testator disposuisset, vel
quando statuto caueretur, quod legata, vel
fideicōmissa debeantur, etiam hęreditate
6 non adita, tunc cōpetit cōditio ex lege, vel
statuto, vel officium Iudicis, non autem
actio ex testamento, ita singulariter tenet
Bald. in l.1.in vltim.colum.C.si quis omiss.
cau.s.est, quia hæres adeundo hęreditatem
dicitur quasi contrahere cum legatariis, l.
apud Iulianum §.fin.ff.ex quo cau. ex quo
oritur actio personalis ex testamento, con-
tra hęredem, ergo si non adita, non potest
contra eum oriri actio personalis ex testa-
mento, prędicta autem procedunt posito
7 pro vero, quod testator possit talem clau-
sulam in testamento apponere: scilicet,
quod valeant legata, etiam non adita hæ-
reditate per hæredem, pro cuius intelligē-
tia recurre ad bald. vbi supra. Amplius ad
hęc nota, quod cum ex præcedenti forma
testamenti appareat, quod plures fuerint
in testamento prohibiti alienari, & fuerit
additum, quod res deberet remanere fir-
8 ma, & stabilis per vniuersum tempus apud
ipsos prohibitos, eo casu valet prohibito:
& prohibiti videntur vicissim ad fideicom-
missum vocati: ita notabiliter declarat Io.
Crot. in §. Diui num. 1. ff. de legat. 1. ita
etiam videtur sentire Soccin. in §. cohære-
9 des col.6.ff.de verbor. obligat. An autem
prohibitio diuisionis possit in perpetuum
prohiberi, Alex.in l.si non sortem §. si cer-
tum ff.de cond.indeb.tenet, quod sic, quia
talis prohibitio diuisionis, censetur prohi-
bitio alienationis, Ias.tamen dicit, quod ad
tempus potest testator prohibere, & in hoc
nemo discordat per textum citatum in l.4.
in principio ff. de cond. instit. Secus tamen
in perpetuum, referen.opinionem Paul.de
Cast. determinan.quod non sicut enim
in contractibus talis conuentio non valet
l. in hoc iudicium §. si conueniunt, ita nec
in vltima voluntate; cum bonum sit argu
mentum de contractibus ad vltimas volun-
tates, & quia etiam communio solet dis-
cordias parere, pręcipuè inter fratres, vt
per eundem Ias.in d. l. si sortem sub num.
5. eodem titulo, & quod ad tempus tan-
tum possit prohiberi diuisio, dicit Clarus
in §. testamentum in quæst. 67. in versic.
10 quæro, per totum, Illud quoque non est
pręter eundum, quod vbi testator consti-
tuerit fundum, villam, vrbem, aut castrum
aliquod iure maioratus, in aliquo deferri,
tunc testator dicat talia bona sua velle de-
ferre Titio, ac eius liberis, & descendenti-
bus in infinitum, titulo, & iure maiora-
tus, ita vt post mortem ipsius Titii, illi in
dictis testatoris bonis succedat eius alius
maior natu, & successiue eius liberi, ac na-
ti, & nascituri ab eis in infinitum, intelli-
gendo semper de maiori nato, & descen-
dente ab eo, exclusis patruis, & eorum fi-
liis, ita vt, dicta testatoris bona ad vnum
tantum ex successoribus, & maiorem in
infinitum, ac diuidua, & absque aliqua
illorum diminutione, diuisione solum,
& insolidum pertineant, quę bona vincu-
lo maioratus submittit, prohibendo illa
non posse alienari, nec a primo, nec a quar
to, nec ab octauo successore, immo prohi-
bitionem alienationis tacite, & expresse
perpetuam esse voluit, & vult. Si enim
maior natu sine liberis decesserit, alteri
fratri maiori nato hereditatem, & bona
integre, & absque aliqua diminutione re-
stituat, cui faciat eandem prohibitionem
de qua supra, quam prohibitionem non
solum voluit locum habere in tertiam, &
quartam, sed etiam in quintam, & alias
vlteriores generationes, ac etiam perpe-
tuam esse, cum velit testator dicta bona
permanere in domo, & familia ipsius testa-
toris titulo, seu iure maioratus, & primo
geniti, hæc probantur per Roder. Xuar.
in quęst.de maioratu col. 5.& l.quoniam in
prioribus C. de innoffic. testam. extensio-
ne 10. col.20.

11 Ad hæc tamen nota, quod pater non pri
uet totaliter alios filios hęreditate, quin
saltem iure institutionis, relinquat eis corū
legitimam, vt per Ias. post alios in l. is po-
test sub nu. 28.ff.de acquir. hęred. & l.ne-
mo potest ff. de leg. 3.is autem dicitur pri
mogenitus qui tēpore mortis patris alios
antecedit, quia successio habet naturam re-
lationis ad tempus mortis, & ideo inspici-
tur prioritas, quę tunc in rerum natura
versatur, ad l.ex facto §.pen. ff. ad trebell.

Et licet in hac re tanquam satis ardua, &
nobilis importantię complura alia, tam
respectu formæ dicti maioratus, quam alio-
rum tememeratus magis diffuse referre

debuerim. Verum, quia hęc sunt de raro contingenti, pręsertim in his partibus, vbi parentes non solent excludere cæteros filios, & alterum eis pręferre, nisi saltem, data condigna recompensa, vt per Io. De lia. de art. testan. caut. 8. ideo quo ad ea vlterius elaboraui.

12 Videndum, igitur restat de reuocatione testamenti aliquod tantum referre scilicet quod ad validitatem testamenti reuocationis sufficit, quod testator, coram septem testibus, dicat reuoco, & annullo testamentum a me prius conditum, quia volo decedere intestatus. Ex quo enim testator asserit se velle intestatum decedere, censetur instituere venietes ab intestato, vt per Clarum in q. 62. per totum §. testamētum, qui attestatur de cōmuni, in qua reuocatione testamenti, pro illius validitate septem testes adhibeas.

De tutela testamentaria. Cap. XLVI.

1 *Forma tutelæ testamentariæ.*
2 *Requisita, quæ ante administrationem tutelę accedunt.*
3 *Tutor testamentarius non tenetur satisdare.*
4 *Tutor quando est liberatus à testatore, quomodo est dicendum in illius tutelæ.*
5 *Aditio hæreditatis paternæ, quomodo sit scribenda.*
6 *Tutor non debet adire hæreditatem sine pupillo.*

1 Constitutus coram mag. D. N. Iudice, &c. A. qui eidem Domino Iudici exposuit, nuper B. vita occubuisse, condito suo testamento, manu N. Notarij publici scripto in quo M. & N. eius filijs ipsum A. tutorem reliquisse, propterea ipse A. petijt ab eodem Iudice tutelam ipsam sibi decerni. Eodem igitur Iudice tutelam ipsam decernente, & confirmante, idem A. promisit mihi Notario stipulanti, & recipienti vice, & nomine, dictorum pupillorum, & corporaliter iurauit tactis, &c. ad sancta Dei Euāgelia vtilia ipsius pupillis facere & inutilia prætermittere, ipsorumq; res, & bona, ac personas ad commodum, & vtilitatem ipsorum bona fide custodire, & saluare, inuentarium de rebus eorum conficere, & administrationis suæ rationem, tempore debito, reddere, cum integra reliquorum restitutione, &c.

2 Hæc prædicta omnia requisita probantur in l. qui tutor repertorium ff. de administr tutor. Guid. Pap. in q. 330. sub nu. 2. & 3. & seq. scilicet, quod antequam tutor accedat ad administrationem tutelę, omnia prædicta requisita faciat, excepto quod cū tutor testamentarius sit, non tenetur satisdare: quia illius fides approbata est à testatore, vt in §. hoc non est perpetuum, insti. de satisd. tut. & cor. & ibi Angel. Aret. sub num. 1.

Hoc amplius nota, quód si testator liberauit, & absoluit tutorem à reddenda ratione, tunc non faciat eum iurare de reddenda ratione, sed potest illa verba inuentarium de rebus eorum facere, rationem

4 verò administrationis reddere, cum ab ea fuerit absolutus à testatore nō aliter, quàm de iure debuerit, teneantur.

Et quòd testamentarius tutor non teneatur præstare fideiussionem, vltra prędicta, habetur per Specul. in §. si tutor in 3. par. li. 2. in tit. de Tutore, Cautius etiam debet esse Not. quód in aditione hæreditatis facienda per pupillum, siue illius tutorem, siue simpliciter, siue aliter adeatur, ne scribat M. & N. sciens hæreditatem patris,

5 eis delata hæreditas dicitur, quàm quis adeundo cōsequi valeat l. delatam ff. de verb signif. & filiusfam. non potest adeundo acquirere patris hæreditatem, cum Dominus censeatur, etiam viuo patre, & administratio sola transire videtur in filium: sed scribat Notarius, quod M. & N. filii B. scientes patrem defunctum, & ipsos suos hæredes esse, hæreditati paternæ se immiscuerunt, Ias. in l. qui putat ff. de acquir. hæred. sub nu. 20. licet Bald. in l. potuit q. 7. C. de iur. delib. dicit, hoc esse ridiculum: quoniā verba impropria accipienda sunt, vt actus valeat. Ad tollendum igitur omnem dubietatem remedium est, quod post verbum adiuit, seu adiuerūt, adijciatur, & se immiscuit, seú immiscuerunt: nam propter hoc verbum sustinetur, vt patet ex dictis per Alex. in consi. 126. viso processu lib. 7. superest etiam dicere, quód solus tutor non debet adire hæreditatem, sine interuētu pupilli, cum vtriusque voluntas, & consensus requiratur, vt per eundem Ias. in l. pro hęrede sub nu. 10. ff. de aquir. hęred.

Alia Forma Legitimæ Tutelæ.

Magnificus Dominus Iudex Donnā A. matrem B. pupilli filij q. T. in ipsius

sius præsentia constitutam eiusdem B.tutelam petentem, & affectantem, cum eadé tutela sibi secundum iuris ordinem deferatur, & ipsa sit in ea cæteris præferenda, eidem B.pupillo tutricem constituit, & deputauit, illiusq. personæ, & bonorum administrationem decreuit, dicendo eidem, & tèr replicando, est tutrix dicti B. vtilia pro eo facito, & inutilia prætermittito.

Et ita eadem domina A.facere promisit ipsiusq res, & bona ad commodum, & vtilitatem ipsius pupilli bona fide custodire, & saluare, inuentarium de rebus ipsius fideliter conficere, & administrationis suæ rationem, tempore debito, cum integra reliquorum restitutione reddere, & pro eo, quod sic faciet, & ibidem presens N. qui sciens, &c. Sponte, &c. pro dicta domina A. accessit, & promisit, vti principalis principaliter, & insolidum accessit, quem præsentem eadem domina A. promisit releuare indemnem, ita quod, &c. alias, &c. Pro quibus omnibus, &c.

Renuncians dicta domina A. ben. Se natusc. Velleian. & secundis nuptijs, & omni alij legum auxilio, de quibus iuribus & legibus auxilijs præfata Domina A. fuit per eundem D. Iudicem ad plenum certificata pro quibus præmissis præfatus dominus Iudex suam, & dictæ suæ Curiæ auctoritatem interposuit, suppletis, &c. Super quib. &c. Actum, &c.

De tutela, quę datur ad instantiam matris. Cap. XLVII.

1 *Alia forma tutelæ, quæ datur ad instantiam matris secundo nubentis.*

2 *Mulier, quæ transiuit ad secūda vota, an per mortem secundi viri recuperet tutelam.*

Coram, &c. Iudice, &c. Personaliter constituit se d. A. & instanter petiit B. & C. filijs suis habitis ex q. l. suo viro dari P. protestando se velle nubere, & tutelam deferre, qui magnificus D. Iudex, &c. Inquisitione pręmissa, dicto P. promittere, & iurante mihi notario; nomine dictorum pupillorum, stipulanti vtilia agere, & inutilia prætermittere, & pupillaria bona saluare, atque defensionem legitimam facere, et sine mora suscipere dictam tutelam, decreuit, ac ipsum tutorem constituit.

Reliqua extende, vt supra excepta dicta renunciatione mulieris,

2 Quid si mulier per transitum ad secunda vota amiserit tutelam, mortuo secundo viro, velit eam recuperare, quæritur an possit, & videtur, quod sic, re integra, scilicet si pueri tutorē nō habeāt secus si tutorem habent quia iura semel perdita iterari non debent, vt per Specul. in §. nunc dicendum de anomalis tutoribus in 3. part. lib. 1. de tutore, se anomalis tutoribus.

De anomalis Tutoribus. Cap. XLVIII.

1 *Aliqua referuntur de anomalis tutoribus.*

2 *Mater & Auia non coguntur tutelam suscipere.*

3 *Nec admittuntur ad tutelam, nisi præuia confirmatione Iudicis.*

4 *Promissio tutoris de suscipiendo defensionem pupilli necessaria videtur.*

Cum aliqua dixerimus de tutoribus testamentarijs legitimis, & datiuis, nunc aliqua dicenda erūt de anomalis tutoribus pro quorum intellectu dico, quod tutela anomala, seu extraordinaria, est scilicet matris, aut auiæ, dicitur autem anomala, quia non est testamentaria, neque legitima, neq. datiua, testamentaria non est, quia lex prohibet fœminā dari tutricem in testamento, vt ff. de testam. tut. iure nostro, cum ipsa cognata, non autem agnata dicatur, cum sit per fœminam sexum coniuncta, ergo non est legitima vt ff. vnde cognati l. prima in tantum, quod si est data, non habet ius constituendi actorem, nec videtur posse admi-
1 nistrare: si enim dari posset, cogeretur inuita tutelam suscipere, sed ei permittitur, si vult vt C. quando mulier. tut. off. fun. aut matri, aut auiæ in tantum, quod mater, vel auia, vt dixi dari nō potest a marito tutrix in testamento filio, vel nepoti, cum sit virile officium, vt ff. de tut. l. tutela, & propte-
2 rea requiritur, quod sit confirmata, seu decretata à Iudice, vt in l. fin. C. de cur. fur. & in illud quoque non est prætereundum in hoc tutelæ materiæ, quod tutius est apponere, prout apposui, quod tutor promittat defensionem pupilli, seu pupillorum sine mora suscipere, vt tenet Bart. in l. legitimos circa finem prin. ff. de l. tut. vbi dicit, quod per hoc vidit iam multas tutelas cessari, eo qua in instrumento non erat apposita illa verba obligatoria susceptionis dictæ defensionis, tamen Bald. in d. l. legitimos in-

clausulis solitis, & consuetis: ad hoc vt eis credendum, ac standum sit, & paratam habeant executionem, vt per Ias. in l. edicto C. de edict. diu. Adr. toll. sub nu. 4. & seq. & l. huiusmodi ff. de legar. 1. sub nu. 27. & secundum illud iudicandum, Bertr. infinitos citans cons. 44. nu. 1. par. 1. maxime, quia pro eius validitate stant multa.

Primó enim pro se habent certas iuris pręsumptiones, primo quod testamentum seu instrumentum sit verum, & solemne.

Secundó, quod Notarius, qui illud dedit sit bonus, legalis, & peritus.

Tertio, quòd Notarius scripserit totum de voluntate partium.

Quartò, quo illud exenderit, & publicauerit incontinenti, & tempore licito, cótrariumq. asserenti incumbit onus probandi, vt alias in his terminis firmauit Rota in vna Castri Iuliani, corã Robusterio, 3. Iunii 1584. & alia catena iurisdictionis, corã eodem sub die 26. Nouembr. 1563. & vltimo loco coram R.P.D. Orano in vna Ro. soc. officij 30. Decembr. 1588.

De testamento cæci. Cap. XLIV.

1 *Forma testamenti à cæco conditi.*
2 *Requisita in testamento cæci*
3 *Si nomen hęredis postponatur, non ex hoc viciatur testamentum.*
4 *In codicillis quinque tantum sufficiunt testes.*
5 *Idem in donatione causa mortis.*
6 *Cæcitas quomodo probetur.*

PEtrus licet oculorum visione carens, tamen corpore, & mente sanus, vel mẽte tamen sanus, sed corpore lãguens vocatis me Notario, & testibus infrascriptis protestatus est semper nuncupationem, & sine scriptis testari velle, declarãs, exprimẽs infrascripta legata, & infrascriptorum nomina, dignitates, & iudicia, & cæteras infrascriptas dispositiones, dilucidè, ore proprio, coram nobis, itaq; bona sua testamento disposuit in hunc modum.

Primó namque pro anima de bonis suis reliquit, &c. Cum autem spontè fuerint omnes dispositiones eius secundum leges factę, & de ipsius arbitrio procedentes, & fuerit, apposita clausula finalis demum tu Tabellio subijcies hęc verba, in hunc modum. Igitur prædictis omnibus, coram testibus prędictis, apertę recitatis, & lectis dictus Petrus protestatus est hoc suum esse testamentum, ex sui animi sententia dispositum, rogans infrascriptos, ad testimonium adhibitos, testes esse, & vt subscriptiones suas, & sigilla, secundum iuris ordinem, subijciant, deponant.

Post hęc autem se continuò subscribat quilibet testis hoc modo. ego A. cum infrascriptis alijs testibus, à prædicto testatore adhibitis, & rogatis, huic testamento, illiusque recitationi, & omnibus, & singulis infrascriptis præsens interfui, & ab eodem testatore rogatus in testimonium me subscripsi, sigillum meum proprium, vel si non habeat proprium, dicat sigillum infra, vel subscripti. N. habens formam agni, vel columbæ in vna ex cordulis ceræ, imprimens, & opponens.

Et eodem modo quilibet aliorum testium se subscribet. In fine autem subscriptionem suam subijciat hoc modo. Ego N. notarius, ab ipso Petro testatore vocatus, prędicta omnia, & singula suo mandato scripsi, & scripta coram dictis testibus recitaui, & legi, in publicam formam redigi, ab eo rogatus in testimonium me subscribens, & sigillum proprium, vel alterius, Talis habens talem formam, pend. ad vnam ex cordulis subijciens, ac opponens.

Circa supradictam materiam, summatim aduerte quędam specialia in testamento cæci necessarió obseruanda.

Primò quòd requiruntur septẽ testes, & notarius si haberi potest, alias octauus testis loco notarij qui ad hoc specialiter cõuocetur, quod non est necesse in testamento alterius. Nã ibi septem testes sufficiunt computato etiam notario, vel scriptore, vt vult glos. in verbo octauũ in l. hac consultissima C. qui testamenta facere possunt & probatur in l. Domitius ff. de testam.

Secundo requiritur in testamẽto cæci, vt testibus omnibus, & notario ibidẽ collectis, ante omnia conuocet cęcus testator ad se pręfatos omnes septem testes, & notarium, quibus cõuocatis edoceat, & ex verbis manifestis, quòd sine scriptis vult testari, id, quod in alijs non est regulariter necesse, vt in l. testamentis C. de testamen.

Tertio requiritur, vt in principio testamenti cæci, ante omnia legata hæredis institutio scribatur, quod etiam speciale est. Regulariter autem contra, vt in §. ante hæredis institut. de legati. hoc tenent Bartholomæus, & Riccardus Malumbre, & Cynus in d. l. hac consultissima, sed ibi Bal. dicit

dicit, quod ille text. non continet causam formalem, sed solum modum testandi apud veteres, qui semper pręponebant nomen hæredis, quod hodie non est necessarium, vt in d.§. ante hæredis. Item in quacumque parte testamenti scribatur no
3 men hęredis, qui semper sistetur in factione testamenti l.fin.C. de institut & substit. Præterea talis omissio est omissio paruæ solemnitatis, ideo vitiare non debet, vt l. 2.in fi.ff. de ventre inspicien.sed Ang.Aretin.in §. Cæcus autem instit. quibus non est permiss. fac.testamen. consuluit, non esse recedendum ab opinione Bart. & aliorum, maximè cum text. in d. l. hac consultissima ponen. regulam negatiuam in cæco qui non potest testari, nisi obseruet d.l.quæ innuit hoc esse seruandum, vt facilè intuenti patebit ergo, &c. quod not. & sic obseruatur Tabellio, vt saltem lites, quæ ex contrarijs opinionibus ll. interpretum, oriri possent euites.

Deinde ergo faciat cæcus legata, & fideicommissa, quibus peractis (vt superius dictum est) omnia ista scribantur in præsentia testium, postea dicti testes se subscribant, & etiam Tabellio, vel loco eiusdem assumptus. Domũ tam à testibus, quã etiam à Tabellione, vel subrogato in locũ eius sigilletur, ita vt octo sigilla requirantur (vt dixi) & de his omnibus oportet notariũ in dicta scriptura mentionẽ facere: quibus peractis, testamentum habebit suas iuris solemnitate, alias non valet. ita dici pulchrè Ang. Are. in §. & probantur pręmissa in d. l hac consultissima.

4 Quæro quid in codicillis, responde octo testes fore adhibendos, prout in illius testamento. Bald. in d. l. hac consultissima, Specul.in d.titulo de instrumen. editione §.compendiose vers. Illud autem nõ est ignorandum in fin vers.licet glos. in verbo codicillis in d.l. hac consultissima velit quinque testes sufficere in codicillis cæci, quam glos. sequitur ibi Salycet.sed Angel. Aretin. vbi supra credit veriorem esse opinionem Baldi. Te ergo ad tollendum occasionem dubitandi, semper adhibe octo testes, et in codicilis cæci. In do-
5 natione verò causa mortis, Angel. & Bald. vbi supra dicunt, quód standum est iuri cõmuni, cum de ea nih l specialiter in d. l. hac consultissima statuatur, & sic in ea, etiam quod a cæco fiat, quinque tantum testes sufficiant l.fin.C. de don. caus. mort.

Quid autem si cæcus testetur inter liberos an tunc necesse habeat obseruare solemnitatem supradictam; Bald. vbi supra tenet, quód non, quem etiam sequitur Ang. Aretin. vbi supra, & Salyc.in d. l. hac consultissima.

6 Finaliter quæro, quomodo prohibetur, quod P. fuerit cæcus; dic si testes dicunt, quod viderunt eum habere oculos a capite euulsos, & omninó clausos: si autem habeat claros, sed habebat caracteres, debet dicere testis, quod semper vidit eum ire cum duce, & quando sine duce ambulabat, percutiebat sæpè in muro, & ibi per loca aspera, & inconsueta, per quæ videns non iuisset, ita dicit idem Angel. Aret. in d.§. cæcus autem in princ.

De fideicommisso. Cap. XLV.

1 *Forma alterius testamenti cum fideicommisso.*
2 *Differentia inter legata, & fideicommissa.*
3 *Quare fideicommissa fuerit adinuenta.*
4 *Quare dicantur propriè legata, & quæ dicantur fideicommissa.*
5 *Quæ dicantur fideicommissa.*
6 *An legata debeantur, hæreditate non adita.*
7 *Clausula posita in testamento, quòd legata debeantur hæreditate non adita, an valida sit.*
8 *Probibitio alienare censentur ad inuicem vocati ad fideicommissum.*
9 *Forma institutionis maioratus, seù primogenij.*
10 *Pater non priuat totaliter filios hæreditatis quin saltem relinquat legitimam.*
11 Forma *reuocationis testamenti.*

1 IN nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, &c. A. Item legauit eius dilectissimæ vxori M. &c.

In omnibus autem, & singulis suis bonis, vt puta Domibus, Apothecis, Vineis, Casalibus, possessionibus vineatis, & oliuatis, montibus non vacabilibus, censibus & liuellis, terrenis laboratiuis, hortis, & viridarijs, ac quibuscumque, tám in Vrbe Roma, quam etiam in Ciuitate, &c. eorũque respectiuè territorijs, ac alibi existẽt. ac ipsum dictum testatorem quomodolibet spectan. & pertinen. & in futurum per eum acquirendis, ac in omnibus, & singulis bonis, vtensilibus, & supellectilibus, etiam auri atque argenti, & quibuscumq. quantitatibus, & summis pecuniarum, ac-

morumque, vestimentorum, granum, bladorum, & omnium, & singulorum mobiliũ, & se mouentium, cuiuscumq. generis, & speciei existentium, ac omnium creditorum, ac nominum debitorum eidem testatori, tempore sui obitus, debita, & in futurum debend. ac demum in omnibus, & singulis iuribus, & actionibus vniuersis, suos vniuersales hęredes instituit, facit, ac ore proprio nominauit, DD. B. & C. eiusdem testatoris filios legitimos, & naturales, pro ęqualibus portionibus, ita vt pro ęquali portione debita, & onera hęreditatis sustinere, & persoluere teneantur. Quibus B. & C. hæredibus suis vniuersalibus mandauit, & quamprimum fieri poterit, sequuta morte ipsius testatoris, inuentarium conficiant omnium eius bonorum, & præsertim mobilium, & se mouentium, atq. creditorum, seú nominum debitorum per acta Notarii publici, & huiusmodi bona mobilia se mouentia & credita per duos peritos æstimari curent, ad effectum, vt eorum valorem, vel ipsa bona mobilia seque mouentia, & credita, pro pretio declarato, vel relato in Actis publicis in causam, & computum eorum legitimę accipiant; deductis prius debitis, si quę debita D. testator moriens reliquerit, & ad effectum, vt bona stabilia conseruentur integrè, & sine diminutione, & dismembratione, & vt fideicommissarijs magis cautum sit; Quatenus verò huiusmodi mobilia, & se mouentia, iuxta valorem à peritis declarandum, acceptare nollent in computum eorum legitimę, idque in actis publicis, intra mensem, tunc proximum, declarauerint: tunc dicta bona mobilia, seque mouentia, & credita quamprimum vendi, & alienari curent pretiumque illorum in emptionem bonorum stabilium exponere debeant, quæ bona emenda in causam, & computum eorum legitimè d. Testator assignauit. Alioquin si hoc non fecerint, valor dictorum bonorum mobilium, & creditorum intelligatur cessisse in causam, & rationem eorum legitimæ. Cum autem D. Testator, vt asserit confidere possit in DD. hæredibus vniuersalibus, eorumque integritate, ac diligentia: Ideo contentus remansit, vt ipsi duo hæredes vniuersales, absque decreto, & auctoritate alicuius Iudicis, & absque citatione, præsentia, & interpellatione quarumuis personarum, & sine aliqua solemnitate, possint præmissa extraiudicialiter per se solos expedire: hortetur tamen eos, vt in confectione inuentarij, & venditione dictorum mobilium, & se mouentium (si venditio fieri contingat) præsentiam, vel consensum D. M. ipsorum matris, etiam quod ipsi hę redes in ętate legitima forent constituti, adhibeant, si dicta eorum mater tunc superstiterit. Item quia dictus Testator cupit bona sua stabilia, dictis eius vniuersalibus hæredibus relicta, in familiam, & agnatione sua conseruari etiam perpetuo, vltra septimum decimum, & vigesimum gradum, & in infinitum, si fieri poterit, & ipsum magis decorari, & laudabiliter ampliari. Propterea quia sic d. Testatori disponendo placuit, dictos B. & C. quandocumque contigere eorum alterum obire, sine filijs masculis, vel nepotibus, & alijs descendentibus masculis, & legitima prole masculina, de legitimo matrimonio procreatis, vulgariter breuiloquè compendiose, ac per fideicommissum, & omni modo, ad inuicem substituit. Fœminis autem semper exclusis à successione, & hæreditate ipsius dicti testatoris, quas filias, fœminas, seu neptes, & proneptes legitimas, & naturales, ex legitima prole masculina, ex agnatione descendentes condecenter donari voluit, iuxta domus consuetudinem, & emptoris conditionem ex fructibus tamen bonorum stabilium, vel ex bonis mobilibus, absque distractione, & alienatione, bonorum stabilium, quę nullatenus diminui possint si dicta bona mobilia, & fructus extabunt, & sufficient: sin autem dentur ex alijs bonis stabilibus, & non solum ipsos B. & C. sed etiam vtriusque ipsorum descendentes masculos, & prolem masculinam de ipsorum agnatione ac legitimo matrimonio procreatum, seu procreatos quos ad inuicem, & perpetuó substituit, vt supra, ita, vt deficiente naturali, & legitima linea masculina alterius eorum, tunc alterius linea & plores masculina legitima, & sine vlla penitus detractione falcidiæ, ac trebellianicę, & alia quacumque diminutione bonorum, succedat in omnibus bonis, cum dicto onere condecenter dotandi filias legitimas, & naturales ex bonis mobilibus, vel fructibus bonorum stabilium, & alias, vt supra dispositum

tum est; habita ratione temporis, quo dotandę erunt.

Si vero ambo dicti B. & C. quandocumque decederent, sine filiis masculis, nepotibus, & descendentibus masculis, ex legitima prole masculina procreatis, vel quandocumque deficiente linea masculina vtriusque dictorum hęredum; in tali casu vulgariter, & per fideicommissum substituit, & succedere voluit in omnibus bonis, Dominum D. eiusque prolem, & descendentes ex linea masculina legitima, & naturali, ex legitimo matrimonio natos, qui fideicommissarij filias defunctorum legitimas, & naturales de bonis mobilibus, & fructibus bonorum stabilium, & alias, prout proxime dictum fuit concedenter dotare tenetur, habita ratione temporis quo dotandæ, & maritandæ erant.

Subdit etiam, & disposuit d. Testator. quod si B. vel C. qui sunt heredes vniuersales, vt supra instituti, & ab inuicem substituti cum eorum prole masculina legitima, naturali sine filijs, & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus decederet, superstite Domino D. supradicto, vel ex eo filijs extantibus legitimis, & naturalibus illa, qui superuixerit ex dictis hæredibus vniuersalibus, vel sui filij descendentes masculi, quibus accrescet, portio hæreditatis defuncti; soluere teneantur dicto domino D. scut. tot, & cætera, semel tantum, & dictus D. & sui descendentes nihil aliud in bonis defuncti petere, vel prętendere possint: si vero ambo dicti hęredes vniuersales absque legitima, & naturali prole masculina deficerent, vniuersalem hereditatem prędictam ad dictum dominum D. & eius descendentes masculos legitimos, & naturales, ex linea masculina procreatos, exclusis fœminis, vt supra dispositum est spectare, & pertinere voluit.

Item in euentum, in quem (quod absit) D. B. C. & D. omnes deficerent sine filijs, & alijs legitimis descendentibus masculis, vt supra, vel quandocumque ipsorum linea masculina legitima, & naturali deficiend. superstite dict E. in tali casu dictus testator voluit in dictis omnibus bonis, & hęreditate succedere dictum E. & ad eum dicta bona, & hæreditatem deuolui, & deuenire, quibus vti, frui, & ex eis fructus percipere valeat, donec vixerit, absque vlla penitus deductione, vel detractione, & occasione trebellianicę, & falcidię, quam detractionem omnino fieri prohibuit, iniuncto sibi onere dotandi filias, & alias descendentes legitimas, & naturales, dictorum B. C. & D. ex linea masculina legitime procreatas, modo, forma, & ordine supradictis, quo domino E. quandocumque moriente, nulla relicta prole masculina legitima, & naturali; tunc hæreditatem, & bona deuenire voluit ad fœminas proximiores descendentibus ex prædictis B. C. D. & E. vel aliquo, aut aliquibus ex eis, & eorum successiuè descendentibus masculis legitimis, & naturalibus, videlicet ad eas fœminas, quæ sunt in gradu proximiores ex legitima, & naturali prole masculina dictorum hęredum procreatæ. Declarauit etiam, & disposuit, quód in omnibus, & singulis casibus præmissis, in quibus fit mentio tacitè, vel expressè de mortem hæredum nominatorum, & descendentium suorum, ad effectum, quòd descendentibus hæredibus succedant substituti, & fideicommissarijs gradibus, successione, dispositionibus, substitutionibus, & oneribus, grauaminibus, prohibitionibus, & declarationibus, quæ superius adiecta, & disposita sunt, & prout disponuntur in personis, & circa personas dictorum suorum genitorum, illorumque filiorum legitimorum, & naturalium, aliorumque descendentium masculorum, quæ omnia, idem testator hic repetit, & pro repetitis habere voluit, idque locum habeat, ne dum in morte naturali, sed etiam in morte ciuili, seu in priuatione, & confiscatione bonorum.

Item voluit, & disposuit, vt omnes, & singulis dicti heredes, & posteri, ac fideicommissarij dicta bona, & dictorum omnium, & singulorum bonorum, & iurium eis respectiuè assignatorum, & relictorum corporalem possessionem, & respectiuè iurium, quasi possessionem, auctoritate propria, & de facto, absque eo, quód capiant de manu hæredum vniuersalium, & absque alicuius Iudicis, curiæ, magistratus, & superioris auctoritate, decreto, mandato, & absque ministerio alterius, & sine vitio spolii, nullitati, attentatorum

& alio

& alio quocumque vitio, vel defectu, liberè, & licitè ad eorum placitum, etiam hæreditaté non adita, apprehédere per se, vel alios, ac retinere, & conseruare valeant: & vnusquisque dictorum hęredum, & fideicommissariorum de per se, Prout, & quando ad eum dicta bona, & iura vigore huius testamenti deuenient, & spectabunt accipere, ac se de illis inuestire valeant omni tempore.

Insuper D. Testator, vt dispositio sua, & vltima voluntas huiusmodi suum debitum sortiatur effectum & dicta omnia bona sua præsentia, & futura dictis hęredibus vniuersalibus in specie, & in genere distributa, & vt supra relicta, remaneant apud ipsos, & successores, ac posteros prędictos, & in eorum familiæ agnatione, ac posteritate legitima, & naturali masculina, & ea deficiente, in dicta linea fœminina conseruentur in perpetuum, & omni tempore continuentur, etiam vltra decimum, & vigesimum gradum, & vltra in infinitum, si fieri poterit; ad huiusmodi effectum expressè prohibuit omnibus, & singulis prædictis hæredibus vniuersalibus, futurisque successoribus, & descendentibus, ac fideicommissarijs, vt supra designatis, eorumque posteris, & familiæ in infinitum, & in perpetuum, non possint, neque præsumant de bonis testatoris, quicquam detrahere, quantum vis minimum, occasione falcidię, trebellianicæ, aut quauis alia de causa, & occasione, etiam hic non expressa.

Nec valeant in quauis vltima voluntate, vel inter viuos tacite, vel expresse verbo vel facto hęreditatem, aut bona prædicta stabilia, vel eorum aliquam, etiam minimam partem vendere, donare, & longum tempus locare, seu quouis alio titulo, & causa, etiam generosa distrahere, in alios transferre, alienare, etiam largissimo modo sumpto vocabulo, minusque possint dicta hereditatis, & bonorum stabilium fructus, & prouentus, vltra nouennium vendere, seu in arrendam, aut alio titulo, cuiquam dare, transferre, vel dicta bona concedere, sed solummodo locare, vel fructus vendere, absque ad nouennium, & non vltra. Ita tamen, vt pensionem rerum locatarum, & pretium fructuum venditorum anticipate, percipere, vel cuiquam assignare non possint, nisi pro prædicto nouennio, & si contrafactum fuerit, locatio, & alienatio irritę sint, & nullę, ac nullis roboris, & momenti, nec pręiudicent fideicommissarijs, succedentibus in dicta hęreditate, & bonis qui nec locationi huiusmodi stare teneantur.

Prohibuit etiam expresse, ac vetuit, vt nullo modo, pro derogatione huius prohibitionis, & fideicommissi, impetrare possint aliquod indultum, seu dispensationem, licentiam, aut rescriptum, vel quamuis aliam derogationem pręsentis testamenti, & vltimę voluntatis. derogatorijs, etiam si accederet consensus omnium aliorum, tunc viuentium fidecommissariorum, quin immo tales impetrantes derogationem, vel ea vtentes, ac etiam consentientes illico, & statim, absque aliqua Iudicis, & Magistratus, & Superioris declaratione, ipso iure, & facto cedent, & cecidisse intelligantur, quos etiam ex nunc dicto Testator priuat omni iure, & commodo successionis, & hęreditatis suę, volens succedere alios fideicommissarios, tunc in gradu proximiores comprehensas, & vocatos in hoc fideicommisso, iuxta ordinem, supra dispositum. Adeó, vt prohibitio alienationis huiusmodi intelligatur, & sit facta ita, & taliter, quod successores prędicti, & etiam posteri in infinitum prohibitionem alienationis, & aliorum huiusmodi nunquam infringere possint, aut eis contrauenire, ex quibusuis, quantumcumque licitis, & honestis, ac necessarijs causis: praeterquam alimentorum, & dotium, vt supra.

Et voluit etiam, quod hinc prohibitioni nunquam contrauenire posit, neque dicta bona vllo tempore efficiantur, neque censeantur facta esse aliquo pacto alienabilia, etiam si omnes in fideicommisso compræhensi, eorumque posteri simul vel successiue, & separatim consentirent: quia prohibitionem supradictam ad vnguem in perpetuum, & in infinitum inuiobiliter obseruari voluit, & mandauit. Item cum antecessores, & maiores Dominus Testatoris, ipseque dicto Testator semper, vt catholicos, & probos viros decet a criminibus, & delictis (quantum humana fragilitas passa est) se abstinue-

nuerint, & præcipue ipse testator se innocentem, & inculpabilem reddiderit, & ita summopere desiderat, vt eius filiis successores, & posteri in infinitum a quibuscumque criminibus, & delictis, præsertim atrocibus abstineant. Ideó monet eos eisque, vt efficacius potest præcipuit, vt etiam ipsi á criminibus, delictis, & vitiis quibuscumque pariter se abstinere, seque innoxios, atque inculpabiles seruare velint. Alioquin, si secus fecerint, & quotiens contrafecerint, voluit, & mandauit ac declarauit, quod per octo dies, ante cognitionem, seu contingentiam delictorum, & criminum huiusmodi, & quorumcumque aliorum, in quibus tamen bonorum priuatio, seu confiscatio pro pœna quouis modo iniungenda, atque imponenda veniret. Iidem delinquens, seu delinquentes ipso iure, & facto absque aliqua alia declaratione, & sententia Iudicis proferenda, intelligantur, & sint priuati, prout ex nunc Testator eos priuat omni eorum portione, atque commodo fructuum, bonorum hæreditatis, & successionis huiusmodi, atque omnes eorum portiones intelligantur, & sint acquisitę, & deuolutę ad sequentes, & proximiores coniunctos in gradu, & ordine successiuo modo, & forma, prout in institutionibus, & substitutionibus, vt supra factis, & perinde in hoc disposuit, ac si mors naturalis talium delinquentium occurisse, & euenisset, & saluis pręmissis, considerans dictus testator euenire posse dictos ciuiliter mortuos, postea Principis, summi Pontificis benignitate, aut alio modo ad Ciuitatem, & pristinum statum reintegrari. Ideó ne sic reintegratos alimentis necessarijs, iuxta eorum conditionem, & familiæ nobilitatem, egere contingat, & quia dictus Testator in hoc adhærere intendit dispositioni, & benignitati Summi Pontificis, volensque, vt prudentem decet, patremfamiliam obuiare scandalis, & odii, quę interdictos reintegratos, & alios fideicommissarios possessores bonorum facillime oriri possent. Ideó, & omni meliori modo, quo potuit, mandauit, & voluit, vt statim ipso iure, & facto, absque aliqua prorsus Iudicis, & Superioris declaratione, & sententia dicti reintegrati ad eorum portiones bonorum, & fructuum hęreditatis testatoris restituantur, ad vtendum, fruendum, gaudendum, & possidendum, sicut ante mortem ciuilem, & ante delictum, & confiscationem vtebantur, fruebantur, & possidebant in omnibus, & per omnia, exceptis fructibus medio tempore perceptis qui remaneant fideicommissariis, qui vigore huius testamenti successerunt, & illos medio tempore perceperunt, & volens prouidere gubernio, & administrationi bonorum præsertim, quod B. & C. in minori ætate constitutos, confisusque de integra fide, beneuolentia, ac prudentia nobil. mulieris D. M. suę dilectissimæ vxoris, & dictorum aliorum matris; atque considerans nullam affectionem vincere maternam. Propterea fecit, constituit, & deputauit eandem D. M. in tutricem, & respectiue curatricem dictorum minorum, & bonorum omnium administrationem, cum plenissima, & libera administratione.

Quamquidem administrationem, & facultatem durare voluit, donec singuli eorumdem filiorum minorum ad vigesimum quartum ætatis annum peruenerint: Insuper, vt res, & negocia dictorum filiorum commodius, & facilius pertractentur administrentur, & expediantur, voluit ac ordinauit, vt eadem dicta M. curatrix, & administratrix possit constituere, & deputare etiam absque auctoritate, & decreto Iudicis, etiam absque pręsentis, scientia, & consensu consanguineorum, & sine vlla solemnitate adhiben. & seruen. quoscumque Actores procuratores, Agentes, factores, & Ministros, tam speciales, quam generales tam ad lites, & causas actiue, & passiue, motas, & mouendas, quam ad negocia quęcumque dictorum minorum agend. prosequend. defendend expedien. administrand. & ad exigendum, & recuperandum rerum bonorum, & pecuniarum quantitates, & summas, ex quibusuis causis ad predictus minores spectan. & pertinen. & de illis debitores quietandum, liberandum, & absoluendum, cassationi, & annullationi apocharum, & instrumentorum consentiendum, iura, & actiones in fauorem soluentium cedendum, & transferendum, & ad quæcumque alia negocia dictorum minorum cuiuscumque generis, qualitatis, & importantiæ fuerint, etiam si specialissimam expressionem, vel mandatum postularent, & cum plenissimo, & libero mandato, ac omnibus, & singulis facultatibus clausulis, pactis promissionibus, cautelis, modis, & formis quæ dictæ d. M. videbuntur.

tur, & cum clausulis ad lites, & potestate substituendi, & generaliter &c. quo id mandatum ex nunc testator vult, & disponit plenum, & integrum habere valorem, & effectum in quibuscumque mundi partibus, etiam si nulla solemnitas, & auctoritas Iudicis, consensusque consanguineorum, in eisdem mandatis adhibiti fuerint. Absoluit etiam eandem M. à quocumque onere præstandi cautionem, si quam præstare teneretur, & à solemni confectione inuentarii, immo possit dictum inuentarium conficere extraiudicialiter, & nullis adhibitis solemnitatibus, tam de iure, quã consuetudine, ac aliis quomodolibet requisitis, & perinde valeat, ac si solemniter factum fuisset, & saluis præmissis, voluit, & disposuit, vt eadem dict M. habeat totale gubernium, & plenissimum administrationem omnium bonorum, & totius hæreditatis ipsius testatoris, etiam respectu B. licet sit ætatis legitimę vsque ad annum & cum omnibus facultatibus supradictis. Item in protectores, fautores, & defensores dictorum hæredum, & hęreditatis, ac executores dispositionis ipsius dicti testatoris nominauit illustrissimos DD. N. & N. quos rogauit nõ tantum intuitu singularis obseruationis, & sincere beneuolentię, quibus testator prosequutus fuit, & prosequitur eos, verum etiam ex eorum benignitate, & generositate dispositionem testatoris executioni demandari curent, & hæredes prędictos defendere, & protegere dignentur, & tanquam iustitię, ęquitatisq. amatores, eorum auctoritate, quamplurimum pollent à nemine permittant dispositiones ipsius testatoris peruerti, ac executionẽ impediri, quinimò, si quid fuerit dubii, vel in rebus hæreditatis testatoris gerendis, & expediendis, difficultates, differentiæ, vel ambiguitates oriantur in facto, in rebus, & negociis, vel in scripturis etiam id tanquam superintendentes interpretari declarare, & tollere dignentur, & valeant totumq; id, quod ordinauerint, statuerint, & declarauerint ab omnibus dictis hęredibus, & aliis quibuscunque, quibus testator pręcipere, hoc potest, inuiolabiliter obseruari, ac perpetuum firmitatis robur obtinere voluit, & quamdiù pręfati Illustrissimi, & DD. N. & N. vixerint, & aliquis ipsorum vixerit, facultatem, huiusmodi durare voluit. Hanc autem, &c.

Pro intelligentia dictę clausulę vulgariter, breuiloque, compendiosè, & per fideicommissum, de qua in præscripta forma recurre ad Formularium in Instrumentorum Pet. Grauinæ fere in fi.

Iam dictum est de clausulis contractuũ & vltimarum voluntatum, si non plenè, vt debui, saltem quantum à me susceptum onus requirit, nec vlterius, hic remanet referendum, nisi quo ad concernentia legata, & fidecommissa, de quibus in supradicta proxima forma, quorum differentiam habes per Iason. in l. per omnia ff. de legat. primo vbi dicitur, quod legatum est illud,
3 quod Testator ex hæreditate alicui collatum voluit, ex antiquissimo iure approbatum, l. duodecim tabularum, l. verbis in princ. ff. de verbor. signif. fideicommissa vero non habuerunt originem ita antiquã à lege 12. tabularum, sed dudum postea, nec habuerunt originem licitam, immo reprobatam, quia originem habuerunt à volentibus legem fraudare. Nam quidam erat incapaces, quibus non poterat legari, vel relinqui & testatores volentes fraudare legem, de cuius fide confidebant, eius fideicommittẽtes, vt illam hæreditatem postea tali incapaci, puta spurio restituerent, & ista fideicommissa, etiam si fuissent relicta habilibus, vel personæ capaci. tamen quia consistebant in sola fide, & pudore, grauati non erant efficaciter, nec exigi poterant aliquo iure, vel actione vel officio Iudicis. Et sic fideicommissarius non poterat compelli ad præstandum, vel soluendum illud,
3 de qua fidem accommodauerat. Postea Diuus Pius ob magnam perfidiam cuiusdã fideicommissarii qui etiam iurauerat per ipsum principem, & non adimpleuit, isto casu particulari, statuit, quod cogeretur ad adimplendum fideicommissum. tamen istud non generaliter statuit, sed postea, &
4 inter eos Diuus Claudius statuit fideicommissarum debere, cogi ad obseruandam fidem promissam, & hoc fauore vltimarum voluntatum, & ne voluntas defunctorum deciperetur, & pro maiori, & clariori, horum, & legatorum intelligentia, dicitur, & legata proprie dicuntur, quæ fiunt verbis dispositiuis, & communiter diriguntur, ad honoratum, & sic ad legatarium, vt puta
5 relinquo Titio fundum, vel domum vel volo, quod Titius habeat talem fundum.

Quando vero verba diriguntur ad grauatum, & sunt pręcaria, vel inflexa, & sic non receptiua nec dispositiua, tunc dicitur pro-

proprie fideicommissum, quia si non committerentur fidei grauati, non possent dici fideicommissa, cum fideicommissum dicatur a fide, & sic ex præmissis habes, quomodo legatum discernitur è fideicommisso, & hęc probantur per Ias. in l. per omnia sub n. 7. 8. & 9. ff. de legat. 1. Ad hęc nota quod quando testator disposuisset, vel quando statuto caueretur, quod legata, vel fideicōmissa debeantur, etiam hęreditate
6 non adita, tunc cōpetit cōditio ex lege, vel statuto, vel officium Iudicis, non autem actio ex testamento, ita singulariter tenet Bald. in l. 1. in vltim. colum. C. si quis omiss. cau. est, quia hæres adeundo hęreditatem dicitur quasi contrahere cum legatariis, l. apud Iulianum §. fin. ff. ex quo cau. ex quo oritur actio personalis ex testamento, contra heredem, ergo si non adita, non potest contra eum oriri actio personalis ex testamento, prędicta autem procedunt posito
7 pro vero, quod testator possit talem clausulam in testamento apponere: scilicet, quod valeant legata, etiam non adita hæreditate per hæredem, pro cuius intelligētia recurre ad Bald. vbi supra. Amplius ad hęc nota, quod cum ex præcedenti forma testamenti appareat, quod plures fuerint in testamento prohibiti alienari, & fuerit additum, quod res deberet remanere fir-
8 mà, & stabilis per vniuersum tempus apud ipsos prohibitos, eo casu valet prohibito: & prohibiti videntur vicissim ad fideicommissum vocati: ita notabiliter declarat Io. Crot. in §. Diui num. 1. ff. de legat. 1. ita etiam videtur sentire Soccin. in §. cohære-
9 des col. 6. ff. de verbor. obligat. An autem prohibitio diuisionis possit in perpetuum prohiberi, Alex. in l. si non sortem §. si certum ff. de cond. indeb. tenet, quod sic, quia talis prohibitio diuisionis, censetur prohibitio alienationis, Ias. tamen dicit, quod ad tempus potest testator prohibere, & in hoc nemo discordat per textum citatum in l. 4. in principio ff. de cond. instit. Secus tamen in perpetuum, referen. opinionem Paul. de Cast. determinan. quod non sicut enim in contractibus talis conuentio non valet l. in hoc iudicium §. si conueniunt, ita nec in vltima voluntate; cum bonum sit argumentum de contractibus ad vltimas voluntates, & quia etiam communio solet discordias parere, pręcipuè inter fratres, vt per eundem Ias. in d. l. si sortem sub num. 5. eodem titulo, & quod ad tempus tantum possit prohiberi diuisio, dicit Clarus in §. testamentum in quæst. 67. in versic.
10 quarto, per totum, Illud quoque non est pręter eundum, quod vbi testator constituerit fundum, villam, vrbem, aut castrum aliquod iure maioratus, in aliquo deferri, tunc testator dicat talia bona sua velle deferre Titio, ac eius liberis, & descendentibus in infinitum, titulo, & iure maioratus, ita vt post mortem ipsius Titii, illi in dicti testatoris bonis succedat eius alius maior natu, & successiue eius liberi, ac nati, & nasci turi ab eis in infinitum, intelligendo semper de maiori nato, & descendente ab eo, exclusis patruis, & eorum filiis, ita vt, dicta testatoris bona ad vnum tantum ex successoribus, & maiorem in infinitum, ac diuidua, & absque aliqua illorum diminutione, diuisione solum, & insolidum pertineant, quę bona vinculo maioratus submittit, prohibendo illa non posse alienari, nec a primo, nec a quarto, nec ab octauo successore, immo prohibitionem alienationis tacite, & expresse perpetuam esse voluit, & vult. Si enim maior natu sine liberis decesserit, alteri fratri maiori nato hęreditatem, & bona integre, & absque aliqua diminutione restituat, cui faciat eandem prohibitionem de qua supra, quam prohibitionem non solum voluit locum habere in tertiam, & quartam, sed etiam in quintam, & alias vlteriores generationes, ac etiam perpetuam esse, cum velit testator dicta bona permanere in domo, & familia ipsius testatoris titulo, seu iure maioratus, & primogenii, hæc probantur per Roder. Xuar. in quęst. de maioratu col. 5. & l. quoniam in prioribus C. de innoffic. testam. extensione 10. col. 20.

11 Ad hæc tamen nota, quod pater non priuet totaliter alios filios hęreditate, quin saltem iure institutionis, relinquat eis corū legitimam, vt per Ias. post alios in l. is potest sub nu. 28. ff. de acquir. hęred. & l. nemo potest ff. de leg. 5. is autem dicitur primogenitus qui tēpore mortis patris alios antecedit, quia sucessio habet naturam relationis ad tempus mortis, & ideo inspicitur prioritas, quę tunc in rerum natura versatur, ad l. ex facto §. pen. ff. ad trebell.

Et licet in hac re tanquam satis ardua, & nobilis importantię complura alia, tam respectu formæ dicti maioratus, quam aliorum temem eratus magis diffuse referre de-

sius præsentia constitutam eiusdem B. tutelam petentem, & affectantem, cum eadē tutela sibi secundum iuris ordinem desera tur, & ipsa sit in ea cæteris præferenda, eidem B. pupillo tutricem constituit, & deputauit, illiusq. personæ, & bonorum administrationem decreuit, dicendo eidem, & tèr replicando, est tutrix dicti B. vtilia pro eo facito, & inutilia prætermittito.

Et ita eadem domina A. facere promisit ipsiusq res, & bona ad commodum, & vtilitatem ipsius pupilli bona fide custodire, & saluare, inuentarium de rebus ipsius fideliter conficere, & administrationis suæ rationem, tempore debito, cum integra reliquorum restitutione reddere, & pro eo, quod sic faciet, & ibidem pręsens N. qui sciens, &c. Sponte, &c. pro dicta domina A. accessit, & promisit, vti principalis principaliter, & insolidum accessit, quem præsentem eadem domina A. promisit releuare indemnem, ita quod, &c. alias, &c. Pro quibus omnibus, &c.

Renuncians dicta domina A. ben. Se natusc. Velleian. & secundis nuptijs, & omni alij legum auxilio, de quibus iuribus & legibus auxilijs præfata Domina A. fuit per eundem D. Iudicem ad plenum certificata pro quibus præmissis præfatus dominus Iudex suam, & dictæ suæ Curiæ auctoritatem interposuit, supplētis, &c. Super quib. &c. Actum, &c.

De tutela, quę datur ad instantiam matris. Cap. XLVII.

1 *Alia forma tutelæ, quæ datur ad instantiam matris secundo nubentis.*
2 *Mulier, quæ transiuit ad secūda vota, an per mortem secundi viri recuperet tutelam.*

Coram, &c. Iudice, &c. Personaliter constituit se d. A. & instanter petiit B. & C. filijs suis habitis ex q. I. suo viro dari P. protestando se velle nubere, & tutelam deferre, qui magnificus D. Iudex, &c. Inquisitione pręmissa, dicto P. promittēte, & iurante mihi notario; nomine dictorum pupillorum, stipulanti vtilia agere, & inutilia prætermittere & pupillaria bona saluare, atque defensionem legitimam facere, et sine mora suscipere dictam tutelam, decreuit, ac ipsum tutorem constituit.

Reliqua extende, vt supra excepta dicta renunciatione mulieris,

2 Quid si mulier per transitum ad secunda vota amiserit tutelam, mortuo secundo viro, velit eam recuperare, quæritur an possit, & videtur, quod sic, re integra, scilicet si pueri tutorē nō habeāt secus si tutorem habent quia iura semel perdita iterari non debent, vt per Specul. in §. nunc dicendum de anomalis tutoribus in 3. part. lib. 1. de tutore, se anomalis tutoribus.

De anomalis Tutoribus. Cap. XLVIII.

1 *Aliqua referuntur de anomalis tutoribus.*
2 *Mater & Auia non coguntur tutelam suscipere.*
3 *Nec admittuntur ad tutelam, nisi præuia confirmatione Iudicis.*
4 *Promissio tutoris de suscipiendo defensionem pupilli necessaria videtur.*

Cum aliqua dixerimus de tutoribus testamentarij legitimis, & datiuis, nunc aliqua dicenda erūt de anomalis tutoribus pro quorum intellectu dico, quod tutela anomala, seu extraordinaria, est scilicet matris, aut auiæ, dicitur autem anomala, quia non est testamentaria, neque legitima, neq. datiua, testamentaria non est, quia lex prohibet fœminā dari tutricem in testamento, vt ff. de testam. tut. iure nostro, cum ipsa cognata, non autem agnata dicatur, cum sit per fœminam sexum coniuncta, ergo non est legitima vt ff. vnde cognati l. prima in tantum, quod si est data, non habet ius constituendi actorem, nec videtur posse administrare:
1 si enim dari posset, cogeretur inuita tutelam suscipere, sed ei permittitur, si vult vt C. quando mulier. tut. off. fun. aut matris aut auiæ in tantum, quod mater, vel auia, vt dixi dari nō potest a marito tutrix in testamento filio, vel nepoti, cum sit virile officium, vt ff. de tut. l. tutela, & propterea
2 requiritur, quod sit confirmata, seu decretata á Iudice, vt in l. fin. C. de cur. fur. & in illud quoque non est prætereundum in hoc tutelæ materiæ, quod tutius est apponere, prout apposui, quod tutor promittat defensionem pupilli, seu pupillorum sine mora suscipere, vt tenet Bart. in l. legitimos circa finem prin. ff. de l. tut. vbi dicit, quod per hoc vidit iam multas tutelas cessari, eo qua in instrumento non erat apposita illa verba obligatoria susceptionis dictæ defensionis, tamen Bald. in d. l. legitimos in

§. omnem, tenet quòd non sit necessarium quòd formaliter apponantur dicta verba, sed sufficiunt æquipollentia: per quæ in effectu promittitur specialis defensio pupilli, sed quod sufficiant illa verba obligatoria, de vtilia faciendo; vt per Ias. in l. Prætor, ait ff. de oper. nou. nunciation. sub nu. 9. Quia iura magis considerant effectum, quàm formam verborum: tamen ex dictis Ias. patet: quòd decisio Bartol. est communiter approbata, vt ibi in fine ex rationibus ibi relatis, scilicet, quòd talis promissio explicitè est de forma, ex quo nota, quòd vbicumque lex in aliquo actu: per forma requirit aliquod expressum verbis generalibus, quamuis videantur æquipollentia, vbi ibi sub num. 10. in principio, quod voluit hic dixisse, ad rememorãdum Notarijs, quod ad tollendam causam dubitandi clausulam, seú promissionem hanc non omittant.

De constitutione Actoris. Cap. XLIX.

1 *Forma constitutionis Actoris.*
2 *Tutor non potest constituere actorem ante contestationem litis.*
Secus autem minor cum præsentia Tutoris, & decreto Iudicis.

1 Coram, &c. Tutor P. cuius negocia im-
2 peditur agere, quia abest, debet, vel infirmus sit sponte, &c. Fecit, & constituit B. Actorem, & defensorem ad gerendum, & administrandum negocia dicti P. pupilli in iudicio, & extra, & specialiter in causa, quam dictus pupillus habet cum N. vt eius periculo administret recipiat, & exerceat actus omnes, & quicquid per eum factum fuerit firmum, & ratum perpetuó fore promittit, ad quæ omnia Iudex interposuit decretum, suamq; interposuit auctoritatem.

3 Et licet tutor, seú curator non possit in causis pupilli, vel adulti Procuratorem, seú actorem ad lites constituere ante litis contestationem, vt per Specul. in §. contra actorem in 3. par. lib. 1. sub num. 4. de actor. constit. Tamẽ bene possunt ipsi minores cum Tutoris auctoritate, hoc facere vt ibi. Si autem tutor infirmitate, vel alia iuxta causa impeditus, tutelam administrare nequit, vt fortunarum suarum periculum euitet, Iudicis decreto actorem constituat, iuxta text. in l. si actor. C. de appe. l.

De Inuentario conficiendo à Tutoribus. Cap. L.

1 *Tutores inuentarium conficere tenentur.*
2 *Forma inuentarij.*
3 *Requisita in confectione inuentarij.*
4 *Consuetudo attenditur in confectione inuentarij.*

1 Tutores, siue Testamentarij, siue datiui sint, antequam legitimè administrare valeant inuentarium rerum, & bonorũ hæreditatis cõficere tenentur, vt per Bart. in l. Tutor, qui repertorium ff. de administ. tut. cuius forma talis est.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, amen, &c.

2 Tutor constitutus, & decreto Iudicis confirmatus Seio pupillo, & hæred. q. B vt patet instrumento eiusdẽ tutelæ manu mei Notarij scripto, cum ob dolũ culpã euitandam, omnisq; fraudis suspicionem tollendam, & ne bona pupillorum, vel minorum lapsu temporis depereant, Tutores de bonis ipsorum inuentarium conficere teneantur, secundum legitimas sanctiones: Ideò in Dei nomine præsens inuentarium mox postquã fuit constitutus, & confirmatus de reb. cred. & deb. atq; nominibus debitorum hæreditatis d. q. B. & ipsius pupilli sub anno, &c. die, &c. præmisso venerabilis sãctæ Crucis signaculo fecit. In primis dixit, & asseruit se in hæreditate pdict. inuenisse duo scrinia tot vegetes, tot mensuras bladi, & tot vini, secundo immobiles puta domos, & possessiones, terras per loca quæ designentur, 3. & vltimo credita, & debita dicens, protestans idem Tutor, & quæcũque alio de cætero, de bonis dicit q. B. seu ipsius pupilli ad sui notitiã peruenerint, omnia illa manifestabit, & huic inuentario per meam, vel alienam manum faciet fideliter inscribi. Formam alterius inuentarii rerum & bonorum hæreditatis, quæ aditur cum beneficio legis & inuentarij, habes in meo libello Praxis Iudicial. And Cam. ad quam recurre, & melius ad Specul. in 2. par. lib. 2. §. dicto sub num. 21. edit. instrument. & magis plenè habes per Bald. de qua in infrascripta forma cuius requisita singularim, pro maiori illorum

3 intellectu hic enumero. Primo scilicet, quod inuentarium inchoetur infra triginta dies, à die scientiæ hæredis hæreditatem fuisse delatam, Secundó; quòd perficiantur in-

infra sexaginta dies, quando res sunt in eodem loco. Tertió, quòd describantur res mobiles, & immobiles, & perfecto inuentario hæres faciat protestationem, quod hæres in inuentario faciet describere reliqua bona, prout in supradicto inuentario dicitur. Quartó, quòd inuentarium scribatur manu publici Notarij Quintò quód creditores hæreditarij citentur ad videndum fieri inuentarium, pro certis die, loco, & tempore. Sextó quód heres se subscribat, & quod omnia legaliter fecit sine dolo. Septimò, quod in principio ponatur signum Crucis Octauò requiritur præsentiam testium. Nonó; quòd testes cognoscant hæredem, (licet hæc omnia de iure requirantur,) tamen de consuetudine non seruatur tot solemnitates, alias vix posset fieri inuentarium, cum tot, & tantis iuris requisitis. Ideó sufficit inuentarium fieri secundum consuetudinem loci Notariorum, in quo fit inuentarium, vt tradit Iason in l.sumus iam C.de iure deliberandi per totum, quoniam si de consuetudine Regionis fit, quod non fiat inuentarium cum tot iuris requisitis, non videtur in culpa consuetudinem seruans, Specul. lib. 2. in §. dicto sub num.8.de instrumen.edit.

De aditione hereditatis. Cap. LI.

1 *Forma aditionis hæreditatis, cum beneficio legis, & inuentarij, vna cum inuentario, de qua intraſt. Bald. de Perusio.*
2 *Vtilitas, quæ habetur ex confectione inuentarij.*

1 Constitutus Lucius Caij Ciuis Perusinus coram sapienti D. Ioanne Baptista Iudice communis Perusij super his, & alijs legitimis actibus cōstituto per d.Episcopum pro tribunali sedente in tali loco, in qua Ciuitate, & Territorio sunt facultates, & bona, & maior pars hereditatis dicti Caij, dixit, & exposuit dictum Caium decessisse condito testamēto, & scripto manu Alexandri Notarij, in quo testamento sibi hæredem vniuersalem instituit prędictum Lucium; vnde cognoscat ad eū dicti Caij hęreditatem ex testamento insolidum deuolutam, dubitās an dicta hereditas sit soluendo, necne nolens prędictam Caij hęreditatem inconsultè, sed legis consilio ipsam hęreditatem quęrere, nec creditoribus, & legatarijs, vltra vires hęreditarias teneatur, cum beneficio legis, & inuentarij in hæreditatem acceptauit, & ipsi hæreditati se immiscuit, & ad hoc, vt inuentarij beneficium à iure concessum, & illęsum, & integrum reseruetur: petijt vocari, & citari omnes, & singulos creditores, & legatarios, & omnes quorum interest, vel interesse, etiam potest, quòd si est aliquis, vel aliqui, qui credant sua interesse, quod certo termino, arbitrio dicti D. Iudicis moderando, debeāt corā dicto Iudice in dicto loco comparere ad videndum dicti inuentarij inchoationem, & eius perfectionem, & cōfectionem ad opponendum, & contradicendum, quicquid volunt & possunt: quare dictum inuentarium fieri non debeat, vel non possit, etiam peremptorię, alias à dicto termino in antea procedetur ad inchoationem, & perfectionem dicti inuentarij eorum, cuiusq; ipsorum absentia, & contumacia non obstante, & specialiter, & nominatim petijt citari A.B.C.& D.creditores, quatenus in dicto termino, & peremptorię compareant legitimè ac omnia, & singula supradicta alias procedetur vt sup. Qui d. Iudex viso dicto testamento, & dicta aditione hæreditatis, & audita petitione dicti hæredis, commisit tali nuncio præsenti, & intelligenti, quatenus in dicto termino, & peremptorie ex sui parte, & mandato citet dictos A.& B.legatarios, & dictos C. & D. creditores, & quemlibet eorum specialiter & nominatim personaliter, si eos personaliter inuenerint, alioquin ad domum eorum, & cuiuslibet q.eorum solitæ habitationis, & generaliter omnes, qui se opponere voluerint, & sua putauerint interesse, quatenus in dicto loco, die tali debeant per se, vel suos procuratores, & legitime & peremptorie comparere, & alias procedetur ad inchoationem, & confectionem dicti Inuentarij eorum, & cuiuslibetque eorum contumacia non obstante, & schedulam portet, & dimittat, & dicto d. Iudici referat more solito. Die tali, &c. dictus nuncius eius, & rediens retulit se viuo mandato dicti D. Iudicis citasse prædictos superius nominatos, videlicet A.& B.personaliter C. & D. eorum domui solitæ habitationis, & in conuicinia dicti Caij testatoris, & in alijs locis publicis dictę ciuitatis Perusij, & generaliter omnia alia fecisse, & dixisse quæ habuit in mandatis, & hæc ad petitionem dicti Lucij præsentis, & petentis. Die tali, &c. in termino supra dicto

dicto dictus Lucius comparuit coram dicto d. Iudice, vt supra pro tribunali, sedente præsentibus honorabilibus viris B. Step. & Am. ciuibus dictæ ciuitatis notis, & honestis, & immobilia possidentibus, & omni exceptione maioribus adhibitis vocatis, & rogatis loco creditorum, & legatariorum absentium, & dd. Franc. & Iac. omnibus testibus adhibitis vocatis, atque rogatis per dictum hæredem, & scripti inuentarii sint testes, & petiit primo interrogari per d. D. Iudicem dictos testes suo iuramento, si possideant idoneam substantiam in dicta Ciuitate Perusina, & si cognouerunt dictum Caium testatorem, & si cognoscunt præfatum hæredem, & si sunt locupletes, fide digni, bonę conditionis, & famæ. Qui D. Iudex, dicta petitione audita, interrogauit dictos testes prius eis delato, & præstito iuramento, super præmissis, qui testes, & quilibet eorum de se ipso, & de aliis contestibus asseruerunt, agnouisse dictum testatorem, & cognoscere dictum hæredem, & se possidere immobilia, & esse bonæ conditionis, & famę & habuisse notitiam de facultate testatoris. Postquam immediate dictus D. Iudex interloquendo pronunciauit dictos testes fore idoneos, ad videndum inchoationem, prosequutionem, & perfectionem dicti inuentarii, & hoc ad petitionem dicti hæredis præsentis, & petentis, & non comparentium contumaciam primitius & ante omnia legitime accusantis. Postquam immediate dictus hęres volens ad inchoationem dicti inuentarii procedere, & pro principio, & praambolo dicti inuentarii fecit propria manu venerabile signum sanctæ crucis. Item dixit esse, & inuenisse in dicta hæreditate res infrascriptas. In primis vnam domum confinatam, & item vnam cultricem de serico, & alia reliqua, &c. & hoc pręsentibus, & videntibus, ac intelligentibus dictis testibus, adhibitis, & rogatis. D. Iudex mandauit dictis testibus, quod debeant interesse vsque ad consumationem dicti inuentarii. Postquam incontinenti P. legatarius coram præfato D. Iudice comparuit, & protestatus fuit, quod suum legatum ponatur in inuentario. Item comparuit N. creditor, & protestatus fuit quod suum creditum ponatur in inuentario, & hoc præsente dicto hęrede, & dicente, & protestante dicto legatario, & creditori, quod ostendant iura sua, & quod est paratus ponere in inuentario, quatenus de iure poni debeant, alias non Principiato itaque inuentario (elapso primo mense) duos menses sunt ad perficiendum. Modus ergo illius perfectionis est iste. Existens dictus Lucius hæres, coram dicto domino Iudice pro tribunali sedente, vt supra, volens dictum inuentarium prosequi, & finire, petiit vocari, & citari creditores, & legatarios dicti Caii, & generale proclama fieri, quod si est aliquis, vt supra Die tali, &c. in dicto termino comparuit dictus Lucius, & citatorum non comparentium, contumaciam accusauit. Postquã immediate infrascripta bona tamquam hæreditaria hæreditatis dicti Caii dictus hæres inseruit Talem vineam item vnũ in fortiatum, & reliqua, &c. Protestatus quod si qua per errorem posuit, non ponenda, ex nunc eleuat de dicto inuentario, & si qua per errorem omisit ponere, cum ad notitiam eius peruenerit, ponet, & hoc præsente dicto D. Iudice, & dictam protestationem admittente, in quantum de iure teneatur, & debeat. Postea incontinenti dictus Lucius se subscribat, si scit litteras, si autem nesciat, dicat se nescire. Subscriptio heredis hæc est. Ego Lucius hęres ex testamento Caii patris mei cum beneficio l. & inuentarii prædictum inuentarium incepi, & perfici bona fide, & sine fraude, teste mihi existente venerabilissimo signo sanctæ crucis, quod proposui super scriptis, & subscriptis testibus, & à me adhibitis, & rogatis secundum formã iuris, si hæres nescit scribere, alius subscribat pro eo in prima, vel in tertia persona modo prædicto. Subscriptio testium hæc est. Ego Mar. Testis vocatus, adhibitus, & rogatus à dicto Lucio hęrede, & a dicto D. Iudice vt supra sedente in locum maxime creditorum, & legatariorum absentium subscribo me, & iuramento pręstito, corporaliter ad sancta Dei Euangelia, & per dictum ven. signum crucis, iuro dictum inuentarium, secundum conscientiam meam, esse inceptum, & perfectum à dicto hærede, me præsente bona fide, & sine fraude, & me omnia vidisse à principio, vsque ad finem, & non esse conscium alicuius malignitatis (ita adiuuet me Deus) & hæc ad sancta Dei Euangelia, & assero me cognouisse dictum testatorem, & dictum hęredem, & me immobilia possidere, & eadem forma ceteri se subscribant.

&

& si omittuntur illa verba in locum, &c. non est vis quia præsumuntur coram Iudice omnia solemniter acta. Quibus omnibus, & singulis sic peractis dictus D. Iudex (vt supra) pro tribunali sedens suam, & dictę suæ curiæ auctoritatem, & decretum interposuit. Et si vis quo nihil obiici possit, citentur de nouo citandi ad veniendum, & opponendum, quare non debeat pronunciari inuentarium legitime confectum, & quare non debeat super eo interponi decretum Quo facto Iudex pronunciet inuentarium legitime confectum, Arg. l. tutor á patruo ff. de confir. tutor sequitur videre de subscriptione notarii hoc modo. Ego N. notarius, &c. & nota quod vbi sunt duo notarii, non videtur necessarius aliquis testis pro rescripto §. si vero absunt in auth. de hered. & falcid. sed tres testes loco creditorum, & legatariorum absentium semper sunt necessarii.

2 Vtilitates autem, & quę habentur ex aditione hæreditatis, & confectione inuentarii, singulatim enumerantur per Iaf. in l. fin. §. & si præfatam C. de iure delibe. ad quem pro illarum intellectu recurrere poteris.

De Repudiatione hęreditatis. Cap. LII.

Forma repudiationis hæreditatis.

ARnoldus filius q. B. coram spectabili viro D. N. Iudice constitutus, qui hereditatem dicti q. B. sui patris sibi ex paterno testamento delatam, vel ad se ab intestato spectantem sibi verisimiliter credit esse damnosam, ne á creditoribus ipsius hęreditatis pulsetur in aliquo, seu grauetur, omnimodo se ab eadem hęreditate abstinuit, & eam, ac omne ex ea commodum, & incommodum penitus recusauit. Si vero extraneus hęres eam repudiat, sic dices.

Arnoldus filius P. hęreditatem B. sibi ex testamento ipsius B. delatam, verisimiliter existimat, sibi fore damnosam. Idcirco constitutus coram magnifico D. Iudice, &c. ipsam hæreditatem omnino repudiat, ac omne ex ea commodum, & incommodum penitus recusauit, & recusat.

Nota quod abstinere, & immiscere est proprie suorum hęredum. Repudiare autem, & adire est extraneorum, vt instit. de hęred. qualit. & diffe. §. in extraneis. C. de iure delibe. super rubrica.

De curatore dato in testamēto. Cap. LIII.

Forma confirmationis curæ datę in testamento.

IN Dei nomine Amen, &c. Coram, &c. Hieronymus, &c. qui exposuit eidem d. Iudici (vt supra) pro tribunali sedente, qualiter diebus proxime elapsis vita occubuit q. Stephanus, &c. suo condito testamento, in quo sibi hęredem instituit Danielem eius filium legitimum, & naturalem in pubertate constitutum, cui reliquit curatorem ipsum Hieronymum, prout continetur in testamento manu publici notarii rogato, ad effectum validitatis sibi commissę curæ, & omnium per eum gerendorum, petiit ab eodem d. Iudice vt supra pro tribunali sedente, dictam eius curam sibi confirmari, & quatenus opus sit eam de nouo decerni, offerens separatum dictam curam, & defensione personæ & iurium ipsus Danielis suscipere, aliasq. & alia facere, ad quę de iure tenetur. Qui magnificus om dinus Iudex, vt supra, pro Tribunali sedens, habita plena informatione de tenore testamenti dicti quondam Stehpani, in quo idem Hieronymus fuit Curator deputatus dicto Danieli, ipsum quidem Hieronymum in curatorem confirmauit, & quatenus opus fit, dictam curam personæ, & administrationem bonorum dicti Danielis decreuit dicendo eidem Hieronymo, & ter replican. esto curator, & alias, prout in supradicta forma tutelæ datiuæ, quam reassumere poteris, & sequere de verbo ad verbum, prout in eo mutandis mutatis.

De Curatore dando ventri. Cap. LIV.

1 F*Orma curæ datæ ventri vxoris.*
2 *Mater an sit admittenda ad curam filij.*

1 SI vero datur curator ventri vxoris, & bonis, seruetur forma tutelæ, quæ datur ab intestato, præuia expositione facienda coram Idice, & vbi mulier narret virum suum decessisse ab intestato, ipsa relicta pregnante, prout ex apparentia corporis videre est, & vt informari potest ipse Iudex ab obstetrice, & aliis mulieribus ibidem præsentibus, & prędicta vera fuisse, & esse affirmantibus, & ne bona relicta

functi qui absit ab Vrbe, proceditur modo ante dicto: sed curator illi hæredi certo, nõ autem hæreditati iacenti deputatur.

8 *Quomodo procedendum erit contra hæredem minorem.*

9 *Si hæres est infans, non poterit citari, & quare.*

10 *Qui citari debent, quando hæres infans est, & quomodo.*

11 *Infanti proximior aliquis in actorem eligitur, & plura requisita circa hanc deputationem.*

12 *In omnibus prædictis casibus mandatum cõtra bona defuncti decernitur.*

13 *Si curator non est generaliter deputatus ad omnes causas, alij creditores processum cõtra eum formare nequeunt.*

14 *Deputatur aliquando curator furioso, & quomodo, & quæ necessario verificanda sunt*

15 *Deputatio Curatoris bonis mercatoris decessi.*

1 SI quis habet debitorem, qui hic in Romana Curia decedat, nullis relictis hæredibus, qui citari possunt, ad effectum habendi exequutionem contra bona? ita proceditur. Citentur hæredes sint, velintq. D. N. ad comparendum legitime, & acceptandum, vel refutandum hæreditatem, prædicti q. N. alias videndum deputare Curatorem illius hæreditati iacenti, primó pro prima dilatione ad p. d. Citatio hæc datur cursori, qui facta diligentia reperiendo hæredes domi, in qua dictus q. N. mortuus fuit in vicinia, & alijs locis publicis, & de hoc relatione facta, Iudex committit hanc diligentiam per duos cursores faciendam.
2 Qua facta, fit alia similis citatio, & traditur eidem cursori, qui vna cum alio cursore
3 diligentiam facit, & subinde ambo referunt fecisse diligentiam, & non inuenisse, vt supra, sequuta hac diligentia per duos cursores, Iudex decernit processum per affixionem ad valuas Curiæ, & domicilij de-
4 functi, si illud habebat. Sin autem per affixionem ad valuas Curię, & aciei Campi Florę, post hæc fit alia citatio in hunc modum. Citentur per affixionem ad valuas Curiæ, & aciei cãpi floræ, seú domi solitę habitationis q. N. hęredes si qui sunt, &c. sequere ad vnguem, vt in citatione superius posito. In cuius citationis termino Iudex mãdat citari ad idem pro secunda dilatione, & fiunt aliæ tres citationes simili modo pro secunda pro tertia, & pro quarta, & superabundanti dilatione interpellate, vna die pro alia, & pręuio Iudicis decreto. In termino vltimę citationis, quę fit per quarta, & superabundanti dilatione comparet creditor, & curatorem hęreditati iacenti
5 deputandum, ac fideiussorem pro eo con-
6 ducit, quem curatorem Iudex deputat sub forma de qua supra. His pręmissis citatur curator ad omnes actus requisitos, ac si esset principalis. Verúm si debitor in Curia
7 Romana moritur condictio testamento, & in eo relicto certo hærede, qui ab Vrbe abfit, pręcedentibus diligentiis, modo pręmisso faciendis, curator, seú defensor hæreditatis, & bonis defuncti, non autem hęreditati iacenti deputatur, cũ certus absit heres, contra quem iudicium, (vt natura causę suadet) formatur, pro satisfaciendis creditoribus hęreditarijs, quibus creditoribus hęreditatis prius, & deinde honoratis in testamento de bonis hæreditarijs satisfiet, per Soccin. Iun. in l. 1. in tit. de l. 1. nu. 327. Dec. conf. 509. Curator etiam datur bonis ad instantiam illius, qui speret succedere ab intestato, & quid postulat,
8 rectè postulat, quia sua interest bona conseruari, Angel. conf. 108. colum. 1. Alexan. conf. 4. num. 4. lib. 2. sed si mortui debitoris heres minor sit, & curatore indigeat, citatur ipsemet heres, quamuis minor sit, modo tamen maior sit septennio ad comparendum legitimè, & alias videndum sibi deputari curatorem, seu actorem ad lites primo pro prima dilatione. Et seruatis modo ante dicto quatuor terminis, actorem ad lites, vel curatorem, Iudex deputat, cũ
9 quo fit legitimus processus, vt supra diximus. At si heres infans est minor septennio, non potest ad causam citari, cum non habeat velle, neque nolle, sed citatur tutor testamentarius, si est: sin autem mater tanquam necessaria, & legitima tutrix, & administratrix sui filij, seu agnati, & cognati, sin minus citantur, in quorum est potestate, ad comparendum in iudicio coram dictum, & minorem defendendum, ac petendum ei curatorem, seu actorem, ad lites deputari, alias videndum illum per Dominum ex officio deputari, Afflict. decis. 262. nu. 2. & seq. & pręcedentibus supra narratis dilationibus per Iudicem actor ad lites
10 siue curator aliquis proximior, aut aliquo modo attinens deputatur, ne infans indefensus remaneat, vt habetur in superius allegata

legata decis. per totum, vbi habetur, quod processus factus cũ curatore aliter, quam supradicto modo deputato, est nullus: quia Iudex dare curatorem infanti, qui non po-
1 test petere curatorem sibi dari: quia illa ętas quicquid videt ignorat, curator autẽ ad lites non datur nisi petenti, Alex. cõs. 22 in fin. Bald. in cap. 1. de milit. vassal. qui cõtum. est, fit ergo processus modo præmisso; & mandatum contra bona defuncti tãtum
12 conceditur, si superuenerint alij creditores, & citent curatores, vt supra deputatos
13 processus non est validus, nisi deputatio se extendat ad oẽs alias minoris causas. Deputatur nonnumquam curator furioso, seu mentecapto ad illius proximiorum istan-
14 tiam, examinatis testibus summariè, & extraiudicialiter super eo, q N. est mentecaptus, hisq; examinatis Iudex personæ, & bonis prædicti N. curatorem in gradu proximiorem, cum solita cautione, de vtilia faciẽdo, & inutilia prætermittẽdo ex officio deputat, nec requiritur super hoc plenaria cognitio, seu inquisitio, sed sufficit, q aliqualiter constet de furore, vel adhibere medicos qui hoc cognoscant, vt in l. obseruare ff. de cur. fur. & pro citata per Alex. cons. 86. vers. verum est, q causæ cognitio n. 5. & ratio, quia talis deputatiô curatoris non causat præiudicium ei, cui deputatur. Idẽ deputatur curator, prodigo, vt habetur per Spec. in lib. 1. par. 3. in tit. de curatore. Daputatur etiã curator bonis defuncti, seu decocti, instantibus creditoribus, quorum requisita satis diffuse explicaui in d. meo libello Praxis Iudicialis sub ca. 52. lib. 2. eo. tit. cuius instrumenti deputationis curatoris bonis decocti, tanquam non semel occurrere, hic conscribere volui, & hæc est.
5 In nomine Domini Amen. &c. Anno, &c. Cõparuerũt corã R. P. D. A. I. D. ac vtriusquæ signaturæ S. D. N. Papæ referendario, Illustriss. Reuerendiss. D. Aud. Cam. in ciuilibus Locumtenẽ. meq. Notario, &c. mag. DD. N. & N. deputatis à creditoribus d. N. olim mercatoris in Vrbe, & pro omni eorũ priuato, & particulari interesse, & dictis nominibus respectiue, stãte notoria decoctione, & fallimento dicti N. petierunt ad istãtiam, & commodum ac vtilitatem dictorum creditorum, & vt celerius eis de eorum respectiue creditis satisfiat, aliquem in curatoris bonis iacentibus dicti N. deputari, qui curator ad eorundẽ creditorũ vtilitatẽ, & vt celerius eorum credita consequi possint, & valeant, omnes & singulas actiones mouere, pertractare agere, defendere, prosequi, & expedire in iudicio, & extra possit, & valeat, & confisi præfati dd. N. & N. nominibus, quibus supra de fide d. A. petierunt eundem A. in curatorem bonis dicti N. vt supra deputari, omni meliori modo, &c. Qui Reuerendissimus Dominus Locumtenens, attendens requisitionem huiusmodi fore iuxtam, & rationi consonam, dictum dominum A. ibidem præsentem, & onus huiusmodi in se sponte suscipientem in curatorem bonis præfatis, ad effectum omnes, & singulas actiones contra quoscunque mouendi, & quascunque motas actiue, passiue pertractandi agẽdi, defendendi, & prosequendi in iudicio, & extra, necnon pecunias, & creditã quæcunque exigendi, & recuperandi, ad effectum, vt beneficio dictorum creditorum deponantur pœnes aliquem campsorem, fide, & facultatibus idoneum, per supradictos DD. deputatos deputandum, & de exigendis, & recuperandis quoscunque quietandi, ac iura, & actiones si opus fuerint cedendi, cum clausulis solitis ad lites, & cum omnibus facultatibus, & auctoritatibus talibus curatoribus dari solitis, & consuetis, & de iure requisitis, & in similibus necessarijs, & opportunis deputauit. Dicendo eidem curator esto, & vtilia prædictis creditoribus, & bonis facito, & inutilia prætermittito.

Et quod ita faciet præfati dñi N. & N. proprijs, & priuatis nominibus, ac vti principales principaliter, & insolidũ scientes, se, &c. Sponte, &c. pro dicto A. fideiusserunt, & promiserunt, quos DD. N. & N. sic promittentes præsentes, &c. dictus dominus A. a fideiussione, & promissione huiusmodi indemnes penitus, & fine damno releuare promisit, ita quod, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus pręmissis &c. Super quibus omnibus, idem R. P. D. Locumtenens, vt supra, pro Tribunali sedens, ad petitionem, & instantiam dictorũ dñi deputatorum auctoritatem suam, qua fungitur, & dictæ suę Curiæ decretum interposuit, supplendo omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan in præmissis interuenerint, omni meliori modo, &c. super quibus, &c. Actum, &c. presentibus testibus, &c.

Deinde, & incontinenti coram eo R. P. D. Locumtenente in loco, vbi supra, po Tri-

Tribunali sedente, meq. notario, &c. comparuit idem D. A. curator, vt supra deputatus cum præsentia, decreto, & auctoritate dicti R. P. D. Locumtenentis constituit eius dictorum bonorum dicti N. vel illius creditorum & deputatorum prædictorum actorem, Dominum B. in Romana Curia causarum Procuratorem, præsentem, & onus huiusmodi in se sponte suscipientem, ad omnes, & singulas dictorum bonorum: seu illorum creditorum dicti N. lites, & causas, ciuiles, & criminales, prophanas, meras, & mixtas, motas, & mouendas, actiue, & passiue, contra quascunque personas, &c. In quocumque foro, siue iudicio, atque instantia, & coram quibuscumque DD. Iudicibus comparendum, agendum, &c. Cum clausula ad lites, & generaliter, &c. Promittens, &c. releuans, &c. Super quibus omnibus idem D. A. Curator petijt à præfato R. P. D. Locumtenente auctoritatem suam, & dictæ eius Curiæ decretum interponi, qui R. P. D. Locumtenens, vt supra, pro Tribunali sedens, causa cognita suam, & dictæ suæ Curiæ decretum, & auctoritatem interposuit, supplétis, &c. Super quibus, &c. Actum Romæ, vbi supra, præsentibus quibus supra testibus, &c.

Nec præscriptas formulas prætereundas, sed hic omnino tanquam ne cum in R. P. D. Auditoris Cameræ, verumetiam omnibus alijs Vrbis, & aliarum Ciuitatum Tribunalibus, necessarias, conscribendas fore censui.

Quoniam eueniente casu decoctioni alicuius mercatoris, qui timore carcerum statim fugam arripit, & relictis quam pluribus bonis iuribus, & actionibus, in quibus succeduntillius creditores, qui ad effectum eorum credita consequendi, & eorum actiones contra quoscumque in iudicio, & extra experiendi, pro validitate processus desuper faciendi, curent ad præscriptam deputationem deuenire, cuius formam tanquam huic rei conuenientem superius scripsi.

De forma instrumementi, quod extra iudicium exemplatur.
Cap. LVII.

Transumptum, siue exemplum contractum parte non citata non probat.

HOc est exemplum cuiusdam instrumenti, &c. sumpti ex protocollo q. N. Notarij, & manu ipsius Notarij scripti, quod fideliter exemplaui, nihil addens vel minuens, quod sensum immutet, vel variet intellectum, cuius tenor talis est. videlicet, In nomine Domini Amen, &c. Deinde adiunge tibi duos, vel tres tabelliones, cum quibus diligenter auscultabis ipsum exemplum cum authentico, & si inuentum fuerit concordare vnusquisque illorum posito suo signo subscribat hoc modo.

Ego P. tali auctoritate Notarius hoc exemplum vna cum infrascriptis A. & B Notariis publicis manu præsentis N. scriptum fideliter, & diligenti auscultaui, & quia vtrunque concordare inueni, me testem subscripsi.

Alius quoque Tabellio se subscribat hoc modo.

EGo A. tali auctoritate Notarius hoc exemplum vnà cum supradicto P. & infrascripto B. Notariis iuxta authenticum scriptum manu supradicti Notarij scriptum fideliter auscultaui vt supra proxime dicitur.

Postremo vero tu Tabellio, qui exemplasti, posito tuo signo, sic scribes. Ego B. tali auctoritate Notarius, hoc instrumentum iuxta authenticum manu prædicti Notarij, scriptum fideliter exemplaui, & postmodum cum prædictis P. & A. diligenter auscultaui.

Nota tamen, quod idem supradictus modus in iudicio contentioso non probat exemplum, nec valet ex eo exactio fieri, sed tantum, vt solam memoriam faciat, vt extra c. 1. de fid. Instrum. & in auth. si quis in aliquo C. de eden. in §. nunc dicendum ver. & generaliter.

De forma exemplationis alterius instrumenti, in forma probanti.

Cap. LVIII.

2 *NOtarius debet scribere exemplum prout iacet in originali.*
3 *Notarius non potest reassumere exemplum instrumenti alterius Notarij.*
4 *Secus de mandato Iudicis.*
5 *Requisita pro reassumptione Instrumenti regali*

rogati per Notariorum viuentem, impeditum longa absentia.

6 *Notarius rogatus potest extendere clausulas consuetas.*

7 *Quando Notarius subrogatus possit illa extendere.*

IN Dei nomine, Amen, &c. Anno, &c. D.A. Comparuit coram magn. D.B. Iudice, &c. illi humiliter supplicauit: ac instanter petijt, quod instrumentum, cuius forma inferius sequitur, facere in publicā formam redigi, cum ob vetustatem ipsius propter difficultatem probationis, à iure suæ cadere posset, ipso instrumento penitus antiquato. Qui magnificus D. B. Iudex, &c. volens probationibus subueniri, & ne veritate occultata iustitia deperiret, citatis omnibus, qui fuerint citandi, & quos res seu negotium tangit, videlicet N. & N. ipsisq. comparentibus, & nihil releuanter opponentibus, propter quod deberet huiusmodi publicatio impediri, vel etiam se contumaciter absentibus, dictoq; instrumento, vndique diligenter inspecto & inuento, non cancellato, non vitiato, nec in aliqua sui parte abolito, mihi infrascripto Notario pręcepit, vt eius tenorem in publicam formam redigerē, ad fidem perpetuam faciendum: ipsius vero instrumenti tenor talis est videlicet Anno, &c. ponatur de verbo ad verbum tenor, cum omnibus suis subscriptionibus, & signo, & a'ijs qualitatibus, si quę sint postmodum in fine dicatur. Et ego P. Notarius de mandato talis Iudicis, & ipso auctoritatem pręstante, prædictum instrumentum in publicam formam redigi, quia præsens fui in omnibus supradictis, & ipsum originale vidi, & Iudici, ac testibus ostendi, & exposui, & perlegi, non vitiatum, non cancellatum, neque in aliqua sui parte abolitū, seu suspectum, neque in charta, neque in scriptura, nec in signo, si quoq. habeat. Actum in tali loco præsentibus ad hanc publicationem videndum, & audiendum N. & N. testibus vocatis, & rogatis. Hæc autem præscriptam formā perpetuam firmitatem obtinebit in iudicio & extra ad not. per Specul. in sec. par. lib. 2. in §. ostenso, sub num. 7. & sequen. de instrum. editio.

Aduertendum, est tamen, quod Notarius debet exemplare, & abbreuiare, prout iacet in prothocollo, & quod ita de consuetudine vtimur, in tantum, quod si in originali, vel prothocollo, est aliquid non intelligibile, quod nihilominus debet scribere de verbo ad verbum, prout iacet, vt per Iason. in l. idem creditum verf. Quarto adde sub nu. 12. ff. de liberis, & posthumis.

Iam diximus de reassumptione, siue exemplatione contractus ex prothocollo Notarii mortui. Modo non inutile referendum duxi aliqua alia de reassumptione instrumenti rogati per Notarium viuentem, qui se ab Vrbe absentauit, vel aufugit & qui moram trahit in longinquis partibus, in quo breuiter erit dicendum, quod pars, quæ contraxit, petit, quod sibi prouideantur de reassumptione dicti instrumenti per alium Notarium, attenta absentia, seu rebellione dicti Notarij.

Et dubium facit, quia viuente Notario qui fecit instrumentum, non potest ex prothocollo ipsius viuentis alter Notarius reassumere publicum instrumentum; per text. in auth. de tabell. Alexan. in 1. volum. cons. 129. & voluit Anton. de But. in cap. cum P. tabellio circa finem de fide instrument. Bene tamen Notarius, qui fuit rogatus, si est impeditus potest committere alteri Notario, quod de contractu, de quo fuit rogatus, alter Notarius reassumat instrumentum, & ipse postea subscribat, vt per eundem Anton. in cap. inter dilectos 8. colum. de fid. instrument. Si ergo Notarius impeditus, potest hoc alteri Notario committere, ergo hoc idem potest committere Iudex ordinarius, attento impedimento Notarij rogati iuxta Abb. in d. cap. cum tabellio, vbi ponit octo requisita de reassumptione instrumēti, & rogati per Notarium mortuum, seu viuētem impeditum vel absentem. Primum, vt reassumptio fiat ad petitionem eorum, quorum interest. Secundum, vt faciat auctoritate Iudicis. Tertium, vt ille, qui reassumit sit Notarius. Quartum, quod fideliter nihil mutando, addendo, vel detrahendo reassumat. Quintum, quod redigat in publicam formam. Sextum, quod vocetur hi, quorum interest Septimum, quod ille Notarius, qui fuit rogatus, mortuus, vel longo impedimento detentus, vel impeditus propter longam absentiam. Octauum, quod Notarius reducat notam in prothocollo, & quod Notarius possit de mandato Iudicis reassumere propter longam absentiam, & impedimentum Notarij viuentis attestatur Afflic.

in

in decis.6. sub num.3.& 4. Illud quoque non est prætereundum, quod licet Notarius rogatus possit extendere clausulas solitas & consuetas, quæ sunt de natura contractus, vt post alios per Iason. in l. idem credendum ff. de liber. & posthum. sub nu. 10. in fine. Secus autem dicendum erit in alio Notario illi mortuo subrogatus vult talem extensionem facere, ex coniectura præcedentium, & sequentium, vel consuetudine illius alterius Notarij, & non potest, quia ista spectant ad examinationem Iudicis, aut iste Notarius subrogatus vult talem extensionem facere, ex clausulis consuetis communiter apponi per Notarios illius loci, & tunc dicitur, quod bene hoc possit facere, vt per eundem Iason ibi sub num. 11. prope finem eodem titulo, & per Speculat. in §. ostenso in vers. quid in breuiatura. Ratio quia illa communis obseruantia inducit, quodammodo Notarium rogatum in loco illo, confirmatur vnica ratione, quia omninò tales clausulę consuetæ apponi subintelliguntur, & habetur pro appositis, iuxta text. in cap. cum M. Ferrariens. de constit. & ibi not. Bald. Ant. Imol. & alij, qui dicunt ibi esse textum meliorem de iure, quod illud, quod solet apponi in contractu, habeatur pro opposito, et quod non sit scriptum.

Ad hæc nota, quod supradicti relati modi circa exemplationem instrumentorum, iam recesserent ab aula, in Terris Sanctę Romanę Ecclesię mediate, & immediate subiectis, quia in illis seruantur tantum solemnitates, traditæ à Bulla edita per fel. record. Sixtum Papam Quintum, super erectione Archiuij.

De aliquibus clausulis mandati procuræ.
Cap. LIX.

1 *Clausula citra reuocationem, quid operatur.*
2 *Clausula quod non sit melior conditio primitus occupantis, quid operatur.*
3 *Clausula, & alia maiora expressis, quid operatur.*
4 *Clausula, cum potestate substituẽdi, quid importat.*
5 *Clausula, cum libera administratione, quid importat.*
6 *Clausula, promittens habere ratum, &c. quid importat, & quid clausula releuans.*

1 HÆc quoque pauca notanda visa fuerunt, ad intelligentiam nonnullarum clausularum, mandatorum procuræ, quarum singulas formas inferius habes, & primò clausula citra reuocationem quæ communiter in eis à Notariis conscribi consueuit, operatur, vt ambo procuratores sint insolidum constituti, vt per Bald. in rubrica C. de instit. vltim. volunt. ante vers. secundo quæro, & Bartol. in l. cum semes versic. Sed contra ff. de tutel. & in l. si quis cum procuratorib. §. final. ff. de Procuratoribus.

2 Clausula, quod non sit melior conditio occupantis, & quod per vnum fuerit cœptum, per alium perfici possit, operatur etiam, quod quilibet sit procurator insolidum, & vnus possit finire per alium inchoata, non tamen locus sit præuentioni, Bart. & Doctor. in pluribus ff. de procurator. contrarium not. in cap. si duo de procurat. in sexto, & Bart. Cep. in rubr. de verbor. signif. 26. col.

3 Clausula, & ad alia maiora expressis, & quæ exigunt speciale mandatum, quid importet, vide per Iu. de Prat. in l. Pomponius in princ. & in l. Procurator cum libera ff. de Procurat. & Cardin. in clem. 2. q. 16. extra de Procurat.

4 Clausula, cum potestate substituendi semel, & pluries, &c. operatur, quod procurator substituens non desinit esse procurator; secus tamen sine dicta clausula, Bart. in l. quod si forte §. quid ergo circa fin. §. legit. & in l. vero procuratori ff. de solut.

5 Clausula, cum libera, & generali administratione omniũ bonorum, &c. facit, quod Procurator potest exigere, nouare, sacramentum deferre, & aliud pro alio permutare, vt per Specul. in tit. de Procurat. in §. vt autem sub nu. 15. & quod etiam transigere, firmat Ias. in l. transactionis sub n. 9. C. de transact.

6 Clausula promittens habere ratum, & firmum, &c. Operatur, quod ex quo de mandato constat, Dominus cogatur ratum habere, vt per eundem Speculator. ibi sub. num. 12. eodem titulo: Cum autem verba mandati in matrice sunt cæterata & ambigua, & valde dubitetur an insolidum vel simpliciter fuerint constituti Procuratores, si mandatum plenum erit clausulis illis, vt puta absentes, tanquam præsentes, ibi generaliter, & ibi sit talia, ibi promittens, & ibi releuans, eo enim casu iuste

potest

testamenti facti publici, non autem priuati iuris. Parte tamen consentiente posset donare causa mortis, filii enim familias milites in armata, vel litterata militia, possunt facere testamentum in castrensi, vel quasi castrensi peculio. Impuberes, certum est, quód non possunt facere testamentum: quia non habent animi iudicium. Et dicuntur impuberes, mares, qui non cõpleuerunt 14. ann. fœminę, quæ non compleuerunt 12. ann. compleuisse autem videntur quando tetigerunt aliquam horam vltimi diei: Item furiosus testari non potest, quia non est suę mentis: si tamen habuerit dilucida interualla, eo interim licet ei testari: tamen compleatur testamentum antequam superueniat furor. Item prodigus, cum bonorum administratio interdicta est, testari non potest, si aut etiam nec potest aliquid de bonis suis alienare. Item mutus testari non potest, si ponamus eum esse mutum, & surdum ipsa natura: si autem mutus esset, & surdus accidentaliter si quidem ponamus eum scientem litteras, poterit testari, & codicillos facere. Si tamen manu sua scribat testamentum, vel codicillos, vel scribat per alium: si tamen à principe impetrauerit. Idemque est multo magis si ponamus aliquem esse mutum, & non surdum ex accidenti, quod tamen raro consueuit accidere: nam naturaliter si mutus est, debet esse, & surdus, surditas autem sola numquam est impedimentum tale, ne fiat testamentum, siue sit ex accidenti, siue à natura. Raro tamen (imo impossibile est) aliquem esse surdum natura, & non mutum: nam si mutus non natura impossibile est. quod non audiat, si quis supra eius cerebrum clamet: lex autem prohibitiua loquitur de eo muto, qui nihil eloqui potest; secus de eo, qui tardè loquitur, Cęcus testari non potest, nisi quadam speciali adhibita solemnitate; debet enim vocare septem testes, & tabulantium, & coram eis exprimere se velle testari sine scriptis, & hæredum, quos instituit nomina, & dignitates, & inditia debet exprimere, & legata designata, & hæc omnia scribenda sunt a tabulario, vel coram testibus tũc vel si fuerant; ante scripta coram testibus debent recitari, Et cæcus debet profiteri illud esse suum elogium & ipsum esse dispositum ex sui animi sententia, & in fine debet sequi subscriptio testium; Item eorundem, tabularii signacula debet supponi. Quod si tabularius inueniri non potest octauus debet testis adhiberi, vt quod tabulario supradicto modo commisimus, per octauum testem capiat effectum. Quod testamentum licet multam habeat similitudinem cum eo, quod fit in scriptis, tamen lex vocat hoc testamentum nuncupatiuũ, Item damnatus ad mortem testamentum facere non potest, siuè sit damnatus, vt moriatur, siuè vt fiat seruus, pœnæ, siue deportatus sit in Insulam. Relegati autem, quia non admittunt libertatem, vel Ciuitatem, testamentum facere possunt; tamen quis eorum fuerit damnatus, & appellarit interim testari poterit Milis tamen, & damnatus, sit de crimine capitali testari potest.

Item non possunt testari, qui dati sunt loco captiuorum, hostibus Populi Romani, & illi appellantur obsides. Item damnatus ob crimen famulum intestabilis est, sed quæri potest, nunquid quilibet infamis prohibeatur facere testamentum, & quod non prohibeatur Azon. ibi tradit. Item de statu suo dubitantes, vel errantes, non possunt testari; vt qui nesciunt se manumissos, vel emancipatos, vel dubitant de eo. Item is, cui lege interdicitur bonis, vt hæretici, & rei perduellionis testari non possunt. Item seruus testamentum facere non potest. Hæc omnia habentur in predicta Summa Azonis in prædicta rubrica, qui facere testamentum possint, vel nõ per totum; ad quã, & alios ibi citatos Doctores pro maior præmissorum intellectu recurre horum autem testamentorum formulas habes tam superius quam inferius, quę licet, & præmissis saltem quo ad professos, superfluè scriptę videantur, tamen cum tironibus satis sint profuturæ, ideó non ab re eas ad extensum hic scribere visum est.

Finis Libri Primi.

SALLVSTII TIBERII A CORNETO

LIBER SECVNDVS.

De varijs, & diuersis Procuratorum Constitutionibus.

CAPVT PRIMVM.

Procura ad capiendam hæreditatem, & bonorum illius possessionem.

Dominus N. Frater germanus, ac hæres testamẽtarius, vt asseruit dict. D. prout testamento desuper pænes acta D. Antonij Guidotti Notarij de Anno 1570. seu &c. rogato constare, asseruit principalis, &c. citra &c. sponte &c. cõstituit, &c. eius Procuratorẽ, &c. D. M. absentem, &c. ab ipsius d. constitũetis tanquam hęredis præfati vniuersalis nomine & pro eo hæreditatem dicti q. B. eius fratris ad ipsum d. constituentem tanquam heredem prædictum spectantem, & pertinentem, cum beneficio legis, & inuentarij, vel simpliciter, prout ipsi d. Procuratori suo prædicto videbitur, & placuerit, adeundum, capiendum, & apprehendendum, inuentariumq; omnium, & singulorum bonorum mobilium, & immobilium, vbicunque existentium, nec non creditorum, & nominum debitorum ad ipsam hæreditatem, & ad ipsum d. constituentem, tanquam hæredem prædictum, quomodolibet spectan. & pertinen. si opus fuerit, fieri cõfici, inchoari, & perfici in forma solita, & cõsueta, petendum & faciendum, omniumq. & singulorum bonorum mobilium, & immobiliũ rerum, & actionum ad ipsam hæreditatem vt supra spectan. & pertinen. possessionem realem actualem, & corporalem nanciscẽdum adipiscendum, apprehendendum, & adeptam, & apprehensam continuãdũ, & in ea manuteneri, & conseruari petẽdũ, & obtinendum, & quoscũque testes desuper necessarios, et opportunos inducendũ, in ductosq. examinari, & postquã examinati fuerint, eorundem testium dicta, attestationes et depositiones publicari petendum, omnesq. et singulos actus desuper necessarios, et opportunos, ac fieri solitos et cõsuetos faciendum, & obseruandum, etc. ac quęcũque instrumenta desuper necessaria et opportunã, cũ pactis, clausulis, etc. per quosuis Notarios fieri, rogari, et stipulari petendum et faciendum, ac in animã ipsius D. Constituentis, quodcunque iuramentũ desuper necessarium, et opportunum præstandum etc. Et generaliter, etc. Promittẽs etc. Releuans, etc. Super quibus, etc.

Alia ad renunciandum hęreditati.

2 IN mei. &c. N. fil. q. O. hæres testamentarius q. d. A. eius patrui, prout asseruit, constare instrumento testamenti huiusmodi, rogato per B. Notarium publicum Cortonensis, sub anno &c. ad quod, &c. asserens tanquã filium, & proximiorem, vna cũ alijs filiis eiusdẽ d. O. eius patris, qui ab intestato decessit in hęreditate dicti eius patris, etiam ex dispositione iuris forsan successisse & succedere. Nolẽs idem N. ex certis, iustis, & rationabilibus causis iure huiusmodi vti, sed hæreditati paternæ huiusmodi vti, sed pręfertur, forsan delatę, ac omni iuri, super ea quomodolibet competen. renũciãdo, prout præsenti actu medio iuramento tactis, &c. renunciauit solemniter renunciat, ac ipsam hęreditatem paternam adire nolle nec omninó intẽdere. prout non intendit, nec minus vult declarauit, & declarat, citra, etc. spontè, &c. cõstituit, etc. eius Procuratorem, &c. M. absẽtem etc. ad ipsius, etc. renunciationem, recusationem et declarationẽ per ipsum, vt præmittitur factam iterum, et de nouo, ac quando et quoties opus fuerit, cum solẽnitatibus clausulis, et cautelis desuper opportunis faciendũ, illamq; dictis aliis filiis prędictis prædicti q. O. eius patris, ac hæredibus eiusdem ac aliis quibus opus fuerit intimandum, insinuandum, et notificandum ac ad eorum, et cuiuslibet ipsorum notitiã deducendum, et deduci petendum, et facien.

ciendum, omnesq. et singulos actus, et protestationes desuper requisitas, et requisitas obseruandum, et quæcunque instrumenta desuper necessaria, etc. vt in pręcedenti procura. Et generaliter, etc. Promittens, etc. Releuans, etc.

Alia ad imponendum censum.

IN mei, etc. A. principalis citra, etc. spōtè, etc. cōstituit, etc. eius procuratorē etc. B. absentē, etc. ad ipsius, etc. vnū annum perpetuum censum scut. 150. monetæ, super quibusuis eiusdem constituētis bonis stabilib. ipsi procuratori bene visis vbilibet existen. in fauorem N. imponendū constituendum, et assignandum, dictumq; censum sic impositum, et assignatum, eidē N pro pretio, & nomine pretij scut. 150. similium vendendum, cedendum, & concedendum, cēsum huiusmodi de semestri in semestre, & in fine cuiuslibet semestris ei dem N. soluere, & bona, super quibus census huiusmodi impositus extiterit, sunt ipsius cōstituentis libera, & expedita, & nulli alteri obligata, alienata, donata, seú alijs quomodolibet adiudicata, quodq; in præiudicium census huiusmodi, idem constituens nihil facit, nec facturum esse apparebit, immò illum fore, & esse bene, rectè, & legitimè impositū, & assignatum, & sic tanquam talem facere cōsentire omnem personam de, & super dicto censu, vt supra imponen. ius, & interesse, quomodolibet haben. seu habere pręntenden. litemq. non inferre, nec inferenti quomodolibet consentire, quinimó omnē litem desuper forsan mouendam in eumdem constituentem suscipien. susceptamq. eiusdem constituentis sumptibus, &c. prosequi, &c. pariter & finire, & de euictione vniuersali, & particulari dicti census, vt supra imponen. in forma promitten. fideiussorem, seú fideiussores huiusmodi census, vt supra imponendo, vti principales principaliter, & insolidum, tám de censu soluendo, consensū pręstando, litem suscipiendo, & defendendo ac de euictione vniuersali, & particulari dicti census, & demúm omnibus alijs continendis in instrumento census huiusmodi vt supra imponendi acce. suros, dandū, & prestandum, illosq. seú illum imdemnes, & pænitus siue dáno releuare, & conseruare promitten, ita quod, &c. E super premissis vnum, seú plura instrumenta, cum clausulis & cautelis desuper necessarijs, & opportunis, & sibi Procuratori bene uisis, per quos uis Notarios fieri, rogati; & stipulati petēdum & faciēdum, & pro promittendorum per d. eius procuratorem desuper firmiori obseruatione, & adimplemento, ipsum cōstituentem, eiusq. hæredes, & successores, suaq; & prędictorum bona, &c In quauis valida, et Cam. Apostolicæ forma, cum clausulis, &c. obligādum, &c. ac in animā ipsius constituentis, quodcunque iuramentum desuper necessarium, & opportunum præstandum, &c. dictaq. scut. 150. a prædicto N. & alijs, quibus opus fuerit, exigendum, &c. ac habuisse, &c. & recepisse confitendum, deq. exactis, &c. quietādum, &c. & quascunque quietantias, etiam iuramento vallatas dandum &c: Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, etc.

Alia ad vendendum amplissima.

AD ipsius, &c. portionem, seú partem cuiusdam Domus, sitę in Ciuitate N cui ab vno sunt bona A. ab alio bona B. & alio lateribus domus C. saluis, &c. si quis &c. cum eius membris, & pertinen. ad ipsum constituentē, spectantem, & pertinentem, & quam pro indiuiso habet cum DD. N. & N. eius fratribus, personæ seú personis, ac pro pretio, seú pretijs reperibilibus, & sibi procuratori bene visis vendendum, dandum, cedendum, concedendum, & alienādum, iuraq. & actiones in fauorem emētium, cedendum, dictosq. futuros emptores in locum, ius & priuilegium ipsius constituētis ponendum, Procuratoremq. seú procuratores irreuocabiles medio tactis, &c. dictos futuros emptores ad dictæ portionis seú partis domus; cum illius mēbris, & pertinentijs prædictis, vt supra vēdēdum, &c. possessionem realem, actualem, & corporalem propria auctoritate, vt in rē pro pri à capiendū, & apprehendendū cōstituēdum; & donec dicti futuri emptores, seú emptor dictæ portionis, seú partis dictę domus, & aliorum prædictorum possessionē realem, & actualem apprehenderit, seú apprehenderint pręcario, & ipsorum emptorum futurorum, respectiuè nominibus se tenere constituen. & recognoscen. Nec nō qoud pars, siuè portio domus prædictæ ad ipsum cōstituen. vna cum membris, et pertinentijs prædictis pleno iuri dominij, seú quasi spectat, et pertinet et quod nulli alteri personę illā vendidit, dedit, cessit, concessit, etc. seú quomodolibet alienauit etc. nec quicquam in pręiudicium huiusmodi

futuræ venditionis nec contractus venditionis prędictæ, vt supra fien fecit, nec facturum esse apparebit, necnon de euictione dictæ partis domus, vt supra venden. vna cum iuribus pręfati, vniuersali & particulari, in forma iuris valida, litem non inferẽdo, immó suscipiendo, faciendo consentire oẽm personam, in fauorem futurorum emptorem promittendum, promissionesque quascunq. & cautelas desuper necessarias, & opportunas faciendum, instrumentumq. seú instrumenta, &c. extende clausulam, ad obligan. constituen. pretiumq. seú pretia ex dicta portione seú parte domus, vt supra vendẽ. á dictis futuris emptoribus, & aliis quibus opus fuerit exigendũ, &c. ac habuisse: &c. confessis quietan. &c. & quascunque quietãtias, ét iuramento, & alio quouis robore vallatas, dandũ, & faciẽdum, & generaliter, &c. et promittẽs, et.c releuans, &c.

Alia ad interessen examini in partibus fien.

AD ipsius, &c. Examinari super articulis, pro parte ipsius constituendis in litteris missiuis, loco litterarum remissorialium per R. D. A. C, decretis, inclusis, coram Reuerendissimo D. Archiepiscopo Ianuen. siuè eius in spiritualibus, & temporalibus Vicario, ad instantiam ipsius Constituentis contra D. N. fiendo interessendum, testesque desuper inducen. illosque iurare viden. eorumque dicta, & attestationes recipi, & admitti peten. et obtinen Testesque se examinari subiicere volẽtes per censuras, et pœnas Ecclesiasticas cogi, & compelli petendum, et obtinendum, processumq. desuper in forma solita, & consueta fieri, et fabricari peten. illumq; clausum, et sigillatum per personam confidentem ad Vrbem et eisdem Reuerendissimo D. A. C. siue eius R. P. D. Locumtenenti transferri petendum, et instandum, ac faciendum, et generaliter, &c.

Alia quando plures Procuratores constituantur coniunctim.

A. Principaliter citra, etc. Spontè, etc. constituit, etc. eius procuratores. etc. NN. & N. pńtes, etc. coniunctim tamen, et vnite ita quod infrascriptis peragen. vnus eorum absque alio agere, pertractare, et procurare, seu facere nequeat; sed in omni negotio ipsius constituentis, prout infra continen. pertractan. omnes prędicti coniunctim interuenire habeant, et non alias, etc. pręterquam in casu mortis, vel absentię ab Vrbe, aut alterius iusti impedimenti, alterius ex dictis procuratoribus tunc et eo casu procurator, vt pręmittitur impeditus, vel discessurus ab Vrbe, cum consensu prędictorum aliorum procuratorum, seu alterius eorum, possit alium eius arbitrio procuratorem, seu Procuratores substituere, cum infrascripta, vel limitata potestate. Idque vt supra intelligatur in euentum mortis, videlicet, qui superstites procuratores coniunctim, vt supra, et non alias, similiter vt supra agere, habeant ad ipsius, etc.

Reuocatio Procuratorum.

N. Asserens se alias ad nonnullas eius lites, et causas, et alia eius negocia peragenda, et pertractanda constituisse varios, et diuersos procuratores, cum plena facultate agendi, exigendi, quietandi, et alia faciendi, et pertractandi, prout in diuersis procurationum mandatis, per acta diuersorum Notariorum rogatis, plenius continetur; sponte, etc. ex certis causis animum suum mouentibus, omnes et quoscunque Procuratores per eum hactenus quomodolibet constitutos, et ab eis forsan substitutos reuocauit, et omnem facultatem eis quomodolibet concessam et attributam abstulit. Inhibens ne de cętero sub nullitatis vitio audeãt, seú aliquis eorum audeat, se in eius negociis quouis modo immiscere. Protestans, etc. super quibus etc.

Alia ad reuocandum Procuratores constitutos.

AD ipsius, etc. omnes, et singulos eius Procuratoros, hactenus per eum quomodolibet, et per quosuis Notarios cum quauis auctoritate, et facultate constitutos, si ipsi Procuratori videbitur, et placuerit reuocandum reuocationemque huiusmodi prædictis Procuratoribus, vt supra reuocandis, intimandum, insinuandum et notificandum. Inhibitionesque ac protestationes desuper fieri solitas, et consuetas, necessarias et opportunas, iisdem Procuratoribus reuocandis, faciendum, etc. Et generaliter, etc.

Alia ad exequendum mandatum executiuum obten.

AD ipsius, etc. mandatum executiuum, nuper ab Illustriss. et Reuerendiss. P. D. A. C. eius R. P. D. Locumtenente ad ipsius constituen. instantiam, contra, et aduersus quendam N. pro scutis 50. monetæ necnon iuliis, 35. pro expensis dicti mandati.

dati sub die N. mensis N. proximi preteriti, per acta mei, &c. decretum & relaxatum, Iudicibus in dicto mandato nominatis, & alijs quibus opus fuerit, præsentandum, intimandum, insinuandum, & notificandum, illudque & omnia & singula in eo contenta exequen. debiteq; executioni demandari, peten. facien. & obtinen. nec pro reali, & effectuali ipsius monetæ executione, & crediti prædicti, necnon aliorum b. 80. occasiones processus desuper facti per ipsum constituentem expositorum consecutiones, omnes & singulos actus desuper fieri solitos, & consuetos, contra dictum N. & eius bona facien. & obtinen. dictaq; scuta 50. & iuliis 33. pro dictis expen. necnon aliis 30. per dictum D. Constituentem expositis ab ipso M. aliis, quibus opus fuerit exigendum, &c. Extende clausulas ad exigendum in forma.

Alia ad capiendum possessionem beneficij, exigen. fructus, & locandum.

A. Cui nuper, seú alias, vt asseruit, de parrochiali Ecclesia sub sancti Pauli nuncatione Terræ, siuè loci N. M. Dioc. per liberam resignationem N. tunc dictæ parrochialis Ecclesiæ Rectoris in manibus Sanctissimi Domini Nostri Papæ sponte factam, auctoritate Apostolica prouisum, seú prouideri, concessum extitit, prout in litteris Apostolicis, desuper vt asserit expeditis, plenius continetur; principalis, &c. citra, &c. sponte, &c. constituit, &c. eius procuratorem, &c. B. absenté, &c. ad ipsius, &c. dictæ parrochialis Ecclesiæ, iuriumq. & pertinentiarum eiusdem, ac annexorum quorumcumque possessioné realem, actualem, & corporalem capiendum, apprehendendum, nanciscendum, & adipiscendum, captāq; & apprehensam, ac adeptam continuandum, ac omnes & singulos actus possessorios in similibus fieri solitos, & consuetos, necessarios & opportunos faciendum, & obseruandum; necnon quatenus opus fuerit, & si, & quatenus fieri consueuerit, iuxta formam, tenorem, & continentiam, dictarum litterarum Apostolicarum, de obseruandis statutis, & consuetudinibus d. parrochialis Ecclesię, ac quodcumque licitum, & honestum iuramentum in animam ipsius D. Constituentis desuper necessarium, & opportunum præstandum, dictamq. parrochialem Ecclesiam, illiusq. possessionem nomine ipsius Constituentis vt supra tenen. regen. & gubernan. ac in diuinis inseruan. tenerique regi, & gubernari, in diuinis inseruiri faciendum, Cappellanumque seú Cappellanos, qui dictæ parrochiali Ecclesiæ laudabiliter in diuinis inseruiant, ponen. & amouen. ponique, amoueri facien. seq. Constituentem in Dominum, & patronum dictæ parrochialis Ecclesiæ, a quibus opus fuerit recognosci, sibiq. de omnibus, & singulis eiusdem parrochialis Ecclesię fructibus, &c. Responderi petendum, & faciendum, omnesq. & singulos ipsius Ecclesiæ, terras, domos, possessiones vineas, prata, nemora, siluas, & alia quæuis bona pro pretio, siue pretiis, temporeq. seú téporibus, annuaq. responsione, affictu, locatione, & arrenda, reperibilibus, & ipsi procuratori beneuisis, locandum, dislocandum, affictandum, & arrendandum, ac in affictum, & arrendam, & locationem, dandum, & concedendum, dictosq. affictus, responsiones; & arrendas ab affictuarijs, arrendatarijs, locatarijs, inquilinis pro tempore existen. & alijs quibusuis personis, quibus opus fuerit exigendum, &c. extende clausulas ad exigen. in forma, vna cum clausula ad obligā. cōstituen. extēsa, & generaliter, &c.

Alia ad consentiendum reseruationi pensionis.

A D ipsius, &c. Ex causis in supplicatione seú litteris exprimen. & sibi bene visis, reseruationi, constitutioni, & assignationi vnius, seú plurium pensionum annuarum, citra tamen centum ducatorum auri de Camera summam, & non vltra super fructibus Canonicatus, & Præbendæ, Ecclesiæ N. de quibus nuper ipse prouisus extitit; habita possessione, & non alias, & paghis, ac locis ipsi procuratori benè visis & desuper conuenien. soluen. in fauorem vnius, vel plurium personarum, & litterarum expeditioni consentiendum, & eius liberum consensum præstā. cum solitis, & consuetis clausulis, citra tamen clausulam transferendi. Necnon pro solutione earundem pensionum, annuarum, necnon dedando cautionem bancariam, seú aliam æque idoneam, & sufficientem ad contentamentum illorum, ad quorum fauore n. pensiones huiusmodi reseruatæ fuerint; ac de cautione huiusmodi. seú fideiussores indemnes, &c. releuare, etc. promittendo ipsum dictum constituentem, & eius bona quæcunq. in forma Cameræ Apostolicæ

cum solitis clausulis obligandum, &c. Et generaliter, &c.

Alia ad vendendum officium, & emendum alterum.

A Collector plumbi, &c. ad ipsius &c. dictum officium collectoriæ plumbi, si ipsi procuratori videbitur personæ, ac pro pretio reperibili, & ipsi procuratori bene visis vendendum, & in illius fauorem cedendum, & renunciandum, & resignandum, & renunciationem, cessionem, & resignationem huiusmodi, admitti petendum, & obtinendum, ac supplicationi, seú litterarum expeditioni cōsentiendum ac pretium dicti eius officij, sic vt præfertur vendendum, petendum, exigendum, &c. ac habuisse, &c. Confitendum, & de exactis, &c. Confessis quietandum, &c. Necnon quodcunque aliud officium Ro. Cur. nomine, & pro ipso constituente emendum, & illud in personam ipsius constituentis poni, cedi, & resignari petendum, faciendum, & obtinendum pretio bene viso: & dictum pretium soluendum, & quietantiam recipiendum, & in eius animam iurandum, etiam de obseruandis statutis, & consuetudinibus Collegij dicti officij emendi, & alias necessarium, & opportunum iuramentum præstandum, & subeundum, eiusdemq. officij emendi, fructus maturandos, & debendos a deputatis dicti officij, & alijs quibus opus fuerit petendum, exigendum, &c. & de exactis, &c. vt supra quietandum, &c. & quietantias, &c. dandum & faciendum, & iurandum. Et generaliter, &c.

Alia ad contrahendum societatem, & disdicendum.

AD ipsius, &c. Quascunque societates, cum quibusuis personis, & Officialibus Rom. Cur. & super eorum officiis toties, quotis opus fuerit facien. contrahen. & in eius pecunias immitten. & imponen. & super periculo vitæ in ipsius constituentis, & aliarum personarum, sibi procuratori bene visarum paciscen. & conuenien. fructus, ac pecunias in eis imponendas illis durātibus & respectiuè finitis, & eis disdictis petendum, exigēdum, &c. ac habuisse, &c. confitendum, & de exactis, &c. ac habuisse, &c. & confessis quietandum, &c. & quietantias, &c. dandum, &c. Et dictas societates faciendas, & contrahendas, vti, quando, & quoties opus fuerit, & sibi videbitur disdicendum, disdictasq. intimandū & notificandum, ac in actis reproducendum, & reportandum, & beneplacita in eis apposita reuocandum, iurandum, &c. Et generaliter, &c.

Alia ad exigendum facta à muliere cum decreto Iudicis.

COram magnifico D. N de Ciuitate N. I. V. D. Curię Capitolinę secundo Collateralis Romę, in Regione Parionis in domo solitæ habitationis D. N. super quadā sede lignea, quam pro suo iuridico & tribunali loco elegit, & deputauit Inmeiq. &c. personaliter constituta, honesta mulier A. hæres q X. vxor dicti D. N. & eidem Domino Iudici exposuit, quod cum ipsa plures, & diuersas pecuniarum, rerū, & bonorum summas, quantitates, & qualitates aliasq. diuersas bona tam mobilia, quā stabilia sibi a diuersis personis, quauis occasione vel causa, vti hęredi prædictę debitas ac debendas, & debita, ac debenda petere, exigere, recuperare, leuare, & recipere, ac lites, differentias, controuersias, quæstiones & causas super illis, vel illorū aliquo, & illorum occasione, vel alias quomodolibet tam actiuè, quàm passiuè, in Romana Curia motas, seú mouendas, agere, defendere, & prosequi, aliaque eius diuersa negotia gerere, pertractare, & terminare velit & intendat, & eius valdè interfit pecunias huiusmodi, aliaque bona prædicta quantò citius exigi, recipi, leuari, & recuperari, ac lites, quęstiones, differentias, & causas prędictas agi, prosequi, ac negocia prædicta pertractari, & terminari, ac se ab illis, iure medio, eximi et liberari, ac pecunias prædicta, & alia bona, & in eius, & suorum hęredum, & successorum commodum, & vtilitatem conuerti. Et cum ipsa ad pręmissa omnia facienda propter honestatem, & sexus fragilitatem ac legitima impedimenta, nequeat personaliter interesse interuenire, & ea facere; & propterea idoneum Procuratorem infrascriptum, qui pręmissa omnia ipsius nomine, & pro ea diligentius faciat, exerceat, & totaliter exequatur. ipsamq. & ipsius iura ac bona prędicta tueatur, & totaliter defendat constituere, eligere, & deputare decreuit, considerans hoc sibi plurimum prodesse, & præmissis legum impedimentis, eiusque inhabilitate sibi obstan. ad prędictam Procuratoris, seú Actoris constitutionem, & deputationem nequeat deuenire, nisi cum præsentia dicti D. N. eius

eius viri, & de aliquo idoneo Curatore ei dē A. qui in præmissis interueniat à dicto Domino Iudice prouideatur; & consili... de fide, probitate, & legalitate B. ibidem præsentis, & esse volentis: asserens eidem D. Iudici, nullos in Vrbe habere consanguineos, & affines, qui cōmodè huic actui interuenire possint, prout etiam cum iuramento tactis, &c. affirmauit; petijt sibi in curatorem, quo ad hunc actum tantum solemniter peragendum deputari. Qui D. Iudex tandem B. præsentem, & esse volentem eidem A. præsenti, & petenti in Curatorem, quoad actum infrascriptorum elegit & deputauit, dicendo eidem ter, esto curator, vtilia facias, & inutilia pætermittas, ipsamq. d. A. indefensam non derelinquas & cętera, facias, ad quæ iure teneris. Qui B. curatores deputatus promisit pro dicta D. A. vtilia facere, & inutilia pręter mittere, ipsamq. indefensam non derelinquere, ac alia facere, ad quæ de iure tenetur: & pro eo ibi præsens M. qui auditis, & intellectis prædictis sciens, &c. volens, &c. spōtè, &c. dictæ promissionis accessit, & fide iussit, quem sic fide iubentem, præsentem, &c. idem B. indemnem, &c. releuare, &c. promisit; ita quod, &c. alias, &c. De quib. &c. Pro quibus, &c. obligarunt se in forma Cameræ, &c. iurarunt, &c. super quibus, &c. actum, &c. præsentibus, &c.

Deinde eadem A. coram dicto D. N. Iudice constituta, cum pręsentia, consensu, verbo, volūtate, & auctoritate dicti N. eius viri, ac dicti B. eius Curatoris ibi pręsentium, & consentientium, eorumque & cuiusuis ipsorum consensum, pariter & assensum præstantium, renunciando primo, & ante omnia auxilio Senatusc. Velleian. authent. si qua mulier l. Iul. de fund. dot. ac omnibus, & singulis aliis legibus in fauorem mulierum quomodolibet introductis & introducendis, ac statutis, & nouis reformationibus Vrbis, de quibus fuit per dictum D. Iudicem certificata, & ad plenum informata, quid sint, &c. Et dixit de illis plenam habuisse, & habere notitiam sponte, &c. omnibus, &c. fecit, constituit, &c. procuratorem suum, &c. extende procurat. ad exigēdum, & ad lites in forma, &c. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus omnibus, & singulis præmissis, tanquam ritè, & rectè gesti prædictus D. Iudex suam, & Curiæ suæ auctoritatem pariter, & decretum interponen. duxit, & interposuit; supplen. omnes defectus, si qui forsan interuenerint. Super quibus, &c. Actum vbi, & præsentibus quibus supra testibus. &c.

Ad transferenda m pensionem.

AD ipsius, &c. annuam pensionem 100. scut orum auri in auro alias ipsi contituenti super Monasterij sancti N. ordinis sancti N. Diœcesis N. quod A. obtinet fructibus, &c. auctoritate Apostolicam reseruatam, constitutam, & assignatam pro scutis 50. similibus, & non vltra, dumtaxat vnam, seu plures personas, dicto procuratori bene visas, vigore facultatis & clausulæ transferen. sibi concessæ transferendum seú cassationi, extinctioni, & annullationi dictæ annuæ pensionis pro dictis scutis 50. dumtaxat, & non vltra, consentien. & eius liberum consensum præstandum, & quod in huiusmodi translatione, seú extinctione & cassatione non interuenit, interueniet, aut interuenire sperat, dolus, fraus, simonię labes, aut quęuis alia illicita pactio, siuè corruptela, in eis animam iurandum & cuiusuis alterius generis licitum, & honestum iuramentum pręstandum. Et generaliter, &c. Promittens, &c.

Alia Constitutio Communitatis.

IN mei, &c. congregati, & coadunati, in Terra N. Diœcesis N. in domo, siue palatio Communitatis dictæ Terræ, vbi ad similia, & alia Communitatis eiusdem Terræ negotia peragen. & pertractan. Massarij, Consiliarij, & particulares dictæ Terræ N. conueniri, conuocari, & coadunari solent, & consueuerunt omnes infrascripti citati, & vocati, vt asseruerunt, ad infrascriptum effectum fieri, pro hoc mane per publicum proclama in locis publicis, & consuetis dictæ Terrę, vt moris est, de mādato infrascriptorum Massariorum per N. Castaldum, siue Baiulum publicū dicti loci, vt dixerunt factum; videlicet A. A. & A. Massarij dictę Terræ, A. B. & B. Consiliarij electi, & assumpti consilium nuncupatum, delli otto repręsentantes & vltra duas partes dicti Consilij exceden. necnon C. C. & C. particulares personę, & homines dictę Terrę N. totam Communitatem d. Terræ reprę sentantes, asserentes se esse maiorem, & saniorem partem eiusdem Communitatis, vltra duas partes hominū & particularium dictę Terrę exceden. nomine totius pręfatæ communitatis, cum

 pręsentia,

præsentia, assistentia, et auctoritate N. Vicarij de Terre N. subrogati, vt asseruerunt per M. Vicarium d. Terræ, pro Illustriss. et Excellentiss. D. N. Domino, et patrono d. Terre, Electus, et deputatus, et sic eiusdē loci Iudicis ordinarij præsentis assistentis, etc. citra, etc. sponte, etc. constituerunt, etc. d. Communitatis Procuratores, etc. N. N. extēde procuram quam volueris. Et generaliter, etc. Promittens, etc. Releuantes, etc. Super quibus, etc. præfatus tan. quam ritè, rectè, et legitimè factis, prędictus D. Vicarius, vt supra subrogatus, super quodam banco ligneo in dicta domo existen. pro tribunali, quem locum, et quā sedem pro suis idoneis, et iuridicis, quo ad supradicta, et infrascripta peragenda, loco et tribunali elegit, et deputauit, sedente causa cognita suam, et Communis dicto loci auctoritatem, pariter et decretum interponen. duxit, et interposuit, supplendo, etc. Super quibus. etc. præsentibus.

Ad vendendum pro muliere, cum decreto Iudicis.

CORam magnifico, etc. constituta A. relicta q. B. et eidem D. Iudici, sic vt supra seden. exposuit, se habere nonnulla debita hic in Vrbe, et illa fecisse, pro eius viro, ac filiorū suorū sustentatione et alimentis, et tempus eorum solutionem aduenire, et non habere aliundè modum, vt dicta debita soluat nisi, a qua ex suis bonis forsan dotalibus quę in Ciuitate, et districto. P. habet alicui personę pignori, seu alias tradat, et consignet, ob id faciendum, constituere uelle aliquem procuratorem, qui prędicta facere possit, et valeat et ad id deuenire nequeat obstan. legibus etc. Ideo, etc.

Ad capiendum possessionem domus.

AD ipsius, &c. possessionem actualem, realem, & corporalem, domus, sibi per q. N. suum virum in vltimo per eum condito testamento, relictę intrandum, apprehendendum, adipiscendū, continuandum, et defendendum, in eam intrandum, & per eam deambulandum, portas, & cancella illius aperien. et claudendum, et per inquilinum, et habitatorem, seu habitatores, ipsam d. Constituen. in patronam eiusdem domus, et pertinentiarum suarum recognosci petendum, et faciendum, et quod ipsi patronę respondeant de pensionibus, et affictibus, et omnes, et singulos actus, circa id fieri, et seruari necessarios, et opportunos seruandum, et protestandum, quod per suum ab inde recessum non intendit dimittere, et relaxare possessionem prædictam, sed animo, et corpore eam conseruare, et generaliter, &c.

Ad gubernandum Castrum.

AD ipsius, etc. Castrum A. prò parte pertinen. ad ipsum, necnon Castrum B. & alia quęcumque Castra, et Oppida, seu loca, quæ habet, et ad suum dominium temporale, et iurisdictionem pertinent, regend. et gubernandum, ac administran. et per Vicarios, officiales, agentes, et ministros necessarios, pro vt opus fuerit, regi, gubernari, et administrari faciendum, in omnibus, et singulis suis necessarijs, et opportunis ad regimen, gubernationem, et administrationem eorumdem, requisitis; cum plena, et libera administratione, merumque, et mixtum imperium, ad superioritatem in eis exercen. Vassallis, et Incolis oppidorum, castrorum, et locorum huiusmodi, et alijs contra eosdem, et è contra ius, et iustitiam, in ciuilibus, et criminalibus, et mixtis causis eorundem, ministran. easdemque causas audiendum, cognoscendum, et fine debito terminandum, etiam manu regia, summariè, simpliciter, et de plano, sine strepitu, et figura iudicii, et nullo iuris ordine seruato, condemnandumque, et absoluendum, puniendum, et mulctandum prout iuris, fuerit, et qualitas facti exiget, et requiret; pœnas per dictos Vassallos, et incolas, ac etiam alias quascumque vtriusque sexus personas, ex quauis causa, et occasione, seu crimine tam hactenus incursas, quam forte incurren. intra statum, et iurisdictionem Illust. d. Constituen. quantumcumque graues, et grauissimas, pro quanto se extendit auctoritas, imperium, et iurisdictio ipsius Ill. D. Constituentis, debitæ executioni demandan. et demandari facien. et quascumque etiam sententias, tam ciuiles; quam criminales, seu etiam mixtas, tam latas, quam ferendas. Item etiam huiusmodi pœnas taxan. moderan. gratian. et donan. ac etiam remittendum, in totum, vel in partem, pro arbitrio dicti Procuratoris, et toties, quoties ei bene videbitur, et placebit, et cum potestate substituendi Et generaliter omnia alia, et singula faciendum, dicendum, exercen. et administran. quę fuerint necessaria, et opportuna ad regimen, gubernium, et administrationem

tionem

tionem prædictam,& quæ ipsemet Illu. D. Constituens faceret, & facere posset; si præsens, & personaliter adesset, etiam si essent satis maiora, supra expressis, et denique cum omni plenitudine potestatis, quam dare potest idem Constituens, nulla prorsus excepta. Promittens,&c. Releuans,&c.

Ad permutandum Castrum.

AD ipsius, &c. permutandum, & excambiandum, & titulo permutationis cum quo, & quibus videbitur dicto suo procuratori, vnum, duo, & etiam plura coniunctim, vel diuisim, Castrum, & Castra, seu Oppida ipsius Illu. D. Constituentis, vel partem suam quam habet in vno eorum, cum vno alio, vel duobus, aut tribus aliis, nec non tenutam, & tenutas aliquas, ac res, & bona quæuis alia ipsius Constituen. cum quibusuis aliis, æqualibus, vel non æqualibus, minoribus, vel maioribus rebus, & bonis, vel tenutis modo, & forma pariter beneuisis.

Ad videndum computa, & solidan.

AD ipsius,&c. a quibuscumque suis ministris, & negociorum suorum gestoribus, de negocijs gestis, et administratis nunc in futurum semel; et pluries computa, et rationes videndum, et reuidendum, videri; et reuidere faciendum, super illis calculandum, et saldandum, et calculari, & saldari quoque per peritos calculatores et alios, quos videbitur pariter faciendum: computaque, et calcula huiusmodi approbandum, vel reprobandum, prout sibi iustum esse videbitur, solidationes computorum huiusmodi, etiam factas per ipsum D. Constituentem; si videtur etiam reuidendum illas comprobandum, et emologandum, vel impugnandum prout pariter iustum esse videbitur. Necnon reuidendum et reuideri faciendum computa magnifici D.N. sui Auditoris, et Agentis, super omnibus et singulis negocijs gestis, exactionibus, et solutionibus respectiue factis per eundem pro ipso D. Constituente, et eius nomen, et cum eo desuper calculandum, et saldandum a die alterius calculi, et saldi facti inter eos, vsque in præsentem diem, et etiam vsque in diem, quo fiet calculus, et saldum prædictum, et si quid remanserit soluendum per eundē recipiendum, illud habendum, et confitēdum habuisse, et si quid ei esset soluendū seu bonum faciendum, de quibus non posset satisfieri ex exactis, soluendum, et satisfaciendum, quod ei videbitur, et quietantes finales, liberationes, et absolutiones fieri, desuper necessarias et opportunas faciendum, dandum, et concedendum ac recipiendum respectiue, cum clausulis, opportunis, et pacto expresso de vlterius non petendo, etiamq. per Aquilianam stipulationem præcedentem, et acceptilationem subsequentem.

Ad diuidendum.

AD ipsius, etc. omnia eius bona, tam mobilia, et se mouentia, quam stabilia, resque domos, et animalia, et omnia creditorum, ac etiam debita quæcumque tam in Vrbe, quam extra, et alibi, vbicunque existentia, ac sita, et sitas cuiuscunque generis, vel speciei, aut qualitatis fuerint; et quæ, et quas quouis iure, et titulo, et quomodocumque, et qualitercumque, sub quouis nomine nuncupata, et nuncupatas habet, et possidet pro indiuisis, et in communione cum N. et alijs, quibuscumque personis, cum dicto N. & alijs; quibus opus fuerit diuidendum, et diuisiones quascumque desuper necessarias, et opportunas faciendum, pactis, modis, et formis, capitulis conditionibus, et conuentionibus bene visis, et desuper conueniendis, et portionem sibi assignandam recognoscendum, et illius possessionem actualem, realem, et corporalem, si opus fuerit apprehendendum, adipiscendum, continuandum, et defendendum, quoscumque actus circa id fieri et seruari necessarios, et opportunos seruandum. Et pro obseruatione, etc. Instrumentaque, etc. iurandum. etc. Et generaliter, &c. cum amplo, pleno, libero, generali, & speciali mandato, et plena, ampla, libera, et omnimoda administratione omnique plenitudine potestatis, non solum ad præmissa, sed etiam ad omnia alia eius negotia, etiam præmissis satis maiora, ac etiā importantissima, quæ quotidie occurrere possint. Itaque quicquid per dictum Procuratorem suum supra constitutum actum dictum, factum, gestum, procuratum, pertractatum, agitatum, et negociatum, eius nomine, & pro eo quomodolibet fuerit, in præsenti procuratoris mandato censeatur, & sit omnino comprehensum, ac si de eis specialis, & expressa mentio facta foret. Promittens, &c. Releuans, &c. Consentiens, &c. De singulis clausulis &c.

titis mandatorum prædictorum possint da ri vnum, vel plura instrumenta etiam non facta mentione de aliis, ad omnem postu lationem dicti Procuratoris, semel, & plu ries, pro arbitrio dicti Procuratoris super quibus, &c.

Ad tenendum filium ad baptisma.

AD ipsius, &c. filium, seu filiam e Domina A. vxorem D.B. de proximo, Deo dante, nesciturum, seu nascituram ad sacrum Baptismatis fontem suis in manibus tenendum, eumque vel eam in eodem fonte lauandum, & lauari petendum, & obtinendum, omniaque dicendum, & agendum, quę in huiusmodi celebritate à compatribus, & vinculo infantium lauandorum colligandis, fieri est consuetum aliaq promittendum, quæ circa præmissa promittenda sunt. Et generaliter, &c. Promittentes, &c. Releuans, &c.

Forma procuræ ad baptizandum.

MAgnificus, & Excellens D. Angelus Victorius Ciuis Balneoregiēsis Physicus Roman. Cur. sequens, cui nuper (vt asseruit) significatum fuit, quòd Dominus Franciscus Pomus Ciuis Balneoregiensis vellet eius filiorum, quo proximè actus est, ad sacrum baptismatis fontem eius nomine admoueri, non valens (alijs hic Romæ curis prępeditus) huiusmodi celebritati personaliter interesse. Ideò spōte, &c. omni meliori modo, &c. Constituit eius nuncium specialem magnificum D. N. absentem, &c. ad ipsius magnifici D. A. nomen, & pro eo, ac eius parte dicti Domini Francisci, & Dominæ Lucretiæ de Monaldis eius vxoris nuperrime editum filium (qui laudatus ad sacro baptismatis lauacro) fonti admouendum, & retinendum, dictumq. filiolum per parrochum baptizari, & sacrosanctæ Christianę Religionis iuxta ritum Sanctæ Romanę Ecclesię initari humiliter petendum, & obtinendum, eiusq. in hac parte vicesgerendum, aliaq. faciendum, & dicendum, quę fieri, & dici consueuerunt in huiusmodi spirituali cognatione, illiusque celebritate ac his, qui compatrum nomine, atque vinculo colligandi sunt, cum infantium lauandorum parentibus, & quę ipsemet A. facere, & facere posset, si promissis in omnib. personaliter interesset, etiam si talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale, quam pręsentibus est expressum, Promittens: &c. Super quibus, &c.

Nota, quod licet cognatio spiritualis nō possit contrahi per Procuratorem, vt per gloss. in institutionibus post titulum de gradib. cognat. in declaratione materię cognationis spiritualis in fine 4. colum. vnde ibi versus

Procurator habet nodos vincire iugales non tamen hos nexus domino dat spirituales. Potest tamen contrahi per nuncium, vt per Aret. in § multis sub nu. 8. circa fin. instit. qui, & ex quibus causis manumittere non possunt. Ideo non ab re visum fuit hic alteram pręscriptam formulam scribere conceptam, vt in ea videre est, in personā nuncii, tanquam magis iuris dispositioni adhærentem, & id quod supra diximus de cognatione spirituali idem erit dicendum de manumissione, vt per eundem Aret. ibi.

Ad vendendum loca Montium.

AD ipsius, &c. dicta loca Montis farinæ cum omnibus, & singulis eorum fructibus redditibus, prouentibus, emolumentis, commodis, obuentionibus, gratiis, priuilegijs, honoribus, immunitatibus, prærogatiuis, & alijs suis ab instituto innatis, & insitis D. N. ad rationem pretij seu. N. in singulum quemque locum, seu creditum huiusmodi vendendum, cedēdum, concedendum, resignandum & alienandum, ac propterea omnia, & singula ipsius constituentis iura, actiones, rationes, & cōpetitiones dicto emptori transferen. & illi rennucian. ad fauorem dicti emptoris, ponēdum, &c. constituendum, &c. in huiusmodi iuribus, & actionibus cessis, & translatis vtendum, experiendum contra quocumque in iudicio, & extra, ac consentiendum extensioni expunctioni demptioni, delationi, & amotioni ipsius, ac nominis tituli, & personæ eius è numero, consortio, & catalogo dicti Montis, & eius Montistarum & dandum licentiam emptori, faciendum se admitti recipi, aggregari inferri, & immitti in numerum, & consortium aliorum Montistarum dicti Montis, & inscribi intitulari, & notari in catalago, ac resignandum, consignādum & tradendum emptori eius literas, patentes, & alia monumenta, & documenta desuper solita fieri, & tradi ac quarumuis aliarum desuper necessariarū, cōfectioni expeditioni, & traditioni consentiendum, ac promittendum de eis, &c.

Alia ad lites, & negocia.

A Sponte, &c. citra, &c. omnibus, &c. Constituit, &c. fecit Procuratores suos

suos eximium Ill. Doctorem Bernardinum Callimacum à Corneto, & C. absentes tan quam præsentes, & quemlibet ipsorum in solidum, ita tamen, quod non sit melior conditio primitus, occupantis, sed vbi vnus dimittet, alter possit assumere; ad ipsius D. constituentis nomen, & pro eo & eis parte omne, & pro eo, & eius parte omnes, & quascumque eius lites, causis, quæstiones, & differentias, ciuiles, & criminales, meras & mixtas, beneficiales, & personas quas habet, & habiturus est cum aliquo, seu aliquibus, coram quocumque Iudice, tam ecclesiastico, quam seculari, auditore, vel delegato, ordinario, vel subdelegato, super quibuscumque rebus, & negotijs ipsius D. constituentis; comparendum, agendum, & pertractandum, defendendum, excipiendum, & replicandum, litem contestandum, terminos, & dilationes petendum, & recipiendum, iuramentum calumniæ, & cuiuscumque alterius generis prestandum, ponendum, iuramentum calumniæ, & cuiuscumque alterius generis præstandum, ponendum, & articulandum, ponique, & articulari videndum, testes etiam, & iuramenta producendum, & alterius partis testes, & probationes, & iuramenta videndum, & eos, vel ea reprobandum iudices, eligendum, & appellationes prosequendū. Item ad petendum, exigendum, recipiendum habendum, ac habuisse confitendum, omne id, & quicquid ipsi A. ex quacumque causa, vel contractu ab aliquo debetur; & tam de habitis, & receptis, quam habuisse confessis debitores, & alios, quos opus fuerit quietandum, liberandum penitus, & absoluendum, & quacumque quietantias finales, & refutationem, cum clausulis, & cautelis opportunis faciendum, debitores soluere recusantes, seu differentes ad soluendum, & satisfaciendum, omnibus iuris, & facti remediis opportunis cogendum, & compellendum, ac ipsos, si opus fuerit, suspectos habendum & iurandum, ac cogi compelli, capi carcerari, bonaque ipsorum tolli, subhastari deliberari, seu insolutum sibi tradi, & adiudicari, petendum, faciendum, et obtinendum, vsque ad integram debiti satisfactionem, quia consecuta eorundem debitorum liberatione, et quorumcumque contractuum, de super apparentium, cassationi consentiendum, et quoscumque consensus, de super opportunos vbi, quando, et quoties opus fuerit; præstan. iura, & actiones in fauorem soluētium credendum & transferendum, cum clausulis solitis, & consuetis: necnon ad paciscendum, componendum, transigendum, & in integrum restitutionem petendum, compromittendum, laudum, & arbitrium audiendum, & prosequendum, & emologandum; & ad crimina, & defectus opponendum, & proponendum. Item ad contrahendum debita, & ad constituendum sibi alios debitores, et ad venditiones, emptiones, & locationes, et cuiuscumque generis contractus, faciendos, se incundos, cum, & sub illis pactis conditionibus, pœnis, vinculis iuram. & hypotecis, ac clausulis, per notarios apponi solitis, & consuetis. Et pro obseruatione omnium, et singulorum prædictos procuratores, et eorum quemlibet promittendorum, ipsum D. constituentem, et eius hęredes, et successores ac bona sua, et suorum quæcumq. etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligandum, & hypotecandum, et generaliter ad omnia, et singula ipsius D. constituentis negotia tractanda, et gerenda, et ad omnia, et singula facienda, quæ circa prædicta, vel aliquod prędictorum: vel etiam quæcumque alia, quæ, & ipsis videbuntur vtilia, & quę per quemlibet procuratorem verum & legitimum possent aliquo modo procurari. Dans eis, et eorum cuilibet plenam, et liberam potestatem, et administrationem omnium bonorum suorum, ac generale, et speciale mandatum prædicta omnia, et singula faciendi, super pręmisis, quemlibet eorum, vnum vel plures procuratorem, seu procuratores, loco ipsorum substituendi cum simili, vel limitata potestate, et generaliter, etc. promittens. etc. releuans. etc. super quibus. etc. Actum. etc.

Alia ad accipiendum pecunias à mercatoribus, & concordan. de Annatis cum Reueren. Camera Apostolica.

IN Dei nomine Amen. et Ven. D Antonius sponte. etc. circa. etc. fecit, et constituit procuratorem suum D. Iacobum, etc. absentem tamquam præsentem, solum, et insolidum, ad ipsius D. constituentis nomen, et pro eo, et eius parte à quibuscunque Romanę Curię mercatoribus sumendum, recipiendum, habendum, ac habuisse confitendum, vsque ad sum

inam scutorum mille auri in auro, boni, & iusti ponderis, pro expeditione literarũ Apostolicarum super prouisione sibi facienda de Abbatia talis Monasterij, & tam de habitis & receptis, quam habuisse confessis dictos mercatores, & alios, quos opus fuerit quietandum, liberandum penitus, & absoluendum, & quascumque quietantias desuper opportunas, cum clausulis, & cautelis, ac etiam vinculo iuramenti roboratum faciendum, necnon comparendum coram Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino N. Papæ generalis Thesaurario, necnon Reuerendissimis Dominis Cameræ Apostolicę Clericis, & cum eis, & alijs, quibus opus fuerit concordandum, pro quibuscumque annatis, siue medijs fructibus, occasione dictæ Abbatiæ eidem Reuerendæ Cameræ Apostolicę persoluendis, seu solui solitis, & cosuetis, pro quarum solutione facienda terminum competentem sibi pręfigi, statui, & assignari petendum, & obtinendum, &; iuxta terminum sibi statuendum, assignandum eidem Reuerendæ Camerę Apostolicę, ac in manibus illius Depositarij soluere, & exbursare promittendum, & pro illarum solutione, ac omnium, & quorumcunque per dictum Procuratorem promittendorum constituentem eiusq; hęredes, & successores, ac bona sua, & illorum, quęcunque in ampliori forma Reuerendę Cameræ Apostolicæ, cum clausulis solitis, & consuetis obligandum, & hypothecandum, ac quodcunque instrumentum, seu instrumenta, per quoscunque Reuerendæ Cameræ Apostolicæ Notarios, & alios, quos opus fuerit, cum & sub illis clausulis, promissionibus, & cautelis, pœnis, vinculis, & hypothecis, ac iuramentis desuper opportunis, ac de more, stylo, & consuetudine Notariorum dictę Reuerendæ Cameræ Apostolicę extendi solitis, & consuetis, fieri, rogari, & stipulari faciendum. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. Præsentibus testibus, &c.

Alia ad faciendum partes & diuisionem bonorum

IN Dei nomine amen, &c. Petrus, &c. Sponte, &c. constituit Procuratorem suum D. Franciscum absentem, &c. Ad ipsius D. constituentis nomen & pro eo, & eius partes diuidendum, seu fieri faciendum cum Iacobo, & Laurentio suis, ipsiusque D. Constituentis Germanis Fratribus, vel alio seu alijs, quibus opus fuerit, de quibuscunque eorum communibus bonis, tam mobilibus, quam immobilibus, et se mouentibus, iuribus, creditis, ac nominibus debitorum, vbicunque dicta bona erunt, & inueniri poterunt, & sub quibuscunque cohærentijs, & confinibus terminentur, quæcunque, quotcunque, & qualiacunque sint, quæ omnia & singula, hic pro expressis, et sufficienter specificatis haberi voluit, et vult, etiam si talia forent, de quibus opporteret fieri mentio specialis; et ad acceptandum et recipiendum in, et pro parte ipsius Constituentis, quæcumque ex ipsis bonis, rebus, et iuribus, vt supra terminandis, et diuidendis, siue sorte, iudicio, vel aliter eidem Domino Constituenti euenerint, in ipsis diuisionibus faciendis cum ipsis suis fratribus; et ad dimittendum, et relaxandum eisdem fratribus suis, et vtrique eorum; vel cuicunque alteri stipulaturo, ac recepturo pro eis, vel altero ex his quęcunque bona, res, & iura, ac credita, & nomina debitorum, et ex ipsis bonis diuidendis vt supra in, & pro sua parte prouentura, & ad cedendum, & transferendum ac mandandum eisdem suis fratribus, & vtrique eorum, & in eos, & vtrumque eorum omnia ipsius constituentis iura, & actiones reales, et personales; vtiles, et directas, ac mixtas: & in rem scriptas eidem Constituenti competentes, & competitura in prædictis dimittendis, & relaxandis bonis eisdem fratribus suis, & eorum occasione; et ad constituendum ipsos fratres suos, & vtrumque eorum Procuratorem tanquam in rem suam, & ad ponendum ipsos, & vtrumque eorum in locum, & ius ipsius Constituentis pro dictis rebus, bonis, & iuribus dictis suis fratribus & vtrique eorum in partem prouenturis; & ad dandum, & concedendum eisdem fratribus suis, seu cuicumq. alij stipulaturo, & recepturo pro eis, vel altero ex eis licentiã, facultatem, & auctoritatem intrandi, etiã propria auctoritate, quæcumq. bona, & res & iura eisdem & vtriq. eorum prouentura, in, & pro eorum parte, se partibus ex bonis, rebus, & iuribus, vt supra diuidendis, illorum tenutam & corporalem possessionem, & ad constituendum se interim prædicta bona, res & iura eisdem prouentura, vt supra pro ipsis [illegible] & eorum nomine

vt supra. pro ipsis fratribus suis, & eius nomine possidere, vel quasi. Et ad promittendum eisdem fratribus, de eorundem bonorum euictione generali, & particolari, siue in totum siue in partem euincantur, & siue in petitorio, siue in possessorio, aut in petitorio tantum aut in possessorio tantum, & teneri volendum, etiam quod euictio sequatur per incuriam Iudicis, vel iniustitiam, ac aliter quomodolibet, & qualitercumque sequatur euictio, & quascunq. alias promissiones, & obligationes, cum & sub illis pactis, clausulis, capitulis, & cautelis, ac pœnis, vinculis, & hypothecis, ac eisdem modo, & forma eidem procuratori beneuisis, faciendum, & pro obseruatione omnium, & singulorum per dictum procuratorem, nomine ipsius D. constituentis, promittendorum ipsum D. constituentem, eiusque hæredes, & successores, ac bona sua, & suorũ quęcumq. præsentia, & futura, in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, & alia quauis valida forma, ad fauorem dictorum fratrum, vel alterius eorum, ac suorum hęredum, & successorum, obligandum, & hypothecandum, & quodcumque iuramentum, seu iuramenta in animam ipsius D. constituentis præstandum, & subeundum; & instrumentum, seu instrumenta quęcumque per quouis notarios fieri, rogari, & stipulari petendum, & faciendum; cum clausulis opportunis, ac de more, stilo, & consuetudine, loci, & notariorum, vbi scilicet instrumenta celebrari contingat, extendi, & apponi solitis, & consuetis, & generaliter, promittens, &c. Releuans, &c. super quibus, &c. Actum &c.

Alia ad cõsentiendũ adoptioni filiȷ cõstituentis.

IN Dei nomine Amen, &c. Antonius & Angela Coniuges informati, vt asseruerunt à Paulo, & Ioanna, &c. coniugibus, qui eisdem DD. Constituentibus pluries exposuerunt, quod dicti coniuges volunt, & intendunt adoptare, & in filia adoptiuam primi gradus suscipere, & in eorum stirpem fœminam M. ipsorum coniugum constituentium filiam, & nepotem ipsorum Pauli, & Ioannæ, & ipsam M. in filiam in eorum filiatione, ac stirpe fœminina, & legitima, ac paterna potestate, ac administratione, ac iungere iuria naturalia cum ciuilibus, per modum, quod de cætero habeatur, & censeatur filia primi gradus, legitima, & naturalis: & de stirpe fęminina ipsorum Pauli, & Ioannę, ita vt de cætero, tamquam talis valeat, succedere ex testamento, & ab intestato, aut aliter quomodocumque, & quod prędicta intendunt facere dicti Paulus, & Ioanna, cum auctoritate, & consensu dictorum Antonii, & Ang. parentum dictæ M. necnon cum decreto, & auctoritate cuiuscumq. Iudicis, ad id iurisdictionem habentis: intendentes, & volentes ipsi constituentes eis, illorumq. petitioni, & desiderio annuere; sponte, &c. omnibus melioribus, &c. dederunt, & libere concesserunt licentiam dictæ M. eorum filiæ, licet absenti tamquam præsenti me notario presente N. pro ipsa M. legitimè stipulante, &c. vt eo possit, & valeat, ac permittat, se adoptari à prædictis Paulo, & Ioanna, & vtroque eorũ, in eorum, & cuiusque eorum filiam legitimam, & naturalem primi gradus & in stirpem fœmininam & legitimam, & pro maiori præmissorum roboris firmitate, cum dictæ adoptioni faciendæ, personaliter interesse non valeant, sponte, &c. cum decreto, & auctoritate magnifici D. . . . Iudicis pro tribunali sedentis fecerunt, & constituerunt procuratores suos A. & B. absentes, tamquam præsentes, & quelibet eorum insolidum, ad ipsorum DD. constituentium nomina, & pro eis, & eorum parte comparendum coram quocumque Iudice, ad id potestatem habente, & alio, quo opus fuerit, & dictæ adoptioni M. eorum filię, vt supra faciendæ libere consentiendum, ac eorum liberum consensum pariter, & assensum prę standum, in tantum, quod supradicta adoptio valide fiat, & fieri possit, & valeat, sub prædictis modo, & forma, & sub aliis quibuscumque clausulis, prout eisdem procuratoribus, & eorum cuilibet videbitur, & placuerit in filiam primi gradus dictorum Pauli, & Ioannæ, & in eorum stirpem foemininam, & in patriam potestatem, & omnimodam subiectionem, & ad liberandum, & absoluendum ipsam M. a patria potestate, ita vt de cætero transeat ad liberam potestatem dictorum Pauli, & Ioannæ, & adiũgendum iura naturalia cum ciuilibus, & legitimis, & hęc omnia faciendum, cum omnibus clausulis, solennitatibus, renunciationibus, promissionibus, pœnis, vinculis, & hypothecis, aut iuramentis, ac modis, & formis, eisdem procuratoribus, vel alteri ipsorum bene visis, & tam de iure quam consuetudine necessariis, & opportunis. Dantes, & concedentes ipsis procurato-

ratoribus, et cuilibet eorum in solidum plenum, liberum, & generale mandatum, ad plenam, liberam, et generalem administrationem circa præmissa, et ab eis dependentia. Et pro obseruatione omnium, et singulorum per eosdem procuratores, vel eorum alterum nomine ipsorum constituen. promittendorum ipsos Dominos Constituentes, suosque hæredes, et successores ac bona sua, et suorum quæcumque præsentia et futura, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, et alia quauis iura forma obligandum, et hypothecãdum, iurandumque, etc. quæcumque instrumenta desuper opportuna per quosuis Notarios fieri, et postulari petẽdum, et faciendem, cum clausulis solitis, et consuetis. Et generaliter, etc. Promittentes, etc. Releuantes, etc. et prædicta D. Angela cum præsentia, et consensu prædicti Antonii eius viri ibidem præsentis, et consentientis, ac cum decreto, et auctoritate supradicti Domini Iudicis, vt supra pro tribunali sedentis cum iuramento quod tactis in mei Notarij manibus præstitit, renunciauit beneficio Sanatusconsul Velleian. authenth si qua mulier l. Iul. de fund dotal. beneficio restitut. in integr. omnibusque aliis legibus, et legum auxiliis, in fauorem mulierum quomodolibet introductis, de quibus omnibus, illorumque importantia ipsa Angela fuit ad plenum per eundem Iudicem certificata. Super quibus omnibus, et singulis præmissis tanquam rite, & legitimæ factis idẽ Dominus Iudex vt supra pro tribunali sedens, causa cognita, suum, & dictæ suæ Curiæ decretum, et auctoritatem interposuit. Suppletis &c. Super quibus, &c. Actum, etc. Testibus, &c.

Alia facta per Patrem, ad petendum legitimari filiorum.

IN Dei nomine Amen, &c. Ioannes, &c. Sponte, &c. Fecit, & constituit procuratorem suum Dominum Franciscum absentem, tanquam præsentem, solum, & in solidum ad ipsius D. Constituentis nomen & pro eo, & eius parte comparendum, & se personaliter præsentandum coram spectabili viro N. Comite palatino, & habente potestatem ab Imperiali Maiestate legitimandi naturales, et quoscumque alios ex damnato coitu procreatos, vigore concessionis super inde sibi factæ, et eidem Comiti exponendum, quod cum ipse Ioannes licet tandiú vxoratus, & coniugatus cum dicta Antonia, &c. eius legitima vxore, nullosque susceperit filios, & constante matrimonio, ipse Ioannes coiuerit cum quadam fœmina tunc soluta, ex qua genuit, & procreauit P. ipsius Ioannis filium, & petendum, & requirendum a præfato D. Comite quatenus ex benigna clementia dignetur, ipsum P. auctoritate sibi concessa de spetialis dono gratiæ, super defectu natalium eidem Petro de legitimationis remedio prouidere, & causa cognita, & cum debitis iuris solemnitatibus ipsum Petrum, seu quẽcumque pro eo stipulaturum, & ad legitima iura reducere, & restituere, & super ide maculam prolis illicitæ aboleri, ita quod ipse Petrus tanquam legitimus, & de legitimo matrimonio procreatus censeatur, & habeatur, & ipsius parentibus in quibuscũque eorum bonis tam proprijs, quam feudalibus, ac agnatis, cognatis in quocumque gradu succedere valeat & eisdẽ agnatus, & cognatus efficiatur, et ad gradus, & successione ex testamento, et ab intestato dignitates, iura honores, & officia reducatur, & restituatur, & maculam geniture abolendo, & in præmissis, quocunque ex eis suam valeat assequi actionem obiectione illicitæ prolis pænitus quiescente, & quæcunque alias requisita circa dicti Petri legitimationem faciẽdum, ac fieri ab eodem Comite petendum, faciendum, & obtinendum, & quæcunque instrumenta, seu literas desuper opportunas in forma debita, ac solita, & consueta, ac cum illis clausulis tam de iure, quam consuetudine opportunis, fieri faciendum, & obtinendum, & generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c. Actum &c. Testibus, &c.

Alia facta per filium, ad petendum se legitimari.

IN Dei nomine amen, &c. Petrus filius naturalis D. Ioannis ibidem præsentis, & eidem filio suo in inscriptis omnibus, & singulis expresse consentientis, & parabolam dantis, Sponte, &c. Fecit, & constituit procuratorem suum D. N. specialiter, & expresse, ad eiusdem D. Constituentis nomen, & pro eo, & eius parte comparendum, & se personaliter præsentandum, vna cum dicto D. Ioanne eius patre, seu quocumque eius legitimo procuratore, coram spectabili N. &c. Comite Palatino habẽtem plenariam potestatem, naturales filios, & quoscũque ex damnato

nato coitu natos legitimandi, vigore indu ti sibi, & suis antecessoribus, concessi à Cæsarea Maiestate, & coram eo explicandum & exponendum, vna cum dicto Ioanne eius patre, seu eius procuratore, quod cũ ipse Ioãnes pater sobole legitima careret coitum habuit cum quadam fœmina tunc soluta, et ex ea procreauit ipsum constituentem, & ab eo petendum, & mpetrandum, quod præfatus Comes ei Imperiali auctoritate sibi concessa, de specialis gratiæ dono dignetur, super defectu natalium eidẽ Petro de legitimationis remedio prouidere, & ipsum ad legitima iura reducere, & restituere causa cognita, & cum debitis iuris solemnitatibus, & superinde maculam geniture abolere, ita quod ipse constituens tanquam legitimus, & de legitimo matrimonio procreatus censeatur, & habeatur, & parentibus in quibuscumque eorum bonis, agnatis, & cognatis in quocumque gradu succedere valeat, & eisdem agnatus, & cognatus efficiatur, & ad grades, & successiones ex testamento, & ab in testato dignitates, iura & honores, ac officia restituatur, & reducatur maculam genituræ abolendo, & omnia, & quæcumque alia requisita circa dictam legitimationem faciendam Dans, & concedens, eidem suo procuratori, liberum, & generale mandatum, in præmissis, & citra prèmissa opportunum. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. actum, &c. prçsentibus, &c. testibus, &c.

Alia ad recipiendam litteras cambij, & missiuas, illasque aperiendi.

IN nomine Domini amẽ, &c. vener D. A. sponte &c. Fecit, & constituit procuratorem suum B. absentem tanquam prçsentem solum, & insolidum, specialiter & expresse ad ipsius D. Constituentis nomen, & pro eo, & eius parte, quascumque litteras missiuas cambij, seu crediti, & alia quæcumque iura, instrumenta, & monimẽta eidem D. constituentis a quibusuis personis, & mercatoribus, in quibuscunq. mundi partibus commorantibus, directas, & transmissas, siue dirigendas, & transmittẽdas, recipiendum, & aperiendum, ac quascumque pecuniarum summas, & quantitates in eisdem litteris missiuis, cambij, aut crediti contentas, a quibusuis illarum debitoribus, & soluere illas debentibus, petendum, exigendum, recipiendum, & recuperandum, habendumque ac habuisse, & recepisse confitendum, & tam de habitis & receptis, quam habuisse confessis, soluentes, & alios, quos opus fuerit, quietandum liberandum, pænitus, & absoluendum & quascumque etiam duplicatas quietantias desuper opportunas faciendum, & subscribendum, etiam cum pacto de rem semel habitam vlterius non petendo, & alijs clausulis & cautelis necessarijs & opportunis eidem D. procuratori bene visis, iurandumque, &c. generaliter, &c. promittens &c. releuans &c. super quibus, etc. actum etc. testibus, etc.

Alia ad impetrandam litteras Apostolicas, & peten. fulminari processus.

IN Dei nomine amen etc. vener. D. I. sponte, &c. Fecit, et constituit procuratorem suum D. N. absentem tanquam prçsentem, etc. ad ipsius D. Constituentis nomen, et pro eo, et eius parte specialiter, et expresse comparendum, et se personaliter prçsentandum in Romana Curia, audientia publica litterarum, cõtra dictarum sanctissimi Domini Nostri Papæ Datario, et alibi vbi, et coram quo opus fuerit, contra quascumque personas, tam Ecclesiasticas, quam seculares, et Regulares, litterasque Apostolicas, tam ad gratiam, quam iustitiam concernentes, impetrandum et obtinendum, illasque publicandum, et publicari faciendum, et obtinendum, et exaduerso impetratas, seu impetrandas impugnandum, cõtradicendum easque arrestandum, et arrestari petẽdum faciendum, et obtinendum, Iudicis eligendum, et nominandum ac eos reputari obtinendum, suspectos recusandum, et refutandum, quoscumque consensus, ac cautiones desuper opportunas præstandum et dandum ac executione earundem litterarum quoscumque processus in forma solita, et consueta, ac necessarios, et opportunos per illarum Iudices executores, fulminari petendum, et obtinendum necnon concordandum cum Reuerenda Camera Apostolica in forma, super annatis beneficij sibi collati, seu conferendi & pro illius solutione, ipsum D. Constituentem, eiusq; hæredes, et successores, ac bona sua, et suorum quçcumque præsentia, et futura etiam in ampliori forma Camerç Apostolicae obligandum, et hypothecandum, iurandumque etc. et generaliter etc. promittens etc. releuans, etc. super quibus, etc. actum etc. testibus, etc.

Alia

Alia ad præsentandum aliquem ad beneficium vigore iurispatronatus.

IN nomine Domini Amen, etc. Antonius, &c. Patronus, & cui ex antiqua consuetudine, & ex constitutione, & ordinatione infrascripti Domini P. spectat iuspatronatus, & ius nominandi, & præsentandi Cappellanum, infrascriptæ præbendæ, voluntarie, sponte, & ex certa scientia fecit, constituit, & solemniter ordinauit, ac facit, constituit, & solemniter ordinat eius certum nuncium, & procuratorem liberum, & generalem, ac etiam specialem, & quicquid melius dici fieri, & esse possit, ita quod specialitas generalitati non deroget, nec è contra D. C. licet absentem tanquam præsentem, specialiter, et expresse ad pro ipso D. constituente, & eius nomine nominandum Presbyterum Ioãnem &c. Clericum, &c. in prębendarium, & ad præbendam sancti Iacobi, constitutam in Ecclesiam san. Petri per quond. Franc. de Veneratoribus Vincentium, Fundatorem dictæ prębendæ vacantem, propter mortem quond: Presbyteri Franc. &c. immediate Prębendarij dictę præbendæ, & ipsa nominatione facta ad pro ipso constituente, & eius nomine ipsum Presbyterum Ioãnem præsentandum, coram Dominis Rectoribus, Clericis Capit. dict. ecclesiæ seu Reuerendissimo D. Episcopo, &c. vel eius Vicario, & locumtenente, vel cuicunque alio, ad quem confirmatio, siue institutio huiusmodi nominationis, & pręsentationis, & Pręběndarij prædicti spectat, & pertinet, ab eo, & quocunque alio, ad quem spectat, petendum, instandum. & requirendum, confirmationem, & institutionem dictæ nominationis, & præsẽtationis, & prębendarij pręd. & faciendum fieri de prædictis omnibus, & singulis publicum instrumentum, seu publica instrumenta. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. actum, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Si autem fuerint plures patroni, tũc formatur procura sub modo sequenti.

IN nomine Domini Amen, &c. Franciscus, &c. fil. q. &c. patronus, & cui, vna cum cęteris nobilibus de Domo de, &c. spectat, & pertinet ex antiqua cõsuetudine, iuspatronatus, & ius nominandi & pręsentandi Ministrum, & Rectorem hospitalis s. Iacobi consuetum, sponte, &c. fecit, &c. suum Procuratorem liberum, &c. ita quod specialitas, &c. Barthol. &c. fil. q. &c. licet absentem, &c. ad pro ipso constituente, & eius nomine, & vna cum ipso Barthol. & alijs nobilibus de dicta domo &c. & maiore, & saniore, parte ipsorum, nom nãdum, & nominari possendum Vbertinum, &c. Rectorem, & Ministrum dicti hospitalis, vacãtis ad præsens per mortem q. fratris, nisi, &c. olim immediati Rectoris dicti hospitalis, & ipsum Vbertinum sic nominatum pręsentandum nomine ipsius cõstituentis, & vna cum ipso Barthol. & alijs nobilibus prædictis, & pro vt supra, coram Reuerendissimo D. Episcopo, &c. seu eius Vicario, & quocumque alio ad quem huiusmodi nominationis, & præsentationis, & Rectoris prædicti confirmatio, & institutio spectat, & pertinet, & ab eo instandum, & requirendum confirmationem & institutionem nominationis, & pręsentationis pręd. & ad faciendum, fieri de prædictis omnibus, & singulis publicum instrumentum, seu publica instrumenta, &c. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. actum, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Alia ad prosequendum gratiam de Ecclesia Parrocchiali, ad capiendum illius possessionem, & locandum fructus.

IN Dei nomine, &c. D. A. sponte, &c. omnibus, &c constituit Procuratorẽ suum D. B. ad ipsius D. constituentis nomen, & pro eo gratiam per sanctissimum Dominum Nostrum Papam factam de Parrochiali Ecclesia Sancti Leonardi Ciuitatis Cornetan. quam quond. H. ipsius Ecclesiæ Rector, dum viueret obtinebat per obitum eiusdem H. qui extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum vacante, de qua eidem D. constituenti auctoritate apostolica prouisum extitit, sub datum Kalendis Martij Pontificatus sui anno primo gratiosè, prout in litteris apostolicis inde confectis plenius continetur, litterasque ipsa & processus earumdem vigore habitos, & habendos Reuerendo in Christo Patri D. Episcopo Cornetan. & Montis Flasconen. vel eius in spiritualibus Vicario, ac illi, vel illis, ad quem, vel ad quos dictæ Parrochialis Ecclesię Sancti Leonardi collatio, prouisio, pręsentatio, electio, seu quęuis alia dispositio communiter, vel diuisim pertinet,

net: necnon Dominis Executoribus, & sub executoribus in dicti. litteris, & processibus nominatis, & deputatis, ac etiam deputandis, & eorum cuilibet, ac cęteris quibuscumque personis, de quibus visum fuerit expedire, exhibendum, præsentandum, & notificandum, ipsosque, & eorum quemlibet, vt ad executionem dictarum litterarum, & processuum desuper habitorum, seu habendorum procedant requirendum, & ad petendum se nomine, quo supra recepi, & admitti in Rectorem dictæ Parrochialis Sancti Leonardi, cum plenitudine iuris eiusdem, vt moris est. & corporalem realem, & actualem possessionem dictæ Parrochialis Ecclesiæ, iuriumque & pertinentiarum eiusdem petendum, obtinendum, apprehendendum, intrandum, & adipiscendum, & se in huiusmodi possessionem poni & induci faciendum, ipsamque Ecclesiam suo nomine tenendum, regendum, & defendendum, & Ministrum idoneum, qui dictæ Ecclesiæ in diuinis laudabiliter deseruiat, ponendum, & reuocandum, & alium, seu alios in eius, seu eorum loco deputandum, fructus, redditus, & prouentus dictæ Ecclesię a quibusuis illorum debitoribus habendum, percipiendum, leuandum, recipiendum, & recuperandum, habuisseque, & recepisse confitendum, & tam de habitis, & receptis, quam habuisse confessis eosdem debitores & alios, quos opus fuerit, quietandum, liberandum penitus, & absoluendum, cum pacto de rem semel habitam, vlterius non petendo, necnon dictos fructus, redditus, & prouentus, cuicumque personæ, ac pro pretio, & pretijs reperibilibus, ac pro tempore, & temporibus eidem Procuratori bene visis, locandum, affictandum, & arrendandum, affictus, & annuam responsionem suis debitis terminis, & temporibus conueniendis ab illorum affictuarijs, colonis, & responsuarijs petendum, exigendum & recuperandum, ac habuisse, & recepisse, confitendum, & de eis, vt supra quietandum, & quęcumque instrumenta cum, & sub illis pactis, capitulis, conditionibus, promissionibus, pœnis, vinculis, & hypothecis, ac clausulis, & cautelis solitis, & consuetis, per quosuis Notarios rogari, & stipulari faciendum. Et pro obseruatione omnium, & singulorum, per dictum Procuratorem promittendum ipsum D. constituetem, ac eius hęredes, & successores, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligandum, & iuramentum, seu iuramenta quæcumque, tam pro obseruandis statutis, & consuetudinibus dictę Ecclesiæ, quo ad executionem dictæ possessionis præstari solitum, & consuetum, quam pro obseruandis continendis in instrumento, seu instrumentis affictus, in animam ipsius D. Constituentis, coram quo opus fuerit præstandum, & subeundum cum clausulis solitis ad lites, & potestate substituendi. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c. Actum. &c. pręsentibus N. & N. testibus, &c.

Alia ad renunciandum Ecclesiam, vt conferatur certæ personæ.

N Etc. Ad ipsius D. Constituentis nomine, & pro eo talem suam Parrochialem Ecclesiam, quam obtinet, & possidet in Sanctissimi Domini Nostri Papæ vel eius, & sanctę Ecclesię Vicecancellarij, eiusque Reuerendissimi D. Datarij, aut cuiusuis vlterius ab eodem sãctissimo Domino Nostro Papa auctoritatem habentis manibus purè, liberè, & simpliciter resignandum, & renunciandum in fauorem R. D.B. & ad finem, & effectum, quod dicta ecclesia eidem R.D.B. conferatur, & non aliter, nec alio modo, & ad ipsi cessioni, & litterarum apostolicarum expeditioni consentiendum, iurandumq; in animam ipsius D. constituentis, quod in huiusmodi resignatione non interuenit, neque interueniet dolus, fraus, aut simonię labes, aut aliqua alia illicita corruptela, & de præmissis quodcumque opportunum instrumentum cum clausulis solitis, & consuetis, per quosuis Notarios fieri & rogari petendum, & faciendum. Et generaliter &c. promittens &c. releuãs, &c. an super quibus, &c. actum &c. præsentibus testibus, &c.

Alia ad faciendum se subrogari in iuribus defuncti collitigantis, & petendum beneficium, & absolutionem à censuris.

IN Dei nomine amen, &c. Cum alias post collationem ecclesię Parrochialis nuncupatæ S. &c. factam per R.P. D. Episcopum Placentin. ordinarium loci venerabilis D.N. tunc vacantis per obitum quond. A. vltimi, & immediati Rectoris ipsius ecclesiæ, & post prouisionem super huiusmodi collatione factam per sedem Apostolicam, ad fauorem dicti A. per nonnullos

los vociferatum fueritq. Anton. etc. tunc familiarem quond. Reuerendiss. etc. vigore gratiæ acceptasse dictam ecclesiā, et subinde citari fecisse per edictum ipsum D.A.coram R.P.D. Episcopo.etc.et in illa parte Iudice, vt dicitur delegato Apostolico, et contra eum tanquam contumacem fuisse vsque ad sententiam et litteras executoriales inclusiue ipso D.A. contumace tanquam ignaro cumque nuperrime ad aures ipsius A. deuenerit dictum Antonium decessisse in Curia et vigore Regulę Cancellarię Apostolicę, in quantum lis aliqua contra ipsum A. mota fuisset super dicta Parrocchiali Ecclesia subrogari debeat,et ad ius si quod cōpetiisset dicto q.Antonio aduersario,vt dicitur in D.Ecclesia,ea propter prædictus D.A. Rector pro firmiori corrobatione iurium suorum, et ad tollendum omnem dubitationem, quæ ex aduerso adduci posset Sponte,etc. omnibus, etc.constituit,et fecit procuratores suos N et N in Curia Romana,residétes,absentes tanquam præsentes, et quemlibet eorum insolidum, ita quod,etc. ad ipsius D.constituentis nomine, et pro eo comparendum, et personaliter præsentandum coram sanctiss.D.N.Papa eiusq.Reuerendiss.D. Datario,et alio quocumque ad id potestatem habente, et ab eo nomine ipsius D. constituenti impetrandum dicta m Parrochialé Ecclesiam Sancti, etc. Et ad petendum, et obtinédū se subrograri in,et ad ius,si quod competijsset dicto q. Antonio collitigatori aduersario, tempore decessus sui in prædicta Ecclesia, et de dicto iure eidem D. constituenti prouideri petendum, et obtinendum, quatenus aliqualiter vacaret,siue per mortem dicti q.Antonij vel aliter qualitercunque,vel etiam si neutri ex eis collitigatoribus fortę,ius aliquod in eadem ecclesia competijsset, competeret, qualitercunque,et quomodocumque vacare diceretur et super inde impetrandum, et obtinédum litteras apostolicas in forma solita, et consueta, et cum clausulis derogatorijs opportunis, et cum clausulis absolutionis ad effectum, etc. et alijs de quibus eisdem procuratoribus, vel eorum alteri videbitur,et placuerit. Item ad petendum nomine D. constituens beneficium, absolutionis, à quibuscis excommunicationis sententijs censuris,et pœnis,si quæ forte contra eum promulgate fuissent, et eisdem quoquomodo innodatus fuisset à iure, vel ab homine, et specialiter a dicto R. P.D. Episcopo et Delegato Apostolico ad instantiam dicti Antonij eius asserti aduersarij,ex qua cumque causa, et pręcipuè ex causa dictę parrochialis ecclesię, et ad pręstandum nomine ipsius D.Constituentis in manibus Sanctissimi Domini Nostri Papæ,seu illius D.Datarij vel alterius ad id potestatem habentis debitum iuramentum, de obedientia pręstanda sanctę Matri Ecclesiæ, et cui cumque ab ea deputato seu deputando,et ad petendum se restitui gremio, vnitati dictæ Sanctæ Matris Ecclesię, et communioni, ac participationi fidelium. Item quascumque litteras Apostolicas, et rescripta quæcumque in præmissis opportune tam ad gratiam, quam iustitiam concerné. in forma solita, & consueta impetrandum et obtinendum,cum clausulis opportunis, & eisdem procuratoribus, vel eorum alteri bene visis. Et generaliter,&c. promitten. &c. actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, etc.

Alia ad impetrandum beneficium vacaturum, cum onere pensionis.

R. D. sponte, etc. omni meliori modo, etc. constituit et fecit procuratores suos N.et N. absentes tanquam præsentes et quemlibet eorum insolidum, ita quod ad ipsius D. Constituentis nomine, et pro eo,et eius parte impetrandum à Sanctissimo Domino Nostro Papa,et eius sancta Sede Apostolica, eiusque reuerendissimo D. Datario,et alio quocumque ad id potestatem habente, parrochialem Ecclesiam Sancti etc.cum iuribus,et pertinentiis suis si,& quandocumque cōtingat ipsam vacare per liberam resignationem de ea faciendam per Reuerend.D. Anton.modernum Rectorem, & possessionem dictæ Ecclesię Sancti etc. In manibus Sanctissimi Domini Nostri Papę,seu cuiuscumque alterius, ad id potestatem habentis, & ipsam parrochialem Ecclesiam, auctoritate Apostolica conferri,& de illa sibi prouideri petendum litteras quoque Apostolicas super huiusmodi impetratione opportunas expediri faciendum, nec non constitutioni, reseruationi et assignationi annuę pensionis,in,et super fructibus, redditibus,et prouentibus dictę Ecclesię ad fauorem dicti R.P.D.Antonij quatenus sibi de dicta Ecclesia prouideatur, ac litterarum reseruationis dictæ pensionis expeditioni consentiendum, ipsumque

sumque C. constituendum, eiusque hæredes, & successores, ac illorum bona quæcumque, eiusque in dicta ecclesia futuros successores, ad solutionem dictæ annuę pensionis, vt supra reseruandæ, suis debitis terminis, & temporibus, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, iuxta formam supplicationis desuper signatæ, seu signandæ, ac litterarum Apostolicarum, illius vigore expediendarum efficaciter obligandum, & hypothecandum cum renunciationibus, & clausulis opportunis, & per notarios Cancellariæ Apostolicæ, seu Cameræ Apostolicæ, seu extendi solitis, & consuetis quodcumque iuramentum, seu iuramenta tam pro obseruatione obligationis desuper facien. quam quod in huiusmodi resignation. et reseruation. personis non interueniet aliquis dolus, fraus, vel simoniæ labes, & aliud quocumque licitum, & honestum iuramentum in animam ipsius D. constituentis præstandum, & subeundum Et generaliter, &c. promittens, &c. releuās &c. super quibus, &c. actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Alia ad renunciandum beneficium in Curia.

IN Dei nomine amen, &c. venerabilis vir D. N. Præpositus Ecclesiæ sanctę Marię &c. cui nuper, seu alias auctoritate Apostolica prouisum, seu prouideri concessum fuit de dicta prępositura, vacante per mortem quond. D. N. olim ipsius Ecclesiæ vltimi prępositi, & possessoris. Sponte, &c. omnibus. etc. constituit, & fecit procuratores suos D. D. N. & A. absentes tanquam præsentes, & quemlibet ipsorum insolidum, ita quod. &c. ad ipsius D. constituentis nomen, & pro eo comparendum citram sanctissimo Domino nostro Papa, eiusque D. Vicecancellario, & alio quocunque ad id potestatem habente, & in ipsorum manibus sponte, & libere resignandum, seu renunciandum dictę prępositura & omni iuri dicto D. constituenti in dicta præpositura competenti, & competituro, & ad iurandū in anima ipsius D. constituentis, quod in huiusmodi renunciatione non interuenit, neque interueniet dolus fraus, aut aliqua alia simoniæ labes, seu corruptela, & ad consentiendum expeditioni quarumcumque litterarum apostolicarum faciendarum ad fauorem personæ de dicta Præpositura prouidendę, &c.

Si autem dicta resignatio fiat cum reseruatione pensionis post verbum renunciandum addatur, reseruata tamen eidem D constituenti, & super fructibus, redditibus, & prouentibus dictæ Præpositurę annua pensione ducat. 20. auri de Camera eidem D. constituenti soluen. annuatim per quemcumque, cui dicta Præpositura, & Ecclesia conferatur per Sanctissimum D. N. Papā, vigore resignationis prædictę, vt supra faciendę, cum onere soluendi dictam pensionem eidem D. cōstituenti, vsquequo vixerit, per quemcumque dictæ Præpositurę possessorem proxime futurum, & aliū quemcumque futurum, pro tempore existen. Prępositum seu possessorem, & quascūque litteras apostolicas reseruationis dictę pensionis impetrandū, & obtinendum, ac expediri faciendum, iurandumq; quod in huiusmodi reseruatione, & pensionis resignatione, seu constitutione, non interuenit aliqua simoniæ labes vel illicita pactio seu corruptela, vt supra, & quoscumque cōsensus desuper opportunos præstadum, & à titulario dictæ Prępositurę super dictę pensionis reseruatione, & litterarum desuper conficiendarum expeditioni, & alijs, quibus opus fuerit, pręstari petendum, & obtinendum in forma solita, & consueta, Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. actum, &c. testibus, &c.

Alia ad renunciandum beneficium ex causa permutationis.

IN Dei nomine amen, &c. A. Rector Ecclesiæ s. Marię, &c. sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. constituit, & fecit Procuratorem suum R. D. N. præsentem, & acceptantem, specialiter, & expresse, ad ipsius constituentis nomen & pro eo resignandum, & renunciandum, & causa permutationis vt infra faciende, & non alias aliter nec alio modo, in manibus Reuerendiss. D. Dei, & Apostolicę sedis gratia Episcopi, &c seu eius R. D Vicarijs, aut alterius ad id potestatem habentis dictam Ecclesiam s. Mariæ, &c. & omni iuri, & actioni eidem D. cōstituenti ratione dictę Ecclesię, & illi annexorum quorumcumque ad effectum eam permutandi, & permutationem faciendi cum d. B. de Ecclesia s. Alexandri, &c. cuius ipse B. est Rector, & possessor, & ad effectum, quod dicta ecclesia s. Alexadri ex causa permutationis prædictæ conferatur, & conferri debeat eidem D. constituenti, & ipsa ecclesia s. Mariæ

conferatur, & conferri debeat eidem D.B. & non aliter, nec alio modo. Et ad iurandum in eius, seu eorum manibus, prout ex nunc ipse D. constituens iurat, quod in huiusmodi resignatione, & permutatione, seu illius causa, & prætextu non interuenit, neque interueniet fraus, dolus, nec aliqua alia simoniæ labes, vel alia illicita pactio; seu corruptela. & quodcumque aliud licitum & honestum iuramẽtum in animam ipsius D. constituentis præstandum. Et facta, & admissa resignatione huiusmodi petendum eiusdem D. constituentis nomine sibi prouideri de dicta ecclesia s. Alexandri, vna cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis cum plenitudine iuris Canonici ipsamque sibi conferri, ac sibi de ea inuestiendi, ac inuestiri petendum, & faciendum dictamque ecclesiam acceptandum, ac illius, iuriumque, & pertinentiarum, quarumcumque realem actualem, & corporalem possessionem capiendum, intrandum, & tenendum, & quodcumque iuramentum, de obseruandis statutis, & cõsuetudinibus dictæ ecclesię in manibus dicti Reuerendissimi D. Episcopi, & aliarum, quibus opus fuerit in animam ipsius D. constituentis præstandum, & subeundum, & quodcunque instrumẽtum de præmissis omnibus per quosuis Notarios, cum quibuscumque clausulis, renunciationibus, obligationibus, promissionibus & aliis debitis. et opportunis et in similibus apponi solitis, & consuetis, & consensum Capituli, & canonicorum, &c. seu aliorum quorum opus fuerit petendum requirendum, et obtinendum, et alia quæcumq. requisita, ac in præmissis necessaria et opportuna faciendum, cum potestate substituendi. Et generaliter, etc. promittẽs. etc. releuans, etc. super quibus, etc. actum etc. testibus, etc.

Alia ad comparendum occasione inquisitionis formatæ, & petendum se admitti per Procuratorem, seu Excusatorem

IN Dei nomine amen, etc. Antonius, etc. citra, etc. sponte, etc omnibus, etc. constituit, et fecit Procuratorem suũ N. absentem tanquam præsentem, solũ, et insolidum, specialiter, et expresse ad ipsius D. constituentis nomine, et pro eo comparendum, et se præsentandum coram spectabili D. Pretore, etc. causa, et occasione aperti processus, et inquisitionis contra eundem D. constituentem formatæ, seu formandæ per eundem D. Prætorem, et illius Curiam contra ipsum D. constituentem, et se per procuratorem, seu Excusatorem in causa admitti, et audiri petendum, instandum, et obtinendum, et causam quare per procuratorem, seu Excusatorem admitti debeat; proponendum, allegandum, illamque, seú illas, tam in iure, quam in facto verificandum; copiamque quorumcunque inditiorum, si quę sint contra eundem D. constituentem, cum termino competenti, ad faciendum eius defensiones, sibi tradi, et concedi faciendum; et quascumque exceptiones cõtradictiones, crimina, et defectus contra assertos testes, et inditia quęcunque contra eum laborantia opponendum, dictasque querelas, et denunciationes, seu accusationes aduersus eundem D. constituen. factas, et formatas negandum, et quodcunque iuramentum, seu iuramenta in animã ipsius D. constituentis prestandum, et subeundum cum clausulis solitis ad lites, et potestate substituendi. Et generalites, etc. promittens, etc. releuans, etc. super quibus etc. actum, etc. testibus, &c.

Alia ad contrahendum pacem.

IN Dei nomine, etc. Octauianus, et Iacobus fratres germani sponte, etc. omni meliori modo, etc. fecerunt, et constituerunt eorum Procuratorem D. N. absentem tanquam præsentem, solum, et insolidum, specialiter, et expresse ad ipsorũ Dominorum constituentium nomine, et pro eis contrahendum, et faciendum cum N. et N. fratribus et quocumque ex eis simul insolidum vel de per se, seú quocumque eorum legitimo Procuratore bonam, veram, et sinceram pacem, et concordiam inter eos perpetuó, duraturam, etiam osculo pacis interueniente, de omnibus, et singulis odiis, quæstionibus, contentionibus rancoribus, rixis, et malis voluntatibus, quomodocumque, et qualitercumque ex quacumque causa, per, & inter eas partes ab hodie retro, et sibi inuicem dictis factis illatis, et perpetratis, tam occasione occupationis bonorum et iurium ipsorum constituentium, et fratrum suorum, quam aliter qualitercumque ab hodie retro, et specialiter. et expresse cum dicto N. occasione homicidij alias per eum perpetrati in personam quond. N. patris dictorum constituenti um, et ad remittendum nomine eorundem constituentium, eisdem N. et N. omnes et singulas rixas, odia contensiones contumelias, discordias, rancores, iniurias

etom.

& omnes malas voluntates ab hodie retro sibi inuicem dictas, factas, illatas, & perpetratas, ex causa & occasione antedictis, & quacumque ex eis & qua cumque alia de causa maiori, vel minori, de superius expressis, & ad consentiendum reuocationi, cassationi, & ad consentiendum reuocandi cassationi, & annullationi singularum querelarum, accusationum & denũciationum, ac processum contra dictos N. & N. & eorum quemlibet datum, factum, & formatum, coram magnifico D. N. Pretore, &c. seu alio quocumque Iudice, & quascumque promissiones, & obligationes pro dicta pace perpetuò, & inuiolabiliter obseruanda sub illis pœnis, vinculis, & hypothecis ac pactis, & conditionibus eidem D. Procuratori bene visis faciendum. Et pro obseruatione omnium, & singulorum per dictũ eorum Procuratorum promittendorum ipsos Dominos constituentes, suosque respectiue hæredes, & successores, ac sua, & illorum respectiue bona quęcumque, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligandum, & hypothecandum. Et instrumenta quęcumque pro quosuis Notarios fieri, rogari, & stipulari faciendum, cum clausulis opportunis, ac per Notarium, seu Notarios dicti loci extendi solitis, & consuetis. Iurandumque, &c. Et generaliter promittens &c. Releuans, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. testibus, &c.

Procura generalissima.

Illustrissimus, & Excellentissimus D. A. Dux N. citra, &c. sponte, &c. fecit, constituit, &c. Procuratorem suum &c. Illustrissimum D. B. absentem, &c. ad ipsius Illustrissimi, & Excellentissimi D. constituentis nomine, & pro eo locandum & arrendandum, & locationis, vel alio quocumque titulo concedendum, tradendum & assignandum totum, & vniuersum statum suum, & omnia, & singula Oppida, Terra, Castra, eorumque Territoria, & loca. Item Prędia, Casalia, Tenutas, Arces Palatia. Molendina, Ferrarias, loca piscationis, Aucupia, Venationes cum Balneis, Furnis, Macellis, Arcibus, Palatijs, Domibus, Ædificijs, Vineis, Pratis, Siluis Nemoribus, Vectigalibus, Responsionibus, Herbaticis, Gabellis, & omnia, & singula bona cuiuscumque generis & qualitatis existentia, & tam ea, quę possidet, quam quę possidere potest, & poterit, & illorum iura, & iurisdictiones simpliciter, aut cum aliqua reseruatione, cum redditibus, prouentibus obuentionibus, emolumentis, membra, annexis, & pertinentijs vniuersis, & illa in specie, vel in genere coniunctim, vel in genere coniunctim, vel diuisim, vna vel pluribus vicibus, & cuicumque personæ, vel personis conducere volentibus pro se vel nominandis ab eis, eorumque hæredibus, & successoribus quibuscumque, & dicta Oppida, Terras, Castra Loca Prædia, & bona, si videbitur dicto Illustrissimo D. B. Procuratori specificandum ad omnes, & singulos fructus, & prouentus pro conductoribus, & huiusmodi locationem seu locationes, & arrendamenta faciendum, vsque ad nouennium, vel decennium proximum, aut alium quemcumque longiorem terminum, & longius spatium temporis Procuratori placitum, cum quibuscumque facultatibus, auctoritatibus, iuribus & iurisdictionibus, quæ videbuntur D. Procuratori, cum aliqua reseruatione, & exceptione; vel sine reseruatione aliqua, purè, libere, ac simpliciter, quodcumque modo, forma, pactis, conditionibus, & clausulis, pro pretio seu annua responsione, vel pensione, de qua conuenerit cum conductore vel conductoribus, soluenda in tempore, ac terminis desuper conueniendis, & dictam pensionem, vel pensiones, & pretia exigendum, percipiendum, vel habuisse confitendum, & quietandum conductores & quos opus erit, vel etiam alijs assignandum, delegandum, transferendum, & cedendum, vel insolutum dandum quoscumque terminos, & summas dicti pretij, seu annuę pensionis in vna, duabus, vel pluribus vicibus, & quibuscumque temporibus & quibuscumque creditoribus, aut alijs, immittendumque in possessionem corporalem, vel tenutam dictorum status, & bonorum, atque curandum, vt vasalli, & subditi agnoscant in Dominos fructuum, emolumentorum, & responsionum dictos conductores durante locatione, promittendumque nullo modo se ingerere in rebus, & bonis locatis, neque responsiones, aut redditus alterare, neque onera, & impositiones solitas diminuere. Item in euentum belli, aut pestis, aut alterius cuiuscumque casus fortuiti (quam Deus auertat) promittendum facere illam defalcationem pensionis modo, & forma, de quibus cum arrendatarijs, vel conductoribus conuenerit, & pariter euentum cuiuscumque deuolutio-

uolutionis, si quę de uoluto fieret illarum tenutarum, quę sub aliena proprietate, vel directo dominio existunt, promittendum facere illam diminutionem vel defalcationem pensionis, quę condecens erit vel dicto Procuratori, aut personis deputandis videbitur. Promittendum etiam conseruare in bonis, & iuribus locatis cōductores, & ab eis causam habituros durante locatione, in fructuum perceptionem, ac defendere, eximere & liberare ab omni lite, causa controuersia, molestia, & molestante persona pro dictæ locationis, vel locationum quarumcumque faciendarum obseruatione obligandum conductoribus omnia, & singula bona in locationibus comprehēsa etiam in specie cum clausula, & effectu constituti, ita vt nulla alienatio bonorum prędictorum in prędiudicium conductorum fieri possit, & in summa faciendum erga conductores omnes, & singulas illas promissiones, declarationes, obligationes, pactiones, & cautelas, & quę specialem & indiuiduam expressionem postularent; quascumque cautiones pręstandum, et pręstari promittendum; et huiusmodi cautiones, vel fideiussores quoscumque promittendum releuare indemnes, & pænitus sine damno conseruare, ac liberare ab omni lite, causa, & molestia, & pro releuatione indemnitatis huiusmodi, ac liberatione, obligandum eiusdem fideiussoribus in genere, & specie quæcumque Castra, vel Castrum, aut Oppidum, aut alia quæcumque bona specificanda, etiam cum clausula, & effectu constituti, & super pręmissis vnum, vel plura, & quotcumque instrumenta eodem tempore, vel diuersis temporibus faciendum, & celebrandum cum iuramento, & obligatione Camerali, vt infra dicetur, & alijs quibuscumque clausulis, & solitis. pręmissis dicta Oppida, Terras, Castra, Loca, Prædia, Casalia, & Tenutas cum iuribus, pertinentijs, & territorijs vniuersis, meroque, & mixto Imperio, Iurisdictione, dominio, & omnibus alijs iuribus, & iurisdictionibus singula eorum. Item Palatia, Domos, Ædificia, & alia quæcumque bona pro quouis pretio, vel pretijs; de quibus conuenerit cum emptore, vel emptoribus vendendum, & titulo perfectę venditionis, dandum, trāsferendum, cedendum, & assignandum, cum pacto de retrouendendo in quocumque tempore, et temporibus limitatis, aut pure, libere, & simpliciter, iure proprio, & in perpetuum quibuscunque emere volentibus, vel etiam insolidum, & satisfactionem, quibuscumque dandum, & assignandum, aut etiam permutandum, & permutationis titulo pro quauis recompensa, iure proprio, & in perpetuum concedendum, tradendum, dandum, & assignandum, & dictorum Oppidorum, vel Castrorum, Casalium, Tenutarum, Palatiorum, & bonorum fines, & latera exprimendum specificandum, & super eis trāsferendum, & cedendum omnia iura omnesque actiones, &c. Et ponendum emptores, vel compermutantes, & alios quoscumque contrahentes in omne ius locum, &c. Et constituendum eos Procuratores irreuocabiles, cum iuramento, vt in rem propriam Dandumque illis facultatem, et licentiam apprehendendi bonorum eis venditorum, permutatorum, aut alio titulo datorum, corporalem possessionem, auctoritate propria, de facto, & constituendum se tenere, etc. Item super quocumque Castro, seu Castris, Oppidis, vel eorum Territorijs Casalibus, Tenutis, Palatijs Dominibus aut alijs quibuscumque bonis stabilibus, vel singulis eorum fructibus, redditibus, prouentibus, & emolumentis imponendum, creandum, & constituendum duos, tres, quatuor, decem, viginti, & quotcumque annuos census, vsque ad quamcumque notabilem, & notabilissimam summam, iuxta constitution. fœlicis recordationis Pij Papæ Quinti, super forma creandi census editam, & huiusmodi pretia accipiendum, emptores, quietandum, & absoluendum, bonorum confines, & latera specificandum, emptoribus transferendum super dictis censibus omnia iura, & omnes actiones, & eos constituendum, &c. censusque prædictos annuatim, de anno in annum, vel de semstre, & in fine tamen semestris, pro rata in alma Vrbe, vel vbi conuentum erit cum emptoribus promittendum soluere cum pactis, & cautelis placitis D. Procuratori seruata forma, & dispositione Constitutionis sanctissimi Domini Nostri Papæ. Item si dicta bona, vel census plus valerent pretijs accipiendis, vel recompensā desuper habenda, vel habita, totum illud plus condonandum, & remitendum, titulo donationis irreuocabilis inter viuos, & principaliter dictus.

dictis contrahentibus cum Domino Procuratore antedicto. Promittendumque dictas venditiones, & alienationes esse, & semper fore bonas, validas, ac bene, valideque factas, & in eas tanquam tales facere consentire omnes personas, &c. ius habentes, aut habere prætendentes, & suscipere omnem litem, causam, controuersiam, molestiam in omni iudicio, & in quacumque instantia, & parte iudicij, si quæ super dictis bonis, vel censibus inferantur & susceptas prosequi, &c. etiam absque cura impensa, & interuentu emptorum, & illorum, ad quos dicta bona, & census deuenirent, & promittendum eosdem emptores compermutantes, & alios prædictos in & super dictis censibus, & bonis respectiue semper, ac perpetuo defendere, conseruare, ac liberare ab omni lite, causa controuersia, molestia, & molestãte persona, alias ad omnem, & quamcunque dictorum bonorum, & iurium respectiue cẽsuum euictionem generalem, & particularem in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, & in quocumque iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum obligandum C. Constituentem, eiusque hæredes successores, & bona omnia, & singula præsentia, & futura, & de persoluendo quæcumque damna, impensas, & interesse. Item consentiendum quod quæcunque simplex notificatio, etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, ac forma iuris, etiam in ędibus dimissa copia facta sufficiant. Et pro dictorum Censuum imponendorum, & vendendorum solutione vel etiam pro alijs continendis in instrumentis celebrandis promittendum dare quascumque mercatorias, banchariasq. cautiones in perpetuum obligatas, vel ad certum tempus, & illas renouare, ac pręstare de Triennio, in Triennium, vel de Quinquennio in Quinquennium, aut de alio tempore in aliud tempus, quemadmodum fuerit desuper conuentum, & præstandum etiam, & præstare promittendum alios fideiussores, & cautiones pro solutione dictorum censuum, & quacumque illorum euictione in omni iudicio, & pro alijs promittendis erga emptores. Item pro quacumque euictione bonorum, si bona vendi contingat, & pro alijs contentis, & continentis in instrumentis, desuper celebrandis, & omnes, & singulos fideiussores, eorumq. hæredes, & successores huiusmodi promittendum releuare indemnes, & penitus sine damno conseruare, ac liberare, & eximere ab omni lite, causa controuersia, molestia, & molestante persona, vel etiam nulla præcedente molestia liberare ab obligatione intra certum tempus, placitum D. procuratori, & quo dictorum fideiussorum, & hæredum, etiam maiori cautione, ac pro releuatione indẽnitatis, & liberatione prędicta obligandum eiusdem fideiussoribus, & hæredibus illorum, quæcumque Castra Oppida, Casalia, Territoria, & bona quęcumq. etiam in specie, ad specialiter, & expresse, ita vt specialitas generalitati non deroget, &c. etiam cum effectu, & clausula constituti. Item recognoscendum bonam fidem erga quoscumque illos, qui contemplatione D. constituentis super eorum bonis imponẽt constituent, & vendent, quoscumque annuos census, pretiaq. ac sortem principalem recipiendum, & quietandum, & pariter erga illos, qui in societatem officij, aut ex cambio, vel alio quocumque titulo, vel contractu pecunias accipient, seruitio, aut intuitu ipsius C.A. vel ad requisitionem dicti D. procuratoris, & tam erga illos, quam etiam quoscumque fideiussores; & faciendum illas assecurationes cautelas, & assignationes pecuniarum debitarum, & debendarum ipsi domino constituenti in responsionem bonorum etiam in specie, ac promittendum debita huiusmodi, vsque ad quacumque notabilem summam contrahenda, extinguere intra certum tempus, & omnes obligatos liberare, atque instrumenta cassari facere, vt omnes penitus liberi, & exempti remaneant. Item sub titulo, & contractu mutui, vel etiam depositi cambij, & sub quocumque alio contractu accipiendum quãcumque summam, vel summas pecuniarum, quantumuis notabiles, & a quibuscumque personis, & pro illarum consignatione, & restitutione faciendum omnes, & singula illas cautelas, in genere, vel in specie, quæ domino procuratori videbuntur. Item omnes, & singulas causas: differentias, controuersias, & prætensiones, cum quibuscumq. personis, &c. verten. aut quæ vertere, aut introduci possent ex quauis occasione, & super quibusuis rebus, & negocijs actiuæ, & passiuæ cum sui: annexis, emergentibus, & dependentibus, compromittendum, & remit-

tendum in genere, vel in specie in quem cumque arbitrium, vel arbitrios arbitratores, & amicabiles compositores, decisores, calculatores, ad illas decidendum, & terminandum de iure, ac de facto, vel de iure tantum, aut de facto tantum, vel mixtim arbitrio ipsorum arbitratorum, vel quocumque modo componendum, & de plano sine strepitu, & figura iudicis singulis diebus, & horis, etiam partibus non citatis, cum facultate deputandi tertium in eventum discordiæ; & ad quemcumque terminum, & illum prorogandi toties, quoties videbitur arbitratoribus, ac renunciãdum cum iuramento cuicumque petitioni reductionis ad arbitrium boni viri, ac beneficio restitutionis in integrum, ex quocumque capite enormissimæ læsionis, & omnibus alijs remedijs, quantumuis iuridicis, si quibus mediantibus contra laudum veniri posset, & conueniendum, aut quodcumque laudum, vel compositio, aut ordinario arbitratorum quocumque modo prolata, vigorem habeat trium setentiarum conformium, & rei iudicatę, rite ac legitime in sacro Rotæ Auditorio obtentarum ita in laudum huiusmodi semper, ac in primis, & ante omnia exequutioni demandari debeat, vt pura, & libera obligatio Cameralis, in forma depositi concepta, & quatenus aliquod remedium vel exceptio quantumuis iuridica opponeretur, tamen executio, & adimplementum laudi, non possit impediri, vel differri, sed immo in primis executioni demandari, vt supra, & opponendum quascumque pœnas & cautelas, etiam amplissimas, quę videbuntur D. P. Procuratori. Item ad transigendum, concordandum, & componendum quascumque lites, causas, differentias, vel prętensiones à quibuscumque contra D. Constituentem, & ab eo contra quoscumque motas, & mouendas, & quæ moueri, aut intentari possent, ex quibusuis causis, etiam hic non expressis, & super quibuscumque rebus, & negocijs, quantumuis notabilibus, & cuiuscumque magnæ importantiæ, fuerint, vel existant. & extinguendum quascumque lites & differentias natas, & nascituras, & super illis perpetuum silentium, & finem, imponendum, & remittendum quascumque impensas, damna, & interesse, & ratione perpetuæ concordiæ, atque transactionis, & compositionis, acceptandum, & dandum aut condonandum totum id, quod placebit D. procuratori, sub quibuscumque pactis, conditionibus, clausulis, & cautelis, vel etiam pœnarnm adiectionibus, & concordiam, vel concordias, transactiones, compositiones prædictas semper, & perpetuo ratas, gratas, validas, & firmas habere, & inuiolabiliter obseruare promittendum, & renunciandum l. de his ff de Transactionibus, & nunquam contrauenire sub quouis prętextu, etiam enormissime læsionis, vel iurium denuó repertorum, aut reperiendorum, & restitutionis in integrum, ex quocumque capite resultantis, & denique apponendum quascumque amplissimas cautelas, & quæcumque instrumenta celebrandum, & dictas concordias, transactiones, compositiones, & compromissa quæcumque bis, ter, & pluries, & quoties occurrerit vel dicto Procuratori videbitur faciendum, & firmandum Item omnes, & singulas pecuniarum, & bonorum summas, & quantitates, ex quacumque rationes & titulo de præteriti præterito, vel in futurum debitas, & debendas, quantumuis notabiles, & quęcumque credita exigendum, petendum, recuperandum, aut habuisse, et recepisse confitendũ et de illis omnes, quibus opus erit, quietandum, absoluendum, etc. exceptioni, etc. et omnibus alijs renunciandum; cum pacto de numquam amplius petendo. Iura quoque, et actiones in fauorem soluentium transferendum, et cedendum, et constituendum eos desuper procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam. Cassationi instrumentorum, apocharum, & scripturam consentiendum, vel etiam quæcumque nomina debitorum, creditaque quouis modo competentia ipsi Constituenti, et competitura, et quæcumque ipsius bona, et iura insolidum dandum, vel alio quocumque titulo distrahendum, alienandum et assignandum, et cedendum, etiam in specie, ita tamen, etc. cuicumque, vel quibuscumq. ex fideiussoribus accessurus, vel obligatis, aut obligandis, contemplationem D. constituentis, in quibuscumque contractibus, et negotijs pro eorumdem fideiussorum maiori cautione ac securitate, respectu promissionum factorum, et faciendarum pro ipso D. pro releuatione indemnitatis, et liberatione ipsorum fideiussorum a promissionibus faciendis, vel extinctione ipsarum, promissionumque

sionumque, et obligationum factarum, et faciendorum, et solutione quorumcumque debitorum contractorum, et contrahendorum. Item vniuersum statum, et omnia, et singula bona, et iura sua regendum administrandum, et gubernandum, regi, gubernari, & administrari faciendum. Item quoscumque rationes, & calcula reuidendum, & sibi de administratis, & gestis per quoscumque rationem reddi petendum, & faciendum. calculandum, & solidandum, cum quibuscumque personis. Et si opus erit, vel dicto D. procuratori videbitur calculatores contra quascumque partes deputandum. & quascumque rationes, & computa, tam de preterito facta, quam in futurum facienda, & administrationes gestas, & gerendas solidandum & componendum. Quietationes, liberationes & absolutiones generales, vel etiam, speciales, & finales, erga quoscumque faciendum, & concedendum, cum pacto, de nihil amplius petendo, vel repetendo, & de omnibus, & singulis eius bonis, iuribus, actionibus, debitis, creditis, nominibus debitorum, et aliisquibuscumque bonis pro quacumque notabilissima summa, & valore, semper, & quotiescumque dicto D. Procuratori placebit, faciendum quoscumque contractus, alienationes, & distractus cuiuscumque generis, & speciei fuerint, & cum quibusuis clausulis, & cautelis eidem Procuratori placitis; fructus, redditus, & prouentus, ac emolumenta quæcumque sui status, ac omnium, & singulorum bonorum suorum presentium, & futurorum, etiam ex iurisdictione, & alia quocumque modo, prouenientia. & prouentura percipiendum, leuandum, & possessionem corporalem quorumcumq. bonorum, ex quouis titulo, et contractu alijs dandum, & tradendum. Item ad quascumque ecclesias & beneficia, quę de iurepatronatu ipsius D. Constituentis existunt, presentandum quascumque personas, quæ D. Procuratori videbuntur idoneæ, vel habiles, & iura ipsius D. constituentis exercendum, & conseruandum. & alia oppotuna peragendum, ius & iustitiam, atque iurisdictionem in vniuerso statu suo, et omnibus & singulis, Oppodis, Castris, Terris, et locis in quoscumque Vassallo, et subditos, et alias, prout potest, et posset ipse D. Constituens, administrandum, exercendum, aut administrari, et exerceri faciendum, tam in causis ciuilibus, quam criminalibus, etiam capitalibus; et mixtis in cognoscendo, condemnando, absoluendo, vel etiam gratias, et remissiones concedendo, et quascumque confiscationes bonorum, pœnas pecuniarias, et corporales ac etiam capitale, vltimi supplicii remittendo et gratiose absoluendo, vel componendo. Item Vicarios, Pretores, Iudices, et Officiales quoscumque deputandum, ponendum, ac remouendum, semper et toties quoties, et cum iurisdictione solita, vel alias prout procuratori prædicto placebit, et administrandum merum, et mixtum imperium, et absolutam, ac libera plenissimam in omnibus, et singulis præmissis, et infradicendis potestatem, et auctoritate, Castellanos, custodes, factores, & ministros deputandum, & amouendum cum salariis, & conditionibus, placitis D. Procuratori. Et quatenus contigeret, fieri aliqua alienatio, & aliquis contractus, pro cuius validitate, vel forsan maiori cautela, requireretur assensus Apostolicus, in tali casu supplicandum Sanctissimo D. N. Papæ, sanctæ Sedi Apostolicæ, pro assensu, & licentia opportuna, & si motu proprio Sanctissimi D. N. Papæ concederetur acceptandum huiusmodi consensum, & eo vtendum. Et faciendum quascumque conuentiones, promissiones, obligationes & cautelas, etiam satis maiores, quam superius expresse fuerunt, immò quascumque amplissimas cautelas, sub quibuscumque modis, formis, & clausulis placitis D. Procuratori faciendum, etiam eas, quę mandatum specialissimum postularent, erga quoscumque, & omnia, & singula, tam per instrumenta, & acta publica, quam per scripturas priuatas, vel literas patentes & alias quomodocumque expediendum, et pro implemento, & obseruatione omnium, & singularum contractuum, distractuum, & aliorum agendorum per dictum procuratorem, ipsum D. constituentem, eiusque hæredes successores, & omnia, & singula bona mobilia, stabilia, seque mouentia, iura, actiones, & debitorum nomina & alia quęcumque bona præsentia, & futura, etiam ea, quæ in generali obligatione non veniunt obligandum, in genere, ac in specie, etiam cum clausula, & effectu constituti. in forma iuris valida, in forma depositi, per guarantigiam, vel in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis soli-

tis, & consuetis, etiam cum specialis procuratoris, aut procuratorum specialium præsentium, & acceptantium constitutione, iuxta nouas reformationes ad confitendum debitum, & defendendum, cum clausulis, & facultatibus opportunis, vel citra, & preter constitutionem procuratorum, ac specialiter, & expresse renunciandum cuicumque appellationi, reclamationi, &c. & pro maiori præmissorum omnium, & singulorum obseruantia, & omnium, qui contrahent cautela, consentiendum in mandatum executiuum contra ipsum D. constituentem, & eius bona decernendum, &c. si tempore debito, &c. de fecerit, &c. Et iurandum ad sacrosancta Dei Euangelia in animam ipsius D. Constituentis, in quibuscumque contractibus celebrandis. Et si videbitur D. Procuratori promittendum ratificationem omnium, & singulorum instrumentorum, contractuum & aliorum agendorum per D. Procuratorem. Quę omnia, & singula, ex nunc ipse A. promisit cum iuramento tactis &c. præstito ratificare, & ad plenum confirmare, etiam ad omne placitum, & requisitionem illorum, qui contrahent cum D. Procuratore præfato, cui etiam dedit facultatem iurandi, vel referendi super quocumque partito litis decisiuo, Debitoresque, ac bonorum, & iurium suorum detentores qui nunc sunt, & qui erunt in futurum, omnib. viis iuris, & facti; remediis opportunis ad soluendum, dimittendum, relaxandum, & restituendum quæ debent, & occupauerunt & quę debebunt, & occupabunt, compellendum, aut compelli iubendum, & procurandum, & ad qualscumque reales, & personales executiones aliquæ opportuna remedia procedendum, vel procedi mandandum. Debitores captos, & carceratos habilitandum, relaxandum, & liberandum, prout videbitur D. Procuratori. Et si necesse fuerit pro consequutione, & recuperatione iurium, pecuniarum, vel bonorum ipsius D. Constituentis, vel pro conseruatione iurium suorum iudicialiter agēdum coram quibuscumque Iudicibus, &c. cum solitis clausulis ad lites, quandocumque extendentes. Et insuper dedit, & concessit eidem domino procuratori in omnibus, & singulis in hoc mandato tam in genere, quam in specie contentis, & aliis quibuscumque etiam non expressis amplissimum & generalissimum, ac liberum mandatum cum plenissima liberaq; administratione ac absoluta, omnimoda, & libera potestate, etiam ad tractandum, procurandum, & expediendum ea quæ specialissimum mandatum de iure postularent, & ea, quæ per sona propria ipsius constituentis facere posset, si personaliter interesset. Ita vt omnes, & singulæ facultates, quę dici, vel excogitari possunt, maiores expressis, & maximæ censeantur datæ, atque comprehensæ in hoc mandato. Vnum quoque &c. cum potestate substituendi. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c.

Constitutio, siue deputatio facta per creditores, pro effectuatione concordantię.

CVm D. P. olim mercator Pisan. Rom. Cur. seq. plurimis, & variis debitis in uolutus, & ęre alieno grauatus, & præsertim rationem fideiussionem factarum, ad instantiam A. & aliorum, videns non posse vrgentibus creditoribus satisfacere, & non posse incumbere suis negotiis, pręsertim dum creditores vrgebant, foro cedens, ac etiam disperans res suas componere posse ab Vrbe discesserit, vt dicitur] Vlexbonam versus tres aguntur anni, vel citra tribus filiis, videlicet vno masculo, & duabus fœminis, & rebus suis inordinatis relictis, & ab eo tempore citra, nec de vita, nec de morte dicti P. nuncium aliquod allatum fuerit. Vnde negotia, debita, & credita sua, tanto magis incerta, & deteriorata effecta sint, & in dies tendant in peiorem statum, & deteriorem conditionem, tanto magis, quia creditores, nec de ipso P. nec de suis rebus, scripturis, & negotiis, notitiam habeat. Vltra quod naturale sit, vt communiter negligatur, quod communiter multorum interest. Nuper autem auditis pręmissis D. R. dicti P. Germanus frater. Qui in Regno S. domicilium habet offitio, & pietate fraternis fungi volens ad Vrbem venerit, ad effectum pręfatis filiis adiuuandi, & rebus, & negotiis dicti P. vt inde creditoribus in partem satisfieri possit, & dicti quoque filii subsidium aliquod consequenter, offerens omnem suam industriam, & laborem præstiturum absque vllo pręmio in inuestigando, & recuperando bona, credita, & afflictus dicti P. quatenus ex illis, quę recuperari contingerit, & de omnibus rebus præfatis. Vna tertia pars dictis filiabus, & filio detur,

tur,

tur, & applicetur, vt inde, quo melius fieri poterit alienam substentationem consequantur, & reliquæ duæ partes inter ipsos creditores, prout ipsi concordes erunt distribuantur. Et propterea creditores infradicendi insimul congregati diebus elapsis; & hodie quoque tractatum, & colloquium hebuerint super præmissis. Considerantes, quod dum negocia in diuersas partes trahuntur, numquam vel raro debitum finem, & complementum recipiunt; & cupiẽtes prouidere indemnitati eorum, concluserint deputare vnum ex eis in Administratorem generalem, cum plenissima, & libera facultate omnia imponendi, gerendi, disponendi, & expediendi, vt infra latius dicetur. Et insuper, vt D.R. libentius, & alacrius laborem, diligentiam, & industriam suam in præmissis exponere paratus sit: accedente dicto beneficio, & subsidio tertiæ partis dictis filijs tribuendo, & quia ipsi creditores pietate moti erga dictos filios pauperes, & sine vllo subsidio derelicti fuerunt, tertiam partem summę, quantitatis pecuniarum, & bonorum recuperandorum ex negociationibus, & facultatis dicti P. decreuerunt vnanimiter pro creditis, quę attinent ad eosdem creditores irreuocabiliter inter viuos dictis filijs P. dare, concedere, & elargiri. Et super hoc negocio volentes instrumentum celebrare.

Hinc est, quod anno, &c. I. nomine suo & A. sui nepotis, pro quo de rato, & ratihabitione in forma iuris; valida promisit, alias de suo proprio teneri, voluit & G.C. & F. creditores, & fideiussores respectiuè dicti P. ex varijs causis, & titulis suis loco, & tempore opportunis deducendis, & respectu fideiussionum pro omni eorum interesse pro eo: quod passi sunt, & pro eos, vel quemuis eorum solui contigerit, ratione fideiussionum factarum, volentes exequi omnia, quæ in hoc nogocio mature deliberarunt, sponte, &c. tam nominibus eorum proprijs, quam aliorum legitimorum creditorum adhęrere volentium huic deputationi, & conuentionibus, & alijs infra dicendis; in primis circa negocia infra dicenda, reuocante quoscumque Procuratores, Actores, & Ministros deputatos, si qui deputati sint, auferens ab eis omnem facultatem, & auctoritatatẽ datas, & concessas: inhibentes expresse nisi in posterum in præmissis, & infra dicendis negocijs ingerere præsumant. Et protestantes omnia esse, & fore cassa, irrita, & nulla, si que de cætero facere tentauerint; & omnibus melioribus, &c. Quibus validius fieri potest constituerunt, &c. Eorum, & dictis nominibus Procuratorem, Actorem, & negociorum præfatorum, & infra dicendum nuncium specialem, & generalem & administratorem specialem, generalem, & generalissimum; ita vt generalitas, &c. dictum G præsentem, & acceptantem ad ipsorum constituentium, & deputantium dictis nominibus, & aliorum legitimorum creditorum adhærere volentium, & pro eis specialiter expresse pro consequutione crediti: & creditorum eorundem constituentium, & liberationis a fideiussionibus factis & releuationis indemnitatis respectiuè, ac aliarum adhęrere volentium, omnes, & singulas pecuniarum summas, & rerum, ac bonorum quantitates dicto P. si viuit, alioquin suis hæredibus, & successoribus, vel eius heredicati debita, & debendes, quauis de causa, & causis, cum scriptura publica, vel priuata, aut sine scriptura, quomodocum; & quælitercumque, ac bona quęcumque mobilia, stabilia, & se mouentia, credita, & nomina debitorum exigendum, percipiendum, recuperandum, de omnibus exactis, habitis perceptis, & recuperatis, omnes & singulos, quos opus erit quietandum, absoluendum, & liberandum, cum pacto de numquam amplius petendo, & renunciãdo quibuscumque iuri, & facti exceptionibus, Item iura, & actiones in fauorem soluentium, si dicto procuratori, & Administratori videbitur, transferendum, & quascumque liberationes, & quietantias, etiam in actis publicis faciendum; cassationi instrumentorum, apocharum, & quarumcumque scripturarum, tam publicarum, quam priuatarum & illarum restitutioni, & annullationi consentiendum, exceptioni non habitorum, non receptorum, non numeratę pecuniæ, omnibusque alijs renunciandum Item bona scripturas, affictus, & bonorum quorumcumque possessionem corporalem apprehendendum retinendum, & illa etiam vendendum, & distrahendum pro quoui pretio, & pretijs reperibilibus, & pretia recipiendum, & quietãdum, vt supra, vel ad subhastationem & deliberationem procedendum. Itẽ pro consequutione & recuperatione pecuniarum effectum, &

bo-

bonorum præfatorum in Iudicio, & extra agendum, & experiendum tam hic Romæ, quam in quacumque alia Ciuitate, oppido, loco, Prouincia, Regno, & in quauis mũdi parte, & coram quibuscumque magistratibus, Iudicibus, Tribunalibus, & ad quascunque reale, & personales executiones, in carcerationes, arrestationes, contra debitores, & bonorum detentores. Itẽ sequestrationes, subhastationes, deliberationes, & adiudicationes, & ad omnia alia, & singula iuris, & facti remedia opportuna, & quę dicto domino Procuratori, & administratori videbuntur, etiam si talia forent, quę sub verbis præfatis non comprehenderentur, sed specificam & indiuiduam expressionem postularent. Item cũ omnibus, & singulis: quibus opus fuerit vel occurerit calculandum, & solidandum & calculari atque solidari petendum, & faciendum, & si dicto domino deputato videbitur etiam eligendum, & adhibendum calculatores, & peritos, & liquidan. & facien. & quęcumque computa, rationes, & differentias, & cum quibusuis debitoribus & bonorũ detẽtoribus, & de omnibus alijs principaliter, vel incidenter interesse habentibus, concordandum, transigendum, & componendum; & huiusmodi transactiones, concordias, & compositiones faciendum, sub illis pactis, modis, & formis, quæ D. Deputato præfato placuerint, & ratione concordię, & compositionis huiusmodi remittendum, & relaxandum totum id, quod ipsi D. Procuratori videbitur. Item omnes lites, causas controuersias, & prætensiones, ortas, natas, & nascituras, occasione præmissorum cũ dictis debitoribus, & detentoribus, & alijs quibus occurrerit tam in genere, quam in particulari, & totum negocium per transactionem, concordiam, & compositionem finiendum, & terminandum, vel compromittendum, & remittendum in vnum, aut plures arbitros, arbitratores, amicabiles compositores, & decisores, cum facultate procedendi, & sententiandi vel componendi, quocumque modo, & cum omnibus illis facultatibus, clausulis, renunciationibus, promissionibus, & cautelis, quę dicto domino Procuratori, & deputato videbuntur, Item quoscumque libros, et scripturas, priuatas, & publicas exhiberi, recuperari, consignari & produci petendum. Item depositarium, seu depositarios quoscumque eligendum, et deputandum, et deputatos amouendum, et alios de nouo deputandum. Item debitores, et bonorum detentores, de fuga suspectos iurandum, et illorum relaxationi consentiendum. Item aduocatos, procuratores, sollicitatores, et ministros deputandum, tam in Vrbe, quam extra, cum illa mercede, patrocinio, vel salario, quod videbitur eidem D. G. et dictam mercedem et salarium, aut prouisionem soluendum ex pecunijs exigendis, vel ex bonis recuperandis, et bona huiusmodi venden. et nomina debitorum ceden. et alienan. pro pretio reperibili, vel dicto procuratori placito, et pretium huiusmodi recipiendum, et quietandum. Item ad tradendum, dandum et consignandum tertiam partem exigendorum, et recuperandorum, ex bonis, et pecunijs dicti P. pro eo, quod attinet ad ipsos constituentes, dictis nominibus, dictis filiabus, et filio eiusdem. P. quando percepta, exacta, vel recuperata fuerint, et eo tempore, quo videbitur ipsi domino G. procuratori, quam tertiam partem exigendorum, et recuperandorum, ijdem Constituentes, ex nunc, prout ex tunc, et è contra, quando fuerit recuperata, vel exacta condonarunt, purè, libere, simpliciter, et irreuocabiliter inter viuos, dictis filiabus, et filio dicti P. me notario publico acceptante pro illis, vna cum domino R. eorum patruo, et hoc fecerunt pietate moti, vt dictæ filię, ac filius valeant substentari, et aliquod subsidium recipiant, attenta eorundem filij, et filiarum paupertate. Hoc adiecto, vt tempus consignationis dictæ tertiæ partis sit in arbitrio dicti domini G. qua sic eis benefacere, et condonare placuit, et placet. Dederunt etiam facultatem dicto G. faciendi in prẽmissis omnibus, et singulis, et pro illorum executione, atque effectuatione cum quibuscumque personis omnes conuentiones, cauteias, et obligationes, de obseruando etiam in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis clausulis, citra constitutionem procuratorum, vel cum constitutione specialis procuratoris, iuxta reformationem, ac modernum stilum, aut alijs modis, et formis, quę placebunt D. G. Item quatenus aliqui seu alij creditores nollent conuenire, & concurrere cum ipsis constituen-

tibus,

tibus in præmissis infra dicen. vel ad maiorem firmitatem contentorum in hoc instrumento, & dependentium, & sequendo rum ab eo, supplicandi Sanctissimo D. N. Papæ, pro confirmatione, & confirmatione huiusmodi & quæcumque rescripta impetrandum, vt alij creditores compellantur concurrere; & quatenus recusent accedere, atque concurrere, tunc ne præiudicium & damnum ipsis constituentibus inferatur supplican & impetran. vt ipsi Constituentes & alij, qui adherere voluerint, & pro eis dictus G. & quicumque alias deputandus, si alium deputari contigerit, non obstan. negligentia, & contradictione quorum cumque aliorum creditorum omnia, & singula contenta in hoc instrumento expediri possint; tam nominibus eorum proprijs, quam ex persona dicti P. & desuper impetrand. a Sanctissimo D.N. Papa, & ab alijs dominis principalibus in quocumque regno, vbi opus fuerit, vel experiri continge rit, quęcunque, rescripta necessaria & oppertuna. Item ad omnes, & singulas lites, causas controuersias, & prætensiones, tam natas, quam nascituras, motas, & mouendas actiuè, & passiuè, occasione præmissorum, tam ex personis ipsorum Creditorũ quam dicti P. vel eius hæreditatis, si viuus non foret: & tam coniunctim, quam diuisim, & alio quocumque modo, agendum, prosequendum, & defendendum contra quoscumque, ac coram quibuscumque DD. Iudicibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus magistratibus, & superioribus, in quacũq; Curia, & iura eorũ in quacumq; mundi parte, & in quacumque deducen. & iuxta stilum Ciuitatum, & locorum vbi agi, vel tractari contigerit, procedendum ad omnes actus necessarios, & opportunos, & ad iurandum in litem, & quodcumque aliud iuramentum honestum præstandum, & ad iurandum in animam constituentium, clausulis solitis ad lites. Item ad assecurandum, vel concedendum saluum conductum dicto P. si viuus existit. Declararunt etiam, & conuenerunt, quod per mortem ipsorum constituentium, & aliorum adhęrere volentium, & quorumuis ipsorum (quos omnes Deus omnipotentes diu incolumes seruet) hoc mandatum, & facultates, vt supra datæ, & conuentiones factæ non expirent, nec finitæ, & expiratæ censeantur; sed durent, & durare intelligantur vsque ad totalem expeditionem. & finem omnium, & singulorum præmissorum. Quia pro se, ac suis hęredibus, & successoribus quibuscumque, tam coniunctim, quam diuisim, & vnusquisque de per se; fecerunt, & faciunt, pręmissa dictis nominibus, cum alijs infra dicendis. Item vnum, vel plures procuratores, administratores, agentes, & ministros, in omnibus, & singulis præmissis in Curia, & extra, & in quacumque mundi parte, cum simili aut limitata potestate substituendum, & si videbitur D.G. etiam substituti possint alios substituere, si hoc expresse ordinauerit, & mandauerit, eosq; reuocandum, amouendum, & opus procurationis in se reassumendum pręsenti mandato, &c. Item ex pecuniis, effectibus, ac rebus exigendis, exponendum, & erogandum in litibus, & causis, atque negocijs gerendis, & expendiendis, totum in quod præfato D.G. videbitur. Et ad cedendum etiam nomina debitorum, & dantes, & concedentes eidem G. deputato plenissimam, liberam, & absolutam generalissimam, ac specialissimam administrationem, & plenissimum mandatum, cum totali complemento, ad tractandum, administrandum, & expediendum omnia, & singula ea, quæ ipsimet constituentes, dictis nominibus, facere, gerere, & expedire possunt & possent, si personaliter interuenirēt; & tam in Vrbe, quã extra in quacumque mundi parte etiam si talia forent, quę mandatum specialissimum postularent. Promittens dictis nominibus &c. Releuantes, &c. Super quibus, &c. Act. &c. præsentibus, &c.

L. Vxor rel. q. l. Tutrix, & pro tempore Curatrix Testamentaria suorum filiorum, in Testamento die, &c. condito in actis, &c. vt asseruit, in quorum filiorum fauorem per P. impositus, & venditus fuit annuus census scutor N. seu alterius verioris summæ, super eius vinea, seu aliis bonis, pro pretio scut. N. die, &c. aut alio tempore veriori, in actis, &c. habens notitiam, & certiorata per me Notarium de conuentionibus: & de deputatione factis per aliquos creditores dicti P. in personam D.G. nomine ipsorum, & aliorum creditorum adhærere volentium, & ob condonationem tertiæ partis summæ exigendę, recuperandæ ac bonorum recuperandorum, facta in fauorem filiarum, & filii dicti P. cum Dominus R. frater dicti P. motus fuerit ad præ

standum

standum industriam suam,& omne auxiliũ in recuperatione bonorum, & pecuniarum dicti P. vt inde creditores aliquod beneficium. Dictę verò filię, & filius P. consequantur aliquod subsidium ad subuenientẽ eorum necessitati,& paupertati. Volens dicta Laura sequi sententiam,mutuum consilium,& deliberationem dictorum creditorum, & considerans hoc tendere ad beneficium suorum filiorum,quia facilius aliquã summam ex credito suo consequi posse sperat,vniendo se cum aliis creditoribus,quã de per se diuisim ab aliis experiri. Ideò spõte, & c. citra tamen nouationem, & præiudicium obligationis, & iurium sibi, & suis filiis competen. confideiussores, & omnes obligatos,a quibus recedere non intendit, & non alias,aliter, nec alio modo dictis nominibus declarauit, adhęrere velle pręfatis conuentionibus,& deputationi,vt supra factis die,&c. & acceptauit, ratificauit, approbauit dictas conuentiones,concordiam & deputationem, & de nouo deputauit, & deputat Procuratorem, & Actorem D. G. absentem etc.cum facultate substituendi in omnibus,& singulis facultatibus,declarationibus, & aliis modis, & formis, prout in subscripto instrumento continetur, in omnibus, & per omnia,de quibus per me Notarium certificata fuit,& pro dictis suis filijs promisit,quatenus opus sit,alias de suo proprio teneri voluit,& ita iurauit, tactis, &c.super quibus,&c.

A. vti procurator,& eo nomine B.creditoris supradicti P. in summa pecuniarum, suo loco, & tempore opportunis deducenda habens notitiam, & certioratus ad plenum de supradicta deputatione,& concordia atque conuentionibus factis per alios creditores dicti P. nominibus eorum proprijs,& aliorum legitimorum creditorum adhærere volentium, & condonatione tertiæ partis summæ exigendæ, ac bonorum recuperandorum facta in fauorem filiarum & filij dicti P. sponte,&c. declarauit dicto nomine adhærere velle conuentionibus, condonationi,factis in personam G. aliisq; præmissis,& dictas condonationem, conuentionem, deputationem, & concordiam nomine dicti sui principalis, acceptauit, ratificauit & approbauit in omnibus, & per omnia,& de nouo deputauit procuratorẽ & administratorem dictum G.nunc absentem,&c. cum facultate substituendi, & omnibus,& singulis aliis facultatibus,declarationibus, promissionibus,& alijs modis, & formis; in omnibus, & per omnia, prout in supradicto instrumento concordiæ, conuentionum,& deputationis continetur, de quibus ad plenum certioratus fuit. Et ita iurauit,tactis,&c. me Notario,&c. pro omnibus,&c. super quibus &c.

Alia ad suscipiendum terminum coram A. C.

D. A. constituit procuratorem suum B.ad ipsius D.constituentis nomine & pro eo,& eius parte comparendum coram Illustrissimo Domino Curiæ causarũ Camerę Apostolicę Auditore,siue eius Reuerend.P.D. in ciuilibus Locumtenẽte,& quibusuis eiusdem Curiæ Notariis & aliis, quibus opus fuerit semel & pluries, ac toties quoties occurrerit,& præuia debiti cõfessione coram eis facienda petendum, & obtinendum se admitti ad suscipiendũ terminum seu terminos,& censuras de more, & stylo Curię eiusdem Tribunalis,dari, & concedi solitas,& consuetas, dictumque terminum, seu censuras, ad fauorem quorumuis eius creditorum iudicialiter, suscipiendum,& mandati, seu mandatorum relaxationem ad defectum solution. consentiendum dictoque termino, seu terminis pendentem. inhibitionem, seu inhibitiones,neque realiter,neque personaliter non molestan. contra quosuis eius creditores,ad quorum fauorem talis terminus susceptus fuerit in forma solita ,& consueta impetrandum, & obtinendum,iurandumque,&c. & generaliter,&c.promittens,&c. releuans,&c. super quibus, &c.actum &c. præsentibus, &c.

Institutoria ratificatio, & mandatum.

MAgnificus D. Matthęus ciuis, & mercat. Florent. certioratus,vt asserit a magnifico D.Ioanne Baptista Morello eius Germano fratre,de pluribus obligationibus, & instrumenta eius nomine, & sociorum factis, cum promissione de rato, videlicet de obligatione scutorum 200.auri in auro facta per D.Ioannem Baptistam in fauorem magnifici D. Hieronymi soluendorum per totum mensem Ianuarij proxime venturis sub accessione N.N. quos ipse D. Ioanne Baptista Morellus nomine proprio ac ipsius D. Matthęi indemnes releuare promisit,a se quoque erga dictos mancipatos insolidum obligauit, prout in actis D.N.Item de cessione,& vẽditione plurĩũ

nominum

nominum debitorum, ad summam scutorum 3000 facta die, &c. in fauorem D.N. pro pretio scutorum 2000. monetę cum promissionibus, & pactis in instrumento per me Notarium celebrato expressis, de quo instrumento, & promissione facta, etiam post dictum instrumentum, erga dictum a me Notario certioratus fuit, habēs quoque idem D Matthęus plenam, vt asserit notitiam vēditionis, & cessionis partis, seu participationis D. Matthęi, pro solidis quatuor in appaltu decimarum Vrbis factę per dictum D. Ioannem Baptistam Morellum, prædicto Ioannis Baptistæ cum omnibus vtilitatibus, lucris, damnis, commodis incommodis, seu oneribus, & honoribus, iuribus, & pactis, in capitulis in actis productis, vt asseruerūt contentis, ad quæ, &c. Idem D. Matthæus suo, & sociorum nominibus, sponte &c. & omni meliori modo, &c. tam supradicta omnia instrumenta, cum illorum dependentijs, & annexis, quā etiam alia quęcumque ac etiam omnia, tā iudicialiter, coram quibuscumque DD. Iudicibus, quam extraiudicialiter gesta, facta & actitata & administrata nomine ipsius D. Matthęi, ac etiam rationis bancharię, sub nomine ipsius D Matthęi, & sociorum quomodocumque & qualitercumque gesta cum illorum annexis, & dependentijs ratificauit, approbauit, ac in omnibus, & per omnia plenissime confirmauit, atque emologat approbat, & confirmat. Et insuper tā nomine suo proprio & particulari, quam dictæ rationis bancharię, & ta coniunctim, quam separatim, & insolidum, ac omni alio meliori modo, fecit, constituit, creauit, & deputauit, atque ordinauit procuratorem, institorem, administratorem, gubernatorem, negociorum omnium gestorem, generalem, & specialem, ac generalissimum, & specialissimum; ita tamen, quod specialitas &c. Sed immó alterum ad alterius augumentum accedat, videlicet prędictum D. Ioannem Baptistam eius fratrem germanum præsentem, &c. videlicet specialiter, & expresse ad ipsius constituentis, & rationis bancharíæ prædictę nominibus, & pro eis, & eorum quom dolibet, omnes & quascumque pecuniarum, rerum, & bonorum summas, quantitates, & qualitates, etiam quemcunque notabilem, & notabilissimū valorem ascendentes ipsi constituenti, & rationi bancharíæ prædictę, tam ex ratione & causa societatum officiorum, & aliarū quarumcumque societatum cuiuscunque generis existentium. Item creditorum Mōtium vacabilium, & non vacabilium; cambiorum, recambiorum, obligationum, depositorum mutui, delegationum, annuorū censuum: promissionum, venditionum emptionum; permutationum locationum, conductionum, etiam emphyteosis; appaltus, seu appaltuum, & quorumcunque contractuum, tam nominatorum, quam innominatorum, tam stricti iuris, quam bonę fidei, & ex quibuscunque titulis, modis, causis, & occasionibus, etiam hic nō expressis: quas & quę; pro specificatis, & expressis haberi voluit, & habet; debitas, & in futurum debendas; & tam vigore scripturarum priuatarum, & publicarum, quam etiā sine scriptura, debitas, & debendas, ac omnibus, & singulis, quibus opus erit; petendum exigendum, recipiendum, & recuperandum, atque habuisse, & recepisse confitendum, & affirmandum, ac declarandum; & tam de habitis exactis, & receptis, quam habuisse, et recepisse confessis; omnes, et singulos, quos opus erit; quietandum, ad soluendum penitus, et liberandum, ac quietantias quascumque; tam per instrumenta publica quam scripturas priuatas, etiam iuramento firmatas, et firmata; concedendum, et faciendum.

Item iura quoque, et actiones, in fauorem soluentium, aut aliarum quarumcumque personarum, prout dicto Ioann. Baptistę socio Institori, et Procuratori videbitur, transferendum, cedendum, et concedendum. Debitores autem quoscumque, nunc et pro tempore futuros, etiam Communitates, Collegia, Societates, Vniuersitates, Corpora, Monasteria, Capitula, tam hic Romę, quàm in quacumque Mundi parte, ad soluendum, satisfaciendum, consignandum, et restituendum iuris et facti remedijs opportunis cogendum, et compellendum, atque cogi, et compelli faciendum, et ad quascumque exactiones tam reales, quam personales, ac etiam bonorum, et iurium quorumcumque, ac officiorum, et creditorum, etiam montium subhastationem, adiudicationem, et deliberationem, & immissionem in possessionem, tàm ex primo, quam ex secundo Decreto, etiam continuationem procedendum, atque procedi faciendum, etiam contra quoscumque alios. Item sequuta et habita satisfactione, super absolutione, & liberatione

ratione

ratione debitorum ac bonorum quoque, & iurium relaxatione, & liberatione, ac dimissione, aut alia, quomodocumque dicto D. Io. Baptistę, & Institori videbitur consentiendum, & quoscumque consensus desuper opportunos præstandum, tam purè, libere, simpliciter'quam ad tempus, aut sub conditione, & modo, ac forma dicto Procuratori, & Institori visis.

Item quoscumque debitores etiam de fuga suspectos iurandum, & arrestandum, seù arrestari faciendum, etiam captos, & detentos, & quandocumque d D. Io. Baptistæ videbitur illorum relaxationi, & liberationi consentiendum.

Item quascumque compositiones, transactiones, concordias, conuentiones, cum quibuscunq. debitoribus, & creditoribus atque personis, & alijs prędictis modis, & formis, pactis, dilationibus, promissionibus & cauteiis eidem D. Ioannis Baptistę visis faciendum, & ratione huiusmodi concordiarum, compositionum, transactionum & conuentionum, totum id quod ipsi Domini Ioannis Baptistæ videbitur, remittendum, concedendum, condonandum. Item cuicumque iuri, liti, causæ, & instantiæ cedendum, iura quoque & actiones quibuscumque transferendum, tradendum, concedendum, assignandum, & cedendum. Item in litem, & lites iurandum, & quamcunque differentiam, et differentias, controuersias, & lites, etiam per iuramentum, aut iuramenta litis decisiua finiendum, et terminandum, et vt vulgariter dicitur, super quocumque partito faciendo iurandum, aut referendum, quodcumque alterius generis iuramentum, et iuramenta licita tamen, et honesta; in animam quoque ipsius constituentis pręstandum, et subeundum.

Item quascumque lites, et causas, controuersias, quęstiones, differentias, et prętensiones; natas, nascituras; motas, et mouendas: actiuè, et passiuè; tàm ex causis, rationibus, titulis, et occasionibus de prętérito quam de pręsentibus, et futuris quoque temporibus prouenienda contra quascumque personas, etc. et à quibuscunque personis motas, et mouendas; actiuè, et passiuè, cuiuscumque etiam maximę importantię fuerint. Et prætensiones quascumque toties, quoties, ac semper, & quandocumque eidem D. Ioannis Baptistę videbitur in vnum, vel duos, aut plures, & quoscumque Arbitros, arbitratores, amicabiles compositores, & calculatores, & aliis quibuscumque nominibus nuncupari possent; compromittendum, et liberè remittendum, et tam de iure, quam de facto, et vt dicitur, alte, et basse; et tàm de iure tantum, quam de facto tantum, et tàm coniunctim, quàm diuisim cognoscendas, deffiniendas, et terminandas: et tam in procedendo, quàm in sentiendo, et facultate quoque auferendi vni, et tribuendi, atque adiudicandi, et appropriandi, alteri, et qui possint etiam tàm coniunctim, quam diuisim, et separatim, etiam quibuscumque diebus, et horis feriatis, et non feriatis, et in quocumque loco, et locis, tàm sedendo, quàm stando, et ambulando, partibus ipsis citatis, et non citatis: absentibus, vel pręsentibus; altera absente, & altera pręsente procedere, sententiare, laudare, et deffinire, ac totum id quod ordinatum, et dispositum fuerit, aut declaratum, et deffinitum perdictos Arbitros, arbitratores, aut amicabiles compositores, ratum, gratum, validum, et firmum perpetuò habere, tenere, atque adimplere, et inuiolabiliter obseruare; promittendum et conueniendum, etiam cum constitutione procurę irreuocabilis, cum iuramento ad acceptandum quęcumque lauda et sententias, declarationes, & ordinationes faciendas, & promulgandas; & paciscendum etiam, quod habeant vim trium sententiarum conformium in Sacro Rotæ Auditorio latarum, & quod executioni demandari debeant, & valeant; non obstante quouis recursu, & reductionis petitione ad arbitrium boni viri, appellatione, reuisione, beneficio restitutionis in integrum, & ex capite enormissime læsionis, & quocumque alio capite, & tam petitę, quàm impetratæ restitutionis in integrum, & omnibus istis, ac etiam omnibus oppositionibus, exceptionibus, remedijs, rescriptis, etiam si per motum proprium Principis, aut alio modo concederentur, atque absolutioni à iuramento, & quibuscumque alijs auxilijs, exceptionibus, & remediis, quibus contra laudum, & lauda, atque sententias huiusmodi ferendas veniri, aut apponi posset expresse renunciandum. Et huiusmodi, ac alia cuiuscumque generis, & speciei compromissa, transactiones, & compositiones, atque solidationes, etiam bis, centies, pluries, ac toties, quoties, eidem D. Ioan-

D. Ioãnis Baptistæ videbitur ad quodcumque tempus; & tempora, cum omnibus aliis pactis, modis formis, conditionibus, cautelis, etiam quarumcumque pœnarum adiectionibus, prorogationibus, & prorogandi facultatibus, ad quodcumque tempus, & tempora, seu terminos, & demum huiusmodi compromissa, compositiones, transactiones, & conuentiones solidationes cum quibuscumque personis, &c. Et super quibuscumque rebus, & bonis, iuribus, actionibus, pretensionibus, causis, litibus, controuersijs; tam natis, & motis, quàm in futurum mouendis, nascendis, & intentandis, & quæ moueri nasci, & intentari possent, etiam cum quibusuis alijs pactis, modis, & formis: conditionibus, & cautelis strictissimis, aut amplissimis, prout dicto D. Ioannis Baptistæ videbitur faciendum, atque firmandum. Item dictis nominibus quascumque pecuniarum summas, in societates quascumque etiam officiorum Romanæ Curiæ, extra eam ponendum, dandum, sub periculo vitæ cuiuscumque personæ, ac personarum per dictum Dominum Ioannem Baptistam nominandarum, seu eligendarum ad tempus, ac tempora quæcumque illas faciendum cum quibuscumque personis. Item factas, & initas disdicendum, disdicta reproducendum, & tàm sortes principales, quàm fructus exigendum, quietandum; cassationi quoque, & annullationi instrumentorum consentiendum, iura quoque & actiones quibuscumque transferendum, & cedendum. Item quæcumque credita montium tam vacabilium, quam non vacabilium, empta, aut quomodolibet acquisita, & habita; emenda, & acquirenda, sub quocumque titulo & modo, pro quocumque pretio, & pretijs personę, aut personis, emere volentibus pro seipsis aut alijs vendendum, resignandum, cedendum & transferendum cum omnibus iuribus, & actionibus illorum, cum sortem principalem, & pretia illorum, quam fructus, & prouentus quoscumque decursos, debitos, & debendos: exigendum, recipiendum, aut habuisse, & recepisse confitendum, & affirmandum, ac omnes, quos opus erit quietandum, &c. & quietantias quascumque faciendum; litteras quoque patentes dictorum creditorum montium consignandum, & litterarum patentium, atque translationi ad fauorem emptoris, & emptorum consentiendum. Item in solutum quoque aut titulo permutationis dandum, transferendum, & alienandum. Item quoscumque annuos census, & credita cuiuscumque generis existentia, nunc ad ipsum D. Matheum, aut rationem banchariam præfatam spectantia, & pertinentia, & in futurum acquirenda, spectanda, & pertinenda etiam ex titulo donationis delegationi, acceptationis in solutum, aut alio modo acquisitas, & acquisita, & acquirenda, & quæcumque bona, etiam ad dictam rationem applicata, & applicanda atque requirenda, pactis promissionibus, etiam de euictione illorum vniuersali, & particulari in quocumque iudicio tàm petitorio, quam possessorio, de lite quacumque suscipienda, & prosequenda, & alijs quibuscumque cautelis, modis, & formis: vendendum in solutum quoque concedendum, assignandum, transferendum, alienandum, pro pretio, & pretijs, dicto D. Ioannis Baptistę visis. Item cum quibuscumque rebus, creditis, iuribus, & bonis permutandum, cum facultate exigendi, & quietandi, vt supra.

Item quascumque societates cum quibusuis mercatoribus, & alijs personis: super omnibus, & singulis mercimonijs, rebus, negotijs, arrendis, appaltibus, & quocunque negociorum, & bonorum genere, speciei, & qualitate, & pro tempore, & temporibus pactis conditionibus, capitulis, modis, promissionibus, obligationibus, & cautelis quibuscumque iniendum, contrahendum, aut iniri, et contrahi faciẽdum, et committendum participes, aut socios quoscunque assumendum, et assumi faciendum, et e contra in participem, et socium premissorum, et aliorum quorumcunque negociorum se admitti, et recipi faciendũ et tàm in Vrbe, quam extra Vrbem, in quacunque Ciuitate, Prouincia, Terra, et loco.

Item cum omnibus personis tam de negotijs, & rebus, tam de Pretorio gestis, et factis, quam pendentibus, et futuris, atque in futurum gerendis: calculandum solidandum, componendum, et finiendum: exceptioni quoque erroris calculi, et solidi non bene facti, et omnibus alijs, etiam restitutionibus in integrum, expresse renunciandum.

Item cassationi, & annullationi, ac restitutioni quorumcunque instrumentorum,

H apocha-

apocharũ,cedularum,librorum,& omnium scripturarum, vbicunque locorum, & quotiescunque dicto D. Ioannis Baptistæ videbitur consentiendum.

Item rationẽ banchariam prædictam, ac omnia, & quæcumque negocia, mercimonia cuiuscunque generis, & qualitatis fuerint, nomine dictę rationis bancharię per tractandum, faciendum, exercendum, expediendum, res quoque, & bona quæcumque administrandum, ac expediri, & gurbernari faciendum, & committendum in omnibus & singulis necessariis, & opportunis, pro tempore contingentibus, & quæ ipse D. Ioan. Baptist. nomine ipsius D. Matthęi, & rationis prędictæ gerenda, & facienda, ac explicanda duxerit.

Item quibuscunque annuis censibus, societatibus, etiam officiorum, obligationibus, depositis, & quibuscumque aliis contractibus, & instrumentis: principaliter, & insolidum, ad fauorem cuiuscunque personę, ac personarum, &c. accedendum fideiubendum, & promittendum. Et pro obseruatione omnium, & singulorum præmissorum, & quorumcumque gerendorum, & promittendorum per ipsum D Ioannem Baptistam in quibuscumque contractibus, negocijs, instrumentis, & scripturis publicis, & priuatis, in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis quoque quarantigiæ, & alia quacunque forma, ipsum constituentem, eiusque hærede, &c. Et dictam rationem banchariam, & ipsorum bona omnia, &c. iuraque, &c. Obligandum, & hypothecandum, & in pręmissis iurandum, etiam in animam ipsius constituentis, & cum plenissima, & libera administratione, ac plenissimo, & libero mandato, ac omni complemento, & omnimoda potestate, etiam omnes alias facultates, potestates, auctoritates, ac dispositiones, quos institores, & socij, de iure consuetudine, & stylo, tam in Vrbe, quam extra, in quacunque ciuitate, & loco, etiam mercantibus, & quacunque mundi parte habere solent, & habent; & omnia ea, quę in generalitate non venirent sed specifica indigerent expressione, quæ pro eo expressis haberi voluit, & habet; dedit, concessit, & transtulit, cum omnimoda, & totali complemento.

Item omnes, & singulas lites, causas, controuersias, & differentias; ciuiles, criminales, & mixtas; motas, & mouendas, atque intentatas, & intẽtandas per ipsum D. Matthęum, & socios, actiuè, & passiuè coram quibuscunque DD. Iudicibus, &c. Et tam hic Romæ, quàm etiam in quacunque alia ciuitate, & loca agendum, prosequendum, & defendendum, ac etiam secundum stylũ, consuetudinem & statuta locorum in quibus præsens instrumentum produci, aut exhibere contigerit omnia necessaria, & quomodolibet opportuna peragendum, & expediendum; & cum omnibus alijs clausulis ad lites.

Vnum quoque vel plures Procuratorem & Procuratores, Agentes, Factores, & Ministros, tàm coniunctim, quam separatim, & insolidum; & omni a io meliori modo, cũ simili, aut limitata potestate substituendum, &c. Item in quibuscunque cedulis pro ipsius DD. Mattheo, & socijs sub scribendum & scribendum. Et generaliter. &c promittens. &c. releuans, &c. super qubus, &c. actum, &c.

Alia ad quæstuandum.

IN nomine Domini Amen. Petrus Caraffa Eques, & Patritius Neapolitanus, Sanctissimi Domini Nostri Papæ & vtriusq; illius Signaturę Referendarius, venerabilis Archiconfraternitatis Spiritus sancti, nationis Neapolitanæ in Alma Vrbe, Primicerius: Fabius Bisbalæ, Cæsar Indellus, Angelus Carpinus, & Ascanius Ariẽme eiusdem Archiconfraternitatis Spiritus sancti Custodes. Dilecto nobis in Christo Felici Oliuiero de Terra Burbonis Reatinę & Liuio, quondã Francisci Bernardini de Impontio eiusdem Commissarijs, & Procuratoribus nostris salutem, & sinceram in Christo charitatem. Cúm licet immeriti ad dictæ venerabilis Archiconfraternitatis gubernium, & curam disponente Dei bonitate deputati fuerimus, cupientes toto posse nostro, *illius Confratibus nostris, ac socijs*, & curæ insistere, ac laudabiles illius constitutiones executioni demandare, inter quas principalis, & prima est, et ad eiusdem Archiconfraternitatis ornamentum, et splendorem, totiusque nationis Regni Neapolis pro qua erecta, et deputata est, commodum, et vtilitatem vnum hospitale pauperum, ac Monasterium, seu domus puellarum dictæ nationi, cum Ecclesia contigua, et Oratorio pro v su Confratrum illius construere, ædificare, inhęrendo licentię, et facultati nobis a sanctissimo

mo Domino Nostro Clemente Diuina Prouidentia Papa Octauo per eius litteras Apostolicas in forma Breuis, sub annulo Piscatoris die 16. Decembris 1594. expeditas, concessas, & impertitas, necnon ex auctoritate Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Inici Aualos Episcopo Portuēsē, Dei & Apostolicæ sedis gratia Cardinalis de Aragona, nostri & dictę venerabilis Archiconfraternitatis nostræ vtilissimi Protectoris, te ante dictum Felicem Oliuierum ex Terra Burbonis ętatis annorum 34. vel circiter, altæ staturę cum barba castagnaccia, fronte lata, & colore oliuastro: ac Liuium ętatis annorum 33. vel circiter, iustę staturę, cum barba rubea, & oculis albis, de probitate, & integritate, ac matura experientia plurimum confidimus, ex approbatione præcipue de nobis facta per admodum Reuer D. Doctor Augustinum Lopez Archipresbyterum dictę Terrę Burbonis ex certa nostra scientia animo deliberato, ac de communi voto totius Congregationis eiusdem venerabilis Archiconfraternitatis nostrę, & alijs omni quo possimus meliori modo, via, iure, forma, & causa, in nostro & dictæ venerabilis Archiconfraternitatis nostræ Commissarios, Procuratores, Collectores, negociorumque nostrorum infrascriptorum gestores, ac nuncios speciales, & generales tenore præsentium constituimus, creamus, & deputamus: dantes & concedentes vobis facultatem, omnimodam potestatem nomine nostro, & dictę venerabilis Archiconfraternitatis vos conferendi in Regno Neapolis prętato, videlicet in Prouincia Aprutina, & in Comitatu Nolerij, ac Prouincia Capitonatæ, Apulię eius Regni Neapolitani, ibidemque litteras Apostolicas prędictas, & has præsentes nostras hortatorias per nos vobis traditas, Reuerend. locorum ordinarij illorumque RR. Vicarijs Generalibus, & foraneis ac alij, quibus opus fuerit exhibendi, & præsentandi, ipsasque litteras Apostolicas, & indulgentias in ea concessas, in quibuscumque Ecclesijs Prouinciarum, & locorum prędfatorum vobis magis benevisis; de licentia tamen, & consensu eorundem RR. DD. locorum ordinariorum, & seu Vicariorum eorumdem publicandi, & publicari faciendi eleemosynas, & alia quęcumq. charitatiua subsidia, per quosuis Christifideles faciendas, & elargiendas per manus eorumdem RR. DD. locorum ordinariorum seu eorumdem RR. Vicariorum, vel Deputandorum ab eis facta prius numeratione earumdem eleemosynarum, & descriptione per manus eorumdem in libro nostro vobis ad hunc effectum dato, & consignato in fol. qui est foliorum N. cū insigne Spiritus sancti, ac subscriptione in principio, & fine illius manu nostri Secretarij infrascripti, ac cum appensione sigilli eiusdem venerabilis Archiconfraternitatis nostræ Spiritus sancti in capsula stanea, cum cordulis & non alias aliter, nec alio modo recipiendi, ac habuisse, & recepisse confitendi, & de habitis si opus fuerit quietandum, dictasque eleemosynas, & alia caritatiua subsidia prædicta per vos, vt supra recipienda, ad nos remittendi, iuxta formam Constitutionum, & Capitulationum habitarum inter nos, causa huiusmodi, sub pœnis obligationis Cameræ Apostolicę vallatarum; Dantes insuper, & concedentes vobis omnimodam facultatem, & potestatem eligendi, deputandi, & substituendi vnum alium tantum pro quolibet in socium vnum pro pręmissis, & infradicendis modo, & in forma, vt supra dictum est agen. Risico tamen, & periculo vestro tantum earumdem alias aliter, nec alio modo per vos, & quemlibet, &c. vnum nominandum, & illum reuocandum, ac alium loco illius deputandi, vt supra arbitrio vestro, pręsenti procuratorio semper in suo robore duraturo, & generaliter omnia alia faciendi, dicendi, & procurandi, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint. sed quomodolibet opportuna, & quæ nosmetipsi agere, & facere possemus, ac si personaliter interessemus. Hortamur insuper, & in D. attentè rogamus omnes & singulos RR. DD. locorum Ordinarios prædictam Prouinciam Aprutinam, aliaque loca pręfata constitutos, ac eorum RR. DD. Vicarios, Officiales, Ministros, & Deputatos, necnon omnes, & singulos RR. DD. Duces, & alios quoscumque in dignitate Ecclesiastica, & Temporali constitutos, ac iurisdictionem Ecclesiasticam, seu Temporalem quomodolibet exercentes, omnesque alios ad quos spectat, vt vobis Felici, & Liuio, Commissariis, & Procuratoribus vt supra constitutis, ac substituendis, & deputandis, & vobis in pręmissis omnibus, & singulis, & pro illorum executione auxilium, consilium, & fauorem pręstare, & concedere, ac pręsto esse be-

se benigne dignentur. D.N. bonorum omnium largitor, & remunerator, opus hoc pium, & misericordię plenum ad animarum ipsorum fœlicitatem in vitam æternam retribuet, & nos tantorum beneficiorum non immemores pro eis preces nostras, vna cum alijs Confratribus nostris ad eundem Deum Optimum Maximum continue effundemus. Vos autem Fælix, & Liuij præfati tales in præmissis vos ipsos habebitis, quod nota contemptus vobis nullatus adscribatur. In quorum omnium fidem præsentes nostras patentes literas fieri, & per infrascriptum Notarium secretarium nostrum subscribi, sigillique dictę nostræ Archiconfraternitatis, quo in talibus vtimur iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum Romę ex nostra Congregatione Anno Domini 1597. Indictione decima, die verò .. mensis Februarij, Pontificatus, &c.

Alia ad petendum absolutionem à censuris.

D. N sponte, &c. omnibus, &c. citra &c. Fecit, & constituit Procuratores suos, magnificos, & discretos viros Iulium Lancionum Forosemproniensem, & Christophorum Fundatum de Terra Cęsarum Spoletan. Diœces. &c. in Romana Curia resid[en]tes, absentes tamquam pręsentes & quemlibet ipsorum insolidum: ita quod primitus occupantis melior conditio non existat; & quod vnus ipsorum inceperit, alter prosequi valeat, & finire; specialiter & expresse ad ipsius D. Constituentis nomine, & pro eo, & eius parte comparendum & se præsentandum coram sanctissimo Domino Nostro Clemente Papa Octauo, eiusque Illustrissimo Domino Pœnitentiario, seu Vicepœnitentiario, necnon Illustrissimo Domino Curiæ causarū Camerę Apostolicæ Auditore, siue eius R.P.D. in ciuilibus Locumtenente, & alio quocumque Romanæ Curiæ Iudice ordinario, siue delegato, & alio coram quo opus fuerit, & beneficium absolutionis simpliciter; vel ad cautelam á quibuscumque excommunicationis sententijs censuris, & pœnis, in eum à quocumque Iudice, & ad cuiusuis instantiam, quauis de sua a iure, vel ab homine in eum latis, & promulgatis, vel alias in quibus ipse Dominus Constituens nunc innodatus existit, & in futurum quoquomodo innodari contingeret, flexis genibus, semel & pluries, ac toties quoties occurrerit, & opus fuerit humiliter petendum, impetrandum, & obtinendum. & quodcumque debitum & solitum iuramentum, seu solita iuramenta, de parendo sanctæ Matris Ecclesiæ, eiusdem Sanctissimi Domini Nostri Papæ, & alterius cuiuscumque Iudicis ab eo deputati, seu deputandi, præceptis, & mandatis, in manibus quorum opus fuerit præstandum: necnon vnitati, & gremio eiusdem sanctæ Matris Ecclesiæ, ac communioni fidelium, & participationi, Ecclesiasticorum Sacramentorum restitui petendum, & obtinendum, & quascumque litteras desuper opportunas, á quo opus fuerit in forma solita, & consueta sibi fieri tradi, & concedi petendum, & obtinendū. Et generaliter, &c. promittens, &c. super quibus, &c. actum, &c. præsentibus testibus, &c.

Alia ad inuocandum Synodum.

CVm ex grauibus, & euidentibus causis Illustr. & Reuerendissimus Dominus Franciscus Gerinus Dei, & Apostolicę Sedis gratia Episcopus Balneoregiensis ad Ecclesiam suam accedere, & in ea, vt decet residere, & debita munera Pastoralia ibi exercere valeat, animaduertens Synodi Diœcesanę in dicta eius Ecclesia indictionem, & celebrationem, tàm iuxta Sacri Concilij Tridentini decreta, quàm ob plura dictę Ecclesię negotia in illa expediendis, pretermittendas aut vlterius differendas non esse & ex alijs rationibus animum suum mouentibus. Hinc est, quod anno, &c. Idem Reuerendissimus Dominus Episcopus ultra alias facultates eximio Il. Doctori D. N eius generali Vicario alias datas, & concessas, sponte, &c. omnibus melioribus modo, &c. Ipsum quidem D. N. absentem tanquam pręsentem constituit Procuratorem ad ipsius Reuerendissimi Domini Constituentis nomine, & eius parte Synodum Diœcesanam Balneoregij indicendum, conuocandum & celebrandum, & in ea proponendum, agendum, constituendum, & decernendum, quę tam ratione dictorum Decretorum Sacri Concilij Tridentini, & aliarum sacrarum constitutionum, quàm pro particulari dictæ Ecclesiæ Balneoregij, ac illarum ei quomodo. cumque subiectarum regimine opportuna, & necessaria iudicauerit, necnon personas, quę eidem Synodo personaliter interesse debuerint, & comparere neglexerint, iux-

ta Canonicas sanctiones, pœnas, & censuras Ecclesiasticas incurrisse, decernen. & declaran. & ad earum satisfactionem iuris remittendum, & alia in præmissis, & circa ea dicendum, procurandum, faciendum, & exequendum, quæ sibi in præmissis, & circa ea necessaria videbuntur, & opportuna. Promittens, &c.

Alia Episcopi ad interessendum Synodo.

CVm sit, quod de præsenti anno Illustrissimus, & Reuerendissimus Dominus Christophorus Boncompagnus Sanctę Rauennaten. Ecclesię Archiepiscopus ex Decreto Sacri Concilij Tridentini Prouincialem Synodum in Ecclesia Metropolitana Rauennaten. celebrandam indicerit, eamque infrascripto Reuerendissimo Domino Episcopo intimauerit, & ipsius accessum ad dictam Synodum per eius litteras, sub datum, &c. Requisiuerit cumque idem Reuerendissimus Dominus Episcopus ęgritudine graui adeó affectus sit, vt ad dictam Synodum, vt deberet, & summopere cuperet accedere, & eidem interesse non valeat quod maximé dolet. Hinc est, quod anno, &c. idem Reuerendissimus Dominus Episcopus, &c. sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. constituit Procuratorem suum R.D.N. ibidem pręsentem, &c. ad ipsius Reuerendissimi D. Constituentis nomine, et pro eo, ac eius parte dictam Metropolitanam Ecclesiam, et præfatum Reuerendissimum Dominum Archiepiscopũ accedendum, eidemque ac Reuerendissimorum Dominorum Comprouincialium Episcoporum Congregationi absentiam ipsius Reuerendissimi Domini Constituentis excusandum ex legitima causa eius ęgritudinis, et eandem causam fide Medicorum, testiumque probatione, si opus fuerit probandum, admittique petendum, et pro eo legitima causa absente haberi, et reputari petendum, necnon eidem Synodo in loco sibi conuenienti interessendum, et ea, quæ in mandatis ipsius Reuerendissimi Domini Constituentis statum, et regimen pertinentia exponendum, et ipsi prouideri petendum, et instandum; Actaque et Decreta eiusdem Synodi acceptandum, et recipiendum, illaque subscribendum, illaque seu eorum copiam sibi tradi petendum, & ad ipsum Reuerendissimum D. Constituentem deferendum. Et generaliter, &c. Promittens, &c.

Alia ad contrahendum matrimonium.

DOmini A.B. coniuges, & C. eorum filius, cum consensu, licentia, & parabola dictorum eius parentum, & quilibet eorum simul insolidum, & de per se, & prout melius fieri, & esse possit, fecerunt, & constituerunt, ac solemniter ordinauerunt eorum procuratorem, &c. d. N. ibidem pręsentem, & acceptantem solũ & insolidum ad ipsorum constituentium, & cuiuslibet ipsorum nomine tractandum, firmandum, & concludendum cum d. L. relicta quond. M. parentelam, & affinitatem futurorum sponsalitiorum contrahendorũ inter dictum C. ex vna, & Constantiam eiusdem L. filiam, partibus ex altera in forma debita, & consueta Ecclesię, & iuxta Sacri Concilij Tridentini dispositionem, nec non specialiter, & expresse promittendum pro ipsis coniugibus, & ipso C. eorum filio dictę L. stipulaturę nomine, & vice ipsius Constantię, & etiam ipsi Constantiæ & prout fieri contingat se coniuges constituentes facturos, & curaturos liberè, & omni exceptione remota, quod prædictus C. consentiet per verba de præsenti in ipsam Constantiam, & contrahet sponsalia, & matimoninm cum ipsa Constantia tempore legitimo in forma Ecclesię, præcedentibus debitis denunciationibus ex forma dicti Cõcilij Tridentini de dote dictæ Constantiæ, siue in magna, siue in párua quantitate conueniendum soluenda eidem modo; & forma, prout ipsi constituto ad plenum informato de mente, & voluntate ipsorum constituentium videbitur, & placuerit, dictamque dotem conueniendam, vna cum donatione propter nuptias, ac alijs iuribus dotalibus. Et postquam fuerit soluta collocandam, & inuestiendam in tot bonis stabilibus, seu montibus non vacabilibus in Vrbe Roma, vel alibi; ita & taliter, quod dicta bona, seu loca montium intelligantur hypothecata in specie, & in genere dictę Constantię, pro ipsius, ac dotis promittendæ, ac soluendæ securitate, dictamque dotem, vna cum illius augumento, iuribusque dotalibus, seu donatione propter nuptias desuper cõuenientes eidem d. Cõstantię, & alijs, quibus opus fuerit in omni casu, & euentu illius restitutionis, restituere, & soluere promittẽdum, siue in pecunia numerata, siue in tot bonis, ac modo, & forma, prout inter dictas partes conuentum

fuerit, necnon quoscunque fideiussores pro dotis huiusmodi assecuratione, conseruatione, & restitutione dandum, & præstandum, illosque indemnes releuare, & conseruare promittendum, quodque d. coniuges, & dictus eorum filius dictam parentelam, vt supra contrahendam, ac omnia, & quæcumque conueniendã, & in instrumento desuper celebrando continenda rata, grata, & firma se habituros promittendum, & pro obseruatione omnium conueniendorũ & promittendorum ipsos dd. constituentes, & eorum quemlibet insolidum eorũ, ac suos hæredes, & successores, ac illorũ bona quæcumque in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, ac quauis alia forma iuris valida obligandum, & hypothecandũ & quodcumque iuramentum, seu iuramenta in animam ipsorum dd. constituentium præstandum, & subeundum, & instrumenta quęcumque in premissis opportuna per quoscũis Notarios, cum clausulis, & cautelis, ac pœnis, vinculis, & hypothecis eidem procuratori bene visis, ac iuxta stylum, & consuetudinem Notariorum illarum partium, in quibus dictum instrumentum rogari & stipulari contingat fieri, & stipulari faciendum; dantes denique, & concedentes dicti constituentes prædicto eorum procuratori plenum amplum, liberũ, speciale, & generale mandatum, cum plena, ampla, libera, speciali, & generali administratione in prædictis omnibus, & singulis, & circa prædicta, & quodlibet predictorum, etiam si talia forent, quę mandatum exigerent, speciale, nominatum, & specialissimum, etiam si hic ea exprimi necesse fuissent, volentes hic pro expressis haberi. Promittentes, &c. Releuantes, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. Præsentibus testibus, &c.

Alia ad capiendam possessionem beneficij nomine Cameræ.

ADmodũ Illustris, & Excellentissimus vir D. Laudinius Zacchias, Sanctissimi D. N. Papæ, Reuer. Camer. Apostol. generalis Commissarius, sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. substituit, & in locum suum, & dictę Reuerendæ Camerę Apostolicę posuit R. D. N. absentem tanquam pręsentem solum, & insolidum, ad ipsius, & Reuerendę Camerę Apostolicæ nomen & pro eis eadem, actualem, & corporalem possessionem beneficij sub inuocatione, &c. alias vacan. per obitum quond. d. B. de mẽse Ianuarij extra Roman. Cur. defuncti illius vltimę possessoris, de quo sic vacante R. D. A. auctoritate Apostolica prouisum, seu prouideri concessum extitit, prout in litteris Apostolicis in forma breuis, expeditis sub Annulo Piscatoris, sub datum Romę apud Sanctum Petrum, &c. Anno, &c. Iuriumque, & pertinentiarum eiusdem, ac illi annexorum, quorumcumq; te capiendum, apprehendendum, nanciscendum adipiscendum, captamque & apprehensam continuandum, ac omnes & singulos actus possessorios in similibus fieri solitos, & consuetos, ac necessarios, & opportunos faciendũ & obseruandum; ac fructus redditus, & prouentus illius eidem beneficio, & illius pro tempore beneficiato, & possessori quomodolibet, & qualitercũque debitis ab illorũ debitoribus, & responsariis, ac alijs quibus opus fuerit percipiendum, & exigendum, & de eis sibi responderi faciendum & retinendum penes eum D. procuratorem, & subinde prædicto A. si & postquam litteras prouisionis eiusdem beneficij debitè sub plumbo expeditas, pręsentauerit consignan. iuxta formam continentiam, & tenorem dicti Breuis Sanctissimi D. N. Papę, dictumque Breue, & omnia in eo contenta debitę executioni demandari petendum, faciendum, & obtinendum, omniaque alia & singula faciendum, gerẽdum, & exequendum in pręmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, quę ad quę exequenda omnimodam eius auctoritatem transtulit, & transfert. Protestans, &c. super quibus, &c. actum, &c. pręsentibus testibus, &c.

De diuersis Instrumentorum pacis, transactionis, compromissi, & laudi formulis. Cap. II.

Pax.

IN nomine Domini Amen. Cum sit, quod diù humani generis instigante inimico, qui continuè omni studio, cura, & diligentia summopere vigilat, nititur & laborat in humanum genus, & Christifideles odia, inimicitias, & mala parando, spargendo, & serendo; in tertia N. eiusque districtu diuersę inimicitię, ac odia exortę fuerint inter N. N. & N. & eorum, & cuiuslibet eorum parentes, antecessores, fratres, consanguineos, affines, filios, & adherentes; ex vna, & M. M. & M. eorumque, et cuiuslibet eorum parentes, antecessores, fratres, consanguineos, affines, filios,

lios, & adhęrentes in eisdem odijs; & inimicitijs dicto humani generis inimico operante se confouentes partibus ex altera; & ex illis, ac illarum occasione plura, & diuersa homicidia, vulnera, percussiones, offensiones, ac iniurię, tam verbis quam operibus illatę, nota, exorta, & sequuta fuerint; hinc inde inter ipsas partes, & suos prælatos, vel alios quoscumque easdem partes, vel quamlibet earum attinentes: & in dies peiora, ac diuersa pericula nisi prius illis occuratur, & prouideatur; inter easdem partes imminere, ac de facili nasci, exoriri, & sequi posse dignoscantur. Quibus omnibus prędictæ partes, & quęlibet earum occurrere, & quantum in se est obuiare, easdemque antiquas inimicitias, & odia omnino tollere, leuare, extinguere, & extirpare cupientes, ac volentes preuio timore Saluatoris Nostri Iesu Christi pro ipsarum partium, ac earum patriæ quiete, & tranquillitate, et animo ad earum pristinam amicitiam, et amorem redeundi, et se in eiusdem de cætero consolidandi, et confouendi, et omnino conseruandi, ac intuitu contemplatione suasionibus; et hortatu Illustrissimorum, et Reuerenissimorum Dominorum de Vrbino, et de Sabbellis Sanctę Romanę Ecclesię Cardinalium, communium ipsarum partiũ Dominorum; et vt cæteris in eadem earum patria similia faciendi, et exequendi, optimũ præbeant exemplum; ad infrascriptam pacem, et generalem homicidiorum, vulnerum offensionum, percussionum et iniuriarum tam verbis, quam operibus hinc inde, inter easdem partes vsque in hodiernum diem quomodolibet passarum, subsecutarum, et occursarũ omissionem deuenire, proposuerunt, deliberarunt, el decreuerunt, et deueniunt in hunc, qui sequitur modum. Videlicet prædicti N. N. et N. ex vna, et M. M. et M. partibus ex altera sponte, etc. omnibus, etc. insimul adinuicem, et vicissim fecerunt, et faciunt, et quilibet eorum fecit, et sibi pacem, et generalem remissionem de omnibus, et singulis homicidijs, mortuis, vulneribus, persecutionibus, offensionibus, diffamationibus, ac iniurijs, tam verbalibus, quam realibus aut alias quomodolibet illatis, et de omnibus, et quibuscumque inter easdem partes, hinc inde, vsque in hodiernum diem pręmissorum, aut alia quauis occasione, vel causa, occulta, & manifesta, cogitatis, & incogitatis tam in eorum proprijs personis, quam earum parentum, antecessorum, filiorum, filiarum fratrum, & consanguineorum; affinium, & aliorum quorumcumque sibi attinentium, familiarum, amicorum, & illis adhærentium, secutis, passis, factis, & interuenti., & occursis, & generaliter de omnibus, & singulis hinc inde, quomodolibet occursis, & interuenetis, tam verbalibus, quam realibus etiam incogitatis, & occultis, cum pactis, conditionibus, & capitulis infra alligatis. Et in signum veræ pacis & generalis remissionis præfate, & adinuicem complectendo, deosculati fuerunt. Promittentes dictam pacem; & generalem remissionem prædictam ac omnia, & singula in eis capitulis contenta, & firmata, semper, & perpetuó ratam, gratam, & firmam, rata, grata, & firma habere tenere attendere, & obseruare, illamque, & illa nullo vnquam tempore frangere, violare, contrauenire quouis modo, & quæsito colore, sub pœnis alijs prout in eiusdem capitulis... Consentientes cassationi, &c. quarumcunque querelarum porrectarum, seu pro cessuum forsan fabricatorum, quos processus & querelas, pro cassis extinctis, & annullatis, nullis, & inualidis habuerunt, & habere voluerunt, & illis expresse renunciarunt & renunciant. Pro quibus, &c. dictæ partes disiunctim, & de per sese, &c. hæredes & bona, &c. sibi inuicem, & vicissim respectiue, in forma Cameræ Apostolicę cum clausulis, &c. obligarunt, & quilibet eorum, & alterius quilibet obligauit, iurauit, &c. super quibus, &c actũ Romæ, &c. pręsentibus, &c. Reuocans in primis, & ante omnia d. N. quęcumque verba per eũ dicta in dedecus, & verecundiam dicti M. virum probum ac bonę famæ, conditionis, & honorificum asserens, & confitens. Volens, &c.

Alia Pax

IN nomine Domini, Amen, die, &c. Coram Illustrissimo & Reuerendissimo D.N.S.R.E. Cardinali auctore, ac mediatore pacis infra dicendę, ac testibus, & me Notario, &c. Personaliter constituti A. & in hac parte vti procurator & co nomine O. qui nomine suo proprio per se ac suos filios, & hęredes, ac successores, fratres, & nepotes, atque attinentes ex linea tam masculina, quam feminina, vsque in quartum gradum, ac etiam vice, & nomine

nomine N. & N. pro quibus, & quolibet eorum de rato promisit; & quod ratifica-bunt pacem contrahendam & instrumenti mandati, & omnia eorum vice, ac nomine circa pacem gerenda, & tractanda, vel non contrauenien. sub pœna, & alijs, in instrumento faciendo contentis, prout de suo mandato exhibuit, & produxit mihi Notario instrumentum publicum per N. notarium publicum N. die in N. celebratum, in papiro, & latinè scriptum, cum legalitate apposita, & B. tam nomine suo proprio, quam P. & P. eius filiorum, & tanquam legitimus Administrator, & pro dictis eius filijs respectiue de rato, & ratihabitione in forma iuris valida, & illos ratificaturos promisit, videlicet, dictum B. qui reperitur in partibus Galliæ; vel Burgundiæ ratificaturum intra sex menses, ab hodie proximos, dictum verò P. intra tres menses, postquam in Italiam, reuersus fuerit, si redire contigerit, et dictum P. qui est annorum x. retificaturum, cum ad ætatem talem peruenerit, in qua ratificare possit, et de huiusmodi ratificationibus dare instrumentum, et instrumenta publica, in actis mei Notarij, alias de suo proprio, vt principalis, et insolidum ad obseruationem omnium, et singulorum, in hoc instrumento cōtentorum, pro dictis eius filijs, et ad omnia damna, impensas, et interesse teneri voluit, erga aliam partem, infradicendum liberè, omni penitus iuris, et facti exceptione remota, ita vt, sub prætextu promissionis facti alieni, et licet omnia, quæ potuerit fecerit, pro dictis ratificationibus, præstandis, se tamen excusare non possit D. R. nomine suo proprio, et N. D. et N. eius fratrum patruelem, pro quibus omnibus, &c. cum promissiones de rato, vt supra etc. ex vna parte. Et X. principalis nomine suo proprio, ac etiam procuratorio nomine Q. et Q. prout de suis mandatis procurationis, exhibuit duo instrumenta publica die, &c. per N. in eadem Ciuitate N. celebrata tenoris prout infra continetur; pro quibus eius principalibus, vltra dicta mandata, & ad tollendum omne dubium de rato, & ratihabitione, &c. extende, vt supra, vsque excusare, vel tueri posit, et cum dicta pro missione rati, dicto nomine suo pro se, ac suis, et dictorum suorum principalium, nominatorum, ascendentibus, et descendentibus, ex linea tam masculina, quam feminina; vsque in quartum gradum de iure canonico cōputan. inclusiuè ex altera partibus. Considerantes ex discordia non solum familias priuatorum, sed etiam Ciuitates ipsas destrui, et desolari; ex concordia verò, et vnione vtraquietam, et tranquillum statum, Ciuitates in dies mirum, et felix augumentum, et ampliationem recipere. Contemplantes etiam diuino afflante spiritu, iuxta præcepta Euangelica, non solum inimices, et offensores odio habendos, et prosequendos non esse, sed immo amplectendos, et bonificandos fore. Propterea perpetuam pacem, quæ placuit Altissimo, vt prudentia, et interpositione Illustrissimi, et Reuerendiss. D. Cardinalis N. antedicti conclusa existat, hoc publico Instrumento firmare volentes spontè, &c. dictis nominibus proprijs, et procuratorijs respectiuè, referendo singula singulis congruo loco, et omnibus melioribus modo, etc. et principaliter intuitu, et amorem D. N. Iesu Christi, eandem perpetuam pacem, et concordiam, super homicidijs, et morte quon. M. et M. et M. et alijs damnis, et iniurijs illatis, quæ in sententia condemnatoria contineri dicuntur, eque aliis quibuscumque offensionibus vicissim inierunt et firmarunt, cum pacto et conditione, et non alias, aliter, nec alio modo, quod supra nominati N. N. et N. et alij inquisiti, et condemnati, et quilibet ipsorum præter N. et N. et preter absolutioni vel aggratiatos, vsque in hunc diem, debeant exulare à Ciuitate N. suoque territorio, per octo annos continuos, incipiendo ab hac die stipulationis huiusmodi pacis, et numquam dicto tempore durante, redire in dictam Ciuitatem, non solum animo non permanendi, sed nec etiam animo transeundi, vel animo statim recedendi, ex quacumque causa, occasione, vel prætextu priuato, vel publico, et quantumque aliis licito vel permisso, et quod dicto tempore non possint, nec aliquis ipsorum posit impetrare remissionem, rebannitionem, aut saluum conductum, ad effectum redeundi ad dictam Ciuitatem, et Territorium Interamnen. aut transeundi per dictam Ciuitatem, salua declaratione infradicenda respectu transitus per Territorium N. et casu, quo impetrauerunt, aut aliquis ipsorum dictam remissionem, saluum conductum, aut aliter rebanniti, et reuocati fuerint, vel quilibet ipsorum

fuerint

fuerint à dicto exilio reuocatus, rebannitus, vel gratiatus dicto tempore durante, non possint, nec valeant, nec ipsorum quilibet valeat, seu possit vt dictis remissionibus, rebannitionibus, saluo conducto, gratijs, et moto proprio cuiuscumque superioris, etiam supremi pro repatriando, aut redeundo, vel transeundo dictam Ciuitatem, vel Territorium N. salua dicta declarationes, vt infra dicenda respectu transitus per Territorium faciendi, et casu quo aliquo modo, etiam aliter licito, et præmisso, supradicto termino durante ad dictam Ciuitatem redirent, aut aliquis ipsorum rediret, etiam animo transeundi, vel statim recedendi, vel quoties transirent per Territorium, et ibi commorarentur, aut aliquis ipsorum commoratus fuerit vltra 24. horas, etiam ex gratia obtenta, vt supra, censeatur et intelligatur rupta pax, et contrauenieus teneatur, et obligatus sit ad soluendum pœnam conuentionalem infra dicendum; vt infra etiam, quod fuisset quomodocumque, et qualitercumque eisdem, vel alteri ipsorum remissa, donata, seu gratiata, & nihilominus censeatur, & reputari debeat, tamquam, & propriè violator pacis, & subiaceat omnibus alijs, & quibuscumque pœnis, etiam legalibus, quæ contra violatores pacis impositæ essent, vel fuissent, cum huiusmodi expressa declaratione, & pacto appositis, quod non intelligatur, nec sit violata pax pertransitum faciendum per supradictos, aut aliquem, seu aliquod eorum per Territorium N. neque censeatur in aliquo contrauentum conditioni prædictæ, atque præsenti Instrumento pacis: dummodo dicti Transeuntes vel transiens non excedant, seu excedat spatium 24. horarum; toties, quoties transierint per territorium prædictum vltra 24. horas intelligantur violasse pacem, & censeatur, ac reputari debeant tamquam proprie violatores pacis, & subiaceant omnibus prædictis. Et saluis dicta conditione, & pactis remiserunt adinuicem in perpetuum vna pars alteri, altera alteri dictis nominibus acceptanti etiam, vna mecum notario publico stipulan. & acceptan. pro supradictis personis absentibus in hac parte comprehensis omnes, & singulas contumelias, iniurias, offensiones, quascumque, capitales etiam in personas, & famam, & tam verbis quam facto quomodolibet hinc inde per quamuis partium respectiuè in vniuersali, & particulari coniunctim, vel diuisim illatas, & factas, & fieri demandatas, & commissas in vulneribus, & homicidiis passis, ac omnes offensiones, & iniurias, contra ipsos pasciscentes, & quemcumque ipsorum coniunctim, vel diuisim, & contra eorum attinentes descendentes, & cosanguineos agnatione, vel cognatione attinentes, respectiuè quocumque modo principali, vel incidenter illatas, & factas opere consilio, auxilio, fauore, consensu, mandato, aut alio quouis modo, & quocumque tempore, ac locis vsque in hunc diem, etiam illos, quæ speciali nota dignæ forent, & quę specificam, & indiuiduam expressionem postularant; etiam quantumuis grauissimas, & atroces, quæ pro expressis habeantur, perpetuò remiserunt, et vnusquisque ipsorum contrahentium, prout eos, et eorum principales, & quemuis eorum tangit, & concernit, remisit, dedit veniam, & pacem perpetuam offensionibus comprehensis, & nominatis in hoc instrumento concordię, & quantum ad ipsos contrahentes attinet omnes consenserunt, et vnusquisque ipsorum consensit abolitioni, et cancellationi quorumcumque processuum, et Inquisitionum, quouis modo, super præmissis; formatorum, et formatarum in quacumque ciuitate, Curia, et loco, et pro cassatis, et anullatis haberi voluerunt, et habent. Quam perpetuam pacem, et concordiam semper, et omni tempore, ratas, gratas, validas, et firmas tenere, et inuiolabiliter obseruare promiserunt, vicissim, et vnusquisque ipsorum promisit, dictis nominibus, pro se ac filiis suis et descendentibus, vsque in quartum gradum prædictum inclusiuè, et numquam pacem huiusmodi rumpere, violare, aut contrauenire per se, vel alios, opere, aut consilio, vel fauore, nec se offendere, aut offendi curare, sub pœna honoris amittendi, et in perpetuam infamiam incurren. et sub alijs pœnis legalibus, vltra eas, etiam sub pœna scutorum N. pro medietate parti læsę, et pro altera mediatate Reuerendę Camerę Apostolicæ applicandorum, toties, quoties contrauentum foret, etiam centies, et milies, si totidem vicibus (quod Deus auertat) dicta pax violaretur. Qua pœna soluta, vel non soluta, vel gratiose remissa et condonata, nihilominus pro alijs comprehensis

prehensi in hac pace, & concordia, remaneant semper, & perpetuó rata, & firma omnia, & singula in hoc instrumento contenta, sed ille solus, aut illi soli, qui pacem violauerint, in dictis pœnas legales, & conuentionales incurrant; & ad illa teneantur, & insuper ab omni commodo, & beneficio huius pacis, & concordiæ cadant, & cecidisse intelligantur; sed propterea non censeantur, nec sit illatum aliquod preiudicium alijs personis, eiusdem partis obseruan. tamen pacem, nec eis in honore ac fama, & bonis, vel in aliquo præiudicatum esse censeatur; soli enim violatores in dictas pœnas incurrant, & illis obnoxij sint. Hac etiam declaratione, & pacto oppositis, quod non intelligantur, nec sint incursæ pœnæ prædictæ, nisi quoties ex parte læsa proponeretur querela; & quatenus etiam proponeretur, & postea intra quindecim dies; tunc proximos, à parte querelante absolutio, & cassatio querele peteretur, eo casu dicta querela censeatur, et sit cassa, irrita, & nulla, & pro non facta habeatur: & pax nullo modo censeatur esse violata. Declarantes etiã quod ex rixa minorum vigintiquinque annorum, & rixa mulierum, etiam quod rixe fuerint cum sanguine, & pro aliis exceptuatis à statuto, & consuetudine Ciuitatis N. pro materia pacis disponente, non censeatur violata pax. Nam circa huiusmodi exceptuationem rixarum, a talibus personis prouenientium; partes voluerunt, seruari hinc inde dicta statuta, & consuetudinem dict. Ciuitatis. Declararunt etiam atque conuenerunt expresse, hanc pacem, concordiam, & remissionem habere locum, & attendi debere, inter personas nominatas tantum, & illarum filios, atque descendentes, & ascendentes vsque in quartum gradum inclusiuè, vt supra, & vltra quod ipse partes promiserunt, in primis Omnipotenti Deo, & sibi vicissim promiserunt, & promittunt dicte pacis, & concordiæ perpetuam obseruationem. Præterea etiam dicto Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino N. Cardinali presenti, quiquidem sicut Princeps magnanimus, auctor, & compositor pacis huiusmodi extitit, ita etiam fidem pacis date perpetuó seruari recepit, cui acceptanti promiserunt dictis nominibus candem concordiam, & pacem nunquam violare, sed eam tenere perpetuó, & ita se fide astrinxerunt, erga eundẽ Illustrissimum Dominum Cardinalem. Pro quibus omnibus, & singulis præmissis semper, & perpetuò firmiter tenendis, præstandis, ac inuiolabiliter obseruandis, prædictæ partes &c. obligarunt se in forma Cameræ, &c. mutua hinc inde acceptatione, & stipulatione facta, & me Notario, pro absentibus nominatis in hac pace, eorumque descendentibus vsque in dictum quartum gradum inclusiuè, in hac parte comprꝍhensis stipulante, & acceptante; & ita obseruare iurarunt ad sacrosancta Dei Euangelia, tactis scripturis, in manibus mei Notarii. Et in signum veræ, perpetuę & inuiolabilis pacis, & remissionis, ac pro maiori corroboratione pręmissorum dicti contrahentes, hinc inde, prædictis nominibus, vicissim, & mutuò se amplectentes, osculum pacis corporaliter dederunt, & receperunt. Super quibus, &c.

Alia Pax, & separatio Thori.

CVm sit, quod annis retro elaps, suadentibus insidiis seductoris humani generis, qui homines tentare nõ cessat, nec sinit eos benefacere, sed semper nititur eos præcipitare ad malum, orta esset dissentio inter D Ioannem, &c. & D. Ioannam, &c. eius vxorem, super eo, quod datum fuerat intelligi dicto D. Ioanni, dictam eius vxorem adulterium commisisse, & ob dictam causam, dictam eius vxorem á domo sua expulerit, & ad domum patris sui reduxerit, etiam dicta D. Ioanna pręmissa negante, et asserente, hęc falso animo in imputata fuisse, forsan per quosdam suos maleuolos, et inuidos zizaniæ, et discordiæ seminatores, paci, amori, et concordiæ virorum, et coniugum inuidentes. Et vlterius iis non contentus, idem Ioannes, quia pater dictę Ioannę, hæc egrè ferens, agere cœpisset contra dictum suum generum, ad dotis repetitionem, et fortasse iniurię prosecutionem, affirmans se grauiter, et enormiter, propter pręmissa in honore, et fama lesum, et grauatum fuisse, et armata manus egressus, fuit dictum suum socerum et cum pluribus vulneribus confodit; propter quæ in mortis periculo ferme constitutus fuit, et desuper maximis damnis, et expensis passis, et hinc inde Ioan. gener. inquisitus, processatus, condemnatusque, et banditus fuerit, prout quoque exitit de præsenti, tamen quia scriptum est, remitte re, et remittetur vobis. Idcirco hac præsenti die, etc. in mei, etc. principaliter constitutus

tutus

tutus dictus D.N. nomine suo, & dictæ suæ filiæ, pro qua de rato promisit alias de suo, &c. ex vna, & D.N. Procurator assertus dicti Ioan. pro quo nihilominus de rato promisit, alias de suo proprio teneri voluit, ita quod factum alienum prommittendo, &c. sponte, &c. deuenerunt inter sese ad infrascriptam compositionem, pacem, & cōcordiam, omnibus futuris temporibus duraturam: videlicet quod d.N. suo nomine, & dictæ suæ filiæ, pro qua de rato promisit, vt supra, spōtè, & deliberato animo, libera, & bona voluntate, pepercit, remisit, & relaxauit d.D.Io. absenti, tanquam præsenti, dicto eius Procuratore pro eo, vna mecum Notario, &c. stipulan. & recipien. omnem iram, odium, inimicitię, iniuram, & animi rancorem contra dictum N. conceptas, & concepta, ratione, & causa dictorum vulnerum, & prætensæ iniuriæ, illatæ propter diffamationem filiæ, inculpatę de prætenso adulterio, vt supra. Item etiam ratione, & causa quarumcumque minarum de interficien. & aliter quomodocumque, & qualitercumque, ac omnem accusationem omnemque culpam, quarumcumque grauem, & omnia damna, expensa, & interesse, ad quas, & quæ incurrit dictus Ioannis dicta occasione, & dedit, & dat pro cassis, fictis, & annullatis, quantum in eo est, omnes & singulas querelas, accusa. denūciationes, & processus, quoscumque in quacumque Curia quomodolibet factas, datas, & porrectas. Et vlterius promisit idem N. pro se, & filia, ac suis hæredibus, & successoribus, nullo vmquam tempore vsque ad quartum gradum, secundum ius Canonicum inclusiuè computandum non offendere, nec offendi facere in persona, nec bonis, nec offendere volenti quomodolibet consentire publicè nec occultè, & versa vice dictus N. procurator dicti Ioanni, & eius nomine, cum eadem promissione rati, prout supra promisit, & conuenit solemni stipulatione dicto D.N. præsenti, &c. quod dictus Ioannes vlterius nullo vnquam tempore eundem N. nec dictam eius filiam nec eorum cōsanguineos, & affines, etiam vsque ad quartum gradum inclusiue computandum, vt supra non offendet nec offendi faciet in personi, nec in bonis eorum, neque alijs offendere volentes, modo aliquo consentiet, publicè vel occulte, amplexu, & osculo pacis propterea interuenien. hinc inde in signum verę remissionis, & pacis. Quam quidem pacem, remissionem, & concordiam, & omnia alia, & singula in hoc præsenti Instrumento contenta: promiserūt hinc inde dictis nominibus respectiuè contrahentes præfati habere, & seruare rata, grata, & firma: incorrupta, & illæsa; & attendere complere, & inuiolabiliter obseruare; & in nullo contrafacere, dicere, vel venire, &c. sub pœna, & ad pœnam scutor. &c. Camerę Apostolicæ pro medietate, & altera parte obseruanti applican. me Notario, &c. pro dicta Camera, & parte obseruan. stipulante. Et renunciarunt desuper dicti contrahentes statutis Vrbis, loquentibus de pœnis conuentionalibus non exigendis: quam nihilominus exigi voluerunt toties, quoties contra ueutum esset. Qua pœna, &c. Item quia propter præcedentes iniurias, & recentes dubitari posset, quod dicti Ioannis, & Ioanna eius vxor insimul in pace cohabitare non possent, & ne inter se ad peiora ex peioribus deueniatur, vt ijs occurrant, conuentum est inter dictum N. nomine suo, & dictæ suæ filię, pro qua de rato promisit, & dictum N. procuratorem qui similiter pro illo promisit de rato. Ita quod nullo pacto se possint excusare, etiam faciendo possibilia (salua auctoritate Superiorum, quatenus opus sit) quod interim, & donec obliuiscantur inter se se iniuriarum præfatarum, & Domino placuerit tollere inter eos suspiciones, & odia interna, & ad eorum melius redierint; ipsi coniuges separatim, videlicet dictus D. Ioannes in domo sua, & alibi quo voluerit. & dicta Ioanna cum suo patre, vel alijs suis consanguineis, vel affinibus inhabitare posśint. & debeāt, & separati esse intelligantur, & sint, quo ad eorum, & mutuam seruitutem cohabitationem, & exhibitionem necessariorum: adeò quod nisi post hac communis interueniat concordia, & reconciliatio inter eos, vnus alteri & è conuerso non posśint compellere ad simul cohabitandum, dormiendum, & mutuo seruiendum, & exhibendum necessaria: & tanto magis, quod ipsa D. Ioanna rehabuit dotem suam, & sua parafernalia, & acconcium, ex quibus viui, & sustentari valebit & ex dicta causa cesserunt, & cedunt ad inuicem & vicisśim, ac renunciarunt expresśè quibuscumque litibus, & causis habitis, & factis inter eos præmissorum causa, & occasione, coram quibuscumque Iudicibus, tam Ecclesiasti-

cis

cis, quàm secularibus, & tam ciuiliter, quam criminaliter, & contra dictum Ioannem, & N. matrem, & auita dicti mariti, & matris, & auitæ respectiuè, & tam coniunctim, quàm diuisim, contra dictam vxorē, & suum patrem. Et dotis præfatæ bonorū parafernalium, siuè iocalium, & acconcij restitutione, & donatione propter nuptias quam de dotis omissione, & alias, quomodocumque, & qualitercumque super alijs quibusuis rebus, quas hic pro expressis, & de verbo ad verbum insertis, quatenus ad sint haberi voluerunt. Necnon omnibus, & singulis expensis hinc inde factis, & promisit dictus N. suo nomine, & dictæ suæ filię, pro qua de rato promisit, stantibus præmissis dictam N. matrem, & amitam quæ alias accessit, & promisit in fauorem dictæ filiæ pro donatione propter nuptias, dictæ promissionis vigore nullo vmquam tempore molestare, nec molestari facere in iudicio, nec extra; & sunt concordes contrahentes ipsi, quod de huiusmodi donatione quicquam peti non possit inter eos. Et insuper, vt euitetur omnis dissentionis occasio dictus procurator nomine dicti Ioanni, cum promissione de rato, vt supra, si quod ius fuerit ipsi Ioanni præmissorum occasione acquisitum super dote ipsius Ioannę, eidem Ioannæ, & patri eo casu, quo esset quæsitum prætextu pręmissorum, prout cedit, dedit, cessit, penitus, & remisit, ac gratis, & spontè dictę suę vxori percepit, & remisit omnem culpam, & iniuriam, si quam contra ipsum præfata Ioanna comisit, fecit, intulit, seu incurrit ratione præmissorum. Et hęc omnia rata, grata, & firma attendere, & obseruare promiserunt; & non contrafacere in aliquo, sub pœna præfata, cum omnibus & singulis superius appositis. Quia sic actum, &c. Et pro obseruatione omnium, & singulorum præmissorum, obligauit se, &c. in forma Camerę, &c. cum clausulis, &c. iurauit, &c. super quibus, &c.

Instrumentum pacis inter duas Terras.

IN nomine Domini, &c. Anno a Natiuitate, &c. Regnante, &c. Die, &c. Apud Castrum Speluncę Nos T. Iudex dicti Castri. L. publicus, &c. Et testes subscripti litterati de eodem Castro, videlicet A.B.C.D. & F. ad hoc specialiter vocati, et rogati, pręsenti rescripto publico declaramus, atque fatemur, quod prędicta die in nostri pręsentia constitutis nobilibus viris Laurentio Barauallo, & Ioanne Gactulo de ciuitate Gaietę, Syndicis dictæ ciuitatis constitutis per Iudices, Consilium, & Homines & Vniuersitatem dictæ ciuitatis Gaietæ, cum plenaria potestate ad omnia, & singula infrascripta, habentibus generalem cum libera potestatem à prędictis Iudicibus, Consilio, Hominibus, & Vniuersitate, quodam publico instrumento Syndicatus ipsorum inde confecto, manu discreti viri Notarii A. de eadem Ciuitate, omni legitima solemnitate vallato, quod Instrumento Nos, qui supra Iudex, Notarius, & Testes vidimus, inspeximus, & legimus syndicario nomine ipsorum Iudicum, Consilij, & Vniuersitatis dictę ciuitatis Gaietę, cōsentientibus prius in Nos supradictorum Iudicem, & Notarium, vt in suos, cum scirent se ex certa ipsorum scientia nostræ iurisdictionis non esse, propterea iurisdictionem, & officium nostrum voluntariè prorogando, ac implorando ex parte vna. Et viris nobilibus Iudice Antunio, Domini Andreæ, & Nicolao Petri Corui de Terra Itri, Syndicis dictę Terræ constitutis per Iudices, Consilium, & Vniuersitatem præfatę Terrę Itri, cum plenaria potestate ad omnia, & singula infrascripta, habentibus generalem cum libera potestatem à prędictis Iudicibus, Consilio, & Vniuersitate dictę Terrę Itri, secundum quod apparebat ex quodā publico instrumento syndicatus ipsorum inde confecto, manu discreti viri Notarij P. de dicta Terra Itri omni legitima solemnitate vallato, quod instrumento Nos, qui supra Iudex, Notarius, & Testes vidimus, inspeximus, & legimus, syndicario nomine ipsorum Iudicum, Consilij, & Vniuersitatis dictæ Terrę Itri, cōsentiētibus prius in Nos supradictos Notarium, & Iudicem, vt in suos, cum scirent ex certa eorum scientia nostrę iurisdictionis non esse; propterea iurisdictionem, & officium nostrum voluntarie prorogando, ac implorando ex parte altera, Asserentibus partibus ipsius coram nobis, quod vigente nequitia spiritus iniquitatis, & totius humani generis inimici, qui primos parentes nostros in forma serpentis tentauit transgredientes diuinum præceptum, ob cuius transgressionem vtrique morti submissi fuerunt, tēporali scilicet, & ęternali, a qua tamen ęterna morte per Dominicam passionem,

& sanctissimam eius Resurrectionem liberati sumus, nec cessat idem spiritus nequã quotidie nos tentare. Orţæ fuerunt inter ipsas Ciuitatem Gaietæ, & Terram Itri, & Homines ipsarum similiter, & operatæ brigæ, guerræ, inimicitiæ, interfectionem hominum, & mulierum, combustiones domorum, deprædationes, captiuationes, tenimentorum incisiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redemptiones captiuorum pro magna pecunia, tormentationes captiuorum disroborationes obsessiones, suffocatione, accusationes, ædificiorum diruptiones, ac ruinæ & alia multifaria mala, & damna, & dubitabant: immó constanter sperabant plura alia sinistra pericula exinde prouentura. Tandem Summi Domini Creatoris Dominica dextera largiente, qui genus humanum suo præciosissimo Sanguine redemit, de omnibus & singulis supradictis brigis, guerris, inimicitijs, interfectionibus hominum, & mulierum, combutionibus domorum, deprędationibus, captiuationibus discursionibus tenimentorum, incisionibus arborum fructiferarum, mutilationibus membrorum, extractionibus oculorum, redemptionibus captiuorum, tormentationibus, disroborationibus, obsessionibus, suffocationibus, edificiorum diruptionibus, ac ruinis, & de alijs malis, damnis, partes supra dictæ hinc inde ad pacem, quietem, & concordiam omnibus futuris temporibus perpetuó duraturas coram nobis peruenerunt, videlicet quod supradicti Syndici dictę Ciuitatis Gaietæ, syndicario nomine ipsorum Iudicum, Consilij, Hominum & Vniuersitatis prædictæ Ciuitatis Gaietanę non vi, dolo, metu, aut suasione aliqua ducti, seu circumuenti, sed de ipsorum Syndicorum pura, libera, & spontanea voluntate, diuini nominis, & fauoris gratia illustrati, quæ tenebrosos errores fugat remiserunt, pepercerunt, et relaxauerunt supradictis Syndicis Terrę Itri, ibidem præsentibus, recipientibus, nomine, et pro parte Iudicum, Consilij, Hominum, et Vniuersitatis supradictæ Terræ Itri, et successorum suorum, ac hæredum et successorum singulorum supradictæ Terræ Itri, omnes et singulas brigas, guerras, inimicitias, interfectiones hominum, et mulierum, combustiones domorum, deprædationes, captiuationes discursiones tenimentis incisiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redemptiones captiuorum, tormentationes, disroborationes, obsessiones, suffocationes, accusationes, ædificiorum diruptiones, ac ruinas et omnia alia, et singula mala, et damna exorta peracta et perpetrata, vsque ad hodiernum diem inter supradictam Ciuitatem Gaietę, et Homines ipsius Ciuitatis ex vna parte, et supradictam Terram Itri et Homines ipsius Terræ ex parte altera, quibuscumque modis, et causis, tàm generaliter cum banderis vexillis, et stipendiarijs ipsarum Ciuitatis Gaietę, et Terrę Itri et alterius ipsarum Ciuitatis, et Terrę supradictæ quàm per speciales personas earundem facientes supradicti Syndici supradictæ Ciuitatis Gaietę nomine, quo supra eiusdem Syndicis dictæ Terrę ibidem præsentibus, et recipientibus, quo supra nomine, finalem refutationem, liberationem perpetuam, et pactum de vlterius non petendi, deducentes in Aquilianam stipulationem, et acceptilationem solenniter subsecutam; et versa vice supradicti Syndicis Terrę Itri omni suasione et violentia ab eis cessantibus immó de ipsorum, et cuiuslibet ipsorum Syndicorum pura, libera, et spontanea voluntate, superni luminis fauore illuminati, qui caliginem tenebrarum procul pellit, remiserunt supradictis Syndicis ciuitatis Gaietę ibidem præsentibus, et recipientibus nomine, et pro parte Iudicum; Consilij, et Vniuersitatis præd. ctæ Ciuitatis Gaietæ, et successorum suorum, ac hęredũ, et successorũ singulorum supradictę ciuitatis Gaietę, oẽs & singulas brigas, guerras, inimicitias, interfectiones hominum, et mulierum, combustiones domorũ, deprædationes, captiuationes, discursiones, tenimenti, incisiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redẽptiones captiuorum, tormentationes, disroborationes, obsessiones, suffocationes, accusationes, diruptiones et ruinas ædificiorum & oĩa alia, et singula mala, et damna exorta, peracta, & perpetrata, vsq; ad hodiernũ diem inter supradictam Terram Itri et homines ipsius Terræ ex vna parte, et supradictam Ciuitatem Gaietę, et Homines ipsius Ciuitatis parte ex altera, quibuscunq. modis, et causis tam generaliter cũ banderis vexillis, & stipẽdiariis ipsarum Terræ Itri et Ciuitatis Gaietę, et alterius earũ, quam per speciales personas, facientes supradicti

Syn-

Syndici Terrę Itri nomine quo supra, eisdē Syndicis supradictæ Ciuitatis Gaietę, ibidē pręsentibus, & recipientibus, quo supra nomine, finalem refutationem, quietationem, & liberationem perpetuam, cum pacto de vlterius non petendo, deducentes in Aquilianam stipulationem, & acceptilationem solemniter subsequutam. Quæ omnia, & singula in hoc instrumento contenta, promiserunt parte, supradictæ nominibus, quibus supra, obligantes sese quo supra nomine, & success. suos, sub hypotheca, & oblig. bonorum vniuersitatum supradictarum, & omnium, & singularum vniuersitatum earundem hinc inde, vna pars scilicet alteri, solemnibus, & mutuis stipulationibus hinc inde interuenientibus attendere, & inuiolabiliter obseruare, & in nullo contrafacere, vel venire, per se, vel alios publice, vel occulte, aliqua ratione, ingenio, vel causa, de iure, vel de facto in exinde, vel in parte, in iudicio, siue extra iudicium. Sub pœna, & ad pœnam vnciarium auri mille, à parte contra prędictorum aliquid contrauueniente integraliter exsoluenda, & applicanda, pro medietate videlicet, dictę pœnę illi curiæ, coram qua facta fuerit reclamatio, me prędicto notario tanquam persona publica nomine dictæ curiæ stipulante, ac pro reliqua medietate videlicet dictę pœnæ parti prędictę, obseruanti & adimplenti, quę quidem partes fuerunt inter sese, quo supra nomine, ipsius pœnę reliquam medietatem prędictam vna.s. ab altera, & altera solemniter, & legitimè stipulatę coram nobis, cum integra refectione omniū, & singulorum damnorum, & expensarum ac interesse litis, & extra. De quibus damnis, expensis, & interesse firmiter credatur ex pacto simplici assertioni partis lęsę, omni alia probatione remissa, & ipsas expensas, damna, & interesse possit petere pars læsa coram quocumque iudice prætore, seu magistratu Ecclesiastico, seu seculari, & omni foro summarie simpliciter, & de plano, ac sine libelli oblatione, quia sic actum extitit, & expresse conuentum inter contrahentes prædictos supradicto die coram nobis in limite Prædictorum. Et fuit etiam expresse conuentum inter eos, toties petatur, et exigatur, quoties in præmissis, & quolibet prēmissorum contrauentum, seu contraueniri quomodolibet attentatum, Et pœna ipsa soluta, vel non soluta, exacta, vel non exacta, aut gratiose remissa omnia, & singula in præsenti instrumento contenta firma perdurent. Renunt. hinc inde à partib. supradictis ex certa ipsarum scientia super præmissis omnibus, & singulis, exceptioni doli mali, vis, metus, in factum actioni condictioni siue causa, rei prædicto modo non gestæ, præsentis non sic celebrati contractus, iuri quo læsis, seu deceptis subuenitur, præscriptioni fori, iuri per quod generalis renunciatio impugnatur, & iuri cui renunciari non potest, & omni alio iuri canonico, & ciuili, & scripto, seu consuetudinario, quo, vel quibus, præsens instrumentum, & omnia, & singula in eo contenta possent minui, seu quomodolibet turbari, in toto, vel in parte. Pro quibus omnibus, & singulis firmiter obseruandis, attendentis, & adimplendis, & de nō contraueniendo in toto, vel in parte, de iure, vel de facto in iudicio siuè extra iudicium, partes supradictæ hinc inde vna.s. alteri, & altera alteri, & coram nobis ad sancta Dei Euangelia corporaliter tacta iurauit. Et voluerunt partes supradictæ expresse coram nobis, quod pœna periurij per pœnam pecuniariam, & e contra, vna per alteram non tollatur, nec differatur, sed de vtraq. agi, & accusatio fieri possit simul in vno, & in eodem concursu sub pœna, & iuramento prædictis. Vnde ad futuram memoriam, & supradictarum vniuersitatum, & successorum cautelam, de prædicta pace, & omnibus, & singulis supradictis facta sunt inde duo publica instrumenta vnius tenoris scripta per manus mei prædicti notarij signo meo consueto signata, sed præsens supradictæ vniuarsitatis ciuitatis Gaietæ, & reliquum supradictæ vniuersitati terræ Itri, nostrum qui supra, Iudicis, & testium subscriptionibus roborata.

Transactio, & concordia.

CVm fuerit quod alias ex parte Ill. D. N. cum B. lis & causę in sacro Rotæ Auditorio, de, & supra quinta parte bonorum, & hæreditatis bo. mem. Alexandri communis parentis, ac prætensa rescissione donationum, ab ipso D. N. in fauorem dicti D. B. factarum, rebusque aliis in actis causæ, & causarum huiusmodi deductis, introducta fuerit: & deinde facto inter ipsos compromisso, remissa fuerit in N. Rotæ Auditorem, & compromisso

misso expirato, eadem causa cum suis incidentibus, &c. totoque negotio principali per aliud compromissum inter eundē N. ex vna, & B. & C. germanos fratres tan quam hæredes vniuersales dicti A. ex altera partibus, compromissam, & remissa fuerit in præfatum N. tamquam arbitrum, & arbitratorem, cum facultatibus, pactis, modis, in instrumento dicti primi compromissi, die, &c. per me celebrato, expressis: ad quæ acta, & instrumenta, pro veritate, quatenus opus sit, relatio habeatur. Et cum sit, vt etiam partes ipsæ asseruerunt, quod alias Ill. D. N. eorum germanus frater, & præfatus B. in Vicaria, aut alio Tribunali Neapolis, aduersus N. occasione militiæ, &c. quod ipse N. vt cæteris natu maiori habet, & possidet, plures fauorabiles sententias, & mandatum executiuum pro summa, &c. in iisdem sententiis, & mandato contenta obtinuerint, pro terminis decursis ratione dictæ militiæ, ad talem summam liquidatis: sed ex parte B prætendatur, inter alia, ex dicta militia, & terminis decursis & decurren. condecentem summam pro adornis regiis minime adhuc allegatis, neque consideratis defalcari debuisse, atque debere. Super quibus differentijs, litibus, & alijs prætensionibus, quæ inter dictas partes ortæ sunt, & quomodolibet oriri possent præfatorum occasione, tractata perpetua concordia, & compositione; Tandem Vniuerso statu rerum, & alijs prudenter, & naturæ consideratis, interpositione B. omnipotentis Dei gratia, à quo cuncta bona veniunt procedente conclusa, & stabilita fuerint, modis, & pactis infradicen. Hinc est, quod die; personaliter constituti N. & B. germani fratres C. procurator supradicti N. & B. germanorum fratrum. & tanquam hęredum vniuersalium dict A. vt de eorum mandato, &c. ex altera partibus, sponte, &c. non solum ad euitandum vlteriores impensas, incommoda litium, & alia, quæ solent ex litibus grauioria euenire, Verum etiam ad conseruandum, & augendum fraternum amorem, & omnibus melioribus modo &c. dictis nominibus pro se ipsis, eorumque hæredibus, & successoribus, ac dictis eorum principalibus, & illorum hæredibus, & successoribus respectiue sub pactis, & conditionibus infradicendis. Inprimis asseruerunt diligenter, & mature toto statu rerum, & prætensionum inter ipsas partes vertentium, ab ipsis Iacobo, & Iulio principalibus, & dictis procuratoribus considerato; ad hanc transactionem, & perpetuam concordiam, tractatas, vt præfertur, & conclusas pro communi quiete, modis, & formis infradicendis, deuenerunt, & ratione huiusmodi perpetuæ concordiæ transactionis, & compositionis, præfatæ partes quibus supra nominibus, cesserunt, & renunciarunt expresse, ad inuicem respectiue, omnibus, & singulis litibus, causis, & controuersiis, inter ipsas partes, vt præfertur, natis, pendentibus, & quæ introduci, & nasci possent, occasione supra narratorum, & infradicendorum, ac illas in perpetuum extinxerunt, finierunt, & perpetuum silentium, & finem imposuerunt, remittentes vicissim omnes impensas, damna, &c. quomodolibet passa, & incursa, & particulariter ipse D. Iacobus, ratione infra dicendorum, & totius præsentis contractus, Renunciauit, & cessit expresse omni iuri, liti, & causæ, vt præfertur, in Rota, & nunc coram B. vti arbitro, & arbitratore indecisæ pendenti, de, & super quinta parte bonorum, iurium, creditorum, & actionum, hæreditatis paternæ, dicti Alexandri eius, & communis, vt præfertur, genitoris, prout renunciat, & cedit in fauorem dictorum DD. licet absentium, nihilominus dictis procuratoribus pro eisdem suis principalibus respectiue, & illorum hæredibus, vna mecum Notario, &c. Ac insuper cessit, & renunciauit idem Iacobus omnibus, & singulis actionibus, prætensionibus, & iuribus, quæ ipse D. Iacobus habet, aut habere posset, aut ei competunt, & quomodolibet ex quouis capite competere possent, in & super tota dicta hæreditate, bonis, actionibus, creditis iuribus, iurisdictionibus paternis, & pariter omnibus illis, quæ competerent, aut competere possent, ratione hæreditatis dicti C. etiam si posset quouis modo contra testamentum dicti C. venire. Item omnibus, & singulis prætensionibus actionibus, iuribus ex quouis capite, titulo, & modo, etiam hinc non expressis competentibus, & quæ competere possent ipsi D Iacobo, tam ex iurisdiction. & dominijs Castrorum, &c. quam omnium aliorum locorum, & omnium, & singulorum quorum

rumcumque bonorum ;cuiuscunque generis & speciei,etiam si maiorem,& specialem, indiuiduam expressionem postularent ; in statu tamen Ecclesiastico consistentium . ad præfatas duas hæreditates patris, & fratris antedictorum ex vtraque hæreditate resultantibus, vsque in hunc diem prouenientibus, renunciauit , & cessit in fauorem eorundem Vincentij , & Alphonsi absentium , dictis eorum procuratoribus,& me Notario, &c. acceptan.&c. ad habendum,&c. ponens,&c. constitués , &c. dans licentiam, &c. donec, &c. præterea quietauit,&c. dictam Ill.D.I. absenté, me Notario , & D. eius procuratore acceptan. & quilibet eorum , tam vti principales eorum procuratorijs, & simplicibus nominibus ; quam etiam D. N. de omnibus pecuniarum summis, rerum, & bonorum qualitatibus, & quantitatibus , iuribusque,& action. quibuscunque per ipsum D.Iacobum quomodolibet cessis, concessis, mutatis, commoditatis , aut alio quocunque modo, & titulo traditis dicto D. C. quam vnicuique ipsorum.V. & A. Et pariter de omnibus pecuniarum summis , & rerum quantitatibus ipsius Iacobi ; Et ad eum specian. exactis , recuperatis , aut quomodolibet perceptis, siue per C. siue per ipsos Vincentium , et Alphonsum , & quemuis eorum : et de omnibus illis pecunijs, et rebus, quæ ad munus eorundem & cuiuscunque ex eis quouis modo titulo, et occasione , etiam hic non expressis, peruenerunt , et vnicuique illorum summam, et quantitatem habitam, et receptam , ac perceptam remisit, concessit,et cessit in perpetuum , & specialissimam in omnibus capitulis huiusmodi, ac generalissimam.& finalem remissionem quietationem , & liberationem dedit, fecit , & concessit cum pacto de nihil vnquam ex præmissis , vel præmissorum occasione petendo , & præmissa fecit ex causis præfatis , & contemplatione infradicendorum. Et quia vice versa præfati N N. contemplatione supradictorum & præsentis perpetuæ concordiæ , transactionis, & compositionis , & omni alio meliori modo , cesserunt , &c. (*cesserunt omnia iura*) omnia iura cuiuscunque speciei,generis conditioni , & qualitatis existentia etiam si sub verbis huiusmodi non comprehenderunt : sed specificam, & indiuiduam expressionem exigerent,competentia aut, quæ competere possent , aut poterunt .

(*Pactum*) Et præmissa fecerunt dictæ partes , & faciunt , cum pacto etiam expresso conuento ,quod ipsi N. N. soluere teneantur principaliter , & insolidum D. N. intra tres menses , á die infradicend.declarationis proximos , omni exceptione remota,hic Romæ illam summam pecuniarum , quam Marcus Antonius declarabit, aut arbitratur , per quamcumque simplicem eius declarationem . in quem Dominum Marcum Antonium absentem , &c. remiserunt hanc prætensionem finiendi, & terminandi de iure tantum , in termino trium mensium , inchoando á die consignationis instrumentorum ratificationem præsentis concordiæ , in manibus mei,aut alterius notarij consignandorum , non autem prius, summarie , et de facto,& mero arbitrio ipsius Marci Antonij in procedendo nulla tella, nec ordine iudiciario seruatis , ètiam sine aliqua citatione , & præsentia partium , sed extraiudicialiter , acceptantis ex nunc in vim perpetuæ concordiæ , quacumque simplicem terminationem , & declarationem præfatorum de iure faciendam , cui nullum remedium opponi possit,quod executionem huiusmodi terminationis impediat : & quatenus opponatur , nihilominus executio , & implementum dictę terminationis , & declarationis quocumque modo prolatæ impediri,differri , aut retardari nullo modo possit , sed in primis , & ante omnia executioni demandari debeat. sed si intra dictos tres menses dictus Marcus Antonius , vel quia non curauit , vel quia non voluerit, aut non potuerit facere terminationem , & declarationem antedictã In tali casu , ex nunc prout ex tunc, & è contra intelligatur , & sit eadem auctorita , in omnibus , & per omnia translata , data & concessa D.N. absenti , &c. prout ipsæ partes transtulerunt , concesserunt & demandarunt irreuocabiliter per se , suosque hæredes , &c. cum facultate prætensionem iam dictam intra tres menses proximos , á die quo dictus N. onus huiusmodi acceptauerit , terminandi , aut componendi, declarandi,& quoad declarationem & terminationem huiusmodi per dictum euentum faciendi, idem iuris sit, & omnia præmissa locum habeant , & repetita censeantur.

sceantur, quæ superius apposita, & conuenta fuerunt quoad dictum D. M. Antonium, quia sic actum, & concordatum fuit inter ipsas partes.

(*Conuentio.*) Item conuenisse declararunt, quod Ill. D. Iacobus, *in euentum in* quem D. Iulius officium Auditoris Cameræ emat, seu quouis alio modo, & titulo acquirat, seu consequatur: tunc realiter soluere, & numerare debeat eidem D. Iulio scuta, &c. alias ad omnia damna teneatur & huiusmodi obligatio Ill. D. Iacobi locum habeat, & effectum sortiatur, quatenus, & quando præfata emptio sequetur, & non aliter, & concordia præfata copulatiue, & non alternatiue. Ita quod D. Iacobus nihil soluere teneatur, & obligatio sua huiusmodi habeatur pro non appolita; si emptio præfata in conditione adiecta impleta non fuerit, quia sic actum, &c.

Quam concordiam, transactionem, & compositionem, cum omnibus, & singulis hoc instrumento contentis dicti DD. Iulius, & Iacobus principales, & N. N. procuratores dictis nominibus, vt supra, semper, & perpetuo ratas, gratas, validas, & firmas habere, tenere, & inuiolabiliter obseruare vicissim promiserunt: & numquam sub quouis prætextu, etiam instrumentorum scripturarum, & probationum ac iurium de nouo repertorum, & reperiendorum, & ex quouis alia causa, ratione, iure, titulo, & modo, cogitatis, & non cogitatis; etiam sub prætextu doli, & restitutionis in integrum ex quocumque capite resultans etiam enormissimæ læsioni, & ex illo capite, si qua mihi iusta causa videbitur, per se, vel alium, seu alios, directe, vel indirecte, in Iudicio, vel extra, contrafacere, dicere, vel venire; nec vnquam excipere, aut in contrarium experiri, nec de nullitate, & inualiditate opponere. Et renunciarunt cum iuramento in animas eorum, & suorum principalium respectiuè, dicto beneficio restitutionis in integrum, ex quocumque capite resultan. ac dispositionis legis cum ij, & legi de ijs, ff. & C. de transaction. & similibus legibus præfatis, quæ locum habeant in negocio præfato. Et omni iuri, & legum auxilio, & cuicumque dispositioni, ac dispensationi Apostolicæ, ac regię, & motu proprio, & rescripto, ac litteris Apostolicis, & regijs, tam per viam gratiæ, quam iustitiæ, & cum quibusuis clausulis derogatorijs, etiam amplissimi, contra præmissa quomodolibet concedendis, siue ad partis suggetionem, & petitionem, siue ex officio, vel motu proprio, & ex certa scientia Principis concedi contingant. Et promiserunt idem Ill. Iacobus, & Iulius, & N. N. procuratores respectiuè quod ipsi, & eorum principales absolutionem à iuramento non postulabunt, ad effectum agendi & excipiendi & quatenus impetraretur, vel eis, aut eorum alteri, etiam motu proprio principis, vel alterius potestatem habentis absolutio, aut venia concederetur; tunc, & eo casu quotiescumque id fieri contingat; ex tunc, & è contra, dictæ partes nominibus prædictis se ad inuicem procuratrices (*Procuratores irreuocabiles ad renunciandum.*) & procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, etiam cum iuramento ad renunciandum quandocunque dictę absolutioni, & absolutionibus quibuscumque toties, quoties impetratæ, vel concessæ fuerint, & ad faciendum, vt præsens instrumentum, & eius ratio suos plenos semper, & omni tempore sortiatur effectus, cum clausulis opportunis, saluis præmissis, quatenus ex aliqua causa, etiam in corpore iuris clausa, & quacumque alia cogitata, & excogitata: & demum qualitercumque, & quomodocumque ex quouis capite pręsens concordia rescindi, seu annullari, aut contra eam quoui modo veniri posset, aut contrauenire contingeret, per ipsas partes, aut alteram earum, se aliqua partium annullationem, aut rescissionem huius concordię, transactionis, & contentorum in ea tentaret, & experiretur; siue agendo, siue excipiendo, vel quomodolibet opponendo, contrauentum fuerit; eędem partes conuenerunt, quod quæuis earum contraueniens, vltra obseruationem pręsentis concordiæ, & transactionis, etiam ad refectionem omnium damnorum, &c. ad quam semper compelli possit, nihilominus super prætensa nullitate, inualiditate, & rescissione, & contra ipsam transactionem et concordiam, numquam audiri, neque admitti possit, nisi in primis, & ante omnia realiter, et cum effectu restitutis, et consignatis alteri parti obseruanti, omnibus pecunijs, et bonis, impensis, damnis, et interesse, virtute dictę concordiæ habitis, receptis, atque sibi remissis, et condona-

tis, & confesserunt huiusmodi concordiam transactionem, & omnia in præsenti instrumento confirmari posse à Reuerendiss. &c. & Sede Apostolica pro maiori firmitate. Constituen. ijdem contrahentes se ad inuicem. Vnus alterum, & alter alterum, procuratores irreuocabiles medio iuramento tactis ad ipsorum, & cuiuslibet eorum nomine, seu nominibus confirmationem, & approbationem huiusmodi, cum quibuscis derogationibus, & quorumcumque defectuum suppletionibus, in quacumque validissima, & amplissima forma, impetrãdum. Promittens, &c.

(*Pactum*) Hoc etiam pacto in omnibus præmissis apposito, quod pręsens Instrumentum ratificari, approbari, & plenissimè confirmari debeat, cum omnibus, & singulis, in eo contentis; tam ab Ill. D. Vincentio, quam Alphonso, & instrumenta ratificationum in authenticam formam, cum legalitate, & cum iustificatione tenoris huiusmodi instrumenti, consignari debeat dicto D. Iacobo, vel in actis mei, &c. intra mensem proximum, ab hodie. Alioquin elapso dicto tempore, & non productis, & consignatis dictis Instrumentis vtriusque ratificationis; in tali casu præsens transactio, & concordia, & omnia in præsenti instrumento contenta, ipso Iure sint irrita, & nulla, et nullius roboris, & instrumenti, perinde, ac si præsens instrumentum numquam celebratum fuisset, & vnicuique partium salua, & integra, & reseruata sint omnia, & singula iura, in eisdem statu, & terminis, in quibus erant ante celebrationẽ præsentis concordiæ, & ex hoc instrumento nullum omnino præiudicium partibus generetur, quia sic actum, &c.

(*Sine præiudicio aliorum iurium*) Quę omnia, & singula fecerunt cum expressa declaratione, & protestatione, quod per pręsentem contractum nullum intelligatur fieri præiudicium in cęteris alijs iuribus ipsis Iulio, & Alphonso quomodolibet vni aduersus alterum, & quacumque causa, respectu quorumuis bonorum, & in præsenti contractu comprehensorum, competentibus, & competituris, quatenus competant, aut competere possint, sed illa penitus, & omnino sint salua, & illæsa in omnibus, & per omnia; præterquam quoad validitatem pręsentis contractus respectu dicti D. Iacobi tantum, & non alias, &c. Quæ omnia, &c.

Compromissum.

CVm sit, prout infrascriptę partes asseruerunt, quod nuper lis, differentia, controuersia, & causa versę fuerint, & vertantur inter A ex vna & B. de, & super Rurali Ecclesia Sãcti P. in Territorio N. diœcesis N. & illius possessione, ac fructibus, rebusque alijs in actis deductis, & illorum occasione partibus ex altera. Hinc est, quod Anno, &c. In mei, &c. constituti dicti D. A. & B. cupientes, ac volentes laboribus, & sumptibus iudiciarijs parcere, & a lite, & causis recedere, eorumque lites, differentia, & causas huiusmodi amicabiliter terminare, sponte, &c. firmis tamen remanentibus actis factis coram H. iudice causæ huiusmodi, omnes, & singulas lites, controuersias, quæstiones, differentias, & causas inter eos super præmissis vertentes, & versuras, compromiserunt, & compromissum fecerunt; videlicet pro parte dicti A. in N. pro parte verò dicti B. in M. absen. &c. tanquam in eorum arbitros, & arbitratores, & amicabiles compositores, ac communes amicos, eisdemque potestatem, & omnimodam facultatem, & auctoritatem partes prædictę dederunt, illas, cum earum iuribus, dependen. & annexis de iure, & de facto, ac de iure tantum, & de facto tantum summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, altè, & bassè, terminisque etiam substantialibus seruatis, & non seruatis etiam vni dando, & alteri auferendo, partibus citatis, & non citatis, auditis, & non auditis; & earum iuribus visis, & non visis, eisque seu carũ altera præsentibus, vel absentibus; iuris ordine seruato, vel non seruato, singulis diebus, & horis, feriatis: ac etiam in honorem Dei, & non feriatis: ac alia quauis iuris solemnitate seruata, vel omissa, deciden. laudan. sententiandi, arbitrandi: & terminandi, & in euentum discordiæ eligendi tertium &c. Quorum arbitrio, & Tertij, sententię, laudo, arbitrio, decisioni, & terminationi, dictæ partes stare, & acquiescere, & ab eis, seu earum altera, non reclamare, & appellare: nec arbitrium boni viri, seu consilium sapientis petere. Immo illud, vel illam, ratum, & ratam, gratam firmam habere, tenere, attendere, & obseruare promiserunt. Volentes dictæ partes sententiam, laudum, arbitrium, & terminationem huiusmodi

iusmodi, habere vim, & robur trium sententiarum, conformium in sacro Rotæ Auditorio in contradictorio iudicio latarum, quæ transit umfecitlent in rem iudicatam, constituenter se ad inuicem eędem partes, procuratores irreuocabiles, medio iuramento tactis, &c. ad dictum laudum, sententiam, & decisionem ferendum, acceptandum, & illis aquiescendum. In euentum autem discordię dictorum arbitrorum, partes ipsæ eis facultatem dederunt, tertium arbitrium eligendi: qui coniunctim cum altero ex ipsis arbitris, vt supra sententiare, & laudare habeat. Voluerunt autem huiusmodi eorum compromissum durare, et vim, ac robur firmitatis habere, & obtinere per vnum mensem proximum ab hodie inchoan. reseruata nihilominus potestate, et facultate dictum terminum, & præsens compromissum ad alius xv. dies tunc subsequentes, & non vltro prorogandi, adeo, vt si præfati arbitri in dicto termino non sententiauerint, vt supra, præsens compromissum habeatur pro non facto, & iuribus ambarum partium in aliquo præiudicatum non esse, censeatur. Quę omnia, &c. sub pœna 200. scutorum parti attendenti, & obseruanti ipso facto soluen. & applican. ac a damna; &c. de quibus; &c. Pro quibus, &c. sub obligatione Camerali, cum clausulis, &c. iurarunt, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus, &c.

Compromissum inter consanguineos.

CVm sit, quod heredes, &c. ad inuicem habeant nonnullas prætensiones quas amicabiliter per viam Compromissi, vt inter consanguineos decet terminare cupientes, ad euitandum lites, discordias, & litium actiones. Propterea hodie, &c. in mei, &c. testiumq; &c. D. Franc. Antonius, & Petrus D. N. hęredęs, sponte, &c. omnes, & singulas prætensiones, differentias, quas ad inuicem, & inter se quomodolibet ex quauis causa, vel causis, et occasionibus tam coniunctim, quam diuisim, et quilibet eorum de per se particulariter, vel in communi cum altero vel aliis hæredibus, et contra quemlibet cohęredum habere potest, et possunt super quibuscumq; rebus; bonis computis, negotiis, iuribus pecuniarum summis, damnis, impensis, & interesse, & alias quomodolibet, & qualitercumq; cum suis annexis, connexis, emergentibus, accessorijs, & dependentibus ab eis, quas, & quę omnia præmissa pro sufficienter expressis, & specificatis haberi voluerunt, & habent, deducendas, & deducenda, siue in scriptis, siue in voce coram arbitris infranominadis compromiserunt, & liberè remiserunt in d. Io. ex parte dicti D. Francisci. Item d. Bernardum ex parte d. Antonij, & in d. Perfectū ex parte N. respectiuè nominatos, electos, & deputatos licet absentes, tamquā pręsentes vt Arbitros, Arbitratores, calculatores, diuisores, amicabiles compositores, & alio quocumque nomine, & nominibus quibus melius, & maioris auctoritatis censeri, nominari, & deputari possunt, [*quod dederunt facultatem*] quibus dederunt, & concesserunt amplissimam, & liberam facultatem, & auctoritatem, ac iurisdictionem, & omnimodam potestatis plenitudinem, omnes, & singulas dictas ipsorum compromittentium, et cuiuslibet eorum differentias, & pretensiones, cum annexis, &c. tam coniunctim, quam diuisim audiendi, cognoscendi, calculandi, solidandi, terminandi, componendi, & decidendi de iure, & de facto, de iure tantum, aut de facto tantum, siue vtroque modo prout eisdem Arbitris videbitur, & placebit, & in huiusmodi cognitione, terminatione procedendi etiam de facto, summariè, simpliciter, & de plano sine strepitu, & figura iudicij, etiam singulis diebus, & horis, preterquam in honorem Dei feriatis, & ex quocunque loco & locis sedendo, stando, ambulando etiam nulla tela, aut aliquo penitus ordine iudiciario, seruatis, etiam siue aliqua partium citatione, monitione, & interpellatione desuper faciendis, & ipsis partibus absentibus, vel presentibus altera presente, & altera absente, & cum facultate auferendi, et leuandi ab vna parte, & quomodolibet ipsorum compromittentium, & applicandi, remittendi, & condonādi alijs, vel alicui eorum omne id, quod prædictis arbitris videbitur, & placebit, & demum omnem aliam maiorem, & maximam auctoritatem, & facultatem, quam dare potuerunt dictis Arbitratoribus dederunt, & concesserunt. Promittentes [*promittentes obseruare*] ad inuicem semper, & perpetuò inuiolabiliter obseruare, & adimplere omnia ea, quæ per dictos Arbitros, Arbitratores in præmissis decisa, laudata, declarata, solidata, & terminata fuerint, & eorum declarationi, laudo, & ordinationi

stare, et acquiscere, et numquam contrafacere, opponere, dicere vel venire sub quouis prætextu, iure titulo, causa, modo, & forma etiá sub prætextu enormis, et enormissimæ lesionis, notoriæ, iniustitiæ, nullitatis, restitutionis in integrum ex quocunque capite etiam ex illo si quæ mihi iusta causa videbitur competen. aut resultan. appellationis, exceptionis, erroris, calculi, reuisionis, reductionis ad arbitrium boni viri, et cuiuscumque rescripti principis, etiam si motu proprio concederetur, quia omnibus huiusmodi remedijs, actionibus, et iuribus, et alijs quibuscumque si quæ competerent, aut competere possent aduersus laudum sententiam, et ordinatione dictorum arbitrorum expresse renunciarunt etiam cum iuramento tactis. etc. Et voluerunt atque consenserunt dictum laudum, sententiam, et ordinationem habere vim, et robur trium sententiarum conformium rite, et recte latarum, ac rei iudicatæ in sacro Rotæ Auditorio, etiam in contradictorio Iudicio, legitime obtentæ, et renunciarunt etiam beneficio restitutionis iuramento etiam si per motum proprium Sanctissimi D. N. et alio quouis modo concederetur, et promiserunt etiam nullum remedium contra dictum laudum, vel sententiam impetrare, et impetrato, aut alias quoquomodolibet concessiuo non vti. Et insuper quatenus aliquo prætextu, vel causa etiam hic non expressa etiam in corpore iuris clausa, aut alio quouis modo, aut de iure opponetur, aut contradici, vel oppont, & venire possent aduersus laudum, sententiam, compositionem, & ordinationem dictorum arbitrorum: nihilominus voluerunt, & consenserunt implementum dicti laudi, sententiæ, compromissionis, & ordinationis impediri, differri, & retardari nullo modo posse, nec reuocari vel impediri debere constituentes se ad inuicem procuratores irreuocabiles, cum dicto iuramento tactis, &c. vt in rem propriam ad ratificandum, acceptandum, & confirmandum laudum & ordinationem, atq; compositionem præfatas in omnibus, & per omnia in vim perpetuæ concordiæ: ita nunc inter ipsos contrahentes firmatæ prout ex tunc, &c. approbauit, ratificauit, acceptauit, & confirmauit, & quia dicta, differentias, & prætensiones terminare, & omnem quantum fieri potest litium, & differentiarum occasionem in perpetuum finire, et tollere intendunt. Ideo præfati contrahentes ad inuicem, vnus alteri, & alter alteri acceptanti irreuocabiliter inter viuos donauit, & dedit omnem illam quantitatem, valorem, & summam, etiam si notabilis foret, in qua ex præmisso laudo, vel sententia terminatione, & compositione dictorum arbitrorum, &c. se grauatum, & grauatos, et læsos, et damnificatos esse prætenderent, et prætendere possent; et quamuis credatur hanc donationem quia mutua est esse nullam, et nihilominus ad omnem abundantiorem cautelam constituerunt se vicissim procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, ad insinuandum, et insinuare faciendum hanc donationem, et omnia præmissa coram quibuscumque Iudicibus, et vbi opportunum fuerit cum facultatibus necessarijs, et desuper opportunis etiam post laudum promulgatum: et huiusmodi compromissum, et terminum cõpromissi durare voluerunt duobus mensibus ab hodie proximi. In euentum autem discordiæ dictorum arbitrorum; aut si deffinitiue non pronunciarent aut pronunciare, vel sententiare nollent in termino duorum mensium præfatorum, aut pronunciando apparerent esse discordes, aut aliquis, vel aliqui eorum pronunciare, et sententiare nollent, et non possent in quolibet casu, vt dictæ ipsorum, et cuiuslibet ipsorum differentiæ, ac prætensiones omnino terminentur, & finem accipiant per hoc præsens compromissum ex nunc eligunt, & deputant, ac nominãt in tertium arbitrium arbitratorem, & amicabilem compositorem D. Octauium licet absentem vt præsentem ad cognoscendum, terminandum, solidandum, & componendum dictas eorum differentias computa, & pretensiones, tam communes, quam particulares inter ipsos compromittentes, vertentes, & quas habere possent cum dictis annexis, incidentibus, & dependentibus ab eis ad expediendum intra quindecim diem proximos, & immediate sequentes a fine duorum mensium præfatorum computandos, cum eisdem facultatibus, & iurisdictione, auctoritate, modo, & forma, cautelis renunciation. constitutionibus, donationibus, & alijs omnibus præmissis. Quæ omnia, quoad dictum Octauium tertium arbitratorem eiusque sententiæ laudi compromissionis ordinis per eum ferendæ promulgandæ, &

dæ,& finiendæ,& quoad executionem, & implementum in omnibus,& per omnia, locum, & effectum habere voluerunt, & reperierunt hoc etiam pacto, & declaratione adiectis,quod dictus tertius, vel de per se solus, vel cum aliquibus,seu aliquo dictorum arbitrorum procedere, sententiare, componere,& terminare possit prout ei videbitur, & placebit inter dictus quindecim dies, & non postea quia sic actum,&c. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c. obseruandis, & de nunquam contraueniendo præfati,&c. vicissim obligarunt, & quilibet eorum obligauit mutua acceptatione interueniente, & ita iurarunt, &c.

Acceptatio Compromissi.

IN Mei,&c. N.habita notitia de supradicto compromisso in eius, & supradictæ M. per supradictas partes, & personas respectiuè facto, spontè, &c. dictum compromissum,& omnia in eo contenta, acceptauit,& acceptat;ac onus compromissis huiusmodi in se suscepit. Super quibus, &c.

Laudum prout in Cedulæ.

D. N. arbiter, arbitrator, & amicabilis compositor, electus per A.& B. super certis differentijs fructuum vnius societatis, de quibus latius compromisso in eius personam facto; volens differentias in eum remissas decidere, & fine debito terminare; spontè, &c. laudabit, pronunciauit, arbitratus est, prout in Cedula, Tenoris, &c. præsentibus supradictis A. & B. & laudum, ac compromissum, & sententiam prædictam prout in ea, acceptantibus, præsentibus in domo solitæ habitationis d. B. N. & N. testibus, &c.

Aliud.

N. & M. arbitri, vt supra electi vigore facultatis, vt supra in dicto compromisso per dictos A. & B. eis respectiuè datę,& attributę,in & super differentia,& controuersia, de qua in dicto compromisso vt supra facto, spontè, &c. concorditer in meis &c. laudarunt, sententiarunt, & deffinitiuè pronunciarunt: prout infra, videlicet. Quoad prædictus B. teneatur, & obligatus existat, &c. & ita sententiarunt, laudarunt, arbitrarunt, condemnarunt, & pronunciarunt omni meliori modo, &c. super quibus,&c. Actum,&c. præsentibus, &c.

Laudum.

NOs I. & P. Arbitri, Arbitratores, & amicabiles Compositores, a L. & G. Germanis fratribus, filijs, & hæredibus q. N. mediante D. B. eorum agente,& procuratore, ex vna parte, & ab R. & socium mediante D. M. eorum in hac parte Procuratore ex altera parte respectiuè Electi, nominati, & deputati ad cognoscendum,audiendum, terminandum,& laudandum omnes eorum differentias, prætensiones,& computa, expressa,& non expressa, occasione Dohanarum A. cum omnibus earum dependen. inciden. annexis,& emergen. cum libera facultate, & auctoritate,conuentionibus,& modis contentis in compromisso per D. P. D. Archiuij Rom. cur. Scriptorum Notarium public um, & dies &c. celebrato, & ratificato, prout latius in Actis eiusdem continetur, ad quæ, quatenus pro intelligentia huius nostri laudi opus sit,& non alias, semper relationē habere volumus, & habemus. Visis intellectis, cognitis, & consideratis,differen. prætensionibus, & computis supradictis, cum eorum annexis, & dependentijs, cum omnibus, & singulis petitionibus, prætensionibus, replicationibus, oppositionibus, libris, & scripturis coram nobis exhibitis, dictas præten siones, causas, & negocia inter dictas partes, verten. concernen. ac auditis,& intellectis, pluries pro partibus respectiuè,tam coniunctim, quàm diuisim, interuenientibus, & habita consideratione prætensionum, & allegationum vtriusque partis, nobis oretenus datarum, super præmissis matura deliberatione,& maturo consilio,vti volentes iurisdictione,facultate, & auctoritate,a dictis partibus,nobis datis, & concessis, & omni meliori modo, nomine, & forma, quibu, validius possumus. Per hanc nostram definitiuam sententiam, ordinationem,terminationem,laudum, compositiones, & arbitramenta, quas, & quod inter ipsas partes inscriptis ferimus, & promulgamus, dicimus, sententiamus, arbitramur, componimus,& arbitramentamus ac diffinitiuè pronunciamus, & declaramus,quod,&c. Qua solutione sequuta, absoluimus etiam, iustis de causis, animum nostrum mouen. vtramque partem ab omnibus petitionibus, & prętensionibus, hinc inde, super huiusmodi negocio habitis, factis, & allegatis, & ita ordinamus, deffinitiuè sententiamus, laudamus; cōdemnamus, componimus, iudicamus, arbitramur, declaramus, reseruamus,& absoluimus,liberamus,

ramus & sententiamus, in vim facultatis, & auctoritatis nobis concessæ, etiam omni meliori modo, & nomine, ratione, & forma, quibus pro maiori validitate, & firmitate huiusmodi nostræ sententiæ, compositionis, laudi, & arbitramenti sententiare, & pronunciare possumus. Lectum latum, &c.

De Tutorum, Curatorum, & Actorum ad lites formulis. Cap. IX.

Deputatio Curatoris bonis iacentibus.

IN nomine Domini, Amen. &c. Anno, &c. comparuerunt corã Ill. & R. P. D. Thoma Lapio I.V.D. vtriusq. Signaturæ Sanctissimi D.N. Papæ Referendario, Illustriss. & Reuerendiss. D. Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditoris in ciuilibus Locumtenente, &c. meque Notario, &c. magnifici D.D.N. & M. deputati à creditoribus D.N. olim mercatoribus in Vrbe & pro omni eorum priuato, & particulari interesse, & dictis nominibus respectiuè, stante notoria decoctione, & fallimento dicti N. petierunt ad instantiam, & commodum, ac vtilitatem dictorum creditorum, & vt celerius eis de eorum respectiuè creditis satisfiat, aliquem in curatorem bonis iacentibus dicti N. deputari. Qui curator ad eorundem creditorum vtilitatem, & vt celerius eorum credita consequi possint, & valeant, omnes, & singulas actiones mouere, pertractare, agere, defendere prosequi, & experiri in iudicio, & extra, possit & valeat, & confisi præfati N. & N. nominibus, quibus supra, de fide D A. petierunt eumdem D. A. in curatorem bonis dicti D.N. vt supra, deputari omni meliori modo, &c. Qui Reuerendiss. D. Locumtenens attendens requisitionem huiusmodi fore iustam, & rationi consonam dictum A ibidem præsentem & onus huiusmodi in se spontè suscipientem, in curatorem bonis præfatis, ad effectum omnes, & singulas actiones contra quoscumque mouendi, & per quoscumque mouendi, & per quoscumque mota, actiuè, & passiuè pertractandi, agendi, defendendi & prosequendi, in iudicio & extra, necnon pecunias, & credita quæcumque exigendi, & recuperandi, ad effectum vt beneficio dictorum creditorum; deponantur penes aliquem Campsorem fide, & facultatibus idoneum, per supradictos D. D. deputatos, eligendum, & deputandum: & de exigendis, recuperandis quoscumque quietandi, ac iura, & actiones, si opus fuerit cedendi, [cum clausulis solitis ad lites, & cum omnibus facultatibus, & auctoritatibus talibus curatoribus dari solitis, & de iure requisitis, & in similibus negociis necessariis, & opportunis deputauit. Dicendo eidem curator esto, & vtilia pro dictis creditoribus N. bonis facito, & inutilia prætermittito, & quod ita faciet præfati magnifici D. N. & N. propriis, & priuatis nominibus, ac vti principales principaliter, & insolidum scientes, &c. sponte, &c. pro dicto D.N. curatore fideiusserunt & promiserunt, quos DD. N. & N. sic promittentes, præsentes, &c. dictus D. A. a promissione, fideiussione huiusmodi indemnes penitus, & sine damno releuare promisit, ita quod, &c. alias, &c. de quibus, &c. pro quibus præmissis, &c. Super quibus omnibus idem R. P. D. Locumtenens pro tribunali sedens ad petitionem, & instantiam dictorum Dominorum deputatorum auctoritatem suam, qua fungitur, interposuit: supplendo omnes, & quoscumque tàm iuris, quam facti defectus, si qui forsan in præmissis interuenerint, omni meliori modo, & super quibus, &c. actum, &c. præsentibus testibus, &c.

Deputatio Actoris ad lites.

DEinde, & incontinenti coram eodem Reuerendissimo D. Locumtenente vbi supra, pro tribunali sedẽte, meque Notario, & testibus infrascriptis idem D.A. curator, vt supra deputatus, cum præsentia, auctoritate, & decreto præfati Reuerendissimi D Locumtenentis, spontè, &c. constituit eius, & dictorum bonorum dicti N. vel illius creditorum, & deputatorum prædictorum actorem magnificum D. Gaudentium de Gaudentiis de Corneto I.V.D. in Roman. Cur. causarum Procuratorem ibidem præsentem, & onus huiusmodi in se spontè suscipientem, ad omnes, & singulas dictorum bonorum, seu illorum creditorum dicti N. lites, & causas, ciuiles, & criminales, prophanas, meras, & mixtas motas, & mouendas; actiuè, & passiuè, contra quascumque personas, &c. in quocumque foro seu iudicio, atque instantia, & coram quibuscumque DD. Iudicibus comparendum, agendum, prosequendum, & pertractandum cum clausula ad lites, & generaliter,

ficer,&c. promittens, &c. releuans,&c. super quibus omnibus idem A. curator prefatus petijt a præfato Reuerendissimo D. Locumtenente, vt auctoritatem suam, & decretum interponat. Qui Reuerendiss. D. Locumtenens, vt supra pro tribunali sedens, causa cognita suam auctoritatem, pariter, & decretum interposuit, suppletis, &c. super quibus, &c. actum, &c. præsentibus quibus supra testibus, &c.

Has præscriptas formas, vel illis similes seruare poteris in curatore, qui datur bonis debitoris, qui cessit bonis mutatis mutandis.

Nota. quod in supradictis curatorum deputationibus, qui dantur hæreditati iacen. & bonis defuncti, seu decocti pro illarum validitate plura requirũtur. Primum, quod detur ad instantiam maioris partis creditorum l.1.ff.de curat.bonor.dat. & in l.final. de bon.auctor. iudic.poss. Specul.de curatore §. cum autem, vers. opponitur, Alex. cons.221.nu 9.lib.6. Secundum quod nominatim citẽtur ij, quorum interest, si certi sint, sin autem per proclama ad l. si eo tempore, C.de remiss.pignor. Tertiũ, quod statuatur terminus arbitrio Iudicis hæredibus, si qui sint ad comparendum, & acceptandum hæreditatem mortui. Quartũ, quod talis curator deputandus faciat inuentarium omnium bonorum, vt per Bart. in d l.1. ff.de curat. bon. dat. Quintum, quod curator iste satisdet per text.in auth. vt liceat matr. & auię in princ. in vers. ibi in fideiussione.

Quomodo deputatur curator furioso, mente capto, & prodigo.

Deputatur nonnunquam curator furioso, seu mente capto ad illius proximiorum instantiam, examinatis testibus summariè, & extraiudicialiter, super eo, quod N. est mente captus, hisque examinatis, Iudex personæ, & bonis dicti N. curatorem in gradu proximiorem, cum solita cautione de vtilia faciendo, & inutilia prętermittendo ex officio deputat. Nec requiritur super hoc plenaria cognitio, sed sufficit, quod aliqualiter constet de furore, vel adhibere Medicos qui hoc cognoscant vt in l.obseruare ff.de curato.furiosi.& per citata per Alexand.in cons.86.vers.verum est, quod causæ cognitio num. 5 & ratio, quia talis deputatio curatoris non causat præiudcium ei, cui deputatur. Item deputatur etiam ex premissis curator prodigo, & de his, & similibus, deque illorum instrumentorum formis, vide Speculat. l. 1. par. 3. in titulo de curatore, quas omnes formas cum illę sint de raro contingentes, hic aliter scribere non curaui, sed occurrenti casu ad eum tanquam partem praticæ recurre.

Deputatio Tutricis.

Domina Hieronyma de Auila relicta quondam N. ac mater, tutrix, & pro tempore curatrix, ac legitima administratrix Fabij, & eius, & dicti quõdam N. sui viri filij, coram magnifico Domino N. ad præsens Curiæ Capitolij primo Collaterali Illustrissimi Domini Almæ Vrbis Senatoris Locumtenente, sedente in aula domus solitę habitationis ipsius Domini Hieronymi in quadam sede lignea, quam pro suo congruo tribunali, & loco, quo ad actũ infrascriptum tantum elegit, & deputauit, Asserens ipsa Domina Hieronyma annis retro elapsis dictum eius N. virum obijsse, dicto Fabio eorum filio in puerili ætate cõstituto Tutore, siue Curatore aliquo minimè sibi deputato; & licet alias pro nonnullis negotijs particularibus in eius Tutorem, seu Curatorem deputatus fuerit Ioannes eius auunculus, tamen pro omnibus eius negocijs nullus generalis datus fuit; & licet ipsa Domina Hieronyma tanquam mater sit, iuxta iuris ordinem illius legitima Tutrix, & pro tempore curatrix, & administratrix. Cupiens tamen pro maiori cautela, & securitate, per prædictum Iudicem confirmari & quatenus opus sit, de nouo deputari, administrationemque rerum, & bonorum, ac ipsius Domini Fabij personę decerni, & concedi. Idcircò prædicta fieri ab eodem Iudice, debita cum instantia postulauit. Qui Iudex sic, vt supra sedens, visis & auditis, ac causa cognita supradictam Dominam Hieronymam ibidem pręsentem in tutricem & curatricem dicto eius filio confirmauit, & quatenus opus sit deputauit, dacendo eidem tanquam tutrix, & pro tempore curatrix prædicti Domini Fabij, & pro eo vtilia facito, inutilia pętermittito, & alia facito, & curato, ad quæ de iure, & ex forma statutorum Vrbis teneris, & obligata existis. Quæ quidem Domina Hieronyma tutrix, & pro tempore curatrix eiusdem Fabij, vt supra confirmata, seu etiam qua-

tenus opus sit deputata, renunciando primitus auxilio Velleian. Senatusconsult. leg. Iul. de fund. dotal. Aut si qua mulier, & generaliter omnibus alijs legibus, legumque auxilijs, ac Statutis, & nouis reformationibus Almæ Vrbis, in fauorem mulierum quomodolibet introductis, promisit vtilia pro eodem Fabio facere, & inutilia prætermittere, ac omnia alia facere, dicere, ac operare, ad quę de iure, & ex forma eorundem Statutorum Vrbis tenetur, & obligata existit, bonaque eiusdem fideliter, & legaliter administrare, gubernare, regere, & circa ea se exercere, & ingerere, illorumque inuentarium conficere, & omnimodam rationem administrationis, & fidele computum reddere, finita Tutela & Cura prædictis, alias ad refectionem omnium, & singulorum damnorum, &c. teneere voluit, de quibus, &c. pro quibus, &c.

Liberatio à Tutela, & Cura, absque administratione.

CVm alias de anno, &c. seu alio veriori tempore, ex actis D. &c. D. Antonius, &c. fuerit a Iudice deputatus tutor, & pro tempore curator Dominico, &c. tunc in minori ætate constituto, & administrator bonorum eiusdem, & vniuersę hęreditatis dicti quondam Claudij, & dictis tutorio, & curatorio, atque Administratorio nominibus, multa & varia negocia iudicialiter, & extraiudicaliter gesserit, & fecerit, pro eodem Dominico, qui cum modo maior viginti annorum factus sit, prout ipse D. Dominicus medio iuramento tactis, & præstito affirmauit, & ex suo corporeo aspectu esse apparebat; & amplius non sit locus tutelæ, & curæ, neque administrationi. Asserentesque dicti Antonius, & Dominicus, inter se facta fuisse computa, & illa bene visa, & reuisa, & dictum Dominicum remanere contentum & satisfactum ab eodem Antonio suo olim Tutore, & curatore supradicto, & præfatum Antonium a dicto Dominico similiter contentum, & satisfactum, remanere.

Cupientes ijdem ab huiusmodi sua tutela, cura, atque administratione liberare, & quietare, in generalissima, atque ampla forma; & super præmissis publicum instrumentum celebrare.

Hinc est, quod &c. personaliter constituti prædicti Antonius, & Dominicus sponte, &c. Asserentes præmissa superius narrata esse vera, & veritate fulciri, ac omnibus melioribus modo, &c. quietarunt, absoluerunt, & liberarunt seipsos ad inuicem & vicissim præsentes, &c. a quibuscumque per ipsos quomodolibet gestis, factis, & de omnibus receptis, & quietatis ad fauorem quarumuis personarum, etiam in notabili summa, etiam de illis; quę speciali nota digna forent; & super eis generalem, & generalissimam quietantiam, absolutionem & liberationem ad inuicem fecerunt, & faciunt; & cuius exceptioni, etiam erroris calculi, & restitutionis in integrum renunciarunt, cum pacto, &c. & propterea stante maiori ętate viginti annorum eiusdem Dominici, iuxta formam statutorum Vrbis, dictus Antonius eundem Dominicum a sua tutela, & cura, atque administratione bonorum, & hæreditatis prædictæ exemit, & liberauit, in omnibus, & per omnia: ita quod hinc, & in posterum, dictus Dominicus suo proprio nomine, absque interuentu, præsentia, & consensu eiusdem Antonij, sua negocia facere, & rebus suis incumbere, contrahereque, & distrahere valeat, prout & quemadmodum veri Domini, & Patroni de re sua facere, & disponere possunt. Et viceuersa idem Dominicus, saluis præmissis, renunciando etiam medio iuramento, tactis, &c. pręstito beneficio minoris ætatis 25. annorum: liberauit, & excusauit eũdem Antonium ab onere dictæ tutelæ, curæque, & administrationis. Promittentes ad inuicem præmissa omnia habere rata, &c. & non contrafacere, & alias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluerunt, & a limine iudicij repelli posse voluerunt, & ita tactis, &c. iurarunt super quibus, &c.

Tutela Attiliana.

COram magnifico, &c. in meique, &c. principaliter constituta Domina N. relicta quondam M. narrans, & exponens dicta quondam N. suum condidisse testamentum, inter alia hęredes suos vniuersales nistituit filios suos legitimos, & naturales, masculos, in eodem testamento eisdem suis filijs, & hęredibus dedit tutricem & pro tempore curatricem eandem N. eorum matrem, cum facultate amplissima, de bonis mobilibus suæ hæreditatis disponendum, & stabiliendum, ad suum libitum vtẽdum, prout in eodem testamento plenius continetur. Et insuper exposuit, quod post dictum cõditum testamentum nati sunt dicto. M. testatori ex se coniuge duo filii masculi

sculi I. & A. ambo in infantili ætate constituti. alter annum agens quartum, alter tertium in circa. Quibus superstitibus idem quondam M. principaliter diem vitæ suæ clausit extremum nullo alio condito testamento, quod sciat; propterea eius hæreditatis dictis suis filijs debetur, æquis portionibus quam ipsa, vt pote mater ei acquiri desiderat. sed quia dicti sui filij constituti sunt, vt præfertur, in puerili ætate, subiunxit se informatam esse, neque illos pro se propter ætatis suæ imbecillitatem adire posse hæreditatem huiusmodi, neque ipsam pro iliis, cum iure cautum dicatur, dum testamentaria tutela speratur cessare legitimam. & testamento locum non esse nisi adito hæreditate; ita quod opus sit tutore datiuo, quam Attilianam vocant, qui adeat pro eis, vt igitur ad tutelam testamentariam prouenire, & bona dictæ hæreditatis ad suas manus perducere, illaque tueri, & defendere possit, sicut tenetur, & desiderat. Ideó petijt a præfato Domino Iudice, cum ea, qua decuit instantia, & reuerentia, vt præfatis pupillis prouidere dignaretur de Tutore Attiliano, per quem fiat aditio dictę hæreditatis, iussa autem nominare si quem habeat de quo confidat, nominauit egregium virum G. vtique bonorum nominis, & famæ, & alias talem, sic idoneum ad huiusmodi tutelam gerendam, præsentem, & acceptantem, etc. et cum per præfatum Dominum Iudicem interrogat, an excusationem habeat, qua onus huiusmodi legitimè recusare possit; respondit nulla vti velle excusatione, sed contentum esse, ac paratum dictam tutelam acceptare, et omnia facere, ad quæ de iure tenetur. Quibus auditis idē Dominus Iudex dictum G. præsentem dictis, I. et A alijs pupillis dedit, concessit, et confirmauit in Tutorem Attilianum, decernen. et acceptan. regimen, et gubernium personarum, et administratio nem bonorum, iuriū et rerum eorundem, præstito per eum iuramento de vtilia, etc. in forma, et proeo ibidem præsens S. qui sciens, etc. promisit in forma, etc.

Post præmissa, coram eodem Domino Iudice, etc. in mei, etc. personaliter constitutus G. Tutor Attilianus supradictus, sciens se teneri ad confectionem Inuentarii, & animo illud conficiendi in nomine sanctissimæ Trinitatis, & vener. signo sanctæ Crucis pręmisso daclarauit, se in bonis dictorum suorum pupillorum inuenisse, & inuenire ius audiendi, seu se immiscen. hęreditati dicti M. nec alia bona, seu iura eorundem ac præsens scire, protestans tamen, si quę alia inuenerit, ea statim in huiusmodi inuentario addere, de quo protestatus fuit. &c. super quibus omnibus, tanquam ritè. &c.

Subsequenter coram, &c. in mei, etc. idem G. tutor Attilianus; sciens quondam M. patrem dictorum suorum pupillorum sicut Deo placuit, de mense, etc. Idem vitæ suæ clausisse extremum condito testamento, in quo filios suos masculos hęredes instituit vniuersales, per quam mortem eius hæreditas ad dictos I. et A. deuoluta est ex testmdnto. Spontè, etc dictam hæreditatem, vt pręfertur delatam, pro dictis I. et A. pupillis suis, et dicti quondam M filiis legitimis, et naturalibus adit, agnoscit sed quia de iuribus dictæ hæreditatis dubitat, declarauit id facere animo, et intentione gaudendi, et poscendi beneficio lægis, et inuentarii de quo expressè protestatus fuit, omni meliori modo, etc. quibus, etc. tanquam, ritè, etc.

Quæ hæreditatis aditione facta, quia factus est locus, tutelæ testamentariæ. Ideò coram eodem Domino N. Locumtenente in meique, etc. principaliter cōstituta dicta Domina N. spontè, etc. declarauit Tutelā filiorum suorum pręfatorum sibi per dictum quondam M. suum consortem in sua vltima voluntatę destinatè acceptare velle, prout dixit acceptatam petens sibi decerni, et concedi regimen, et guberniū personarū, ministrationemque bonorum, iurium, et rerum dictorum suorum filiorum; offerens propterea facere inuentarium, et omnia alia, ad quæ tenetur de iure, et ex forma dicti testamenti. Qui Dominus Locumtenens, etc. auditis pręmissis, et viso testamento, de quo agitur, quia per illius inspectionem competit præces dictę D.N. veritate inniti, decreuit ei, petendum, et acceptandum regimen, et gubernium personarum, et administratinnem bonorum, iurium, et rerum dictorum suorum filiorum, omni meliori modo, etc. præstito per eam iuramento de vtilia faciendo, et inutilia prætermittendo, factoque inuentario, promissione res pupillorum, saluas fore, et de eis, eorumque, iuribus, & bonis in defendendum non derelinquere, salua tamen semper, et vbique facultate

bonam

bonam fidem agnoscendum Quo facto eadem N. tactis &c. iurauit pro dictis pupillis vtilia facere, & inutilia prætermittere pro viribus. Deinde eadem Domina Tutrix sponte, &c. promisit mihi Notario, &c. res dictorum pupillorum, saluas fore, & tam eos, quam eorum bona, & iura indefensa non derelinquere. Pro quibus, &c. quibus omnibus, &c.

IN nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen D.N. relicta quondam M. Trutrix ex testamento præfati quondã M. I. & A. filiorum, & hæredum dicti M. cum beneficio legis, & inuentarij, vt de dicto testamento, & instrumento, ac datione eiusdem in Tutricem, & pro tempore Curatricem constat, &c. sub die, &c. necnon de acceptatione pro eadem in debita forma de dicta tutela, & cura facta manu mei eiusdem Notarij, sub die hodierna, &c. saiens ad confectionem inuentarij de ipsorum pupillorum bonis, & rebus secundum iuris ordinẽ teneri, presens hoc inuentariũ fecit, constituit, & ordinauit, de omnibus rebus, creditis, atque debitorum rationibus hæreditatis quondam præfati M. & nũc ipsorum pupillorum, quod inceptum fuit, Anno, &c. Indictione, &c. Die, &c. In hunc modum, & formam. In primis præmisit Sanctissimæ Crucis signum, dicens, & asserens in bonis, & hereditate presfata hec bona inuenisse, & reperiisse, protestan. nihilominus, quod si quæ apponerentur per eam, quæ apponenda non essent, quod intendit, quod pro non appositis habeantur, & maximè quo ad eius præiudicium, presertim respectu certorum legatorum, presertim respectu certorum legatorum per ipsum in suo Testamento relictorum, quibusquidem legatis, & rebus in eis comprehensis, quecumque, & qualiacumque sint, non intendit aliquo modo preiudicare, sed illa integra, & illesa in omnibus, & per omnia preseruare, quæquidem legata ex nunc ad cautelam acceptat, & hac protestatione in principio, medio, & fine premissa, & toties quoties opus fuerit repetita, et non aliter, etc. Dixit quod in dicta hereditate reperit bona mobilia infrascripta, videlicet N.N.N. Super quibus, &c.

Eadem N. addidit Inuentario præmissa bona sequẽtia, videlicet N. et N. Et hec omnia presfata Tutrix in Inuẽtario posuit, citra præiudicium iurium suorum, vt supra; et iterũ, et de nouo protestata fuit, et protestatur omni meliori modo, et non aliter, etc. nihil conficien. quod sit in eius præiudicium. Et insuper protestata fuit, et protestatur, se non habere notitiam aliarum rerum alicuius qualitatis, vel conditionis, promittens quod si in futurum aliqua alia res mobiles, seu immobilis, vel alterius qualitatis, seu conditionis ad aures eius, et notitiam peruenerit quod fideliter in Inuentario ponet et ita promisit, et tactis, etc. iurauit, etc. super quibus, etc.

Alia Actoria seu deputatio Actoris ad lites.

COram magnifico, etc. personaliter constituta A. relic. q. N. mater, tutrix, et pro tempore curatrix testamentaria suorum, et dicti q. N. filiorum, et illius herędum ex testamento d. quond. N. prout constat in actis, etc narrans, et exponens dicto D. Iudici dictos eius filios habere, agere, et pertractare, cum diuersis personis, diuersa eorum negocia in Ciuitate N. et quia ipsi sunt minores, et ipsa D.A. sit mulier, et in Vrbe in præsentiarum degat, et huiusmodi negocijs attendere, et vacare nequeat, et indecens esset se in negocijs suorum filiorum pertractandis, cum diuersis personis miscere, et pro eorum litibus defendendis per diuersa Tribunalia Iudicialia vagare, propterea velit et intendat omne onus dictę tutelæ in quantum ad se attinet D.M. ad quo plurimum conficere asseruit, deferre, et omnem facultatem, et plenariam auctoritatem sibi vigore dictę Tutela concessam, quo ad infrascripta, eidem tribuere, et dare. Ideó cum præsentia consensu, verbo, decreto, auctoritate, et voluntate dicti D. Iudicis dicta A. spontè, etc. constituit, etc. suorum filiorum Actorem, et procuratorem D. N. in forma, etc. Quibus omnibus etc.

De varijs Locationum contractibus, cum dependen. ab eis. Cap. IV.

Locatio in emphyteosim, seu ad tertiam generationem, vel nominationem.

IN nomine Domini, etc. Anno, etc. coram me Notario, et testibus, etc. personaliter cõstitutus R.D.A. totius Terræ C.N. Diœcesis, Prior hospitali S. Spiritus dictæ Terrę C. quod affirmauit esse mem-

membrum Sacri Archihospitalis s. Spiritus in Saxia Vrbis, asserens, & affirmans ad dictum suum hospitale S. Spiritus spectare, & pertinere pleno iure directi dominij, vel quasi prædiolum suum in territorio dictæ Terræ C. confinatum ab vno bonis A. ab alio bonis B. & alio bonis C. ab alio verò lateribus via publica salui: alijs verioribus continibus, si qui sint; cupiens dictum prædium, solutum locari annua responsione, seu canone iul. n locare, & vt decet bonum Rectorem conditionem dicti sui hospitalis efficere meliorem, maximè quod infrascripti emphytheotæ se obtulerunt illud ad vineam reducere. Propterea spontè, etc suo, & dicti hospitalis nomine, ac omnibus melioribus, &c. supradictum prædium, vbi, & prout supra situm, & confinatum, saluo, & reseruato sanctissimi Domini Nostri Papæ, & sanctæ sedis Apostolicæ beneplacito, quatenus opus sit, & non alias, aliter, nec alio modo (quod beneplacitum Apostolicum infra nominandi conductores eorum sumptibus, & expressis proprijs expedire teneantur.) In emphyteosim ad tertiam generationem masculinam, & in defectum illius, ad tertiam nominationem. vt infra dicendam locauit, dedit, cessit, concessitque B. B. & N. filijs germanis fratribus, videlicet dicto B. præsenti, & dicto B. absenti, nihilominus dicto B. pro eo, & suis, &c. vna mecum Notario ad tertiam eorum generationem masculinam, & in defectum illius, ad tertiam nominationem videlicet, vt ipsi B. & B. intelligantur prima persona nominata, & prima generatio, & ijdem fratres emphytheotæ, vel vltimus eorum, qui superuixerit vnam personam sæcularem in defectum eorum generationis, ad hanc emphytheosim nominare possint; quæ personæ sæcularis nominata, in defectum suæ generationis masculinæ, habeatur loco secundę generationis, & similiter in defectum generationis masculinæ dictæ personę nominatæ aliam personam, siue fœminam, siue masculum loco tertiæ generationis, nominare possint, si verò dicti B. & B. decesserint relictis filijs, aut filiabus: ex quibus omnibus morientibus nulla proles existat, tunc ipsi filij masculi, si extiterint, nominare valeant vnam personam sęcularem, siue masculum, siue fœminam. Quę persona succedat loco tertiæ generationis, & pro tertia generatione habeatur, & tam ipsi B. & B. quàm alii post eos habentes, & supra, facultatem nominandi, nominare possint semel, bis, ac ter, & pluries in huiusmodi nominatione facienda, vsque ad extremum vitę. Ita quòd vltima nominatio attendi debeat: siue inter viuos, siue in vltima voluntate facta sit, conducentibus, acceptantibus, & stipulantibus. Ad habendum, tenendum, fruendum, vsufructuandum, colendum, laborandum, cultiuandum, possidendum, & faciendum, ac disponendum, (saluis infra dicendis,) prout, & quemadmodum de huiusmodi prædio emphyheotico de iure fieri, & disponi potest. Ita quòd in loca pia per dictus emphytheutas transferre non possit, durante huiusmodi concessione, saluo, & reseruato Hospitali prædicto iure directi dominii, & annuo canone infra dicendo Transferens, & cedens dictis fratribus conductoribus, vt supra, acceptantibus omnia iura, omnesque actiones, exceptis iuribus, & actionibus directis. Ponens eosdem in omne ius, locum, & priuilegium, ipsius concedentis, & dicti sui Hospitalis reseruato tamen dicto iure directi dominij. Constituens, &c. Dans licentiam, & facultatem eisdem fratribus conductoribus dicti prædij, realem, & corporalem possessionem, propria eorum auctoritate, absque alicuius Iudicis, &c. apprehendi, captamque, & aprehensam retinendi, & continuandi, & dante, &c. Hanc autem concessionem in emphytheosim ad terti am generationem, & in eius defectũ ad tertiam nominationem, vt supra, R. D. A. Prior dicti hospitalis fecit, & facit, erga eosdem B. & B. fratres de N. modo, et forma præmissis, et dicta stipulatione interueniente, cum pactis, et conditionibus infra dicẽdis, pro annuo canone iuliorum 20. monetę Roman. annuatim soluen. in Festiuitate Penthecostes D. N. Iesu Christi, vnica solutione. Incipiendo primam solutionem in Festiuitate Penthecostes D. N. Iesu Christi, proximè venturæ, prout idem B. ibidem præsens pro se, et dicto B. eius fratre absente, pro quo de rato, et ratihabitione in forma iuris valida, promisit et ipsum ratificaturum ad omne beneplacitum dicti Domini Prioris, seu alterius, pro tempore existentis, alias de suo proprio, vltra obseruationem contentorum in præsenti Instrumento, ea ad omnia damna, etc. teneri voluit, soluere realiter, et cum

et cum effectu in dicta Festiuitate Penthecostes vnica solutiones promisit dicto Domino Priori, et cuicumque pro tempore existenti, liberè, etc. Et idem R.D. Prior affirmauit, et promisit eisdem fratribus conductoribu, de dicto prædio nihil fecisse in preiudicium præsentis concessionis. Immó cessionem hanc esse, et semper fore benè, valideq; factam, et in ea tanquam talem facere cōsentire omnes personas, etc. ius habentes, et habere quomodolibet apparentes, in et super dicto prędio, etiam ad omnem solam, et simplicem, etiam extraiudicialem dictorum conductorum, et eorum in huiusmodi emphytheosi successorum interpellationem, aut requisitionem ipsosque durante præsenti concessione in dicto prędio, et illius possessione conseruare, defendere, eximere, liberare, ab omni lite, causa, controuersia, molestia, et molestante persona: alias tenere voluit erga eosdem conductores, et eorum successores ad omnia damna. etc. et ad obseruationem contractus. Ipse verò B. nomine suo, et B. sui fratris, et cum eadem sui rati promissione per se: & suos, ac dicti sui fratris in hac emphytheosi successores, promisit in dicto pædio bene versari, et illud cultiuare, et laborare, et ad vineam reducere, omnique cura meliorare, pro eius posse. Et finita huiusmodi concessione dimittere, et relaxare, liberè, cum omnibus melioramentis in eo factis; et interim huiusmodi locatione, durante dictum canonem iuliorum viginti monetæ, integrum et liberum, absque aliqua diminutione in dicto termino, vnica solutione annuatim dicto Reuer. Domino Priori, et cuicumque in dicto Hospitati successori, omni penitus iuris, et facti exceptione remota, præstare. His pactis, et conditionibus adiectis, vt cessantibus ipsis B. et B. ac eorum successoribus in hac emphytheosi per biennium continuum in solutione dicti canonis, vt supra facienda, vel inuentum alienationis dicti prædii non requisito Priore, & finita huiusmodi locatione in omnibus, & singulis casibus dictum prædium, cum omnibus melioramentis, & expensis ibidem factis, & omni iuri emphytheotico ad ipsum R D Priorem, & Hospitale Sancti Spiritus, Terrę C. ipso iure deuoluantur, reuertantur, & deuoluta sint, & esse intelligantur, absque aliqua Iudicis sententia, decreto, & declaratione pręferendis, & absque alio penitus ministerio, & vtile dominium, cum directo, possessioque naturalis, cum ciuili consolidetur, ipsique emphytheutæ cadant ab omni iure, &c. quod super dictis bonis, &c. haberent, seu habere possent, & liceat Priori pro tempore existenti propria auctoritate, &c. mandato & absque vitio spolij, nullitatis, & attentatorum, & alio vitio, & defectu dicti prędij et melioramentorum, & expensarum, et omnium ibidem factorum, et totius iuris emphytheotici corporalem possessionem, liberè, et licitè apprehendere, per se, vel alium seu alios retinere, ac disponere, absque eo, quód pro dictis melioramentis, quantumuis notabilibus, quicquam reficere, aut persoluere teneatur. Imò vltra præmissa, dicti fratres emphyteotæ, eorumque successores omnes canones decursos, et non solutos, Priori persoluere teneantur, quia sic actum, etc. pro quibus, etc. cum obligatione Camerali, super quibus, etc. præsentibus, etc.

Aliud instrumentum emphytheoticum perpetuum, extensum circa omnes clausulas.

IN nomine Domini, amen. Per præsens publicum Instrumentum cunctis pateat euidenter, et sit notum. Quod Anno, etc. in mei Notarij publici, testiumque infrascriptorum ad hęc specialiter vocatorum, et rogatorum pręsentia. Personaliter constitutus A. Commendator Sancti N. Ciuitatis N. sponte, et ex eius certa scientia, ac spontanea voluntate omnibusque melioribus modo, via, iure, causa, et forma, quibus magis melius, validius, et efficacius de iure fieri potuit, et debuit, ac potest, et debet, reseruato tamen consensu, et beneplacito Magni Magistri Sancti Ioannis Hierosolymitani, et illius Capituli Generalis et Prouincialis et non alias, aliter, nec alio modo. Quoddam pretium terrę aratorium, modiorum centum in circa, existens in Territorio N. Diœcesis N. contrata nuncupatam M. cui ab vno sunt bona, &c. necnon quoddam aliud petium terræ in dicto Territorio, in contrata dicto N. modiorum decem in circa, cui ab vno sunt bona, &c saluis aliis verioribus, respectiuè confinibus antiquis, vel modernis, si qui sint, vel esse, seu reperiri possent. Quæ bona idem N. Commendator pos-

possidet, & dictæ Commendæ Sancti N. vnita, et sibi tanquã Commendatario prędicto, vt asseruit, spectan. et pertinen. cum omnibus eorumdem bonorum iuribus, exitibus; et introitibus; membris, atque adiacentijs vniuersis pro se, suisque in dicta Commenda successoribus, quibuscunq; et nomine, ac vice ipsius Commendæ, dedit, cessit, concessit, atque tradidit in perpetuam emphyteosim, ac affictum, perpetuam locationem B. absenti, ac bb. respectiuè fratribus germanis de N. & filijs N. præsentibus, ac pro se ipsis respectiuè, necnon vice, & nomine prædicti B. eorum fratris germani, pro quo de rato, & ratificari faciendo præsens Instrumentum, & singula in eo contenta, & dare instrumentum ratificationis huiusmodi in publicam, & authenticam formam in Actis mei Notarij infrascripti, seu in manibus prædicti A. seu eius procuratoris pręsenti instrumento inserto, omnibus eorum sumptibus, & expensis infra duos menses proximè futuros; alias teneri voluerunt de eorum proprio, respectiuè vti principales, principaliter, & insolidum, ad omnia, & singula in præsenti instrumento, & infra continenda, & promittenda, & ad omnia damna, expensas, & interesse præmissorum occasione, per ipsum B. Commendatarium, & alios quoscumque quomodolibet, tàm in iudicio, quàm extra patien. sustinen. & incurren. de quibus quidem damnis, expensis, & interesse iidem stare, & credere voluerunt, soli, & simplici verbo, cum iuramento partis damnum passi, absque aliqua alia, desuper in iudicio, vel extra probatione, vel Iudicis taxatione facienda. Nolentes posse excusari, allegando possibilia fecisse, factum alienum promittendo, necnon eorum descenden. respectiuè in infinitum stipulan. & acceptan. necnon dictis descendentibus, & alijs quibuscumque in dicta locatione, & emphyteosi successoribus. Item saluo semper, & reseruato sibi Domino Commendatori & suis in dicta Commenda successoribus, iure directi dominij, cessit, transtulit, & mandauit prædicto B. licet absenti, etiam dictis B. & B. fratribus præsentibus, & pro eis, ac dicto B. & alijs prædictis stipulan. & acceptan. omnia, & singula iura, omnesque actiones, &c. Quæ, quas, & quod idem A. Commendata. ius prędictus habet, seu habere quomodolibet posset, de, & super dictis bonis, vt supra specificatis. Ad habendum, tenendum, vtendum fruendum, fructificandum, & de eis disponendum, prout, & sicut, saluo prædicto directo dominio, vt supra. Idem D. Commendator vti, frui, & gaudere, & de eis disponere, vel alias facere poterat, ante præsentem contractum. Ponens idem D. Commendator eosdem B, licet absentem, & B. & B. pręsentes. & pro eis, & præfato B. ac alijs prædictis acceptan. & vt supra, stipulan. in locum, ius, & priuilegium suum vniuersum. Constituensque eosdem fratres absentes, et respectiuè, pręsentes, et vt supra stipulan. Procuratores irreuocabiles, medio iuramento, tactis scripturis sacrosanctis, ad sancta Dei Euangelia, ad dictorum bonorum, vt supra, eis in emphyteosim perpetuam datorum, corporalem realem; & actualem possessionem, & propria auctoritate, vt in rem propriam capiendi; intrandi, et apprehendendi, ac de eis, eorumque iuribus, vt supra, disponen. et donec dicti fratres possessionem realem, et actualem dictorum bonorum, vt supra, apprehendiderint. Idem D. Commendator nomine ipsorum fratrum, et suorum prædictorum præcario nomine, se tenere constituit, atque recognouit. Hanc autem emphyteosim, et affictum perpetuum perpetuamq; locationem, et omnia, et singula præmissa, et quæ infra dicuntur, fecit, et facere dixit, et declarauit idem A. Commendatarius dicto B. absentis. necnon prædictis B. et pręsentibus, et vt supra stipulan. et alijs prædictis, pro responsione censu seu liuello annuo scutorum 40. soluen. prout ijdem B. et B. quibus supra nominibus eidem Illust. D. A. præsenti, ac pro se, suisque in dicta Commenda successoribus Commendatoribus stipulan. et acceptan soluere, et naturaliter, et cum effectu pagare promiserunt, et quilibet ipsorum insolidum prom sit, et quilibet anno in vna paga, seu solutione in Festo Natiuitatis D. N. Iesu Christi, incipiendo primam pagam in festo eiusdem D. N. Iesu Christi proximo futuro pro præsenti Anno 1573. hic Romæ, vel eius procuratori, in partibus Marchiæ, liberè, et absque aliqua exceptione, mora, aut retardatione; alias ijdem fratres, nominibus quibus supra, teneri voluerunt, ad omnia, et singula damna, expensas, et interesse præmissorum occasione per dictum et alios, in futurum existentes Commendatarios,

rios,

rios, in iudicio incurrren.de quibus,&c.& sic continuatim annis singulis, & in perpetuum. Pacto inter dictas partes respectiuè, nominibus quibus supra, solemni stipulatione hinc inde interueniente vallato, & conuento; quod in casu contrauentionis præmissorum, & infrascriptorum, & aliorũ in presenti instrumento contentorum, aut alicuius ipsorum, non tamen ex causa solutionum liuelli, seu responsionis prędictæ per ipsas partes, seu aliquam eorum, & successorum prædictorum suorum respectiuè facien. iuribus vtriusque dictarum partium, aut cuiuslibet earũ, aut successorum prędictorum, in aliquo præiudicatum esse minimè intelligatur; sed præsens instrumentum, & omnia, & singula in eo contenta, in tali euẽtu nullius sint roboris, vel momenti, nec obstet, quia partes ipsæ respectiuè, vel altera ipsarum, de iuribus suis, vbi opus fuerit, prout ante præsens instrumentum, vti & experiri poterant; vtantur, & experiantur, seu vtatur, & experiatur. Pacto etiam adiecto, eadem stipulatione, vt supra, interueniente vallato; quod ijdem fratres, quibus supra nominibus; & successores sui prædicti teneantur, & debeant, prout promiserunt, in perpetuum omnia, & singula onera, tàm camer alia, quam alia desuper imponenda soluere, absque eo, quod idem Dominus Commendatarius, & alij in dicta Commenda successores aliquam solutionem, siue onus sentire habeant; sed penitus liberi, & exẽpti euadant, & dicta scuta 40. quibus supra modis, & terminis liberè, & absque aliqua diminutione, & defalcatione ipsi fratres, ac successores sui prædicti soluere, debitamque solutionem eidem præsenti, & pro tempore eiusdem Commendæ Commendatarius existen. impendere. Et saluis præmissis idem A. Commendator promisit, & affirmauit supradicta bona, vt præfertur in emphyteosim data, esse sua propria, & expedita, & ad ipsum pleno iure dominij, vel quę tanquam Commendatario prædicto spectare, & pertinere, ac spectasse, & pertinuisse.

Sequere, prout in instrumento census, de verbo ad verbum, vsque ad illa verba, finem, & effectum perducere, ipsosque fratres, & successores prædictos, ab omni, & quacumque molestia, & molestante persona, defendere, & disbrigare, atque tueri; alias teneri voluit de euicti one vniuersali & particulari, & ad duplum rei euictæ loco pœnæ; sciens talem vigere, & esse in Vrbe consuetudinem, pro dato, & facto suo tantum, & non alias aliter, nec alio modo, & ad omnia damna, &c. præmissorum occasione in iudicio, &c. incurrendæ quibus, & quæ omnia, &c. alias teneri voluerunt inuicem, & vicissim, ad damna, &c. de quibus, &c.

Locatio, siue Arrendamentum.

DA. Prępositus talis Prępositurę, spõtè, &c. pro se, suisque in dicta Præpositura successoribus reseruata, &c. Et quod supplicationem, seu si in euidentem desuper opportunum ipse conductor suis proprijs sumptibus, et expensis expediri facere teneatur et illo semper saluo, et nõ alias, etc. Quamdam tenutam, seu possessionem eiusdem Præpositurę, et ad illum, illiusque pro tempore existentem, Præpositum spectantem, et pertinentem, et positam in tali Territorio, etc. iuxta suos confines, quos hic pro expressis haberi voluit, etc. cum molendino, ædificijs; membris, pertinentijs adiacentijs, iuribus, vsibus, iurisdictionibus, et alijs quibuscumque in alio instrumento locationis, etc. (pone quomodo fuerit alias locatum) expressis, descriptis, nominatis, et comprehensis, ac talem, qualem, tantamque, et quantam, prout, et quemadmodum alij conductores prędicti tenuerunt, et possederunt, tenentque, et possident de præsenti, locauit, affictauit, et arrendauit, ac in locationem, affictum, et arrendam dedit, et concessit Domino B. præsenti, etc. ad habendum, etc. et durante tempore locationis huiusmodi tenendum, vtendum, possidendum, fruendum fructificandum cultiuandum, et de illa, illiusque membris, iuribus, et pertinentijs, more boni conductoris facien. et disponen. ad tempus, et tempora nouem annorum, incipien à die Festi Sancti Martini, Anni N. proximè futuri, et sic finita locatione prædictis locatarij facta, et non antea, et sic successiue, et vt sequitur decurren. et finien. Ponens dictus A. locator durante tempore locationis huiusmodi eundem B. conductorem præsentem, etc. in locum, et priuilegium suum vniuersum, constituensque eum solum et insolidum, procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, cum iuramento, quod tactis, etc. præstitit ad dictam tenutam, seu possessionem, et quęcumque illius membra, et iura la-

ra laborandum, cultiuandum, laborarique, et cultiuari faciendum, vtendum, fruendũ et fructificandum, etc. Dans, et concedens eidem B. pręsenti, etc. auctoritatem, et licentiam adueniente tempore locationis huiusmodi, et supradicta die Festi, etc. Anni præfati dictam possessionem; et tenutam, illiusque membra, et ędificia quæcumque intrandi, et durante dicto tempore locationis huiusmodi retinen. Hanc autem locationem arrendam, & affictum, omniaque, & singula supra, & infrascripta, & in præsenti instrumento contenta, quæcumque idem A fecit idem B. conductori præsenti, &c. pro pretio, & nomine pretij, & annuo affictu scutorum N. quæ scuta N. idem B. conductor singulis annis durante locatione huiusmodi realiter, & cum effectu soluere promisit eidem A. præsenti &c. aut eius legitimo procuratori in loco N. in duabus solutionibus, & paghis: medietatem videlicet in Festo N. & aliam medietatem in Festo N. Anni, &c. incipien. primam solutionem in Festo N. & anni N & sic successiuè de anno in annum, & termino in terminum durante dicta locatione, liberè, &c. alias, &c. de quibus, &c. absque, &c. Promisitque idem A. locator, durante locatione huiusmodi manutenere eundem B. conductorem in pacifica, & quieta possessione dictæ tenutæ, & possessionis, ac perceptionis, exactionis, & collectionis fructuum, redditnum, & prouentuum, introituum & emolumentorum, & pertinentiarum prędictarum, illumque non amouere, nec expellere, aut perturbare, vel impedire; sed illum defendere, & disbrigare ab omni molestante persona in iudicio, vel extra iudicium, & stare contentus dicto pretio, & fictu, non obstante quocumque augumento, & superexcrescentia fructuum & emolumentorum possessionis prædictæ, locationemque, & arrendam huiusmodi, durante dicto nouennio non reuocare, quauis de causa respectu maioris, seu minoris pretij, ac læsionis, etiam vltra dimidium isti pretij, & alia quacumque ratione, vel causa. E versa vice, idem B. conductor promisit, & conuenit supradicto A. præsenti, &c. suis sumptibus, & expensis expedire si in euidentem, & supplicationem desuper opportunam, dictaque tenuta, & possessione, illiusque ædificijs, & membris, vti more boni conductores, illamque, & molendinum, ędificia, & membra, ac iura quæcumque illius manutenere conseruare, finitaque locatione huiusmodi illam & illa potius meliorata, quam deteriora, vacua libera, & expedita dimittere, & relaxare, dictumque pretium, & fictum loco, & terminis supra expressis, vt supra soluere, &c. pactis, conditionibus infrascriptis inter eos contrahentes mutua & solemni stipulatione vallatis, & firmatis videlicet (ponas pacta occurrentia.) Item etiam conuenerunt, quod si dictus B. conductor cessaret in solutione dicti fictus, et pretij, vt supra fienda & solutionem ipsam distulerit per quatuor menses post aduentum cuiuslibet termini intelligatur cecedisse, & cadat à pręsenti locatione, & omni commodo illius, liceatque dicto locatori, eiusque procuratori, & Agenti sua propria auctoritate, absque citatione, vel requisitione aliqua, & alicuius Iudicis, vel Curię licentia, decreto mandato, vel interuentu, et vitio spolij, vel attentatorum dictam possessionem, ædificia, membra, & bona prædicta ingredi, et alteri locare, ac de illis disponere ad libitum, voluntatem, et arbitrium ipsius locatoris; et nihilominus idem conductor teneatur ad solutionem pretij fictus decursi, et debiti, et non soluti. Et promisit idem D. Conductor dare duos idoneos fideiussores, etc. Et in euentum non præstationis dictorum fideiussorũ infra terminum supradictum pręsens locatio, et instrumentum sit nullum, et nullius roboris momenti valeat ,atque locatio penitus annullata perinde ac si facta non fuisset, Quæ omnia, etc. et contra non facere, etc. de iure, nec de facto, etiam si de iure possent, aut alter ipsorum posset, sub vinculo iuramenti per eorum quemlibet tactis, &c. pręstiti, a quo absolutionem ad effectum agendi, vel excipiendi non petere, nec impetrare, nec etiam motu proprio Sanctissimi, &c. vel aliter concessa, & obtenta vti, aut illa se iuuare, & in omnem euentum cõstituerunt sese ad inuicem insolidum procuratores irreuocabiles, cum iuramento per eorũ quemlibet, vt supra, pręstito ad illi ceden. renunciandumq; & illum annullari, inualidarique petendum, & faciendum cum clausulis opportunis, necnõ pœna refectionis omnium damnorũ, &c. Pro quibus, &c. Dictus locator se, et in dicta Præpositura successores, eiusdemque Præposituræ, omnia, & singula bona, & prædictus Conductor, &c. in forma Came-

tæ, etc.

Locatio Barchæ.

M. Cui in vim motus proprij Sanctissimi D. N. Papæ concessam extitit, vt duas, vel tres barchas in flumine Tyberis, vna scilicet, propè, etc. et alteram subtus, etc. et alias, prout in eodem motu proprio contineri dixit, manu eiusdem Sanctissimi D. N. Papæ signato, ad quod, &c. spontè, etc et locauit, etc. N. præsenti, etc. ius et actionem tenendi huiusmodi duas barchas in supranominatis locis, N. et N. in dicto flumine, et cum eis quascumque personas, res. & bona traijciendi, vehendi, recepta ab eis debita, et competente mercede et hoc per annos quatuor ab hodie proximos, et vti sequitur finiendos, et deinde ad beneplacitum ambarum partium cum pacto, quod dictus N. teneatur, prout promisit operas, et labores quotidianas, et cuiuslibet diei eidem M. locatori dictas duas barchas, et earum quamlibet singulis diebus vehere, custodire, et gubernare, seu vehi, et custodiri facere, et quod de omni, et toto eo, quod pro huiusmodi trahitione, seu barchis vehendis, lucrabitur, et exigetur, debeat inter ipsos contrahentes dictim, seu ad hebdomada in hebdomadam, prout magis dicto N. placuerit, fieri diuisio in hunc modum, videlicet ponatur modus diuisionis fiendæ. Declarando dictas barchas, et illorum periculum spectare ad dictum N. qui illas semper, et continuè, omnibus suis expensis manutenere debeat, ad vehendum aptas, et habiles, Quia sic, etc. Quę omnia, etc Pro quibus, etc.

Alia nolitus, seu locationis barchæ.

PAtronus Sanctes, etc. Dominus, et Patronus vnius barchæ sitæ in ripa fluminis Vrbis, nominatæ Sancta Maria, portatę rubiorum 280. Patronus Desiderius, etc. Patronus alterius barchæ, sitæ in portu Ciuitatis vetulę nominatæ similiter sancta Maria, portatæ rubiorum 280. in circa, quas in eisdem respectiuè locis, dixerunt habere bene munitas, et armatas pro infrascripto itinere faciendo, et illas cum suis velis, remis, rumigijs, remigantibus, instrumentis, ac ordineis nauticis, et aliis, ad nauigandum aptis, et necessariis. Spontè, etc. omni, etc. Nauiizarunt, et ad nolitus dederunt, etc. Illustrissimo Domino P. absenti magnifico Domino N. eius Agente, et pro sua Illustrissima dominatione, vnacum mecum Notario stipulan. et acceptan. cum pactis, et conuentionibus infrascriptis, videlicet.

In primis dicti Patroni respectiuè promiserunt saluis tamen iustis impedimentis et stante tempore nauigabili dicto Domino P. cum dictis eorum barchis, et suis ordineis ac instrumentis discedere, et abire hinc Ripa fluminis, et portu respectiuè Ciuitatis Vetulę, et recto tramite petere palum, et illic comperire, et inuenire Dominum Bernardinum, etc Agentem dicti Domini P. aut alium, seu alios eius loco, qui ei. cõsignauerit iuxta litterarum missiuarum, et ordinis prefati Domini N. formam, et tenorem, supradictum granum, iuxta earumdem barcharum portatam, vt supra et illis expectare per quatuor dies, pro oneratione dicti grani, qua oneratione facta, promittunt quamprimum á dicto Palo discedere, saluis iust. impedimentis, vt supra, et recto tramite ire liberum et illic expectare per octo dies, pro huiusmodi exoneratione facien et consignatione dicti grani Dòmini N. aut alicui eius loco iuxta monstram, seu scandalium eis consignatis, et habebunt in sacculo sigillato. Et promittunt dicti patroni in solidum in huiusmodi itinere non committere, nec committi facere fraudem, dolum, nec baratteriam, et pro maiori cautela supradicti Domini Iordani promiserunt de dolo, fraude, et baratteria pręfatis accessurum, vt principalem, principaliter, et insolidum Dominum N. præsentem etc. qui præmissis intellectis intuitum dictorum enominatorum, et ad fauorem dicti Domini Pauli, vt principalis, principaliter, et insolidum accessit de dolo, fraude, et baratteria, post receptionem dicti grani recipere aliqua alia bona in dicta barcha cuiuscumq; qualitatis, et quantitatis fuerint; ita ex pactos etc. quem pręsentem, etc. ijdem insolidum indemnem. etc. releuare promiserunt, ita quod etc. alias, etc.

Et vice versa idem D. Ricchardus, etc. Agens, vt supra pręfati Domini Pauli, pro quo etiam, quatenus opus sit de rato, etc. spontè, etc. dicto nomine promisit eisdem Patronis, et cuilibet eorum pro sua rata, presentibus, &c. pro nolitu, & pretio nolitus huiusmodi soluere, seu solui facere, eisdem, vt supra, ad rationem iuliorum octo pro quolibet rubio, Liburni statim tacta

cta huiusmodi consignatione, liberè, &c. alias, &c. pro quibus, &c. obseruandis dicti Pattoni se se, &c. heredes, & bona, &c. & in specie dictas barchas; ita quod specialitas, &c. ac curia, &c.

De pluribus Instrumentorum beneficialium, & spiritualium formulis. Cap. V.

Forma præsentationis factæ per laicum, coram Vicario Episcopi.

IN Dei nomine Amen, &c. N. ob D. Franciscus. &c. ad quem, vt asseruit vigore iurispatronatus spectat, & pertinet ius nominandi, & præsentandi Prębendarium ad Prębendam S. Blasij, constitutam in Ecclesia S. Laurentij coram R. D. N. Vicario, Generali Reuerendissimi D. Episcopi Placentin. constitutus, & in eius præsentia, audientia, & intelligentia ven. D. Presbyter Antonius N. quem ipse nominauit pridie, in Prębendarium dictę præbendæ, nuper vacantis per obitumq presbyteri Laurentij, vltimi illius possessoris, prout de dicta nominatione, continetur instrumento breuiato, rogato per D. Bernardinum Notarium publicum Placent. quod ibidem facto exhibuit, & produxit in publica, & authentica forma, ad præmissorum verificationem; & propterea ad obseruationem dicti sui iurispatronatus, petiit á prętato Domino, quatenus velit, & debeat ipsam nominationem per d. Iacobum factam, de dicto presbytero Antonio approbare, & confirmare, & ipsum presbyterum Antonium nominatum, & pręsentatum, vt supra, instituere, et eidē presbytero Antonio, nominato, et pręsētato, administrationem, et regimen d. præbēdæ, ad cautelam impartiri, & concedere, & ipsum presbyterum Antonium, induci mādari ad tenutam, & possessionem d. prębendæ, iuriumq; & pertinentiarum suarum, spiritualium, & temporalium, & alia facere, quæ in præmissis, & circa pręmissa, tam de iure, quam de consuetudine necessaria fuerint, & opportuna; alioquin protestatus fuit, & protestatur, quod per eum non stat, quin prædicta fiat, vt supra petitum, & requisitum est & de nullitate quorumcumq; quæ fierent, in eius, & iurium suorū præiudicium, & de damnis, expensis, & interesse passis, & patiendis dicta occasione, Qui R. D. Vicarius, sedens pro tribunali, &c. visa requisitione, vt supra facta per d. D. Franciscum, viso instrumento nominationis, factæ de dicto Antonio, ad dictam præbendam, & contentis in eo, & visis videndis, omnibus melioribus modis, &c. prædictam requisitionem, vt supra factām per Franciscū patronum prædictū admisit, & admittit. Volensq. in pręmissis maturius agere, & nulli in pręmissis pręiudicium aliquod inferre, decreuit fieri edictū publicum, in forma debita, & illud affigi debere valuis dictę Ecclesiæ; ne aliquis, sua putans interesse, de præmissis ignorantiam prætendere valeat, dicto Francisco præsente, et prædicta acceptante, in partibus, facientibus in eis fauorem, & non consentiente, in quātum situm sit in eius præiudicio, & requirente, & protestante, vt supra, & de prædictis omnibus idem Franciscus rogauit me Notarium, vt vnum, vel plura, publicum seu publica, conficerem instrumentum, & instrumenta Act Placentiæ, vbi supra, præsentibus ibidem N. & N. testibus.

Forma confirmationis dicta nominationis. ad supradictam Præbendam.

IN nomine Domini amen, &c. Nos Guilelmus, &c. Reuerendissimi Domini N. Dei, &c. Apostolicę sedis gratia Episcopi Placent. Vicarius generalis, & decisor causæ nominationis, & præsentationis, de qua inferius dicitur, sedens pro Tribunali super quodam bancho in infrascripto loco posito, & ad infrascripta per nos electo; causa prius per nos præsentatione coram nobis facta, per Dominum Franciscum, &c. Tenoris infrascripti, videlicet. In Dei nomine amen, &c. Item viso edicto, de mandato nostro proposito, & affixo valuis supradictę Ecclesiæ; cuius quidem edicti tenor sequitur, prout infra videlicet; De mandato, &c. Item viso instrumento electionis, ac nominationis, & præsentationis factæ pe[r] [dic]tum Dominum Frācifcum patronum, [vt] supra; de dicto presbytero Antonius de qua nominatione continetur instrumento manu Domini Ioannis, &c. Notarij publici rogato, & stipulato; visis videndis, ac viso, quod nemo comparuit ad contradicendum, & se opponendum dictæ nominationi factę per dictum Iacobū de dicto presbytero Antonio, iuxta tenorē dicti Edicti; Christi, & Gloriosæ Virginis Mariæ Matris eius nominibus, & suffragio

inuocatis, omnibus melioribus modo, via, forma, quibus, & prout melius, & validius fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, tàm iuris, quàm facti in similibus, tam de iure, quam de consuetudine opportunis; dicimus, pronunciamus, & declaramus dictam nominationem, & præsentationem, coram nobis factam de dicto Antonio per Franciscum patronum prædictum fuisse, & esse legitimè & canonicè factam; & ipsam tamquam talem admittimus, & valere, ac tenere declaramus; & ipsam confirmandam fore, & esse, prout confirmamus, & approbamus, dictumque presbyterum Antonium præsentem, & coram nobis flexis genibus humiliter requirentem, & acceptantem per bireti capiti eius impositionem, inuestiuimus, & inuestimus de dicta præbenda, iuribusque, & pertinentiis suis spiritualibus, & temporalibus, cum plenitudine iuris canonici. Dantes, & concedentes eidem Antonio præbëdario præsenti, & acceptanti omnimodam administrationem dictæ præbendę, iuriumque, & pertinentiarum suarum, quarumcumque, & vlterius committimus cuicumque Sacerdoti, Ciuitatis, & Diœcesis, &c. Quatenus vice, & auctoritate nostra ponat, & inducat ipsum presbyterum Antonium præbendarium prædictum in realem, actualem, & corporalem possessionem dictæ præbendæ, iuriumque, & pertinentiarum illius quorumcumque per pannos, & cornu Altaris dictę Ecclesiæ, & funes campanæ eiusdem, positumque, & immissum manuteneat, & defendat, amoto exinde quolibet illicito detentore, & alia dicat & faciat, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in signum verę tenutę, & corporalis possessionis dandę, & apprehendendę. Mandantes quibuscumque ad quos spectat, & spectabit; quatenus eidem presbytero Laurentio præbendario respondeant, & responderi faciant temporibus debitis de fructibus, redditibus, & prouentibus dictæ prębendę, prout nos tenore pręsentium eidem respondere mandamus. Delato prius per ipsum Dominum Vicarium eidem presbytero Laurentio iuramento in eius manibus, tactis scripturis sacrosanctis, aut sancta Dei Euangelia corporaliter præstito, quod ipse præsbyter Laurentius erit fidelis, & obediens præfato Domino Episcopo, & cuicumque eius legitimo successori in licitis, & honestis; & obseruabit Constitutiones Synodales, & statuta, ac laudabiles consuetudines dictæ Ecclesiæ; & bona dictæ Ecclesiæ conseruabit, & augebit, pro posse, et ipsa non alienabit, citra iuris dispositionem, ita eum Deus adiuuet. Et de prædictis pręfatus Dominus Vicarius mãdauit mihi Notario, & ipse presbyter Laurentius, & Iacobus rogauerunt me Notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum, &c. Et ita obseruetur, si fiat confirmatio per Capitulum, seu alium Prælatum, ad quem spectat confirmatio alicuius nominati ad aliquod beneficium, mutatis mutandis.

Forma alterius nominationis, & præsentationis factæ per laicum, coram Capitulo & Canonicis, & confirmationis exinde factæ.

IN nomine Domini amen, &c. Conuocato, & congregato Capitulo maioris Ecclesiæ, &c. Constitutus Iacobus &c. Cui spectat iurispatronatus prębendę alias constitutæ in dicta Ecclesia per quõdam D. Francisc. &c. & ius nominandi, & præsentandi prębendarium ad dictam prębendam, vacante nuper dicta præbenda, per mortem quondam presbyteri Laurentii olim immediati præbendarij dictæ prębendæ, qui diem vitæ suæ clausit extremũ; confisus de integritate, & sufficientia presbyteri Francisci &c. consideransque, quod longa vacatio solet beneficia esse damnosa, sponte &c. omnibus meliori modo, &c. Interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, etiam substantialibus, tam iuris, quam facti, in similibus opportunis de iure, vel consuetudine, ipsum presbyterum Franciscum præsentem, & acceptantem nominauit, & nominat præbendarium, & pro præbendario dictæ prębendæ; & ipsum præsentauit, & præsentat eisdem DD. Præposito, Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ, &c. Ad quos spectat confirmatio, & institutio prębendarij prædicti, confirmandum, & instituendum, & petijt, & requisiuit ab ipsis Dominis Pręposito, Canonicis, & Capitulo, quatenus velint, & debeant ipsam nominationem, per eum factam, vt supra, confirmare, ipsum presbyterum Franciscum instituere ad dictam

prę-

præbendam. Qui DD. Præpositus, Canonici, & Capituli audita, & intellecta nominatione, & præsentatione, vt supra facta per dictum Dominum Iacobum, cognito per eos, dictum presbyterum Franciscum fore, & esse idoneum, & sufficientem ad dictam prębendam, & eidem, ac ecclesiæ prædictæ fore vtilem, spontè, &c. omnibus meliori modo, & Interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, tam iuris, quam facti, in similibus opportunis de iure vel consuetudine, dictam nominationem, pręsentationem admiserunt, & admittunt, & ipsum tanquam legitimam, & legitimè factam, dictumque presbyterum Franciscum nominatum, confirmarunt, & confirmant, & eidem presbytero Francisco præsenti, & acceptanti de ipsa prębenda prouiderunt, & prouiden. cum plenitudine iuris Canonici, ipsumque coram eis humiliter flexis genibus constitutum, & requirentem, inuestiuerunt per bireti capiti suo impositionem de dicta præbenda, iuribusque & pertinentijs suis, spiritualibus, & temporalibus, ibidem dictus presbyter Franciscus præbendarius supradictus, de lato prius sibi iuramento, per dictum Dominum Præpositum, & ab eo manibus corporaliter tactis scripturis præstito, de obseruandis statutis, & constitutionibus, ac laudabilibus consuetudinibus dictæ Ecclesię quod erit fidelis, & obediens præfatis Dominis Præposito, Canonicis, & Capitulo, in licitis, & honestis, & vtilia dictę præbendæ faciet, & procurabit, & bona ipsius conseruabit pro posse, & ipsa non alienabit citra iuris dispositionem, ita Deus eum adiuuet. Et continuò præfatus Dominus Præpositus, de cōsensu ipsorum Dominorum Canonicorum & Capituli introduxit præfatum Franciscum præbendarium in dictam Ecclesiam, & ipsum ibidem posuit, induxit in tenutam, & corporalem possessionem dictæ præbendę, iuriumque, & pertinentiarum illius quorumcumque, per pannos, & cornu Altaris dictę Ecclesiæ, & funes campanę, assignando eidem stallum in choro dictę Ecclesiæ, aliaque dixit, & fecit, quę in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur, in signum verę, & corporalis possessionis, & de prædictis omnibus, &c.

Præposita forma pręsentationis, & confirmationis, de qua supra, quoniam in superiori dictum est, ipsas confirmationes, impetrandas, fieri debere, proposito prius Edicto publico, pro interesse cuiuscumq; putantis sua, interesse; congruum erit formam ipsius Edicti prius subiicere; antequam subiiciantur formæ ipsarum confirmationum, ad hoc, vt clarius pateat instructio, Deinde subijciantur aliæ formę confirmationem, tam super presentationibus, quam super electionibus, sed antequam forma ipsis Edicti proponatur, præmittendum est, prout in superioribus etiam adductum fuit, quod sicut confirmatio, & institutio, spectat quandoque ad Ordinarium, quandoque ad inferiorem ab ipso Ordinario, scilicet ad aliquem Capitulum, vel Prælatum, aut Rectorem alicuius Ecclesiæ, ita et eam spectat Edictum proponere. Et nota, quod si Edictum proponatur auctoritate Ordinarij, debet fieri sub forma, de qua infra siue in persona D. Episcopi siue eius Vicarij, & Locumtenentis; & eodem modo si fiat per aliquem Prælatum, seu Rectorem alicuius Ecclesiæ, quando eidem solum spectat confirmatio, & institutio spectat ad Prælatum, & Canonicos, seu Rectorem, & Clericos ipsius Ecclesię simul, eo casu debet ipsum Edictum cōcipi in personam ipsius Prælati, & tunc dicatur, quod fiat de consensu Canonicorum, & Capituli ipsius Ecclesię, vt infra, sed aduertatur, quod vbi proponitur Edictum per inferiorem ab ipso Episcopo, seu eius Vicario, non debet in eo poni illud verbum citamus, vt mandamus, sed tantum monemus & requirimus, sed solus Ordinarius, vigore ordinariæ iurisdictionis citat, seu citari mandat, non autem Inferior.

Forma Edicti proponendi ante confirmationem, faciendam de aliquo electo, seu presentato.

IOannes, &c. Decretorum Doctor Reuerendi in Christo Patris, & DD. Hieronymi Bentiuoli, Dei, & Apostolicę sedis gratia Episcopo Cornetan. & Montis flasconen. in spiritualibus, & temporalibus Vicarius Generalis, & Locumtenens vniuersis, & singulis, prǽsentes inspecturis, quosque infrascriptum negocium tangit, communiter, vel tangere poterit quomodolibet in futurum, & quorum interesse

vel interesse possit, & poterit, salutem in Domino. Constitutus, & existens Iacobus, &c. patronus, & cui spectat ius nominandi, & præsentandi præbendatum, ad præbendam Sancti P. &c. constitutam in Ecclesia Sancti Iacobi, &c. coram nobis causa, & occasionem nominationis, per eum factæ ad dictam præbendam, de presbytero Laurentio, tunc vacanté per mortem quondam presbyteri Antonij, olim immediate præbendarij dictæ præbendæ, de qua nominatione continetur instrumēto publico, rogato, & stipulato manu N. Notarij publici, petijt & a nobis instanter requisiuit, quatenus dictam nominationem & ipsum presbyterum Laurent. &c. in præbendarium approbare, & confirmare debeamus, petens sibi in præmissis, & opportuno remedio prouideri. Nos igitur Ioannes Vicarius, & Locumtenens prædictus, attendentes, antequam ad confirmationem prædictam deueniamus, taliter prouidere ne alicui præiudicium aliquod inferatur. Tenore præsentium, vos omnes, & singulos supradictos, & vestrum quemlibet monemus, citamus, & requirimus; primo, secundo, tertio, & peremptoriè, vobisque strictè præcipiendo mandamus, quatenus infra tres dies proximè futuros pro primo, secundó, tertió, & peremptorio termino, quem hac tertia canonica monitione præmissa, vobis omnibus, & singulis supradictis duximus assignandum; si quis vestrum, qui vel in dictam nominationem, & formam eius, & personam dicti presbyt. Laurentij & ipsius Iacob, &c. petitioni, qui ipsum nominauit, & præsentauit, opponere, & contradicere velit, compareatis legitimè coram nobis, in Camera nostra in Episcopali Palatio, in qua nostrum elegimus tribunal, pro hoc actu, vltima die dicti termini in vesperis, de interesse, & iure suo, ac causis legitimis oppositurі, contradicturi, & allegaturi quicquid volueritis; quare requisita per dictum Iacobum fieri non debeant, recepturi a nobis iustitiæ complementum, alioquin elapso dicto termino, absque alia citatione, seu monitione; procedemus ad ipsam confirmationem, & collationem, ac prouisionem, cuiuscumq; personæ absentia, vel contumacia, seu negligentia, in aliquo non obstante, & hoc ad instantiam, & postulationem dictorum Iacobi, & presbyteri Laurentij. In quorum testimonium, præsentes fieri iussimus, & registrari, & per Notarium nostrum infrascriptum subscribi, nostrique sigilli impressione muniri, & valuis dictę Ecclesiæ affigi, in forma publici Edicti, vt ad omnium notitiam deuenire possit, et nulus valeat ignorantiam pretendere. Datum ediє, &c. De cuius præsentatione, et affixion, plena dabitur fides cum Sacramento, &c.

Forma Edicti, propositi per inferiorem ab Episcopo.

FRanciscus Præpositus maioris Ecclesiæ, &c. vna cum Dominis Canonicis, et Capitulo ipsius Ecclesiæ quibus ex antiqua, et approbata consuetudine, et ex fundatione præbendæ infrascriptæ, spectat ius instituendi, et confirmandi præbendarium ad prębendam infrascriptam, Vniuersis, etc. constitutus, etc. Nos autem etc. tenore pręsentium de consensu, et voluntate ipsorum Dominorum Canonicorum, et Capituli dictæ Ecclesiæ, vos omnes, et singulos supradictos, et vestrum quemlibet monemus, et requirimus, primo, secundo, tertio, et peremptorie, quatenus infra sex dies proximè futuros; quorum sex dierum, duos pro primo, duos pro secundo, et reliquos duos dies pro tertio, et peremptorio termino, ac monitione canonica vobis omnibus, et singulis, et vestrum cuilibet duximus assignādum, si quis vestrum sit, vt supra extendatur in reliquis prout in supradicta forma, mutatis mutandis, &c.

Forma communis prouisionis Ordinarij

HIeronymus Bentiuolus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Cornetan. et Montis Flasconen. Dilecto nobis in Christo N. Clerico in decretis Doctori Rectori Parrochialis Ecclesiæ Sancti Leonardi de dicta Ciuitate Corneti, salutem in Domino. Quia de litterarum scientia, vitę ac morū honestate, aliisq. virtutū meritis, quibus illarum largitor personam tuam insigniuit, famuosa, ac fide dignus te-

testibus informati, quæ nos ad gratiam tibi faciendam excitant. Itaque volentes iuxta tuę personę merita te fauore prosequi gratioso; dictam parochialem Ecclesiam Sancti Leonardi, nunc per liberam resignationem de ea, per prouidum virũ N. presbyterum dictæ Ecclesiæ, tunc Rectorem in manibus nostris, factam; & per nos ad missam ad præsens vocantem; tibi, quem ad regimen, & gubernium ipsius sufficientem, & idoneum esse reperimus, cum omnibus illius iuribus, & pertinentijs, vniuersis, conferimus, & prouidemus, ac de eadem te, coram nobis constitutum, per pilei traditionem in manibus tuis inuestimus, ac in corporalem possessionem, seu quasi eiusdem Ecclesiæ, præsentium tenore, cum iuribus, & pertinentijs, supradictis inducimus, recepto prius a te, solito in talibus præstari iuramento, & iure nostro saluo. Quo circa vobis vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis, Notarijs, & Tabellionibus publicis, per Ciuitates, & Diœceses nostros constitutis, auctoritate prædicta, tenore præsentium mandamus, & committimus: quatenus vos, vel alter vestrũ, qui super hoc fuerit requisitus, ad dictam Ecclesiam accedatis, seu aliquis vestrum accedat, ac prædictum N. vel eius legitimum procuratorem in corporalem possessionem dictæ Ecclesiæ Sancti Leonardi iuriumque, & pertinentiarum prædictorum inducatis, vice nostra, & defendatis inductum, amoto ab ea, quolibet illicito detẽtore. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium premissorum, præsentes litteras, collationem, & prouisionem nostras, in se continentes fieri, & per Secretarium nostrum infrascriptum subscribi, & publicari fecimus, & mandauimus, nostrique sigilli, quo in talibus vtimur iussimus appensione cõmuniri. Datum Corneti Anno &c. Pontificatus, &c. præsentibus N. & N. testibus ad præmissa vocatis, & adhibitis.

P. Secretarius, &c.

Assecutio possessionis dictę Ecclesiæ.

R. D. N. cui per R. P. D. Episcopum Cornetan. & Montis Flasconen. eius ordinaria auctoritate fuit facta collatio, & prouisio de parrochiali Ecclesia Sancti Leonardi eiusdem Ciuitatis, vacan. per liberam resignationem R. D. N. de ea factam in manibus dicti R. P. D. Episcopi, et patet in litteris illius collationis, & prouisionis, desuper expeditis, quas in medium exhibuit, tenoris, &c. vigore dictarum litterarum, & facultatis sibi in eis concessæ, assecutus fuit corporalem, realem, & actualem possessionem dictæ, Ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum illius, quorumcumque per pannos, & cornu altaris dictæ Ecclesiæ Sancti Leonardi, & sonum campanarum illius, aliasque, & alia dixit, & fecit, quæ fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ tenutæ; ac realis, & corporalis illius possessionis: dato prius eidem R. D. N. per eundem R. P. D. Episcopum, siue R. D. N. eius Vicarium iuramẽto, quod tactis scripturis in eius manibus corporaliter prestit, quòd fidelis, & obediens erit dicto D. Episcopo, & cuicumque eius legitimo successori, in licitis, & honestis, & Constitutiones Synodales, ac statuta, & laudabiles consuetudines dictę Ecclesię, obseruabit, & bona, ac iura dictæ præseruabit, & citra iuris dispositionem non alienabit, & de bonis mobilibus dictæ Ecclesiæ inuentarium fideliter infra duos menses conficiet, illudque præsentabit penes Notarium Curiæ Episcopalis, & alia faciet ad quæ de iure tenetur ita Deus eum adiuuet, eiusque sancta Dei Euangelia. Actum Corneti, &c. præsentibus N. & N. Testibus, &c. vel interdum Presbyter ponit prouisum in possessionem, & tunc Notarius sic attestatur personaliter constitutus R. D. N. in vim collationis ordinariæ, seu prouisionis Apostolicæ missus est, & inductus in possessionem corporalem, realem, & actualem Ecclesię N. & iurium suorum vniuersorum à tali N. Presbytero, per ingressum eiusdem Ecclesię, aspersionem aquæ benedictę, & osculum maioris Altaris, tactum libri Missalis, & sacrorum ornamentorum, & per pulsum campanarum, seruatis alijs solemnitatibus in his seruati solitis, & requisitis; de quibus præmissis idem R. D. N. prouisus petijt a me Notario prædicto instrumentum publicum fieri, & sibi tradi. Actum, &c. præsentibus N. & N. Testibus, &c.

Adeptio possessionis Canonicatus vigore litterarum in forma dignum.

R. D. N. cui nuperrime de Canonicatu, & Præbenda Ecclesiæ Albanensis, prouisum, seu prouideri concessum extitit

 litteris

litteris Apostolicis debitè, (vt moris est) sub plumbo expeditis, sub datum &c. Dictas, litteras Apostolicas integras si quidē, & illæsas, ac omni prorsus vitio, & suspitione carentes, originaliter presentauit R. D. A. eiusdem Ecclesiæ Archipresbytero, cui dictæ literę executionis gratia dirigūtur, quas reuerenter, vt decet; recipiendo, illisque de verbo ad verbum perlectis, ad illarum executionem procedens dictum D. N. prius in dicta Ecclesia coram infrascriptis. D. D. eiusdem Ecclesię Canonicis examinatum, & idoneum repertum, & declaratum, emissa ab eo genibus flebis ante altare maius dictę Ecclesiæ professione, eidem D. N. Canonicatum, & præbendam predicto, contulit, ac ipsum de illis prouidit; ipsumque in eiusdem Ecclesiæ Canonicum recipi, & admitti stallumque in choro, & locum in Capitulo eidem assignari mandauit, omni meliori modo, &c.

Quod peractis idem R. D. A. Archipresbyter.

R. D. N. N. N. & N. eiusdem Ecclesiæ Canonici Capitulariter congregati, & coadunati in Choro eiusdem Ecclesiæ sono campanæ de more premisso, absente R. D. N. eiusdem Ecclesię Canonico, ob eius aduersam valetudinem interuenire non valente, spontè, &c. vnanimes, concordes, ac nemine penitus contradicente, attentis pręmissis, ac omni meliori modo, &c. dictum N. in eiusdem Ecclesiæ Canonicum, emissa prius denuò fidei professione in Capitulo, iuxta sacrarum Constitutionum Decreta, & Sanctiones receperunt, & eidem stallum in Choro, & locum in Capitulo assignarunt. Qui R. D. N in Canonicum, vt præmittitur receptus, & admissus genuflexus ante altare maius Deo Optimo Maximo oratione deuotè peracta dictoque Altare deosculato, eiusdem Canonicatus, & præbendæ, cum iuribus, & pertinentiis illius vniuersis possessionem realem, actualem, & corporalem apprehendit, & adeptus fuit in loco capitulari sedendo, per Ecclesiam deambulando, altari deosculando, portas aperiendo, & claudendo, campanam pulsando, aliosque possessorios actus faciendo, veram, realem, & actualem possessionem denotantes, protestans quod per suum abinde recessum, non intendit possessionem prædictam dimittere, sed eam animo, & corpore; ac alias omni meliori modo continuare. Super quibus, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Alia publicatio litterarum Ordinarij ex causa resignationis.

R. D. Pompeius Blanchus Archidiaconus Ecclesiæ Balneoregien. admodum Illustriss. & Reuerendissimi D. Caroli Trotti, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia eiusdem Ecclesię Episcopi generalis Vicarius, requisitus pro parte, & ad instantiam R. D. N. eiusdem Ecclesiæ Canonici habēs præ manibus litteras dicti Reuerendissimi D. Episcopi, vt moris est, expeditas. Datum Balneoregii die, &c. Collationis, & prouisionis Canonicatus, & præbendæ vacantis, per resignationem D. B. in manibus eiusdē Reuerendissimi D. Episcopi spontè factam & admissam, ad fauorem dicti B. prout in eisdem litteris latius continetur, existēs ante altare maius dictæ Ecclesiæ de mane, dum populi multitudo ad missarum solemnis conuenire solet, dictas resignationem, collationem, & prouisionem, ad fauorem dicti D. B. factam alta, & intelligibili voce vulgari, materno sermone, ita vt ab omnibus audiretur publicauit, illarumque copia, & auscultatam, in foribus dictæ Ecclesiæ affixit, affixamque ibi dimisit, Super quibus, &c.

Forma litterarum tonsuræ.

IOannes Miseratione Diuina, ac Sāctæ Sedis Apostolicæ gratia N. Episcopus. Notum facimus vniuersis, quod Anno & die infrascriptis, & in Ecclesia Parochiali N. nostrę Diœcesis Officium Visitationis exercendo, dilecto nobis in Christo P. Rubino, filio B. Rubini, & Ioannę coniugum dicti loci N. nostræ Diœcesis oriundo in, & de legitimo matrimonio procreato, (prout fide dignorum testimonio, nobis facta fides extitit) ętateque litteratura, & alijs, idoneo comperto, tonsuram contulimus clericalem, militiæ clericali adscribendo eundem Actum vbi supra, sub sigillo nostro magno rotundo, die, &c. anno, &c. testibus N. & N. ad hoc vocatis, de mandato D. A. fecret.

Dispen-

Dispensatio bastardi ad tonsuram, & ad beneficium simplex.

SI autem Episcopus tonsuram conferat bastardo, solet ad dispensatio sic, & cum eodem super defectu natalium, quem patitur, de presbytero genitus, & soluta vt etiam ad minores ordines promoueri, & beneficium Ecclesiasticum, cui cura non immineat animarum, si sibi canonice conferatur, recipere, & retinere liceat, & licet possit, & valeat; huiusmodi defectu non obstante, eisdem auctoritate, & tenore dispensauimus, & dispensamus. In quorum fidem. Et ista dipensatio elicitur ex cap. 1. de fil. presbyt. lib. 6.

Ex præscriptæ primæ tonsuræ formula poteris elicere alias formulas, quorum minorum, & aliorum sacrorum ordinum, mutatis mutandis.

Forma vnionis Ecclesiæ Parrochialis factæ per Episcopum cum alia Ecclesia curata, sumpta ex Formulario Placentino, quam pro minori partium dispendio hic imprimitur.

IN nomine Domini amen, &c. Constitutus presbyter Fr Rector Ecclesiæ S. Iuliani, &c. Coram Reu. in Christo Patre, & D.D. Io. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopo Placentin. & comite, dixit, & exposuit eidem D. Episcopo, quod licet eidē presbytero Franc. collata sit dicta Ecclesia S. Iuliani auctoritate ordinaria, in qua iam diu stetit, & deseruiunt tamen ex quo redditus dictæ Ecclesiæ tenues sunt, nō potest se condecenter sustentare, & ipsius Ecclesiæ necessitatibus, & reparationi prouidere, ita quod ab ea recedere omnino compellitur, nisi de aliquali substētatione opportune prouideatur, quod si præfatus D. Episcopus auctoritate sua ordinaria dignaretur dictę Ecclesiæ S. Iuliani venire, & incorporare Ecclesiam B. Marci, &c. cui cura imminet animarum ad præsens vacantem, per mortem quond presbyteri Petri, &c. olim Rectoris ipsius Ecclesię, eidem Ecclesiæ S. Iuliani satis conuicinam, cui per Rectorem dictę Ecclesię S. Iuliani pro tēpore existētem commodè deseruiri potest tam in diuinis, quam in regimine curę animarum eidem Ecclesię S. Mariæ subiectarum, poterit ipse presbyter Franc condecenter se sustentare, & vtrique Ecclesię ed seruire, & animabus eisdē subiectis, quare pręfatus D. Episcopus auditis, & intellectis prædictis, vt supra expositis, & narratis per ipsum presbyterum Franc. Rect. prædictū, de quibus tam alias præfatus D. Episcopus informatus est etiam per testes fidē dignos & tamdiu super eisdem in mente sua cōceperat prouidere, tam pro commodiori sustentatione ipsius presbyteri Franc. Rectoris prædicti, quam pro vtilitate, & euidenti commodo animarum subiectarum eisdem Ecclesiis, volens conceptum ipsius etiam instante dicto presbytero Francisco totaliter exequi. Redemptoris Domini Nostri Iesu Christi, ac Beatæ Marię, & Sācti Iuliani, sub quorum vocabulo dictę Ecclesiæ sunt constitutæ nominibus, & suffragio inuocatis, sedens pro tribunali super quodam bancho ibidem posito, & ad infrascripta per eum electo declarauit, & declarat dictas Ecclesias Sanctæ Mariæ, & Sancti Iuliani vniendas fuisse, & esse, & vniri debere, stantibus præmissis. Et vlterius spontè, & ex certa scientia, & alias omnibus iure, via, modo, & forma, quibus, & prout melius, & validius potuit, & potest & fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, etiam substantialibus, tām iuris, quam facti in similibus opportunis de iure, vel consuetudine auctoritate sua ordinaria, qua fungitur in hac parte, de consensu, & voluntate venerab D. Franc. Prepositi, necnon A.B.L M. N.P. & S. Canonicorum Ecclesiæ Placent ibidem infrascripta occasione conuocatorum, & congregatorum, dictam parrochialem Ecclesiam Sanctæ Marię, &c. cum omnibus, & singulis iuribus, pertinentiis suis spiritualibus, ac temporalibus dictę Ecclesiæ Sancti Iuliani in perpetuum vniuit, & incorporauit, & venit, & incorporat & annectit; ita quod de cętero ipse presbyter Francisc. Rector prædictus, & eius successor pro tempore existens possit, & eidem liceat de fructibus, redditibus, & prouentibus dictę Ecclesiæ B. Mariæ dispo nere pro libito voluntatis, & ipsius Ecclesiæ B. Mariæ, etiam propria auctoritate appræhendere tenutam, & corporalem possessionem; ita tamen, quod ipse præsbyter Francisc. Rector prędictus, & quicumque eius successor teneatur, eidē Ecclesię S. Mariæ deseruire in diuinis, & curam animarum eidem subiectarum exercere, & administrare, & in ea nullatenus cura anima-

rum negligatur, & alia ipsius Ecclesię onera consueta supportet, concedens, & concessit eidem presbytero Francisco pręsenti, & acceptanti liberam administrationem dictæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ iuriumque, & pertinentiarum suarum, & curam animarum ipsius; te insuper ad omnem cautelam commisit, & committit cuicumque Sacerdoti Ciuitatis, & Diœcesis Placent. quatenus vi & auctoritate præfati D. Episcopi ponat & inducat ipsum presbyterum Francisc. Rectorem prædictum in tenutam, & corporalem possessionem dictę Ecclesiæ B. Mariæ, iuriumque & pertinentiarum suarum spiritualium, & temporalium per pannos, & cornu Altaris dictæ Ecclesiæ, & alia dicat, & faciat, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis dandę & apprehendendę de prædictis, ita quod per hæc, & alia ipse presbyter Franc. Rector prædictus adeptus sit, & intelligatur veram tenutam, & corporalem possessionem d. Ecclesiæ B. Mariæ, iuriumque, & pertinentiarum suarum prædictarum. Et de prædictis præfatus D. Episcopus mandauit mihi Notario, & d. presbyter Franciscus rogauit me Notarium, &c.

Litteræ vnionis Ecclesiæ Parocchialis cum Archipresbyteratu.

IN nomine Domini amen, &c. Ioan. &c. vniuersis, & singulis præsentes litteras siue præsens publicum instrumētum inspecturis, vel præsertim quorum interest interesse poterit, aut intererit, quosque infrascriptum tangit negocium, seu tangere poterit, quomodolibet in futurum salutem in Domino sempiternam. Ad hoc, vt Ecclesiarum omnium per Ciuitatē, & Diœcesim Placent. consistentium, & ad illorum decorem institutas dignitates obtinentium personarum status, salubriter dirigi, seruirique decenter possit, honestius, hæ personæ ipsæ Diuinum inibi psallentes Officium opportunos ad tenendum statum suum habeant redditus, nostros libenter fauores impartimur, & præsidium potissimè cum temporis requirit necessitas, causæ persuadent rationabiles, & diuini cultus argumentum salubriter id exposcit. Exhibita siquidem nobis nuper per dilectum nobis in Christo Dominum Archipresbyterum plebis, & Ecclesiæ S. Mariæ Oppidæ, &c. Placent. Diœcesis petitio continebat, quod in dicto Oppido quędam Parrochialis Ecclesia sub vocabulo S. Petri consistit, cuius fructus, redditus, & prouentus, ad sustentationem Rectoris eiusdē pro tēpore existentis, propter eorum exiguitatem, & tenuitatem minimè suppendunt, & sicut idē precibus subiungebat, si Parrochialis Ecclesia S. Petri huiusmodi d. Archipresbyteratui, qui ipsius Ecclesia S. Marię dignitatis existit vniretur, annecteretur, & incorporaretur, per hoc statui Archipresbyteri dictæ Ecclesiæ S. Mariæ pro tempore existentis, necnon ipsi Ecclesiæ S. Petri plurimum prouideretur, cultusq; diuinus exinde augumentaretur, in eisdem, quare per dictum D. Archipresbyterum fuit nobis humiliter supplicatum, vt supra pręmissis prouidere de auctoritate ordinaria dignaremur. Nos igitur attendentes petitionem huiusmodi veris existentibus prænarratis fore iustam, & consonam rationi: de præmissis omnibus, & singulis, ac eorum circumstantijs vniuersis inquisiuimus, & nos diligenter informati fuimus, & quia per informationem legitimam, & diligentem per nos à nonnullis testibus fide dignis coram nobis per præfatum D. Archipresbyterum ad informandū animum nostrum, de & super omnibus, & singulis prænarratis, productis, ac ritè receptis, & ad iurandum admissis, iuratisque, & examinatis factam, & receptam examinationem reperimus omnia, & singula, per dictum D. Archipresbyterum asserta, vt præinseruntur veritate fulciri, idcircò auctoritate nostra ordinaria, qua fungimur in hac parte sedētes pro tribunali, super quodam bancho in suprascripto loco posito; & ad infrascripta per nos electo, declaramus dictam vnionem fieri debere, & posse, spontè, & ex certa scientia omnibus iure, via, modo, causa, & forma quibus, & prout melius, & validius fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus etiam substantialibus, tam iuris, quam facti in similibus de iure, vel de consuetudine opportunis Parrochialem Ecclesiam S. Petri prædictam, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis in perpetuum viuimus, & incorporauimus, & anneximus, ac ex nunc vnimus, incorporauimus, & annectimus per præsentes, ita quod cedendo, vel decedendo moderno ipsius Parrochialis Ecclesiæ Sancti Petri Rectore, seu illam alias quomodolibet dimittendo, & si actu quouis modo vacet, & eius dispositio ad

tos, hac vice pertineat, liceat Archipresbytero, pro tempore existenti dictæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ corporalem, realem, & actualem Ecclesiæ Sancti Petri, iuriumque & pertinentiarum prædictorum possessionem auctoritate propria liberè apprehendere illiusque fructus, redditus, & prouentus huiusmodi percipere, & habere, possit; & eidem liceat, ad suos, & dictarum Ecclesiarum vsus, & vtilitatem conuertere, & perpetuò retinere, cuiusuis alterius Superioris licentia, super hoc alias minimè requisita. volumus autem, quod si vnionem, annexionem, & incorporationem huiusmodi effectum sortiri contigerit Parrochialis Ecclesia Sancti Petri prædicta debitis propterea non fraudetur obsequijs, nec animarum cura in ea aliquatenus negligatur, sed eius debita supportentur onera consueta. Dantes, & concedentes nihilominus eidem Domino Archipresbytero dicto casu plenam, & liberam administrationc dictæ Ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum suarum, ac eius curam animarum. Quæ omnia, & singula, necnon præsentes nostras litteras, & in eis cōtenta, vobis omnibus, & singulis supradictis, & vestrum, cuilibet intimamus, insinuamus, & notificamus, & ad vestram, & cuiuslibet vestrum notitiam deducimus, & deduci volumus per presentes, ne aliquis vestrum de premissis ignorantiam aliquam pretendere valeat, seù allegare: vobis, nihilominus, & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam in vos, & vestrum quemlibet, si mandatis, & inhibitionibus huiusmodi non parueritis cum effectu sex dierum pro canonica monitione premissa quorum sex dierum, duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos pro tertio, & peremptorio termino assignamus. ex nunc ferimus in his scriptis, districtè præcipiendo inhibemus, ne dicto D Archipresbytero, aut Archipresbytero, pro tempore existenti dictæ Ecclesiæ S. Mariæ, vel Procuratori suo quo minus corporalem, realem, & actualē dictę Parrochialis Ecclesię S. Petri per nos vt præmittitur vacantis, si vacat ad præsens, vel quamprimum, vt præmittitur, illam vacare contigerit iuriumque, & pertinentiarum, eiusque etiam auctoritate propria liberè apprehendere, eiusque fructus, redditus, & prouentus in suos, & prædictarum Ecclesiarum vsus, & vtilitatem conuertere valeat, vt præfertur, omniaque supra scripta suum debitum sortiantur effectum, impedimētum aliquod prestetis per vos, vel alium, seu alios publice, vel occultè, directè, vel indirectè, vel quouis quæsito colore vel ingenio, aut ipsum impedientibus, seu aliquis vestrum det auxilium, consilium, vel fauorem. Absolutionem verò omnium, & singulorum, qui mandatis, & monitionibus, nostris huiusmodi non paruerint nobis, & Superiori nostro tantummodo, &c. Reseruauimus in quorum quidem testimonium, & fidem præsentes fieri iussimus, & registrari, & per Notarium nostrum infrascriptum in forma publica documenti subscribi, presentibus vener. D. A. F. testibus ad præmissa vocatis & rogatis.

Alia erectio Monasterij cum dotis assignatione.

ADmodum Illustris, & Reuerendissimus D.N. plurimos annos in Romana Curia versatus summorum Principum negotia summa fide, laude; ac industria pertractauit ad N. deinde Episcopatum summa cum laude assumetur egregiarum suarum virtutum exempla præbens, gregemque ouium suarum cum ea qua decuit, & decet charitate, pauit, & pascet. Hæc autem, ac alia multa à Deo Optimo Maximo beneficia in eum collata fuisse profitetur, eiusque diuinę bonitatis, omnia accepta referat, secum animo voluens quo nam modo aliqua in re tot, tantorumque beneficiorum memor erga diuinam maiestatem videri possit, ne tanquam seruus inutilis talentum, quod a Domino accepit in Terra abscondat: sed vt bonus, ac fidelis aliud super lucretur ad Dei honorem, & gloriā, ac ad publicam vtilatem, ac suæ patriæ decus. Monialium ædes ad Monasterij vsū in Ciuitate sua charissima patria, cui demum plurimum decreuit, debere, & se deuictum esse ingenuè fatetur, iuxta illud (Ciuitati obligamur, in qua nascimur, alimur, & docemur) extruere, ac dotare decreuit, in quibus triginta velatæ puellæ obseruatione Diui Augustini degentes, soli Deo viuentes, diuinum cultum in dies magis augeant. Volens huiusmodi sui bonam animi deuotionem ac pium Præpositum ad effectum ducere. Hinc est, quod anno, &c. Idem Reuerendiss. D.N Sanctissimi D.N. Papæ ac Sanct. sedis Apostolicæ consensu, ac beneplacito primitus reseruato, &

to, & non alias, &c. de quo expresſè protestatus fuit, & protestatur, nonnullas ædes ſimul iunctas huius rei cauſa, vt dixit, jam dudum emptas cum viridario, ac alijs earum membris, & pertinentijs ſitas in Vrbe confinatas in tali loco, vel ſi qui, &c. dicto futuro Monaſterio, ac Monialibus pro tẽpore degentibus applicauit, ac titulo donationis irreuocabilis quę fit, & fieri dicitur inter viuos dedit, ceſſit, tranſtulit, & conceſſit: ſuper quibus ædibus, ac uiridario, ſiue horto eis contiguo, membriſq; iuribus pertinentijs, iuriſdictionibus, vſibus, commoditatibus, ac adiacentijs earundem vniuerſis ceſſit, ac tranſtulit ad fauorem Monaſterii, ac Monialium prædictarum omnia iura, omneſque actiones, &c. nullo iure, nullaque actione ſibi deſuper de cætero reſeruatis, ſed omnibus in dictarum futuri Monaſterij, ac Monialium fauorem penitus translatis, ad habendum, &c. Ponens, &c. constitués, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. constituit, &c.

Quas ædes, vt ſupra applicatas promiſit dictus Reuerendiſſimus D.N. vel opportuna reſtauratione, & fabrica ad forma Monaſterii redigere, aut ſi ſibi magis expedire videbitur, eas funditus diſtruere, ac ſolo ęquare, & in earum fundo, ac ſolo ędes ad Monaſterij formam capaces, pro commoda habitatione triginta Monialium ad minus, vna cum Eccleſia, ſiue capella pro diuini cultus vſu fundare, & extruere facere ac ſufficientem ſupellectilem, vtenſilia, paramenta, ornamenta, resq. alias ad diuini cultus, ac earundem Monialium vſum neceſſarias prouidere.

Et vt Moniales pro tempore degentes in Monaſterio prędicto poſſint, & valeant ea, quę ad earum ſubſtentationem fuerint in dies neceſſaria prouidere, ac onera eis incumbentia ſupportare, promiſit ante dicti Monaſterii perfectione emere, ſub nomini, ac Monialium prædictarum, tot loca montium non vacabilium Romæ, quorum redditus, fructus ac prouentus, quot annis constituant ſcuta trecenta monetę, quæ cẽſeantur, & ſint applicata, prout ex nunc, prout ex tunc, ac è contra, ac pro dum, & quando empta fuerint, applicauit pro dote dicti Monaſterii, ac Monialium, quę de dictis fructibus ad effectum prædictum diſponere valeant.

Quod ſi vmquam contigerit loca montium prædicta extinguit, ſiue redimi, debeat toties, quoties contigerit, eorum pretium erogari in emptionem aliorum locorum montium non vacabilium, aut annuorum cenſuum, prout ſe occaſio præbuerit modo, quo ſupra. Ita vt in quocumque inueſtimento, ſiue reinueſtimento pretii prædicti fieri debeat expreſſa mentio, quod ſit de pecunijs profectis a dicto Reuerendiſſimo D.N. fundato e, ac de huiuſmodi inſtrumẽto, die, & anno, quibus fuit celebratum, ac de Notario de eo rogato.

In quo Monaſtario recepi, & admitti debeant duodecim puellæ intra annum, poſt eius perfectionem, & deinde recipiantur, vſque ad completum numerum prędictarum tringinta Monialium, in vna aut pluribus vicibus, prout occaſio in dies ſe offert, & prout ipſi Reuerendiſſimo Domino Fundatori videbitur melius expedire, qui numerus poſſit etiam augeri, Monaſterij facultates id tulerint arbitrio Reuerendiſſimi Fundatoris, ipſius Monaſterij, pro tempore Rectorem.

Puellæ autem in dicto Monaſterio recipiendę, honeſtis parentibus ortæ ſint, quę habitum per alias Moniales Ordinis Sacti Auguſtini geſtari ſolitum, ſuſcipere, & Anno probationis elapſo profeſſionem regularem, per eas emitti conſuetam in manibus Abbatiſſę, pro tempore emittere, nec non perpetuam clauſuram, regularia inſtituta eiuſdem Ordinis S. Auguſtini ſeruare, diuiniſq; Officiis, & Laudibus inſiſtere debeant.

Pro Monialium autem in dicto Monaſterio introducendarum fęlici directione, ac in ritu, & diſciplina Regularibus inſtructione, duę, aut plures, ſi opus fuerit, & eiuſdem, vel alterius Ordinis Regularis Obſeruantiæ Moniales, quę ad id voluntarię repertę fuerint, ex earum Monaſteriis de Superiorum ſuorum licentia, aſſumi, & educi, ac in dicto erecto Monaſterio transferri, introducique debeant, perpetuó, vel ad tempus, prout eis videbitur, puellas in ritu, & diſciplina Regularibus inſtruendi gratia, quæ Moniales dietim in eorum Officij pro Fundatoris, ac eius heredum, & ſucceſſorum quorumcumque animæ ſalute, preces Deo Optimo Maximo offerre, & pro defunctis Pſalmum, De profundis, cum Oratione funebre recitare, necnon tabellam, in qua huius Operis, & dicti D. Reuerendiſſimi D. Fundatoris expreſſa mentio fiat in loco de facili inſpiciendo,

ciendo, sub ornatis verbis, dicto Reuerendissimo D. Fundatori bene visis, retinere debeant.

Puellę autem in Monasterium prædictũ pro tempore ingredi volentes, non recipiantur, nisi prius earum singulis, vltra cõgruam suppellectilem, eleemosinam scutorum ducentorum monetæ ad minus assignetur, in actu assignationis illius deponẽda, in Sacro Monte Pietatis Almę Vrbis; vsque ad emissã professionem puellæ in dies recepto eroganda, prout erogari statuit, deinceps emissa professione in emptionem tot locorum montium non vacabilium, sub nomine, ac ad fauorem Monasterii prędicti, quorum locorum montium acquirendorum ex eleemosynis introducendorum Monialium alienationem quamcumque, etiam alienationis vocabulo latissimè sumpto, expressè prohibuit, donec, & quousque locorum numerus adeò auctus fuerit, vt cum eorum pretio aliquis ager, siuè predium notabilis valoris in territorio N. aut ab eo parũ distante, præuia licẽtia Ordinarii loci, ac Officialium pro tempore dicti Monasterii, sub nomine, ac ad fauorem, vsumque & proprietatem Monasterii pręfati, acquiri valeat, sub expressa prohibitione alienationis illius, & similia inuestimenta sẽper, ac toties quoties fieri possint, quando aderit tantus locorum montium numerus, vt ex eorum pretio notabilis acquisitio vnitorum bono.um stabilium de licentia, vt supra fieri possit.

Insuper Fundator præfatus noluit, atque inuiolabiliter, statuit, quod sibi, quẽ Deus ad Nestoreos, annos peruenire permittat, & successiuè eius hęredibus, & successoribus quibuscumque in perpetuum, in infinitum liceat sex velatas puellas, ac binas seruientes, in bona tamen corporis, & mentis valetudine constitutas, ac deformitate siuè notabili defectu carentes in dictum Monasterium, absque alia eleemosyna, sed tantummodo cum sola pro cuiusq; earum vsu, congrua, & consueta suppellectili, etiam in principio ingressus aliarum in primo anno accipiendarum introducere, ac alias cuiusque earum locum per obitum, siue alias vacan. modo quo supra, sufficere, & subrogare; ita vt in dicto Monasterio semper, in perpetuum, & in infinitum Moniales sex velatę, ac bonæ seruiẽtes à Fundatore, et successiuè ab eius hæredibus, & successoribus, quibuscumque per lineam masculinam electę, ac nominatę, modo quo supra, vitam ducere, & degere debeant, quibus eligendis, & nominandis puellis præferre debeant semper, ac toties quoties nominatio, & electio fiet perpetuis futuris temporibus puellæ quouis modo, & gradu attinentes Fundator ac eius hæredibus, & successoribus quibuscumque.

Propterea, vt monasterium præfatum, illiusque personæ, sub ceteri Regulis, & Constitutionibus rectè, feliciter, ac prosperè in spiritualibus dirigantur, ac gubernentur, ipsi Reuerendissimo Domino N. omnimoda cura spectet, & pertineat Abbatissę, & Monialibus pro tempore Monasterii pręfati de idoneo Cappellano, necnon Confessore prouidere, qui in Ecclesia siue Capella dicti Monasterii missas, aliaque Diuina Officia celebret, illis in diuinis deseruiat, ipsamque Abbatissam, Moniales, ac earum singulas in suis confessionibus audire, & à quibusuis peccatis ac delictis, de quibus corde contritæ, & ore confessæ fuerint, quoties, oportuerit, iniuncta eis, pro modo culpę pœnitentia salutari, absoluere; illisque Sacramenta Ecclesiastica administrare valeat, ac de verbi Dei concionatore idoneo prouidere; nec non quæcumque statuta, Ordines Capitula, & Decreta eiusdem Monasterii. illiusque personarum curam, regimen, ac Monialium prædictarum receptionem, admissionem, ætatem, qualitates, victum, ac vestimentum, instructionem, directionem & disciplinam, ac modum, & formam Officiorum Diuinorum, Precum, Orationum & aliorum Suffragiorum recitandi, cõcernentia, ac alia vtilia, & necessaria, licita tamen, & honesta, Sacrisq; Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis non contraria, ab ipso Reuerendissimo Domino N. Antistite, pro tempore examinanda, & approbanda facere, edere, ac quoties pro rerum, ac temporum qualitate, siue alias expediens videbitur mutare, corrigere, moderari, reformare; ac alia etiam ex integro concedere.

Insuper ad prouidendum regimini, & gubernio dicti Monasterii, & eius temporalium bonorum enixè rogauit dominos sodales venerabilis sodalitatis Sancti Ioãnis de vt dignentur tres ex ipsis sodalibus vita, morumq; probitate ac rerum gerendarum experientia probatos, de-

trien-

triennio in triennium eligere,& deputare, emolumenta, tám ab ipso Reuerendissimo cum facultate quęcumque bona proprietatis census, redditus, iura, obuentiones, & D.Fundatore quàm ab alijs quibuscumque in perpetuum, ac simul, vel successiuè pro augumento bonorum dicti Monasterij, vt supra erecti,ac fundati,illiusque ac earundem Abbatissę, & Monialium pro tempore existentium, seú alicuius earum intuitu, tam ante, quam post ingressum, illorum qualitercumque,& quomodocumque elargienda, donanda, reliquenda, & eroganda, ex nunc, prout ex tunc, & è contra postquam elargita, donata, relicta, & ergata fuerint, possessionem realem, corporalem, & actualem capiendi, intrandi, & apprehendendi, captamque, & apprehensam retinendi, & continuandi, illasque locandi, dislocandi, arrendandi, regendi, gubernandi, & administrandi, necnon fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta, ex eis prouenientia, ac oblationes, & eleemosynas eidem Monasterio, illasque futuris Abbatissis, & Monialibus, pro tempore quomodolibet, & qualitercumque, per quoscumque elergitas, percipiendi, colligendi, leuandi, exigendi, recipiendi, & recuperandi, ac in dicti Monasterij, illiusq; pro tempore existentium Abbatissæ, & Monialiū communes vsus, vtilitatem, & necessitatem conuertēdi, Ministros, & Factores, Procuratores ad prędicta exequenda, ac etiam ad lites quascumque, pro tempore mouendas, agendi, defendēdi, pertractandi, in quouis iudicio, & coram quibusuis Iudicibus ac in quacumque instantia, prout in dies opportuerit, deputandi, & cōstituendi, ipsius Reuerendiss. D.N. Ciuitatis Episcopi licentia minimè requisita.

Quæ omnia, & singula præmissa, & in radicen. ac in præsenti instrumento contenta, & expressa, dictus Reuerendissimus D.Fundator, semper & perpetuò rata, grata, valida, & firma habere, & tenere; ac in nullo sub quouis prętextu, iure, titulo, causa, ingenio, & quæsito colore per se, vel alium seu alios, in iudicio, aut extra directè, aut indirectè contrafacere, dicere opponere, aut venire: alias vltra præmissa, etiam ad omnia damna. &c. teneri voluit. Pro quibus, &c. dictus Reuerendissimus D. Archiepiscopus seipsum, &c, bonaque, &c. ac iura, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis, &c. citra, &c. obligauit, &c. & ita tacto pectore, more prælatorum, iurauit. Super quibus, &c.

Concessio Ecclesiæ per Episcopum ordini Fratrum N.

ILlustriss. & Reuerendiss. D. Hieronymus N. Dei, & Apostolicę, Sedis gratia Episcopus B. cum consensu, & voluntate RR. DD. N. Præposit. & L. M. N. O. P. Q. & R. Canonicorum Ecclesiæ dictæ Ciuitatis capitulariter conuocatorum, & congregatorū in loco infrascripto de mandato eiusdem R. P. D. Episcopi pro infra scriptis peragēdis, & pertractandis ibidem præsentium, & infrascriptis omnibus consentientium asserens, & illis exponens, quod ipse D.Episcopus non semel, sed pluries fuit requisitus ex parte Prioris, & fratrum ordinis N. pro concessione infrascriptæ Ecclesiæ eis faciendæ pro cōstituendo conuentum dicti ordinis, super quo pluries habuit colloquium cum eisdem Præposito, & Canonicis considerantibus talē concessionem fore vtilem, & credere in vtilitatem totius fidelis populi dictæ Ciuitatis E. attentis laudabilibus meritis eorumdem Prioris, & fratrum, qui cum multiplici fructu, quem in Ecclesia Dei, doctrina, sermonibus, & claris exemplis conuersationis honestæ, & laudabilis vitæ attulerunt: ideo spontè, &c. Ecclesiam sancti N. positam in dicta Ciuitate B. iuxta &c. debitis pręcedentibus solemnitatibus tam de iure, quam consuetudine requisitis, ac omnibus melioribus modo, &c. cum omnibus, & singulis domibus, & casamentis, ac terris, ceterisque eius iuribus spiritualibus, & temporalibus prædictis DD. Priori, & fratribus, & ordini prędicto absentibus, Ven. P. fratre P. Prouinciali in prouincia Lombardię, vna mecum notario præsente, & pro eis legitimè stipulan. & recipien. pleno iure concessit, & concedit, ipsoque Priorem, & fratres, ac ipsum ven. fratrem P. stipulantem, & recipientem, vt supra, per anuli impositionem, quem suis tenebat manibus solemniter instituit de dicta Ecclesia, iuribus, bonis antedictis: dans, & concedens ex nunc eisdem Priori, & fratribus nunc, & qui pro tempore in ea fuerint, ipsius Ecclesię, iuriumq. & pertinentiarum prędicto-

ctorum liberam administrationem, reseruatis tamen præfato D. Episcopo, & cuicumque in Ecclesia prædicta successori omnibus Episcopalibus iuribus, ac annuo censu libræ vnius ceræ nouæ laboratæ, quam singulis annis in Vigilia Beatæ Mariæ mensis Septembris, eidem Episcopo cuicumque, & successori prædicto per dictos Priorem, & fratres, qui pro tempore in dicta Ecclesia erunt, soluen. in signum subiectionis, prout idem ven. frater P. nomine dictorum prioris, & fratrum soluere promisit, & iuramentum fidelitatis in manibus ipsius D. Episcopi, quo supra nomine, tactis scriptis, &c. præstitit, super quibus, &c.

Ex supradicta forma poteris elicere alias formas concessioni locis hospitalis, vel alterius cuiusui ordinis, seu religionis cum ampliori reseruatione iurium mensę Episcopali vel sine aliqua alia reseruation. Episcopi arbitratu, & alias mutatis mutandis, singula singulis congruè referendo, & debite adaptando.

Munus benedictionis, & consacrationis Abbatissæ.

IN Dei nomine, Amen, &c. Constituta venerabilis, & religiosa domina Ioanna (Dei gratia) Abbatissa Monasterij sanctæ Marię Ciuitatis, &c. ordinis sancti Benedicti, coram Reuerendo in Christo Patri, & domino D. Ioanne, &c. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia, Episcopo, &c. inter diuina Missarum solemnia, pontificalibus vestibus induto, & existente in eius Cathedrali Ecclesia; ad altare maius dictæ Ecclesiæ, dixit, & exposuit præfato domino Episcopo qualiter superioribus diebus vacante Abbatia dicti Monasterij, per decessum q. Ven. D. Fràcisca, &c. olim immediatè Abbatissæ dicti Monasterij, quæ extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum, capitulum dicti Monasterij volens prouidere de persona ad regimen dicti Monasterij, & Monialium, vnanimiter, & pari concordia, ac nemine discrepãte, solemniter elegit ipsam D. Ioannam Abbatissam, & pro Abbatissa dicti Monasterij, & ad regimen, & gubernium ipsius, & monialium in eo existentium, prout de dicta electione continetur in instrumento, rogato per N. &c. quę electio deinde confirmata fuit per præfatum D. Episcopum, prout de dicta confirmatione patet aliud publicum instrumentum manu N. notarij publici rogati, & stipulati. Propterea ad obseruationem iuris, ex debito officio ipsius D. Abbatissæ, cum instantia debita petiit à præfato D. Episcopo, quatenus de paterna benignitate dignetur, eidem D. Abbatissæ, munus benedictionis impendere; seruatis debitis solemnitatibus, & ritibus, in forma Ecclesiæ consueta; offerens se paratam iurare, & debitum fidelitatis iuramentum præstare in manibus prædicti D. Episcopi recipientis suo, & nomine Sanctissimi D. N. Papæ Clementis Papæ Octaui, ac sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, in forma debita; & alia dicere, & facere, ad quæ de iure tenetur. Qui D. Episcopus auditis, & intellectis superius expositis, & requisitis per præfatam D. Abbatissam, & visis instrumentis electionis, & confirmationis, de quibus supra, & visis videndis, quoniam honesta petentibus non est deneganndus assensus, prædictæ requisitioni annuen. auctoritate sua ordinaria principali, & prælibati Sanctissimi D. N. Papę, qua fungitur in hac parte, & aliis omnibus meliori modo, &c. debitis præcedentibus solemnitatibus, & ritibus, etiam substantialibus, tam iuris, quam facti, de iure, vel de consuetudine in similibus opportunis, & seruata forma Ecclesiæ, munus benedictionis, vt supra petitum, eidem Ioannæ ibidem præsenti, & humiliter flexis genibus, & deuotè acceptanti, impendidit, baculumq; pastoralem tradidit, & annulo digito eius, moris est, ipsam subarrauit, quo facto, præfata D. Ioanna Abbatissa, delato prius eidem iuramento, per pręfatum D. Episcopum, & ab ea manibus corporaliter tactis scripturis sacrosanctis, iurauit, & iurat in manibus præfati D. Episcopi stipulantis, & recipientis suo nomine, ac Prælibati Sanctissimi D. N. Papæ, & S.R.E. ac pręstitit, & præstat debitum fidelitatis solitum iuramentum, in forma solita. & consueta, à iure requisita. Et de prædictis omnibus prædictus D. Episcopus mandauit mihi notario, ipsa autem domina Abbatissa rogauit me notarium vt vnum, vel plura publicum, seu publica conficerem instrumenta præsentibus ibidẽ discretis viris D. N. & N. testibus, &c.

Forma impositionis primi lapidis fundamento Ecclesiæ, vel Hospitalis per Episcopum.

IN Dei nomine Amen, &c. Reuerendissimus D. in Christo pater dominus N

Dei

Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus, &c. existens in quodam petio terræ domini N. posita, &c. in quo dictus N. intendit ædificari facere de nouo Ecclesiam, seu Oratorium, vel Hospitale, prout fuerit, &c. sub vocabulo Beat Mariæ, & vnũ altare erigi in dicta Ecclesia; astante fidelium copiosa multitudine, pontificalibus vestibus indutus, cum aspersione aquę benedictę, & incenso, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, & ritibus, opportunis, & ipsis obseruatis, Christi nomine inuocato ad honorem Dei, & Beatę Marię Virginis in nomine S. Saluatoris, curiam finxit, & primum lapidem in fundamento ipsius Ecclesię, & altaris prædicti posuit. In cuius rei testimonium, dictus D. Episcopus mandauit mihi notario, & dictus N. rogauit me notarium vt de prædictis conficerem instrumentum præsentibus ibidem discretis viris DD. N. & O. testibus, &c.

Forma consecrationis Ecclesiæ, & Altaris.

IN Dei nomine Amen, &c. Reuerendissimus in Christo Pater D. N. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia, Episcopus, &c. existens in Ecclesia sancti Petri, &c. pontificalibus vestibus indutus, & attendens, & considerans, quod non locus hominem, sed homo locum bonis operibus sanctificare consueuerit, instante etiam, & requirente R. D. Presbytero Laurentio, &c. Rectore dictæ Ecclesiæ, ad laudem, & gloriam, honorem summi, & omnipotentis Dei, beatæ, & gloriosæ Virginis Mariæ matris eius, necnon beati Petri Apostoli, sub cuius vocabulo fundata fuit dicta Ecclesia, & eorum suffragio misericorditer implorato, omnibus melioribus modo, &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quam facti, etiam substantialibus in similibus opportunis, de iure, & consuetudine, cũ aspersione aquę benedictæ, & incensu, & sacræ vnctionis impressione, dictam Ecclesiam sancti Petri. &c. & altare maius in ea existens consecrandam, dedicandam, ac consecrandum, & dedicandum duxit, illam ac illud consecrauit, & dedicauit, seruatis in his debitis solemnitatibus, & ritibus, iuxta constitutione, & formam sanctæ matris Ecclesiæ, In cuius rei testimonium prædictus D. Episcopus mandauit mihi notario, & dictus presbiter Laurentius Rector prædictus rogauit me notarium, &c. vt supra. Et idem modus seruetur in consecratione alteris, opponendo, in qua parte Ecclesiæ sit situm; & aliis mutatis mutandis, &c.

Forma electionis Abbatissæ, factæ per Capitulum Monasterÿ.

IN Dei nomine. Amen. &c. Conuocato, & congregato Capitulo Monasterij S. Luciæ ciuitatis, &c. ordinis S. Benedicti, pro infrascripta peragenda electione, in loco infrascripto vbi pro negotiis dicti Monasterii conuocari consueuit, sono campanellæ, vt moris est: de mandato sororis Catherinę, &c. senioris Moniali, & priorissæ dicti Monasterii; in quo quidem Capitulo interfuerunt ipsa Cathrina, necnon D. F. G. D. omnes Moniales professæ dicti Monasterij; asserentes se esse maiorem, & saniorem partem dicti Capituli, & quod in dicto monasterio non extat alia monialis, quæ ad infrascripta possit, vel debeat commodè euocari prędictæ Ven. Priorissa dixit, et exposuit eisdẽ DD. Monialibus Capitulariter congregatis; quodq. Francisca olim immediate, Dei gratia Abbatissa dicti Monasterii, prout Deo placuit, vita occubuit, prout eis notum est; quia non expedit, ipsum Monasterium Abbatissæ regimine destitutum remanere, ne defectu Pastoris, Domini gregem lupus rapax inuadat, aut viduata Ecclesia aliquod Patiatur detrimentum: instituit igitur dicta D. Priorissa, ibidem in dicto Capitulo, cum præfati DD. Monialibus, vt ad electionem nouæ Abbatissæ deueniret; et eidem Monasterio de idonea, et vtili persona, per quam circumspecto regi et salubriter dirigi valeant, prouiderent, et dixit, et exposuit D. Ioanna, &c. monialis dicti Monasterii, quæ hactenus se legaliter, et honestissime gessit in dicto Monasterio, et cuius vita, moresq. probatissimi noti sunt ipsis omnibus DD. Monialibus, et Capitulo; sibi videtur quod si eligatur in Abbatissam dicti Monasterii, erit vtili dicto Monasterio. ac habilis, & idonea illius regimini, attenta eius laudabili vita, et moribus, ac sufficientia, et integritate ipsius, morumq. spiritualiam experientia, et prouidentia, et temporalium

cir-

circumspecta, & propterea cum instantia petijt ab ipsis DD. Monialibus, & Capitulo, quatenus in præmissis votum suum explicare velint; & eis placeat ad electionem dictæ dominæ Ioannæ deuenire: vel aliam quam optiorem cognouerint, ad regimen dicti monasterij. Quæ moniales, auditis propositis per dictam Priorissam responderunt, & dixerunt, quod post decessum dictę olim Abbatissę pluries tractarunt, & colloquium insimul habuerunt, de, & super præmissis, & habito diligenti tractu arbitratę sunt, & arbitrantur quod dicta domina Ioanna, accedentibus eius virtutibus, & benemeritis erit sufficiens, & idonea ad regimen dicti Monasterij & personarum ipsarū Monialium. Et propterea, ad euitandas quascunque rixas, seu prӕiudicia, quæ forte suboriri possent, ex diuturna vocatione dicti Abbatissatus, decreuerunt ad electionem nouæ Abbatissę deuenire. Vnde ibidem prædicte dominæ Priorissa, & Moniales capitulariter, vt supra congregatę, precedentibus inter eas pluribus tractatis, & colloquijs, habitoq. nunc diligenti scrutinio, accedente sancti Spiritus gratia, ipsius, & gloriosę Virginis Marię, ac beatæ Luciæ, sub cuius vocabolo dictum Monasterium fundatum est, nominibus, & suffragio inuocauit, vnanimiter, & concorditer, ac viua voce, sponte, & omnibus meliori modo &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus etiam substantialibus, tam iuris quam facti; in similibus opportunis, & tam de iure, quam de consuetudine requisitis; solemniter, & legitimè elegerunt, & eligunt dictam dominam Ioannam monialem, in Abbatissam dicti Monasterij ibidem presentem, & humiliter, ac deuotè electionem ipsam acceptantem, & suscipientem Quo facto præfata domina Priorissa, vna cum eis, Te Deum laudamus, more solito, cum cordis iubilo decantando, & pulsatione campanarum accedente, dictam D. Ioannam Abbatissam introduxit in Ecclesiam dicti Monasterij, & ipsam posuit, & induxit in tenuta, & possessione, seu quasi dicti Abbatissatus, per pannos, & cornu altaris dictæ Ecclesiæ, & funes campanæ eiusdem, assignando stallum, seu solitā sedem in Choro, & locum in Capitulo dicti Monasterii; & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fiere consueuerunt, & requiruntur, in signum vere tenutæ, & corporalis possessionis dicti Abbatissatus, iuriumq. & pertinentiarum suarum spiritualium, & temporalium. Et de prædictis Præfata D. Abbatissa & ipsę Moniales rogauerunt me notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum. Actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Instrumentum ingressus mulieris ad ordinem Monacatus.

IN Dei nomine Amen, &c. In meis, &c personaliter constitutæ venerabiles, & religiosæ mulieres DD. B. Abbatissa Monasterij N. soror M. & N. N. N. & M. sorores &c. Moniales dicti Monasterij capitulariter congregatæ in dicto Monasterio, ad sonum campanelię, vt moris est ipsorum, pro his, & alijs dicti Monasterij pertractandis negocijs; præsente Agatha filia P. ætatis, vt ipsa Agatha, vna cum P. eius patre ibidem præsente, asseruerunt 16 annorum completorum petente, & supplicante, cū consensu, & auctoritate dicti P. patris sui, & legitimi administratoris præsentis, & auctoritatem eidem præstantis, ad omnia, & singula infrascripta, omnibus suatione, & violentia cessantibus: receperunt ipsam Agatham in monialem, & sororem dicti eorum Monasterij, eamq. cætui aggregauerunt; quæ Agatha non vi, dolo malo, vel metu, aut suasione aliqua ducta, seu circumuenta, sed spontè, &c eleuatis, iunctisque manibus, dedicauit se Monasterio supradicto, quam Agatham predicta D. Abbatissa cum consensu, et voluntate supradictarum Monialium, recepit ipsam Agatham, ducendo ante altare Ecclesiæ dicti Monasterij, decantato hymno sancti Spiritus, scilicet Veni Creator Spiritus: et ipsius gratia humiliter inuocata, dicta D. Abbatissa ipsam expoliauit vestes sæculares (quibus erat induta) stantem genibus flexis ante dictū altare, et induit eā vestimēta monachalia, et solitum habitum Monasterij supradicti, promittens ei, cum consensu Monialium humilem victum, et vestitum dum ad seruitia, et in habitu monachali perseuerabit; & è conuerso idem D. P. pater dictę Agathæ dedit, et exbursauit in proprijs manibus dictæ dominæ Abbatissæ, ibidem præsentis, et recipientis, cum consensu dictarum Monialium, pro eleemosyna et dote d. Monasterii, et ipsius Agathæ, summam scutorum N. quæ in mei notarij, & testium infra-

infrascriptorum præsentia habuit, & recepit in prompta, & numerata pecunia, in tot paulis, & testonibus Papalibus, de quibus se benè contentam vocauit, exceptioni, &c. ad maiorem cautelam renunciauit quietauitq. &c. per pactum. &c. quę omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Renunciatio bonorum cum decreto Iudicis.

CORam magnifico, & Eximio I. V. D. Curiæ Capitolij, & in Rom. Cur. Iudice ordinario, & sedenti pro tribunali, super quadam sede lignea; quam ad actum infrascriptum peragendum tantum, pro suis idoneis loco, & tribunali elegit, & deputauit, ac in mei, &c. pręsentia personaliter constituta.

Nob. & honesta puella domina B. filia bo. me. N. & C. quæ sicut dicto D. Iudici exposuit per organnm mei notarii, sancti Spiritus inspiratione d[illegible] vult, & intendit vitam sanctimonialem ducere, in Ven. Monasterio sancti Laurentii in Pane, & perna, & inibi professionem emittere, & Altissimo perpetuò famulari, cum dote scutorum quingentorum monetæ de iul. decem pro scuto, & cum aconcio, seu bonis mobilibus scutorum centum quinquaginta similium; quæ dos est ex maioribus; quæ hucusque dicto monasterio dari sit solita. Volens ante dictę religionis ingressum, de bonis, & iuribus, quæ [illegible] quomodolibet obuenire possent, dispo[illegible], vt humanarum rerum iuribus omnino libera Deo optimo maximo feruentiori, & quietiori animo inseruire valeat. Sponte, &c. omni meliori modo, &c. cum interuentu, præsentia, & consensu magnificorum DD.

eius præsentium, & auctorizantium, & cum iuramento tactis, &c. affirmantium, his nullum habere interesse, & ea non tendere in præiudicium ipsius dominæ Iuliæ omnia, & singula bona auita, paterna, & matena, & alia quęcumque ad ipsam, etiam ratione supplementi legitimę, vel trebellianicę, & alias quomodolibet, & alio quouis titulo, causa, ratione, & successione, nunc, & pro tempore spectantia, & pertinentia, etiam si speciali nota digna essent, & in generaliter minimè comprehenderentur, ac omnia, & singula iura, & actiones sibi super dictis bonis quomodolibet, & qualitercumque competentia, & competentes, cō[m]petitura, & competituras cessit, renunciauit, & refutauit; ac irreuocabiliter, & inter viuos donauit, & titulo, puræ, & perfectæ donationis concessit, & tradidit.

Magnifico Domino N. eius germano fratri, cui magnifici DD. B. C. F. communes fratres pro agnationis conseruatione, & nob. N. familiæ decore, omnia eorum bona irreuocabiliter donarunt, præsenti, & stipulanti pro se, & eius hæredibus, & successoribus quibuscumque. Ad habendum, &c. ponens, &c. nullo iure, etc. Constituens, etc. dans licentiam, etc. et donec, etc.

Et hanc cessionem, renunciationem, refutationem, et donationem, ac omnia, & singula in hoc instrumento contenta, dicta D. Iulia, cum dictis consensu, et auctoritate fecit, et facere declarauit, dicto D. N. vt supra præsenti, etc. quia dixit, et affirmauit, se à dicto D. N. eius fratre decenter, et competenter fuisse dotatam, in dictis scutis quingentis, et pro acconcio, et bonis mobilibus in dictis scutis centum quinquaginta monetę de iul. decem pro scuto; et quia sic sibi de bonis, et iuribus prędictis libere, et liberaliter benefacere placuit, & placet. Promittens huiusmodi cessionem, renuciationem, refutationem, et donationem, tamquam bonas, et benefactas, perpetuò, seruare ratas, etc. et in nullo contrafacere, etc. easdem minimè reuocare, et renocari facere, quouis prætextu, et causa, etiam in corpore iuris clausa: renunciando desuper cum iuramento, quod tactis, etc. præstitit ad dicti D. Iudicis certiorationem beneficio l. 11. l. fi. C. de reuo. dona. ben. sen. cons. Vell. auth si qua mul. l. Ius. de fun. dot. statutis Almæ Vrbis, illorum nouis reformationibus, beneficio restitutionis in integrum ex quouis capite resultanti, et competenti cęterisque, etc. Et pro maiori huius cessionis, et donationis roboris firmitate, ead. D. Iulia cum dictis consensu, et auctoritate consensit illius insinuationi coram quouis Ro Cu. Iudice competente facienda; et ad illa insinuan. et in actis publicis redigen et redigi facien. constituit eius procuratorem, vt in rem propriam D. cum potestate substituen. et alijs facultatibus opportunis.

Pro quibus, etc. ita obseruandis dicta D Iulia, cum dictis consensu, et auctoritate obligauit se, et bona, et iura in forma Camerae

merę Apostolicę, cum clausulis citra, &c. renunciando, &c. iurauit, &c. Et prędictus magnificus D. Iudex, vt supra pro tribunali sedens, visis, & intellectis prædictis, & causa incognita, & diligenter inspecta, in, & super eisdem tamquam ritè, rectè, & legitime gestis, suam, & sui officij quo fungitur, auctoritatem ordinariam, & iudiciariam pariter, & decretum interponen. duxit, & solemniter interposuit, omni meliori modo, &c. suppletis, &c. super quibus, &c. actum Romę in præsentibus ibidem N. & N. quia Vna cum dicta D. B. proprij manibus subscripserunt, testibus, &c.

De Testamentis, & Codicillis. Cap. VI.

De Testamentorum Codicilis.

PEr præsens publicum instrumentum, quod dicitur in scriptis, pateat cunctis euidenter, & sit notum, quod Anno, &c. D.N. sanus diuina fauente clementia mente, corpore sensu, & intellectu, considerãs futuræ mortis euentum, & instabilem huius vitę nostræ cursum prospiciens, certum esse omnibus moriendum, incertum autem vbi, & quando, & quoniã timet (vt asseruit) ne forsan. ab hac luce ipsum ab intestato decedere contingat, & ob id inter eius posteros aliqua lis, & differentia exoriatur, aut exoriri possit, dum sibi bona animi corporisq. valetudo superest, tamquam verus, & fidelis Catholicus animæ suæ saluti consulere, rebusq. & bonis suis sibi a Deo collatis, vt decet prouidere, & ordinare volens, quoddam nuncupatum in scriptis testamentum clausum, & sigillatum inferius scriptum, & annotatum mihi notario infrascripto tradidit, & consignauit; Rogans, & requirens me eundem notarium infrascriptum, vt instrumentum prædictum reciperem, illudq. in meis scrineis, & capsis inter alias meas notas, & scripturas publicas fideliter custodirem, & nulli personæ; nisi de suo expresso consensu, & voluntate, seu post eius obitum, nisi ipso prius, coram Iudice ordinario competente ad instantiam interesse habentium, & citatis sua interesse putantibus, seruatisq. solennitatibus de iure requisitis exhibito, & producto, aperto vllatenus traderem, aut exhiberem aut aliquam fidem, seu instrumentum de eo darem, & infrascriptos ibidem astantes, vt sese prędicto testamento clauso suis nominibus subscriberent, illudq. etiam proprijs sigillis subsignarent, & testes huius rei rogauit. Super quibus omnibus, & singulis idem testator per me notarium subscriptum seruatis præmissis, ac suis loco, & tempore congruis vnum, vel plura publicum, seu publicam traderem, & conficerem Instrumenta. Cum septem testibus, & me notario, &c.

Testamentum in scriptis.

IN nomine Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Ego Antonius Massa Romanus Ciuis de Gallesio, quod est in Faliscis, Oppido oriundus: quoniam ridiculam semper existimaui illorum superstitionem, qui mali ominis esse putant, sano quempiam, & valente corpore hominem facere testamentum, quia potius omnibus nobis viuendum esse arbitror ita, vt singulis momentis morituris; præcipiente Saluatore nostro, vt vigilemus; quia nescimus, quando dominus domu veniet sero, an media nocte, mane, an galli cantu, ne cum repente venerit, inueniat nos dormientes. Vt sic omni tempore, videatur conueniens esse genus illud Testamentorũ, quod antiqui procinctum appellabant, eoque vtebantur in prælium exituri, quasi incerti, an redituri essent; Idcirco post eas, quas pro animæ salute, domini implorato præsidio, conabor præsto, ac paratas mihi esse cautiones: hoc quoque de his, quæ fortunæ appellãtur, bonis paratum esse volo mẽtis, voluntatisque meæ testimonium. Primum itaque, Leliæ, & Tarquiniæ natis, & alijs forsan nascituris filiabus meis relinquo aurea, quę scuta appellantur vulgo, mille, & ducenta, pro qualibet earum dum nuptæ ad maritos ibunt, & cedant pro singularum dotibus, & pro ijs, quæ vulgariter dicuntur, Acconcia: sed si contingat eas, quamlibet earum religionem profiteri, nec nubere velle, in eum casum, relinquo vnicuique earum scuta similia quadringenta, quantitas ea est pro victu religiosæ feminę plus, satis, soluenda sibi, dum professionem facient. Et in summis prædictis ipsas filias meas, respectiue, hæredes instituo. Ita quod plus vllo vnquã tẽpore de bonis meis petere non

possint. In reliquis vero vniuersis, & singulis bonis, actionibus, & iuribus quibuscumq. ad me spectant. & spectaturis, vniuersales mihi hæredes, instituo Angelum cognomento Thadæum, & Pacificum, cognomento Matthæum, natos & quoscūque alios forsan nascituros masculos legitimos, & naturales filios meos æquis portionibus: & si contineat aliquam, seu aliquas ex filiabus meis feminis prædictis in pupilari ætate, vel postea quandocumque sine filijs legitimis, & naturalibus, ex legitimo matrimonio procreatis, qui superstet, aut alijs descendentibus mori, sic morienti, seu morientibus substituo vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum, æquis portionibus, filios meos masculos, tunc extantes, ac defunctorum filios, nepotes, & descendentes, dando cuiuslibet defuncti filijs, nepotibus & descendentibus vnam tantummodo portionem, quam ipse defunctus habiturus esset, si viueret, ita vt, dictę sic morientes filię, non possit ex sibi superius relictis detrahere vllam quartam, neque falcidiam, neque trebellianicam, quarum quartarum detractionem bene certus de facultatibus meis, fieri omnino vero; sed omnia integra masculis, ac eorum liberis posterisuè debeant restituere; quia desidero conseruare aguationem, & nomen familiæ meæ, quę ex successione masculorum, & substantia fortunæ potissimum conseruantur. Et similiter si contingat mori, vel deficere ex ipsis filijs meis masculis vnum, vel plures, non superstitibus sibi filijs, aut filijs descendentibus masculis, legitimis, & naturalibus; ex legitimo matrimonio natis, non autem post natiuitatem, quoquomodo legitimatis tales enim aliter, qui legitimo constante matrimonio natos, parentum videlicet incontinentię, turbitudinisq. testimonia in hac mea successione agnosci nolo. sic morienti, seu morientibus substituto vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum superuiuentes tunc filios meos masculos, & defunctorum liberos, & masculos; ita quod omnes cuiuslibet defuncti liberi vna portione, loco videlicet sui parentis fruantur. istis autem sic morientibus prohibeo omnem penitus falcidię, trebellianicæq. detractionem quoniam, vt dixi, omnia integra seruari volo, superuiuentibus masculis. Cetera huius mei Testamenti, quod esse volo nūcupatiuum, & sine scriptis, ordino, & dispono, secundum quod in sequentibus huius folij duabus paginis, eadem mea manu descriptis, continentur, quas filo consutas, & meo sigillo signatas occlusi. Volens nihilominus, vt per quemcumque etiam nulla seruata solemnitate me mortuo possint aperiri, Immo & si ante apertę fuisse reperientur nolle propterea de contentis in eis, illarumq fide quicquam diminui, &c si vero (vt fuerunt humani casus) contingant omnes filios recedere, & eorum prolem masculinam, exāte prole ipsorum feminea: tunc si supererunt filiæ meæ vna, vel plures, illæ si voluerint, communicatis dotibus earum, succedant cum dictis, quę ex masculis extabunt feminis insimul, omnes pro virilibus partibus, & vt dici solet, in capita; alioquin femina quoque prole deficiente masculorum, in vniuersum succedant feminæ filię, & earum proles in stirpes. Præterea dictis meis filiis, & hæredibus, & discendentibus, & cuilibet eorum, in perpetuum prohibeo, atque interdico omnem, & quamcumq. alienationem, vocabulo alienationis etiam largissimè sumpto bonorum meorum immobilium, seu illorum partis, aut censuum perpetuorum, quos habeo, & hoc itidem facio, vt bona ipsa remaneat in familia, & per ea familiæ nomen sustineatur. & si aliqui ex eis, vel simul omnes, circa hoc contra fecerint, volo tales præsumptas alienationes esse irritas, & inualidas, quia nonnullos habeo perpetuos annuos census, emptos cum pacto facultatis redimendi si vero cōtingat illos, aut aliquem ex eis redimi, volo, quod pecuniæ prætii restituendi conuertantur in emptiones bonorum stabilium, quę surrogentur in locum dictorū censuum, & sit in omnibus, per omnia subiecta, & compræhensa sub hac mea dispositionè, &c Protestans autem, & defensores familię meæ rogo, vt dignentur esse, &c. Executores vero meæ voluntati esse volo, & vt esse velint, rogo egregios, &c. Quibus, & eorum cuilibet de facultatem, & omnem potestatem, talibus executoribus tam de iure competentem, quam de vsu tribui solitam Et hoc esse dico, & volo meum Testamentum, & vltimam voluntatem, quod, & quam valere volo, iure nuncupatiui testamenti,

quod

quod dicitur sine scriptis, & si forsan iure testamenti quamlibet ob causam non valeret, volo valere iure codicillorum, vel donationis causa mortis, & cuiuscumque alterius vltimæ voluntatis, & iuris, quo, qua, & quibus melius, & validius subsistere, & valere poterit. Sepulchri & exequiarum pompam, quia superuacaneã esse duco, eius mihi nulla est cura, tantum opto, vt corpus in sacro loco humetur, atque vt Christiano ritu id fiat, descripsi autem huius testamenti duo exẽpla, vt vnum sit penes me: alterum loco notulæ seu protocolli per notarium conseruetur. Actum, &c. præsentibus testibus, &c. ad præmissa per præfatum testatorem vocatis, rogatis & habitis. Et ego Petrus &c. Ideo præsens Instrumentum subscripsi.

Non poterit de huius mei testamenti validitate dubitari, propterea quod has duas paginas occlusas voluerim coram testibus legi cum satis sit lectam esse hæredum institutionem, & ea quæ sint in prima pagina l. iubemus, & l. hac consultissima, §. per nuncupationem, C. de testamentis l. Hæredes palam, ff. eo, & instit.co.§. si nam cetera quin sufficiat nuncupari per relationem ad aliud, nemo dubitat, l. si ita scripsero ff. de condi. & demonstr. l. quem hęredi. de reb. dub. & ibi Doct. Quinimo etiam ipsam hæredis institutionem, per relationem ad aliud certum, valere communis est opinio, quæ seruatur, vt dicit Paul. Castr. in d. l. hęredes, & in d. §. per nuncupationem, vbi est comm. & Alex. cons. 376. col. 2. & 3. lib. 5. & Soc. in d. l si ita scripsero, Afflictus dec Neap. 143. in fin. & late Card. Paris. cons. 19. lib. 3. Non potest autem, certior esse relatio, quam hæc per me facta descripta mea manu in eodem folio. Clementię autem Vxori simili modo, siue superstint filii siue non, volo restitui ducatos de carlenis 1300. quos habui ab ea nomine dotis, & quia portauit secum etiam capsas, cum acconcio subnominato, ualoris ducentorum similium ducatorum, & de rebus tunc pro acconcio computatis partem, & paucissimæ sunt vsu consumptæ, reliquię in manu sua extant qualescumque sint, pro eo quod tuli precio, sibi habeat, Ita quod dicti acconcii causa, quicquam amplius pętere non possit, lego & propterea sibi, & concedo omnes vestes, causa sua paratas, omniaque aurea ornamenta, & anulos, tã per me quam per consanguineos, & amicos meos olim sibi oblatos, & pecunias ad summam qiungentorum scutorum, ex illarum, illorumq. venditorum, & venditarum pretio, redactas, &c.

Forma aperitionis testamenti in scriptis, latius, quam diximus extensa.

CORam magnifico D. N. hon. Gubernatore Terræ, &c. pro tribunali sedente &c. meq. notario, & testibus infrascriptis, comparuit D. A. filius q. B. de dicta Terra asserens, & esponens; quod nuper de præsenti mense Martii, supradictus B. pater suum diem vitæ suæ clausit extremũ inuento suo vltimo ab eo condito in scriptis testamento, clauso, & sigillato, subscripto manu ipsius B. & etiã in subscriptionibus, & sigillis, vt in eo apparet, D. E. F. G. H. I. & K. de dicta Terra habentibus caracteres, in cera rubea impressos: in quo quidem testamento verisimiliter credit se ipsum A. esse institutum hæredem, cũ ipse B fuerit pater legitimus, & naturalis ipsius exponẽtis, & priusquã immisceat se hæreditati paternæ vellet scire commoda, & onera hæreditatis prædictæ Vnde petijt a dicto D. Gubernatore & iudice ordinario, vt supra pro tribunali sedente dictum testamentum aperiri mandari, ipsumq sic apertum, in publicam formam per me notarium redigi, ad ipsius interesse, seu aliorum hæredum, de quibus in dicto testamento. Quarè idem Gubernator, vt supra pro tribunali sedens, petitioni ipsius A. tanquã iustę annuen. præcipuè, quia, iuri, & æquitate conuenit, vltimas defunctorum voluntatis patefieri, ideo recepto in ipsius manibus supradicto testamento, sic clauso, & sigillato; quod testamentum hoc modo clausum, & ligatum erat scilicet superior pars cartæ erat plicata cum inferiori parte, & in parte inferiori erat subscriptio prima testatoris, quæ apparebat extrà plicaturãm, quæ sic dicit, Ego B, fateor istud esse vltimum meum testamentum, & manũ propria subscripsi, alias Ego N. &c. de mandato dicti B. me subscripsi, & sigillum meum in quadam cordula lineã per impressionem in cera rubea apposui, Deinde in eadem parte inferiori dictæ cartę erant très subscriptiones, seũ tribus sigillis in cordulis lineis in cerá ru-

to, & non alias, &c. de quo expresiè protestatus fuit, & protestatur, nonnullas ædes simul iunctas huius rei causa, vt dixit, jam dudum emptas cum viridario, ac alijs earum membris, & pertinentijs sitas in Vrbe confinatas in tali loco, vel si qui, &c. dicto futuro Monasterio, ac Monialibus pro tẽpore degentibus applicauit, ac titulo donationis irreuocabilis quę fit, & fieri dicitur inter viuos dedit, cessit, transtulit, & concessit: super quibus ædibus, ac uiridario, siue horto eis contiguo, membrisq; iuribus pertinentijs, iurisdictionibus, vsibus, commoditatibus, ac adiacentijs earundem vniuersis cessit, ac transtulit ad fauorem Monasterii, ac Monialium prædictarum omnia iura, omnesque actiones, &c. nullo iure, nullaque actione sibi desuper de cætero reseruatis, sed omnibus in dictarum futuri Monasterij, ac Monialium fauorem penitus translatis, ad habendum, &c. Ponens, &c. constituẽs, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. constituit, &c.

Quas ædes, vt supra applicatas promisit dictus Reuerendissimus D.N. vel opportuna restauratione, & fabrica ad forma Monasterii redigere, aut si sibi magis expedire videbitur, eas funditus distruere, ac solo ęquare, & in earum fundo, ac solo ędes ad Monasterij formam capaces, pro commoda habitatione triginta Monialium ad minus, vna cum Ecclesia, siue capella pro diuini cultus vsu fundare, & extruere facere ac sufficientem supellectilem, vtensilia, paramenta, ornamenta, resq, alias ad diuini cultus, ac earundem Monialium vsum necessarias prouidere.

Et vt Moniales pro tempore degentes in Monasterio prędicto possint, & valeant ea, quę ad earum substentationem fuerint in dies necessaria prouidere, ac onera eis incumbentia supportare, promisit ante dicti Monasterii perfectione emere, sub nomini, ac Monialium prædictarum, tot loca montium non vacabilium Romæ, quorum redditus, fructus ac prouentus, quot annis constituant scuta trecenta monetę, quæ cẽseantur, & sint applicata, prout ex nunc, prout ex tunc, ac è contra, ac pro dum, & quando empta fuerint, applicauit pro dote dicti Monasterii, ac Monialium, quę de dictis fructibus ad effectum prædictum disponere valeant.

Quod si vmquam contigerit loca montium prædicta extinguit, siue redimi, debeat toties, quoties contigerit, eorum pretium erogari in emptionem aliorum locorum montium nonvacabilium, aut annuorum censuum, prout se occasio præbuerit modo, quo supra. Ita vt in quocumque inuestimento, siue reinuestimento pretii prædicti fieri debeat expressa mentio, quod sit de pecunijs profectis a dicto Reuerendissimo D. N. fundatore, ac de huiusmodi instrumẽto, die, & anno, quibus fuit celebratum, ac de Notario de eo rogato.

In quo Monastario recepi, & admitti debeant duodecim puellæ intra annum, post eius perfectionem, & deinde recipiantur, vsque ad completum numerum prędictarum tringinta Monialium, in vna aut pluribus vicibus, prout occasio in dies se offert, & prout ipsi Reuerendissimo Domino Fundatori videbitur melius expedire, qui numerus possit etiam augeri, Monasterij facultates id tulerint arbitrio Reuerendissimi Fundatoris, ipsius Monasterij, pro tempore Rectorem.

Puellæ autem in dicto Monasterio recipiendę, honestis parentibus ortæ sint, quę habitum per alias Moniales Ordinis Sacti Augustini gestari solitum, suscipere, & Anno probationis elapso professionem regularem, per eas emitti consuetam in manibus Abbatissę, pro tempore emittere, nec non perpetuuam clausurm, regularia instituta eiusdem Ordinis S. Augustini seruare, diuinisq; Officiis, & Laudibus insistere debeant.

Pro Monialium autem in dicto Monasterio introducendarum fęlici directione, ac in ritu, & disciplina Regularibus instructione, duę, aut plures, si opus fuerit, & eiusdem, vel alterius Ordinis Regularis Obseruantiæ Moniales, quę ad id voluntarię repertę fuerint, ex earum Monasteriis de Superiorum suorum licentia, assumi, & educi, ac in dicto erecto Monasterio transferri, introducique debeant, perpetuó, vel ad tempus, prout eis videbitur, puellas in ritu, & disciplina Regularibus instruendi gratia, quæ Moniales dietim in eorum Officij pro Fundatoris, ac eius heredum, & successorum quorumcunque animæ salute, preces Deo Optimo Maximo offerre, & pro defunctis Psalmum, De profundis, cum Oratione funebre recitare, necnon tabellam, in qua huius Operis, & dicti D. Reuerendissimi D. Fundatoris expressa mentio fiat in loco de facili inspiciendo,

ciendo, sub ornatis verbis, dicto Reuerendissimo D. Fundatori bene visis, retinere debeant.

Puellę autem in Monasterium prædictũ pro tempore ingredi volentes, non recipiantur, nisi prius earum singulis, vltra cõgruam suppellectilem, eleemosinam scutorum ducentorum monetæ ad minus assignetur, in actu assignationis illius deponẽda, in Sacro Monte Pietatis Almę Vrbis; vsque ad emissã professionem puellæ in dies recepto eroganda, prout erogari statuit, deinceps emissa professione in emptionem tot locorum montium non vacabilium, sub nomine, ac ad fauorem Monasterii prędicti, quorum locorum montium acquirendorum ex eleemosynis introducendorum Monialium alienationem quamcumque, etiam alienationis vocabulo latissimè sumpto, expressè prohibuit, donec, & quousque locorum numerus adeò auctus fuerit, vt cum eorum pretio aliquis ager, siuè predium notabilis valoris in territorio N. aut ab eo parũ distante, præuia licẽtia Ordinarii loci, ac Officialium pro tempore dicti Monasterii, sub nomine, ac ad fauorem, vsumque & proprietatem Monasterii prędicti, acquiri valeat, sub expressa prohibitione alienationis illius, & similia inuestimenta sẽper, ac toties quoties fieri possint, quando aderit tantus locorum montium numerus, vt ex eorum pretio notabilis acquisitio vnitorum bonorum stabilium de licentia, vt supra fieri possit.

Insuper Fundator præfatus noluit, atque inuiolabiliter, statuit, quod sibi, quẽ Deus ad Nestoreos, annos peruenire permittat, & successiuè eius hęredibus, & successoribus quibuscumque in perpetuum, in infinitum liceat sex velatas puellas, ac binas seruientes, in bona tamen corporis, & mentis valetudine constitutas, ac deformitate siuè notabili defectu carentes in dictum Monasterium, absque alia eleemosyna, sed tantummodo cum sola pro cuiusq; earum vsu, congrua, & consueta suppellectili, etiam in principio ingressus aliarum in primo anno accipiendarum introducere, ac alias cuiusque earum locum per obitum, siue alias vacan. modo quo supra, sufficere, & subrogare; ita vt in dicto Monasterio semper, in perpetuum, & in infinitum Moniales sex velatę, ac bonæ seruiẽtes à Fundatore, et successiuè ab eius hæredibus, & successoribus, quibuscumque per lineam masculinam electę, ac nominatę, modo quo supra, vitam ducere, & degere debeant, quibus eligendis, & nominandis puellis præferre debeant semper, ac toties quoties nominato, & electio fiet perpetuis futuris temporibus puellæ quouis modo, & gradu attinentes Fundatori ac eius hæredibus, & successoribus quibuscumque.

Propterea, vt monasterium præfatum, illiusque personæ, sub ceteri Regulis, & Constitutionibus reetè, feliciter, ac prosperè in spiritualibus dirigantur, ac gubernentur, ipsi Reuerendissimo Domino N. omnimoda cura spectet, & pertineat Abbatissę, & Monialibus pro tempore Monasterii pręfati de idoneo Cappellano, necnon Confessore prouidere, qui in Ecclesia siue Capella dicti Monasterii missas, aliaque Diuina Officia celebret, illis in diuinis deseruiat, ipsamque Abbatissam, Moniales, ac earum singulas in suis confessionibus audire, & à quibusuis peccatis ac delictis, de quibus corde contritæ, & ore confessæ fuerint, quoties, oportuerit, iniuncta eis, pro modo culpę pœnitentia salutari, absoluere; illisque Sacramenta Ecclesiastica administrare valeat, ac de verbi Dei concionatore idoneo prouidere; nec non quæcumque statuta, Ordines Capitula, & Decreta eiusdem Monasterii, illiusque personarum curam, regimen, ac Monialium prædictarum receptionem, admissionem, ætatem, qualitates, victum, ac vestimentum, instructionem, directionem & disciplinam, ac modum, & formam Officiorum Diuinorum, Precum, Orationum & aliorum Suffragiorum recitandi, cõcernentia, ac alia vtilia, & necessaria, licita tamen, & honesta, Sacrisq; Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis non contraria, ab ipso Reuerendissimo Domino N. Antistite, pro tempore examinanda, & approbandas facere, edere, ac quoties pro rerum, ac temporum qualitate, siue alias expediens videbitur matare, corrigere, moderari, reformare ac alia etiam ex integro concedere.

Insuper ad prouidendum regimini, & gubernio dicti Monasterii, & eius temporalium bonorum enixè rogauit dominos sodales venerabilis sodalitatis Sancti Ioãnis de vt dignentur tres ex ipsis sodalibus vita, morumq; probitate ac rerum gerendarum experientia probatos, de trien-

triennio in triennium eligere,& deputare, emolumenta, tám ab ipso Reuerendissimo cum facultate quęcumque bona proprietatis census, redditus, iura, obuentiones, & D.Fundatore quàm ab alijs quibuscumque in perpetuum, ac simul, vel successiuè pro augumento bonorum dicti Monasterij, vt supra erecti, ac fundati, illiusque ac earundem Abbatissę, & Monialium pro tempore existentium, seú alicuius earum intuitu, tam ante, quam post ingressum, illorum, qualitercumque, & quomodocumque elargienda, donanda, reliquenda, & eroganda, ex nunc, prout ex tunc, & è contra, postquam elargita, donata, relicta, & ergata fuerint, possessionem realem, corporalem, & actualem capiendi, intrandi, & apprehendendi, captamque, & apprehensam retinendi, & continuandi, illasque locandi, dislocandi, arrendandi, regendi, gubernandi, & administrandi, necnon fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta, ex eis prouenientia, ac oblationes, & eleemosynas eidem Monasterio, illasque futuris Abbatissis, & Monialibus, pro tempore quomodolibet, & qualitercumque, per quoscumque elergitas, percipiendi, colligendi, leuandi, exigendi, recipiendi, & recuperandi, ac in dicti Monasterij, illiusq; pro tempore existentium Abbatissæ, & Monialiū communes vsus, vtilitatem, & necessitatem conuertēdi, Ministros, & Factores, Procuratores ad prędicta exequenda, ac etiam ad lites quascumque, pro tempore mouendas, agendi, defendēdi, pertractandi, in quouis iudicio, & coram quibusuis Iudicibus ac in quacumque instantia, prout in dies opportuerit, deputandi, & cōstituendi, ipsius Reuerendiss. D.N. Ciuitatis Episcopi licentia minimè requisita.

Quæ omnia, & singula præmissa, & in radicen. ac in præsenti instrumento contenta, & expressa, dictus Reuerendissimus D.Fundator, semper & perpetuò rata, grata, valida, & firma habere, & tenere; ac in nullo sub quouis prętextu, iure, titulo, causa, ingenio, & quæsito colore per se, vel alium seu alios, in iudicio, aut extra directè, aut indirectè contrafacere, dicere, opponere, aut venire: alias vltra præmissa, etiam ad omnia damna. &c. teneri voluit. Pro quibus, &c. dictus Reuerendissimus D. Archiepiscopus seipsum, &c, bonaque, &c. ac iura, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis, &c. citra, &c. obligauit, &c. & ita tacto pectore, more prælatorum, iurauit. Super quibus, &c.

Concessio Ecclesiæ per Episcopum ordini Fratrum N.

ILlustriss. & Reuerendiss. D. Hieronymus N. Dei, & Apostolicę, Sedis gratia Episcopus B. cum consensu, & voluntate RR. DD. N. Præposit. & L. M. N. O. P. Q. & R. Canonicorum Ecclesiæ dictæ Ciuitatis capitulariter conuocatorum, & congregatorū in loco infrascripto de mandato eiusdem R. P. D. Episcopi pro infrascriptis peragēdis, & pertractandis ibidem præsentium, & infrascriptis omnibus consentientium afferens, & illis exponens, quod ipse D.Episcopus non semel, sed pluries fuit requisitus ex parte Prioris, & fratrum ordinis N. pro concessione infrascriptæ Ecclesiæ eis faciendæ pro cōstituendo conuentum dicti ordinis, super quo pluries habuit colloquium cum eisdem Præposito, & Canonicis considerantibus talē concessionem fore vtilem, & credere in vtilitatem totius fidelis populi dictæ Ciuitatis E. attentis laudabilibus meritis eorumdem Prioris, & fratrum, qui cum multiplici fructu, quem in Ecclesia Dei, doctrina, sermonibus, & claris exemplis conuersationis honestæ, & laudabilis vitæ attulerunt: ideo spontè, &c. Ecclesiam san. cti N. positam in dicta Ciuitate B. iuxta &c. debitis pręcedentibus solemnitatibus tam de iure, quam consuetudine, requisitis, ac omnibus melioribus modo, &c. cum omnibus, & singulis domibus, & casamentis, ac terris, ceterisque eius iuribus spiritualibus, & temporalibus prædictis DD. Priori, & fratribus, & ordini prędicto absentibus, Ven. P. fratre P. Prouinciali in prouincia Lombardię, vna mecum notario præsente, & pro eis legitimè stipulan. & recipien. pleno iure concesit, & concedit, ipsoque Priorem, & fratres, ac ipsum ven. fratrem P. stipulantem, & recipientem, vt supra, per anuli impositionem, quem suis tenebat manibus solemniter instituit de dicta Ecclesia, iuribus, bonis antedictis: dans, & concedens ex nunc eisdem Priori, & fratribus nunc, & qui pro tempore in ea fuerint, ipsius Ecclesię, iuriumq. & pertinentiarum prędicto-

Bonorum liberam administrationem, reseruatis tamen præfato D. Episcopo, & cuicumque in Ecclesia prædicta successori omnibus Episcopalibus iuribus, ac annuo censu libræ vnius ceræ nouæ laboratæ, quam singulis annis in Vigilia Beatæ Mariæ mensis Septembris, eidem Episcopo cuicumque, & successori prædicto per dictos Priorem, & fratres, qui pro tempore in dicta Ecclesia erunt, soluen. in signum subiectionis, prout idem ven. frater P. nomine dictorum prioris, & fratrum soluere promisit, & iuramentum fidelitatis in manibus ipsius D. Episcopi, quo supra nomine, tactis scriptis, &c. præstitit, super quibus, &c.

Ex supradicta forma poteris elicere alias formas concessionis locis hospitalis, vel alterius cuiusuis ordinis, seu religionis cum ampliori reseruatione iurium mensę Episcopali vel sine aliqua alia reseruatione. Episcopi arbitratu, & alias mutatis mutandis, singula singulis congruè referendo, & debite adaptando.

Munus benedictionis, & consacrationis Abbatissæ.

IN Dei nomine, Amen, &c. Constituta venerabilis, & religiosa domina Ioanna (Dei gratia) Abbatissa Monasterij sanctę Marię Ciuitatis, &c. ordinis sancti Benedicti, coram Reuerendo in Christo Patre, & domino D. Ioanne, &c. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia, Episcopi &c. inter dicta Missarum solemnia, pontificalibus vestibus induto, & existente in eius Cathedrali Ecclesia; ad altare maius dictæ Ecclesiæ, dixit, & exposuit præfato domino Episcopo qualiter superioribus diebus vacante Abbatia dicti Monasterij, per decessum q. Ven. D. Fràciscæ, &c. olim immediatè Abbatissæ dicti Monasterij, quæ extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum, capitulum dicti Monasterij volens prouidere de persona ad regimen dicti Monasterij, & Monialium, vnanimiter, & pari concordia, ac nemine discrepàte, solenniter elegit ipsam D. Ioannam Abbatissam, & pro Abbatissa dicti Monasterij, & ad regimen, & gubernium ipsius, & monialium in eo existentium, prout de dicta electione continetur in instrumento, rogato per N. &c. quę electio deinde confirmata fuit per præfatum D. Episcopum, prout de dicta confirmatione patet aliud publicum instrumentum manu N. notarij publici rogati, & stipulati. Propterea ad obseruationem iuris, ex debito officio ipsius D. Abbatissæ, cum instantia debita petiit à præfato D. Episcopo, quatenus de paterna benignitate dignetur, eidem D. Abbatissæ, munus benedictionis impendere; seruatis debitis solemnitatibus, & ritibus, in forma Ecclesiæ consueta, offerens se paratam iurare, & debitum fidelitatis iuramentum præstare in manibus prædicti D. Episcopi recipientis suo, & nomine Sanctissimi D. N. Papæ Clementis Papæ Octaui, ac sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, in forma debita; & alia dicere, & facere, ad quæ de iure tenetur. Qui D. Episcopus auditis, & intellectis superius expositis, & requisitis per præfatam D. Abbatissam, & visis instrumentis electionis, & confirmationis, de quibus supra, & visis videndis, quoniam honesta petentibus non est denegandus assensus, prædictæ requisitioni annuen. auctoritate sua ordinaria principali, & prælibati Sanctissimi D. N. Papę, qua fungitur in hac parte, & aliis omnibus meliori modo, &c. debitis præcedentibus solemnitatibus, & ritibus, etiam substantialibus, tam iuris, quam facti, de iure, vel de consuetudine in similibus opportunis, & seruata forma Ecclesiæ, munus benedictionis, vt supra petitum, eidem Ioannæ ibidem præsenti, & humiliter flexis genibus, & deuotè acceptanti, impendidit, baculumq; pastoralem tradidit, & annulo digito eius, moris est, ipsam subarrauit, quo facto, præfata D. Ioanna Abbatissa, delato prius eidem iuramento, per pręfatum D. Episcopum, & ab ea manibus corporaliter tactis scripturis sacrosanctis, iurauit, & iurat in manibus præfati D. Episcopi stipulantis, & recipientis suo nomine, ac Pręlibati Sanctissimi D. N. Papæ, & S.R.E. ac pręstitit, & præstat debitum fidelitatis solitum iuramentum, in forma solita, & consueta, à iure requisita. Et de prædictis omnibus prædictus D. Episcopus mandauit mihi notario, ipsa autem domina Abbatissa rogauit me notarium vt vnum, vel plura publicum, seu publica conficerem instrumenta, pręsentibus ibidè discretis viris D. N. & N. testibus, &c.

Forma impositionis primi lapidis fundamento Ecclesiæ, vel Hospitalis per Episcopum.

IN Dei nomine Amen, &c. Reuerendissimus D. in Christo pater dominus N. Dei

Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus, &c. existens in quodam petio terræ domini N. posita, &c. in quo dictus N. intendit ædificari facere de nouo Ecclesiam, seu Oratorium, vel Hospitale, prout fuerit, &c. sub vocabulo Beatæ Mariæ, & vnũ altare erigi in dicta Ecclesia; astante fidelium copiosa multitudine, pontificalibus vestibus indutus, cum aspersione aquę benedictę, & incenso, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, & ritibus, opportunis, & ipsis obseruatis, Christi nomine inuocato ad honorem Dei, & Beatę Marię Virginis in nomine S. Saluatoris, curiam finxit, & primum lapidem in fundamento ipsius Ecclesię, & altaris prædicti posuit. In cuius rei testimonium, dictus D. Episcopus mandauit mihi notario, & dictus N. rogauit me notarium vt de prædictis conficerem instrumentum præsentibus ibidem discretis viris DD. N. & O. testibus, &c.

Forma consecrationis Ecclesiæ, & Altaris.

IN Dei nomine Amen, &c. Reuerendissimus in Christo Pater D. N. Dei & Apostolicæ Sedis gratia, Episcopus, &c. existens in Ecclesia sancti Petri, &c pontificalibus vestibus indutus, & attendens, & considerans, quod non locus hominem, sed homo locum bonis operibus sanctificare consueuerit, instante etiam, & requirente R.D. Presbytero Laurentio, &c Rectore dictæ Ecclesiæ, ad laudem, & gloriam, honorem summi, & omnipotentis Dei, beatæ, & gloriosæ Virginis Mariæ matris eius, necnon beati Petri Apostoli, sub cuius vocabulo fundata fuit dicta Ecclesia, & eorum suffragio misericorditer implorato, omnibus melioribus modo, &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quam, facti, etiam substantialibus in similibus opportunis, de iure, & consuetudine, cũ aspersione aquę benedictæ, & incensu, & sacræ vnctionis impressione, dictam Ecclesiam sancti Petri. &c. & altare maius in ea existens consecrandam, dedicandam, ac consecrandum, & dedicandum duxit, illam ac illud consecrauit, & dedicauit, seruatis in his debitis solemnitatibus, & ritibus, iuxta constitutione, & formam sanctæ matris Ecclesiæ, In cuius rei testimonium prædictus D. Episcopus mandauit mihi notario, & dictus presbiter Laurentius Rector prædictus rogauit me notarium &c. vt supra. Et idem modus seruetur in consecratione alteris, opponendo, in qua parte Ecclesiæ sit situm; & aliis mutatis mutandis, &c.

Forma electionis Abbatissæ, facta per Capitulum Monasterij.

IN Dei nomine. Amen &c. Conuocato, & congregato Capitulo Monasterij S. Luciæ ciuitatis, &c. ordinis S. Benedicti, pro infrascripta peragenda electione, in loco infrascripto vbi pro negotiis dicti Monasterii conuocari consueuit, sono campanellæ, vt moris est: de mandato sororis Catherinę, &c. senioris Monialis, & priorissæ dicti Monasterii; in quo quidem Capitulo interfuerunt ipsa Catharina, necnon D.F.G.D omnes Moniales professæ dicti Monasterij; asserentes se esse maiorem, & sauiorem partem dicti Capituli. & quod in dicto monasterio non extat alia monialis, quæ ad infrascripta possit, vel debeat commodè euocari. pędictæ Ven. Priorissa dixit, et exposuit eisdē DD. Monialibus Capitulariter congregatis; quodq. Francisca olim immediate, Dei gratia Abbatissa dicti Monasterii, prout Deo placuit, vita occubuit, prout eis notum est; quia non expedit, ipsum Monasterium Abbatissæ regimine destitutum remanere, ne defectu Pastoris, Domini gregem lupus rapax inuadat, aut vidua ta Ecclesia aliquod Patiatur detrimentum: instituit igitur dicta D. Priorissa, ibidem in dicto Capitulo, cum præfati DD. Monialibus, vt ad electionem nouæ Abbatissæ deueniret; et eidem Monasterio de idonea et vtili persona, per quam circumspecto regi. et salubriter dirigi valeant, prouideret, et dixit, et exposuit D. Ioanna, &c. monialis dicti Monasterii, quæ hactenus se legaliter, et honestissime gessit in dicto Monasterio, et cuius vita, moresq. probatissimi noti sunt ipsis omnibus DD. Monialibus, et Capitulo; sibi videtur quod si eligatur in Abbatissam dicti Monasterii, erit vtili dicto Monasterio. ac habilis, & idonea illius regimini, attenta eius laudabili vita, et moribus, ac sufficientia, et integritate ipsius, morumq. spiritualium experientia, et prouidentia, et temporalium

cir-

circumspecta, & propterea cum instantia petijt ab ipsis DD. Monialibus, & Capitulo, quatenus in præmissis votum suum explicare velint; & eis placeat ad electionem dictæ dominæ Ioannæ deuenire: vel aliam quam optiorem cognouerint, ad regimen dicti monasterij. Quæ moniales, auditis prepositis per dictam Priorissam responderunt, & dixerunt, quod post decessum dictę olim Abbatissę pluries tractarunt, & colloquium insimul habuerunt, de, & super præmissis, & habito diligenti tractu arbitratę sunt, & arbitrantur quod dicta domina Ioanna, accedentibus eius virtutibus, & benemeritis erit sufficiens, & idonea ad regimen dicti Monasterij & personarum ipsarū Monialium. Et propterea, ad euitandas quascunque rixas, seu prçiudicia, quæ forte suboriri possent, ex diuturna vocatione dicti Abbatissatus, decreuerunt ad electionem nouæ Abbatissę deuenire. Vnde ibidem prædictę dominæ Priorissa, & Moniales capitulariter, vt supra congregatę, precedentibus inter eas pluribus tractatis, & colloquijs, habitoq. nunc diligenti scrutinio, accedente sancti Spiritus gratia, ipsius, & gloriosę Virginis Marię, ac beatæ Luciæ, sub cuius vocabolo dictum Monasterium fundatum est, nominibus, & suffragio inuocauit, vnanimiter, & concorditer, ac viua voce. sponte, & omnibus meliori modo &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus etiam substantialibus, tam iuris quam facti; in similibus opportunis, & tam de iure, quam de consuetudine requisitis; solemniter, & legitimè elegerunt, & eligunt dictam dominam Ioannam monialem. in Abbatissam dicti Monasterij ibidem presentem, & humiliter, ac deuotè electionem ipsam acceptantem, & suscipientem Quo facto præfata domina Priorissa, vna cum eis, Te Deum laudamus, more solito, cum cordis iubilo decantando, & pulsatione campanarum accedente, dictam D. Ioannam Abbatissam introduxit in Ecclesiam dicti Monasterij, & ipsam posuit, & induxit in tenuta, & possessione, seu quasi dicti Abbatissatus, per pannos, & cornu altaris dictæ Ecclesiæ, & funes campanæ eiusdem, assignando stallum, seu solitā sedem in Choro, & locum in Capitulo dicti Monasterii; & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fiere consueuerunt, & requiruntur, in signum vere tenutæ, & corporalis possessionis dicti Abbatissatus, iuriumq. & pertinentiarum suarum. spiritualium, & temporalium. Et de predictis Præfata D. Abbatissa & ipsę Moniales rogauerunt me notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum. Actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Instrumentum ingressus mulieris ad ordinem Monacatus.

IN Dei nomine Amen, &c. In meis, & personaliter constitutæ venerabiles, & religiosæ mulieres DD. B. Abbatissa Monasterij N. soror M. & N. N. N. & M. sorores &c. Moniales dicti Monasterij capitulariter congregatæ in dicto Monasterio, ad sonum campanelle, vt moris est ipsorum, pro his, & alijs dicti Monasterij pertractandis negocijs; præsente Agatha filia P. ætatis, vt ipsa Agatha, vna cum P. eius patre ibidem præsente, asseruerunt 16 annorum completorum petente, & supplicante, cū consensu, & auctoritate dicti P. patris sui, & legitimi administratoris præsentis, & auctoritatem eidem præstantis, ad omnia, & singula infrascripta, omnibus suatione, & violentia cessantibus: receperunt ipsam Agatham in monialem, & sororem dicti eorum Monasterij, eamq. cætui aggregauerunt; quæ Agatha non vi, dolo malo, vel metu, aut suasione aliqua ductę, seu circumuenta, sed spontè, & eleuatis, iunctisque manibus, dedicauit se Monasterio supradicto, quam Agatham predicta D. Abbatissa cum consensu, et voluntate supradictarum Monialium, recepit ipsam Agatham, ducendo ante altare Ecclesiæ dicti Monasterij, decantato hymno sancti Spiritus, scilicet Veni Creator Spiritus: et ipsius gratia humiliter inuocata, dicta D. Abbatissa ipsam expoliauit vestes sæculares (quibus erat induta) stantem genibus flexis ante dictū altare, et induit eā vestimēta monachalia, et solitum habitum Monasterij supradicti, promittens ei, cum consensu Monialium humilem victum, et vestitum dum ad seruitia, et in habitu monachali perseuerabit; & è conuerso idem D. P. pater dictę Agathæ dedit, et exbursauit in proprijs manibus dictæ dominæ Abbatissæ, ibidem præsentis, et recipientis, cum consensu dictarum Monialium, pro eleemosyna et dote d. Monasterii. et ipsius Agathæ, summam scutorum N. quæ in mei notarij, & testium infra-

infrascriptorum præsentia habuit, & recepit in prompta, & numerata pecunia, in tot paulis, & testonibus Papalibus, de quibus se bene contentam vocauit, exceptioni, &c. ad maiorem cautelam renunciauit quietauitq. &c. per pactum, &c. quę omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Renunciatio bonorum cum decreto Iudicis.

CОram magnifico, & Eximio I. V. D. Curiæ Capitolij, & in Rom. Cur. Iudice ordinario, & sedenti pro tribunali, super quadam sede lignea; quam ad actum infrascriptum peragendum tantum, pro suis idoneis loco, & tribunali elegit, & deputauit, ac in mei, &c. pręsentia personaliter constituta.

Nob. & honesta puella domina B. filia bo. me. N. & C. quæ sicut dicto D. Iudici exposuit per organum mei notarii, sancti Spiritus inspiratione d[illegible] vult, & intendit vitam sanctimonialem ducere, in Ven. Monasterio sancti Laurentii in Pane, & perna, & inibi professionem emittere, & Altissimo perpetuò famuliari, cum dote scutorum quingentorum monetæ de iul. decem pro scuto, & cum aconcio, seu bonis mobilibus scutorum centum quinquaginta similium; quæ dos est ex maioribus; quæ hucusque dicto monasterio dari sit solita. Volens ante dictę religionis ingressum, de bonis, & iuribus, [illegible] modolibet obuenire possent, disp[illegible], vt humanarum rerum iuribus omnino libera Deo optimo maximo feruentiori, & quietiori animo inseruire valeat. Sponte, &c. omni meliori modo, &c. cum interuentu, præsentia, & consensu magnificorum DD.

eius præsentium, & auctorizantium & cum iuramento tactis, &c. affirmantium, his nullum habere interesse, & ea non tendere in præiudicium ipsius dominæ Iuliæ omnia, & singula bona auita, paterna, & materna, & alia quęcumque ad ipsam, etiam ratione supplementi legitimę, vel trebellianicę, & alias quomodolibet, & alio quouis titulo, causa, ratione, & successione, nunc, & pro tempore spectantia, & pertinentia, etiam si speciali nota digna essent, & in generaliter minimè comprehenderentur, ac omnia, & singula iura, & actiones sibi super dictis bonis quomodolibet, & qualitercumque competentia, & competentes cō[illegible] petitura, & competituras cessit, renunciauit, & refutauit; ac irreuocabiliter, & inter viuos donauit, & titulo, puræ, & perfectæ donationis concessit, & tradidit.

Magnifico Domino N. eius germano fratri, cui magnifici DD. B. C. F. communes fratres pro agnationis conseruatione, & nob. N. familiæ decore, omnia eorum bona irreuocabiliter donarunt, præsenti, & stipulanti pro se, & eius hæredibus, & successoribus quibuscumque. Ad habendum, &c. ponens, &c. nullo iure, etc. Constituens, etc. dans licentiam, etc. et donec, etc.

Et hanc cessionem, renunciationem, refutationem, et donationem, ac omnia, & singula in hoc instrumento contenta, dicta D. Iulia, cum dictis consensu, et auctoritate fecit, et facere declarauit, dicto D. N. vt supra præsenti, etc. quia dixit, et affirmauit, se à dicto D. N. eius fratre decenter, et competenter fuisse dotatam, in dictis scutis quingentis, et pro acconcio, et bonis mobilibus in dictis scutis centum quinquaginta monetę de iul. decem pro scuto; et quia sic sibi de bonis, et iuribus prędictis libere, et liberaliter benefacere placuit, & placet. Promittens huiusmodi cessionem, renuciationem, refutationem, et donationem, tamquam bonas, et benefactas, perpetuò, seruare ratas, etc. et in nullo contrafacere, etc. easdem minimè reuocare, et reuocari facere, quo uis prætextu, et causa, etiam in corpore iuris clausa: renunciando desuper cum iuramento, quod tactis, etc. præstitit ad dicti D. Iudicis certiorationem beneficio l. 1. l. fi. C. de reuo. dona. ben. sen. cons. Vell. auth si qua mul. l. Ius. de fun. dot. statutis Almæ Vrbis, illorum nouis reformationibus, beneficio restitutionis in integrum ex quouis capite resultanti, et competenti ceterisque, etc. Et pro maiori huius cessionis, et donationis roboris firmitate, ead. D. Iulia cum dictis consensu, et auctoritate consensit illius insinuationi coram quouis Ro Cu. Iudice competente faciendas et ad illa insinuan. et in actis publicis redigen et redigi facien. constituit eius procuratorem, vt in rem propriam D. cum potestate substituen. et alijs facultatibus opportunis.

Pro quibus, etc. ita obseruandis dicta D Iulia, cum dictis consensu, et auctoritate obligauit se, et bona, et iura in forma Ca-

merx

merę Apostolicę, cum clausulis citra, &c. renunciando, &c. iurauit, &c. Et prędictus magnificus D. Iudex, vt supra pro tribunali sedens, visis, & intellectis prædictis, & causa incognita, & diligenter inspecta, in, & super eisdem tamquam ritè, rectè, & legitime gestis, suam, & sui officij quo fungitur, auctoritatem ordinariam, & iudiciariam pariter, & decretum interponen. duxit, & solemniter interposuit, omni meliori modo, &c. suppletis, &c. super quibus, &c. actum Romę in

præsentibus ibidem N. & N. quia Vna cum dicta D. B. proprij manibus subscripserunt, testibus, &c.

De Testamentis, & Codicillis. Cap. VI.

De Testamentorum Codicilis.

PEr præsens publicum instrumentum, quod dicitur in scriptis, pateat cunctis euidenter, & sit notum, quod Anno, &c. D. N. sanus diuina fauente clementia mente, corpore sensu, & intellectu, considerãs futuræ mortis eueutum, & instabilem huius vitę nostræ cursum prospiciens, certum esse omnibus moriendum, incertum autem vbi, & quando, & quoniã timet (vt asseruit) ne forsan. ab hac luce ipsum ab intestato decedere contingat, & ob id inter eius posteros aliqua lis, & differentia exoriatur, aut exoriri possit, dum sibi bona animi corporisq. valetudo superest, tamquam verus, & fidelis Catholicus animæ suæ saluti consulere, rebusq. & bonis suis sibi a Deo collatis, vt decet prouidere, & ordinare volens, quoddam nuncupatum in scriptis testamentum clausum, & sigillatum inferius scriptum, & annotatum mihi notario infrascripto tradidit, & consignauit; Rogans, & requirens me eundem notarium infrascriptum, vt instrumentum prædictum reciperem, illudq. in meis scrineis, & capsis inter alias meas notas, & scripturas publicas fideliter custodirem, & nulli personæ; nisi de suo expresso consensu, & voluntate, seu post eius obitum, nisi ipso prius, coram Iudice ordinario competente ad instantiam interesse habentium, & citatis sua interesse putantibus, seruatisq. solemnitatibus de iure requisitis exhibito, & producto, aperto vllatenus traderem, aut exhiberem aut aliquam fidem, seu instrumentum de eo darem, & infrascriptos ibidem astantes, vt sese prędicto testamento clauso suis nominibus subscriberent, illudq. etiam proprijs sigillis subsignarent, & testes huius rei rogauit. Super quibus omnibus, & singulis idem testator per me notarium subscriptum seruatis præmissis, ac suis loco, & tompore congruis vnum, vel plura publicum, seu publicam traderem, & conficerem Instrumenta. Cum septem testibus, & me notario, &c.

Testamentum in scriptis.

IN nomine Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Ego Antonius Massa Romanus Ciuis de Gallesio, quod est in Faliscis, Oppido oriundus: quoniam ridiculam semper existimaui illorum superstitionem, qui mali ominis esse putant, sano quempiam, & valente corpore hominem facere testamentum, quia potius omnibus nobis viuendum esse arbitror ita, vt singulis momentis morituris; præcipiente Saluatore nostro, vt vigilemus, quia nescimus, quando dominus domu veniet sero, an media nocte, mane, an galli cantu, ne cum repente venerit, inueniat nos dormientes. Vt sic omni tempore, videatur conueniens esse genus illud Testamentorũ, quod antiqui procinctum appellabant, eoque vtebantur in prælium exituri, quasi incerti, an redituri essent; Idcirco post eas, quas pro animæ salute, domini implorato præsidio, conabor præsto, ac paratas mihi esse cautiones: hoc quoque de his, quæ fortunæ appellãtur bonis paratum esse volo mẽtis, voluntatisque meæ testimonium. Primum itaque, Leliæ, & Tarquiniæ natis, & alijs forsan nascituris filiabus meis relinquo aurea, quę scuta appellantur vulgo, mille, & ducenta, pro qualibet earum dum nuptæ ad maritos ibunt, & cedant pro singularum dotibus, & pro ijs, quæ vulgariter dicuntur, Acconcia: sed si contingat eas, quamlibet earum religionem profiteri, nec nubere velle, in eum casum, relinquo vnicuique earum scuta similia quadringenta, quantitas ea est pro victu religiosæ feminę plus, satis, soluenda sibi, dum professionem facient. Et in summis prædictis ipsas filias meas, respectiue, hæredes instituo. Ita quod plus vllo vnquã tẽpore de bonis meis petere non

L pos-

possint. In reliquis vero vniuersis, & singulis bonis, actionibus, & iuribus quibuscumq. ad me spectant. & spectaturis, vniuersales mihi hæredes, instituo Angelum cognomento Thadæum, & Pacificum, cognomento Matthæum, natos & quoscũque alios forsan nasciturος masculos legitimos, & naturales filios meos æquis portionibus: & si contineat aliquam, seu aliquas ex filiabus meis feminis prædictis in pupilari ætate, vel postea quandocumque sine filijs legitimis, & naturalibus, ex legitimo matrimonio procreatis, qui superstet, aut alijs descendentibus mori, sic morienti, seu morientibus substituo vulgariter; pupillariter, & per fideicommissum, æquis portionibus, filios meos masculos, tunc extantes, ac defunctorum filios, nepotes, & descendentes, dando cuiuslibet defuncti filijs, nepotibus & descendentibus vnam tantummodo portionem, quam ipse defunctus habiturus esset, si viueret, ita vt, dictę sic morientes filię, non possit ex sibi superius relictis detrahere vllam quartam, neque falcidiam, neque trebellianicam, quarum quartarum detractionem bene certus de facultatibus meis, fieri omnino vero; sed omnia integra masculis, ac eorum liberis posterisuè debeant restituere; quia desidero conseruare agnatio. nem, & nomen familiæ meæ, quę ex successione masculorum, & substantia fortunæ potissimum conseruantur. Et similiter si contingat mori, vel deficere ex ipsis filijs meis masculis ynum, vel plures, non superstitibus sibi filijs, aut filijs descendentibus masculis, legitimis, & naturalibus; ex legitimo matrimonio natis, non autem post natiuitatem, quoquomodo legitimatis tales enim aliter, qui legitimo constante matrimonio natos, parentum videlicet incontinentię, turbitudinisq. testimonia in hac mea successione agnosci nolo. sic morienti, seu morientibus substituto vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum superuiuentes tunc filios meos masculos, & defunctorum liberos, & masculos; ita quod omnes cuiuslibet defuncti liberi vna portione, loco videlicet sui parentis fruantur. istis autem sic morientibus prohibeo omnem penitus falcidię, trebellianicæq. detractionem quoniam, vt dixi, omnia integra seruari volo, superuiuentibus masculis. Cetera huius mei Testamenti, quod esse volo nũcupatiuum, & sine scriptis, ordino, & dispono, secundum quod in sequentibus huius folij duabus paginis, eadem mea manu descriptis, continentur, quas filo consutas, & meo sigillo signatas occlusi. Volens nihilominus, vt per quemcumque etiam nulla seruata solemnitate me mortuo possint aperiri. Immo & si ante apertę fuisse reperientur nolle propterea de contentis in eis, illarumq fide quicquam diminui, &c si vero (vt fuerunt humani casus) contingant omnes filios recedere, & eorum prolem masculinam, exãte prole ipsorum feminea: tunc si supererunt filiæ meæ vna. vel plures, illæ si voluerint, communicatis dotibus earum, succedant cum dictis, quę ex masculis extabunt feminis insimul, omnes pro virilibus partibus, & vt dici solet, in capita; alioquin femina quoque prole deficiente masculorum, in vniuersum succedant feminæ filię, & earum proles in stirpes. Præterea dictis meis filiis. & hæredibus, & discendentibus, & cuilibet eorum, in perpetuum prohibeo, atque interdico omnem, & quamcumq. alienationem, vocabulo alienationis etiam largissimè sumpto bonorum meorum immobilium, seu illorum partis, aut censuum perpetuorum, quos habeo, & hoc itidem facio, vt bona ipsa remaneat in familia, & per ea familiæ nomen sustineatur. & si aliqui ex eis, vel simul omnes, circa hoc contra fecerint, volo tales præsumptas alienationes esse irritas, & inualidas, quia nonnullos habeo perpetuos annuos census, emptos cum pacto facultatis redimendi si vero cõtingat illos. aut aliquem ex eis redimi. volo, quod pecuniæ prætii restituendi conuertantur in emptiones bonorum stabilium quę surrogentur in locum dictorũ censuum, & sit in omnibus, per omnia subiecta, & compræhensa sub hac mea dispositionè. &c Protestans autem, & defensores familię meæ rogo, vt dignentur esse, &c. Executores vero meæ voluntati esse volo, & vt esse velint, rogo egregios, &c. Quibus, & eorum cuilibet de facultatem, & omnem potestatem, talibus executoribus tam de iure competentem, quam de vsu tribui solitam Et hoc esse dico, & volo meum Testamentum, & vltimam voluntatem, quod, & quam valere volo, iure nuncupatiui testamenti,

quod

quod dicitur sine scriptis, & si forsan iure testamenti quamlibet ob causam non valeret, volo valere iure codicillorum, vel donationis causa mortis, & cuiuscumque alterius vltimæ voluntatis, & iuris, quo, qua, & quibus melius, & validius subsistere, & valere poterit. Sepulchri & exequiarum pompam, quia superuacaneã esse duco, eius mihi nulla est cura, tantum opto, vt corpus in sacro loco humetur atque vt Christiano ritu id fiat, descripsi autem huius testamenti duo exẽpla, vt vnum sit penes me: alterum loco notulæ seu protocolli per notarium conseruetur. Actum, &c. presentibus testibus, &c. ad premissa per præfatum testatorem vocatis, rogatis & habitis. Et ego Petrus &c. Ideo præsens Instrumentum subscripsi.

Non poterit de huius mei testamenti validitate dubitari, propterea quod has duas paginas occlusas voluerim coram testibus legi cum satis sit lectam esse heredum institutionem, & ea quæ sint in prima pagina l. iubemus, & l. hac consultissima, §. per nuncupationem, C. de testamentis l. Hæredes palam, ff. eo, & instit. eo. §. si nam cetera quin sufficiat nuncupari per relationem ad aliud, nemo dubitat, l. si ita scripsero ff. de condi. & demonstr. l. quem hęredi. de reb. dub. & ibi Doct. Quinimo etiam ipsam hæredis institutionem, per relationem ad aliud certum, valere communis est opinio, quæ seruatur, vt dicit Paul. Castr. in d. l. hęredes, & in d. §. per nuncupationem, vbi est comm. & Alex. cons. 376. col. 2. & 3. lib. 5. & Soc. in d. l si ita scripsero, Afflictus dec Neap. 143. in fin. & late Card. Paris. cons. 19. lib. 3. Non potest autem, certior esse relatio, quam hæc per me facta descripta mea manu in eodem folio. Clementię autem Vxori simili modo, siue superstint filii siue non, volo restitui ducatos de carlenis 1300. quos habui ab ea nomine dotis, & quia portauit secum etiam capsas, cum acconcio subnominato, ualoris ducentorum similium ducatorum, & de rebus tunc pro acconcio computatis partem, & paucissimæ sunt vsu consumptæ, reliquię in manu sua extant qualescumque sint, pro eo quod tum precio, sibi habeat, Ita quod dicti acconcii causa, quicquam amplius petere non possit, lego & propterea sibi, & concedo omnes vestas, causa sua paratas, omniaque aurea ornamenta, & anulos, tã per me quam per consanguineos, & amicos meos olim sibi oblatos, & pecunias ad summam qiungentorum scutorum, ex illarum, illorumq. venditorum, & venditarum pretio, redactas, &c.

Forma aperitionis testamenti in scriptis, latius, quam diximus extensa.

Coram magnifico D. N. hon. Gubernatore Terræ, &c. pro tribunali sedente &c. meq. notario, & testibus infrascriptis, comparuit D. A. filius q. B. de dicta Terra asserens, & exponens; quod nuper de præsenti mense Martii, supradictus B. pater suum diem vitæ suæ clausit extremũ inuento suo vltimo ab eo condito in scriptis testamento, clauso, & sigillato, subscripto manu ipsius B. & etiã in subscriptionibus, & sigillis, vt in eo apparet, D. E. F. G. H. I. & K. de dicta Terra habentibus caracteres, in cera rubea impressos: in quo quidem testamento verisimiliter credit se ipsum A. esse institutum hæredem, cũ ipse B fuerit pater legitimus, & naturalis ipsius exponẽtis, & priusquã immisceat se hæreditati paternæ vellet scire commoda, & onera hæreditatis prædictæ Vnde petijt a dicto D. Gubernatore & iudice ordinario, vt supra pro tribunali sedente dictum testamentum aperiri mandari, ipsumq sic apertum, in publicam formam per me notarium redigi, ad ipsius interesse, seu aliorum hæredum, de quibus in dicto testamento. Quarè idem Gubernator, vt supra pro tribunali sedens, petitioni ipsius A. tanquã iustę annuen. præcipuè, quia, iuri, & æquitate conuenit, vltimas defunctorum voluntatis patefieri, ideo recepto in ipsius manibus supradicto testamento, sic clauso, & sigillato; quod testamentum hoc modo clausum, & ligatum erat scilicet superior pars cartæ erat plicata cum inferiori parte, & in parte inferiori erat subscriptio prima testatoris, quæ apparebat extra plicaturam, quæ sic dicit, Ego B, fateor istud esse vltimum meum testamentum, & manu propria subscripsi, alias Ego N. &c. de mandato dicti B. me subscripsi, & sigillum meum in quadam cordula linea per impressionem in cera rubea apposui, Deinde in eadem parte inferiori dictæ cartę erant tres subscriptiones, seu tribus sigillis in cordulis lineis in cera ru-

bea impressis. Ego E. testis rogatus interfui, & me subscripsi, & in hac cordula linea meum sigillum per impressionem in cera rubea apposui. Ego F. testis rogatus interfui, & me subscripsi, & in hac cordulalinea sigillum meum per impressionem in cera rubea apposui. Ego testis rogatus interfui, & me subscripsi, & in hac cordula linea meum sigillum apposui. Item in alio latere erant quatuor aliæ subscriptiones, quæ singulatim explicentur, vt supra, subinde dicatur, quos testes præfatus D. Gubernator ad eius Curiã euocari iussit & fecit, quibus, & vnicuique ipsorum delato iuramento, vnus successiuè post alterum, examinatus, attestati fuerunt, se interfuisse dicto testamento, eorumque subscriptiones, signa, & sigilla recognouisse; verum nesciunt quid intus in eo contineatur. Quibus examinatis, idẽ D. Gurbernator aperiri mandauit dictum testamentũ, cuius tenor talis est, videlicet. In nomine Domini, &c. Quare rogatu supradicti A. filij dicti quondam B. exponentis ad futuram rei memoriã, & ad ipsius A. hæredis dicti B. ac omnium legatariorum nominato in dicto testamento, omniumque aliorum, quorum interest & interesse poterit in futurum certitudinem, & cautelam; prædictum testamentum redegi fecit, & mandauit per me Notarium in publicã, & authenticam formam; & suam in præmissis interposuit auctoritatem, & decretum omni meliori modo, &c. Actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

De Cõtractibus Cambij & Societatum. Cap. VII.

Forma obligationis Cambii.

D. N. fatetur habuisse ad cambium à magnificis Dominis B. & D. mercatoribus Romę negotiantibus, ducatos centũ auri Cameræ veteris valoris, quos soluere, seu solui facere promisit, in oppido de Madrid. D. A. prædictorum mercatorum correspondali, ad rationem quingẽtorum marauelinorum monetæ illarum partium, pro singulo ducato, infra duos menses proximos; & infra alios duos immediate sequentes mẽses, certificare mercatores ipsos in Curia, de solutione huiusmodi in partibus facta, alias nisi infra dicta tempora fuerit facta solutio, & successiuè certificatio, soluere promisit hic Romæ pisdem mercatoribus absentibus, me Notario, &c. vna cũ cambijs, & interesse per D. Iudicem taxandis, liquidandis, liberè, &c. Pro quibus, &c.

Forma alterius obligationis Cambii.

MAgnificus, & Excellens D. Venturinus de Venturinis, Balneoregiensis Ciuis I. V. D. in Roman. Cur causarũ Patronus, spontè, &c Ac omnibus, melioribus modo, &c. Coram testibus, & me Notario, &c. Habuit, & recepit in contantim in prompta, numerata pecunia argentea papali, videlicet in totiulijs, & testonibus scuta mille auri in auro, boni auri, & iusti ponderis ab Illustr. D. Tyberio Ceulo, & pro eo à magnifico D. Francisco de Christopharis Ciue Balneoregiensis dicti D. Tyberij Capserio presẽte, & realiter soluẽte, quę dictus D. Vẽturinus ad se traxit & tracta totidẽ esse dixit, & affirmauit, de quibus scut. 1000. auri in auro se cõtẽtum, ac sibi integrè satisfactum esse vocauit, exceptioni, &c. Ad maiorem cautelã renunciauit, & dictum D. Tyberium absẽtem dicto D. Francisco præsente, & vna mecum Notario, &c. Stipulãte quietauit &c. Per pactum, &c. Quæ scuta mille restituere promisit in simili specie dicto D. Tyberio absenti eadem, qua supra, stipulatione interueniente, hinc ad quatuor mẽses ab hodie incipiendos, & vt sequitur finiendos, hinc Romæ liberè, &c. Quoniam verò dictus est solitus exercere, & traficare suas pecunias, nec otiosas retinere, & ex trafico debitũ, & consuetum vtile percipere. Ne igitur inter ea damnũ patiatur idem D. Venturinus consensit, & expresse voluit, quod ipsi D. Tiberio liceat propria auctoritate, & absq. alicuius Iudicis Curiæ, siuè Magistratus licẽtia, decreto, aut mandato, absque alia intimatione ipsi Domino Venturino, aut suis, &c. facienda dicta scuta mille auri in auro, siue eorum valorem sumere, & sumi facere supra ipsum Dominum Venturinum, ac eius risico, periculo, fortuna, damnisque, impensis, & interesse ad cambium, & recanbium per quasuis ferias, nundinas, ac mundi partes, ac à quibusuis mercatoribus, & personis, & etiam à semetipso, & in dictis cambijs, atq. cambiorum cambijs, modo quo supra dictũ est, semel, & pluries, ac toties quoties continuare, vsque ad integram satisfactionem dictorũ scutorum mille, ac

cambio-

cambiorum, recambiorum, ad quæ cambia, & recambia, vna cum damnis, impensis, & interesse, tam iudicialiter, quam extraiudicialiter, ideó patiendis, integrè persoluen. teneri, ac se efficaciter obligatum esse voluit, tempore restitutionis dictorum scutorum 1000. & deinde a d omne dicti D. Tiberij beneplacitum, quod ex nūc pro sibi legitimè intimato, ac notificato haberi voluit, & vult. De quibus quidem cambiis, recambijs damnisque impensis, & interesse stare, & credere voluit solis, & simplicibus libris, & partitis dicti D. Tiberii, etiam absque onere alicuius desuper faciendæ probationis. Pro quibus &c.

Donatio Ecclesiæ, & erectio illius in iuspatronatus.

MAgnificus D. Vincentius Flaminius, Ciuis Balneoregiensis, qui ad consulendum saluti animarum ipsius, ac suorum parentum, & progenitorum, ac incitandum eius filios, & descendentes ad deuotionis zelum. Altare ven. Ecclesię Sancti Bonauenturę contratæ ciuitæ eius conciuis, ac suæ patriæ Præsidis, & Custodis, in cuius honorem Ecclesia ipsa fundata est quam in præcipuo cultu, ac veneratione habet, dotare decreuit, Volens huiusmodi suum tam pium prępositum ad effectum ducere. Ideo sponte, &c. vigore facultatis & auctoritatis sibi ad hunc effectum tributæ ab Illustriss. & Reuerendiss. D. Carolo Totto Ferrariens. moderno Episcopo huius Ciuitatis Balneoregii, de qua docuit per eius litteras desuper expeditas ab ipso subscriptas, & sui sigilli impressione munitas. Sub datum Balneoregii die. quas in medium originaliter exhibuit, & mihi Notario consignauit, tenoris in calce præsentis instrumenti registran. Et dictarum litterarū vigore, ac alias omni meliori modo, &c. Altare prædictum in dicta venerabili Ecclesia Sancti Bonauenturæ existens dotauit, ac dotatum esse voluit, & vult annuis iulijs septuaginta duobus argenteis, & ex titulo, & causa dotationis huiusmodi applicauit eidem Altari, & Cappellano illius pro tempore existen. ab ipso Domino Vincentio, & ab eius successoribus pro tempore ęligen. nominan. & præsentan. annuum censum similis summę ad sui fauorem alijs impositum, & venditum à D. N. pro pretio scutorum ducentorum, apparente instrumento desuper celebrato per Dominum Ioannem Antoniū Venturinum Ciuem, & Notarium publicum Balneoregien. sub die ad quod quatenus oporteat condigna habeatur relatio, cui Altari, & Cappellano illius pro tempore existen. cessit, transtulit, demandauit, ac renūciauit omnia iura, omnesque actiones quocumque nomine nuncupat. sibi super censu prædicto competentes, & competituras, ac competentia, & competitura, nullo iure, nullaque actione sibi, ac suis, &c. desuper de cętero reseruatis; sed omnibus in Altare, & Cappellanum prędictum penitus translatis. Ponens, & subrogant Altare, Cappellanum prędictum desuper in ius locum, & priuilegium ipsius Domini Vincentii vniuersum. Constituens &c. In casum autem cuiuscumque necessariæ venditionis, siue retrouenditionis dicti census, teneatur Cappellanus pro tempore Altaris prædicti toties, quoties id euenerit, perpetuis futuris temporibus pretium illius in actu retrouenditionis erogare, & exponere in emptionem alterius census, cum idoneis fideiussionibus, cum interuentu ac consensu Reuerendissimi Domini Antistitis, ac Patronum; & non alias, &c. Ad satisfactionem, & contentamentum dicti Vincentii, & suorum hæredum, & successorum quorumcumque, & in quocumque inuestimento dictorum scutorum ducentorum quotiescumque faciendo fieri debeat expressa mentio, & expressio de hoc Instrumento, die, & anno, quibus fuit confectum, & de Notario de eo rogato, qui census semper stare debeat pro dote dicti Altaris; quæ dos, aut beneficium sit, & esse debeat de iure patronatus ipsius D. Vincētii, ac eius hæredum, & successorum quorumcumque, & propterea ipsi D. Vincentio, ac suis prędictis perpetuis futuris temporibus competat, & competere debeat, ius præsentandi personam idoneam ad dictum Altare, & Beneficium, quoties illud tam prima vice, quam deinceps perpetuis futuris temporibus quomodolibet vacare contigerit; reseruato tamen in perpetuum iure pręsentationem prædictam instituendi Reuerendiss. D. Antistiti pro tempore huius Ciuitatis: fructus autem redditus ac prouentus prædicti reseruati esse censeantur, obtinenti pro tempore dictum beneficium, qui teneatur singulis hebdomadis in perpetuum in dicto Altare feria secunda, & quarta missam funebrem in suffragium animarum ipsius D. Vincentii dotantis, ac eius

eius parentum, & Progenitorum, & Monaldi de Monaldis senioris Ciuis Balneoregien si, eius attinen. per seipsos, non autem per interpositas personas celebrare.

Et promisit dictus D. Vincentius sibi licuisse, ac licere dictum censum dictæ Cappellæ pro dicta dote assignare, & applicare, assignationemque, & applicationem huiusmodi perpetuò fore bonas, &c. & in eas tanquam tales facere consentire toties quoties omnes personas & desuper in totum, aut pro partes ius aut interesse aliquod habẽ aut habere quomodolibet prætenden. etiam ad omnem solam simplicem ac extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem, facien. ex parte Cappellani pro tempore Altaris prædicti, quem promisit etiam in dicti census, quieta, & pacifica possessione, & perceptione fructuum illius perpetuò manutenere, & conseruare, & defendere, ac toties quoties penitus eximere ab omni molestante persona, & lite, quæ in quolibet iudicio petitorio, aut possessorio, & quouis eorum insolidum, ac in quauis instantis, & parte litis & coram quibusuis Iudicibus forsan illatę essent, aut inferentur in futurum; alias in omnes, & singulos casus, & euentus præmissis contrarius, & quemlibet ex eis, aut in obseruationis præmissorum, & cuiusque eorum, voluit seipsum, ad suos hęredes, & successores, quoscumque efficaciter obligatos esse de dicti census euictione, &c. in omni iudicio, &c. ac ad omnia damna &c. de quibus &c. me Notario, &c. solemniter, ac legitimè stipulan. & acceptan. pro omnibus, & singulis, quorum interest, &c. aut interesse, poterit, quomodolibet in futurum.

Mutua donatio, & euocatio inter D. Cynum. Prosperum, & Fabritium Campanos Germanos Fratres.

MAgnificus Dynus Campanus I.V.D. Prosper, & Fabritius germani fratres filii quõdam Francisci Auximani ciues, qui (vt asseruerunt) ex venditione bonorum stabilium maternorum, & paternorum certam summam pecuniarum assecuti fuerunt volentes in eorum familia, & domo, conseruari bona infra dicendi valoris, vt quæ acceperunt ex domo, eidem domui conseruentur, salua tamen vnicuique ipsorum libera expositione omnium aliorum bonorum acquisitorum, & aquirendorum, propterea spontè ac matura deliberatione facta per se, suosq; &c. & omni meliori modo, &c. adinuicem donarunt, & quilibet ipsorum donauit, purè, merè, liberè, simpliciter, irreuocabiliter inter viuos, mutua acceptatione, & stipulatione hinc inde interuenien. summam in totum scut. duorum millium, & centum auri, paulos vndecim pro quolibet scuto, hoc modo videlicet quilibet, ipsorum donauit aliis fratribus summam scutorum septingentorum similium, super omnibus, & similis ipsorum bonis, & præsertim super annuis censibus præsentibus, & futuris; ita tamen quod specialitas generalitati non deroget, nec è contra, quæ donatio locum, & effectum habeat modis infra dicendis, videlicet, quod in euentum mortis naturalis, aut ciuilis (quod Deus auertat) cuiuslibet ipsorum fratrum sine filijs legitimis, & naturalibus alij superuiuentes succedant in dicta summa, & summis donatis, pro equis portionibus, & successiuè filij masculi legitimi, & naturalis fratrum defunctorum respectiuè succedant in stirpes, & nõ in capita ipsius fratribus, & cuilibet eorum decedenti, & descẽdentibus sine filijs legitimis, & naturalibus. Et huiusmodi mutuam donationem fecerunt, & faciunt cum huiusmodi pactis, conditionibus & declarationibus expresse a dictis, videlicet, quod liceat superuiuentibus, & superstitibus qui in huiusmodi re donata, pro defuncto, seu pro defunctis successerint, vigore præsenti donationis, ꝓ contractus propria auctoritate, & sine aliquo vitio, spolij nullitatis, & attentatorum summam donatam, & consecratam, & pro summa donata quascumque res, & bona, siue census annuos, aut pecunias, in quocumque loco, & tunc temporis existentens quorumcumque bonorum, aut censuum, videlicet illarum pecuniarum, vel censuum, aut bonorum possessio, seù quasi possessionem, quas vel quę ipsi superuiuentes, & superstites maluerint, seù elegerint, & successiuè vltimus ipsorum superueniens, vel superstis voluerit, vel elegerit, per quamcumque simplicem declarationem, siue facto, siue per acta cuiuscumque Notarii faciendam. Item quod filij masculi ipsorum fratrum, & cuiuslibet eorum succedant in summis donatis, in stirpes, & non in capita, & habeant easdem facultates, & iura, prout ipsi fratres donatores à donatariis habent, & habere possent, si tunc viuerent. Item quod

pro

pro dictis respectiuè summis, donatis, ac pecunijs censibus & bonis supradictis concernentibus quantitatem, & summam donatam, nullis alij etiam quantumuis priuilegiatis, quam ipsis fratribus, & eorum filiis masculis legitimis, & naturalibus, vt supra nasciturìs, ius aliquod acquiratur, nec ex facto dato, ac excessu quocumque, (quod Deus auertat) ipsorum fratrum, & cuiuslibet eorum super dictis summis, ac bonis, censibus, & pænis præfatis ius, & actio aliqua competere, vel acquiri possit, sed immò ipsi fratres donatarii superstites & cuiuslibet ipsorum filij legitimi, & naturales præfati in summis donatis omnibus alijs, quantumcumque priuilegiatis præferantur, cum electione prędicta, & facultate eligendi, & apprehendendi, vt supra duraturis; & præmissa omnia, & singula voluerunt habere locum inter dictos eorum filios, nepotes, pronepotes, & alios descendentes masculos legitimos, & naturales ex familia ipsorum donatarum in infinitum, si fieri poterit; inter quos filios, nepotes, & alias successiuè descendentes, in perpetuum conseruentur bona valoris duorum millium, & centum scutorum auri, in quibus in stirpes, & non in capita succedant, seruata gradus prærogatiua, cum declaratione, quod quilibet ex donatarijs, & filijs descendentibus prædictis, comprehensis in huiusmodi donatione, & fideicommisso declarare, & eligere possit, etiam ante obitum, & mortem ciuilem, & naturalem illius, & illorum, cui, vel quibus succedere possint vigore præsentis donationis, bona, siuè census, in quibus summam donatam haberi volunt; & si aliquis ex comprehensis in huiusmodi donatione; & fideicommisso temporibus futuris non habere bona stabilia, siuè annuos census, super quibus alijs donatarij idonee cautum esset in tali casu, ad instantiam aliorum donatariorum, & cuiuslibet eorum in solidum cogi possit emere bona stabilia, vel annuos census idoneos; quos, vel quæ, pro effectu præsentis donationis specialiter obliget, assignet, & efficiat, cum clausula constituti nullo vnquam tempore termineutur, & alijs cluausulis opportunis. Et pro maiori hinc inde mutua cautela, & maiori effectuatione præsentis mutuæ donationis d. Dominis Cynus, Prosper, & Fabritius ad inuicem obligarunt, & affecerunt, atque abnoxia esse voluerunt omnes, & singulos census, & quæcumque alia bona, iura, & actiones, præsentia, & futura, tàm in genere, quàm in specie; ita tamen, &c. Etiam cum clausula constituti, nullo vnquam tempore terminandi. Pro quibus, &c.

Reuocatio donationis.

DOmina S. asserens alias donasse titulo donationis causa mortis Domino N. Rectori Ecclesię N. omnia, & singula sua bona, tam mobilia, quam stabilia, pręsentia, & futura, vbicumque existentia, & signanter vnam domum, sitam, &c. Iuxta, &c. Saluis, &c. Cum præsentia, & de consensu V. sui filij qui ad præsentia, Religionem Mendicãtium ingressus est, prout latius constat Instrumento, &c. Rogato sub die, &c. Sponte, &c. Et omnibus melioribus modo, & Pœnitentia ducta, & quia ad hanc donationem causa mortis faciendam eadem N. fuit inducta varijs, & diuersis persuasionibus, & delimentis nonnullorum, & quia etiam donauit dictis de causis, & instanter etiam requisita à dicto Presbytero N. omnia bona sua, nihil sibi penitus reseruando pro facultate testandi aliquid pro anima sua amore Dei reliquen. & quia ipsa vti mulier, & ignorans iuri, dispositionem, nunc autem melius certiorata, sciens, & melius cogitans indemnitati suæ, suorumque nepotum, filiorum quõdam M. eius sororis, quos seu quas hæredes suos instituere destinauit & etiam, quia idem N. sibi alimenta necessaria præstare defecit, & quia ipsa non intendit, neque commodè potest vitam suam degere ita sola, & sine vlla ancilla, quę ei inseruiat, sit cum decrepita, & ętatis annorum 80. in circa, & ex certis alijs legitimis causis animum suum mouen. agens infrascripta omnia, &c. cum præsenti, consensu, licentia, & voluntate R. P. Fratris Ordinis N. eius filij, qui antequam Religionem ingredietur, vocabitur V. præsentis, & consentientis, & dictam donationem, & consensum in ea pręstitum, & pro omni, & quocumque suo iure, interesse, & posse reuocantis, dictam donationem, & omnia, &c. In istrumento dictę danationis contenta reuocauit, cassauit, & annullauit, tanquam reuocantem, & reuocata, cassata, & annullata, ac iuribus euacuata haberi voluit, tamquam si nunquam facta fuisset, non obstante promissione, per eam facta, de habendo dictam donationem perpetuò

ratam, & de ei nunquam contrafaciendo aliqua ratione, & aliis quibuscumque clausulis, obligationibus, & promissionibus, in eodem Instrumento appositis etiam si tales essent, de quibus in præsenti Instrumento specialis, & expressa mentio habenda essent, & hoc omni meliori modo, &c. Super quibus, &c. præsentibus quinque testibus, & duo subscribant, cum D. reuocante.

Forma societatis officij.

D. A. Scriptor Apostolicus, super eius officio fatetur habuisse scuta trecenta auri in auro in societatem duraturã ad sex menses proximos, & deinde ad ambarum partium beneplacitum; pręcedente disdicta quindecim dierum, quam etiam domui dimissa copia, & in euentum ab Vrbe absentiæ, per contradictas, aut edictum publicum fieri posse, & sic non secus, ac si personaliter fieret acctare voluit ab N. absente me Notario, &c. stipulante, de quibus se contentum vocauit, exceptioni non numeratę pecuniæ renunciauit, quietauit, &c. Qui societate durante promisit facere participem præfatum D. N. omnium dicti officij fructum, & emolumentorum ordinariorum, & extraordinariorum, pro rata dictæ summæ scut. 300. quam ratam ad euitãdum differentias quæ in rationibus examinandis oriri facile possent, caussa incertitudinis fructuum huiusmodi; qui interdũ augentur, nonnunquam autem decrescunt, cũ D. N conuenisse affirmauit ad rationem scut. 12. similium pro cuilibet centenario & anno soluendorum prout idem officialis integrè, & cum effectu soluere promisit de semestri in semestre, & in principio cuiuslibet semestris hic Romæ liberè, & sine aliqua exceptione, & retardatione, & finita, aut dissoluta societate, soluere, & restituere dicta scut. 300. vna cum fructibus decursis, & non solutis, prædicto D absenti me Notario, &c. alias voluit fructus huiusmodi currere, ac deberi ad rationem a Iudice taxãdam, vsque ad integram dictorũ scut. 300. restitutionem, Insuper conuenisse affirmauit, pacto expresso cum D. N. quod si durante hac societate morietur idem N. morte tamen naturali, & non violentia, telo ferro, veneno, aut alias quomodocumq. ab homine violenter illata, & inflicta, idem Officialis supradicta scuta 300. super lucretur, & solum ad fructus vsque tunc decursos teneatur, præterea ipse A. Officialis, vt magis D. N. cautum sit, promisit societati huiusmodi, ac omnibus, quæ continentur in ea principaliter, & insolidum accessuros N. & N. quos licet absentes me Notario, &c. stipulan. ab hac societate, & accessionibus & promissionibus per eos faciendis; ac omnibus, & singulis, quæ continebuntur in eisdem, indemnes penitus, & sine damno releuare, & conseruare promisit; ita quod, &c. alias, &c. & in euentum mortis, deteriorationis conditionis, seu discessus ab Vrbe dictorum fideiussorum, vel alicuius eorũ promisit dare alium, vel alios æque idoneus fideiussores, ad contẽtamẽtum dicti Socij creditoris, infra quindecim dies à tali euentu proximos, alias teneri voluit ad restitutionem sortis principalis, vna cum fructibus perinde, ac si societas finita esset, quia sic actum, &c. Pro quibus, &c.

Aduertat tamen Notarius, quod si Societas, vt plerẽque consueuit contrahatur super vita personæ, à dante pecunias nominandæ, dicatur hoc modo videlicet super vita in ratificatione per ipsum N. socium infra quindecim dies ab hodie proximos nominanda, & interim, & post dicti quindecim dies non facta nominatione prædicta, super periculo vitæ dicti N. socij, & hoc ad consulendum indemnitati accipiẽtis. Quia per omissionem huiusmodi clausulę, dans pecunias in societatem quandocumque etiam in mortis articulo posset personam nominare, & sic raro eueniret casus, quo pecunias accipiens, eas superlucraretur. Si vero dans pecunias voluerit habere facultatem transferendi periculum vitæ, ita dicatur scilicet, cum pacto, quod huiusmodi societate durante liceat dicto N. socio danti pecunias transferre periculum vitæ personę, seu personarum nunc & pro tempore nominatarũ, in aliam, seu alias personas masculas, vel fœminas, toties quoties sibi vi debitur, ante tamen perceptionem fructuum semestris tunc currentis, cum intimatione quindecim dierũ quæ fieri possit ad instar disdictæ, quatenus tamen spatio huiusmodi quindecim dierũ superuiuat persona, seu personę, ex qua, seu quibus periculum trãsferri contigerit, quia sic actum, &c.

Consignatio dotis Monasterio.

Cum sit prout assertum extitit, quod Domina A. filia B. in 13. suæ ætatis anno constituta, afflatu Spiritus sancti inspira-

pirata, posuerit, firmumque proposi-tũ, & deliberationem fecerit, se in vener. Monasterio S.N. monachari, & dictum ingredi Monasterium infra paucos dies, sitque etiam, quod fuerit conuentum, concordatũ cum ven. matre N. Abbatissa d. Monasterij dari dicto Monasterio in dotẽ, & pro dote dictæ A. suæ filiæ scuta N. & iocalia eidem necessaria, propterea hac presẽti die, &c. in mei, &c præfata B. mater dictę A. ante cratas ferreas dicti Monasterij personaliter cõstituta coram Reuerẽda, & ven. D.N. matre, & Abbatissa dicti Monasterii, & vener. Monialibus dicti Monasterii, quas dicta Abbatissa dixit, & asseruit esse infrascripta N.N.&N. professas, & velatas in dicto Monasterio capitulariter ante dictas cratas cõgregatas ad sonum, &c. Asserentes esse maiorem partẽ, & vltra in forma, spontè, &c. ipsa B. mater dictæ A. pro effectu, vt dicta sua filia monachetur in dicto Monasterio sicut proposuit, in mei, &c. Exbursauit, & dedit dictæ vener. matri Abbatissæ præsenti, & recipiẽti de consensu omnium Monialiũ, pro dote prefatę suæ filię prefata scuta N quę ipsa D. Abbatissa dicto nomine habuit, & recepit in prompta, &c. de quibus, &c. quietauit, &c. promittens in forma, &c.

Translatio periculi vitæ societatis.

A Qui alias dedit in societatem D.B. scut. 2000. duraturã ad sex mẽses, ex tunc proximos, & deinde ad beneplacitum, &c. Cum participatione fructuũ ad rationem scut. 4. similium pro centen. & anno, soluen de semestri in semestre anticipate sub fideiussione DD N.& N. prout in instrumento desuper rogato per D. N. latius dicitur contineri spontè, &c vigore facultatis sibi concessæ, & attributæ in dicto Instrumento periculum vitæ filiarum suarum, in dicta societate nominatarum, super quarum respectiuè periculis, dictæ pecuniæ positæ extiterunt, transtulit, & translatum esse voluit, & intendit, prout transfert, per præsentes ex persona suarum filiarum in ipsum A. pro medietate, & E. eius vxori pro altera medietate dictarum pecuniarum, modo & forma in eadem societate expressis. Super quibus, &c.

Superuiuentia.

A Mihi Notario, & testibus infrascriptis optimè notus, spontè, &c. Petiit à me Notario, vt de illis superuiuentia, & vitam vnum vel plura publicũ seu publica conficiam instrumentũ, & instrumenta, ac publicis documentis de eius superuiuentia prædicta publicè, & palam fidem facerem & attestaret prout eundẽ A. prædictum superuiuere, & in humanis agere, fidẽ facio, & attestor ego Notarius infrascriptus, præsentium per tenorem. Actum, &c. præsentibus, &c.

Continuatio societatis officij.

A Miles Sancti Petri, qui super dicto eius officio, sub die, &c. Fecit societatem sicut N. in fauorem D.B. prout in actis mei, &c. constat, & D.C. qui dictę societati principaliter, & insolidum, accessit, ac ibidem præsens S. vice, & nomine, ac vti Procurator N. qui dictæ societatis bonam fidem recognouit, & ipsos S. & C. & alios obligatos indemnes, &c. releuare promiserat, próut de suo Procurationis mandato constat &c. spontè, &c. consenserunt, & voluerunt, quod dicta societas duret, & continuetur ad sex menses die, &c. incæptos, & vt sequitur finiendos, deinde in antea ad beneplacitum ambarum partium, cum disdicta 15. dierum, &c. quæ, &c. Cum omnibus, & singulis cluasulis, promissionibus, obligationibus, conuenientibus, pactis & cautelis, quibus antea dicta societas facta fuerat, disdicta de dicta societate, pro parte dicti B. facta, & in actis mei, &c Forsan reproducta, & aliis quibuscunque non obstan. & idem C. dictum Dominum A. & dictus S. dicto procuratorio nomine, & suo principali nomine, & quolibet eorum insolidum, dictos Dominos A. & C. præsentes, &c. A. prefatis omnibus, &c. Indemnes, &c. Releuare, &c. Promisit ita quod, &c. Alias &c. De quibus, &c. pro quibus, &c.

Societas super mercibus.

P et L. ex vna, & altera parte sponte, &c. Et omnibus melioribus modo, &c. inierunt, & contraxerunt adinuicem societatem super rebus, & mercibus, ac negotiationibus infra dicendis duraturam ad vnum annum proximè, & deinde ad beneplacitum ambarum partium, cum disdicta vnius mensis præcedente, faciẽda per eam partem, quæ noluerit amplius continuare in societate. Et conuenerunt etiam, quod in huiusmodi societate dicti D. & L. ponant scuta 500. monetæ, &c. pro capitali consignan. in manibus dicti S. Dictus

verò

verò S. pro æquiualentia, & in recompensa dicti capitalis ponere debeat industriam suæ personę, ac teneatur dicta scuta 500. exponere in emptionem pannorum, seu in artem lanæ, vel etiam croci, videlicet, zaffarana corallorum, perlarum, et aliorum rerum, & mercium, quæ vtiles videbuntur eidem S. & in emendo, vendendo, & negociando, sicuti vtilius esse dictus S. considerauerit. Item quod D & L. pro medietate, & S. pro altera medietate participare debeant in omni lucro, & damno, quod Deus auertat Et finita societate P. et L. vltra eorum capitale; habeant medietatem lucri, & S. alteram medietatem, pro sua industria, & labore, absque aliqua mercede, vel salario sui laboris: & teneatur etiam durante societare huiusmodi, negociationem in emendo, vendendo, & alia, incumbentia, & pertinentia ad eandem negociationem, benè, fideliter, & diligenter & sine aliqua negligentia, & temporis intermissione, vt diligentem, & peritum decet partem familias, & mercatores exercere, atque administrare, & de administratione sua, & tota negociatione tenore diligentem rationem, & computa; & omnia in libro, seu libris mercabilibus annotare & ad omneplacitum dictorum sociorum reddere fidelem rationem de admininistratione sua, & gestis in tali negociatione; ac obstendere, & copiam præbere librorum & scripturarum. Item quod idem S. non possit, nec debeat vendere merces, nisi habito pretio in pecunia numerata, vel in alijs mercibus compermutan. Si verò dederit, & vendiderit, habendo fidem de pretio, & facien. dilationem, ad pretium solué. (vt vulgariter dicitur à credenza) in tali casu teneatur de suo proprio soluere, & consignare societati in pecunia numerata, pretium, & valorem, quo merces venditæ fuerint. Nomina verò debitorum, siue idonea, & soluendo, sint, siue nó sint soluendo talia, qualia erunt, ad ipsum S. pertineant, qui S debeat dictum valorem ponere, statim facta venditione rerum. Item quòd S. non possit merces, & pecunias trasmittere, vel sibi transmitti facere per mare neque per loca terrestria, quæ periculosa communiter iudicatur; & summa neque mari, neque locis terrestribus periculosis iudicatis, merces vel pecunias commitere & si secus fecerit, tunc omne periculum, & detrimentum ad ipsum S. solum pertineat & teneatur socijs totum damnum, tám respectu capitalis, quam vtilium, in casu contrauentionis huiusmodi, respondere, & saluis præmissis, quatenus in dicta negociatione, ac societate damnum eueniret in dicto capitali sine culpa, negligentia, vel defectu eiusdem S. in tali casu damnum sit commune inter socios, et dictus S. debeat medietatem damni rependere socijs. Item conentum, & declaratum, fuit, quod super mercibus, & rebus emendis per dictum S. tanquam acquirendis, et acquisitis ex capitali dictorum P. et L nulli alteri possit acquiri ius in eorum præiudicium, sed immó ipsi P. & L. omnibus alijs pręferantur & possint quandocumque finita societate, etiam propria auctoritate, merces, et bona quæcumque dictæ societatis, pro recuperando eorum integro capitali, et medietate vtilium apprehendere, et retinere, pro concurrenti valore dicti capitalis, et medietatis vtilium, vel alijs vendere, etiam inuito, et contradicente dicto socio, et absq. alicuius Iudicis, vel Curiæ licentia, decreto, vel mandato, et absque vitio spolij, et alio defectu, et nihilominus idem, et sui hæredes, et bona quæcumque sint, et remaneant obligati pro huiusmodi contractus obseruatione, Quia sic actum, etc. Et in effectuationem, atque adimplementum societatis, vt supra contractæ, dictus S. coram testibus, et me Notario, pro toto capitali à præfatis P. et L. socijs in prompta, et numerata pecunia soluen. cum pactis, et alijs pręmissis scuta 500. monetę. etc. De quibus, etc. quietauit, etc. cum pacto, etc. et quibuscumque exceptionibus renunciauit. Et quia electa est industria personę, propterea declararunt, et conuenerunt, quod societas intelligatur finita quandocũque moriente dicto S. (quod Deus auertat,) sed è contra morientibus dictis P. et L. seu altero eorum, nihilominus societas duret, et durare intelligatur, cum eorum hæredibus tempore conuento. et deinde ad beneplacitum, vt supra, vtr. suf. partis Quę omnia, et singula dictus S. etc.

Superuiuentia.

Coram N. M. et P. testibus, etc. et me Notario publico personaliter constitutus P. Dei omnipotentis gratia, viuus, et incolumis, ad omnes meliores fines, & effectus, sibi fieri fastetit attestationem, & fidem, seù instrumentum suæ superuiuentię Et quia ego Notarius publicus, vna cum dictis

ctis testibus Romæ, in Palatio residétię in Regione N. vidi eũdem P. superuiuentem & incolumem: propterea omnibus, & singulis hoc instrumentum attestationis inspecturis, fidem facio, dictum P. esse viuũ & incolumem: & illum vidi loquentem, deambulantem. Quę omnia attestator, vna cum supradictis testibus, ad hæc vocatis, & rogatis,

Dissolutio Societatis.

IN Nomine suo proprio, necnon Domini T. eius socii, pro quo de rato, &c. ex vna, & P. ex altera partibus asserentes, inter se alias per acta, &c. fuisse initam societatem, de & super exercitio; seu arte serici, cum quibusdam pactis, & conditionibus in ea contentis, quæ durare debebant per triennium, à die stipulati contractus. In qua quidem societate dicti I. & T. scuta centum monetæ, &c. & dictus P. scuta viginti similia, & pro eadem societate exercenda suas operas locabat, prout latius in eodem instrumento contineri dixerunt, ad quod, &c. Et quia huiusmodi societas magis damnum, quam lucrum eis afferebat, & de ea proueniebat, propterea non obstante pactis, in eodem instrumento inter eos celebrato; contentis, sed illis, & quibuscumque aliis, in eorum fauorem facientibus renunciantes, eandem societatem vnanimiter communi voto disdixerunt, dissoluerunt, & separarunt, prout huius præsenti instrumenti serie, & tenore, disdicunt, & dissoluunt. Nam dictus I. nomine suo, & dicti T. sui socii, sponte, &c. confessi sunt habuisse, & recepisse, &c. ab eodem P. præsente, &c. Supradicta scuta centum monetæ, per eos in dicta societate posita, & dictus P. ab eisdem T. & I. sponte, &c. confessus fuit habuisse, & recepisse supradicta scuta viginti monetæ per eum similiter in dicta societate posita. Et dixerunt inter eos fuisse diuisa in lucrum, & damnum, quodcumque acquisitum, & passum, modo & forma in eodem instrumento societatis contentis, eo in hac diuisione plenariæ obseruato, de quibus quidem pecuniis hic inde receptis ac lucro, & damno præfatis ad inuicem dictis respectiue nominibus se bene contentos vocarunt, & exceptioni, &c. renunciarunt, & quietarunt, &c. per pactum, &c. & tam de eis omnibus supradictis, quam de omnibus, quibuscumque aliis rebus, & negocijs, ac mercibus, & mercimonijs, inter eos hucusque habitis, ad inuicem, & vicissim generalem, & generalissimam, ac specialem, & specialissimam generi per speciem non derogando, nec è contra, per Aquilinam stipulationem præcedentem, & acceptilationem subsequen. fecerunt, & faciunt. Consentientes idem I. & P. eisdem quibus supra nominibus respectiuè, & dum eadem rati promissione, cassationis, & lacerationi quorumcumque instrumentorum, & dicti instrumenti societatis, & quarumcumque scripturarum, & apocharum publicarum, priuatarum inter eos quomodolibet factarum, & stipulatarum. Volentes illa, & illas habere, ac si facta, & factæ non forent, sed penitus iuribus eorum illa, & illa vacuantes, & nullius roboris, efficaciæ, & momenti. Promittentes illis quouis quæsito colore, vel ingenio vllo vnquam tempore non vti, nec coram aliquibus indicibus experiri, sub pœna periurii, refectionis omnium damnorum, &c. quam incurrere voluerũt ipso facto, à quo absolui non posse voluerunt, absque alterius partis ad id expresse adiecto consensu. Quia sic actum, &c. pro quibus, &c.

Diuisionis forma cum decreto Iudicis.

COram magnifico D. N. Curię Capitolij primo collaterali, & sic in Rom. Cur. Iudice, sedente pro tribunali super quadam sede lignea, quam quoad actum infrascriptum peragendum, pro suis iuridico loco & tribunali elegit, & deputauit ac in mei, &c. præsentia personaliter constituta domina Antonia, &c. Vidua Romana, relicta q. D. Felicis Petronii, mater tutrix, & pro tempore curatrix, ac legitima administratrix, per dictũ q. D. Felicem in vltimo per eum condito testamento; deputata, & per eundem D. Iudicem legitimè confirmata, prout de huiusmodi confirmatione constat in actis, &c. filiorum, & hęredum dicti q. D. Felicis, cum consensu, & auctoritate D. D. N. N. eius patris, & D. N. eiusdem D. Antoniæ germani fratris, & sic sibi suisque filijs proximiorum præsertim, & auctorizantium, & medio iuramento tactis, &c. affirmantium in his nullum habere interesse, & ea non tendere in præiudicium dictorum hæredũ attento quod ijdem hęredes, seu pro eis ipsa D. Antonia, & D. N. eius gener, & dictorum hæredum actor ad lites legitimè deputatus, hic etiam præsens, & interueniens.

hiens, & hæc vera fuisse, & esse affirmans, prouocati a D. dictorum hæredum patrno, ad infrascriptam diuisionem faciendam, vt vnusquisque suum proprium agnoscens, magis quietè, & pacificè viuat; hanc diuisionem effugere minimè poterant, cum nemo inuitus in communione viuere cogatur, & de iure hæredes ad diuisionem prouocari, non autem prouocare possint, & eisdem nominibus promittens nihilominus eadem D. Antonia, quatenus opus sit, de rato pro dicto hæredibus, & faciendo eos præsens instrumentum ac omnia, & singula in eo contenta, cum primum ad ætatem legitimam peruenerint, in valida, & solemni forma ratificare, alias de proprio teneri voluit ad omnia damna, &c. cum eadem rati promissione; quæ in qualibet præsentis contractus clausula repetita censeatur, nec non etiam ibi præsens dictus D. Flamminius, vnus ex filiis, & hæredibus dicti q. D Felicis in decimo suæ ætatis anno constitutus, pront ipse & dicta D. Antonia medio iuramento tactis, &c. affirmarunt, nomine suo proprio, &c. priuato ex vna, & dictus magnificus D. Angelus, &c. dicti q. D. Felicis germanus fratrer, & hæreditatis, & bonorum q. D. Io. bon. me. eorum patris cohæres nomine suo proprio, qui desuper ex rationibus præfatis dictos DD. hæredes eius nepotes, seu pro eis dictos DD. NN. ad hanc diuisionem prouocans ex altera partibus spontè, &c. In Dei nomine deuenerunt insimul ad infrascriptam rerum, & bonorum, quæ ab ipsis hodie communiter possidentur, diuisionem, nam vna parte, de diuersorum muratorum, architectorum consilio, & matura deliberatione desuper facta, per mensurationes domorum, tàm nouæ, quam veteris, & illarum extimatione, posuerunt partem domus nouę, videlicet in qua habitat D. Angelus, prout in chartulis desuper confectis, et me notarium coram dicto D. Iudice, et testibus infrascriptis, prout iacent, vulgari sermone perlectis, et inferius registratis, plenius continetur, quibus chartulis in vrna, seu biseto positis, et commixtis, et per puerum simplicē, sic constitutum, coram dicto D. Iudice, et testibus infrascriptis, extractis sorte, pars incidiens, &c. tetigit, & obuenit ad N. altera verò pars incipiens, &c. pari sorte tetigit, & obuenit ad N. Quapropter vocarunt sese ad inuicem, & vicissim respectiuè mutua interueniente stipulatione, benè contentos, & satisfactos de diuisione, & sorte præfatis, tamquam ritè, legitime, ac omni dolo, & fraude cessantibus, factis, promittens illam perpetuo se uare ratam, gratam, validam, atque firmam, & in nullo contra facere, &c. alias, &c. de quibus, &c. & pro vlteriori exequntione diuisionis præfatæ, ce sserunt, transtulerũt, & mandarunt ad inuicem, et vicissim respectiue, vt supra, pro parte, seu portione obuenta, omnia iura, &c. Ponentes, &c. constituentes, &c. dantes, &c. Et donec, &c. Et insuper sese respectiue obligarunt sub vinculis, conditionibus, & promissionibus prout in eisdem chartulis continetur, & debetur, singula singulis congruè referendo, & adaptando, promittentes etiam mutuò, & vicissim respectiuè vt supra, de euectione generali, & particulari bonorum præfatorum in forma iuris valida, in Vrbe consueta, consensu præstando, lite suscipienda, & prosequenda, ac pœna dupli, &c. Quo verò ad diuisionem rerum, & bonorum, quæ partes præfatæ communiter possident in Ciuitate N. eiusque districtu, & territorio, eadem partes elegerũt in diuisores DD. Stephanum, & Iulium, &c. absentes, tamquã præsentes, videlicet pro parte dicti Angeli D. Stephanum, pro parte autem hęrerdum D. Iulium; quibus ex nunc dederunt & concesseruat plenam, amplam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem huiusmodi rerum, et bonorum diuisionem, quæ in duabus chartulis, seruato modo præfato fieri debeat, faciendi etc. promittentes huiusmodi diuisioni, vt præfertur fiendæ, omninò stare, et acquiescere, et nullo pacto, etiã prætextu cuiusuis enormis, aut enormissimæ læsionis reclamare, et in euentum discordiæ dictæ diuisionis, desuper fiendæ, elegerunt in tertium D. Tiberium, etc. et quicquid per ipsum D. D. Tiberium, vna cum vno ex dictis duobus diuisoribus, ac cõcordia diuisum fuerit, perinde valeat, ratum gratum validumq. sic ac si per dictos diuisores cõcordes diuisum esset, quia sic actum, et c. Conuenientes insuper partes præfatę, mutua stipulatione interuenien. vt supra, quod chartulæ diuisionis fiendæ bonorum præfatorum, vt supra deponantur, commisceãtur, et extrahantur, seruato modo habito.

bito,& tẽto in dictis duabus chartulis inferius registratis, hic in Vrbe, & corã eo denimet, aut altero domino Iudice,& publico instrumẽto desuper manu mei, aut alterius publici notarij celebrato, & rogato,& sic ad inuicẽ respectiuè,mutua stipulatione interuenien. partes prędictæ præmissa omnia,& singula attendere,&c. promiserunt alias, &c. ratis nihilominus manentibus omnibus supradictis cum eadem stipulatione pœnæ,quia sic actum &c. Pro quibus, &c. Ponatur obligatio Cameræ, cum decreto Iudicis.

Alia.

CVm fuerit, & sit quod q. Io. Antonius Rom. dum vixit, & successiuè Franciscus eius filius heres vniuersalis, necnon D.Laurentius de Carretonibus germanus frater dicti q. Antonij, & patruus dicti D.Francisci ipsius q.D.Io.Antonij, vt præfertur filij, & hæredis vniuersalis respectiuè tenuerint,& possederint,teneantq.& possideant tamquam ad eos spectãtes,& pertinẽtes,pro indiuiso, sex domus sitas, &c. ac pariter tenuerint & possederint, teneantq & possideãt etiã pro indiuiso,vnam scalam,cum turricula, sitã,&c.Cumq.etiam communio plerumque, præsertim inter coniunctos, soleat parere discordias,& differentias,cumque etiam nullus in communi vitam agere de iuri nisi dispositione cogatur,propterea,ac aliis de causis rationalibus eorum animos mouentibus,prædictus D.Laurẽtius ex vna d. Germanicus, vti tutor, & curator, vt asseruit, & eo nomine dicti d. Francisci filii,& hęredis vniuersalis supradicti q.Io. Antonii fratris germani dicti Laurentii,partibus ex altera, tam ad domorum, & scalæ, cũ Turricula prædictarum. quam residui cuiusdam crediti non exacti,valoris 200. scutorum per d.N.debit. Prout in instrumẽto desuper rogato per d. N. notarium publicum, ad quod, &c, ad hanc diuisionem,concordiam, & amicabilem transactionẽ deuenire velle decreuerint,& deliberauerint. Ideoq.peritos pro vtraque parte vnum concorditer vt asseruerunt, videlicet dictus d.Germanicus nomine quo supra,pro parte dicti d. Francisci d.N.& Laurentius d. N ad videndum,inspiciendum,& extimandum dictas domos,cum scala supradicta,& de illius duas partes faciẽdum,eligerint,& deputauerint,ipsiq.periti sic concorditer,& commoniter ab vtraq. parte electi domibus; & scala præfata inspectis, & illis, ac earum qualitate,& bonitate consideratis duas ex domibus, & scala præfatis fecerint portiones,& in vna ipsarum duarum portionũ posuerint,& designauerint duas domos,ex supradictis tribus domibus haben. ante viam publicam, iuxta,&c. Pacto desuper adiecto, quod ille, ad quem pars huiusmodi peruenerint,teneatur in perpetuum alteri,ad quem pars infrascripta peruenerint, soluere quolibet Anno scuta tria monetæ. In alia vero parte posuerint,& designauerint alias domos, & scalam prædesignatas, etiam vt supra confinatas:modoque partes prædictæ dictis respectiuè nominibus,ad effectuationem, et conclusionem diuisionis concordiæque prefatarum deuenire velint,et cupiant, ac intendant, hinc,propterea fuit, et est, quod anno,etc. In me,etc. præsentia personaliter constituti supradicti sponte,etc.omnibus,&c.et ad effectuationem diuisionis, ac concordiæ prædictæ deuenientes inde,et super duabus partibus supradictis sic, vt supra per prędictos peritos, per eos, vt præfertur electos, factis positis,designatis,sortes posuerint ipsisq. partibus per sortem extractis prædicto d. Germanico, vt supra præsenti,etc. pars prędicta posita, pro vna parte in duabus domibus,vt supra designatis,et confinatis prædicto autem d. Laurentio reliqua pars aliarum domorum, et scalæ,cum Turricula,similiter vt supra positarum,pro aliã parte,et vt supra designatarum,et confinatarum respectiuè obuenerunt. Quas quidẽ partes sic supra,ad quamlibet ipsarum partium nominibus supradictis obuentas et prouentas,iidem Germanicus,et Laurentius, nominibus quibus supra pro sua portione respectiuè acceptarunt,et susceperunt,et de ea sese eisdem nominibus bene contẽtos,et quietos,pro sua portione vocarunt, et asseruerunt,salua tamen reseruatione,et exceptione, de qua supra, et infra,videlicet quia pars sorte obuẽta dicto D.Germanico satis melioris conditionis, valoris existit portione dicti D. Laurentii, vt supra per peritos electos declaratum fuit; ideoque dictus D.Germanicus teneatur, prout promisit et teneri voluit dicto D.Laurentio præsenti, etc. taliter, et cum effectu soluere in perpetuum singulis annis scuta tria monetæ, pro

pro suplementũ, & æquiualentia, ac æqua tione dictæ suæ portionis, pro quibus quidẽ scutis tribus ex nunc præfatus D. Germanicus annuum perpetuum censum trium scutorum similium ipsi D. Laurentium præsenti in, de, & super domibus prædictis in partem suam, vt supra ipsi prouentam imposuit constituit, et assignauit, & titulo, & causa huiusmodi, pro concurrenti tamen census huiusmodi quantitate (*Extendantur clausulæ census*) eidẽ cessit &c omnia iura &c. ad habendum, &c. ponens, &c cõstituens, &c. & donec, &c. conueneruntq. insuper partes prædictæ quibus supra nominibus, pacto apposito, solemniter stipulatio, quod si aliquo tẽpore alicui eorum lis, vel quæstio, causa aut molestia, vel controuersia aliqua moueri contigerit in, de, & super aliqua rerum, & bonorum, quæ ipsis obuenerunt in partem, quod omnibus expensis procuretur, & stetur in lite, & res de, vel super qualis mota fuerit, expen. communibus defendatur & si dicti bona, vel aliqua pars quoquomodo vinci, vel euocari contigerit, tunc, & eo casu damnum, & incommodum quandocumq. exinde quomodocumque & qualitercumq prouenientia, tam occasione bonorum sic euictorum quam quarumcumq. mercedum, & expensarum factarum pro defensione & euictione prædictis intelligatur, & sit commune inter dictas partes, & pro viribus, & portione ipsorum quilibet, intelligatur, & sit obnoxius, & particeps. Quæ omnia, &c. Pro quibus &c.

Alia diuisio bonorum.

A. Et E. filij, & hæredes q. M. asserentes alias, & dudum diuisisse inter se boues, & equas, quos & quas communes habeant, & retinuisse, & retinere adhuc reliqua bona tam mobilia & suppellectilia, quam stabilia hæreditatis paternæ in communione, licet seorsum, & de per se à nonullis annis citra vixerunt, prout hodie quoque viuunt, velintque, & intendant præfata eorum bona inter eos diuidere, & quilibet ipsorum partem suam pro indiuiso habere, & quod naturale vitium est, negligi quod commune est, ita vt suam quoque partem quis eorum [illegible] tiantur, dam inuidet. Ideo sponte &c. hac præsenti die N. de communi consensu & consensu [illegible] bonorũ suorum stabilium diuisione, sine tamen præiudicio diuisionis fiendæ, quo ad bona mobilia, & supellectilia, & massaritias domus, & iurium quorumcumq. vnicuique eorum quomodolibet competen. super portione, tangen. ad q. N. alterum eorum fratrem præmortuum, & illius successione & reseruati. dictis iuribus quibuscumque quomodocumique ex quauis causa, & occasione competen. & non alias aliter, nec alio modo conuenerunt, & concordarunt ad dictamque diuisionem processerunt & deuenerunt in duas partes; in hunc qui sequitur modum. Videlicet, Et in vna parte posuerunt N. & N. & N. & in alia parte M. & M. & M.

Et conuenerunt præterea, quod hæ duæ partes ponantur inter eos ad sortem, & illa pars, quæ ex præfatis obuenerit vtrique ipsorum per sortem præfatam esse debeat pars, & portio diuisa inter eos, sine præiudicio iurium præfatorum, & pro sua vnicuique portione electa, & acceptata.

Item etiam conuenerunt, quod in euẽtum, in quem dicti fratres succumbant in lite, causa contra eos, mota sancti P. super Casali N. illi cui tale Casale in dicta diuisione peruenerit ipso iure, & ipso facto habere debeat in recompensam, & pro recompensa illius Casale vulgariter nuncupatum N.

Item quod omnes, & singulæ pensiones tam domorum, quam casalium, & aliarum rerum quæ reperiuntur iam inceptæ pro præsenti semestri, & pro tempore præterito debeant, sint, & esse debeant communes, exceptis tamen pension. & fructibus reseruatis, & applicatis in partibus, vt supra factis, & postquam fuerit posita sors, & obuenta pars, vtrique eorum esse debeant res cuiusque eorum, secundum quod res ipsæ peruenerint in eorum portionem, cum omnibus, & singulis iurisdictionibus, & adiacentijs, vsibus, & commoditatibus quibuscumq. ac honoribus, & oneribus eorumdẽ cum omni sua qualitate.

Item si quo tempore alicuius eorum litem, & quæstionem moueri contigerit de aliqua rerum illarum, quæ sibi obuenerint in partem per sortem prædictam, communibus impensis procuretur, & stetur in lite tam in petitorio, quam possessorio, vel vtroque; & res de qua, vel qua lis mota fuerit, expensis etiam communibus defendatur; [illegible] damnum inter eos [illegible].

Et

Et saluis semper præmissis, si pars vnius plus valet de præsenti, vel valebit de futuro, quam altera, & è conuerso totum illud plus valens quodcumque sit, aut esse poterit in futurum; vnus eorumdem fratrum alteri ipsorum. & è conuerso, mutuò, & vicissim præsenti, & stipulan. donauit, tradidit, donatione pura, & simplici, rata manente, & irreuocabili, quæ dicitur inter viuos, etiam si illud plus valens, dimidiam excederet iusti pretij partem, siue vltra.

Concedentes, & dantes ipsi contrahentes, videlicet vnus eorum alteri ipsorum, & è conuerso mutuò, & vicissim licentiã, & auctoritatem, & speciale mandatum per se vel alium loco sui, quemcumque voluerit, posita sorte prędicta, & obuenta sorte, vtrique eorum secundum quód sors ipsa dederit, possessionem, seu quasi bonorum, & iurium prædictorum inter se superius diuisorum, accipiendi corporalem, ciuilem, & naturalem, licentiam cuiuslibet ipsorum fratrum, aut cuisque alterius personæ, seu curię adeptus fuerit, constituerunt se vicissim dicti fratres, vnus præcario nomine alterius, & è conuerso bona præfata, res & iura, se tenere, & possidere.

Et propterea, vt vterque eorum sit. & esse debeat magis cautus, & securus super rebus diuisis prædictis, & quæ vtrique eorum per sortem prędictam obuenerint aduersus, & contra quamcumque personam &c. adinuicem, & vicissim cesserunt sibi iura omnia, & singula, & actiones omnes, vtrique eorum competentia, competentes, & competitura, ac competituras, in & super dictis bonis, & rebus diuisis: saluis tamen, & reseruatis iuribus iam dictis, & in nihilo præiudicatis, vt supra dictum est.

Ponentes iam saluis, & reseruatis, vt supra mutuò, & vicissim se in omne ius, locum, & priuilegium ipsorum. Constituentes se, etiam de super procuratores, irreuocabiliter, & cum iuramento tactis &c. ita quod.

Quam quidem diuisionem, & omnia, vniuersa & singula, in præsenti instrumẽto contenta, prout superius, & inferius dicti, fratres per se, & eorum hæredes, & successores, saluis tamen semper præmissis, sine dictis præiudicijs, in qualibet parte præsentis instrumenti, & à principio, medio, vsque ad finem, præmiserunt habere ratam, gratam, ac firmam, ac ratam & promittentes, se nihil fecisse, nec in futurum facere. propter quod prædicta omnia, & singula minorem in aliquo contineat perpetuo roboris firmitatem; vel quod cassari, irritari, vel annullari valeant quomodolibet, vel rescindi; sed ita prædicta omnia, singula, prout supra scripta sunt, rata, grata, & firma semper habere, eaque attendere, tenere, & obseruare, & contra in aliquo nunquam facere, dicere; seu venire, de iure. vel de facto, per se vel per aliam personam interpositam alicuius, vel aliquorum arte, ingenio, seu cautela; alia adinuicem teneri ad omnia damna. &c. rato nihilominus semper manente pacto, & præsenti contractu, cum eadem pœnę stipulatione. Quia sic actum, &c. pro quibus, &c.

Alia communicatio bonorum.

D D. Petrus, & Ioannes, &c. fratres germani inspiratione diuina moti, & pro conseruatione domus, & contentatione D. Lauræ, &c. eorum matris spontè, &c. Communicauerunt simul alter alteri omnia, et singula eorum bona mobilia, & immobilia, nominaque debitorum, etiam peculia castrensia, vel quasi, quę ad præsens habent, & imposterum consequentur hic, et alibi, et vbique locorum, vndecunque ea prouenerint, siue proueniant, per negociationes maritimas, siue terrestres, et in societatibus haben. cum aliis, etiam eis donationes, siue inter viuos siue causa mortis, etiam ex successoribus quorumcumque siue ex testamento siue ab intestato, etiam si sit vsufructus dotis, vel salarium industriæ, personæ alterius eorum. Ita quod omnia illa censeantur, & sint inter eos communia, & indiuisa inter ipsos, & dederunt vterque alteri facultatẽ obligandi alterum, & non alterius, in quibuscunq. negotijs exponen. & subscriben. etiam quod alterum eorumdem contingeret se se maritare, & alterum restare cœlibem. Et hanc communionem bonorum, & societatem vterque eorum durare voluit, vsque alter alteri notificauerit, non velle stare plus in communione. Et tunc conuenerunt quod fieri debeat æque diuisio inter eos omnium bonorum mobilium.

ium, & immobilium, & tam eorum, quæ nunc habent, quam eorum, quę medio tempore acquirent, & consequetur, siue vt supra dictum est bona acquisita sint, & prouenerint, siue proueniant, ex donatione, siue ex successione, siue istę successiones sint vigore testamēti, & siue ab intestato, siue per modum legatorum, siue quocumque alio modo, etiā si ex vsufructu dotium, vel salario operatione personarum eorundem de quibus omnibus, & singulis, etiam quod talia sint, quæ in generali nominatione, siue obligatione non veniant vterque promisit reddere alteri bonum, et fedele computum tunc, et interim quandocunque, et quotiescunque ad omnem alterius simplicem requisitionem sine fraude, & dolo, et hanc communioné voluerūt intelligi c sint iactā, esse, ita ad dānum et iacturam, ac expen. si quod seu quæ (quod Deus auertat) acciderint sicut ad lucrum, et ampliationem substātię, promisitq; etiam vterq. fideliter, et legaliter se gerere in administratione, et negotiatione, quas de, et cum dictis bonis fecerint, et pro sua virili, et cum omni solertia, et industria, se fideliter, et diligenter exercitare, neque per hanc communionem inibi censeri voluit, si alter ipsorum se meritare vellet, medio tempore, vel cum aliquibus aliis, siue super speciali aliqua negotiatione, siue generali, super duibuscumque societatibus habere quin id libere posset, et lucra, quæ ex dotibus, siue societatibus, vel negotiatione huiusmodi prouenerint, similiter censeantur esse communia; non autem ipsæ dotes, quæ saluæ sint vxorum, in quoscūque casus. Quæ omnia, etc. Pro quibus, etc.

De variarum venditionum formulis. Cap. VIII.

Venditio domus, extensa cum pacto de retrouendendo.

IN nomine Domini, Amen. Hoc publico instrumēto, ad perpetuā rei memoriam, cunctis vbique pateat, quod Anno à Natiuitate eiusdem Domini etc. Indictione, etc. die vero, etc. Mēsis N. Pōtificatus etc. In præsentia mei Notarii, & testium infra nominandorum personaliter cōstitutus A. ad quē vt asseruit, spectat, et pertinet pleno iure dominii, vel quasi domus sita in regione N. prope plateā N. in via, quæ à dicta platea tēdit versus viam N. locata D. N. cōfinata ab vna iuxta bona N. saluis aliis. si qui sint plures, aut veriores confines, aut vocabula veriora præmissis sponte, & ex eius certa scientia, ac deliberata voluntate, & omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus melius, & validius potuit, & potest per se, suosque hæredes & successores, dictam, domum cum omnibus, & singulis stantiis, & pertinentiis suis exceptis apothecis, cum stantiis pro vsu apothecarum diuersis inquilinis, aut subinquilinis locatis, & exceptis huiusmodi apothecis, & stantiis apothecarū, totam dictam domum, cum omnibus aliis membris, stantiis, & pertinentiis vniuersis, introitibus, exitibus, commoditatibus, & iuribus vendidit, ac titulo verę, et perfectę venditionis dedit, cessit, transtulit, et assignauit iure proprio in perpetuum saluis infra dicendis, B. quamuis hinc absenti nihilominus M. præsenti, et vti agenti D. B. ad hoc negocium peragendum, et de eius commissione, vt asserui t, etiam eum promissione rati, quatenus opus, sit emēti, acquirenti, et vna mecū notario publica persona pro eodem B. e t illi us hæredibus, et successoribus quibuscumque acceptanti, et stipulanti. Ad habendum, tenendum possidendum, vtendum, fruendum, et fructificandum, vendendum, donandum, pignorandum, et alienandum, ac de dicta domo, cum pertinentiis, et iuribus suis prędictis faciendum, et disponendum ad ipsius domini emptoris liberū voluntatis. Transferens, et cedens eidem B. eiusque hęredibus, et successoribus super dicta domo, eiusque pertinentijs, vt supra, omnia, iura, omnesque actiones reales, et personales, vtiles, et directas, tacitas, et expressas hypothecarias pignoratitias, siue mixtas, et in rem scriptas, ac officiū Iudicis, & beneficium iuris dicto D. vēditori competentia, aut quæ possent, aut poterunt qnomodolibet competere in futurum, in et super dicta domo, alijsque præmissis. Ponens illum in & super eadem domo, et iuribus, vt supra venditis, locum et priuilegium suum vniuersum; Atque constituens eum super illis procuratoré irreuocabilem, cum iuramento, vt infra pręstito, vt in rem propriam. Itaquod ex nunc, et in posterum dictus D. emptor pro dictis iuribus, dictisque actionibus eius proprio nomine agat, petat, exigat

excipiat, recipiat, & defendat eisque libere vtatur, fruatur, & experiatur in iudicio, & extra iudicium vbilibet, & directis actionibus ad eius velle, quemadmodum dictus D. venditor vti, agere, petere, & experiri poterat ante venditionem, & alienationem huiusmodi. Dans licentiam, & facultatem domino emptori accipiendi, & adipiscendi corporalem, & realem dictæ domus, & iurium venditorum possessionem, etiam absq; alicuius Iudicis, & Curiæ decreto, auctoritate, vel mandato. Et donec huiusmodi possessionem appræhenderit, constituit se possessionem predictam nomine dicti emptoris tenere, & conseruare. Hanc autem venditionem, & alienationem, & omnia, & singula infra dicenda fecit, & facit erga D. B. eiusque hæredes, & successores, acceptatione, & stipulatione prædicta interueniente pro pretio scutorum N. monetæ de iulijs decem pro singulo scuto. Quod quidem pretium D. M. procuratorio nomine D. B. realiter soluere, seu solui facere promisit E. Ar. venditori, aut cui, vel quibus ipse D. venditor solui mandabit, ad omne eius placitum, postquam accesserint fideiussores infra nominandi; ex pacto ita conuento liberè, & absq. aliqua exceptione. Et si plus dicto pretio scut. N. dicta domus valere posset, totum illud plus, etiam si dimidium iusti pretij excederet, eidem D. Emptori donauit, titulo donationis irreuocabilis inter viuos, ex mera liberalitate sua; & quia sic ei facere placuit, & placet. Item affirmauit, & promisit, dictam domum, cum omnibus eius membris, & pertinentijs ad ipsum D. A. pleno iure dominij, vel quasi pertinere, & esse liberum, & immunem ab omni censu; canone, responsione, & insuper ab omni fideicommisso purificato, & purificando, & ab omni alio onere, & nulli alteri venditam, datam, donatam, permutatam, distractam, effectam aut quouis modo alienatam, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, & de illa nihil omnino factum esse in præiudicium emptoris prædicti. Et dictam domum, & iura ipsi D. A. vendere licuisse, atque licere: & hanc venditionem esse bonam, validam, & valide factam, & in eam tamquam talem facere consentire omnes personas, Commune Corpus Collegium, & vniuersitatem ius habentes, aut habere quouis modo apparentes; etiam ad omnem solam, & simplicem interpellationem, aut requisitionem extraiudicialem ab emptore, vel eius hæredibus, & successoribus faciendam. Et promisit insuper, & omnem litem, causam, controuersiam, & molestiam, si quæ mouerentur super dicta domo, suscipere in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quacumque instantia, & parte iudicij, ac susceptas prosequi, & terminare, eius propriis impensis, & opere, & cum eius procuratoribus, & aduocatatis, etiam absque impensa, cura, labore interuentu emptoris, eiusq. successorum; Quinimmò ipsum emptorem, & eius quoscumque successores super eadem domo, eiusque possessione conseruare, defendere, eximere, & liberare, ab omni lite, causa, controuersia, molestia, & molestante persona, libere, omni penitus iuris & facti exceptione remota: Alias in omnes, & singulos casus, & euentus præmissos contrarios, & quemlibet ex eis, aut in obseruationis omnium, & singulorum prçmissorum. Idem A. venditor de omni, & quacumque dictæ domus euictione vniuersali, & particulari in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, & omni iudicio petitorio, & possessorio, & quocumque eorum insolidum teneri voluit erga D. B. eiusque hçredes, & successores; ita vt sub prætextu, quod per imprudentiam, iniuriam, vel iniustitiam iudicium fuerit iudicatum, vel euictio sequuta, idem venditor se tueri, vel excusare nullo modo possit. Quia sic actum, & conuentum fuit. Item consensit, & conuenit, quod in omnibus, & singulis præmissis dictus emptor, & eius hæredes, ac successores non teneatur ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam; sed quælibet simplex notificatio vel interpellatio, etiam extraiudicialiter, & sine aliqua solemnitate iuris, & statutorum, facta sufficiat, ipsi venditori, aut fideiussoribus, vel successiue alicui ex hæredibus (Pactū de retrouēdendo alicuius eorum.) Et præmissa fecit D. A. venditor cum pacto expresso, vt liceat ipsi, eiusque hæredibus, & successoribus dictam domū semper, & quandocumque in perpetuum etiam nulla quantumuis longissimi temporis præscriptione obstante, præcedente, & facta denunciatione, seu intimatione per sex menses ante, facienda emptori, vel

eius hæredibus pro eodem pretio N. scutorum monetæ redimere, & recuperare; Quo pretio in simili specie, pecunia numerata ipsi emptori, vel eius hæredibus restituto, & precedente intimatione prædicta, idem emptor, & sui successores retrouendere, vt supra, teneantur quandocumque ad omne placitum venditoris, & suorum, & quatenus etiam D. A. vel sui hæredes, & successores redimere voluerint, & redimerint, & postea eandem domũ aliis vendiderunt, tunc dictus emptor & eius hæredes pro eodem seu pari pretio ab alijs dato, præferantur omnibus aliis; & vendito censeatur facta in eorum fauorem, si eam acceptare voluerint & pro tali iure prælationis dicta domus semper affecta remaneat, D.B. & suis hæredibus, & successoribus. Et insuper in tali casu liceat eidẽ emptori, & suis hæredibus habere accessum, & regressum ad prædictam domum; eiusq. corporalem possessionem, quam propria auctoritate, absq. alicuius Iudicis, & Curiæ licentia, decreto, auctoritate, vel mandato, & absq. vitio spolii, nullitatis, & attentatorum appræhendere, continuare, & retinere valeant. Item conuenerunt, quod si contingat fieri in domo prædicta impẽsas, seu reparationes necessarias eidem domui, in tali casu, facta notificatione, vel intimatione ipsi A. vel alicui ex eius hæredibus antequam dictæ impensæ necessariæ fiant teneantur ijdem A. & eius successores in euẽtum redemptionis domus easdem impensas reficere dicto emptori, vel suis, vna cum pretio supradicto quia sic actum, &c. Præterea, vt magis cautum sit B. emptori, D.A. venditor promisit accessuros, vt principales, principaliter, & insolidum P. & Q. videlicet p. pro validitate, & firmitate dictæ venditionis, faciendo consentire omnes personas, lite quacumque suscipiendi, prosequendi, & pro quacumque euictione vniuersali, & particulari dictæ domus, & iurium venditorum, etiam in omni iudicio petitorio, & possessorio, vt supra, quam pro omnibus, & singulis erga emptorem, vt supra promissis; & Q. pro quacumque euictione tantum domus, & pertinentiarum in omni iudicio petitorio, & possessorio insolidum: Quos fideiussores absentes, me notario, vti publica persona pro eis, & eorum hæredibus, & successoribus, & stipulante, & acceptante, ind omnes, & penitus sine damno a præmissis, seu quo vis alio modo faciendis obligationibus releuare, & conseruare promisit. Ita quod nullum omnino damnum patietur. Alias ad omnia damna, impensas, & interesse teneri voluit, erga illos, & illorum hæredes. Quæ omnia, & singula præmissa dictæ partes, & singula singulis cõgruo loco referẽdo, nominibus prędictis semper, & perpetuo attendere, obseruare, & adimplere promiserunt, modo, & forma præmissis; & nunquam sub quouis prætexu, iure, titulo, causa, & modo in iudicio, vel extra contrafacere, vel venire, per se, vel alios; sed præmissa rata valida, & firma tenere, & habere promiserunt. Alias vltra obseruationem illorum etiam ad omnia damna, impensas, & interesse hinc inde teneri voluerunt. De quibus quidem damnis, impensis, & interesse stare, & credere voluerunt soli, & simplici iuramento partis damnum passæ. Quod iuramentum haberi voluerunt pro plena, & sufficienti probatione, ceteris aliis probationibus, iudicis taxationi, arbitrio, seu arbitris sui boni viri renunciarunt expresse. pro quibus, &c. extende obligationem in forma Camerę, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus, &c.

Fideiussio de Euictione.

IN mei, &c. P. qui habens notitiam de supradicta vẽditione domus, & per me notarium etiam de præmissis certioratus, sciens se non teneri, sed teneri volens, sponte, & ex eius certa scientia, & deliberata voluntate contemplatione ipsius A. omni meliori modo, quo potuit, pro validitate, & firmitate supradictæ venditionis, de faciendo consentire omnes personas, lite, & causa quacumque suscipienda, & prosequenda, conseruatione emptoris, & suorum in dicta domo vendita, & pro quacumque illius euictione vniuersali, & particulari, in omni iudicio petitorio, & possessorio insolidum, & pro omnibus aliis, vt supra, erga emptorem promissis, accessit, vti principalis, principaliter, & insolidum; Constituendo se, vt principalem, & insolidum obseruatorem, & promissorem erga B. emptorem absentem, me Notario acceptante, & stipulante pro eodem B. & illius hæredibus, et successoribus. Et insuper etiam promisit, vt principalis, principaliter,

ter, & insolidum releuare, & conseruare indemnem Q. absentem, me Notario, tamquam publica persona præsente, & pro eodem Q. illiusque hæredibus, & successoribus acceptante, & stipulante, ab omni, & quacumque promissione, accessione, & obligatione per ipsum Q. in præmissis quomodolibet faciendis, indemnem penitus, & sine damno releuare, & conseruare promisit, ita quod, &c. alias, &c. de quibus, &c. pro quibus, &c.

Venditio itineris, & actus.

A Vendidit B. iter, & actum in perpetuum in campo, & per campum ipsius positum, &c. Ac viam latitudinis sex pedum quantum protenditur ipse cāpus, videlicet, A. vsq A ita quod ipse B. eiusq; hæredes, &c. & quilibet alius eius nomine, & ab eo ius habentes deinceps in perpetuum possint per d. campum liberè dicta via quādocunque; & quotiescumque ad eius prædium, &c. ire transire, accedere cum personis, curribus, plaustris, equis, & aliis quibuscunque animalibus, quomodocumque, & qualitercumque: Dans, & concedens eidem B. plenum ius vtendi in perpetuum dicta via, itinere, & actu, & huiusmodi seruituti, & conditioni subiecit dictum campum, dan. eidem auctoritatem, &c. ipsius itineris, actus, & viæ possessionem ex nunc sua propria auctoritate intrandi, &c. & de cætero retinendi; promittens pro se, suisque hæredibus, etc. dictum B. nec alios prædictos desuper molestare, impedire, prohibere, & litem non inferre, sed eum perpetuó manutenere, defendere, &c. alias, &c.

Venditio iuris immittendi ligna.

VEndidit, &c. ius trabium, & quorūcumq; lignorum immittendorum in pariete, siue muro talis domus, etc. Item quod quandocumque voluerit, et sibi placuerit possit, et valeat sua propria auctoritate, etc. immittere, seu ponere ligna, aut trabes, et quæcumque alia in pariete, et vsque ad medium muri domus prædictæ, dummodó murus ipse ruinæ, vel præcipitij, siuè grauis deteriorationis periculum non incurrat. Murum, et domum ipsam huic perpetuę subijciens seruituti pro pretio, etc. Dans plenam licentiam dicto iure seruitutis vtendi, et illius possessione, etc. vt supra.

Venditio sementis.

A Qui vt asseruit habet psalmas 30 in circa frumenti, et quotq tot sunt terrarum satarum frumento positarum, etc. spontè, &c. dictā sementā salmarū 30. vel circa frumenti seminati in dictis terris, ad mensuram talis locis mēsurandum, vt infra vendidit, &c. B. præsenti &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constituens, &c. dans libentiam, &c. Ita quod dictę sementes ab hodie in posterum stent risico, periculo, & fortuna, ac ad commodum; & lucrum eiusdem B. & quod impensæ, quas desuper fieri contigerit vsque ad recollecta inclusiue per ipsum B. fieri debeant, pariterq. formentum quod inde prouenict, & colligetur sit eiusdem B. liberum vt infra, soluto terratico Doganeriis Hanc autem, &c. pro pretio, &c. pro qualibet salma sementis ad eandem mensuram. Quod pretium, etc. promisit soluere, &c. statim facta mensuratione dictarum terrarum, & sementis. Pro qua mensuratione facienda dictæ partes concorditer nominarūt, & deputarunt N. mensuratorem, cuius declarationi, & mensurationi stare, & acquiesc ere promiserunt, & non contrafacere, & vlterius idem B. teneatur ex pacto &c. vallato prout promisit reddere, & cum effectu restituere vltra pretium prædictum eidē A. præsenti, &c. Tot salmas frumēti nitidi, prout seminari solet, vel prout colligitur, & absque eo, quod purgetur cum augumēto vnius pro decem, videlicet, pro decem salmis frumenti nitidi, & puri, siuè concij salmis 11. immundi, & non puri, siuè concilj vt vulgo dicitur, ad mensuram prædictam quod relatum, & declaratum fuerit per dictum N. satarum in dictis terris, illasq consignare in tali loco statim facta mensuratione libere, &c. alias, &c. promisitq. eidem A. dictam semētem esse suam, & ad ipsum spectare, & pertinere, & nemini alio, præterquam Domino terrarū, pro eius solito terratico ius aliquod desuper competere. qq; idem B. de, & super illius collectione ab aliquo non molestabitur, & tollere impedimētum, omnemq; litem, & molestiam in se suscipere, &c. ac authorizare, defendere, & disbrigare ab omni molestante persona in iudicio, & extra iudicium suis proprijs sumptibus, &c. Et in omnem euentū teneri, & obligatum esse voluit de euictione dictę sementis, & ad restitutionem dupli pretij prædicti, refectionemque omnium dam-

chiamato R.&c. vendidit ac titulo perfectæ venditionis dedit, cessit, tradidit, & assignauit iure proprio, & in perpetuum; salua tamen facultate redimendi, vt infra dicetur dicto B. Roman. presenti, & cum consensu & auctoritate, D. P eius patris ibidem presentis, ementi, acceptanti, & stipulanti pro se, ac suis hæredibus, & successoribus quibuscumque, ad habendum, &c. Transferens, & cedens in & super dictis rubris 15. venditis in emptorem acceptantem vt supra, omnia sua iura &c. Ponens, &c. Constituens, &c. Dans facultatem eidem emptoris accipiendi auctoritate propria, absque alicuius Iudicis, &c. dictorum 15. rubrorum corporalem possessionem ad omne illius placitum, & donec &c. constituit, &c. Hanc autem venditionem, & alienationem dictorum 15. rubrorum dict Casalis D.L. fecit, & facit, cum omnibus in hoc instrumento contentis, pro pretio scutorum mille quingentorum monetæ, iuliorum decem pro scuto. Quæ scuta mille quingenta solui debeant per dictum emptore ipsi Domini venditori hoc modo, & terminis, videlicet scuta quingenta similia hinc ad sex menses sequentes ab hodie. Alia quingenta intra alia sex menses inde sequentes, & reliqua scuta quingenta infra alios sex menses seqētes. Adeò, quod infra decem octo menses, & totum dictum prætiū solutum sit, prout in terminis predictis D.B. emptor soluere promisit D.L. venditori præsenti. Et huic promissioni, de soluendo prætium prędictum D.P. dicti emptoris pater, vt principalis, Principaliter, & insolidum accessit, constituendo se principalem, & insolidum promissorem, & debitorem dicti pretii erga D.L. præsentem &c. Et si plus dicto prætio dicta rubra 15. valerent, aut valere possent, D.M. venditor totum illud plus ex beneuolentia, qua prosequitur dictum B. eius generum, eidem condonauit, & rem sit irreuocabiliter inter viuos dicto B. acceptanti. Et præmissa cum infra dicendis fecit, his pactis adiectis, quod ipse L. semper, & quandocumque voluerit, donec vixerit, & suam tantum vita durante, & pro se ipso, & pro alio, vel alijs dicta rubra 15. pro eodem pretio redimere possit; quę tamen facultas redimendi non competat, neque transferatur hæredibus ipsius D.L. prou . dem L. tantum, & pro se redimere volenti retrouendere, promisit, & pro eodem prętio, vt supra, & non aliter, nec alio modo. Et conuenerunt etiam, quod dicta rubra 15. capiendo, & sequendo a latere, ac locis supradictis mēsurari debeant per D N. seu D.M. Architectos, & agrimensores ad beneplacitum vniuscuiusque partis, & apponi debeant termini in locis supra specificatis, vbi melius, & commodius dictis Agrimensoribus aut eorum alteri videbuntur esse apponendi. Quorum Agrimensorum, & etiam alterius eorum quicunque eorum accessit ad mensurandum appositioni terminorum, mensuratione, & relationi faciendi, etiam sine aliquo interuentu partium, promiserunt partes perpetuo stare & acquiescere. Ita quod huiusmodi venditio, & emptio, sub prętextu mensuræ faciendæ, non intelligatur conditionalis, & resolubilis; sed immo duratura, atque perfecta pro vtraque parte. Conuenientes etiam quod tam huiusmodi rubra 15. vt supra vendita, quam dicta rubra 15. in solutum data, occasione dotis Dominæ I. mensurari debeant insimul ad tollendum confusionem, ambiguitatem, & pro minori dispendio, commodiorique appositione terminorum, per dictos Agrimensores, vel quemuis eorum; quibus, & eorum vnicuique in solidum partes dederūt facultatem mensurandi, apponendi terminos, & referendi. Promittentes stare relationi, mensurationi, vt supra, & ad præmissa eosdem insolidum deputarunt. Præterea D.L. venditor affirmauit, & promisit dicta rubra 15. Casalis, vt supra vendidi, ad ipsum D L. pleno iure dominii vel quasi spectantia, & pertinentia vendere, vt supra, licuisse, atque licere, & nulli alteri in toto, vel parte data, &c. alienationis, &c. & esse libera, & immunia ab omni censu, canone, responsione, & quocumque onere; & huiusmodi venditionem esse, & semper fore bonam, validam, ac bene, & valide factam, & in eam tamquam talem, promisit facere consentire omnes personas, & ius habentes, aut habere prætendentes, etiam ad omnem solam & simplicem extraiudicialem requisitionē, aut interpellationem per dictos B. eiusque hæredes, &c. faciendam; & promisit suscipere in se omnem litem, &c. Siquæ inferatur super dictis rubris 15. Casalis in quocumque iudicio, & in quacumque instantia, & parte judicii, & suscept á prosequi, termi

na, &c. etiā absque cura, interuentu, & impensa dicti emptoris. Quinimmó promisit dictum emptorem eiusque hęredes, &c. in, & super dictis 15. rubris Casalis eiusque possessionem semper, ac perpetuó conseruare, ac defendere, eximere, & liberare ab omni lite, &c. Alias in omnes, & singulos casus, & euentus pręmissis contrarios, & quemlibet ex eis, aut in obseruationis pręmissorum omnium, & singulorum, ad omnem euictionem dictorum rubrorum 15. Casalis in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, & in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum, & ad omnia damna &c teneri voluit erga dictum emptorem, præsentem, &c. Et consensit etiam, atque conuenit idē L. venditor, quod dictus emptor, eiusque hæredes, & successores non teneantur ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam, sed quæcumque simplex notificatio etiam extraiudicialis, & sine aliqua solēnitate, & forma iuris, & statutorum adhibita facta sufficiat ipsi D. venditori, & successiue alicui ex hæredibus suis. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c.

Alia venditio Casalis fideicommissarii ex causa debiti contracti.

CVM magnificus D. A. propter fideiussiones pro amicis, & consanguineis factus, graui ære alieno grauatus existat; cupiens ab eo liberari, sed non valens hoc facere, nisi ad alienationem bonorū fideicommisso bon. mem. S. eius aui paterni subiectorum, seu aliquorum ex eis deueniat, ad euitandum omne dedecus, tam suum, quam familię suæ. Quia profecto, nisi creditoribus satisfaciat, executionem etiam personalem, & carcerationem, aut auxilium voluntarium pati cogeretur. Ideó à Sanctissimo Domino Nostro Papa, Casale S. & F. à fideicommisso pręfato liberari, ac facultatem cuicumque vendendi, cum suis iuribus, & pertinentiis & absque incursu alicuius pœnæ, cum derogatione prædicti fideicommissi obtinuerit; prout supplicationibus signatis manu Sāctissimi Domini Nostri Papæ, sub datum Romæ, apud Sanctum Petrum nonis Iunij, & apud Sanctum Marcum Kalendis Octobris, Anno Secundo, plenius continetur; quas signaturas, & supplicationes originales exhibuit, & eis vti velle declarauit, & declarat. Quæ sunt huiusmodi tenoris, videlicet, Vrbis Beatissime Pater, fuit in rerum natura, &c. Et asserens idem A. omnem, quam potuit, diligentiam per plures menses circa venditionem dicti Casalis, & iurium suorum adhibuisse; à nemine tamen meliorem, immò nec parem conditionem inuenisse, quam ab N. cum quo volens Instrumentum, pactis, & modis tractatis, & maturé conclusis celebrare.

Hinc est, quod Anno, &c. Coram testibus infra dicendis, & me Notario, &c. constitutus idem magnificus D. A. nepos ex filio prædicti quondam S. ad prouidendum, vt supra narratum est, satisfactioni creditorum, & præsertim extinctioni plurium censuum, per eum impositorum, & venditorum. Quorum census fructus, habita ratione illorum valoris, maiores existunt, quam prouentus Casalis; sponte sua certaque scientia, & deliberata voluntate, etiam vigoris facultatis concessionis, & derogationis factarum, vt supra, per Sanctissimum Dominum Nostrum papam, quibus vti vel declarauit, & declarat, ac omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma, quibus validius fieri potuit, & potest, ac per se; & suos quoscumque hæredes, & successores dictum Casale, seu Casalia, S. & F. sita in agro Romano, in partibus Transtiberis, distantibus ad Vrbe 14. aut 15. milliarijs, vel circa, ad quas itur, exeundo per portam Flaminiam, seu Populi nūcupatam, & Pontem Miluium, cui casali, vel casalibus, quoad partem vocatam F. hos asseruit adhærere cōfines, videlicet ab vno latere versus Vrbem territorium C. P. diœcesis, ab alio versus S. bona Monasterij sancti P. seu territorium castri L. dicti Monasterij, & ab alio latere flumen Tyberis, apud Portum M. R. quo vero ad S. ab vno latere flumen T. &c. saluis alijs suis verioribus confinibus, & vocabulis, si quę, &c. cum omnibus, & singulis dicti casalis, vel casalium iuribus, & iurisdictionibus, ingressibus, exitibus, commoditatibus, adiacentijs, pantanis, pratis, nemoribus, aquis, fontibus, aquarum cursibus, riuis, molendinis, hospitio, domibus, ædificijs, & alijs quibuscumque in dicto casali, seu casalibus S. & F. consistentibus, & etiam ad dicta casalia spectantibus, & pertinentibus, tam de consuetudine, quam de iure, quas, & quæ dicta casalia habent in se, & circum seipsa, vsq; ad vias publicas, & cum omnibus suis pertinentijs vniuersis, vendidit, &

dit, & titulo perfectę, ac irreuocabilis venditionis iure proprio, & in perpetuum dedit, cessit, concessit, transtulit, mandauit, & assignauit.

Magnifico D. N. presenti, & pro se, suisque heredibus, & successoribus quibuscumque ementi, stipulanti, & acceptanti ad habendum, &c. Transferens, & cedens dicto emptori, vt supra acceptanti super dicto casali, vel casalibus S. & F. & suis membris, & pertinen. omnia, iura, omnesq. actiones, &c. Ponens, &c. constituens, &c. Dans facultatem eidem emptori accipiendi dicti casalis, vel casalium, cum eorum membris, & pertinentijs prædictis, realem, & corporalem possessionem auctoritate propria, vel de facto, absque alicuius iudicis, &c. Et donec, &c. constituit &c. Et huiusmodi venditionem, & alienationem, cum omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis. Idem A. venditor fecit, & facit, etiam virtute facultatis concessę per sanctisimum D. N. Papam, & supplicationum insertarum, & omni meliori modo, &c. erga N. acceptantem pro se, & suis hęredibus, & successoribus quibuscumque pro pretio scutorum viginti septem millium octingentorum, monetæ de iul. decem pro scuto, ex quibus iuxta formam prę insertę supplicationibus, & Signaturę Sanctiss. D. N. Papæ declararunt, & cõuenerũt erogare scuta sex millia monetæ in emptionem vnius, vel plurium annuorum censuum, prout eidem venditori, & emptori videbitur expedire; propterea, numquam opponi, aut imputari posit, quod interim donec scuta 6. m. prædicta collocentur in emptionem, vt supra, emptor gaudeat re, & pretio, coram testibus & me Notario eadem scuta sex millia in computum dicti pretij, cum expresso consensu D A. Venditoris consignauit, & deposuit, cum pactis, conditionibus, & declarationibus infra dicendis, quæ hic, & in omni parte contractus, pro repetitis, & insertis habeantur penes P. præsentem, & accipientem in prompta, & iam numerata pecunia tenenda, & conseruanda per dictum depositarium, ad effectum, vt quamprimum commode fieri poterit, in emptionem dicti census, vel censuum nomine & ad fauorem prædictę A. & aliorum successiue ad dictum fideicommissum vocatorum, reseruata dispositione, tam sortis principalis, quam etiam fructuum dicti census vel censuum ipsi N. & eius hæredibus, & successoribus, donec in tot nisi ad summam dictorum 30. m. perueniant collocari, & erogari valeant iuxta formam supplicationis prædictæ, de quibus scutis 9. m. in depositum acceptis, dictus P. vocauit se contentum & de illis D. N. & D. A. præsentes, &c. quietauit, cum pacto de nunquam petendo, & promisit statim consignare, ac soluere ad omnem requisitionem, vel placitum eorundem A. & N. quatenus erogentur in emptionem census, vel censuum prędictorum, & non aliter. Et pro maiori cautela dicti A. fecit, & consignauit eidem A. præsenti, &c. Hac lege, conditione, & declaratione adiectis, vt nec fructus dicti census, vel censuum emendorũ, neque sors principalis ad manus venditoris, vel aliorum ad fideicommissum prænarratum vocatorum peruenire posint sed per dictum N. emptorem dicti Casalis vel casalium, & illius hæredes, & successores exigi, & in emptionem portionum siuè locorum montium non vacabilium, sub nomine, & ad fauorem D. A. & aliorum ad dictum fideicommissum successiuè vocatorum, reseruata tamen, & supra dispositione sortis principalis, & fructuum ipsis D. N. ac suis, vsque ad summam scutorum 30. millium peruenerint, iuxta formam prædictarum supplicationum quamprimum commode fieri poterit, inuestiri debeant, vsque ad summam scutorum triginta millium, computatis dictis sex millibus, in totum accreuerit. Et quia cura inuestien. dictas pecunias, & fructus ad emptorem, & suos hæredes, & successores, vt præmittitur, & pertinere debet, ne propter difficultate inueniendi loca montium prædictorum, & pro inuestimentis faciẽdis ipse venditor, & sui in dicto fideicommisso successores, aliquod damnum patiantur. Idcirco D A. prędictus volens vtilitati suæ, & suorum filiorum, & aliorũ ad dictum fideicommissum vocatorum cõsulere, vt faciliu s, & maturius fructus censuum, & successiue montium emendorum inuestiantur, & augeantur, vsq. ad dictam summam scut. 30. mil. & ad tollendum difficultates, & forsan conuentiones, quæ occasione inuestimentorum prædictorum oriri possent; & ad omnem meliorem finem, & effectum. Sponte, &c. conuenit, & promisit D. N. pręsenti, &c. quandocũ-

que, & quotiescumque inuestimenta prędicta erunt facienda, inuestigare, & inuenire, & D.N.& suis, &c. offerre dicta loca montium non vacabilium, pro inuestimẽtis prædictis faciendis, alias teneri voluit ad omnia damna, &c. de quibus, &c. quæ scuta 30. mill. loco dicti Casalis, vel Casalium S.& F. prędicto fideicommisso subiecta remaneant, iuxta formam Signaturæ, & commissionis Sanctissimi D. N. Papæ de quibus scutis sex millibus, vt supra, in depositum realiter, vt supra, consignatis D.A. venditor quietauit, absoluit, & perpetuo liberauit dictum N. in computum prætij dicti Casalis. Reliqua vero scuta 21000. & octingenta monetæ, pro complemento scutorum 27000. octingentorũ monetę causa totius dicti prætij D.A. venditor coram testibus, & me Notario habuit, & accepit, & ad se traxit in prompta pecunia, in moneta argentea Papali, à dicto N. emptore præsente, atque actualiter soluente; de quibus scutis viginti vno millibus, & octingentis moneta pro reliquo, & complemento dicti prætii, vocauit se contentum, & sibi integrè satisfactum esse dictumque N. emptorem præsentem &c. quietauit, absoluit, & perpetuo liberauit. Exceptioni non numeratæ pecuniæ, non habitorum, non receptorum, & omnibus aliis iuris, & facti exceptionibus expresse renunciauit, cum pacto de numquam amplius petendo. Et si plus dicto pretio Casale, vel Casalia prædicta S. & F. cum suis membris, iuribus, & iurisdictionibus, & pertinentiis prædictis, valeret, aut valere posset vel possent, totum illud plus, etiam si dimidiam iusti prætij partem excedere donaui, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos ex certa scientia principaliter, & non incidenter, remisit, eidem N. pręsenti, &c. & ad maiorem perpetuam firmitatem huius contractus Idẽ A. venditor, renunciauit beneficio legis secundæ C. de rescindend. vendition. & similibus legibus de quarum effectu scientiam habere dixit, & de nouo certioratus extitit. Item affirmauit, & promisit dictũ Casale S. & F. & cum omnibus iuribus, & pertinentiis præfatis, exceptis dicti censibus redimendis, ex pretio dicti Casalis, vt supra conuentum fuit in reliquis esse liberum, & immune ab omni alio censu, canone, responsione, liuello, & quocumque onere, & ab omni fideicommisso purificato, & purificando, attenta maxime derogatione Sanctissimi D. N. Papæ. Quam promisit validum, & firmum esse, ac perpetuo valituram, & dictum Casale non esse alicui alteri venditum, datum, donatum, permutatum, distractum, aut quouis modo alienatum, etiam alienationis latissime sumpto vocabulo, & nihil omnino in toto, vel in parte factum esse in præiudicium huius contractus, & dicti emptoris, atque dictum Casale, vti spectans, & pertinens ad dictum venditorem pleno iure dominii vendere, vt supra, licuisse, atque liceret, & hanc venditorem esse, ac semper, & perpetuò fore bonam, validam, ac bene, & valide factam, & in eam tanquam talem facere consentire omnes personas, &c. ius habentes aut habere prętendentes, in & super dicto Casali, & quacumque illius parte, aut membris, etiã ad omnem solam, & simplicem interpellationem, aut requisitionem faciendam per emptorem, vel eius hæredes, & successores, & promisit non inferre litem, & quod neque à fideicommissariis vocatis in testamento dicti sui Aui paterni, vel ab alijs quibusuis personis, lis, vel molestia inferretur, & quatenus illata foret, vel inferri contigerit, promisit facere consentire, vt supra, ac litem, causam, controuersiam huiusmodi sucipere in se, in omni iudicio, & in quacumque instantia, & parte iudicii, & susceptas prosequi, finire, & terminare, omnibus eius impensis, Procuratoribus, Aduocatis, & defensionibus opportunis, & absque cura, interuentu, & impensa dicti emptoris, & illius hæredum, ac successorum. Quinimmò dictum emptorem, & illius hæredes, & successores quoscumque in & super dicto Casali, cum omnibus eius membris, & pertinentiis, ac pacifica possessione semper, & perpetuo conseruare, ac insuper defendere de iure, & de facto, ac eximere, & liberare ab omni lite, causa controuersia, molestia, & molestante persona. Alioquin si præmissa omnia, & singula seruata non fuerint, & in omnes, & singulos casus, & euentus præmissis contrarios, aut contrauentionis illorum, teneri voluit & se, & suos hæredes, &c. & bona quæcumque obligauit pro omni, & quacumque, euictione dicti Casalis, & iurium venditorum vniuersali, & particulari in forma iuris valida & in Vrbe consueta, etiam ac duplum prætii rei euictę, asse-

asserens hanc esse, & vigere in Vrbe consuetudinem, & in quocunque iudicio, etiã petitoria, & quouis eorum insolidum, & siuè in proprietate, siuè in possessione euictio immineat, vel seruatur, etiam si euictio, aut molestia ex dicto narrato fideicommisso, aut alias vndecumque prouenerit, & ad omnia damna, impensas, & interesse propter litem, molestiam, vel euictionem, per emptorem, & suos hæredes, & successores patienda, et incurrenda, teneri voluit erga emptorem, vt supra, acceptantem. Ita vt sub prætextu, quod per imprudentiam, iniuriam, vel iniustitiam, indicantium, vel facto Principis euictio sequuta foret, ipse venditor, eiusq; hęredes, et fideiussores nullo modo excusari, vel se tuere possint aduersus præmissa. Et consensit etiam, atque conuenit cum emptore quod in omnibus, et singulis præmissis, & in hoc Instrumento contentis, dictus emptor eiusque hæredes, et successores, non teneatur ad faciendam aliquam solemnem intimationem litis, sed quæcumque simplex notificatio, etiam domi dimissa copia etiam extraiudicialis, et sine aliqua solemnitate, et forma iuris, & statutorum adhibita, et seruata ipsi venditori, aut successiuè alicui ex hæredibus, et successoribus suis, ac fideiussoribus infra dicendis facta, sufficiat. Quia sic actum, et conuentum fuit; cui emptori vt magis cautum sit, vltra fideiussores infra dicendos, & obligationem venditoris, declararunt, & conuenerunt dicti contrahentes, quod dicta scuta 6. mil vt supra, in depositum data, et cẽsus emendos ex eis, et successiue augumentum illorum, vsque ad dictam summã scutorum 300. mil. et loca montium, acquirenda ex augumentum, et fructibus in futurum emenda, intelligantur, et sint ex nunc in specie; ita tamen, etc. eidẽ D. N. et suis hæredibus, et successoribus quibuscũq. semper, et perpetuo obligata, hypotecata, et affecta pro quacumq. dicti Casalis S. et F. cum suis pertinentijs, euictione vniuersali, et particulari, in quocumque iudicio petitorio, et possessorio, et quouis eorum insolidum, et pro maiori cautela, et potioritate et anterioritate, dicti N. emptoris, et suorum, ac pro obseruatione huius contractus, et omnium, et singulorum conuentorum in eo, et quatenus aliqua euictio dicti Casalis, in toto, et quauis parte in iudicio petitorio, vel possessorio prouidere, & ex quocumque capite (promissionibus de euictione, & obligationibus fideiussores semper saluis) etiam liceat D. N. & suis accipere corporalem, possessionem dicti census, & locorum montium, & quorumcumque bonorum, in quibus dictę pecunię, prouenientes, & pretio Casalis, cum eorum augumento, & fructibus, inuestitæ fuerint auctoritate propria, & de facto absque alicuius Iudicis, & Curiæ, &c. & absque vitio spolij attentatorum, et alio defectu, & retinere, et loco rei euictæ, pro concurrenti valore vsufructuare, donec valorem rei euictæ, ac duplum ipsius, vna cum damnis, impensis et interesse consequantur; & cum huiusmodi conditione adiecta, quod dictę pecuniæ, & eorum augumentum, nec possint ab aliquibus sequestrari, neque creditoribus dicti venditoris casalis, nec alijs quibusuis personis etiam venientibus ex causa dotis, alimentorum, & alia quacumque causa, quantumuis pia, fauorabili, & priuilegiata eius acquiri possit, in præiudicium dicti D. N. & suorum: Immo dictus N. & sui omnibus ãlijs præferantur in euentum præfatum, maxime quia dictæ pecuniæ ab ipso N. prouenerunt, & quia sic à principio actum, & conuentum fuit. Et saluis præmissis, & absque illorum præiudicio D A. venditor promisit huic venditioni, & alienationi, ac omnibus, & singulis supra, & infra conuentis, & promissis, accessuros, vt principales, & insolidum, pro summis in totum scutorum viginti vnis millium, & octogentorum monetę, videlicet B. pro summa scut. N. C. pro alijs scutis D. N. pro alijs N. scutis, quę omnes summæ constituunt dictam summam scutorum 12. m. octingentorum monetę, Pro quibus respectiuè summis accessuros promisit dictos fideiussores, & principales, principaliter, & insolidum, pro validitate, firmitate, & obseruatione huius venditionis, & de faciendo consentire omnes personas, ius habentes, vel habere apparẽtes, etiam dictos fideicõmissarios, & quoscumque nominatos, & comprehensos in dicto fideicommisso, quatenus contrauenirent huic venditioni, & alienationi, aut illam rescindere, aut annullare tentarent; & de quacumque lite, causa & molestia suscipienda, prosequenda, & pro conseruatione dicti emptoris, & suorum in dicto casali, & suis pertinentijs, & liberatione

ab

ab omni lite, causa, molestia, & molestante persona pro quacumque euictione vniuersali, & particulari in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum; alijsq. præmissis obseruandis modo, & forma, prout per D.A. præmissa fuerunt, & conuenta in fauorem dicti D. emptoris; & cũ obligatione Camerali Quos fideiussores, & alios quoscũque accessuros si quos alios accedere contingat hinc absentes; me notario, &c. D. A. promisit releuare indemnes, & penitus sine damno conseruare à præmissis, ita quod nullum damnum, neque molestiam patiantur; alias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit Et alterius D.A. ad eandem maiorem cautelam emptoris, promisit, quod eius filij, & quoties & quando aliquis eorum 14. annum compleuerit, cum omnibus solemnitatibus necessarijs, & opportunis, acceptabunt derogationem dicti fideicommissi, & subrogationem respectiuè factas per sanctissimum D.N. Papam eis modo, & forma, prout in eisdem supplicationibus continetur, & quod accedent, vt principalibus omnibus præmissis, ad quæ D. Alex. obligatus extitit; vltra hoc pro quacumque eorum iure, quod tam in præsenti, quam in futuro, eis competit, de nouo vendent, & se obligabunt, de quacumque euictione dicti casalis in ampla forma, & pro omnibus, & singulis alijs modo; & forma, quemadmodum ab ipso A. promissa fuerunt erga dictum emptorem, quod promittant pro eadem potiori cautela emptoris, contractum hunc, & contractum per eos celebrandum, ratificare, cum dicti filij, et eorum singul. ætatis legitimæ effecti fuerunt, ad omne placitum dicti emptoris; et quod pariter curabunt, et facient. Ita quo promittendo factum alienum, et faciendo possibilia, excusari non possint, sed teneantur ad omnia, et singula per eos promissa, & ad omnia damna, etc. de quibus, etc. ab eorum filiis supradicta omnia, et singula ratificari, et in omnibus, et per omnia, fieri, et obseruari facient, in forma iuris valida, et omnibus solemnitatibus requisitis, et opportunis. Conuenerunt etiam quod D. A. venditor teneatur eius impensis expedire litteras Apostolicas, in forma breuis, super dictis Signaturis G. N. Papę, ac expeditas emptori prædicto infra terminum, etc. consignare: Quas signaturas originales, ad effectu litteras præfatas expediendi, rehabuit, et secum reportauit. Et vice versa, quod D.N. teneatur stare locationi Molendini seu Mole, et hospitii, existentium in dicto casali: quæ a magnificis G. & C. eiusdem casali conductoribus locata, et sublocata fuerunt, pro quatuor annis finendis die, etc. pro eadem annua pensione et paucis contẽtis in instrumento, die, etc. celebrato per N. ita tamẽ quod pensio ad præfatũ N. spectet, et pertineat, ita quod emptor permittat seminare in cultis, factis in dicto Casali, pro solitis responsionibus, quæ pariter ad ipsum D. emptorem pertineant.

Consensus in venditionem præstitus per fideicommissarium.

ILlustrissimus, et Reuerendissimus Dominus I. M. Episcopus N. S. R. E. Cardinalis fideicõmissarius et executor deputatus (vt asseruit) in testamento bon. mem. T. A. dũ viueret Prothonotarii Apostolici condito die, etc. in actis D. N. tũc Notarij curiæ causarum Camerę Apostolicę, quod testamentum vidisse, ac legisse affirmauit, et de contentis in eo, habere plenam, et certam sciẽtiam, et habens notitiam, quod D. F. vnus ex filiis, et hæredibus dicti bon. mem. T ad effectum se liberandi à debito compositionis factæ cum Fisco, et Curiæ, etc. (sequere, prout in pręcedenti instrumento consensu, narratiuam mutatis mutandis, quia est eadam re) de quo venditionis instrumento, et contentis in eo Illustrissimus D. Cardinalis plenè certioratus extitit, et cum inter alia promissum fuerit ex parte venditoris, ipsum Illustrissimum Cardinalem consensum præstitutũ, sponte, etc. vt adimpleatur promissio, facta ex parte dicti D. F. et magis cautũ sit dicto emptori, pro omni, et quocunque iure, facultate, et actione competen. et cõpetituris eidem Illustrissimo D. Cardinali M. fideicommissario, et executori dicti testameati purè, libere, ac simpliciter consensit dictæ venditionis et alienationi domus, cum suis pertinentiis, vt præfertur factæ in dictum Capitulum N. quantũ attinet ad ipsum Illustrissimum D Cardinalem, et huiusmodi consensum, cum omnibus, et singulis in hoc instrumento contentis, semper, et perpetuò ratum, gratum validum, et firmum habere, ac tenere promisit, et ita obseruare iurauit, tacto pectore, etc. Ad sancta Dei Euangelia, et cum dicto

dicto iuramento, promisit nunquam contrafacere, dicere, aut venire per se, vel alios, in judicio, vel extra, sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, & modo, etiam hic non expressis, me Notario, &c. acceptante, & stipulante, pro dicto N. & illius hæredibus, & successoribus quibuscumque Super quibus, &c.

Venditio rei emphyteoticæ, & surrogatio personæ citatis affinibus.

COram magnifico, &c. principaliter constitutus D. Rodulphus della Porta, vnus ex filijs, & hæredibus quondam Ioseph della Porta, Placentin. Diœcesis, dũ viueret, Roman. Cur. suæq. ętatis legitimæ, in hac re principalis, & D. Accursius de Accursijs Tutor, & pro tempore Curator Clementis, Caroli, & Octauij ętatis minorum filiorum, & hæredum, cum benefic. leg. & inuentar. dicti quondam Ioseph germanorum fratrum dicti Rodulphi deputatus (vt asseruit) in testamento a dicto quondam Ioseph condito in actis D. G. Notarij Romani de mense Octobris 1569. & in huiusmodi tutela, & cura, per magnificum D. secundũ Collateralem Curię Capitolii die 6. Octobris 1569. cõfirmatus, & quatenus opus sit de nouo deputatus, constat in actis D. C. Notarii Curię Capitolii, de qua deputatione, & confirmatione, produxit fidem subscriptam à dicto Collaterali, nominibus exsposuerũt dicto Collaterali, dictum quondam Ioseph obiisse annis preteritis, relictis multis, & diuersis debitis, & inter alia vno debito scutor. 275. debitorũ Domino Blasio Gallo, per totidem solutis per eũdem D. B. Domino Cornelio Paltono perusino, creditori dicti quondã Ioseph della Porta, occasione societatis officii alias factę inter dictũ D. Corneliũ, & Ioseph Quorum scutorum 275. monetæ 250. sunt pro sorte principali dictæ societatis, & quindecim pro certis fructibus dictæ societatis, & residuum pro expensis factis in lite, prout constare dixerunt ex fide producta, & reposita in filza instrumentorũ D. G. Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Notarii, & ex actis ibidem actitatis. Et insuper dictam hæreditatem dicti Ioseph della Porta remanere debitricem Domini Philippi Valẽtischi Romani in scutis 305. monetæ, quæ sunt pro residuo scutorum 680. similium solutorum D. Alberto de Miglioribus, condeiussori dicti D. Philippi in contractu obligationis factæ per dictum quondam Ioseph, & dictum Rodulphum eius filium, in fauorẽ Io. Frãcisci, & Aloysii Spinula, vt dixerũt cõstare in actis D. P de dicta obligatione rogati, die, &c aut alio veriori tempore, item dictam hæreditatem remanere debitricem in scutis 400 monetæ eidem Rodulpho, & Virginię suę germanæ sorori, natis dicto Ioseph, et quondam A. prima vxori dicti Ioseph, occasione dotis eiusdem matris Rodulphi & Virginiæ, vt dixerunt constare instrumento dotali, &c. & alia quoque debita dictum Ioseph reliquisse in hęreditate sua. Et quia creditores præfati institerunt, & instant pro consequendis eorum creditis, & pecuniis debitis. Vnde prædicti hæredes non possunt, nec decet differe solutiones prædictas, vel assignationes aliquorum bonorum; & in hæreditate præfata remanserit vinea, sit intra mœnia Vrbis prope montem sanctissimæ Trinitatis, versus portam P. quę vinea in specie reperitur obligata pro restitutione dotis quondam D. secundæ vxoris dicti quondam Ioseph, ac etiam remanserit domus cum apotheca, sita in Vrbe in via Peregrini, sub proprietate, & directo dominio venerabilis Collegiatæ Ecclesiæ Beatæ Mariæ Rotundę, cõhnata ab vno iuxta bona, &c. ac alios suos confines, quæ domus alia concessa fuit per Reuerendos Canonicos, & Capitulum dictæ Ecclesiæ, prædicto quondã Ioseph ad tertiam suam generationem Itaquod prima generatio inciperet ab ipso Ioseph, & ab eius filiis legitimis, & naturalibus, tam natis, quam tunc nascituris, & ipsi intelligerentur prima generatio, & finita dicta tertia generatione, vltimus eiusdem tertiæ generationis posit nomiare duas personas, vnico contextu, siue masculos, siue fœminas, & infra mensem a die nominationis facere tradere deberent instrumẽtum publicum dictæ nominationis Reuerendis Archipresbytero, & Canonicis dictę Ecclesiæ, pro annuo canone, seu responsione scutorum quindecim, in principio mensis Nouembris annuatim soluendorum, & cum aliis pactis, latius contentis in instrumẽto dictę concessionis, die, &c. 1560. per D. I. Notarium publicum Rom. celebrato, & stantibus pręmissis D. Accursius Tutor, & Curator. & prædictus D. Rodulphus principalis considerauerint expedire dictæ hęreditatis pro soluendis dictis debitis, seu maiori

maiori

maiori parte dictorum debitorum, alienare prædictam domum cum apotheca maximè quia nihil est in hæreditate, quod distractum fit minus damnosum, quam dicta domus, & volentes dictam domum alienare adhibuerint, & adhibẽdum curauerint pro omni meliori conditione inuenienda, tamen à nullo, nec parem, nec meliorem conditionem, seu maius pretium inuenerint, quam a præfato Domino Blasio Gallo, & D Michaele Angelutio de Ferentillo, qui summam scutorum octingentorum monetæ pro pretio dictæ domus cum apotheca, & cum onere præfatæ responsionis 15. scut. dictis Archipresbytero, & Canonicis soluere parati existant, & subintrare in locum dictorum filiorum, quatenus tamen dicti D. Archipresbyter, & Canonici capitulariter consentiant, translationi & venditioni prędicte ipsi Domino Blasio facienda, & mutationi de generatione dictorum filiorum Ioseph della Porta in generationem ipsius D.B. nunc ætatis annorum 60. in circa, & Camilli eius filijs legitimi, & naturalis annorum vndecim cõpletorum, & Iulii Galli Spoletani, fratris patruelis dicti D.B. ætatis 19. seu 20. annorum in circa, qui est solutus, & non habet filios, & Michaelis Angelutijs de F. ætatis annorum 15. in circa vxorati sed nullos filios habentis. Ita quod ipse D. Blasius, Camillus, & Iulius Galli, & Michael Angelutius habeatur locò primæ generationis, et successiuè filij legitimi, & naturales ex eis nascituri, habeantur pro secunda generatione, et nepotes pro tertia, et vlterius, qui exiterint ex tertia generatione duas personas, mares, vel fœminas nominare possint, quæ tamen subrogatio, et mutatio fiat, vt Dominus Blasius et sui hæredes et successores, durante tertia generatione huiusmodi liberè de dicta domo, et apotheca disponere valeant, super qua venditione, translatione, et mutatione, iam requisiuerint dictos Archipresbyterum, et Canonicos, pro eorum in præmissis consensu habendo. Ipsi vero Domini Archipresbyter, et Canonici, licet mors et vita, tam iuuenum, quam senum incerta sit, nihilominus ex eo, quod euidenter apparet, et iuxta ordinem naturæ, talis mutatio tendit in vtilitatem dicti Capituli, seu Ecclesiæ, cum loco iuuenum, et puerorum subrogentur duo ferè senes. Ideo, saluo beneplacito Sedis Apostolicæ, consentire parati sint. Propterea volentes dictæ partes instrumentum super dicta venditione, & translatione celebrare, coram eodem magnifico Domino Collaterali Dominus N. vnus ex Sanctissimi D. N. Papæ Cursoribus in scriptis retulit, & se ad instantiam Domini Rodulphi della Porta principalis, & Domini Accursij Tutoris, & respecti uè pro tempore Curatoris aliorum filiorum, & hæredum, cum benefic. leg. & inuentar dicti quondam Ioseph della Porta, die, &c. huius mensis N. intimasse D. Bartholomæi parenti consanguineo, & D. Geruasio Melchiorio, affini filiorum quondam Ioseph della Porta, qualiter dictus D. Rodulphus, vnus ex dictis filiis, & maior natu, & dictus D. A. de A. Tutor, & pro tempore Curator testamentarius dictorum filiorum minorum, pro soluendis paternis debitis vrgentibus, intendunt alienare, vendere, seu in solutum dare domum, cum apothecam, sitam in via Peregrini, iuxta bona hęredum quondam I. & ab alio latere bona Domini D. seu alios veriores confines, in qua domo inhabitat dictus P. Inquilinus (saluo iure directi dominii, & consensu Canonicorum, & Capituli Beatæ Mariæ Rotundæ, qui dicuntur esse directi dominii) D Blasio Gallo Spoletano, creditori hęreditatis dicti, quondam Ioseph della Porta, & Michaeli Angelo de F. pro pretio scutorum octingentorum monetę soluen. seu compensan. respectiuè, cum debitis hæreditatis dicti eorum patris, & quod super huiusmodi venditione, seu datione in solutum celebrabitur. Instrumentum in domo habitationis R. P. D. Episcopo Ariminen. è conspectu Palatii residentiæ Oratoris suę Catholicæ Maiestatis, & quod huiusmodi Instrumentum celebrabitur die Sabbathis etc. hora 20 seu coram primo, vel secundo Collaterale. Ideo citasse eosdem ad interessendum, & præstandum eorum consensum, pro validitate contractus faciendi, alias ad allegandum causam, quare præmissa fieri non debeant, alias videndum dictum instrumentum celebrari, in eorum absentia, cum auctoritate Curatoris per D. deputandi, iuxta formam statutorum Vrbis, et alias omni meliori modo, etc. Qua relatione sic facta, ibidem præsentes, et principaliter constituti, dictus D. Rodulphus della Porta principalis, nomine proprio, D. Accursius de Accursiis Tutor, et respectiuè pro tempore Curator aliorum

aliorum filiorum, & cohæredum testibus, & me Notario in dicto termino intimatio. nis & citationis, vt supra factæ; ac sufficienter expectatis dictis DD. Bartholomeo & Geruasio proximioribus, vt asseruerunt eorum consanguineis; & affinibus respectiuè, ac illis non comparentibus, neque aliquid allegantibus in actis mei Notarij, & quia nullos alios habent consanguineos, in Vrbe ad consentiendum habiles, quam dictos Bartholomæum, & Geruasium, vt cũ iuramento, tactis, &c. præstito affirmarunt, Quos amicabiliter etiam requisiuerint, & celebrationi huius contractus venditionis, pro tam vrgenti, & necessaria causa interuenire vellent. Propterea ne vnquam de validitate contractus dubitari contingat, ad satisfaciendum statutis Vrbis, respectu dictorum minorum, aliquem eis Curatorem, in locum duorum proximiorum consanguineorum, quatenus opus sit, ac ad omnem abundantiorem cautelã, deputari cum instãtia postularunt, & cum eius consensu dictam venditionem domus, & apothecæ facere possint, ita vt vtile per inutile non vitietur, attento quod dicti hęredes non habent in bonis, vnde possint consequi pecunias, ad effectum huiusmodi debita soluendi. Qui Dominus Collateralis auditis, & intellectis præmissis, dictis Clementi, Carolo, & Octauio, præsentibus, & petentibus in Curatorem ad hunc actum, in defectum, & locum dictorum consanguineorum, attenta eorum contumacia, quia non curarunt comparere nec aliquid allegarunt, dedit, & deputauit N. præsentem, & intelligentem, & onus huiusmodi acceptantem, dicens, & replicans eidem curator esto, eisdem minoribus ad hunc actum vtilia pro eis facito, & inutilia prætermittito, iuxta exigentiam facti, eosque illorum iura indefensos, & in defensa non derelinquito, caueto & alia facito, ad quæ teneris, & debes. Qui N. Curator i ita facere, & curare promisit; prout, & quemadmodum à Domino Collateralidemandatum fuit. Pro quo Curatore, & eius instantia, & requisitione M. sciens, &c. spontè, &c. ad faciendum rem gratam dicto Curatori, vt principalis, & insolidum accessit, erga eosdem minores. Quem M. præsentem, &c. Idem Curator promisit releuare indemnem, & penitus sine damno conseruare. Ita quod, &c. alias, & obligantes propterea idem Curator, & fideiussor seipsos, & suos hæredes, &c. & bona, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis (citra tamen, & præter constitutionem procuratorum) solitis, & consuetis, & ita tactis, &c. iurarunt. Et super præmissis dictus D. Collateralis, ad postulationem partium, auctoritatem, & decretum interposuit.

Successiuè in eodem loco, & die, coram magnifico D. Collaterali, vt supra, sedente pro Tribunali, ac Testibus, & me Notario publico, ad hæc vocatis, atque rogatis personaliter constituti supranominati Domini Rodulphus della Porta principalis, nomine proprio, & C. Accursius de Accursijs Tutor, & respectiue pro tempore Curator aliorum filiorum, & cohęredum cum benefic. leg. & inuentarij dicti quondam Ioseph della Porta, in præsentia, & cum consensu dicti N. Curatoris, vt supra deputati præsentis, & consentientis, atque auctoritatem præstantis, & affirmantis cum iuramento, tactis, &c. pręstito se in hac re non habere aliquod proprium particulare interesse, & huiusmodi venditionem, (attenta causa superius narrata) non tendere in damnum dictorum hæredum. Volentes effectuare dictam venditionem, pro dictis debitis soluendis, asserentes à nemine inuenisse meliorem conditionem, quam à dictis magnifico D. Blasio Gallo, & D. Michaele Angelutio, spontè etc. In primis ei dd. D. Accursius Tutor, et Curator ad maiorem validitatem huius contractus, pro dictis minoribus renunciauit, cum dicto iuramento beneficio minoris ætatis, restitutionis in integrum, et omnibus legibus, et statutis, in fauorem minorum disponentibus, de quibus prius à Domino Collaterali certioratus fuit agens omnia, et singula in hoc instrumento contenta tutorio, et curatorio nomine, non solum dictorum masculorum, sed etiam fœminarum, videlicet filiarum dicti quondam Ioseph, quæ pariter minores 20. annis existunt, quatenus tamẽ dictis filiabus, super dicta domos aliquod ius cõpetat, et non aliter, et omnes prænominati dicti nominibus, tam coniunctim, quam diuisim, spontè, etc. omni meliori modo, etc. saluo, et reseruato consensu dictorum Archipresbyteri, et Canonicorum collegiatę Ecclesiæ sanctæ Mariæ Rotundæ, ac iure directi dominii, et responsionis dictæ Ecclesiæ competen. et non alias, aliter, nec alio modo, etc. supradictam Do-

mum,

nium, cum Apotheca, & suis membris, & pertinentiis vniuersis, ac melioramentis, vendiderunt, & titulo venditionis, & omni meliori modo, ac titulo quo potuerunt, dederunt, concesserunt, & transtulerunt dicto D. Blasio Gallo nobil. Spoletan. in vrbe cōmoranti, & D. Michaelis Angelutio de F. præsentibus ac suis hæredibus, & successoribus quibuscunque ementibus, acceptantibus, & stipulantibus (solitis conditionibus, declarationis & pactis infra dicendis, & non aliter) subrogantes eosdem B. & M. & suos hæredes, & successores in omne ius, & locum ipsorum della Porta Trāsferentes in eos omnia iura, omnesq. actiones vtiles, tam in supradicta domo, apotheca, & melioramentis, competen. &c. Ad habendum, &c. constituentes, &c. ac specialiter, & expresè consenserunt, quod D. Blasius pro se, & Camillo eius filio, & Iulio Gallo fratre patruele, & dicto D. Michaele Angelutio de E. vsque in tertiam eorum generationem inclusiuè, & cum facultate nominandi duas personas, vt supra narratum est, consequi possint mutationem, & translationem à dictis Dominis Archipresbytero, & Canonicis, adeo vt in futurum attendantur generationes ipsius D. Blasij, Camilli, Iulij, & Michaelis, nō autem ipsorum della Porta, saluis pactis, declarationibus, & conditionibus infra dicendis. Dantes facultatē D. Blasio accipiendi dictę domus, cum apotheca, & suis membris, & pertinentijs, corporalem possessionem, absque alicuius Iudicis, &c. & donec, &c. constituerunt, &c.

Hanc autem venditionem, & alienationem, cum omnibus, & singulis in hoc Instrumento contentis, fecerunt pro pretio scutorum 800. monetę, ad iul. 10. pro scuto, ad effectum soluendi debita prænarrata pro concurrenti summa dicti pretij, erga dictos B. & M. præsentes, & acceptantes, vt supra. Quod pretium conuenerunt solui debere per DD. B. & M. ad omne placitum venditorum, præstito tamen prius consensu per dictos RR. Archipresbyterum, & Canonicos, & facta mutatione, & translatione de generationibus ipsorum della porta, in generationes ipsius D. Camilli, Blasii, Iulij, & Michaelis, & expeditō assensu, vel confirmatione Apostolica. Quibus expeditis ex dicto pretio compensa-sa. idebeant scuta 275. debita eidem Domino Blasio, ex causa superius narrata. Ea tamen, vt Domino Blasio, eiusque hęredibus, & successoribus primæua iura, & actiones firma & salua, & reseruata maneant, pro sua potioritate, & anterioritate, & maiori cautela, in euentum euictionis dictæ domus, in petitorio; vel possessorio iudicio, vel cuiuscunque litis, & molestiæ, si quæ super dicta domo inferantur. Item solui debeant scuta 305. monetę Domino Philippo Valentisco debita, ex causa fideiussionis factæ per eum, pro dicto quondam Ioseph, & solutionis subsecutæ, vt superius narratum est. Item scuta 200. dictæ Dominæ Virginiæ, pro sua medietate dotis maternæ scut. 400. & reliqua scut. 20. pro complemento pretij dictæ domus, Antonio Antonino in computum scut. 25. per eum dicto Domino Ioseph mutuatorum, quatenus tamen dicti creditores, pro quacunque euictione dictæ domus, & apothecæ, ac iurium in petitorio, & possessorio insolidum, pro summis, & ratis eisdem soluendis promittant, & de facien. consentire omnes personas, & suscipiendo, & prosequendo quacumque litem. Et insuper eorum iura, & actiones prædicto Domino Blasio, pro sua maiori cautela, & potioritate, ac anterioritate trāsferant, & cedāt, & ex nunc, pro quando dictæ solutiones factæ fuerint dicti venditores quietarunt Dominum Blasium, pręsentem, &c. cum pacto, de nunquam amplius dictum pretium petendo. Et si plus dicto pretio dicta domus, & iura, valerent, totum illud plus remiserunt dictis B. & M. emptoribus præsentibus, &c. Item affirmarunt, & promiserunt de dicta domo, & suis membris ac iuribus nihil penitus fecisse, in præiudicium dictorum D. emptorum, et dictam domum, et iura nulli alteri vendidisse, donasse, permutasse, distraxisse, aut quouis modo alienasse, alienationis largissimo modo, sumpto vocabulo. Immò venditionem, alienationem et subrogationem huiusmodi esse, et semper fore bonas, etc. pone clausulas generales, etc. Item declararunt, et conuenerunt, quod si non poterit obtineri translatio, et subrogato de vita, et generationibus ipsorum della Porta, in vitam, et genertiones ipsius Blasii, et aliorum pręnominatorum, quas mutationem, et translationem, et subrogationem ipsi venditores procurare, et obtinere promiserunt, vna cum expeditione beneplaciti Apostolici, seú confirmationis Apostoli-

Apostolicæ, intra quatuor menses proximos. in tali casu in arbitrio, et facultate D. Blasij retinere dictam domum, iura, et melioramenta, ac de eis disponere, durante vita, ad tertiam generationem inclusiue dictorum della Porta, et vt vulgariter dicitur, correre il risico della vita de' detti figliuoli Gioseppe della Porta, et loro generatione, insino alla terza inclusiuamente. Qua vita, et generationibus durantibus dictus Blasius, et sui hæredes, et successores dicta domo, cum apotheca, melioramentis, et iuribus vti potiri, frui, et gaudere, et de illis, vt de re propria emphyteotica, respectu vsusfructus, et vtiis dominij libere disponere valeant, prout possent ipsi della Porta, si venditionem hanc non fecissent. Et in omnem casum dicti venditores promiserunt consignare instrumentum confirmationis Apostolicæ, vna cum expeditione beneplaciti dicto Domino Blasio, etc.

Venditio ad vitam.

CVm alias A ad effectum soluendi certum eius debitum, quod habebat cũ N. vendiderit A. eius matri, domum magnam, positam in Vrbe, in Regione S. in platea D. cum suis iuribus, et cum duabus apothecis, sub eadem domo existentibus, prope portã domus, a tera a dextr is - altera verò a sinistris, pro pretio scut. 6. m. monetæ, cum pacto vt semper, et quandocunque liceat D. venditori dictam domum, pro eodem pretio redimere, et recuperare, vt asseruit latius contineri in instrumento, etc. nunc autem considerans sibi melius esse dictam domum, & apothecas recuperare, atque alteri, vel aliis vendere ad vitam vnius, aut plurimum personarũ, quia tum mors omnibus certa existat dicta domus, et apothecę deuoluentur ad ipsum A. vel eius hæredes, absque restitutione pretij, et cum P. inquilinus dictę domus obtulerit soluere scuta. 6. mil. monetæ, si D. A. dictam domum, cum dictis duabus apothecis, ac reliquis omnibus pertinentiis vendere, et alienare voluerit, ad vitam ipsius P. et Q. suæ coniugis, et post eorum obitum, ad biennium superuiuente R. filia bon. mem. N quatenus eadem R. defunctis dicti coniugibus superstes foret; quam conditionem, et pretium oblatum ipse A. acceptare proposuerit, cum sua euidenti vtilitate. quia vbi nunc, et in futurum, sine restitutione pretii, dictam domum, et apothecas recuperare non valebit vtique, si dictam venditionem fecerit ad vitam, vt supra certus esse potest domum, et apothecas absque restitutione pretij, ad eum, vel eius hæredes reddituras.

Hinc est, quod Anno, etc. coram testibus et me Notario, etc. dictus A. effectuare volens tractatum habitum cum dicto P. super dicta venditione, sponte, etc. et omni meliori modo, etc. dictam domum magnã sitam, vt præfertur in platea D cum duabus apothecis, venditam Dominæ B. eius matri ex nunc, pro ex tunc, et è contra, cum illa redemerit, quam redemptionem, promisit omnino facere hinc ad diem, etc. et cum omnibus aliis apothecis, domibus, seu domunculis contiguis, membris, et pertinentiis suis è centro Terræ, vsque ad Cælum, cui domui à duobus lateribus sunt viæ publicæ ante est dicta platea retro verò etc. saluis aliis, si qui sint veriores confines, aut vocabula veriora vendidit, ac titulo perfectæ venditionis, dedit, concessit, transtulit, et assignauit eidem P. præsenti, et ementi, et acceptanti, ad vitam suam: et Q. suæ con iugi, et ad duos annos immediatè sequentes post obitum dictorum coniugum superuiuente R. puella, nepote Dominæ Q ita vt dicta R. post obitum dictorum coniugum superuixerit duobus annis vel pro eo tempore, quo superuixerit, vsque ad duos annos, quicumque causam, et ius habentes ad P. dicta domo apothecis omnibus, ac pertinentiis suis, vti potiri, et gaudere valeant, hoc etiam adiecto pro maiori declaratione, vt præmoriente Domina Q nihilominus ipse P. tota dicta domo, cum omnibus eius apothecis, et pertinentiis, durante vita sua, et pariter è contra præmoriente P. superstite Q. sua coniuge, tunc hæredes, et successores Domini P. vel quicumque ab eo causam, et ius habituri, vltra dictos annos duos superuiuente dicta B. potiri, et gaudere valeat integra domo, apothecis, et pertinentiis suis vniuersis, quæ post obitum dictorum coniugum, et finitis duobus annis prædictis ad A. venditorem, vel eius hæredes, et successores etiam cum omnibus melioramentis, si quæ per P. vel Q. ibi fieri contigerint, deuoluantur, et liceat eis propria auctoritate de facto, absque alicuius Iudicis, et Magistratus auctoritate, decreto, et mandato, et absque vitio spolii nullitatis, etiam tentatorum apprehendere atque ad eorum

rum

rum libitum disponere, ac saluis pręmissis A. venditor transtulit, cessit, in et super dictis domo, apothecis, & pertinentiis suis D.P. vt supra, acceptanti omnia iura, & omnes actiones &c. Ad habendum, vtendum, & possidendum, vendendum, donandum, vel permutandum ac faciendum de domo, & apothecis, ac pertinentiis suis ad libitum voluntatis eiusdem P. durante vita sua, & dictæ suæ coniugis, & duobus annis vitę dictæ R. ad maiorem peruixerit, vt supra, dictum est: Ponens D.P. vt supra, acceptantem in omne ius locum, et priuilegium suum in vniuersum, ac transtulit, & eundem P, ad maiorem cautelam acceptantem ius, & facultatem redimendi, & recuperandi a Dominæ B, dictam domum, cum duabus apothecis, quatenus per ipsum D. A. non fuerit redemptæ hinc ad diem, & Constituens super præmissis D, P. acceptantem procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita vt dictis iuribus, & actionibus etiam facultate redimendi in iudicio, & extra, vti agere, excipere, ac experiri valeant, etiam directis actionibus, quemadmodum posset ipse A ante venditionem, & cessionem huiusmodi, & vltimo ipse D.A. compelli possit ad faciendam redemptionem præfatam. Dans ex nunc facultatem D.P. accipiendi auctoritate propria de facto, absque alicuius Iudicis, &c dictæ rei venditę, corporalem possessionem. Et donec &c. constituit, &c. Hanc autem venditionem, cessionem, cum omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis A. fecit, & facit erga dictum P. vt supra, acceptantem, pro pretio scutorum 6. mil. monetę, iul. 10 pro scuto, & aliorum scutorum 500 monetæ, quæ scuta 500. in melioramentis, ad contentamentum, vel satisfactionem dicti emptoris, idem emptor exponere teneatur; dicta vero 6. millia D. P. emptor soluere promisit, hinc ad diem 10. mens. M. proxim. venturi, & pro solutione facienda in dicto tempore dare cedulam banchariam, per totum mensem Decembris proximè vēturi, data prius per D. venditorem, videlicet, ante diem decem mens. M. vel ante solutionem idonea cautionem ad satisfactionem D.P. principali & insolidum obligata, pro quacumque euictione dictæ domus, apothecarum, & aliarum præfatarum domorum contiguarum, in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum, & pro obseruatione aliorum contentorum in hoc instrumento, vel simili summa scutorum 6. mill. per A. exposita in emptionem creditorum montium non vacabilium, aut censuum, vel aliorum bonorum stabilium in Vrbe, vel suo Territorio, quæ sint idonea, & secura, & in specie, vltra generalem obligationem infra dicendam, ad maiorem cautelam D. emptoris, obligentur in actis mei Notarii, pro quacumque euictione præfata loco fideiussionis, & pro obseruatione contentorum in hoc instrumento & ex nunc dicta bona, seu census, vel credita montium, emenda, si emi contingerint D. A. in specie, ita tamen, &c. obligauit, & hypothecauit D. P. præsenti, & ad maiorem cautelam acceptanti, pro quacumque dictarum domus, apothecarum, & aliorum, vt supra venditorum, euictione, in omni iudicio, &c Et pro implemento, & obseruatione omnium, & singulorum in hoc instrumento contentorum, & constituit dicta bona emenda, tenere, ac possidere, nomine dicti P. & suorum, in euentum cuiuscumque euictionis præfatæ, salua obligatione personali & reali aliarum bonorum ipsius A. prætereà si dictæ domus, apothecæ, aliæque præmisse plus valerent &c. (sequere clausulas generales in forma) Prætereà conuenerunt, quod si D. P. vel Domina Q vltra scuta 500. quamcumque aliam summam exponere voluerunt, aut erogauerint in melioramētis d. ctæ domus, omnia cedant solo, & ad beneficio D. A. & suorum heredum, absque eo, quod ipse A. vel sui hæredes, pro huiusmodi meliora mentis quantumuis notabilibus, quicquam restituere aut persoluere teneatur, Itē in euentum, in quem Sāctissimus D.N. Papa vel Reuerendissimus D. Camerarius, aut Reuerenda Camera Apostolica, vel Domini Magistri Viarum, aut alii, ad quos attinebit, faciant iectitum, pro aperienda vel conficienda via iuxta dictam domum venditam quæ via tenderet versus Ecclesiam S.M. & dicta domus magna remaneret in insula, seu alio quouis modo, in tali casu D. A venditor, vel sui hæredes soluere teneatur totum illud, quod soluendum erit causa huiusmodi iectitus, ad D.P. & habituros causa ab eo releuare indemnes, ac immunes conseruare a dicto iectitu, & quocumque taxa, & solutio ne imponenda propter talem iectitum; quia sic o prin-a

principio actum, & conuentum fuit inter partes. Quæ omnia, & singula præmissa, dictæ partes referendo singula singulis, congruo loco promiserunt adinuicem inuiolabiliter obseruare, atque adimplere, & nunquam sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, & modo, in iudicio, vel extra, contrafacere, dicere opponere, vel venire; alias ad omnia damna, &c. teneri voluerunt ad inuicem, vltra obseruationem, & adimplementum huius contractus & contentorum in eo. Pro quibus, &c. Et insuper dictus A. etiam in specie, ita tamen, quod specialitas generalitati non deroget, nec è contra, sed ad maiorem cautelam emptoris, omnem legitimam, trebellianicam, & falcidiam in bonis paternis, & omnia alia sibi competentia, etiam cum clausula, & effectu constituti obligarunt, &c.

Venditio Castri.

CVM fuerit, & sit prout infrascriptus Illustr. D. P. asseruit, quod cum ipse esset verus, & legitimus debitor Illustrissimi D. M. pro residuo dotis Illustr. D. F. eiusdem Illustr. D. M. vxoris, & ipsius Illustr. D. P. germanæ sororis, in sūma & quantitate 18200. prout latius publico Instrumēto, &c ad quod, &c. Cumque dies solutionis pecuniarum huiusmodi iam diú cessisset, illasque non habens, per litteras cambij, sub die, &c. Cum maximo eius damno & interesse, & Ciuitate N. soluerit, seú solui fecerit eidem Illustr. D. M. de mense N per DD. N. & N. mercator, &c. ducatorum 13000. monetæ Neapolitan. restetque propterea idem Illust. D. P. eorundē mercatorum debitor in dicta summa 13000. ducat. Cumque etiam debitor remanserit, prout remanèt de præsenti eiusdem Illustr. D. M. pro residuo dotis præfatæ in summa 5200. scutorum similium, pariterque fuerit, & sit debitor Illustr. D. N. in summa 4700. scut. causa, & occasione dotis, & aliorum iurium, & prout Instrumento, &c. Ad quod, &c. Cumque idem Illustr D. P. nō habeat ad pręsens manuales pecunias pro huiusmodi debitis persoluendis, sitque in varijs alijs debitis, & ex causa solutionum dotium præfatarum, & aliarum inuolutus, ex quibus etiam maximum damnum, & interesse patitur, ac per. solui; nec minus vnde pecunia huiusmodi haberi possit modum reperire valeas, nisi aliqua de bonis stabilibus vendat. Cumque nullam rem minus damnosam venalē habeat, quam quoddam Castrum, vulgariter dictum Sancto P. ac quadam tenutam contiguam nuncupatam M. iuxta fines infrascriptos, ex quibus multos minores fructus, quam interesse, quod patitur ob solutionem debitorum pręfatorum, percipit. Propterea ad alienationem dicti Castri, & tenutæ pręfatæ neminem reperit, qui meliorem conditionem, & maius pretium obtulerit, quam C. qui obtulit pro pretio Castri, & tenutę præfatæ soluere contanti scuta 27000. hoc modo, videlicet, &c. Cognoscentesque idem Illustr. D. P. & eiusdem Agentes pretium huiusmodi fore iustum, & rationabile, venditionemque præfatam in eiusdē ipsius Illust. D. P. cedere vtilitatem, & propterea ad illa deuenire intendat. Idcircó principaliter constitutus idem P. coram eximio Ioan. D. A. Iudice Palatino, & primo Collaterali, ac Illustr. D. Senatoris Locumtenente, seden. &c. ac, cum eiusdem decreto, &c. ac præsentia, &c. B. & B auunculorum eiusdem Illustr. D. P. ac consanguineorum, & in gradu proximorum, prout medio iuramento asseruit, & se nullos alios proximos consanguineos ad præsens in Vrbe habere ad interessen. & qui interesse possint huiusmodi instrumento, ibidem præsentium, &c. & medio iuramento tactis, &c. Asseren. se de huiusmodi negotio ad plenum informatos, & nullum in eodem habere interesse, & non esse in præiudicium eiusdem Illust. D. P. attentis præmissis; asseren. simili iuramento. Idem Illustr. D. P. se in 18. suæ ætatis anno constitutum, renuncian. nihilominus cum eodem iuramento suæ minoris ætatis 20. seú 25. annorum priuilegio, ac restitutioni inintegrū beneficium, promittens cum simili iuramento dicto C. absenti, ac P. eiusdem procuratori, & Agenti, ac me Notario, &c. præsentibus, &c. restitutionem aliquo vllo vnquam tempore quauis causa, & occasione aduersus supra, & infrascripta, & incidenter non petere, & quod factus maior præsens instrumentum, & contenta in eo ratificabit in forma iuris valida, ad omnem simplicem requisitionem dicti C. sponte, &c. ac omni meliori modo, &c. vendidit, &c. dicto C absenti, ac dicto D. Procuratori, & Agenti, ac me Notario, & vt supra præsentibus, idest dictum Castrum Sancti P. ac eius Territorium, quo ad ipsum Illustr. D. P. spectat,

& pertinet, positum in Diœcesis T. extra portam Sancti L. necnon etiam dictam tenutam M. contiguam Territorio dicti Castri, quibus ab eius lateribus, respectuè est tenuta Ciuitatis T. præfatæ, ac Castri V. & Castri I. & R. & C. & P. ac M. & alios fines, &c. Cum potestate specificandi, &c. vel si qui, &c. librum, &c. cum omnibus eiusdem Castri habitationibus, Curia temporali, Iuribus, Fortelitiis, palatiis, platcis, Domibus, & portis, & quicquid publici, & priuati intus, iutra, & extra dictum Castrum, exceptis fructibus separatis à solo, & ad dictum Illustr. Dominum venditorem spectat, & pertinet, ac spectare, & pertinere poterit, & potest, ac vtili & directo dominio superioritate, potestate, arbitrio, iurisdictione ciuili & criminali, ac mixta, priuilegiisque, indultis immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, ac iurisdicendi dicique faciendi facultate, necnon mero, & mixto imperio, & gladij potestate, iure vassalitio, & quocumque alio iure, ipsi Illustr. Domini venditori, super vassallis dicti Castri, & tenutæ, vt supra venditis, territorijs districtibus, & pertinentijs, agris, & campis, syluis, nemoribus, paludibus, iuris, aquatis, fontibus, pertinentijs, & herbosis, fructiferis, sterilibus, ac omnibus ipsius castri, & tenutę ædificijs intus, & extra positis tabernis, hospitijs, datijs, collectis, gabellis doghanis, passagijs, custodijs, vectigalibus, oneribus, exactionibus realibus, & personalibus, angarijs, & perangarijs, impositionibus censibus, responsionibus, pensionibus fructibus, redditibus, & prouentibus, emolumentis, & obuentionibus vniuersis terraticis, potestatibus, auxilijs, subsidiis, honorantijs, obedientijs, reuerentijs, honoribus, homagijs, & fidelitate, & quibuscumque alijs seruitijs, in persona, pecunia, rebus, & bonis quomodocumque & qualitercumque per vassallos, & alios incolas, & habitatores dicti castri, & tenutę, confinibus, territorijs, & districtus præstari solitis, & debitis, ac debendis, iureq piscandi, aucupandi, venandi, depascendi, aques vndecumque, deriuantes, hauriendi, & quolibet deducen. foueas lapidis, & arenæ instituen. venas auri, & argenti æris, ferri, & cuiuscumque generis metalli, & sulphiris effudien. querendi, inueniendi, & lucri facien. ac ciuilium, & criminalium, seu mixtura causarum cognitione, & determinatione, ac cum iuribus, & alijs emolumentis ex eisdem causis ciuilibus, seu mixtis, quomodocumque prouenien. ac vassallos, incolas, & habitatores, & alios dicti castri, & tenutæ subditos, & delinquen. corrigen. puniendi, mulctandi, ac illos absoluen. & remitten. ac iure præstandi, & alia faciendi, quæ ad dominum dicti castri, & tenutæ pro tempore existen. de iure, vel consuetudine spectant & pertinent, & quæ ipse Ill D. venditor, & sui prædecessores ante præsentem venditionem facere potuerunt, & etiam debuerunt ac cum alijs quibuscumque iuribus, iurisdictionibus, arbitramen. & potestatibus, ac dominium dicti castri, & tenutę spectan & pertinen. solitisque iurisdictionibus, quomodolibet concernen. ac eidem Ill. D Venditori competen. & competituras, francum, liberum, & exemptum ab omni homagio, & iuramenti fidelitatis præstatione, superioris recognitione, præterquam Papæ, & alia quauis seruitute, & in & effectum omnia & singula, quæ & pro se idem Ill. D. venditor habet, & possidet, & habere, & possidere potest; & ad ipsum quomodolibet, & quocumque iure, & titulo spectant, & pertinent, ac spectare, & pertinere possunt & in futurū poterunt. Item omnia iura, &c. Ita quod, nullo iure, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. Et donec, &c. constituit, &c. Hanc autem venditionem &c. sequere prot in venditione domus.

Recognitio in dominum castri, cum iuramento homagii.

IDem T. vice, & nomine A. sui patris animo, & intentione continuandi in apprehensione possessionis præfatæ, post vifitationem Ecclesię dicti castri, & Missæ ibidem per Cappellanum, seu Rectorem eiusdem Ecclesiæ celebatæ auscultationem, redit ad palatium dicti castri, comitantibus eum quamplurimis; in quo palatio, videlicet eius aula coram eodem T. conuocato, & coadunato publico, & generali consilio Communitatis, & hominum dicti castri P. de mandato, & ordine Massariorum infra nominandorum, vt asseruerunt, vbi interuenerunt huiusmodi personæ, videlicet C. & M. in pręsentiarum Massarii dicti castri, absente D. pariter Massario eorum collega vassalli, incolæ, & habitatores respectiue, vt dixerunt castri

castri præfati in nostrorum notariorum præfatorum insolidum rogatorum, ac testium, &c. personaliter constituti, asserentes plenam notitiam, & informationem supradictæ venditionis factæ a D.B. vt superius habetur, & certificari etiam pro nos notarios de venditione præfata, & contentis in ea, cum inde sequutis. Sponte, &c. totam dictam Communitatem castri, & hominum P. repræsentare, & constituere affirmantes eorum, & totius dictæ Communitatis nominibus, vnanimiter, & omni meliori modo, &c. dictum A. emptorem, quamuis absentem, præfato tamen T. eius filio presente, et pro eodem A. suo genitore, & illius hæredibus, & successoribus vna nobiscum notariis insolidum, vt supra rogatis, cum declaratione infadicenda, acceptan. in dominum, & patronum, ac pro vero domino, & patrono dicti castri, iurisdictionis dominii, tenutarum, pertinentiarum, & iurium suorum quorumcumque acceptauerunt, & recognouerunt, & se vti subditos, vassallos, habitatores dicti Castri, respectiuè dicto A. submiserunt, eidemq. A. eorum Domino vero, & eius hæredibus, & successoribus, & illorũ ordinationibus parere, debitamq. reuerentiam, obedientiam, & seruitia præstare, ac omnibus fideles esse promiserunt & omnia facere, ac præstare, ad quæ veri, & boni vassalli, & subditi ac habitatores, respectiuè erga eorum Dominos, tam de iure quam de consuetudine facere, & præstare tenentur. Et insuper in manibus dicti T. eidem præsentis, et sedentis, & nomine dicti sui genitoris, vt supra acceptanti, statutaq. dicti Castri per manibus tenentis, ad sancta Dei Euangelia, tactis scripturis in eodem libro statutorum, homagii, fidelitatis, & obedientiæ iuramentum præstiterunt in hanc formam, videlicet (*Iuramentum homagii*) Nos omnes præfati super sancta Dei Euangelia iuramus, quod ab hac hora in posterum vsque ad vltimum diem vitæ nostræ fideles, & obedientes erimus dicto A. & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque contra omnes personam, excepto Summo Romano Pontifice, & nunquam scienter erimus in consilio, vel auxilio, verbo vel in facto, propter quod dictus A eiusque hæredes, & successores, vitam, vel membrum aliquod amittant, vel personam aliquam læsionem, vel iniuriam, contumeliam accipiat, vel patiantur, aut honorem amittant, & sciuerimus aut audiuerimus aliquod istorum fieri, aut machinari contra ipsum A. ipsiusque herede, pro posse nostro vt id non fiat, impediemus, et si impedire nequiuerimus, quanto citius poterimus, eisdem nunciabimus, aut nunciari curabimus, et omne auxilium nostrum in fauorem eiusdem A. & suorum successorum præstabimus, si cõtigerit ipsum A. aut eius successores rem aliquam amittere iniusta, vel fortuito casu illam recuperare, & recuperatam restituere curabimus, & si sciuerimus, eosdem velle iuste aliquem offendere, & ab illis generaliter vel particulariter requisiti fuerimus, nostrum illis, et sicut poterimus, auxilium præstabimus, et si quidem in secreto nobis aliquid manifestauerint, illud sine eorum licentia nominipendemus, et si consilium nobis super aliquo facto postulauerint, illud dabimus, consilium, quod nobis videbitur expedire et nunquam ex persona nostra, quicquam faciemus, scientes, quod in dicti D. A. eiusque successorum iniuriam, vel contumeliam resultet. Ita nos Deus adiuuet. Quos vassallos subditos incolas, et habitatores respectiue præfatos, et premissa omnia dictus T. nomine dicti sui patris acceptare declarauit & acceptat, illos scilicet, qui sunt vere vassalli, pro vassallis, et habitatores, qui non sunt vere vassalli pro habitatoribus dicti Castri, ita gaudere debeant, videlicet ii, qui sunt vere vassalli, iure vassallorum, et vassallagii, et habitatores, qui non sunt vere vassalli iure habitatorum tantum, et prout prope diem ipsi A. eiusque successoribus videbitur, et placebit et non alias nec alio modo de quo protestatus fuit expresse, cui D T. vt supra præsentis et dicto nomine acceptanti, præfati Vassalli dederunt, et consignarunt claues portę dicti Castri in signum recognitionis superioritatis dominii et possessionis, quibus clauibus idem T. acceptis, descendit ex palatio præfato, et vna cum dictis Vassallis et aliis hominibus atque habitantibus dicti Castri supra nominatis et quamplurimis aliis comitantibus eum, deambulauit per dictum Castrum et demum contulit se ad portam eiusdem Castri, illam claudendo, aperiendo in signum verę possessionis dicti Castri et pertinentiarum illius, quam dicto nomine adeptus fuit. Et successiue adeptus fuit

possessionem certarum Terrarum, & iardini, prope muros dicti Castri existentium tanquam rerum pertinentium ad Dominum dicti Castri deambulando ibidem, ac de glebis Terræ, & frondibus, & ramis arborum colligendo, & sibi colligi, & porrigi faciendo, in signum possessionis præfatæ, & deinde rediens ad Palatium associatus, vt supra, consignauit dictas claues præfatis Massarijs præsentibus, & acceptantibus, ad effectum, vt illas teneant, & custodiant, durante eorum officio, & post modum, nomine præfati A. illas consignent aliis Massariis, qui successerint, vt moris est, & ita successiuis temporibus nomine dicti A. eiusque hæredum, & successorum fieri debat, prout supradicti C. & M. massarij nomiue dicti A. eiusq. hæredum, & successorum, & pro illis, vt veris Dominis, dictas claues tenere, custodire & curam, quæ ad eos spectat adhibere, & successiuè, vt supra consignare promiserunt, & ita tactis, etc. iurarunt, dictus vero L. nomine prǽfato declarauit, et protestatus fuit, quod per eius a dicto Castro recessum, non intendit possessionem præfatam relaxare, amittere, vel derelinquere, sed omnem possessionem, ciuilem, et naturalem eisdem Castri, cum pertinentiis, et iuribus suis, retinere, continuare, et conseruare, omni meliori modo, etc. Super quibus, etc. actum in dicto Castro P. et extra illud, ac in Palatio præfato respectiue, etc.

Reuocatio Vicarii, & deputatio alterius.

DEinde præfatus T. dicto nomine reuocauit Vicarium, alias per dictum S. deputatum, videlicet N. auferens ab eo omnes iurisdictionem, et auctoritatem illi concessam; et successiue vti volens iurisdictione, ac iure dominij, et possessionis adeptæ præfatum N. præsentem, et acceptantem deputauit in Vicarium dicti Castri ad beneplacitum ipsius T, nomine præfato tradendo, et consignando eidem Vicario librum statutorum dicti Castri, concedendo etiam iurisdictionem, facultatem, et auctoritatem opportunas, et dictus N. ita deputatus nomine prǽfati A. huiusmodi suũ officium Vicarii, bene, probe, et fideliter exercere, et omnia, et singula, quǽ suo officio incumbunt, curare promisit, et ita iurauit tactis, etc. Super quibus, etc. Actum in Palatio dicti Castri, etc.

Venditio vtilis dominii extensa.

IN nomine Domini Amen. Hoc publico Instrumento cunctis vbique pateat et sit notum, qualiter cum sit, quod D. Io. et D. Catherina quondam M. coniuges, die 26. Aprilis 1542. seu alio veriori tempore conduxerint, et acceperint a quondam M et L. domum, cum suis pertinentiis, positã Romæ in Regione P. in opposito palatii, etc. cui domui ante, et retro sunt viǽ publicæ, ad vno vero latere tunc erant bona Monasterii S. M et ab alio latere bona quond D. G. Aduocati Concistorialis, dum viuebat, in emphytheosim ad tertiam generationem masculinam, pro annuo censu, vel responsione 80. ducat. de carlenis monetæ veteris, ad carlenos 10. pro ducat. soluendorum de semestri in semestre, in principio tamen semestri pro rata, et primam solutio fieri debere prima die Septembris nunc subsequentis, vt latius dicitur contineri in Instrumento confecto pro quond. N. ad quod, quatenus opus sit, relatio habeâtur, quam domum cum omnibus suis pertinentiis, dicti coniuges possederunt, et possiderunt; cuius domus proprietas, videlicet directum dominum, dum dicta responsione, vt dicitur peruenerit in excellentẽ artium, et medicinæ Doctorem D. A. et quia dicti coniuges, qui sunt in senectute constituti, et non habent alios filios; cupientes eorum subuétionibus, vtilitati, et commoditati, omni meliori modi, quo possunt prouidere, dictam domum, respectu vtilis dominii, et melioramenta quæcumque, ac eorum iura vendere deliberarunt. Hinc est, quod anno a natiuitate, &c coram testibus, et me Notario publico ad hæc vocatis, atq; rogatis, personaliter constitutus prǽfatus D. Io. C. spõte sua, certaq; scientia, deliberata voluntate, tam nomine suo proprio, quam D. Catherinæ suǽ vxoris, pro qua de rato, ratihabitione in forma ius valida promisit, et illam ratificaturam intra triduum proximum, dũ solemnitatibus opportunis, etiam iuxta formam statutorum Vrbis, ad abundantiorẽ cautelam, et dictis nominibus, tam coniunctim, quam diuisim, et omni meliori modo. In primis saluo, et reseruato consensu, directo domino, et dicta annua responsione duc. 80. de carl. monetæ veteris soluenda directo Domino, et non alias, aliter, nec alio modo, dictam domum terrenam, solaratam, et tectatam, cum suis

iuri-

iuribus, membris, pertinentiis, respectu vtilis dominii, & melioramentorum ipsorum coniugum, confinatam à parte anteriori, iuxta viam publicam de S. nuncupatam; à parte posteriori viam I. ab vno latere bona A. & ab alio latere bona magistri E. sutoris vestiarii, vel si qui sunt plures, aut veriores confines, vendidit, cessit, concessit, & libere transtulit, & assignauit domini A. B. & soc. mercatoribus Floren. Ro. Cur. sed videlicet D. B. presenti, ac pro dicta societate fundaci sub dictis nominibus nuper instituta, & erecta, ementi, & vna mecum notario publico acceptanti, ac stipulan. Ad habendum, possidendum, fruendum, facien. & disponendum, quemadmodum facere, & disponere possent ipsi Io. & Catherina coniuges eorum generatione durante. Transferens, & cedens dictis A. B. & soc. omnia sua, & dictæ suæ vxoris iura, & actiones super dicta domo, & melioramentis, ponens dictus emptores in omne ius locum, & priuilegium ipsorum coniugum. Constituensq. dictos emptores desuper procuratores irreuocabiles, cum iuramento vt, in rem propriam, ita quod ex nunc, & in posterum dicti emptores pro dictis iuribus, dictisq. actionibus eorum proprio nomine agant, petant, exigant, excipiant; recipiant, atque defendant, eisq. liberè vtantur fruantur, & experiātur in iudicio & extera vtilibus, & directis actionibus ad eorum velle, quemadmodum vti, agere, & experiri poterat dictus D. Io vna cum dicta sua vxore ante venditionem, & translationem huiusmodi. Dans facultatem, & licentiam præfatis emptoribus accipiendi realem, & corporalem possessionem dictæ domus, cum suis pertinen. & melioramentis nomine dictorum emptorum tenere, ac possidere constituit, & recognouit. Hanc autem venditionem, & alienationem fecit pro prætio scut. 150. monetæ iuliorum decem pro scuto, soluendorum per dictos emptores vnica vice tantum, post obitum vtriusque dictorum coniugum, eorundem coniugum, hæredibus, vel cui, aut quibus ipsi insimul concordanter Io. & Catherina coniuges, per contractum inter viuos, vel in vltima voluntate solui mandabunt, vel donabunt, & assignabunt, vel vltimus eorundem coniugum, qui superstes erit, solui mandabit, donabit, vel assignabit dicta scuta 150, soluenda post sequutam mortem vtriusque ipsorum coniugum, & non antea. Pro qua solutione facienda D. B. dedit, ac dimisit ad maiorem cautelam dictorum coniugum, cedulam ipsorum mercatorum formatam, de consensu venditoris præfati, tenoris huiusmodi videlicet Noi A. & B. &c. Item pro pretio scut. 50. monetæ similium soluendorum annuatim, & in principio cuiuslibet anni præfatis coniugibus, durante vita ipsorum coniugum, prout D. B. emptor nomine dictę societatis fundaciariæ soluere promisit dicto A. Io præsenti, & accipienti pro se, ac dicta Cat. sua vxore, durante vita sua, & dictæ suæ vxoris, & alterius eorum, qui superstes erit, libere, & omni penitus iuris & facti exceptione remota. Et vltra præmissa sucepit onus in se, dicto nomine dictam annuam responsionem ducat. 80. de carl. persoluendi directo dominio ab hodiè in posterum, ita quod præfati coniuges, occasione solutionis dictæ annuæ responsionis in futurum decurrendæ nullum damnum, neque molestiam patientur, alias teneri voluit ad omnia damna, impensas, & interesse, nomina dictæ sociatatis fundaci. Et dictus D. Io. venditor dictis nominibus principaliter, & insolidum affirmauit, & promisso dicto D. B. emptori, dicto nomine, vt supra acceptan. & stipulan. dictam domum, & melioramenta, iura sua per ipsos coniuges nulli alteri esse translata, cessa, data, donata, permutata, & quouis modo alienata, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, & de dicta domo melioramentis, & iuribus nihil omnino factum esse per ipsos coniuges in præiudicium dictorum emptorum, vel huius contractus ex dato, facto tantum ipsorum coniugum, & cuiusq. ipsorum, & non alias aliter, nec alio modo; alias ad omnia damna, expensas, & interesse teneri voluit, & ad suscipiendum in se, & prosequen. & terminan. quascumque lites, & molestias in quacumque instantia, & in quouis iudicio petitorio, & possessorio sumptibus ipsorum coniugum, quatenus dictæ lites ex dato, vel facto ipsorum coniugum, vel alterius eorum peruenient, & non alias, aliter nec alio modo, & pariter ad quacumque euictionem generalem, & particularem dictorum iurium, & domus in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum, si ex dato, vel facto, vt supra, talis euictio proue-

niret, & non alias, aliter nec alio modo, & ad omnia damna, impensas, & interesse ex dato, vel facto, vt supra teneri voluit, principaliter, & in solidum erga dictos emptores.

Item declararunt, & conuenerunt, saluis præmissis, quod si contigerit iudicialiter egi contra modernum habitatorem in dicta domo pro euacuatione ipsius domus, quod ipsi coniuges non teneantur aliquid expendere, vel contribuire in expensis, vel aliud curare teneatur, sed tantum præstare debeant, quod nil penitus fecerunt de ipsorum iuribus in præiudicium huius contractus, & dictorum emptorum, quia sic actum fuit. Et promisit D. Io. omnes pensiones dictæ domus hactenus decursas persoluisse, & quod propterea dicti emptores non patiantur aliquod damnum vel molestiam. & dictus D. B. promisit nomine dictæ societatis fundaci soluere dicta scuta 50. isto primo anno in præsentiarum, ad omne placitum D. Io. & successiue quolibet anno, & in principio anni duran. vita, & supra. dictorum coniugũ. Quæ omnia, & singula præmissa dictæ partes nominibus præfatis promiserunt adinuicem semper habere rata, & grata, valida, & firma, & nunquam sub quouis prętextu, iure, titulo, causa, & modo in iudicio, vel extra contrafacere, opponere, aut venire; alias ad omnia damna, & impensas, & interesse vicissim teneri voluerunt. Et insuper ad obseruationem contractus cõpelli possint. Pro quibus omnibus, & singulis præmissis semper, & perpetuò firmiter tenendis, & præstandis, atque inuiolabiliter obseruandis, referendo singula singulis congruo loco respectiuè, vt supra D. Io. C. venditor dictis nominibus se, ac dictam suam Vxorem, pro qua de rato promisit, ac suos, & illius hæredes, & pariter sua, & illius bona, & iura quaecumque pręsentia, & futura: dictus vero D. B. præfatã societatem fundaciarum sub dictis nominibus cantantem, & suos, & dictorum sociorum hæredes, & successores, ac sua, & illorum, ac societatis bona, & iura quæcũq. præsentia, & futura obligarunt, & hypothecarunt in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis, & consuetis clausulis & cautelis, citra tamen, & præter constitutionem procuratorum quandocumq. extenden. per eum notarium qui requisitus fuerit, etiam absque aliqua partium citatione, Iudicis decreto, & alia solemnitate adhibenda, & absque alio ministerio. Et pro maiori cautela renunciarunt cuius appellationi, &c. iurarunt super quibus, &c. Actum, &c. pręsentibus, &c.

Venditio viæ.

D. Titius spõtè, &c. per se suosq. hæredes, &c. vendidit, dedit, & concessit D. Sempronio ibi de præsenti, emẽti, & recipienti pro se, & suis hęredibus, & successoribus vniuersis in oliueto, & per oliuetũ ipsius Titii, situ in territorio, &c. iuxta, &c. viam eundi, & redeundi latitudinis palmorum sex de cãna quãtũ extenditur supradictum oliuetum per longum ad vineam ipsius Sempronii emptoris, sitam in supradicto territorio, & loco iuxta oliuetum supradicti Titij venditoris ab vna parte, & ab altera parte bona, &c. ita quod ipse Sempronius emptor, eiusque hæredes, & successores, & alij omnes, quos ipse emptor, & sui voluerint deinceps in perpetuũ per supradictum oliuetum, scilicet per illos sex palmos terræ dicti oliueti possint libere ire, & redire ad vineam supradictam, ac ad eum liberũ habeant accessum, regressum quoties, & quando voluerint, tam cum bestijs quã cum quibuscumque alijs rebus, dans, & concedens dictus venditor eidem emptori & suis prædictis plenum ius dictæ viæ, conditioni, & seruituti perpetuo subiiciens supradictos palmos sex terræ per latitudniem, & longitudinem quantum extenditor dictum oliuetum. Hanc autem venditionem vię idem Titius facit eidem D. Sempronio pro pretio, & nomine pretii scutorum tot, quæ in mei notarij, & testium infrascriptorum pręsentia, habuit, & recepit ab eodem Sempronio præsente, & soluente in prompta, & numerata pecunia in tot paulis, & testonibus argenteis; quos idem Titius ad se traxit, & de eis se bene contentũ vocauit, exceptioni, &c. ad maiorem tamen cautelã renũciauit, &c. & si plus dicta res vẽdita valeat, aut valebit pro tẽpore pretio prædicto, id dictus vẽditor eidẽ emptori pręsẽti, &c. donauit, & remisit donationis titulo irreuocabiliter inter viuos, ob multa grata vtilia, fructuosa, & accepta seruitia, quę se ab eodẽ emptore multipliciter, & diuersimode recepisse, & habuisse cõfessus fuit. Quos palmos sex terrę, vt supra venditos cõstituit se dictus venditor præcario iure, & nomine ipsius emp-

emptoris tenere, & possidere, donec dictus emptor possessionem exinde apprahenderit corporalem: quam intrandi, & apprahendendi deinceps sine strepitu, & figura iudicij, & absque decreto, seu iussu curiæ prætoris. Iudicis, seu magistratus cuiuscumque licentia, idem venditor eidem emptori plenam, & liberam licentiam concessit.

Reliqua extende, prout in aliis venditionum instrumentis, mutatis mutandis, &c.

Venditio rubrorum duorum millium grani.

MAgnificus D.A. affictuarius status Castrensis, Rongiglioni, & Comitatus Alniani, asserens habere in statu Castrensi, & in diuersis locis dicti status quatuor millia rubra grani in circa, sponte &c. ex d. grano, vendidit, &c. rubra duo millia.

Magnifico D.B. Genuensi Romanam Curiam sequenti, præsenti ementi, &c. cū pacto & facultate, videlicet quod ipse D. B per se, vel eius ministrum, ordinem ab eo habiturū, eligere possit dicta rubra duo millia grani ex dicti quatuor millibus intra quindecim dies proximos, & non postea, ita quod elapsis quindecim diebus, & tali electione minime facta, prefatus Dominus A. dimissis, ac relictis pro dicto D.B. dictis rubris duobus millibus, de residua quantitate grani præfati libere disponere possit, firma huiusmodi venditione, quod ad præfata rubra duo millia grani remanente, ad habendum, &c. Ponens, Constituens, &c. Hanc venditionem, cum omnibus in presenti instrumento contentis, facit, ad rationem, & pro prètio Iuliorum quadraginta octo pro quolibet rubro mensurando, quod pretium grani prefati D.B. soluere, seu solui facere promisit, hic Romæ, libere, &c. venditori præfato statim facta consignatione, & pro eo rata, quæ dietim consignabatur modo infra dicendo; prout ipse D.A. venditor eius expensis in loco solito Caricamenti Montis alti, granum prefatum ab omni tracta, & expensis liberum, & expeditum consignare, seu consignari facere promisit, ipsi D.B. sine ipsius agenti, vel cui D. Bartholomeus consignari ordinabit, alias ad omnia damna, &c. præfato D. B. teneri voluit.

Pactis etiam inter præfatas partes, expresse conuentis, quod ipse D.B. totam dictam quantitatem grani sibi, vt supra venditam, leuari facere teneatur, hinc, & per totum mensem Martii, proxime venturi; & casu quo per ipsum staret, quo minus dictum granum cōsignetur, & leuetur elapso dicto mense Martii, ab inde imposterum tota ea quantitas grani prefati, que accepta, & leuata non fuerit, remaneat, ac stet omni periculo, risico, & fortuna ipsius D.B. sed pro fossis, & granariis, in quibus dictus granum existet, & remanebit nihil pensionis soluere teneatur. Item conuenerunt, quod idem D. B. teneatur etiam vt promisit pretium totius quantitatis grani præfati venditi, quæ per totum dictum mensem Martii leuata non fuerit, soluere pretium, ad rationem. vt supra conuentum, & per totum mensem Aprilis proxime venturi dicto venditori hic Romæ libere, &c sed si ante finem mensis Aprili, dictum granum leuauerit pro ea rata, quam acceperit, & leuauerint pretium soluere teneatur, vt supra, statim, cum leuauerit.

Quam venditionem dictus D. A. promisit D.B. emptori præfato esse bonam, validam, & bene factam, & ei licuisse eam facere, ac licere, & ita manutenere promisit: alia ad omnia damna, &c. teneri voluit. Quæ omnia, & singula partes præfatæ dictis nominibus attendere, adimplere, & obseruare promiserunt; numquam sub quouis prætextu in Iudicio, vel extra contrafacere, dicere, vel venire: alias ad omnia damna, &c. teneri ad inuicem voluerunt, &c. pro quibus omnibus, &c.

Venditio Aromatariæ.

IN præsentia, &c. nostrorum M. & N notariorum, &c. insolidum, &c personaliter constitutus D. Ludouicus de Mōtedorta, diœcesis Nauariensis, Aromatarius ad plateam nuncupatam de Sciarra Romæ in Regione Triuii, sponte, &c. ac omni meliori modo, &c. vendidit, &c. D Curio Borioni Tudertino D. Guliemi filio presēti, &c. suam Aromatariam, existen, in apotheca domus D. Io. Francisci Garimberti, quam apothecam, cum pertinentiis illius, ipse D. Ludouicus retinet in conductam, videlicet omnes medelas, vnguenta, species, aromata, vasa & instrumenta, terrea, lignea, ferrea, ramina, & alterius cuiusuis generis metalli, & alias quacumque bona, & res, & massaritias, ad dictam Aromatariam spectantia, & pertinentia,

N 4 & quæ

& quæ inesse reperientur, & tempore consignationis clauiũ apothecæ eiusdem Aromatariæ, vt in ferius dicetur. Item vendidit, & cessit, eidem D. Curio præsenti, &c omnia sua credita, & nomina debitorum, vsque tamen ad summam scutorum quadrigentorum quinquaginta trium monetæ, vt ita dicam brutti, & non altera; descripta & annotata in libris dictæ Aromatariæ, à die 7. Aprilis 1578. vsque ad diem consignationis dictarum clauium. Item omnia iura, &c. Ponens, &c. constituens, &c. eũdem emptorem præsentem, &c. procuratorem irreuocabilem, vt rem propriam, ad habendum, &c. Hanc autem venditionem, &c. fecit præfatus D. Ludouicus eidem D. Curio præsenti, &c. pro pretio, pactis, & conuẽtionibus infrascriptis, videlicet in primis conuenerunt, quod eligi debeat duos homines periti in arte Aromatariæ, prout ipse D. Ludouicus vẽditor elegit in suum pretium D. Iulianum Damianum Rom. Aromatarium ad sanctum Marcellum, & dictus D. Curius emptor in suum peritum elegit D. Petrum Furnum Bononien. Aromatarium ad turrim sanguineam: Qui periti habent potestatem prout eis ipsæ partes contulerunt, ponderandi, & extimandi dicta bona Aromatariç iuxta stylũ, & consuetudinem Vrbis, quãdo venduntur Aromatariæ, & similiter calculandi, & summandi dicta credita, & ex singulis creditis, exceptis saldis deducendi taram, eiusdem peritis electis visam, & cetera alia faciendi, in præmissis necessaria, & opportuna, & in euentum, quod essent ipsi periti discordes, in omnibus, & singulis præmissis in eo, quod discordarent, habent facultatem eligendi tertium peritum, ipsis electis visum, qui solus in eo, quod ipsi electi essent discordes, habeat eandem facultatẽ, & potestatem: quorum peritorum electorum, & tertii respectiue, eligendi, relationi, &c. medio iuramento stare promiserunt, & non reclamare, &c. sub 3000. scut. auri in auro, pœna, pro alia parte, &c. nobis notariis &c. rata semper manente dicta æstimatione, & relatione, & voluerunt quod dicta æstimatio, & relatio fiat, & fieri debeat, intra 20. dies prox. absq. vllo penitus actu iudiciario, etiam partibus absentibus, & tamen vocatis, & totum id, ad quod dicta bona ponderanda, & æstimanda iuxta estimationem præfatam, vt supra fiendam ascendent, & similiter totum id, ad quod dicta credita similiter deducta tara, vt supra ascendet, fit, & censeatur pretium dictæ Aromatariæ, & creditorum venditorũ, & cessorum respectiuç, ad cuius quidẽ pretii bonum computum, ipse D. Ludouicus coram nobis, &c. ac testibus habuit in tanta moneta argentea ab eodem D. Curio emptore præsente, &c. & pro eo, à domino Meliore Guidotto Florentino, ibidem præsente, & soluente, & asserente soluere de suis propriis pecuniis, scuta quinquaginta monetæ, quæ ad se traxit, & exceptioni &c. ceterisque renunciauit, &c. per pactum &c. residuũ vero, ipse emptor soluere, &c. promisit eidẽ D. Ludouico venditori præsenti, hoc modo videlicet alia scut. 150. monetç ipsi D. Ludouico, antequam ipse D. Ludouicus consignet claues dictæ apothecæ, ex ea discedat. Et quia ipse D. Ludouicus est debitor quibusdam mercatoribus, de quibus in libris dicti D. Ludouici, in quantitate scutorum 200. monetæ vel circa, propterea conuenerunt ipsæ partes, quod ipse emptor teneatur, vnum de duobus facere, antequam ipse D Ludouicus cõsignet dictas claues, & ex aromataria præfata discedat, hoc est, vel se concordare cum dictis mercatoribus, & efficere, vt dicti mercatores acceptent ipsum Dominum Curium in debitorem, & liberent dictum D. Ludouicum ab huiusmodi debito, vel teneatur dicta alia scuta 200. soluere ipsi D. Ludouico ad effectum, vt ipse D. Ludouicus possit dicta debita extinguere, & dictis mercatoribus satisfacere, prout ipse Curius emptor, alterum de duobus facere promisit, &c. hoc tamen declarato, quod si sũmæ debitç non ascenderent ad dicta scuta 200. teneatur ipse emptor supplementum soluere eidẽ venditori, & hoc dicitur in casum, in quem ipsi creditores liberarent dictum D. Ludouicum reliquum vero dicti pretii ipse emptor soluere promisit eidem venditori prçsenti, &c. fit; scilicet singulo anno, & in fine cuiuslibet anni scuta 120. monetç iul. 10. pro scuto in bona moneta, vsque ad integram satisfactionem dicti pretii, incipiendo à die consignationis dictarum clauium, absque aliqua exceptione, &c quas quidem claues, & bona Aromatariæ; & libros creditorum prçdictorum, vt supra venditorum, & cessorum respectiuè, idem D. Ludouicus consignare promisit, &c.

eidem

eidem D. Curio emptori, præsenti, &c. statim facta ponderatione, & descriptione dictorum bonorum, & creditorum, & solutis ipsi D. Ludouico dicti prius scut. 150. vt supra, libere promisit, & etiam adimpleto per ipsum emptorem altero ex duobus, vt supra dictum est videlicet, vel liberato ipso D. Ludouico à debito dictorum Mercatorum, vel pariter ipsi D. Ludouico solutis etiam alijs scut. 200. vt supra clarius expræssum est, absque aliqua exceptione, &c. Item dictus D. Ludouicus asserens se conduxisse dictam apothecam, cum pertinētiis à supra dicto domino Ioanne Francisco Garimberto per septem annos, inceptos die primo Aprilis 1577. & pro annua pensione scutorum 40. monetæ. & cum pactis, & conuentionibus, de quibus in instrumento rogato per D. Dominicum Petaccham publicum notarium, ad quod, &c. sponte, &c. cessit, &c. eidem D. Curio præsenti, &c. omnia iura, &c. sibi competentia super dicta conditionibus, pactis, & apothecæ, pro tempore futuro, à die consignationis dictarum clauium computando, cum eisdem conditionibus, pactis, & conuentionibus, & obligationibus, de quibus in dicto instrumento locationis, & qui bus ipse conduxit, & de quibus omnibus ipse D. Curius asseruit habuisse, & habere notitiam, & certam scientiam. Et hanc iurium conductionis apothecæ cum pertinentiis cessionem fecit ipse D. Ludouicus, quia ipse D. Curius promisit eidem D. Ludouico præsenti, &c. ipsum D. Ludouicū, & suos, &c. ab omnibus, & singulis pēsionibus decurrendis à die prima Octobris prox. in posterum supradictæ apothecæ, cum pertinentiis, & ab omnibus aliis, & singulis contentis, respectu temporis futuri, in dicto instrumento locationis apothecæ inter ipsum D. Ludouicum, & dominum dictæ apothecæ indemnes, &c. penitus conseruare, &c. Ita quod &c. & ex nunc ipse D. Curius sponte, &c. & recognouit in dominum, & patronum dictæ domus, & apothecæ eundem D Io. Franciscum absentem nobis notariis, &c. præsentibus, & promisit, &c. eidem, & suis, &c. dictas pensiones, vt supra decurrendas, & suis debitis temporibus soluere, & omnia alia attendere, & adimplere, ac obseruare, ad quæ ipse D. Ludouicus tenetur, absque aliqua exceptione, &c. Item, etiam hanc iurium cessionem fecit dictus dominus Ludouicus, quia etiam ipse dominus Curius, vt dicitur per bona vscita, promisit soluere eidem D. Ludouico præsenti scut. 18. monetæ iul. decem pro scuto, & alia scut. 2. similia, pro melioramentis in dicta apotheca factis, quæ tamen D. apothecæ non tenetur bona facere; & quoniam dictus D. Ludouicus asseruit soluisse pensionem dictæ apothecæ, & pertinentiarum illius pro semestri incepto die prima Aprilis proximi præteriti, propterea etiam ipse D. Curius promisit restituere eidem D. Ludouico ratam pensionis dicti semestris, pro rata temporis a die consignationis dictarum clauium, vsque ad finem semestris præfati, & dictas summas promisit soluere, statim facta pondoratione præfata, absque aliqua exceptione, &c. Et pro omnibus, & singulis solutionibus, & aliis promissionibus, & obligationibus supra, & infrascriptis promisit, &c. ipse D Curius facere consentire, & principaliter, & insolidum obligare ad fauorem dicti D. Ludouici, & suorum, dictum D. Guglielmum suum patrem, in valida, & probanti forma, intra tres menses proximos hodie, &c. absque aliqua exceptione, &c. & conuenerunt, quod ipse dominus Curius interim, & donec ipsi d. Ludouico integre de toto pretio prædicto, & aliis summis præfatis satisfactum fuerit, non possit ipse emptor dictam aromatariam aliis cedere, vendere, nec aliter alienare, sed remaneat expresse obligata, & hypothecata specialiter ipsi D. Ludouico, & suis pro satisfactionem præmissarum omnium pecuniarū, & quod dominium non censeatur translatum in ipsum emptorem, sed penes ipsum venditorem remanere, vsque ad integram satisfactionem omnium, & singulorum præmissorum, & ita asseruerunt conuenire ipsi contrahentes inter se a principio huius contractus; Ita tamen quod hæc specialis hypotheca obligationi generali infrascriptæ non præiudicet, nec e contra. Et saluis præmissis, dictus D. Ludouicus promisit, &c. eidem D. Curio præsenti, &c. de euictione dictæ Aromatariæ, & bonorum eiusdem, vt supra venditionem, & etiam iurium conductionis præfatæ supradictæ domus, apothecæ, vt supra cessorum, in forma, &c. & facere consentire, &c. litem non inferre &c. in se suscipere, &c.

&c. Quo vero ad omnia debitorum, vt supra cessa, Idē D. Ludouicus promisit, illa esse vera, & exigibilia, alias teneri voluit, respectu inexigibiliū. ad illa bona facien. prout bona facere promisit eidem Domino Curio in futuris solutionibus, per eundem D. Curium, vt supra faciendis si tamen, & quatenus facti prius à dicto D. Curio diligentiis, contra tales debitores morosos, seu retinentes, vsque ad relaxationem mandati, & illius executionem, & subhastationem, ac etiam vlteriores, aliquod apparuerit prius, vel post impedimentum, ab aliis creditoribus ipsorum debitorum, illarum aut aliquod aliud, quo seu quibus stantibus, exequutio realis, aut personalis fieri non possit, circa quod, stetur relationi, seu simplici dicto exequutoris, quo casu, ad vlteriores faciendas diligentias, Idem D. Curius non teneatur, & adita fidei praefata, ac constito de dicto impedimento illato a dictis aliis creditoribus, in singulis huiusmodi euentum, idem D. Ludouicus teneatur bona facere, vt supra, ita tamen, quod si intra annum à die consignationis clauium, vt supra prox. dictus Curius diligentias praefatas non procurauerit, ipse D. Ludouicus non teneatur amplius, elapso dicto anno, ad manutenen. dicta credita pro exigibilibus sed remaneant ex tunc in antea commodo, incommodo ipsius Curii, quia sic actum, &c. & vt magis cautum sit ipsi emptori, dictus D. Ludouicus promisit eidem Curio, praesenti, &c. omnibus, & singulis praemissis facere consentire, &c. D. Iuliam de Petrucijs Romanam suam Vxorem, cum solemnitatibus requisitis, ad simplicem requisitionem dicti D. Curij, absque aliqua exceptione, &c. Quae omnia, &c. alias, &c. vltra praemissa, ad omnia damna, &c. In forma, quia sic actum &c. Pro quibus, &c. in for. obligarunt, &c. se se, &c. omnia bona, &c. in forma Camerae, &c. cum clausulis, &c. citra, &c. Renunciando appellationi, &c. consenten. in mandatum, vnica citatione praeceden. iurarunt, &c. rogarunt, &c. Actum Romae, in domo mei Curtii, in Regione Pineę, praesentibus, &c. D. Iulio Mancino Romano, & D. Nicolao Triach Firmano Aromatario Testibus, &c.

Venditio immobilium facta per executores.

CVm in vltimo testamento die, &c per bo. me. Ioannem, &c. dum viueret Romae degentem (vt infra nominandi domini venditores asseruerunt) condito apud acta D. N. notarij Capitolini D. Vincentio, &c. eius germano fratre vniuersali haerede instituto, sexq. deputatis executoribus, ita vt si in vno loco reperientur tres illorum omnia exequi possent, idem testatur omnia bona sua extra Ciuitatem, & territorium Lucae consistentia vendi ordinauerit, pretiumq. illorum in bonis stabilibus in Ciuitate, aut territorio Lucano inuestiri, & ad hunc effectum deponi, sed non vltra scuta mille pro qualibet persona vt tutius deponerentur, vt quanto citius commode fieri posset praemissa expedire, etiam rogādo executores, vt omnem quem possent maiorē pro executione praesentium diligentiam adhiberent. Vnde infranominandi domini executores, vna cum Procuratore praefati hęredis omnem exactam, & maiorem, quam potuerunt circa venditionem domorum infra dicendarum pro beneficio & vtilitate haereditatis praefatae adhibuerint, & adhiberi curauerunt, nullo tamen inuenerunt, qui meliorem faciliorem, aut partem conditionem, & maius pretium obtulerit, quam infranominandi coniuges obtulerunt.

Hinc est, quod die, &c. in mei, &c. testiumque, &c. magnificus D. Vincentius, D. Laurentius, &c. D. Claudius, &c. tres executores testamenti bo. me. Ioannis, antedicti, habentes facultatem, vt praefertur. bona haereditatis praefatae vendendi, affirmantes alios tres executores extra Vrbem, eiusque territorium commorari: spontè, &c. dicto executorio nomine cū pactis, modis, & declarationibus infra dicendis, & D. Antonius olim Vincentii Vanelli, & ciuis Lucanus, ac Gener. & procurator dicti magnifici Vincentij olim Bartolomaei Pacini fratris germani, & vniuersalis haeredis dicti D. Ioannis Pacini, constitutus ad vendendum cedendum, & transferen. omnia, & singula bona mobilia, & immoblia dicti Constituen. haereditatisq. praefatae vbiq. sita, pro pretio beneuiso procuratori, & alia expediendum, latius contenta in instrumento mandati per D. N. notarium publicum Lucae confecto in actis mei notarij diebus elapsis producto

producto, cuius tenor inferius infertur, agens, & agere declarans omnia contenta in hoc instrumento nomine dicti sui principalis, tam vt hæredis, & bonorum possessoris hæreditatis præfatæ, quam simplici particulari, & proprio nomine illius insolidum, pro quo etiam de rato, & rata habitioni in forma iuris valida, & omnia in hoc instrumento contenta ratificaturū & plenissimè confirmaturum, & instrumētum validæ ratificationis apud dicta mei notarii, vel in manibu alterius coniugum infranominandorum, ad eorum maiorem cautelam consignare promisit, hic Romæ liber, &c. intra duos menses ab hodie proximos, alias ipse Antonius de suo proprio, vt principali, principaliter, & insolidum etiam vltra obseruationem omnium contentorum in hoc instrumento, ad omnia damna, &c. teneri voluit erga dictos coniuges infranominandos, ita vt sub promissione facti alieni, & quamuis omnia possibilia fecerit, se tamen excusare nullo modo possit, cum huiusmodi promissione, spontè, &c. tam coniunctim, quam diuisim à dictis DD. executoribus, & ipsi domini executores, tam coniunctim, quam diuisim à dicto procuratore, omnibus alijs melioribus &c. potuerūt, & possunt, duas domos insimul iunctas in Vrbe, sitas in regione Arenula in via Iulia, quibus ab vno latere sunt bona &c. saluis aliis si qui, &c liberas ab omni censu canone, & responsione, fideicommisso, seruitute, & quocumque onere, pleno iure dominii, vel quasi, ad hæreditatem, & D. Vincentium hæredem vniuersalem præfati testatoris spectantes, & pertinentes, vt D. Antonius procurator dicto nomine affirmauit, cum omnibus, & singulis mēbris, adiacētiis, introitibus, exitibus, & pertinentiis suis vniuersis, a centro terræ, vsq. ad celum, vendiderunt, ac titulo simplicis, perfectæ, & perpetuæ venditionis, iure proprio, & in perpetuum dederunt, tradiderunt, cesserunt concesserunt, mandarunt transtulerunt, & assignarunt.

D. Octauiæ, &c. de Mariottis, &c. vxori, quamuis absenti, nihilominus, ipsi D. Mariotto præsenti, & pro eadem D. Octauia, illiusq. hæredibus, & successoribus, & pro se ipso, respecto suis iuris dotalis, dictas domos cum earum iuribus, & pertinentiis, pro fundo dotali, ex pecuniis dotalibus eiusdem suæ vxoris, emere declaranti, ementi, acquirenti, & vna mecum notario acceptanti, ac stipulan. ad habendum, &c. transferentes & cedentes in eandem D Octauiam, & illius hæredes ac successores, & D. Mariottum vti maritum acceptantem, vt supra, omnia iura, omnesque actiones, &c. contra quoscumque super dictis, domibus, illarumque membris, & pertinentiis dicto hæredi, & hæreditati competentia, & competitura nullo iure, nullaque actione ipsis venditoribus dictis nominibus, ac hęredi, & hæreditati pręfatæ de cetero reseruatis, nisi facultate, & iuribus infra dicendis, videlicet vt in euentum litis, molestiæ, causæ, aut controuersiarum, inferendæ super dictis domibus, aut quacumque illarum parte, vel euictionis vniuersalis, aut particularis, liceat Domino Vincentio Pacino; illiusque hæredibus, & successoribus quibuscumque agere, vel expediri, tam coniunctim cum dictis coniugibus, eorumque successoribus, quàm separatim, & de per se, contra quoscumq; auctores præfati bo. me. D. Ioannis Pacini, & illorum fideiussores, & bona quæcumque obligata, vt suscipiant in se litem, defendat, prosequantur, faciant consentire omnes personas, & satisfaciant de omni euictione, damnis, impensis, & interesse d. coniugibus, & hæredibus, & successoribus D. Octauiæ vel illis, qui damnum, impensas vel interesse, propter lites, causas, controuersias, vel euictiones huiusmodi passi fuerint pro indemnitate ipsius Pacini, & hæreditatis præfatæ, & ad istud officium censeantur, & sint dicto D. Vincentio Pacino, eiusque hęredibus actiones & iura opportuna reseruata. Sed propterea dicti coniuges, eorumque successores non impediantur etiam agere, prosequi, expedire contra eosdem auctores, & quoscumque alios, & eorum bona tam in genere, quam in specie obligata, obligan. atque obligatos, obligandos, tam vigore aliorum instrumentorum respectiue, & tam coniunctim, quam diuisim, & insolidum ita quod vna via electa, numquam eis præiudicetur quin ad alteram viam, et remedium redire possint, Sed immo liceat eis vitiare semper, vsque ad integram consequutionem, et satisfactionem omnium damnorum, impensarum, et interesse, atque adimplementi præsentis cōtractus, & per vnam ex dictis partibus altera non impediatur, præsertim quia tenten-

tendunt ad eiusdem finem, & cum tali reseruatione, & declaratione ad effectum prǽfatum domini venditores posuerunt dictos coniuges in omne ius, locum, & priuilegium vniuersum dicti D. Vincentii Pacini, & hereditatis prǽfatæ, constituentes, &c. dantes licentiam, & facultatem dictis coniugibus, & cuilibet eorum corporalem possessionem dictarum domorum apprehendendi, etiam propria auctoritate, de facto, absque alicuius Iudicis, & Curiæ licentia decreto, auctoritate, vel mandato, ac retinendi. & continuandi, & libere disponendi, & donec, &c. constituerunt, &c. Et insuper dictis respectiue nominibus executorio & procuratorio promisetũt inducere, et immittere ipsos coniuges in earũdem domorum corporalem, et liberam possessionem.

Et hanc venditione, cum omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis, dicti executores executorio nomine, et D. Antonio procurator, dicto nomine fecerunt, & faciunt erga D. Octauiam absentem, et dominũ Mariottum prǽsentem, & modo quo supra, vna mecum notario acceptan. pro pretio scutorum 1240. monetæ, quę 1240. scuta habuerunt, & acceperunt in vna Cedula bancharia magnificorum dominorum N. N. & sociorum mer. Rom. Cur. sequentium, in fauorem D. Octauiæ facta, & nunc in mei notarii, vt testium præsentia, per dominum Mariottum vti maritum, procuratorem, & administratorem subscripta, et assignata domini venditoribus, de quo pretio mediante dicta cedula bancharia, insolidum acceptata, se contentos, dictis nominibus à præfatis coniugibus vocarunt. et sibi satisfactum esse affirmarunt, renuuciantes exceptioni, non habiti dicti pretii, non numerati, & omnibus aliis exceptionibus, si quibus mediantibus contra pręmissa, & infradicenda venire possent, & Dominam Octauiam absentem D. Mariottum præsentem, & vna mecum notario pro se, dictaque sua vxore, ac sui, & illorum hæredibus acceptantem, & quietarunt, absoluerunt, & in perpetuũ liberarunt; cum pacto de nunquam amplius dictum pretium petendo, & si plus dicto pretio domus præfatæ valerent, totum ilud plus condonarunt, & remiserunt dicto emptori, vt supra acceptan. quia sic eis facere placuit, & placet, dictis nominibus, dictumque pretium acceptum pro ad implementum voluntatis testatoris præfati, & pro maiori securitate dictorum coniugum, promiserunt deponere apud personas idoneas in Ciuitate Lucana, videlicet scuta mille apud vnum, & reliqua ducentum quadraginta apud aliam personam in dicta Ciuitate, ad effectum inuestiendi in tot bonis stabilibus, vel in ipsa Ciuitate, vel in eius Territorio: prout etiam inuestire promiserunt, quam primum, commode fieri poterit, & interim depositum leuari, & amoueri non possit, nisi pecuniæ inuestiantur, & ad talem effectum, & non aliter: de quo deposito promiserunt D. Mariotto, vel apud acta notarii dare fidem, siue per acta publici notarii siue per scripturam priuatam intra duos menses proximos ex qua constet depositum esse factum, ad effectum inuestiendi, vt supra; quod depositum fieri debeat, & remaneat omni periculo, & fortuna hæreditatis præfatæ, ac D. Vincentii Pacini hæredis pręfati, absque eo quod præfatis coniuges ex tali depositum damnum, aut periculum patiantur, vel substineant. Item D. Antonius procurator affirmauit, & promisit dictas domos, cum pertinentiis præfatis liberas, vt supradictum est, spectantes, & pertinentiis pleno iure dominii, vel quasi, ad hæreditatem, & D. Vincentium Pacinum heredem vniuersalem præfati D. Ioannis Pacini, sibi dicto nomine, ac præfatis DD. executoribus vendere, & alienare licuisse, atque licere. Item non fuisse alicui venditas, datas, donatas, permutatas, distractas, hypothecatas, aut quomodolibet alienata, etiam alienationis, largissimo modo sumpto vocabulo, & de illis nec in toto nec in parte quicquam factum fuisse, in præiudicium præsentis contractus, & dictorum coniugum. Immo hanc venditionem esse, ac semper fore bonam valida, bene, ac valida factam & in eam, tamquam talem facere consentire omnes personas, &c. ius habentes, aut habere prætendentes super domibus præfatis, & quacumque illarum parte, ac omnem solam, & simplicem, etiã extraiudicialem interpellationem, aut requisitionem, per dictos coniuges, aut alterum eorum, & successiue per hæredes, aut successores D. Octauiæ faciendam. Item promisit omnes lites, causas, controuersias, mo-

molestias, si quæ super dictis domibus, aut altera earum, vel quacumque illarum parte moueantur, suscipere in dictum D. Vincentium, illius hæredes, & successores, in omni iudicio petitorio, & possessorio, & in quacumque instantia, & parte iudicii, susceptasq; prosequi, terminare, ac finire, suis propriis sumptibus procuratoribus, & aduocatis, etiam absque cura, interuentu, & impensa dictorum coniugum, & successorum præfatorũ quinimo ipsos coniuges ac ipsius D. Octauiæ hærede, ac successore quoscumque semper, & perpetuo defendere, liberare, & eximere ab omni lite, causa, controuersia, molestia, & molestante persona, & in ipsi domibus, earumq. possessione conseruare promisit, alias in omnes, & singulos casus, & euentus, cõtrarios præmissis, aut inobseruationis omnium, & singulorum præmissorum, ad omnem euictionem dictarum domorum generalem, & particularem in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, & tam in petitorio, quam possessorio iudicio, & eorum altero insolidum, & ad reficiendum omnia damna, impensas, & interesse, tam in iudicio, quam extra iudicium, etiam viatici eundi Lucam, vel aliam Ciuitatem, & locum, & ibi commorandi, & successiue redeundi, quatenus dictis coniugibus vel eorum successoribus occurat id facere, pro consequenda satisfactione præmissorum, vel consequendo implemento contentorum in hoc instrumento, teneri voluit erga dictos emptores; Ita vt sub prætextu quod per impedimentum, iniuriam, vel iniustitiam iudicantium, aut alia quouis modo ipse venditor excusari non possit, Item consensit, & conuenit, quod in omnibus, & singulis præmissis, & in hoc instrumento contentis dicti coniuges eorumq. respectiue successores non teneantur ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam, sed quomodolibet simplex notificatio etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, forma, iuris, statutorum, & consuetudine adhibita, D. Vincentio Pacino, aut ipsi D. Antonio Procuratori, & fideiussori, vt infra accessuro, vel alicui alterius eorum hæredi, aut alicui ex DD. executoribus testamenti, vt supra, etiam vendentibus, facta sufficiat, quia sic actum, &c. Ad quæ omnia, & singula præmissa, & in hoc instrumento contenta, videlicet ad omnia, quæ ipsi domini executores, vt supra personaliter constituti, obligare possunt hæredes, & hæreditatem testatoris præfati, vigore cuiuscũque facultatis competentis, & meliori modo quo competit ex testamento antedicto eandẽ hæreditatem, hæredes, & bona hæreditaria quæcumque nomine executorio, & non aliter obligarunt, erga dictos coniuges, videlicet D. Mariottum præsentem, & acceptãtem vt supra, & sub declaratione, atq. conditione appositis, & ipsi DD. executores nihil omnino propriis nominibus, aut de eorum proprio facere, vel præstare teneãtur, quia sic etiam a principio actũ, & conuentum fuit inter ipsas partes, dictus vero Dominus Antonius Procurator dicto nomine, & cum dicta promissione rati, & ratificationis præstandæ vt supra, vt emptoribus magis cautum sit, promisit efficere, atq. curare, quod in instrumento emptionis bonorum stabilium, faciendæ in dicta Ciuitate, vel territorio Lucano, exprimetur: & specificabitur, emptionẽ fieri, quoad hanc ratam scutorum 1240. monetæ ex pretio dictarum domorum venditarum ex pecuniis dotalibus D. Octauiæ antedictæ. Itẽ apponetur conditio, & præambula hypotheca per venditorem ipsorum bonorũ, & per emptorem in ipso actu, & celebratione contractus venditionis in fauorẽ D. Octauiæ, videlicet vt eadem bona sint, & perpetuo remaneant etiam in specie. Ita tamen, &c. vltra generalẽ, obligationẽ, & fideiussores hypothecata, & effecta D. Octauiæ suisq. hæredibus, & successoribus, etiam vti empta de suis pecuniis, & dicto D. Mariotto, vti marito pro quacumq. euictione generali, & particulari domorum præfatarum in omni iudicio, siue petitorio, siue possessorio euictio sequatur, & pro defensione Dominæ Octauię, ac suorum in quibus bonis, & hypotheca D. Octauiæ, & sui præferantur omnibus, quantumuis priuilegiatis, & nulli alteri, etiam ex causa de præterito, etiam quantumq; pia, & priuilegiata; ius aliquod acquiratur, neque acquiri possit, in præiudicium D. Octauiæ, & suorum successorum: qui si euenerit euictio domorum, præfatarum, aut cuiuscumque partis illarum in quouis iudicio, siue petitorio, siue possessorio, libere, & licite possint absq. vitio spolii, nullitatis, attẽtatorum, & absq. alicuius iudicis, vel Curiæ licentia, decreto, auctoritate, vel mandato quinimo propria auctoritate, de facto

etiam

etiam vi, si vi resisteretur, dictorum bonorum stabilium corporalem possessioné per se, vel alios appræhédere, vsufructuare, & retincre, loco rei euictæ, pro ea rata, & absq. eo, quod fructus in sortem computentur. & côtinuare valeant, donec rei euictæ valoré cum damnis, impésis, interesse passis, côsequuti non fuerint, saluis nihilominus, expresse reseruatis omnibus aliis actionibus, realibus, personalibus, & iuribus quibuscumq; dominis Octauio, & suis præfatis, qui huiusmodi iuribus, & actionibus, pro satisfactione consequenda possint agere, & experiri non obstáte dicta possessione bonorum stabilium accepta quinimo etiam remedijs quibuscumq. ad inuicem contrarijs, vno, & eodem tempore, vel diuerso tépore, in vim præsentis instrumenti, & aliorū quorumcumq. instrumentorū, & iurium, contra quoscumq. obligatos, & eorum bona quomodolibet hypothecata & hypothecanda, vti, agere, excipere, experiri, ac variare, semper, vsq. ad integram satisfactionem assequutam, & pro tali effectu, tam venditores, quá emptor dictorū bonorum stabilium, côstituent se dicta bona tenere, & possidere vice, & nomine D. Octauiæ, suorumq. successorum, & constitutum huiusmodi nullo vnquam tempore terminetur. Et promisit etiam D. Antonius, quod depositarij dicti pretij domorum, quicumq. fuerint, idonei tamen obligabuntur, siue per acta publica, siue per cedulas priuatas, huiusmodi pecunias in depositū tenere, ac successiue persoluere, & consignare venditori aut venditoribus dictorum bonorum stabilium, & in ipso actu venditionis, & non alijs personis, de quo deposito, & huiusmodi obligatione depositariorum promisit dare fidem, aut per scripturam publicam, aut priuatam, per testes recognitam intra duos menses, ab hodie proximos apud acta mei notarij, vel in manibus alterius dictorum coniugum, hic Romæ, & successiue quando pretium fuerit inuestitum in dictis bonis stabilibus, intra mensem à die inuestiturę proximum dare, atque consignare publicum instrumentum, vel fidem inuestituræ, cū cautelis præfatis, apud acta mei notarij, vel in manibus alterius coniugum præfatorū absq. illorum impensa, cura, & periculo; sed immo impensis, cura, & periculo Domini Vincentij Pacini, & ipsius procuratoris, quia sic actum, &c.

Et vltra præmissa, vt emptoribus magis cautum sit, item D. Antonius sciens, se non teneri, sed teneri volens contéplatione D. Vincentii præfati eius soceri, & pro adimplemēto conuentionum, cum D. Mariotto factarū sponte, &c. nomine suo proprio, & particulari pro se, suisq. &c. vt Principalis, principaliter, & insolidum, & omni meliori modo, &c. huic venditioni domorum, & contractui, omnibusq. & singulis præmissis, pro validitate ipsius venditionis, & omnium contentorum in hoc instrumento. Item faciendo consentire omnes personas, lite, & causa quacūq. incipienda, prosequenda defensione emptorū, & pro quacumq. euictione domorū, iurū, & pertinentiarum venditorum, generali, & particulari, in omni iudicio petitorio, & possessorio, & eorum quomodolibet insolidum, refectione damnorum impensarum, & interesse, consignatione fidei depositi, & inuestituræ pretii modo, & forma iam dictis faciendæ. Et pro omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis præstandis, obseruandis, & adimplendis, erga dictos emptores, accessit constituendo se in omnibus, & per omnia vt principalem venditorem, & insolidum obseruatorem, & promissorem D. Mariotto, vt supra præsenti, & acceptan. Item D. Antonius, tam eodem suo proprio nomine principaliter, & insolidum, quam procuratorio dicti eius soceri, teneri voluit ad restituendum, & deponendum pretium dictarum domorum in manibus D. Mariotti, vel penes famosum mercat. in Vrbe facultatibus idoneum, periculo tamen suo, & dicti eius soceri pro cautione emptorum in euentum, in quem dicta fides depositi, cum instrumento ratificationis dicti Pacini, intra dictos duos mēses proximos, aut successiue dicta fides inuestituræ, prætii modo, & forma præmissis faciendæ, consignata non fuerit intra dictos duos alios menses; quod in eadem inuestitura seruatæ non fuerint conuentiones a te dictæ, penes quem mer. dictum prætium in depositum remaneat, donec ex parte D. Pacini fuerint adimpleta præmissa, quia ita conuentum fuit inter ipsas partes. Quæ omnia, & singula præmissa idem magnifici DD. executores, dicto executorio nomine, sub declaratione, modo, & forma præfatis, & D. Antonius procurator, & vti principalis, & insolidum, proprio suo nomi-

nomine semper, & perpetuo rata grata, valida, & firma tenere, habere, & inuiolabiliter obseruare promiserunt erga dictos coniuges, & nunquam sub quouis praetextu, iure, titulo, causa, & modo in iudicio, vel extra contrafacere, opponere, dicere, vel venire: alias vltra obseruationẽ, ad omnia damna, &c. teneri voluerunt, de quibus, &c. Pro quibus, &c. obseruandis, & de nunquam contraueniendo, magnifici D N.N.N.N. executores testamenti supradicti eodem executorio nomine, & non aliter, quam huiusmodi nomine dictam hæreditatem, & bona omnia, & singula mobilia, stabilia, & se mouentia, iuraq; actiones, & debitorum nomina præsentia & futura, illorumq; exercitium videlicet hæreditatis præfatę D. Io. Pacini, dictus vero D. Antonius Vannellus procurator dicto procuratorio nomine, præfatum D. Vincentium Pacinum, vti hæredem præfati eius fratris, & vti tertiam personam, proprio illius, & particulari nomine principalem, eiusque hæredes, & successores. Item eiusdem bona omnia, & singula mobilia, stabilia, se mouentia: iuraq; actiones, & debitorum nomina præsentia, & futura, & illlorum exercitium. Et insuper priuato, & particulari, & proprio ipsius Antonii nomine, vt principalis principaliter, & insolidum seipsum, eiusque hæredes, & successores, ac sua, & suorum omnia, & singula bona, mobilia, stabilia, semouentia, iuraque, actiones, & debitorum nomina, præsentia, & futura, & illorum exercitium in forma Cameræ Apostolicæ, cum submissionibus, procuratorum constitutionibus, renũciationibus, ceterisque omnibus clausulis, & cautelis dictæ formæ Cameræ Apostolicæ obligarunt, & hypothecarunt dicto D Mariotto emptori dictis nominibus, vna mecum notario acceptanti, & ita iurarunt tactis, &c.

Venditio domus Pupillorum coram Iudice.

CORam magnifico D. N. I. V. D. N. sedente pro tribunali super quadam sede lignea, quam ad infrascripta tantum pro suis idoneis loco, & tribunali elegit, & deputauit ac in mei, &c. præsentia, & personaliter constituti D. Ioannes ætatis 15. annorum, & Claudius ætatis 14. in circa, vt D. Lucretia eorum mater asseruit; filii, & hęredes q. Petri, &c. cum præsentia, consensu, & auctoritate dictæ D. Lucretię eorum matris curatricis respectiue, ac legitime administratricis eorumdem, & cum pręsentia, & consensu D. Nicolai patrui dictorum Ioan. & Claudii, vt de tutela dixit constare per acta meidie, &c. exposuerunt dicto D. Iudici, vt supra seden. D. Ioan. & Claudium habere, & possidere, iure hęreditatis paternę in Vrbe vnam domum, sitam, &c. iuxta, et ruinosam, et male sitam, et constitutam, ex qua parum percipiunt, et quam si reparare vellent, magnas impensas eosdẽ pupillos subire oporteret: et nisi dicta domus celeriter repararetur, breui funditus corrueret in maximum damnum, et præiudicium dictorũ pupillorum, et considerato dictis hęredibus magis expedire, dictam domum vendere et alienare, et illius pręcium inuesti re in aliqua alia re magis proficua, et fructuosa; quam sic eandem domum ruinam minantem retinere; decreuerunt vendere venerabili hospitali sancti Francisci, e quo seu eiusdem hospitalis Reuerendis prouisoribus bonam, & vtilem conductionem reperierunt, nam pro huiusmodi domo, quia est vicina quadam aliæ domui dicti hospitalis, seu est ex membris eius obtulerunt soluere scuta, &c. quam conditionem à nemine alio inuenire potuere, licet dictam domum venalem fecerunt per plures menses & super his exactam adhiberunt diligentiam; & quia intendunt validum venditionis instrumentum conficere, ne de illius iuribus quomodolibet hęsitare contingat, ad seruandum statuta, et nouas reformationes Vrbis, et constitutiones de contractibus minorum loquen. Sponte, etc. ipsi D. Ioannes, et Claudius pro se, etc. cum pręsentia, et auctoritate, ac voluntate dictę eorum matris, et curatricis, ac D. N. eorum patrui propinquorum dictorum pupillorum, et N. proximorum iurarunt tactis. etc. præsentium, et consentien. ium affirmantiumq. cum supradicto iuramento in his nullum habere interesse, et ex causis super expręssis hanc venditionem non tendere in pręiudicium dictorum venditorum, et dicta D. Lucretia mater, et curatrix eorundem vendiderunt, et titulo puræ, et perfectę venditionis, et alienationis dederunt, pręfate venerabili hospitali, et pro eo Reuerendis DD. N. N modernis dicti hospitalis prouisoribus. pręsentibus dictam domum, vt supra sitam,

tam, cum vniuersis membris, & pertinentijs suis, ad habendum, etc. & ex titulo, & causa huiusmodi cesserunt dicto venerabili hospitali omnia iura, &c. Ponentes, &c. Cetera extende prout in aliis formis mutatis mutandis.

Venditio scripturarum officij, cum locatione.

D. N. cum officium Notariatus Curiæ N. quod q.d.N. dum viueret, obtinebat per obitum eiusdem D. N. vacans, a sanctissimo D. N. propter nuper concessum extitit; quia ex decreto per Illustrissimum D. N. in admissione eiusdem D.N. ad dictum Notariatus officiũ facto, collegium Notariorum eiusdem Curiæ, pro scripturis officii præfati concordare debet, & propterea duc. 3 m. auri in auro de Camera pro earundem scripturarum pretio penes dictum Collegium soluere, etiam vigore bullæ fe. re. Pii Papę Quarti sub plumbo expeditæ, sub datum xiv. Kal. Iunii, Pontificatus sui anno quinto. Ita quod pro implemento supradicti decreti, per acta mei notarii sub die, &c. præsentis mensis rogati. Vtq. dictas scripturas, & illarum possessionem assequatur. Sponte, &c. ex nunc, prout ex tunc, ad effectum prædictum, & alias omni meliori modo, &c. vendidit, &c. D. N. pręsenti, &c. omnes, & singulas dicti officii Notariatus scripturas pręteritas, præsentes, & futuras, iuraq. & priuilegia Apostolica pro illis, & illarum occasione concessa; omniaq. iura, & emolumenta dicti officii pro concurrenti quantitate 3 m. ducatorum præfatorum pretii scripturarum pręfatarum liberas, &c. ac liberam, &c. ab omni censu, easque, responsione, & alio quocumque onere, quauis causa per quacumque personam, Collegium, vel superiorem quomodolibet imposito. Itẽ ex titulo, & causa venditionis huiusmodi cessit, &c. eidem N. pręsenti, omnia, & singula iura, &c. ad habendum, &c. ponens &c. nullo iure, &c. pręterquam infrascripto redimendi, quomodolibet reseruatis, constituens, &c. & donec, &c. Dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem venditionem, &c. idem N. fecit, & facere declarauit dicto N. vt supra pręsenti, pro pretio, & nomine pretii duc. 3. m. auri in auro de Camera, quos idem manualiter, & in contantim in prõpta pecunia ab eodem D. N. pręsente, & exbursante habuit, & recepit ac ad se traxit, eosq. pro numeratis habuit, & totidem esse confessus fuit, & de illis se bene contentum, &c. vocauit, &c. exceptioni, &c. ad cautelam quatenus opus sit renunciauit, quietauit, &c. cum pacto, &c. & si plus, &c. donauit &c. quia sic sibi facere placuit, &c. ob amorem, &c. promisitq. idem D. N. eundem D.N. præsentem, &c. in pacifica, & quieta possessione, & quasi dictarum scripturarum, & iurium ac emolumentorum perceptione, pro dicta concurrenti quantitate 3. m. ducat. manutenere: quodq. dictę scripturæ, ac officii prędicti fructus, & emolumenta pro dicta concurrenti quãtitate ad ipsum D N. emptorem libere, prouenient, & quod non sunt alicui obligatæ, nec de illis factus est contractus aliquis, nec distractus, vel aliquid aliud in præiudicium pręsentis instrumenti, & in eo contentorum, dictiq. D.N. vel eius hæredum, & successorum quorumcumque, venditionem, & alia pręmissa, & in præsenti instrumento contenta facere licuisse, & licere, fuisseq. & semper fore bona, & valida, beneq. & valide, ac legitime facta, & in ea tanquam talia facere consentire, omnem personam, &c. ad omne beneplacitum dicti D. N. & suorum. Ita etiam quod factum alienum promittendo, etc. alias de proprio ad omnia damna, etc. teneri voluit. Promisit etiam desuper litem non inferre, etc. quinimmo manutenere, etc. omnemq. litem, etc. quomodolibet tam in petitorio, quam possessorio, et interdicto Saluiano, ac alio quocumque iudicio, et qualibet illius parte, et instan. in se suscipere, etiam in negocio executiue post sententiam, nulla facta intimatione, ac prosequi, etc. suis propriis sumptibus, etc. et in omnem euentum contrarii, et contrauentionis, aut in obseruantiæ prædictorum, vel alicuius eorum, et quatenus et omnia, et singula plenariæ vt supra, seruata non forent, voluit idem D.N. teneri de euictione, etc. tam in petitorio, quam possessorio, et aliis pręmissis ac ad duplum, etc. asserens, etc. ad omnia damna etc. de quibus etc. absque, etc. ea tamen sub cõditione, quod idem D.N teneatur, prout sponte promisit, dictas scripturas in vna vel pluribus pro eodemmet pretio ducat. 3 m. pręditorum retrouendere: dummodo in qualibet partita soluantur ad maius quingenti ducati similes

similes,& præuia intimatione 15. dierum ipsi D. N. facien. Præterea idem D. N. sponte, &c. locauit dicto D. N. præsenti, &c. omnes, singulas scripturas præfatas, præteritas, præsentes, & futuras supradicti officij, ac illius emolumenta quęcumque ratione dictarum scripturarum, & pretij dictorum 3. m. ducat. vt supra sibi venditarum, nec non omnia iura, &c. ad habēdum, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem locationem, &c. fecit idē D. N. supradicto, vt supra præsenti, pro annuo affictu, & precio ducat. 240. auri in auro de Camera similium liberorum, &c. ab omni impositione per Sāctissimum D. N. Papam sanctamq. Sedem Apostolicam quauis de causa cien. necnon ab omni onere censu, canone, responsione, expen. etiam exercitij dicti officij subministran. & quibusuis alijs cogitatis; & incogitatis oneribus. Quæ omnia, & singula onera, & alia idem D. N. de suo proprio sufferrę teneatur, dictamq. locationem rescindi, reduci aut ex dicto prętio affictus aliquid defalcari, vel dominui ab eodem D. N. eiusq. successoribus per se, vel alios petere non possit; etiam in euentum belli pestis sedis vacantis, absentiæ Pontificis, & Curiæ, sterilitatis negotiorum, incedij scripturarum, & alterius cuiusuis casus fortuiti, opinati, & inopinati. Quæ omnia idem D. N. eiusq. in dicto officio successores de eorum proprio sufferre debeant, ex pacto expresso. Et quia sic actum, & conuentum extitit inter ipsos contrahentes. Quem quidem annuum affictum, siue pretium 240. ducat. auri in auro de Camera idem D. N. realiter, cum effectu soluere promisit dicto D. N. præsentis &c. de mense in mensem, & in fine cuiuslibet mensis ratam partem videlicet ducat. 20 similes libere, &c. ipseq. in tribus continuis solutionibus deficiens cogi possit pro affictu vnius anni videlciet ducat. 240. promisit etiam dictus D. N. dictas scripturas probe, diligenter, fideliter, & legaliter per se, & alios tenere, custodire, conseruare, gubernare, & exercere, & exerceri facere, & cum ea integritate, reputationeq. tam in causarum commissionum distributionibus, quam alijs factis, & faciem quibus decet virum probum, & integrum, manutenere, omnibus dolo, fraude, & machinatione cessantibus, postpositis omnibus sui risico, & periculo fortunæ, & expen. Hanc autem locationem partes ipsæ conuenerunt, & voluerunt durare ad duos annos proximos, & deinde ad beneplacitum ipsarum partium, cum disdicta trium mensium præceden. prætérea supradicti DD. contrahentes cōuenerunt, quod idem D. N. durante locatione huiusmodi titulum dicti officii vendere, permutare, & cedere trāsferre, alienare, vel resignare non possit; nisi prius requisito dicto D. N. per decem dies ante, an velit dictum titulum pro eodem pretio, pro quo teneantur pręferre dictum D. N. vel personam ab eo nominandam in assecutione tituli dicti officij; quodque nullius dicti officij emptor ad illud admitti possit, nec debeat, nisi dictas scripturas pro dictis ducatis 3. m. emat; illosque ipsi D. N. vel eius hęredibus persoluat, & casu quo dictus D. N. prędictū officium resignare, promisit quod resignatarius præsens instrumentum seruabit, & adimplebit, ac obseruare promittet & se obligabit, Itaquod factum alienū promitten. &c. non excusetur alias de proprio, &c. finita verò locatione huiusmodi promisit dictus D. N. omnes, & singulas supradictas scripturas præteritas, præsentes, & futuras integras, & liberas in manibus, & posse dicti D. N. vel eius hæredum consignare. Voluitque, & consensit, quod idem D. N. propria auctoritate illas asportare, ac dictum officium sub nomine dicti D. N. & successorum ad commodum ipsius D. N. per se, vel alium, seu alios exercere, seu exerceri facere fructusque, & emolumenta exigere, de illis quietare, illaque pro concurrenti quantitate retinere possit, & valeat; quia sic actum, &c. & huiusmodi locatione durante dictus D. N manuteneri, &c. in forma. Quæ omnia, &c. supradicti DD. Contrahentes respectiue attendere, &c. promiserunt, & non contrafacere, & sub vinculo iuramenti, per eorum quemlibet tactis, &c. præstiti & pœna refectionis omnium, & singulorum damnorum, &c. de quibus, &c. absq. &c. Pro quibus, &c.

Venditio domus, per publicum Consilium inclyti Populi Romani facta: duobus notarijs in solidum vocatis.

IN D. Horatij, meique Gasparis insolidū rogatorū, testiumque, &c. pręsentia personaliter cōstituti Illustrissimi Domini

 ni

ni Antonius Sacrę Aulę Cōsistorialis Ad
ocatus, Domitius, Vincetius Conserua
tores, D.N.N.N. per publicum Consiliū
Inclyti Populi Romani die ,&c ad faciē-
dum venditionem infrascriptæ domus spe
cialiter deputati, vigore decreti Consilii
pręfati per Lelium, & Vincentium fideles
oēs, demissis cedulis, vt moris est, habiti
& vocati, ac maiorem partem reputantes,
facientes & constituen. vice, & nomine
Inclyti Populi Romani Sponte, &c. In pri
mis asserētes dictis nominibus ad Populū
prædictum inter alia spectare, & pertinere
pleno iure dominii, vel quasi in omnibus,
& per omnia, domum cū pertinentijs suis
infradicendis; & liberam ab omni onere,
sitam in Regione, &c. confinatā ab vno la
tere iuxta bona, &c. dictamque domum,
cum iuribus suis dictum Consilium pro re
bus, seu negotijs dicti Populi peragendis,
seu aliis consilium mouentibus vēdere de
creuisse; & neminem, licet exacta fuerit
adhibita diligentia, meliorem conditionē
offerentem, & facere volentem, quam di-
ctum Lelium inuenisse. Ideo sponte, &c.
vt supra, dictam domum terraneam, sola-
reatam, tectatam, cum sala, cameris, canti
nis, & aliis stantiis, horto, seu viridario,
fontibus, figuris affixis, & separatis, etiam
in parietibus, in eadem domo existētibus,
areis discopertis, adiacentiis, pertinentiis,
vsibus, iuribus, & iurisdictionibus suis, &
ab omni onere, vendiderunt, liberam ac ti
tulo meræ, simplicis perfectæ, & irreuoca-
bilis venditionis iure proprio, & in perpe-
tuum dederunt, cesserunt, transtulerūt, as-
signarunt prædicto Illustrissimo D. Lelio
absenti, D. Io. Dominico eius agēte, & pro
curatore; pręsente, & pro d. Lelio succes-
soribus emente, acceptante, & stipulan. &
nobis etiam notariis insolidum, vt supra
rogatis pariter acceptantibus, ac stipulan.
Ad habendum, &c. Transferen. ponentes,
&c. constituentes, dantes etiam licentiam,
&c. & donec, &c. Constituerunt, &c. hanc
autem, &c. dicti Domini Conseruatores,
& alii deputati nomine dicti Populi fece-
runt, & faciunt erga dictum D. Lelium
absentem præfata stipulatione, & acce-
ptatione interueniēte, pro pretio scutorū
6000. monetæ de quibus iidem vēditores
confessi fuerunt habuisse scuta 3000. à
præfato D. Lelio, & pro eo, seu de ipsius
comissione per manus heredum Hierony
mi Ceuli per totidem manibus Hierony-
mi dicti Romani Populi depositarii solu-
tis, & exbursatis: prout in cedula eiusdem
D. Hieronym depositarii, quam habue-
runt continentiæ & tenoris huiusmodi vi-
delicet &c. de quibus scutis 3000. in com-
putum pretium præfati dicto D. Lelio, vt
supra solutis, nomine dicti Populi se con-
tentos, & satisfactos esse vocarunt: dictum
Lelium absentem dicto D Ioanne Domi-
nico, & nobis notariis, vt supra rogatis,
pro eodem D. Lelio quietarunt, &c. cum
pacto expresso, de nunquam amplius ta-
lem summam a dicto domino Lelio; ip-
siusque hæredibus, & successoribus peten-
do, exceptioni quoq. non numeratæ pecu-
niæ, &c. renunciarunt, reliqua vero scu-
ta 2000. & centum monetæ pro integro
dicti pretii complemento præfatus Io. Do-
minicus quo supra nomine per totum mē-
sem prox. futurum dicto Populo, & pro eo
dictis Dominis Conseruatoribus, & depu-
tatis eiusdem Populi nomine, seu præfato
D Hieronymo depositario præsenti, & in-
terim infra mensem proximum ab hodie
inchoandum dare cedulam banchariam,
per solutione dictorum scutorum 3000.
infra dicendam, hic Romæ, libere, &c. alias
&c. & plus, &c. *Reliqua exten de, prout
in alijs formulis similium venditionum, mu-
tatis mutandis.*

*Emptio Domorum Pupillorum solem-
niter facta.*

CVM olim sicut asseritur bo. me Atra
cinius de Macerata tūc in Vrbe ex
cellens Physicus in eius vltimo testamē-
to, sub cuius dispositione decessit, sibi hæ
redes vniuersales instituerit nobiles DD.
N.N.N. eius ex N. filio præ defuncto ne-
potes; fæminabus autem ex eodem D. fi-
lio nepotibus reliquerit dotem scut. 1000
de carlenis pro qualibet, quatenus vero
Deo nuberent 200. duca. similes, in qui-
bus eas hæredes vniuersales instituerit,
substituens dd. hæredes, alterum alteri
etiam quoad fœmina morientes sine filiis
legitimis, & naturalibus, & alias prout
latius dicitur contineri in testamento prę
dicto in actis tunc D. Cæsaris Quintilij
nunc vero D.P. Antonij Mareschi conno
tarij dies, &c. recepto, & stipulato, dein-
de ex præfatis hære. sicut Deo placuit N.
N.N. sine prole defunctis successiue etiā
præfatus N. ab intestato decesserit, re-
lictis tamen dicta Fausta, Io. Francisco,
& N. eius ex ipsa D. Clarice vxore filii
le-

legitimis, naturalibus: cumque ipsa D. Clarix coram 2. Collaterali C. Capitolinæ in Rom. Curia Iudice ordinario tutelam, & curam dd. eius filiorum suscipere recusauerit, fuerit ibi incontinenti per eundem Iudicem datus, & deputatus tutor, & pro tempore curator dictis filiis tunc in ætate infantili constitutis D. Valerius N. eorundem patruus, qui acceptato huiusmodi onere inuentarium bonorum confecerit, & debitam cautionem præstiterit, & apparentibus desuper instrumentis in actis q. D. Io. Grylli tunc d. Curiæ Capitolinæ notarii die 10. Iunii anni, &c. recipien. & stipulan. prout ex illorum fide per D. Alexandrum Pallatum substitutum pro D. Francisco Gryllo fil. & successores D. q. Io. subscripta, & mihi, &c. tradita tenoris, & exemplanda in pede huius instrumenti. Et licet per plures annos ipse D. Valerius tutelam dictorum pupillorum eius nepotum administrauerit denique tamen die, &c. ex certis tunc expressis causis non volens amplius muneri huiusmodi incumbere, cum auctoritate, & decreto secundi Collateralis Cur. Capitolinæ tutelam præfatam renunciauerit, rationemque, & computa administrationis suæ reddiderit, & de omni reliquo per eum debito satisfactionē dictis pupillis dederit, & ibidē in continenti per eundem Iudicem d. D. Clarix data, & deputata fuit tutrix, & pro tempore curatrix præfatis eius filijs pupillis; quæ acceptata tutela, & cura huiusmodi debitam cautionem præstiterit, & deinde, &c. inuentarium confecerit in actis D. N. prout similiter apparet ex alia fide renunciationis factæ per D. Valerium, & deputationis d. D. Claricis cum obligatione per eam, & per fideiussorem successiue factam, & confectione dicti inuentarij per eumdem D. N. notarium de [illegible] rogatum, subscriptum [illegible] præmissis tradita tenori [illegible] mihi notario instr[illegible] exemplandi in pede huius instrumenti. Cumque inter alia bona hæreditaria d. Io. aui paterni d. Valerij, & pro. aui præfatorū pupillorum deuenerint ad ipsos pupillos, dictūmq. D. Valerium eorum patruum dictæ domus simul cōiunctæ per ipsos Valeriū, & dd. pupillos pro indiuiso possessæ sitæ in Vrbe, in regione, &c. vna siquidem maior cum duabus apothecis subtus ipsam, & altera minor cum vna apotheca subtus eam sitæ in regione, &c in via, &c. e conspectu, &c. prope, &c. confinatæ his finibus videlicet ab vno scilicet à parte superiori, &c.

Asserentes autem ijdem D. Valerius, & D. Clarix, quibus supra nominibus iamdudum considerasse, quod cum ædeficia dd. domorum sint admodum vetusta, & quod non solum sæpius d. domus dislocatæ remanent, & continuos sumptus expostulant pro manutentionibus, & reaptationibus tectorum, lacunarum, aquæ ductorum viarum, & aliorum, quæ continuò accidunt in similibus ædibus sed etiam de præsenti requirunt non modicam impensam pro reparatione domus maioris, in cuius pariete faciei anterioris iamdudum apparuerunt ab imo notabile scissuræ, quæ euidenter demonstrant fundamenta nō leuiter labe facta, & viciata existere, & ideo in ea parte indigere necessaria reaptatione, & reparatione, vltra alias restaurationes, & alia resarcimenta, quæ in alijs partibus anterioribus dictarum domorum fieri omnino oportent propter vetustatē prædictam. Vnde si huiusmodi ædeficia laborantia defectibus, periculis & necessitatibus impensarum huiusmodi quanto citius vendantur, priusquam declinari cōtingat, in statum deteriorum compe terint ex diligentia sæpius facta s redigi posse ex illis admodum concedens pretium, non quidem omnino ob illorum meritum, valorem, sed potius ob præstantiam luci, in quo sitæ sunt, & si domorum pretium, inuestiatur in alijs bonis quasi stabilibus, & securis, vt pote censibus, vel montibus, non vacabilibus, præter id quod exinde maior redditus percipietur, quam ex ipsis domibus absque subiectione [illegible] impensarum pro[illegible] vel mon[illegible] [illegible] æquarū [illegible] eiusmodi cēsuum, [illegible] quandocumque opus fuerit inter ipsos pupillos æqui partiri, & distribui poterit multo commodius quā fiere e de dictis domibus; quæ sine dubio minus commodam patiuntur diuisionem, & præsertim etiam pro dotanda N. quæ ad præsens in ætate nubili reperitur, & pro qua nubenda multo facilius reperietur melior conditio cum dote constituta in re consistente in pecunia prompta, prout sunt loca montium, quam in stabilibus, & propterea pro tuenda indemnitate, & augenda vtilitate dd. pupillorum, qui non habent pecunias pro facien. impensis reparationum præfatarum, & qui habent te-

nuc patrimonium, & ipsorum velde interest eorum modicos redditus pinguiores reddere, quo fieri potest, iudicauerint, nō solum illis expediens sed omnino pro omnibus antedictis respectibus necessarium fore domos prçfatas vendere, & alienare, & illarum pretium implicare in tot censibus, vel montibus non vacabilibus, vt supra, & ideo factis, dictis, exactis diligentiis, tum per ipsummet D. Valerium, tum mediantibus aliis coniunctis personis, & beneuolis dd. pupillorum, tum etiam per diuersos publicos mediatores, seu proxenetas, & a nemine reperta meliori oblatione, quam ab infrascripto D emptore, qui obtulit pro pretio earundem domorū, scuta, &c. Agnoscenteq. oblationum huiusmodi fuisse, & esse rationabilem, iustā, & vtilem pro dictis pupillis, conclusisque igitur cum ipso emptore, tum dicto pretio, tum aliis pactis, & conditionibus venditionis huiusmodi, & consignata per ipsum emptorem præfatæ D.C. & D. Val. in vna, & parte dicti pretii cedula bācharia scut, &c. cōfecta, & subscripta per mercatorem, &c. Romæ degentem, prout de huiusmodi venditionis conclusione, dictaq. cedulæ consignatione apparet ex priuata scriptura chirographi inter ipsas partes die, &c. confecti, & subscripti, quod ambç partes mihi, &c. consignarunt tenoris, &c. Deinde vero ambæ partes præfatæ cupiētes dictam venditionem simili executioni demādare, sed quia bona fides postulat vt actus geratur valide, & legitime. ideo volentes in his adhibere solemnitates respectus dictorum pupillorū, requisitas ex forma statuti Vrbis cap. cxiii. de alienationibus rerum pupillorum, & mulierum fuerit primum die, &c. comparitum coram infrascripto D. Iudice per procuratorem, seu actorem per d. D. Claricem dicto tutorio nomine, & curatorio; die, &c. per acta mei, specialiter deputati expresse, & insinuata in scriptis eidē D. Iudici, causa alienationis, & ex decreto eiusdem Iudicis in actis mei, &c. dicta die, &c. facta examinatione per acta mei, &c. diebus, &c. de nōnullis testibus pro pleniori cognitione, & iustificatione causæ præfatæ. Deinde die, &c. similiter per acta mei d. D. Iudex visis depositionibus præfatorum testium, visaque, & cōsiderata minuta prçsentis instrumenti, in eius manibus tunc dimissa, & alias causa plene cognita interlocutorie pronunciauerit sufficienter constare alienationē prædictā cessuram esse in euidētem vtilitatem dictorum pupillorum, & alias prout in actis mei, &c. ad quæ relatio habeatur, nunc itaque volentes ambç partes ad Instrumenti celebrationem deuenire.

Hinc est, quod anno, &c. die, &c. Corā magnifico, &c. primo Collaterali Cur. Capitolinæ in Rom. Curia Iudice ordinario & competenti pro tribunali seden. super sede ibi posita, quem locum, & quam sedem pro suo competenti loco, & iuridico tribunali quoad actum infrascriptum, pro decentia, & honestate infradictç mulieris valide peragen. elegit, & deputauit, meique, &c. præsentia constituta, & præfata D. Clarix, &c. vidua Romana vxor relicta bo. me. D.N. mater tutrix, & pro tēpore curatrix, prout supra narratum fuit præfatorum Faustæ in decimo quarto, & Francisci in decimo, & Horatii in octauo eorum respectiuè ætatis annis constitutorum eius, & d.q. &c. filiorum, & administratrix eorundem bonorum, necnon etiā personaliter cōstituta dicta D. Fausta eius filia in præsentia dicti D. Valerii patrui, cum interuentu, & præsentia infrascriptorum consanguineorum ipsius Faustæ, & præfatorum eius fratrum; repetierūt insinuationem causæ præsentis alienationis in scriptis factam, vt supra ipsi D. Iudice necnon depositiones dictorum testiū examinatorum, & alia quæ superius modo narrata fuerunt, quæ vera esse dixerūt, affirmantes alienationem vt præfertur faciendam, cedere in euidentem vtilitatem ipsorum pupillorum, prout etiam fuit per dictum D. Iudicem cognitum, & pronunciatum, vt supra, quam pronunciationem repetunt, & eidem inherere dixerunt, & licet ipsa D. Clarix auctoritatem Iudicis legitime data fuerit tutrix dictis suis filijs, vt supra, & tanquam talis credatur infrascripta valide agere posse; nihilominus ad abundantiorem cautelam, petierūt scilicet, dicta D. Fausta nomine proprio pro se ipsa, & dicta D. Clarix, vna cum consanguineis præfatis, necnon, & nomine Io. Francisci, & Hortentii in pupillari ætate constitutorum per dictum D. Iudicem confirmari, & de nouo deputari, quatenus opus sit, ita vt actus vtilis per inutilem non vitietur, sed vnus ad alterius augumentum accrescat, eandem D. Claricē in

in tutricem, & curatricem præfatorũ eius filiorum ad hunc particularem actum omni meliori modo, &c.

Qui D. Iudex, vt supra sedens intellectis, & consideratis præmissis eandem D. Claricem præsentem, & acceptantem cõfirmauit, & denuo etiam quatenus opus sit ad maiorem cautelam deputauit ad hunc actum alienationis, & alia infrascripta peragen. in tutricem, & curatricem prædictis suis filijs ad petitiones præfatas, & ex officio, ac alias omni meliori modo, &c. dicens, & replicans eidem D. Clarici præsenti, & intelligenti. esto tutrix, & curatrix dictorum tuorum filiorum vtilia pro ei facito, & curato ad quæ de iure teneris, & debes, quæ D. Clarix volens officium materne tutelęque curæ, & administrationis sibi demandatæ, exercere præmissis intellectis, sponte &c. omni &c. promisit vtilia facere, & inutilia prætermittere, & alia facere curare pro præfatis suis filijs, quemadmodum sibi per dominum Iudicem, vt supra ordinatum fuit, & pro ipsa domina Clarice, eiusque requisitione ibidem præsen Dominus Camillus aucius Florentinus pro præmissorum stipulatione, & validitate sciens, &c. sed, &c sponte, &c. obligationi per eandem Dominam Claricem, vt supra factæ ad fauorem pręfatorum eiusdem filiorum, me notario præsente, &c. principaliter, insolidum accessit, & fideiussit se ipsum principalem promissorem dictorum constituendo, quem sic promittentem, pręsentem, &c. eadem D. Clarix tutrix, vel curatrix indemnem releuare, &c. promisit, itaquod, &c. alias, &c. Pro quibus, &c. tam ipsa D. Clarix, quam d. D. Camillus, &c. eiusdem fideiussores insolidum sese hæredes, & successores, ac bona omnia, &c. in forma Cameræ Apostolicæ cum solitis clausulis, &c. obligarunt, & consentientes, &c. renunciarunt, &c. & tactis, &c. iurarunt.

Quibus peractis ipsa D. Clarix Rutilantia de Atracinis mater, tutrix, & pro tempore curatrix præfatorum ejus filioru m iamdudum, vt supra deputata, & nunc recenter confirmata, vt supra agens infrascripta omnia, & singula vice, & nomine D. D. Io. Francisci in octauo, & Hort. in se primo eorum ętatis anni constitutorum & sic minime capacis ętatis ad contrahendum, ejus filiorum, cum decreto, & auctoritate supradicti D. Iudicis, vt supra pro tribunali sedentis, & in præsentia, & consensu DD. N. N. proximiorum consanguineorum præfatorum pupillorum, quibus ipsa Clarix, & D. Fausta eius filia cum iuramento tactis, &c. ad sancta Dei Euangelia in manibus mei, &c. prestito affirmarunt ipsam Faustam, & eius fratres pręfatos non habere alios proximiores, excepto Domino Valerio habente interesse in huiusmodi venditione, qui consanguinei asserentes de omnibus supradictis, & infra dicen. optime informatos esse cum iuramento tactis, etc. in manibus mei, &c. pręstito, affirmarunt sese in hoc negotio nullum prorsus habere interesse, & hæc non tendere in fraudem, vel pręiudicium ipsorum pupillorũ, & pro certo tenere, & iudicare præsentem alienationem credere in euidentem eorundem pupillorum vtilitatem, & ideo infrascriptis omnibus sponte, & libere cõsenserunt, nec non etiam ibidem constituta d. D. Fausta in decimoquinto suę ętatis anno constituta agens ad infrascripta omnia, & singula pro scipsa principali nomine, & pro suis hęredibus, & successoribus, cum decreto, & auctoritate eiusdem D. Iudicis, ac cum interuentu, & consensu d. D. Clarici eius matris, & curatricis, dictorumq. consanguineorum, pari modo quo supra, dum iuramento tactis, &c. in manibus mei, &c. præstito, approbantium præsentem alienationis cautu actum non esse in præiudicium ipsius puellæ minoris, quæ D. Fausta ac ipsa quoque D. Clarix ad maiorem actus validitatem, cum iuramento tactis, &c. in manibus mei, &c. præstito renunciarunt, scilicet D. Fausta ben. minoris ætatis est. in integrum, necnon leg. Iul. de fund. dot. Authent. si qua mulier. benefic. Sen. Consul. Vel statutis Vrbis, certisque legibus, & priuilegijs in fauorem minorum, & mulierum quomodolibet introductis, ipsa verò D. Clarix pro DD. Ioan Francisco, & Hortensio pupilli, renũciauit beneficij min. ætatis restitut. in integr. statut. Vrbis, cæterisque ll. & priuileg. in fauorem minorum quomodolibet introductis de quibus omnibus, eorumque vi & effectu ambę mulieres prefatę per ipsum Dominũ Iudicem sufficienter certioratæ fuerunt, & simul etiam coram me notario & testibus infrascriptis constitutus præfatus D

O 3 Vale-

Valerius Atracinus D. & possessor DD. domorum in communione, & pro indiuiso cum dictis nepotibus, & sic agentes infra dicenda omnia, & singula, videlicet ipse D. Valerius D. Clarix tutrix, & curatrix, vt supra, ac D. Fausta, quibus supra respectiuè nominibus, tam coniunctim, quam diuisim, & prout ad eos, & quemlibet eorum spectat, & pertinet, cum promissione etiam, quam singuli insolidum fecerunt, & faciunt de rato, & quod ipsi D. Fausta, Ioann. Franciscus, Hortensius ad maiorem cautelam quãdo peruenerunt ad legitimam ætatem valide, & sufficienter ratificabunt præsentem contractum, & omnia in eo contenta in actis mei, &c. ad omne placitum ipsius D. emptoris, &c. & suorum hæredum, &c. alias, &c. ita quod, &c. & cum huiusmodi promissione de rato. quæ in qualibet parte huius contractus reperita censeatur in executionem supradicti chirographi, cum declaratione hinc inde inter ipsas partes adiecta, vt in omnibus iis in quibus videretur, aut dici posset recessum a dicto chirographo, seu contrarium, vel dubium inter chirographum, & præsens instrumentum, seu pro eo omni tempore in omnibus, & per omnia stari debeat omnino dispositioni præsentis instrumenti quia sic actum, &c. sponte, & pro certa cuiuslibet ipsorum sciẽtia, ac deliberata voluntate, & omni alio meliori modo, &c. ex nunc supradictas duas domos, vnam magnam, & alteram minorem, vt supra contiguas, & iuxta fines superius expressos confinatas; saluis tamen aliis, si qui prædictis sint, vel esse possint plures, aut veriores confines, qui melius quandocunque specificari possint, cum supradictis tribus apothecis subtus ipsas domos existentibus, & cum dicta remissa pro curru, seu vehiculo, & cum stabulo subtus posteriorem partem D. domus maioris consistentibus, & cum suis introitibus anterioribus, & posterioribus, cortilibus, cantinis, seu cellis vinarijs subterraneis, puteis, & cum tribus vasibus marmoreis existen. in cortili d. domus magnæ, cumq. omnibus appartamentis, & stantijs superioribus, & inferioribus, membrisq. iuribus, & pertinentiis, & cum ceteris in ipsis tribus domibus intra fines prædictos circumcirca, intus, & subtus ipsas quomodolibet existentibus, & ad easdem domos tam de iure, quam ex vsu vel antiqua consuetudine quomodolibet spectan. & pertinen. tam patentibus, quam occultis etiam sub solo latentibus ab imo ad summum, vt vulgo dicitur a centro terræ, vsque ad cælum nihilo penitus reseruato nisi dumtaxat infrascriptis tribus marmoreis designatis in calce præsentis instrumenti, quæ remanere declararunt ipsis vẽditoribus, nec non salua in primis, & reseruata ad fauorem ipsorum venditorũ speciali hypotheca, cum reseruatione dominij dd. domorum ac suorum iurium, ac pertinentiarũ, vsque ad integralem infradicendi pretij satisfactionem, prout latius inferius explicabitur, & non alias, &c. vendiderunt, & titulo liberæ, & perfectæ venditionis iure proprio, & in perpetuum dederunt, & concesserunt.

D. Baptistæ Maynardo Vrbeuetano q. Ant. Vrbis incolæ regionis Pontis præsenti, & pro se, suis hæredibus, & successoribus quibuscumque ementi, acceptanti, et vna mecum notario legitime stipulanti ad haben. etc. et ex titulo, et causa venditionis huiusmodi cesserunt, et transtulerunt D. emptori pro se, etc. omnia iura, etc. quæ quas, et quot DD venditores quomodolibet habuerunt, et habent, seu habere possent nunc, et in futurum in, et super domibus earumque iuribus, et pertinentijs vt supra venditis contra quoscunque personas, etc nullo iure, etc. ponentes etc. constituentes, etc. dantes, etc. licentiam, etc. earundem domorum apothecarum, aliarumque iurium suorum, membrorum, pertinentiarum, vt supra venditarum eidem D. emptori possessionem accipien. captamque, etc. retinen. etc. continuandi propria auctoritate, etc. conditione tamen, etc. et pacto expresse adiectis, vt emptor teneatur per biennium proximũ stare locationibus factis inquilinis dd. domorum, et apothecarum eo modo, et forma, quibus tales locationes factæ reperiuntur, et interim donec emptor de ante dicta possessione inuestitus non fuerit, dicti venditores constituerunt sese tenere, et possidere easdem domos, cum iuribus, et pertinentijs suis vice, et nomine eiusdem emptoris, et suorum hæredum, et successorum.

Hanc autem venditionem, et alienationem dd. domorum dd. venditores, quibus supra respectiuè nominibus, fecerunt,

&

& faciunt præfato D. emptori stipulanti, & vt supra pro antedicto iam conuento pretio in totum scut. 6. m. & 600. de iulijs decem pro quolibet scuto, soluen. ad effectum inuestiendi, vt infra dicetur in tot iulijs & testonibus argenteis hoc modo videlicet scut. 4. m. & 600. de præsenti, & reliqua 2. m. in terminis infra d. adhibita prius per emptorem possessioné corporali domorum prædictarum absq. impedimento legitimo, in quorum computum & diminutionem ipsi domini venditores confessi fuerunt habuisse, vt narratum fuit ab ipso D. emptore pro arrha, & parte pretij dicta scuta mille quadringéta monetæ, contéta scilicet in supradicta cedula DD. da Guicciardini consignata, & tradita in actu celebrationis præinserti chirographi, pro alijs vero scut. 3200. pro complemento dd. scut. 3600. in promptu de præsenti soluen. vt supra d. Ioan. Baptista emptor consignauit præfatis venditoribus præsentibus, & recipientibus coram domino Iudice, meque notario, & testibus infrascriptis, quas cedulas depositi, continentes in totum summam prædictam, vnam siquidem sac. Montis Pietatis, & depositorum Vrbis scuta 1600. monetæ, alterá vero D. Philippi Guicciardini mercatorum Floren. continen. reliquam summam scut. 1700. tenoris exemplandi in pede huius instrumenti quauis cedula originales, ijdem venditores ex nunc, pro quido, effectu soluta fuerint, secundum formá earundem cedularum vocarunt sese contentos, & satisfactos, & de illis in computum dicti debiti emptorem quietarunt, &c. per pactum, &c.

Reliqua vero scuta 2000. monetæ pro residuo, & finali complemento dicti pretij d. D. Io. Baptista emptore soluere promisit præfatis venditoribus, & pro eis simili modo quo supra deponere penes d. sac. Montem Pietatis, ad effectum pariter inuestien. iuxta formam eiusdem pacti infradicendi hoc modo videlicet, mille per totú mensem Februarij anni Iubilei proximi futuri, & reliqua scuta 1600. per totum alium mensem Februarij alterius [anni proximi sequentis 1601. hic Romæ libere, &c alias, &c.

Et interim quia æquum non iudicatur, quod eodem tempore domibus, & pretio, emptor fruatur, domini contrahentes conuenerunt ex pacto expresso, quod dictus emptor pro quantitate eiusmodi scutorum 2000. teneatur, prout promisit facere participes DD. Valerium, & præfatos eius nepotes venditores, & pro dictis nepotibus præfatam eorum matrem tutricem, & curatricem omnium pensionum earundem domorum proportionabiliter, & pro rata quam ratam ad effugiendum difficultates, & occasiones differentiarum DD. contrahentes pro fructibus compensatiuis, & pro lucro cessante scilicet fructuum]. qui perciperentur ex censibus, in quibus implicari debent dictæ pecuniæ, & implicarentur si in promptu soluerentur, & omni alio meliori modo, &c. concorditer ex nunc liquidaretur hoc modo, videlicet ab hodie, vsque in diem terminorum, vt supra præfixorum ad rationem scutorum 6. monetæ pro quolibet centenario, & anno pro rata, vt infra soluen. & à die lapsi termini, seu terminorum prædictorum in futurum non factis solutionibus supra promissis, & vsque in diem, quæ factæ, & effectualiter, & integre fuerint ad rationem scutorum sex cum dimidio alterius scuti pro quolibet centenario, & anno soluen. pro rata de semestre in semestre in fine cuiuslibet semestris in tot iulijs, & testonibus argenteis hic Romæ libere, &c. alias, &c. & nihilominus etiam, post lapsum terminorum prædictorum liceat DD. venditoribus quandocumque ipsius videbitur, cogere emptorem ad soluen. summam principalem maturatam, vna cum residuo dd. fructuum compensatiuorum: cum hoc tamen quod interim & quousque d. pretium cum dictis fructibus compensatiuis effectualiter, vt supra exbursatum integrè non fuerit, supradictæ domus, cum omnibus iuribus, membris, & pertinentijs suis remaneant semper ad fauorem venditorum, ac suorum hæredum, & successorum specialiter hypothecatæ, ita vt pro rata non soluta nunquam censeatur translatum dominium in emptorem, nec abdicatum ad ipsis venditoribus, sed eisdem expresse reseruatum, ita vt deficiente emptore à solutione, seu solutionibus antedictis tam pretij, quam fructuum prædictorum liceat ipsis venditoribus, & eorum hæredibus propria auctoritate, & de facto sine alicuius iudicis, vel alterius personæ licentia ad easdem domos, & earundem membra, & perti-

nentias liberum habere regressum, illarumque possessionem reassumere, & retinere, ac pensiones sequestrare, & exigere ipsasque domos, quoties opportuerit, locare, & etiam vendere pro quacumque pretio, & quibusuis personis arbritrio, & arbitratu ipsorum venditorum pensionesque seu pretia huiusmodi exigere, & de exactis quoscumque quietare, & sibi propria auctoritate de quocumq. residuo debito satisfacere, & hoc semper intelligatur ad maiorem cautelam, sine præiudicio facultatis agendi contra emptorem, vel suos hęredes, & bona vigore generalis obligationis, immo. cum potestate variandi, ita vt vna via electa, &c.

Et his saluis DD. contrahentes in executionem principalis pacti & habiti in tractatu præsentis venditione conuenerunt, vt dictum totum pretium scilicet, tam dicta scuta 4600. vt prefertur venditoribus in dictis duabus cedulis consignata quam etiam reliqua scuta 2000. quæ vt supra soluenda remanere debeant omnino per ipsos venditores exponi, & inuestire in emptione tot censuum, cum bonis, & idoneis fideiussoribus bene assecuratorum in Vrbe, vel eius districtu, seu tot locorum montium non vacabilium ad electionem DD. venditorum, cum consensu tamen expresso dicti emptoris, vel suorum, hęredum, & successorum, qui census, & quæ loca montium possint per dicto venditores, & eorum hæredes, & successores quandocumque ipsis videbitur in toto, vel pro parte vendi, & alienari ad effectum tamen conuertendi, & inuestiendi pretium de consensu emptoris, vt supra in emptionem bonorum stabilium in Vrbe, vel eius districtu, quoties aliqua opportuna, & vtilis occasio pro maiori beneficio dictorum pupillorum reperiatur, quo casu pretium debet deponi prout infra dicetur, in casu vero redemptionis, seu extinctionis dd. censuum, vel montium, nunc, vel pro tempore de pecunijs, pretijs prædicti emen. pretium, seu pretia eorundem, sub pœna nullitatis, ac malæ, reiterandæ solutionis, nullo modo solui possint, sed omnino debeant penes dictum Montis Pietatis, seu ipso non extante penes alium locum tutum, & securum in Vrbe, de communi contrahentium prædictorum consensu eligen. &c. cum expressa tamen conditione, quod tale depositum nunquam amoueri possit, aut debeat, nisi duntaxat ad effectum reinuestiendi, & de consensu D. emptoris, vel suorum hæredum vt supra in emptionem aliorum similium censuum, montium, & aliorum bonorum stabilium.

Que quidem loca montium, census, seu stabilia nunc, aut quandocumque ex dicto pretio, toties, quoties occurrerit emenda, perpetuo manere debeant affecta, & hypothecata, aut in ipsis acquisitionibus obligari, & hypothecari debeant ad fauorem, & pro maiori securitate dicti emptoris, suorumque hæredum & successorum in omnem casum euictionis generalis, vel particularis dictorum domorum, & suorum iurium, & pertinentiarum in omni iudicio petitorio, & possessorio, seu in casu non obseruationis ex venditorum parte omnium, & singulorum in hoc instrumento contentorum, seu in casum nullitatis, & inualiditatis eiusdem contractus ex quocumque capite, vel defectu, ita vt toties, quoties dicti casus contingerent, aut aliquis ipsorum contigerit & deficientibus dictis venditoribus, vel eorum hæredibus, & successoribus adimplere per eos adimplenda, liceat D. emptori vel eius hæredibus ad eiusmodi pretium, vbicumque pro tempore reperietur seu ad dictos census, loca montium, vel stabilia, in quibus tale pretium nunc, vel pro tempore conuersum, & inuestitum reperietur liberum habere, & tam super illorum proprietate, quam super fructibus se releuare, & inuestire cum facultatibus amplissimis sequestrandi, necnon propria auctoritate, & de facto sine alicuius consensu, & etiam absque iudicis mandato, & sine aliquo vitio spolij, nullitatis, seu attentatorum eorundem bonorum præfatorum possessionem, seu respectiue quasi possessionem, apprehendendi, & retinendi, & cõtinuandi dictaque bona vsufructuandi loco rei euictæ, & vsque ad sublatam euictionem, quo casu fructus in sortem minime computentur, seu eadem bona retinendi in solutum, & satisfactionem, pro concurrenti quãtitate rei euictæ, vel aliter impeditæ, seu ablatæ, vel si magis expedire videbitur venden. & distrahen. pro quocumque pretio reperibili, & de pretio pro cõcurrenti quantitate sibi satisfacien. & omnia

nia alia remedia desuper opportuna, & proficua iure medio experiendi, & exequendi vsque ad plenariam consecutionem omnium adimplendorum, & satisfaciendorum, & super præmissis. Ad maiorem cautelam DD. venditores deputarunt etiam, quatenus opus sit, D. emptorem pro se, & sui hæredibus, &c. procuratorem irreuocabilem vt in rem propriam, cum omnibus facultatibus opportunis, ita etiam vt super dictis censibus, montibus vel stabilibus nunc, vel pro tempore ex dicto pretio emendo, tanquam acquisitis de propriismet pecuniis dicti emptoris scilicet de pretio præfato semper ipse emptor, & sui præferantur omnibus aliis, & nemini vnquam in præiudicium illorum acquiri possit ius aliquod ex quauis causa quantumui fauorabili & priuilegiata, secundario autem dicti census, & loca montium, aut alia stabilia ex dicto pretio, vt supra emenda, saluis semper supradicti debeant remanere effecta, & hypothecata ad fauorem D. Claricis, & aliorum interesse haben. pro concurrente quantitate suæ dotis scut. 2000. monetæ, & donat. propter nuptias olim assecuratorum super dictis domibus, ita & taliter, vt huiusmodi hypotheca dotalis censeatur, & sit penitus translata ex dictis domibus, in, & super censibus, seu montibus, vel stabilibus ex dicto pretio emendis, salua nihilominus ad fauorem d. D. Claricis, & semper remanente obligatione generali reliquorum bonorum mobilium, & stabilium d.q. Lucij eius mariti, & præfati D Valerij illius fratris, iuxta formam instrumenti assecurationis eius dotis, ad quod, &c. si plus autem dd. domus valerent, &c. præfati venditores donarunt, &c. renunciantes cum iuramento tactis, &c. leg. secundæ. C. de rescind. vend. cum aliis similibus remediis, de quibus per D. Iudicem certificati fuerunt, quia, sic actum, &c. & pro maiori præmissorum executione, & effectu conuentum fuit, quod in instrumento, & litteris patentibus, vel aliis scripturis conficien. &c. super emptionibus, & acquisitionibus præfatis fieri debeat expressa mentio quod eiusmodi emptiones, & acquisitiones fiunt in executionem huius pacti, & præsentis contractus ibidem præcise citandi, ac de pecuniis pretij dictæ venditionis, & apponi debeant obligationes hypothecæ, pacta, & aliæ conditiones, & qualitates ipsis extensæ, quæ semper ad vnguem reperiri, & seruari debeant in quibuscumque inuestituris de dicto pretio nunc, vel pro tempore facien. & præmissa semper intelligantur ad maiorem cautelam sine præiudicio generalis obligationis, ita quod &c. & cum potestate variandi, &c. Interea vero, & in futurum donec emptor, vel sui hæredes pacifice possiderint domos præfatas, ac donec non contingat casus euictionis, & alij casus superius expressi, dicta loca montium, census, & stabilia, ex dicto pretio, vt supra emenda, collocentur, & manere debeant, saluis semper omnibus, & singulis supradictis ad fouorem, vtilitatem, & liberam fruitionem dd. venditorum, & suorum hæredum, successorum quorumcumque.

Hoc tamen pacto expresse addito, & per solemnem stipulationem hinc inde interuenien. firmato, quod liceat ipsis venditoribus de dictis censibus, siue montibus, vt præfertur, cum dicto pretio emendis disponere pro summa scutorum mille monetæ pro dotanda dicta D. Fausta, adeo vt eueniente huiusmodi casu, possint æquiualentem scut. millæ monetæ de dictis censibus, vel montibus in dotem dare, cedere, & assignare pro dote, seu parte dotis ipsius D. Faustæ, seu montes, vel census præfatos ad eundem effectum vendere & alienare, & pretium redigen soluere, & consignare in dotem, vel pro parte dotis, vt supra, non obstan. hypothecis, & aliis conditionibus, quibus ipsi census, vel montis in dotem, dandi, vel pro dote distrahendi, vt supra affecti reperientur quæ hypothecæ, & conditiones in tali casu, & pro dicta summa scut. mille pro non appositis, ac pro nullis, & extinctis ad prædictum effectum habeantur; cum conditione tamen, & non alias, aliter, nec alio modo, quod futurus maritus D. Faustæ in actu consignationis sibi facien. dd. centum, vel montium, aut pecuniarum ex illorum pretio redigendorum pro dicta summa scutorum mille teneatur illam super aliquo, seu aliquibus ex suis bonis stabilibus, assecurare valide, & sufficienter cum scientia d. emptoris, vel suorum hæredum, & amplius etiam teneatur tam ipse, quam D. Fausta, cum solemnitatibus requisitis in eodem actu

cede-

cedere, & transferre eidem D. emptori, vel suis hæredibus omnia iura, & actiones sibi occasione dictæ dotis quomodolibet competentia contra bona paterna, vel auita D. Faustæ, & contra quoscumque alios vel alia quæuis bona pro dicta dote quouis modo obligatos, & obligata: quæ quidem iura remaneant semper penes d. emptorem, vel suos hæredes salua integra, & illęsa pro maiori illorum cautela, ad effectum si quidem dd. iuribus vtendi, prout oportuerit tam excipiendo, quam agendo in casu molestiæ, vel euictionis, aut in aliis casibus superius expressis semper sine præiudicio iuris agendi vigore generalis obligationis. Immo cum potestate nominandi, vt supra, &c.

Declarantes domini contrahentes ex pacto ita conuento, &c. vt per spatium vnius mensis ab hodie proximi pro rata tum dd. scuta 4600. currere debeant pensiones dd. domorum ad beneficium dd. venditorum ad finem, vt interim possint dictas pecunias inuestire, & elapso dicto mense inuestitis, vel non inuestitis dictis pecunijs seu si ante lapsum d. mensis contingat dictas pecunias inuestiri, tunc statim ad ea die facti inuestimenti, & ab ea die qua incipient ad fauorem venditorum currere fructus talium inuestiturarũ, incipiant pensiones dd. domorum currere ad beneficiũ emptoris, & si venditores perciparent dictas pecunias anticipatas teneantur illas bonas facere prout promiserunt dicto emptori præsenti, &c. pro reliqua vero parte dicti pretij pensiones domorum incipiant currere ad beneficium emptoris ab hodie quia sic actum, &c.

Præterea præfatus D. Valerius, & D. d. Clarix tutrix, & curatrix nomine, vt supra, ac præfata D Fausta, & singulis insolidum promiserunt dd. domos cum iuribus, & pertinẽtijs suis ad ipsos DD. Valerium, & dictos suos nepotes iusto, & legitimo dominij titulo spectare, & pertinere, & sibi ipsis legitime licuisse illas vendere, & alienare vt supra, esse liberas, immunes, exemptasq. penitus ab omni censu, canone, responsione, recognitione, & alia quouis onere, & ab omni fideicommisso purificato, vel purificando, caducitate, deuolutione, prohibitione, & alia quouis simili, vel dissimili vinculo, nemini q. in toto, vel in parte esse venditas, &c. aut alio quouis modo alienatas, & denique de dictis domibus non esse factum alium contractum, siue distractum, qui vnquam redundare possit in præiudicium emptoris, vel suorum hær. & successorum alienationis, & distractus vocabulis latissimo modo sumpti excepta dumtaxat hypotheca dotis d. D. Claricis, quæ prout infra consentire intendit venditioni huiusmodi, sed pręsentem venditionem esse, & perpetuo fore bonam, validam, & bene valide, & legitime factam, & ideo in eam tanquam talem promiserunt, quoties occurrerit facere consentire omnes personas, &c. super dictis domibus in toto, vel in parte lites si inferantur in se ipsos suscipere, & susceptas prosequi, & penitus terminare, præterea cura, & impensa, ac cum propriis procuratoribus, & aduocatis, alijsq. defensionibus opportunis in quauis instantia, & parte litis toties quoties occurrerit, absque interuentu, aut alia cura, nec sumptu emptoris, vel suorum, &c. ad omnem eorum simplicem, requisitionem. Alias si præmissa omnia & singula sicut asserta fuerunt vera non extiterint, aut sicut promissa sunt seruata, & adimpleta inuiolabiliter non fuerint, seu nulla, vel inualida ex quocumque capite, vel defectu reddi contingerit domini venditores semper insolidum voluerunt erga emptorem pręsentem, & vt supra stipulantem teneri ad refectionem omnium damnorum, & cetera. vltra præcisam præmissorum obseruationem, ad quę nihilominus præcise omnino cogi possint, & amplius si dictæ domus euincerentur in toto vel in parte pariter insolidum teneri voluerunt de omnĩ, & quacumque dd. domorum, suorumq iurium, & pertinentiarum euictione, iurisq. & facti defensione vniuersali, & particulari in iudicio petitorio, seu possessorio, aut mixto, necnon ad restitutionem pretij, & ad omnia damna, &c. occasione dictæ euictionis quomodolibet passa, & incursa, de quibus, &c. absque, &c. & hoc tam auocata, quam non auocata possessione, ita etiam sub prætextu, quod euictio sequuta fuerit per imprudentiam, aut imperitiam vel iniustitiam iudicis, aut superiorum, aut per quam uis in curiam partium nihilominus dicti venditores, vel sui hæredes nunquam excusari possint, quia ad præmissa præcise teneantur, quia sic actum, &c.

Declaratione etiam adiecta, quod quoties

ties in præmissis contingerit fieri aliquam litis intimationem, sufficiat ex parte emptoris, vel suorum hæredum quæcumque simplex denunciatio etiã d.dim.copi. venditorum absq.insertione libelli, & aliis solemnitatibus, & sic simpliciter facta perinde afficiat, & situatis de iure, & stylo seruandis formiter, & solemniter facta esset, quia sic actum, &c. Quæ omnia, &c. dictæ partes adinuicem promiserunt perpetuo habere rata, &c. & contra non facere, &c. pro se, &c. alias, &c. (rato tamen, & firmo remanente contractu) teneri vicissim voluerunt ad omnia damna, &c.

Pro quibus omnibus, & singulis perpetuo firmiter, & inuiolabiliter obseruandis D. Valerius, necnon dicta Fausta cum solemnitatibus antedictis sese ipsos insolidum, ipsorumq. hær. & success. ac bona, &c. & præfata D. Claricæ tutorio, & curatorio nomine, vt supra præfatos Io. Franciscum, & N. eius filios pupillos illorumq. hæredes, & successores, ac omnia bona, &c. & e conuerso, &c. D. Baptista emptor, seipsum, ipsiusq. hæredes, & successores, ac bona omnia, &c. in forma Cameræ, &c. cum solitis submiss. & renunciationibus, & cautelis, &c. respectiue obligarunt, consenserunt, &c. hic inde relaxationi mandati execquutiui vnica præcedente citatione, & singulis tactis, &c. ad sancta Dei Euãgelia iurarunt, &c.

Super quibus omnibus, & singulis tanquam rite, & legitime gestis ipse D. Collateralis, & Iudex, vt supra sedens, causa, vt asseruit plene cognita, vt supra ad instan. dictæ D. Claricis, quo supra nomine petentis, & instantis pro dictis suis filiis, & pupillis, & ad instantiam d. D. Faustæ, suam dictamque sui officii auctoritatem ordinariam, & decretum interposuit supplens omnes defectus: tam Iuris, quam facti, si qui in præmissis quouis modo interuenerint omni meliori, modo, &c. Rogantes, &c. Act. &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Emptio Castri, cum donatione alterius, insolutum partis pretii.

ILlustrissimus D. T. Santacrucius Dominus, & possessor Castri sancti G. nuncupati, siti in districtu Vrbus Tiburtinę diœcesis, cum eiusdem territorio, quod terminatur infrascriptis finibus sicut, idem asseruit, videlicet iuxta ab vno agrũ Tiburtinum, ab alio tenutam sancti Victorini, Illustrissimorum DD. hæredum quondam Ioannis Petri Draghi, Patritiorum Romanorum, ab alio tenutam nuncupatam sancti Ioannis, in vocabulo Campi Horatii, vulgariter Camporaccio territorii terræ Poli, infrascripti D. emptores, & alio territorium, opppidi casę Corpulæ, & ab alio territorium montis S. Mariæ, eiusdem D. emptoris, ab alio territorium Castri Guadagnoli pariter eiusdem D. emptoris, & ab alio territorium Castri Ciciliani ab alio territorium castri sancti Angeli serenissimorum DD. de Farnesiis, & ab alio tenutam villæ, seu casalis nuncupati G. in dicti Castri territorio existentis, quæ terminatur infra eosdem supra expressos cõfines, saluis semper aliis, si qui sunt, vel esse possunt ad castrum, & tenutam huiusmodi plures, aut veriores confines antiqui, vel moderni qui melius specificari, & per me notarium quandocumque addi possint. Volens modo ad infradicendam venditionem castri, & villæ prædictorum deuenire, vigore, si quidem infradictarum litterarũ Apostolicarum sanctissimi D. N. Clementis Papæ Octaui in forma breuis, sub datum Romæ apud sanctum Petrũ sub annulo Piscatoris, die secunda Ianuarij proxime præteriti Pontificatus, sui anno septimo, vt moris est expeditarum, & mihi Notario ad effectum inserendi in huiusmodi contractu originaliter consignatarum, tenoris infrascripti, videlicet Clemens, &c.

Sine quibus quidem facultatibus, & alijs contentis in dictis litteris Apostolicis ipse D. T. (sicut idem asseruit) non esse aliter, nec alio modo venditurus, sponte igitur, certaq. scientia, & deliberata voluntate, inhærendo licentiæ, facultati, derogationibus, alijsq. concessionibus contentis in præinsertis litteris Apostolicis, & omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus validius, & efficacius potest & debet, vendidit, & titulo liberæ, & perfectæ venditionis iure proprio, & in perpetuum dedit, concessit, & alienauit, cum reseruationibus tamen, pactisq. & conuentionibus infrascriptis quæ censeantur repetitæ, tam in principio, medio, & fine, quam in qualibet parte præsentis contractus, Illustrissimo, & Excellentissimo D. L. de C. Baroni Romano, Duci Terræ Poli præsenti, & pro se, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque sequendo fidem dictarum litterarum Apostolicarum, & il-

& illis inhærendo, & omni alio meliori modo, quibus melius potuit, & debuit ementi, & acceptanti, & vna mecum notario vti publica, & authentica persona legitime stipulanti supradictum castrum sancti G. simul cum dicta Villa G. & cum ædificiis in ea existentibus, iuribus, membris, & pertinentiis suis, aliisq; cum dicto castro venientibus latius infra explicandis, & cum recollectis frumentorum, ac omnibus generis bladorum, vt interius explicabitur anni proxime præteriti, & cum aliis fructibus successiue perceptis vsque in hanc diem consignandis, prout D. T. consignare promisit eidem D. L. tempore traditionis corporalis possessionis castris & villæ prædictorum libere, & integre, iuxta listam per D. T. dandam, prout infradicetur, seu in locum eorum fructuum iam forsan venditorum consignare illorum pretium. Ad habendum, & tenendum, possidendum, vtendum, fruendum, & fructificandum; vendendum, dandum, donandum, pignorandum, & alienandum, ac de castro, tenuta, & aliis venditis cum eorundem iuribus, & pertinentiis faciendum, & disponendum ad ipsius D. L. emptoris libitum voluntatis, saluis tamen reseruationibus, & aliis infradicendis.

Et quia (vt asseruit) D. T. præsupposuit redditum, & prouentum dicti castri, & aliorum cum eo venditorum annuatim ascendere saltem ad summam scutorum quatuor millium monetæ, & asserétes DD. contrahentes concorditer, valutasse scutis centum monetæ qualibet scuta tria similia annui redditus, præfertur, præsuppositi scutorum quatuor millium. Ideo prædictus D. T. venditor huiusmodi venditionem facere declarauit, & fecit D. T. emptori præsenti, & stipulanti, vt supra, pro pretio ad prædictam rationem scutorum centum monetæ pro quoslibet scutis tribus annui redditus prædicti castri liberis, & exemptis ab omnibus impensis, iuxta declarationem faciendam per superintendentem factoribus, vt infra deputandum. Quod pretium stante præsupposito prædicti annui redditus scutorum quatuor millium ascendit, iuxta rationem prædictam ad summam scutorum centum triginta millium monetæ, salui tamen pactis, et conditionibus suo loco inferius exprimendis, et non alias, aliter nec alio modo.

In cuius quidem pretii computum, et diminutionem D. L. emptor inhærendo licentiæ, et facultati sibi concessis in præinsertis litteris Apostolici, et cum reseruationibus, et pactis infradicendis, omni meliori modo, via, iure, causa, et forma, quibus validius, et efficacius potest, et debet ex nunc dictum eius castrum P. nũcupatum, situm, et confinatum, prout proxime dicetur, cum eius territorio Marchionatus, & cum aliis venientibus simul cum dicto castro latius infra exprimendi, necnon etiam cum fructibus infradicendis affictus, & banchi iustitiæ dicti casti P. a die 8. Augusti proxime præteriti citra decursis, & decurrendis ad vtilitatem, & beneficium D. T. venditoris, dedit, concessit, & assignauit iure proprio, & in perpetuum D. T. venditori præsenti & pro se suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque acceptanti, & vna mecum notario vti publica persona legitime stipulanti insolutum, & satisfactionem summæ scutorum triginta vnius millium octingentorum quinquaginta septem monetæ, Ista enim præcisa summa DD. contrahentes affirmarunt concorditer valutasse, & valutare iustum, & integrum pretium eiusmodi castri cum iuribus, & iurisdictionibus, & pertinentiis suis quibuscumque, si quidem ad rationem scutorum centum monetæ pro quibuslibet scutis tribus cum dimidio alterius scuti annui redditus eiusdem castri P. ascenden. sicut ambe partes pro liquido habere affirmant ad scuta mille centum, & quindecim monetæ quolibet anno prouenientium, scilicet pro summa annuorum scutorum mille quadraginta ex pensione moderni affictus eiusdem castri, & pro reliquis scutis septuaginta quinque ex emolumentis annuis banchi iustitiæ, ad hanc summam ex mutuo contrahentium consensu concorditer voluntatis. Quod quidem castrum P. situm est in prouincia Campaniæ Ferentinæ diœc. & eiusdem territorium terminatur, sicut D. L. asseruit, iuxta territoria, oppidorum Sopini, Frusinoriens. Iuliani, Coccani, & alios fines, saluis aliis confinibus, si qui sint plures, aut præmissis veriores, qui pariter quandocumque melius specificare, & per me notarium addi possint, ad habendum, tenendũ, possidendum, vtendum, fruendum, & fructifi-

dificandum, vendendum, donandum, & alienandum, ac de castro, & aliis cum eo insolutum datis, cum illorum iuribus, & pertinentijs faciendum, & disponendum ad ipsius D.T. insolutum accipientis libitum, voluntatis, saluis reseruationibus, & aliis infradicendis.

Declarantes DD. contrahentes supradicta castra sancti G.& P. fuisse, & esse titulo venditionis, & respectiue dationis insolutum adinuicem inter eos, vt supra data, & alienata, cum omnibus, & singulis eorundem castrorum, districtibus, territorijs, tenimentis, dominio, superioritate, ac plena, omnimoda iurisdictione ciuili, & criminali, ac mero & mixto imperio, & omnimoda gladij potestate, & exercitio, ac cum omni iure mulctandi, condemnandi, confinandi, absoluendi, & remittendi, cum bancho iustitiæ, pœnis, damnis datis, seruitijs realibus, & personalibus, & mixtis scandentiis, seu monitorijs, iuxta solitam consuetudinem, seu statuta, aut constitutiones dictorum castrorum, & eorundem territorium, & cum alijs vassallagiis, & iuribus vassallorum, fœudis, subfœudis, & quorumcumque bonorum, solitis responsionibus, ac censibus, & bonis emphiteoticis, & feudalibus, ac iuribus vtilibus, directis, & mixtis datijs, & alijs exactionibus, ceterisque redditibus, prouentibus, emolumentis, & obuentionibus ordinarijs, & extraordinariis, necnon palatio ante, & fortilitijs cuiuslibet castri prædicti, si qui sint, & prout extant, alijsque ædeficijs tam intus, quam extra ac cum hospitijs, seu tabernis, furnis, molendinis, vineis, hortis, cannetis, oliuetis, arboretis, prædiis, pratis, collibus, montibus, vallibus, planctis, & aliis terris cultis, & incultis, nemoribus, & aliis aquis, & aquarum deriuationibus, decursibus, & vsibus, piscatoribus, aucupiis, venationibus pascuis, & cum fodinis quorumcumque lapidum, metallorum, & aliorum mineralium, vel similium, aut dissimilium, & cum thesauris etiam absconditis; si quæ fondinæ, vel si qui thesauri extant et nunc, vel pro tempore extabunt, & detegentur, ac cum omnibus, & quibuscumque suis membris, adiacentiis, necnon introitibus, ingressibus, egressibus, & trāsitibus cæterisq. actionibus, vsibus, commoditatibus, aliisq. annexis, & dependentiis, & cum cæteris omnibus pertinentiis tam intus, quam extra, & circa dicta castra, & eorum territorio consistentibus, & ad illa quomodolibet spectan. tam cognitis, & manifestis, quam etiam incognitis, & occultis, etiam si essent maiora expressis, & hic necessario exprimenda viuerent, & cum omni etiam iure reintegrandi, recuperandi, & vendicandi quæcumque vsurpata, & occupata, seu alias tenta ad iura, & pertinentias dictorum castrorum, & cuiuslibet eorum respectiue quomodolibet spectantia quoties, & a quibus nunc, & pro tempore occurrent, & cum iuribus, etiam si qui extant patronatus, & presentandi ad quascumque Ecclesias, capellas, seu beneficia, & cum omnibus aliis iuribus, priuilegiis, honoribus, & dignitatibus, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, indultis, & facultatibus cōpræhensis sub quibusuis aliis denominationibus, titulis, & clausulis, & ex quibusuis causis, vel rationibus tam de iure, quam de consuetudine, vel stilo, & alias quomodolibet competentibus dictis castris, & cuiuslibet eorum territoriis, iurisdictionibus, dominiis, & pertinentiis, etiam si talia forent, quæ maiora, vel diuersa essent expressis, & specialem expressionem postularent, & quæ sub præmissis clausulis, & derogationibus minime compræhenderentur, & deniq. cum omnibus iis, quibus vsque in præsentem diem D.T. venditor, & D.L. dans insolutum eorumq. antecessores dicta castra respectiue habuerunt, & possederunt; & quæ eisdem competierunt, & competunt, aut competere potuerunt, aut possint, vel potuerunt de iure, vsu aut aliter quomodolibet nihilo penitus hinc inde excepto.

Et ex causa venditionis, & respectiue dationis insolutum prædictarum, ac iure proprio, & in perpetuum, vt supra DD. contrahentes ex nunc saluis tamen reseruationibus, & pactis infrascripti cesse runt, & transtulerunt vnus alteri inuicem, & vicissim prout quemlibet tangit, omnia iura, omnesq. actiones, reales, personales, vtiles, & directis, tacitas, & expressas, hypothecarias, pignoratitias, siue mixtas, & in rem scriptas, officiumq. iudicis, & beneficium iuris quas, & quot ipsi, scilicet D. T. super eius castro insolutū dato, & super eorundem castrorum, & villę membris, & pertinentiis præfati & aliquo

quo vnquam tempore quomodolibet respectiue habuerunt, & habent, sibiq. competunt, & competere possunt, & poterūt in futurum contra quascumque personas, Vniuersitates, Collegia, Capitula, & loca, tam secularia, quam Ecclesiastica, nullū ius, nullamq. prorsus actionem ex nunc, & in posterum sibi ipsis amplius quomodolibet reseruatis inde, & super præfatis venditis, & insolutum datis, sed omni penitus iure, & actione hinc inde inuicem transfusis, penitus translatis, vt supra solutis tamen dumtaxat mutuis releuationibus, & pactis infradicendis. Ponentes, & subrogantes sese ad inuicem, videlicet venditor ipsum C. emptorem in, & super castro, & villa venditis, ac eorundem iuribus, & pertinentiis; dictus autem D. emptor præfatum D. Venditorem in, & super castro insolutum dato, & eiusdem iuribus, membris, & pertinentiis in vniuersum eorum respectiuè ius locum, & priuilegium mutua hinc inde acceptilatione, & stipulatione interueniente. Constituētes pari quoque modo sese inuicem in super præmissis venditis, & insolutum datis respectiue procuratores irreuocabiles etiam cum iuramento, vt infra præstito, vt in rem propriam, itaut ex nunc in posterum vterque ipsorum contrahentium, scilicet D. L. emptor pro dictis iuribus dictisque actionibus castri sancti G. dictæq. villæ, ac aliorum venditorum. Prædictus vero D. T. venditor pro dictis iuribus, dictisq. actionibus castri P. vel aliorum, simul cū eo insolitum ei datorum eorum proprio nomine respectiue agant, petant, exigat, excipiant, recipiant, & defendant, eisque libere vtantur, fruantur, & experiantur in iudicio, & extra iudicium vbilibet etiam directis actionibus ad placitum emptoris super rem vēditam, prout & quemadmodum de eo facere, & disponere poterat D. venditor ante præfatam venditionem, & similiter ad placitum venditoris, prout, & quemadmodum de ea facere, & disponere poterat præfatus emptor ante præfatam dationem in solutum. Amplius vero promiserunt inuicem, videlicet D. T. venditor inducere, & immittere D. L. emptorem, & corporalē possessionem castri sancti G. & villæ G. & eorundem iurium, iurisdictionum, pertinentiarum, & pariter D. L. emptor inducere, & immittere D. T. venditorem in corporalem possessionem castri P. & eiusdem iurium, iurisdictione, & pertinentiarum, cum interuentu hinc inde in actu traditionis eiusmodi possessionum debitæ recognitionis, ac iuramenti fidelitatis, & homagii faciendi, & respectiue præstandi, prout consuetum est in similibus per vassallos, & homines cuiuslibet castri libere omni cōtradictione, impedimento, & exceptione remotis, & nihilominus saluis præmissis ex nunc DD. contrahentes dederunt, & concesserunt sibi ipsis ad inuicem liberam, & absolutam facultatē scilicet D. T. præfato D. L. capiendi corporalem possessionem castri sancti G. & villæ H. & eorundem ciuium, iurisdictionum, & pertinentiarum, & similiter D. L. eidem D. T. capiendi dictam possessionem castri P. & eiusdem pertinentiarum, & hoc vtrumque propria auctoritate, & sine alicuius Iudicis vel curiæ licentia seu mandato, captamq. & apprehensam hinc inde respectiue retinendi, & continuandi pro suisq. hæredibus, & successoribus iure proprio, & in perpetuum, & interim donec vnusquisque ipsorum contrahentium de sua possessione præfata inuestitus effectualiter non fuerit constituerunt sese vnius erga alterum scilicet T. T. tenere, & possidere castrum S. G. & villam N. cum membris, & pertinentiis eorundem vice, & nomine D. N. & suorum hæredum, & successorum, & pariter D. L. tenere, & possidere castrum P. cum membris, & pertinentiis suis, vice, & nomine D. T. & suorum hæredum, & successorum. Mandantes ex nunc irreuocabiliter, videlicet D. Tarquinius officialibus, & vassallis, & hominibus, & aliis ad quos spectat castri P. quatenus ab hodie in posterū, videlicet officiales, & vassalli castri sancti G recognoscant D. L. emptorem pro se suisq hæredibus & successoribus quibuscumque in eorem verum dominum, & patronum, illiq. pareant, & obediant, ac debitam obedientiam, & honorem exibeant, deq. prouentibus, responsionibus, iuribus, & emolumentis debitis, & consuetis, ac de omnibus aliis, ac quæ tenentur suo loco, & tempore respondeāt ac solitum homagii, & fidelitatis iuramentum præstent. Officiales vero, & vassalli castri P. recognoscant ab hodie in posterum D. T. pro se suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque in eorum verū dominum, & patronum, illique pareant, &

obe-

obediant, ac debitam obedientiam, & honorem exibeant ac de prouentibus, responsionibus iuribus, emolumentis debitis, & consuetis, ac de omnibus aliis, ad quę tenentur suo loco, & tempore respondeant, ac solitum homagii, & fidelitatis iuramentum erga illum similiter præstant quos quidem officiales, vasallos, & homines vtriusque castri ex nunc DD. contrahentes, videlicet D. T. illo, sancti G. & L. illos P. pro effectibus supra penitus eximerunt, & liberarunt ab omni vinculo obedientiæ, & ab omni debito iuramenti erga ipsos respectiue præteriti.

Et huiusmodi dationem castri p. insolutum, & satisfactionem antedictę summæ ad computum, & indictionem predictæ venditionis D. L. emptor fecit, & facere declarauit hac, expressa conditione, & pacto per solemnem stipulationē hinc inde interuenientem, firmatis, nempe quod dictum castrum p. cum iuribus, & pertinentiis suis remaneant perpetuo affectum speciali hypoteca priuilegiata ad fauorem eiusdem D. L. ac suorū hæredum & successorum pro maiori securitate in omnem causam cuiuscumque euictionis sibi, vt infra promissæ generalis, vel particularis ex quouis capite prouenientis in petitorio, vel possessorio dicti castri sancti G. & eius territorii, dictæque villæ H. & eorundem iurium, membrorum, & pertinentiarum, & aliorum, vt supra venditorum, aut in casum non obseruationis omnium, & singulorum ex parte D. T. venditoris in hoc instrumento promissorum in toto, vel in parte, aut in casum nullitatis vel inualiditate dictæ venditiones ex quouis capite, vel defectu, aut in casum quod D. L. vel sui hæredes, & successores impedirentur super libera possessione castri, & villę vēditorum ex quocumque pacto, vel defectu D. T, venditoris, vel suorum auctorum in casibus in quibus D. T, voluit teneri de euictione, vt infra declarabitur, adeo vt euenientibus quandocumq; casibus prædictis, infradicendis, vel aliquo: seu aliquibus eorum, & deficiente D. T, vel suis hęredbus in adimplendis promissis pro parte sua, dominium ipsius castri P. & suorum iurium, & pertinentiarum, non censeatur translatum in dictum D. L, neque censeatur ab ipso D. L. abdicatum sed eidem expresse reseruatum, prout ex nunc sibi, & suis hæredibus, & successoribus in dictis euentibus reseruati omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus validius, & efficacius potuit, & debuit. & propterea nulli alteri personę seu personis vniuersitatibus, collegiis, & locis secularibus, vel Ecclesiasticis super dicto castro p. & pertinentiis suis, etiam ex quauis causa quantumuis fauorabili, & priuilegiata ius aliquod acquiri vnquam possit in prçiudicium eiusdem D. L. ac suorū hæredum, & successorum, quibus in quolibet ex dictis casibus, & pro concurrenti rata, & quantitate liceat propria auctoritate etiam de facto, absque alicuius iudicis, vel Curia mandato auctoritate, vel decreto, & sine vitio spolii nullitatis, & attentatorum vel alio defectu dictorum castrorum p. cum eius territorii, & pertinentiis, & eorundem possessionem reassumere, ac illis vti, frui, & potiri, ac de eisdem disponere, quemadmodum ipse D. L. facere poterat ante celebrationem præsentis contractus non obstante etiam quacūque suppositione, & subrogatione dicti castri P. in locum dicti castri sancti G. facta in supradicto breui Apostolico, quę supposito, & subrogatio in casibus prædictis, pro infectis habeantur. Quia sic actum, & conuentum fuit inter DD. contrahentes ex pacto inter eos expresse habito, & solemni stipulatione hinc inde interueniente firmato.

Et conuerso pariter D. Tarquinius venditor declarauit venditionem prędictam fecisse, & facere cum expressa conditione, & pacto per solemnem stipulationem hinc inde interuenientem firmitatis, scilicet quod castrum sancti G. & villa N. cum eorum membris, iuribus, & pertinentiis remaneant perpetuo affectu, & affecta speciali hypotheca priuilegiata ad fauorem ipsius D. T. & suorum hęredum, & successorum pro maiori securitate in omnem casum cuiuscumque euictionis generalis & particularis ex quouis capite prouenientis in petitorio, vel possessorio dicti castri P. & eiusdem iurium, membrorum pertinentiarum, aut in defectum solutionis, seu solutionum, vt infra faciēdarum in toto, vel in parte debitorem D. vēditoris per ipsum d. emptorem, vt infra accollandorum ad computum pretii prefati aut in casum non obseruationis aliorum omnium, & singulorum ex parte dicti L. emptoris in hoc instrumento promi-

missorum in toto, vel in parte, aut in casum nullitatis, vel inualiditatis dationis d. castri partiuq; insolutũ vt supra, ex quouis capite, vel defectu, aut in casum quod D. T. vel sui hæredes, & successores impedirentur super libera possessione d. castri P. ex quacumque pacto, vel defectu D. L. vel suorum auctorum, seu in casum molestiæ, vel euictionis, aut cessationis solutionis fructuum census fortasse per D. L. emptorem super castro, & villa emptis, vt supra imponendi, & vendendi ad fauorẽ D. T. quatenus scilicet contingat pecunias infradicendas partis dicti pretij, ad effectum inuestiendi, vt infra, deponẽdas, inuestiri in toto, vel in parte in emptionẽ talis census per D. L. imponendi, ita & taliter, vt euenientibus quandocumque casibus præfatis, seu aliquo, vel aliquibus eorum, & deficiente D. L. vel suis hæredibus in adimplendis promissis pro parte sua, dominium ipsius castri sancti G. & villæ prædictæ & suorum iurium, & pertinentiarum pro rata pretii non soluti, & pro rata valoris castri P. in casibus præfatis, aut pro rata aliorum promissorum, & non satisfactorum, seu non obseruatorum nunquam censeatur translatum in ipsum D. L. neque censeatur ab ipso D. T. abdicatum, immo eidem expresse reseruatur, prout ex nunc sibi, & suis hæredibus, & successoribus in dictis euentibus reseruauit omni meliori modo, &c. Et propterea nulli alteri personæ, seu personis, vniuersitatibus, collegiis, & locis sæcularibus, vel ecclesiasticis super dicto castro sancti G & villę G. & villæ G. & pertinentiis suis, etiam ex quauis causa quantumuis fauorabili, & priuilegiata ius aliquod acquiri vnquam possint in præiudicium eiusdem D. T. & suorum hæredum, & successorum, tam respectiuè contentorum in præsenti instrumento, quam instrumento super impositione census, quatenus imponi contingat, vt supra. Immo liceat eis in quolibet, ex dictis casibus, & pro concurrenti rata, & quantitate propria eorũ auctoritate, etiam de facto absque alicuius iudicis, & cu iæ decreto auctoritate, vel mandato, & sine vitio spolij nullitatis, & attentatorum, aut alio defectu dictum castrum sancti G & villam H. cum eorumdem iuribus, membris, & pertinentijs illorum possessionem reassumere, ac illis vti, & frui, & potiri, & de iisdem disponere, sicuti D. T. facere poterat ante factam venditionem prædictam.

Cum hoc tamẽ, quod eiusmodi mutuæ reseruationes hypothecæ priuilegiatæ, & dominii vt supra, censeri debeant ad maiorem securitatem, sine præiudicio facultates agendi virtute generalium obligationum hinc inde, itaut semper pro euictione, & aliis casibus supra expressis ambæ partes respectiuè agere, & experiri possint vigore eiusdem obligationum contra personas, & quæcumque bona obligata, ita, & taliter, vt electa vna via, nunquam præiudicetur, quin dicti contrahentes, & quilibet eorum, prout cuilibet occurret possint, & libere valeant aliam viam assumere, & alteram relinquere, & ad relictã iterum redire, vel vtraque eodem tempore vti, & in iis viis, & remediis variare ad eorum libitum, vsque ad integralem consequutionem debitæ satisfactionis, seu debiti adimplementi omnium satisfaciendorum, seu respectiue adimplendorum. Quia sit actum, & conuentũ fuit, vt supra.

Item computum, & diminutionem supradicti pretii, hoc est pro summa, & quãtitate scutorum quadraginta trium milliũ noningentorum duorum, & baioccorum 25. monetæ I. emptos ita & pacto habito cum D. T. venditore, & iuxta formam dicti breuis Apostolici, ex nunc, cum declaratione infrascripta, & non aliàs in semet ipsi empsit, & accollauit æquiualentem summam totidem debitorum, videlicet, pro summa scutorum quadraginta vnius millium ducentorum quinquaginta duorum, & iuliorum quinque, occasione sortis principalis tot annuorum censuum per bon. me. P. cardinalem sancta C. super dictis castro, & villa impositorum, & descriptorum in notula, de qua in folio per vtramque partem subscripto, & mihi notario consignato in pede præsentis instrumenti exemplandi, & pro summa scutorũ octingentorum sexagintanouem, & baioccorum 75. occasione fructuum eorumdẽ censuum decursorum, & non solutorum, vsque in diem octauam Augusti proximè præteriti, & pro alia denique reliqua summa scutorum mille septingentorum octuaginta, occasione aliorum diuersorum debitorum eiusdem D. cardinalis, prout in notula supradicta, & ex causa accollationis huiusmodi D. L. emptor promisit soluere dictam summam scutorum

quadragin-

quadraginta trium millium nouingentorum duorum,& baiocchorum 25.creditoribus dicti Cardinalis descriptis in notula præfata, & cuilibet eorum ratam, & quantitatem suam designatam in eadem notula ad effectum tamen,vt iura in eum, & suos transferantur ,non autem extinguantur, prout infra dicetur, & soluere singulis creditoribus suo loco, & tempore census in futurum decurrendos incipiendo a dicta die octaua Augusti proxime præteriti : quinimo etiam D. L. promisit adimplere erga dictos censuarios a diicta die octaua Augusti proxime in futurũ alia omnia singula ad quo tenebatur, & tenetur ipse D. T. vigore instrumentorũ desuper celebratorum, & in dicta notula distinctę citatorũ, de quibus,& contentis in illis idem D.L asseruit habere plenam certamq.scientiam, & propterea assumpsit in se totũ onus commodum & incommodum præfatorum censum incipiendo, vt supra in futurum,& a præfatis censibus tam respectu fructuum, incipiendo vt supra, & vt sequitur in futurum decurrendorum, quam etiam respectu aliorum ad quæ tenetur in dictis instrumentis præfatum D.T.eundem præsentem, & acceptantem, vt supra indemnem releuare, & penitus sine damno conseruare , ita vt à supradicta die 8. Augusti proxime præteriti in futurum ipse D. T. causa, & occasione prefatorum censuum nullum amplius damnum, incommodum, vel molestiam patiatur, alias vltra præmissorum obseruationem,ad quam semper cogi possit teneri voluit ad liberandum ipsum D. T. & suos hæredes ab omni molestia, & ad refectionem omnium damnorum , expensarum, & interesse per D. T. vel suos hæredes quocumque modo patiendorum de quibus stare, & credere voluit simplici assertioni cum iuramento patientis damnum, ita tamen vt accollatio debitorum præfatarum , & promissiones factæ in illa per D.Lathanium locum habere debeant si, & quatenus D. L. & sui hęredes non patiantur litem cum succumbentia aut euictionem in iudicio petitorio, vel possessorio super dicto Castro sancti G.& Villa N. præterquam tamen occasione litium infra excipiendarum, & cum hoc,etiam quod D.L. & sui hęredes & successores occasione dictæ accollationis non teneantur nisi eo modo,quo tenetur erga dictos creditores D. T. hæres, vt ipse asseruit dicti D. Cardinalis cum benef.legis,& inuentarij, nec a creditoribus censuum prędictorum ad illorũ redemptionem D.L.cogi possit, aut compelli, nisi in illis casibus in quibus posuisse t cogi D.T. nec dictis creditoribus plus iuribus ratur, quam ante stipulationem præsentis instrumenti haberet quia sic actum, &c. Pacto etiam præmissis adiecto vt volente D.L.emptore forsan deuenire ad solutionem sortis principalis dictorum censuum, liceat ipsi D.L. ad eius maiorem cautelã (ita etiam ex nunc consentiente D.Tarquinio)acquirere à prædictis censuarijs in actu solutionis, & pro rata, quam singuli receperint cessionem quorumcumque suorum iurium, & actionum pro effectibus infradicendis quomodolibet competentium vigore dictorum instrumentorum etiam prioratis, & potioritatis, quæ quidem iura cedenda nunquam censeantur pręscripta , vel extincta , sed semper remaneant salua, integra,& illęsa penes D. L.& suos hæredes, & successores ad effectum illis vtendi quoties opus fuerit pro maiori securitate tam excipiendo in casum superuenientię alicuius litis,vel molestiæ inferendę per quoscumque habentes posteriora vel deteriora iura pro illis repellendis, & excludendis, quam etiam agendo pro recuperandis pecunijs, quæ importabunt dictæ cessiones in casum litis molestiæ,vel euictionis prouenientium ab habente, seu habentibus priora, & potiora iura, salua semper facultate agendi vigore generalis obligationis infra dicendæ, & cum potestate variandi, ita vt vna via electa numquam præiudicetur, vt supra .

Amplius etiam in computum, & diminutionem supradicti pretij D T.vendi tor, vti creditor supradicti D. Cardinalis sancta C.pro totidem per eum post obitum eiusdem Cardinalis pro illo soluti in diuersis partis, ascendentibus ad summam scutorum septem millium viginti duorum monetæ, prout in notula per eundem D. T. mihi notario tradita tenoris exemplandi in pede præsentis instrumenti habuit,& recepit in prompta,& numerata pecunia à D.L.emptore,mediantè bancho magnifici D.Alexãdri Doni mercatoris Floren.

per manus eiusdem D Alexandri præsentis, & effectualiter soluentis dicta scuta septem millia vigintiduo monetæ de Iuliis decem pro scuto, quæ ad se traxit, & tracta totidem esse dixit, & pro ista summa cessit, & transtulit præfato D.L. præsenti & ad eius maiorem securitatem, & sine præiudicio aliorum remediorum, & generalis obligationis, & cum potestate variandi, vt supra acceptanti omnia iura, omnesque actiones reales personales, &c. sibi contra bona dicti Cardinalis sancta C. quomodolibet competentia vigore solutionum per eum factarum, prout in notula supradicta, ad habendum, vtendum, fruendum, tenendum, experiēdum, & exercendum, tam excipiendo, quam agendo in casibus supradictis ad ipsos D.L. in omne ius, locum, & priuilegium suum. Constituens eundem procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita vt ex nunc in posterum ipse D.L. & sui hæredes præfatis iuribus, & actionibus cessis eorum proprio nomine in casibus præfatis agant petant, exigant, excipiant, recipiant, & defendant, in iudicio compareant, & stent, illisque vtantur, & experiantur vtilibus, & directis actionibus, prout facere poterat D.T. ante cessionem præfatam, promittens de huiusmodi iuribus nihil fecisse quod vnquam verti possit in detrimentū præfatæ cessionis, & illam pro dato, & facto proprio semper fore bonā, & bene, & legitimè factam: alijs in casum contrarij, & in casum quod dictum creditum non esset verum, teneri voluit ad restitutionē dictarum pecuniarum, & ad damna, &c. Et quia dicta notula adhuc non fuit verificata, promisit D.T. illam infra annum proximum verificare, ostendendo, seu indicando notarios de cessionibus rogatos, & dies, & annos illarum, alias pro rata nō verificata teneri voluit ad illam inuestiendum pactis modis, & formis, quibus inuestiendæ pecuniæ pretij castri venditi, iuxta formam, & continentiam præsentis instrumenti suo loco infra dicendo, & amplius ad effectum satisfaciendi creditoribus proprij D. T. venditoris (iuxta formam dicti Breuis) descriptis in notula mihi notario pariter tradita tenoris exemplandi in pede præsentis instrumenti D.L. de ordie eiusdem D.T. deposuit penes D. Alexandrum Dopum præsentem, & recipientem scuta duo millia nongenta septuagintaocto ad effectum cōsignandi dictis creditoribus D. T. in notula præfata contentis facta legitima quietantia, & cessione iurium, quatenus creditores illa cedere contententur ad fauorem, & pro maiori securitate D. L. & suorum hæredum ad instar aliarum cessionum, de quibus supradictum fuit. Verum quia D. L. declarauit proxime dicta scuta decem millia, vt supra in promptu soluta prouenire ex pecuniis pretii infradictorum locorum Montium, videlicet locorum vigintiseptē Montis religionis, vigintiquatuor Montis sancti Ioannis, nouem Montis sanitatis, viginti vnius Montis Pacis, & nouem Prouinciarum tertiæ erectionis, & omnia prędicta loca montium, tanquam profecta in ipsum D. L. pro parte pretij tenutarum nuncupatarum Grippone, & Tibalducio per eum venditarum Illustrissimo, & Excellentissimo D. M. P. M. incisæ, & Nomenti fuisse obnoxia, & affecta specialibus hypothecis infradicendis. Ideo idem D.L. declarauit dictum castrum sancti G. & villam N. cum illorum pertinentijs esse & fore hypotechecatum, & hypothecatū prout ex nunc denuo hypothecauit pro concurrenti rata valoris, & pretii dictorum Montium ad instar, & in locum illorum, ac eo modo, & forma, prout obligata reperiebantur dicta loca Montium scilicet pro fundo dotali bo.me. Claricis Vrsinæ pręfatæ vxoris D.L. ad fauorem eiusdem, & suorum dictæque C. filiorum, & successiue hæredum, & successorum dictorum filiorum, necnon etiam ad maiorem securitatē dicti Domini Marchionis P. & suorum hęredum, & successorum, & alias in omnibus, & per omnia, iuxta formam instrumēti dictæ venditionis præfatarum tenutarum per me notarium die 25. Iunij 1596. & iuxta formam alterius instrumenti obligationum nuper per eundem D L. ad fauorem eiusdem D. Marchionis P. factæ pariter per me notarium die 3. præsentis mensis respectiuè stipulatorum, ad quæ semper relationem haberi voluit.

Residuum vero supradicti pretii hoc est scuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta, cum baiocchis 75 D. T. venditor ad effectum tamen infrascriptum corām me notario, & testibus infrascripis

scriptis, habuit, & recepit à D.L. emptore, mediante siquidem bancho, ac per manus dicti D. Alexandri Doni Merc. Flor. præsentis, & in tot iuliis, & testonibus argenteis soluentis, ac soluere declarantis de propriis pecuniis eiusdem D.L. mutuo, vt idem D.L. asseruit, ad hunc effectum habitis à supradicto D. Alexandro Dono presente, & acceptante, quæ quidem scuta quadraginta quatuor millia ducenta quadraginta cum baiocchis septuagintaquinque ipse D.T. ad se traxit, & tracta totidiem esse dixit, & illa ibidem & incontinenti dedit, & reliquit in depositum penes dictum D. Alexandrũ Domum præsentem, & recipientem ad prædictum effectum, & cum conditione, vt de bancho, seu manibus eiusdem D. Alexandri amoueri non possint, nisi inuestiantur modo, & forma infrascriptis.

Conuenerunt enim DD. contrahentes ex pacto expresse, vt dicta scuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta cum baiocchis 75. sic, vt præfertur ad effectũ inuestiendi depositata debeãt per præfatum D.T. vel suos hæredes inuestiri, & erogari cum consensu tamen expresso D.L. vel suorum hæredum, & successorum in emptionem tot censuum, cum bonis, & idoneis cautionibus sufficienter assecuratorum, seu si D.L. placuerit in emptionem census per eumdem super castro, & villa presatis imponendi ad rationem septem cum dimidio pro quolibet centenario; & anno, & in reliquis seruata forma Bullæ Pij Papę Quinti. Alioquin in emptionẽ locorum Montium non vacabilium, aut aliorum bonorum stabilium, quæ stabilia, & fundi dictorum censuum in statu Ecclesiastico immediate subiecto consistere debeant, cum hoc tamen quod ad ipsum D.T. & suos hæredes, semper spectet facultas eligẽdi in qua specie dictorum bonorum nempe censuum, seu montium, vel stabiliũ voluerit conuerti, & inuestiri pecunias præfatas, & tales emptiones fieri debeant, sub nomine, & ad fauorem, & vtilitatem eiusdem D.T. & suorum hæredum, cum qualitatibus tamen, & pactis infrascriptis, & accedente consensu D. L. vel suorum, vt supra. Et in euentum, in quem D.L. aut sui, &c. nollet consentire inuestituræ pro D. T. aut suos electæ, tunc facta eisdem intimatione possint per D.T. & suos dictæ pecunię inuestiri cum decreto iudicis, seruatis tamen pactis, modis, & formis in præsenti instrumento contentis.

Nã DD. contrahentes voluerunt quod eiusmodi census: loca montium, vel stabilia de antedictis pecuniis, nunc, & pro tempore emenda, seu emendi semper, & perpetuo stare permanere debeant specialiter affecta, & hypotecata, respectiue affecti, & hypothecati ad fauorem D.L. ac suorum heredum, & successorum pro maiori eorum securitate, & in omnem casum euictionis generalis, & particularis in petitorio seu possessorio dicti castri sancti G. & aliorum, vt supra venditorum, seu in casum, quod D. L. vel sui heredes, & successores ex quocumque facto, vel defectu D. Tarquinii venditoris, vel suorum auctorum in toto, vel in parte impedirentur super libera possessione dicti castri, & villæ venditorum (exceptis litibus infradicendis, pro quibus D. T. ad nihilum teneri voluit prout infradicetur) seu in casum non adimplemẽto promissorum ex parte D.T. in hoc contractu, aut in casum nullitatis, vel inualiditatis eiusdem contractus ex quocumque capite, vel defectu, ita vt in casibus prædictis, vel aliquo eorum liceat ipsi D. L. & suis hæredibus habere recursum, & se reualere, & inuestire pro concurrenti quantitate, tam super pecuniis pretii præfati, vt supra inuestiendis, vbique nunc, & pro tempore existentibus, quam super montibus, censibus, vel stabilibus, in quibus tales pecuniæ pro tempore conuersæ, & implicatæ reperientur, & tam super illorum proprietate, & capitali, quam super fructibus, cum facultatibus amplissimis sequestrandi, necnon dictas pecunias, seu dicta bona ex illis pro tempore empta, & illorum possessionem propria auctoritate capiendi, retinendi, necnon vendendi, & distrahendi, & ex pretio redigendo sibi pro concurrenti quantitate satisfaciendi non solum prædictis, sed omnibus aliis melioribus remediis & modis, qui D. Lothario, & suis hæredibus, & successoribus magis expedire videbuntur: quo autem efficacius, & securius effectus promissorum sortiri debeat, conuentum fuit, quod instrumentis, seu literis patentibus, vel aliis scripturis pro tempore conficiendis super eiusmodi emptionibus censuum, montium, vel stabilium, vt supra emendorum fieri semper

debeat expressa mentio, quod tali bona emuntur de pecuniis partis pretii dictę venditionis, & apponi idcirco debeant hypothecæ, & alię conditiones requisitę ad fauorē D.L.& suorum hæredum,& successorum iuxta formam præsentis instrumenti, quod ibidem citari debeat, ita & taliter, vt super dictis pecuniis, necnon super talibus montibus, censibus, vel stabilibus tanquam solutis,& respectiue emptis, seu emendis per ipsum D. Lotharium de parte dicti pretii affecta, qualitatibus & conditionibus prædictis, et infrascriptis nunquam acquiri possit ius aliquod alicui personæ, seu personis, Vniuersitatibus Communitatibus, Capitulis, aut aliis locis ecclesiasticis, vel secularibus etiam ex quauis causa quantumuis fauorabili, et priuilegiata in præiudicium eiusdem D.L. et suorum hæredum, et successorum, qui semper præferri debeant omnibus aliis, et amplius etiam apponi debeat specia le pactum, prout ex nunc DD. contrahentes solemni stipulatione hinc inde interueniente paciscuntur, quod nunquam tales census, montes, vel stabilia vendi, seu retrouendi, aut extingui possint, nisi intimato etiam D.L. vel suis hæredibus, et depositato pretio effectualiter et integre modo, et forma super expressis, ad effectu reinuestiendi in aliis similibus censibus, montibus, vel stabilibus cum iisdem consensu, qualitatibus, modisque, et formis supra expressis, quæ semper seruari ad vnguem præcise debeant toties, quoties pecunias prædictas restitui, et iterum reinuestiri contingerit: alias omnis venditio, retrouenditio, seu extinctio dictorum censuum, montium, vel stabilium sint ipso iure, et facto nullæ, et nihilominus restituentes, vel aliter soluentes summas principales dictorum censuum, montium, vel stabilium nunquam censeantur liberati, nisi facto deposito effectuali cum qualitatibus supradictis, & præmissa omnia semper intelligentur ad maiorem cautelam D.L.& suorum, & citra præiudicium generalis obligationis, et cum potestate variandi vt supra:

Et stantibus præmissis D. T. venditor de toto dicto pretio scutorum centum triginta millium vocauit se a D.L. emptore præsente, et stipulante, vt supra bene contentum, et satisfactum, et propterea eundem D. emptorem quietauit, liberauit, et absoluit hoc modo; videlicet de scutis quadraginta tribus millibus nouigentis duobus, et scut. 25. monetæ pro quibus D. emptor accollauit in se totidē debita D. Cardinalis: prout supra diximus quietauit ex nunc, prout ex tunc, et pro quādo facta fuerit effectualis solutio creditoribus accolauit, vt supra: necnon pro alia summa scutorum quadraginta quattuor millium ducentorum quadraginta, & baioc. 75. monetæ per D. emptorem, vt supra incontanti solutorum, videlicet partim D. T. vti creditori dicti Cardinalis, & partim depositatorum in bancho D. Alexandri Doni in vna manu, ad effectum satisfaciendi propriis creditoribus eiusdem D.T.& in alia manu ad effectum inuestiendi, vt supra quietauit libere, & absolute & denique pro scutis 30. & vno millibus octingentis quinquaginta septem pro quibus datum fuit insolutum Castrum R. D. venditor quietauit per acceptilationem Castri insolutum habiti, namque pro hac vltima partita, & summa DD. contrahentes fecerunt sibi ipsius ad inuicem reciprocam compensationem, & mutuam acceptilationem, & pro aquiliauam stipulationē sese ad inuicē quietarunt, nēpe D.T. de æquiualenti rata pretij dictæ venditionis, & D.L. de pretio, & valore castri insolutum dati, saluis semper reseruationibus, pactisque,& cautelis prædictis,& infradicendis.

Et quia in tractatu præsenti venditionis iam DD. contrahentes cogitarunt fieri etiam posse & redditus, & introitus dicti castri sancti G. & villæ N. cum alijs venditis, vel excedant,& superent dictam summam scutorum quattuor millium, vel ad illam non ascendant & intentio vtriusque partis fuit, & est, vt pretium dictæ venditionis omnino esse debeat ad pondus, & mensuram redditus rei venditæ, iuxta rationem inter eos conuentam, & vt supra firmatam, nempe scutorum centum pro quibuslibet scutis tribus liberis, & franchis ab omnibus expensis annui redditus, iuxta tamen declarationem. vt infra per factores, & super intendentes facien. Ideo an melius dignoscendam, & firmandam certitudinem verioris pretii, volentes adhibere modum opportunum, pro habendi certiori veritate dictorum redditnum conuenerunt concorditer pacto expresso, quod sumi

dei

debeant pro modo infradicendo omnis castri, & villæ, & aliorum supra venditorum fructus, instantes in spatio trium annorum, quibus tamen tribus annis compleantur tres recollectæ omnium fructuũ incipiendo a recollectis frumentorum, ac omnis generis bladorum anni proxime præteriti 1598 & vt sequitur finien. quæ quidem recollectæ frumentorum, & omnis generis bladorum, & quorumcunque aliorum fructuum dicti anni præteriti, vna cum omnibus aliis fructibus successiue recollectis vsque in hanc diem cedant in computum reddituum dictorũ trium annorum, & de illorum quantitate D.L. stare debeat notulæ, seu listæ subscribendæ, & dandæ pro D.T quos tamen per ipsum D.L. facta diligenti extraiudiciali perquisitione vera esse reperietur, vel per D.T. simili modo verificabitur, quatenus ipse id verificare vellet, & nollet acquiescere diligentiis factis pro D.L. pro reliquo autem tempore dictorum trium annorum dicta lista attendi non debeat per ipsos contrahentes de præsenti quanto citius conduci, & retinere duos factores, seu ministros idoneos, & sufficientes scilicet vnus pro parte D. emptoris sumptu reddituum prædictorum castri, & villæ venditorum, qui sumptus non excedant summam quinquaginta scutorum monetæ quolibet anno.

Prædicti vero duo factores continue debeant insimul concorditer habitare, & residere in dicto castro sancti G. in vna, vel eadem mansione, ad effectum vt omnes redditus dicti castri, & villæ, ac suorum iurium, & pertinentiarum trãsire omnino debeant per manus illorum coniunctim & propterea habeant facultatem liberam, & omnimodam, quam illis ex nunc ambæ partes concedunt, scilicet dandi terras ad laborandum, vendendi herbas, nec non locandi, ac dandi ad cædendum, & vt vulgo dicitur à cese, & ad faciendum omnia alia necessaria pro bono euentu, & exitu domorum reddituum omni meliori modo, quo melius fieri poterit, & casu quo non reperirentur occasiones vendendi herbas, & dandi terras ad laborandum, seu vt dicitur a cese, liceat D. T. ipsas terras laborarifacere pro aliis, & pro semetipso, iuxta solitum, arbitrio tertii super intendentis supra eligendi, & herbas valutentur pro pretiis occursis in præteritis annis & iuxta solitum declarandum per eundem tertium, vt infra eligendum. In reliquis autem debeat penes se habere, & tenere duos libros similes, & æquales scilicet separatim, vnum pro quolibet, & illorum potissima cura sit retinere bonum, fidele, & legale computum quolibet anno de omnibus, & singulis redditibus prædictis, qui ad manus ipsorum peruenerint suo loco, & tempore, & computa eius diligenter, & fideliter suis diebus distincte, punctualiter & minutim, iuxta puram veritatem, nihil penitus omittendo, vel addendo, describere, & adnotare in dictis libris vnusquisque scilicet in suo libro, adhoc vt semper possint ipsi libri quoties opus fuerit inuicem conferri, & ex tali collatione veritas computorum concordare valeat, & huiusmodi redditus ita descripti debeant in fine cuiuslibet anni per eosdem factores solidari, & valutari iuxta stylum mercantilem, qui consuetus est in casibus similium venditionum castrorum, & ita continuare vsque ad extremum dicti triennii. Quo postea finito debeant iidem factores omnes, & singulas partitas & summas reddituum trium annorum prædictorum simul ponere, & insimul summare, & simul summatas diuidere, & distribuere in tres æquales partes, & summare vnam ex dictis tribus partibus: quæ tertia pars erit redditus vnius anni computando vnum annum cum alio scilicet sterilem cum sterili, & id tantum in quod vt supra valutabitur tertia pars intelligatur, & sic communis, & verus valor annui redditus castri & aliorum, vt supra venditorum, & iuxta talem valorem debeat præcise adæquari, & definiri pretium dictæ venditionis, & ad rationem, vt supra conuentam videlicet scutorum centum pro quibuslibet scutis tribus dicti redditus, vt supra tunc valutatis, & ex nunc ambæ partes nominarunt, & elegerunt dictos factores scilicet D.T. pro parte sua S.S. de p. & D.L pro parte sua L.C. de castro P. & quoties euenerit casus mortis ipsorum, & aliorum factorum pro tempore nominandorum dictæ partes prout quamlibet tanget possint nominare alium, vel alios in locum defuncti, vel defunctorum. Quia sic actum, & conuentum fuit.

Et salui præmissis ex nunc DD. con-

trahentes ad obuiandum difficultatibus, & quibuscumque casibus discordiarum, quę oriri possent inter dictos factores, vt supra deputatos, elegerunt in tertium Illustriss. D. V. de V. D. communem vtriusque partis confidentem amicum, quem voluerunt esse superintendentem dictorum factorum, & eidem propterea concesserunt, & concedunt omnimoda facultatem decidendi, & declarandi, & terminandi omnes difficultates, & differentias, & discordias, quæ in præmissis, & præmissorum occasione, quomodolibet occurrerint inter dictos factores toties, quoties opus fuerit: itaut in ijs omnibus in quibus dicti factores inter sese super præmissis dissentient, & non concordabunt, & prædictus tertius, & superintendens possit, & debeat iura omnia, & singula, quæ excedunt facultates dictorum factorum iuxta formam superius traditam declarare, ordinare, & diffinire quid, & quomodo intelligendum, seu agendum, & exequendum sit totum, in quo dubium, seu discordatio oriretur inter dictos factores, & supra, & iuxta talem ordinationem, & declarationem, seu terminationem, vel terminationes debeat fieri, & exequi totum quod faciendum, & exequendum erit, absque vlla alia reuisione, recursu, vel exceptione etiam partibus non vocatis, & additis, seu etiam ipsis vel aliqua eorum inuitis, & contradicentibus. Et in euentum mortuis dicti tertii, vel alterius, aut aliorum deputandorum toties quoties occurret, DD. contrahentes possint, & debeant nominare alium tertium in locum defuncti. Quia sic actum fuit.

Adeò vt, si valor dicti redditus modo quo supra liquidandus reperiretur excedere summam per dictum venditorem pręsuppositam scutorum quatuor millium, vt supra, tali casum pretium dictæ venditionis scutorum centum trigiuta millium debeat pro rata augeri ad vtilitatem venditoris itaut D. emptor teneatur, prout promisit, soluere D. venditori totum illud plus quod tale augumentum importabit ad dictam rationem scutorum centum quibuslibet scutis tribus augumenti dicti redditus, quod reperiret ex prędicta liquidatione redūdare supra summam scutor. quatuor millium, vna cum fructibus dicti augumenti ad eandem rationem septem cum dimidio pro quolibet centenario, cum non sit æquum, quod interim D. L. emptor gaudeat re, & pretio, & etiā quia D. T. si dictum augumentum modo reciperet totum integrum implicaret in emptionem census, aut locorum montium nō vacabilium, & solutionem prædictam facere ad omnem requisitionem eiusdem D. venditoris, vel in prompta pecunia, vel mediante insolutum datione, & assignatione æquiualentis census per D. emptorem super suis bonis stabilibus imponendi præuia licentia, seu approbatione Sanctissimi D. N. Papæ respectu Bullæ Pij Quinti de modo creandi census editæ (ex eo quod in huiusmodi census non dabitur interuentus pretij in pecunia numerata) seu aliter prout inter ipsos contrahentes fuerit concordatum, quo quidem seu augumētum, sit vt supra per emptorem supplendum venditori, vel in pecunijs, vel in datione, seu assignatione cēsus insolutum, debeat inuestiri, & permanere pro euictione vniuersali, & particulari dicti castri, & villæ, vt supra, pro concurrenti quantitate, & alias iuxta formam dicti breuis Apostolici, & ad instar aliarum inuestiturarū faciendarum de pecunijs, vt supra ad effectum inuestiendi depositarijs.

Et conuerso autem in casum contrarij scilicet, casu quo valor dicti redditus, vt supra liquidandus reperiatur non ascendere ad summam, vt pręfertur præsuppositam scutorum quatuor milium, tunc dictum pretiū debeant pro rata diminui ad vtilitatem emptoris pro toto eo quod valor dicti redditus, vt supra liquidandus minor esse reperiatur dicta summa scutorum quatuor millium, itaut D. venditor in casum quo pecunię, vt supra depositatæ, & inuestiendę inuestiantur in emptionem census per D. L. emptorem imponendi, & vendendi teneatur prout promisit dicto casu deducere, & diminuere D. L. emptori præsenti, & stipulanti, vt supra de capitali, seu summa principali talis census totum illud, quod talis diminutio importabit ad eandem rationem scutorū centū pro quibuslibet scutis tribus illius deficientiæ dictis, annui redditus, quæ ex supradicta liquidatione in fine dicti triennii facienda reperiretur ad esse infra, & subtus dictā summam scutorum quatuor millium, & pro tali rata diminuenda

da, sed diminuta non teneatur D.L. ad solutionem fructuum census, vt supra per ipsum imponendi; Quinimo teneatur dictus D. venditor restituere eidem D.L. vel suis hæredibus omnes fructus talis ratæ, & partis diminutæ, vel diminuendę perceptos in dicto triennio, & vsque in illam diem libere, &c. Ad hoc vt æqualitas inter ipsos contrahentes obseruetur, & teneatur etiam idem D.T. prout promisit consentire extinctioni æquiualentis partis supradicti census.

Interim vero conuentum fuit, quod donec perfecta non fuerit liquidatio dictorum redditaum, vt supra D.L. ex fructibus census vt supra imponendi, & vendendi, quatenus id contingat, non teneatur soluere D.T. vel suis hęredibus singulis annis nisi dumtaxat scuta mille, & quingenta in duabus paghis dicti census, & reliquam partē deponere in loco tuto, & securo ad effectum inuestiendi ad vtilitatē D.T. & postea consignandi, cui venerint, consignanda secundum quo firmata fuerit liquidatio pręfata, vt supra, & iuxta illam in reliquis dictæ partes teneantur vna alteri, prout quamlibet tangit bonā facere, & soluere, seu restituere totum id, quod debebitur; quia sic actum, &c.

In euentum autem, quod in fine dicti triennij in liquidatione supradicta facienda occurreret, seu interueniret aliqua difficultas; seu differentia in aliqua parte, ita quod non esse clarum an, & in quanto deficeret, vel excederet introitus, seu redditus annus dicti castri, & villæ venditorum supra, vel respectiue infra summam, vt supra præsuppositā scutorum quatuor millium: tunc pro illa rata non liquida, & donec non sit clare liquidata infra annū immediate computandū à fine dicti triennii, non teneatur D.L. emptor soluere D. venditori fructus dicti census, nisi pro medietate tantum; & aliam medietatem debeat depositare in loco tuto, & securo ad effectum, vt perfecta liquidatione consignetur, vel D. venditori, vel ipsi D. emptori; secundum quod firmata, & stabilita dicta liquidatione apparebit redditum dicti castri, & villæ, vel deficere, vel excedere dictam summam redditus scutorum quatuor millium pro D. venditore præsuppositam: elapso autem dicto anno computando à fine dicti triennij si liquidatio dictorum redditaum perfecta non fuerit ex defectu D.L. fructus dicti census debeant deponi ad effectum consignandi cui venient.

Pacto insuper adiecto, solemni stipulatione vallato quod sit, & censeatur esse in potestate ipsorum contrahētium etiam ante finē dicti triennij, & quandocumque ipsis videbitur, & placuerit conuenire de certo, & determinato pretio castri sancti G. & villæ N. vt supra venditorum, absque eo quod expectatur finis dicti triennij, & absque eo quod sit inspicienda & attendenda summam quantitas fructuum & introitum per factores, vt supra deputatos recollecta, seu recolligenda ad pretium, in quo ipsi contrahentes conuenięt, & concordabunt censeatur, & si verum pretium ipsius castri, & aliorum, vt supra venditorum, & illud debent attendi, perinde, ac si de illo a prinsipio partes contrahentes conuenissent & fuisset in præsenti instrumento specificatum firmis tamen, & illibatis remanentibus omnibus aliis in præsenti instrumento contentis, ac omnibus in præinserto breui Sanctissimi D.N. Clementis Papæ Octaui expressis. A quibus propterea ipsi contrahentes in aliquo recedere nō intendunt, sed in omnibus, & per omnia illis inhærere volunt pro validitate omnium in hoc instrumento contentorum: quia sic expresse conuenerunt.

Si plus autem ante dicto pretio liquidando dictum castrum sancti G. cum illius territorio, dominio, iurisdictione; & cum dicta villa N. cum omnibus membris, & pertinentiis valent, aut valerent, aut valere possent. Et si plus pretio, vt supra valutato, & concordato dictum castrū P. cū illius territorio, dominio, iurisdictione, membrisque, & pertinentiis valeret, aut valere posset totum illud plus quantumcumque fuerit siue minimum siue maximum, etiam si dimidiam partem iusti pretii cuiuslibet ex dictis castris, vel alterius eorum excedere, ex nunc DD. contrahentes vnus alteri ad inuicem, & vicissim respectiue prout quemlibet tangit, aut tangere posset de certa scientia, & liberata voluntate, ac principaliter & non incidenter gratiose remiserunt, & libere donauit etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos ob multum amorem, quem semper in eos (asseruerunt) intime intercessisse, adhuc magis in accedere, & ex mera liberalitate, & quia

vtrique ipsorum ad inuicem ita de re sua propria disponere placuit, & placet omni alio meliori modo, via, iure, causa, & forma quibus validius, & efficacius potuerunt, & debuerunt, & quilibet eorum potest, et debet. Renunciantes hincinde cum iuramento, quod vterque ipsorum in manibus mei notarij tactis scripturis ad sancta Dei Euangelia præstiterunt l. 2 C. de rescind. ven. & l. si vnquam C. de reuoc. donat. cum alijs similibus, de quibus per me Notarium certiores facti fuerunt. Ita tamen vt dictæ mutuæ donationes nunquam dici possint correspectiuæ sed quælibet de per se subsistat etiam si ex vna parte daretur excessiuitas dicti pretij, & ex altera nulla caderet excessiuitas & si vnus consequeretur effectum donationis, & aliter nullum effectum sortiri posset ex parte sua, quod ob cessantem causam excessiuitatis, quia sic actum, &c.

Præterea vero D. T. venditor affirmauit dictum castrum sancti G. & villam N. cum alijs vt supra venditis ad ipsum pleno iure dominij spectare, & pertinere, & attenta dispositione breuis Apostolicis præfati, sibi legitime licuisse de præfatis alienationem huiusmodi facere, pariter D. L. emptor affirmauit dictum castrum P. ad ipsum pleno iure Dominij spectare, & pertinere, & sibi attento eodem breui legitime licuisse de præfato castro P. facere donationem, & alienationem insolutum, vt supra. Et amplius hinc inde inuicem promiserunt castra & alia bona vendita, & respectiue insolutum data cum omnibus illorum iuribus, membris, & pertinentiis esse allodialia penitus libera, franca, & exempta ab omni censu, canone, responsione, recognitione, superioritate seruitute, & alio quouis grauamine, & onere, exceptis dumtaxat supradictis censibus per D. L. vt supra accollatis & generali superioritate Sedis Apostolicæ & nihilominus quatenus vnquam detegeretur seu detergerentur aliquod onus, seu onera similia expressis, vel dissimilia ea penitus statim tollere, & ab illis effectualiter omnino liberare, super quibus tale onus, vel onere detegentur libere, & sine vlla exceptione.

Promiserunt quoque, excepto fideicommisso, seu fideicommissis expressis, seu derogatis in dictis litteris Apostolicis, in reliquis ex neutra parte castra, & bona præfata esse subiecta alicui fideicommisso purificato, seu purificando caducitati, deuolutioni restitutioni, prohibitioni, aut alio simili, vel dissimili vinculo in toto vel parte, & nulli personæ seu personis fuisse, nec esse vendita, insolutum data, cessa, concessa, donata, pignorata, aut alio quouis modo alienata, & de illis in toto, vel in parte non esse factũ alium contractum siue distractum, qui possit redũdare vllo vnquam tempore in damnum, vel prẹiudicium cuiuslibet ipsorum contrahentium respectiue alienationis, & distractus vocabulis latissimo modo sumptis. Quinimmo promiserunt inuicem, vt supra venditionem dictorum castri, & villæ, & respectiue præfatam dationem castri P. insolutum, vt supra esse, & perpetuo fore bonas, & validas, ac pro talibus hinc inde inuicem defendere, & manutenere; Nec non promiserunt facere, consentire, videlicet D. T. Illustr. D. V. de L. eius V. præfatæ venditioni pro omni cuius iure, & interesse etiam dot. Ii & alio quocumque, cum decreto Iudicis, & aliis solemnitatibus iuxta formam statutorum Vrbis. Et D. L. facere consentire Illustrissimum, & Reuerendissimum D. C. de C. Episcopum A. eius germanum fratrem datione dicti castri P insolutũ, vt supra pro omni quocunque eius iure, & interesse; Et amplius etiam toties, quoties occurrerit promiserunt vnus alteri reciproce, prout quemlibet eorum tanget facere cõsentire omnes personas, vniuersitates, communitates, collegia, capitula, & alia loca secularia, vel ecclesiastica ius aliquod super præmissis venditis & respectiue insolutum datis in toto, vel in parte habentes, vel habere prætendentes ad omnem simplicem requisitionem alterius partis; Et amplius etiam litem non inferre, nec inferenti quomodolibet consentire in omnem litem molestiam pro quoscunq. quomodolibet super aliquo ex dictis bonis venditis, & respectiue insolutum datis inferendam in omni iudicio, & in quauis instantia, & parte litis, prout quemlibet ipsorum contrahentium tãget ad omnem simplicem alterius partis requisitionem toties, quoties occurrerit in se suscipere, & susceptas prosequi, & penitus terminare, & ab illis sese inuicem, & vicissim, prout ad quemlibet ipsorum spectabit, inde-

nes

nes releuare, & conseruare & omnino eximere, & liberare propria cura, & sumptibus, ac cum propriis procuratoribus, & aduocatis, alijsque detensionibus opportunis prout tanget quemlibet ipsorum contrahentium (salua semper manēte in præmissis omnibus, & singulis particulari conuentione inter ipsos contrahentes inferius apponenda circa lites infra specificatas) alias si præfata omnia, & singula sicut hinc inde, vt supra respectiue asserta sunt vera non fuerunt, aut sicut promissa hinc inde fuerunt, obseruata non fuerint, seu nulla & inualida ex quocumq. capite, vel defectus redderentur, aut non subsisterent DD. contrahentes inuicem vicissim respectiue vnus erga alterum, prout quemlibet eorum tanget teneri voluerūt ad omnia damna expensas, & interesse propterea quomodolibet patienda, & incurrenda. ratis nihilominus, & firmis manentibus promissionibus, obligationibus, & pactis supra contentis, ad quorum præcisam obseruationē semper hinc inde, ad inuicem prout quemlibet tanget cogi possit. Et amplius quotiescumque proueniret aliqua euictio dicti castri P. in quocunque iudicio petitorio & possessorio, aut mixto seu in toto, seu in parte iidem DD. contrahentes vnus erga alterum vicissim, prout ad quemlibet ipsorum spectabit teneri voluerunt, & se obligarunt de huiusmodi euictione, iurisque, & facti defensione totali & particulari in omni iudicio petitorio, & possessorio in forma iuris valida ad restitutionem pretij, & ad omnia damna expensas, & interesse propterea quomodo libet patienda, & incurrenda, de quibus stare hinc inde voluerunt simplici assertioni iuratæ damnum passi, absque alia probatione, vel iudicis liquidatione, & hæc tam auocata, quam non auocata possessione, ita etiam vt neuter contrahentium excusari vllo vnquā tempore possit aduersus præcisam præmissorum obseruationem, sub prętextu quod euictio secuta fuerit per imprudentiam, iniuriam, vel imperitiam aut iniustitiam iudicis, vel superiorū aut sub alio quouis prætextu, quia sic pacti fuerunt.

Conuenientes etiam DD. contrahētes ex pacto expresse habito & solemni stipulatione hinc inde interueniente firmato, quod quotiescunq; inter ipsos contigerit fieri in præmissis, vel præmissorum occasione aliquam litis intimationem sufficiat quæcumq; simplex intimatio etiam domi dimissa copia sine insertione libelli, vel alia solemnitate, & sic simpliciter facta perinde afficiat, ac & si personaliter, & formiter, ac seruatis de iure, & stilo seruandis solemniter facta fuisset.

Quia vero sicut asseritur superdicto Castro sancti G. extāt infradicendę lites de quibus fit mentio in præinsertis litteris Apostolicis propterea circa eiusmodi lites DD. Cōtrahentes per pactum expressum solemni stipulatione hinc inde interueniente firmatum inuicem conuenerunt modo infrascripto, videlicet.

Quod in euentum in quem propter litem quę super Castro sancti G. & Villa, & Casale N. sacro Palatij Apostolici causarū Auditorio inter ipsum D. T. ex vna & Illustrissimum, & Excellentissimum D. V. D. B. ex altera parte diu ventilauit, & in quę nonnullas decisiones contra ipsum D. V. D. Asseritur fuisse obtentas contigeret quandocūque, quod Castrū sancti G. & Villa, seu Casale pręfati quomodolibet euincerentur, tunc, & eo casu ipse D. T. pro se, & suis hæredibus teneatur, prout ex nunc teneri voluit, & se obligauit D. L. præsenti, & stipulanti, vt supra de euictione Castri & Villæ præfatorum, & eorundem iurium, iurisdictionum membrorum, & pertinentiarum quantumcunq. etiam si euictio sequatur in totum, quam in partem in omni iudicio petitorio, vel possessorio, aut mixto, nec nō ad restitutionē pretii, & ad omnia damna, expensas, & interesse per dictum D. L. vel suos hæredes propterea quomodolibet patienda, de quibus stari debeat simplici assertioni iuratæ, vt supra.

Quo vero ad reliquas lites, vnam siquidem inter D. T. ex vna, & Communitatē & Homines dicti castri sanct. G. ex altera parte tam in tribunali Reuerendæ Cameræ Apostolicæ, quam coram quouis alio tribununali aut Iudice siue ordinario siue delegato, necnon inter eundem D. T. ex vna, & Cōmunitatem, & homines Castri sancti A. T. D. seu quasuis alias Vniuersitates, aut alios conuicinos in materia confinium coram quocumque vt supra pēdentes conuenerunt, quod Castrum sācti G. & alia simul vēdita transeant in D. emptorem cum huiusmodi litibus talibus, quales existunt. Quinimo casu quo D. L. suc-

succumbat huiusmodi litibus cum Communitate sancti Angeli, & aliis quibusuis Vniuersitatibus, aut conuicinis, vt supra, nihilominus soliti prouentus Hospitii, Piscariæ, Furni, Herbaicarum, & aliorum super quibus debeat computari in supradictis redditibus castri sancti G. attento quod supradictus D. L in vim præsentis conuentionis assumit in se omne periculum, & damnum, quod prouenire posset ex huiusmodi litibus, itaut pro illis D. T. vel sui hæredes ad nihilum teneãtur, neq. etiam ad restitutionem, nec diminutionem ratæ prætij, quia sic actum, & expresse conuentum fuit. Pro lite autem quę super dicto castro P. in eodem palatii Apostolici Auditorio diu iam pependit cum N. & F. de C. Baroncelllis Ro. dum vixerunt contra quos obtinuisse, plures Rotales decisiones conuentum fuit quod in casum molestię D. L. vel sui hæredes teneãtur, ab huiusmodi molestijs indemnem conseruare D. T. & suos hæredes & suscipere in se talem litem, illamque prosequi, & terminare propria cura, & sumptu, absq. impensa, vel interuentu D. T. vel suorum hæredum ad omnem simplicem illorum requisitionem, & in casum euictionis teneautur prout ex nunc D. L. teneri voluit, & se obligauit de tale euictione generali, & particulari in quouis iudicio petitorio, & possessorio ad refectionem, & solutionem valoris dicti castri P. & ad omnia damna expensas, & interesse propria quolibet patienda, & incurrenda, ita tamen, vt per hanc specialitatem non derogettur generalitate de qua supra. Quia sic ambæ partes expresse conuenerunt.

Saluis autem semper manentibus, omnibus, & singulis superius depositis, & cõuentis DD. Contrahentes declararunt, & voluerunt dictum castrum P. datum insolutum, vt supra cum omnibus iuribus, iurisdictionibus, membris, & pertinentijs, necnon census, loca Montium, seu stabilia de pecunijs pro parte dicti pretij ad effectũ inuestiendi, vt supra depositatis nunc, vel pro tempore emenda perpetuo stare, dabeabt in ius, & locum castri sancti G. & villæ seu casalis venditorum subrogata, & supposita primogenituræ fidei commisso alienandi prohibitiones, ceterisque conditionibus, vinculis, & dispositionibus contentis in donatione, & testamentis prædicti Cardinalis sancta C. de quibus fit mentio in superius inserto Breui Apostolico, & alias in omnibus, & per omnia iuxta formã illius ad quod sẽper relatio habeatur.

Deinde ad cautelam D. D. Contrahẽtes declararunt, quod per quascumque conditiones, vel alias superius apposita nũquam vẽditio prædicta intelligatur aut dici possit conditionalis sed censeatur semper, & sit pura, & libera & omnino perfecta, quia ita ex pacto expresso hinc inde solemni stipulatione firmato, conuẽtum fuit.

Quæ omnia, & singula præfati DD. Contrahentes inuicem, & vicissim, prout quemlibet eorum tangunt concernunt respectiue. Promiserunt perpetuo habere rata, grata, firma, & inuiolabiliter adimplere, & obseruare, & in nihilo prorsus contrafacere, opponere, dicere, vel venire per sese, vel alios directe, vel indirecte, tacite, vel expresse, quouis sub prætextu iure titulo siue causa, cogitata, vel incogitata, etiam in corpore iuris clausa, & quãtumuis rationabilis, & iusta, & si de iure legitime possent, aut aliquis eorum posset Alias rato semper, & firmo manente cõtractu, & teneri inuicem voluerunt toties, quoties occurrerit, & prout quemlibet eorum tanget ad omnia, damna expensas, & interesse præmissorum occasione quomodolibet patienda, & incurrẽda, de quibus stare debeat simplici assertioni cum iuramento damnum passi absque alia probatione, & inuiolabili obseruatione.

Et pro præmissorum omnium, & singulorum perpetua, & inuiolabili obseruatione DD. Contrahentes saluis semper reseruationibus hypothecarũ specialũ, & alijs particularibus supra appositis (taliter vt nunq. generalitas specialitati, nec specialitas generalitati doceret) inuicem vnus erga alterum, prout quemlibet eorum tãgit se ipsos eorumq; hæredes, & successores ac bona omnia tam mobilia, quam stabilia etiam iurisdictionalia, & alia quęcunque iuraque, & actiones, & debitorum nomina vbique existentia præsentia, & futura obligarunt, & hypothecarunt respectiue in forma Cameræ Apostolicę cũ submissionibus, renunciationibus, alijsque clausulis, & cautelis in eadem forma Camerę Apostolicæ opponi solitis, & per me notarium quandocumque extendendi; & quæ pro extensis habeantur. Consentientes ad inuicem toties quoties occurrerit de-

defectus obseruationis contentorum in hoc instrumento relaxationi mandari exe cutioni,vnica præcedende citatione cum intimatione,& vnusquisque ipsorum contrahentium tactis in manibus mei notarii scripturis ad sancta Dei Euangelia iurarunt, &c.

Alia permutatio Domorum, cum Iardino.

CVM sit, vt partes infranominandæ asseruerunt quod DD. Io. Iacobus locata Io. Paulus, Cæsar, Franciscus, Angelus, & Octauius, &c. germani fratres, regionis Transtiberinæ, filij legitimi, & naturales d. D. Colæ, &c. & D. Portiæ, & coniugum vna cum ipsa Portia, eorum matre nuptui reddiderint Felicē eorum germanam sororem, & filiam respectiue dominæ Aureliæ,&c. cum dote scutorum mille auri, & pro dote huiusmodi persoluenda ipsi fratres diuersa debita cōtraxerint, & pro debitis iam contractis plures factæ fuerint societates ad ipsorū fratrum instantiam, super officio proxenetatus ripæ, quod obtinebat Dominus Ludouicus,&c. quod officium simul,cum alijs officijs proxenetarum ripæ, vniquiq. officicialium pretio restituto, pro motum proprium á Sanctissimo Domino Nostro Papa suppressum fuerit, seu restitutum antiquis proxenetis, & sic ipso iure societates præfatæ finitæ sint. Vnde ipsi fratres alias contrahere societates, aut maius interesse coguntur subire ad effectum creditoribus, dictarum societatum satisfaciēdi, minusque damnosum existat aliqua ex eorum bonis vendere, quam interesse huiusmodi substinere, vel subire. Et quia Domina Portia, vti eius fundū dotale inæstimatum habet, & possidet Iardinū cum certis habitationibus in eo existentibus Romæ situm in cliuo, seu ad radices montis Ianiculi, vulgariter montorii nuncupati iuxta viam publicam ab vno, & ab aliis, &c. saluis aliis si qui, &c. ex quo Iardino cum dictis habitationibus annua pensio 35. scutorum monetę percipi consueuit quo considerato tempore quo inlocatum aliquando remanet, & deductis impensis pro cōseruatione, vel vsu talis rei necessarię ad 30. scutorū summam annuatim, & forsan minus redigetur: ipsi vero fratres, &c. habeant, & possideant pro indiuiso domos positas in eadem regione transtiberim in conspectu Ecclesiæ beatæ Marię confinatas ab vno latere iuxta bona, &c. saluis aliis si qui, &c. & volens conditionem dotalis fundi materni meliorem efficere, dictas domos, ex quibus annuam pensionem 42. scutorum monetę percipiunt cum dicto iardino, & habitationibus permutare, cum euidenti dominę Portiæ vtilitate. Attento quod vltra maiorem pensionem dictarum domorum, quam iardini, dictæ domus bene fabricatæ sint, & in loco adeo locabili, vt raro, vel nunquam accidat eas in locatas remanere, qua permutatione facta dictum iardinum, cuius alienatio minus damnum afferre, quā aliorum bonorū, vendere deliberarunt, & quamuis ipsa D. Portia, quia cum filiis contrahit, & extra spem ad alia transeundi vota, & res agitur cum euidenti sui fundi dotalis ex huiusmodi permutatione meliori conditioni resultante, propterea contractum huiusmodi, sine aliqua iuris, & statutorum solemnitate forsan celebrari posset, nihilominus ad omnem ipsorum filiorum, & quorumcuque super dicto iardino cum eis contrahentium abundantiorem cautelam, & maiorem securitatem & ne dictis filiis alienatio reddatur difficilis ob solemnitate prætermissas easdem solemnitates seruare proposuerit. Propterea die, &c.

Coram magnifico D. Io. Francisco, &c. primo collaterali curiæ Capitolii, & Illu. D. Senatoris locūtenēte iudice ordinario, & competente in loco infradicen. super sede lignea, quem locum, & sedem pro suo iuridico loco, & congruo tribunali ad hūc actum agendum deputauit, pro tribunali sedente in meiq. &c.

Dicta D. Portia, &c. quæ cum auctoritate præfati D. iudicis præsentia, & consensu magnificorum DD. N. N. eius fratrum consobrinorum præsentium, tactisq. &c. iurantium sua non interesse, ac pręsentem permutationem non tendere in præiudicium, immo in euidentem vtilitatem D. Portiæ quos affirmauit cum iuramento tactis, &c. esse sibi proximiores consanguineos exhabilibus, & non interessatis. Et cum eodem iuramento ad maiorem actus validitatem renunciauit legi. Iuliæ de fundo dotali auth. si qua mulier sea cou. vell. & omnibus aliis legibus, ac legum auxiliis, si quibus mediantibus cōtra præ-

per manus eiusdem D Alexandri præsentis, & effectualiter soluentis dicta scuta septem millia vigintiduo monetæ de Iuliis decem pro scuto, quæ ad se traxit, & tracta totidem esse dixit, & pro ista summa cessit. & transtulit præfato D.L. præsenti & ad eius maiorem securitatem, & sine præiudicio aliorum remediorum, & generalis obligationis, & cum potestate variandi, vt supra acceptanti omnia iura, omnesque actiones reales personales. &c. sibi contra bona dicti Cardinalis sancta C. quomodolibet competentia vigore solutionum per eum factarum, prout in notula supradicta, ad habendum, vtendum, fruendum, tenendum, experiẽdum, & exercendum, tam excipiendo, quam agendo in casibus supradictis ad ipsos D.L. in omne ius, locum, & priuilegium suum. Constituens eundem procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita vt ex nunc in posterum ipse D.L. & sui hæredes præfatis iuribus, & actionibus cessis eorum proprio nomine in casibus præfatis agant petant, exigant, excipiant, recipiant, & defendant, in iudicio compareant, & stent, illisque vtantur, & experiantur vtilibus, & directis actionibus, prout facere poterat D.T. ante cessionem præfatam, promittens de huiusmodi iuribus nihil fecisse quod vnquam verti possit in detrimentũ præfatæ cessionis, & illam pro dato, & facto proprio semper fore bonã, & bene, & legitimè factam: aliis in casum contrarij, & in casum quod dictum creditum non esset verum, teneri voluit ad restitutionẽ dictarum pecuniarum, & ad damna, &c. Et quia dicta notula adhuc non fuit verificata, promisit D.T. illam infra annum proximum verificare, ostendendo, seu indicando notarios de cessionibus rogatos, & dies, & annos illarum, alias pro rata nõ verificata teneri voluit ad illam inuestiendum pactis modis, & formis, quibus inuestiendæ pecuniæ pretij castri venditi, iuxta formam, & continentiam præsentis instrumenti suo loco infra dicendo, & amplius ad effectum satisfaciendi creditoribus proprij D. T. venditoris (iuxta formam dicti Breuis) descriptis in notula mihi notario pariter tradita tenoris exemplandi in pede præsentis instrumenti D.L. de ordine eiusdem D.T. deposuit penes D. Alexandrum Donum præsentem, & recipientem scuta duo millia nongenta septuaginta octo ad effectum cõsignandi dictis creditoribus D. T. in notula præfata contentis facta legitima quietantia, & cessione iurium, quatenus creditores illa cedere contententur ad fauorem, & pro maiori securitate D. L. & suorum hæredum ad instar aliarum cessionum, de quibus supradictum fuit. Verum quia D. L. declarauit proxime dicta scuta decem millia, vt supra in promptu soluta prouenire ex pecuniis pretii infradictorum locorum Montium, videlicet locorum vigintiseptẽ Montis religionis, vigintiquatuor Montis sancti Ioannis, nouem Montis sanitatis, viginti vnius Montis Pacis, & nouem Prouinciarum tertiæ erectionis, & omnia prędicta loca montium, tanquam profecta in ipsum D. L. pro parte pretij tenutarum nuncupatarum Grippone, & Tibalducio per eum venditarum Illustrissimo, & Excellentissimo D. M. P. M. incisæ, & Nomenti fuisse obnoxia, & affecta specialibus hypothecis infradicendis. Ideo idem D.L. declarauit dictum castrum sancti G. & villam N. cum illorum pertinentijs esse & fore hypotechecatum, & hypothecatũ prout ex nunc denuo hypothecauit pro concurrenti rata valoris, & pretii dictorum Montium ad instar, & in locum illorum, ac eo modo, & forma, prout obligata reperiebantur dicta loca Montium scilicet pro fundo dotali bo. me. Claricis Vrsinæ pręfatæ vxoris D.L. ad fauorem eiusdem, & suorum dictæque C. filiorum, & successiue hæredum, & successorum dictorum filiorum, necnon etiam ad maiorem securitatẽ dicti Domini Marchionis P. & suorum hęredum, & successorum, & alias in omnibus, & per omnia, iuxta formam instrumẽti dictæ venditionis præfatarum tenutarum per me notarium die 25. Iunij 1596. & iuxta formam alterius instrumenti obligationum nuper per eundem D L. ad fauorem eiusdem D. Marchionis P. factæ pariter per me notarium die 3. præsentis mensis respectiuè stipulatorum, ad quæ semper relationem haberi voluit.

Residuum vero supradicti pretii hoc est scuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta, cum baiocchis 75 D. T. venditor ad effectum tamen infrascriptum corãm me notario, & testibus infrascriptis

scriptis, habuit, & recepit à D.L. emptore, mediante siquidem bancho, ac per manus dicti D. Alexandri Doni Merc. Flor. præsentis, & in tot iuliis, & testonibus argenteis soluentis, ac soluere declarauis de propriis pecuniis eiusdem D.L. mutuo, vt idem D.L. asseruit, ad hunc effectum habitis à supradicto D. Alexandro Dono pręsente, & acceptante, quæ quidem scuta quadraginta quatuor millia du centa quadraginta cum baiocchis septuagintaquinque ipse D.T. ad se traxit, & tracta totidem esse dixit, & illa ibidem & incontinenti dedit, & reliquit in depositum penes dictum D. Alexandrũ Donum præsentem, & recipientem ad prædictum effectum, & cum conditione, vt de bancho, seu manibus eiusdem D. Alexandri amoueri non possint, nisi inuestiantur modo, & forma infrascriptis.

Conuenerunt enim DD. contrahentes ex pacto expresse, vt dicta scuta quadragiuta quattuor millia ducenta quadraginta cum baiocchis 75. sic, vt præfertur ad effectũ inuestiendi depositata debeãt per præfatum D.T. vel suos hæredes inuestiri, & erogari cum consensu tamen expresso D.L. vel suorum hæredum, & successorum in emptionem tot censuum, cum bonis, & idoneis cautionibus sufficienter assecuratorum, seu si D.L. placuerit in emptionem census per eumdem super castro, & villa pręfatis imponendi ad rationem septem cum dimidio pro quolibet centenario; & anno, & in reliquis seruata forma Bullæ Pij Papę Quinti. Alioquin in emptionẽ locorum Montium non vacabilium, aut aliorum bonorum stabilium, quæ stabilia, & fundi dictorum censuum in statu Ecclesiastico immediate subiecto consistere debeant, cum hoc tamen quod ad ipsum D.T. & suos hæredes, semper spectet facultas eligẽdi in qua specie dictorum bonorum nempe censuum, seu montium, vel stabiliũ voluerit conuerti, & inuestiri pecunias præfatas, & tales emptiones fieri debeant, sub nomine, & ad fauorem, & vtilitatem eiusdem D.T. & suorum hæredum, cum qualitatibus tamen, & pactis infrascriptis, & accedente consensu D. L. vel suorum, vt supra. Et in euentum, in quem D.L. aut sui, &c. nollet consentire inuestituræ pro D. T. aut suos electæ, tunc facta eisdem intimatione possint per D.T. & suos dictæ pecunię inuestiri cum decreto iudicis, seruatis tamen pactis, modis, & formis in præsenti instrumento contentis.

Nã DD. contrahentes voluerunt quod eiusmodi census: loca montium, vel stabilia de antedictis pecuniis, nunc, & pro tempore emenda, seu emendi semper, & perpetuo stare permanere debeant specialiter affecta, & hypotecata, respectiue affecti, & hypothecati ad fauorem D.L. ac suorum hęredum, & successorum pro maiori eorum securitate, & in omnem casum euictionis generalis, & particularis in petitorio seu possessorio dicti castri sancti G. & aliorum, vt supra venditorum, seu in casum, quod D. L. vel sui hęredes, & successores ex quocumque facto, vel defectu D. Tarquinii venditoris, vel suorum auctorum in toto, vel in parte impedirentur super libera possessione dicti castri, & villæ venditorum (exceptis litibus infradicendis, pro quibus D. T. ad nihilum teneri voluit prout infradicetur) seu in casum non adimplemẽto promissorum ex parte D.T. in hoc contractu, aut in casum nullitatis, vel inualiditatis eiusdem contractus ex quocumque capite, vel defectu, ita vt in casibus prædictis, vel aliquo eorum liceat ipsi D.L. & suis hæredibus habere recursum, & se reualere, & inuestire pro concurrenti quantitate, tam super pecuniis pretii præfati, vt supra inuestiendis, vbique nunc, & pro tempore existentibus, quam super montibus, censibus, vel stabilibus, in quibus tales pecuniæ pro tempore conuersæ, & implicatæ reperientur, & tam super illorum proprietate, & capitali, quam super fructibus, cum facultatibus amplissimis sequestrandi, necnon dictas pecunias, seu dicta bona ex illis pro tempore empta, & illorum possessionem propria auctoritate capiendi, retinendi, necnon vendendi, & distrahendi, & ex pretio redigendo sibi pro concurrenti quantitate satisfaciendi non solum prædictis, sed omnibus aliis melioribus remediis, & modis, qui D. Lothario, & suis hæredibus, & successoribus, magis expedire videbuntur: quo autem efficacius, & securius effectus promissorum sortiri debeat, conuentum fuit, quod instrumentis, seu literis patentibus, vel aliis scripturis pro tempore conficiendis super eiusmodi emptionibus censuum, montium, vel stabilium, vt supra emendorum fieri semper

debeat expressa mentio, quod tali bona emuntur de pecuniis partis pretii dictę venditionis, & apponi idcirco debeant hypothecæ, & alię conditiones requisitę ad fauorē D.L.& suorum hæredum,& successorum iuxta formam præsentis instrumenti, quod ibidem citari debeat, ita & taliter, vt super dictis pecuniis, necnon super talibus montibus, censibus, vel stabilibus tanquam solutis,& respectiue emptis, seu emendis per ipsum D.Lotharium de parte dicti pretii affecta, qualitatibus & conditionibus prædictis, et infrascriptis nunquam acquiri possit ius aliquod alicui personæ, seu personis, Vniuersitatibus Communitatibus, Capitulis, aut aliis locis ecclesiasticis, vel secularibus etiam ex quauis causa quantumuis fauorabili, et priuilegiata in præiudicium eiusdem D.L. et suorum hæredum, et successorum, qui semper præferri debeant omnibus aliis, et amplius etiam apponi debeat specia le pactum, prout ex nunc DD.contrahentes solemni stipulatione hinc inde interueniente paciscuntur, quod nunquam tales census, montes, vel stabilia vendi, seu retrouendi, aut extingui possint, nisi intimato etiam D.L. vel suis hæredibus, et depositato pretio effectualiter, et integre modo, et forma super expressis, ad effectu reinuestiendi in aliis similibus censibus, montibus, vel stabilibus cum iisdem consensu, qualitatibus, modisque, et formis supra expressis, quæ semper seruari ad vnguem præcise debeant toties, quoties pecunias prædictas restitui, et iterum reinuestiri contingerit: alias omnis venditio, retrouenditio, seu extinctio dictorum censuum, montinm, vel stabilium sint ipso iure, et facto nullæ, et nihilominus restituentes, vel aliter soluentes summas principales dictorum censuum, montium, vel stabilium nunquam censeantur libarati, nisi facto deposito effectuali cum qualitatibus supradictis, & præmissa omnia semper intelligentur ad maiorem cautelam D.L.& suorum, & citra præiudicium generalis obligationis, et cum potestate variandi vt supra.

Et stantibus præmissis D. T. venditor de toto dicto pretio scutorum centum triginta millium vocauit se a D.L. emptore præsente, et stipulante, vt supra bene contentum, et satisfactum, et propterea eundem D. emptorem quietauit, liberauit, et absoluit hoc modo; videlicet de scutis quadraginta tribus millibus nouigentis duobus, et scut. 25. monetæ pro quibus D. emptor accollauit in se totidē debita D. Cardinalis: prout supra diximus quietauit ex nunc, prout ex tunc, et pro quãdo facta fuerit effectualis sol utio creditoribus accolauit, vt supra: necnon pro alia summa scutorum quadraginta quattuor millium ducentorum quadraginta, & baioc. 75. monetæ per D. emptorem, vt supra incontanti solutorum, videlicet partim D.T. vti creditori dicti Cardinalis, & partim depositatorum in banchio D. Alexandri Doni in vna manu, ad effectum satisfaciendi propriis creditoribus eiusdem D.T.& in alia manu ad effectum inuestiendi, vt supra quietauit libere, & absolute & denique pro scutis 30. & vno millibus octingentis quinquaginta septem pro quibus datum fuit insolutum Castrum R. D. venditor quietauit per accep tilationem Castri insolutum habiti, namque pro hac vltima partita, & summa DD. contrahentes fecerunt sibi ipsius ad inuicem reciprocam compensationem, & mutuam acceptilationem, & pro aquiliauam stipulationē sese ad inuicē quietarunt, nēpe D.T. de æquiualenti rata pretij dictæ venditionis, & D.L. de pretio, & valore castri insolutum dati, saluis semper reseruationibus, pactisque,& cautelis prædictis,& infradicendis.

Et quia in tractatu præsenti venditionis iam DD. contrahentes cogitarunt fieri etiam posse & redditus, & introitus dicti castri sancti G. & villæ N. cum alijs venditis, vel excedant,& superent dictam summam scutorum quattuor millium, vel ad illam non ascendant & intentio vtriusque partis fuit, & est, vt pretium dictæ venditionis omnino esse debeat ad pondus, & mensuram redditus rei venditæ, iuxta rationem inter eos conuentam, & vt supra firmatam, nempe scutorum centum pro quibuslibet scutis tribus liberis, & franchis ab omnibus expensis annui redditus, iuxta tamen declarationem, vt infra per factores, & super intendentes facien. Ideo an melius dignoscendam, & firmandam certitudinem verioris pretii, volentes adhibere modum opportunum, pro habendi certiori veritare dictorum redditunm conuenerunt concorditer pacto expresso, quod sumi dei

debeant pro modo infradicendo omnis castri, & villę, & aliorum supra venditorum fructus, instantes in spatio trium annorum, quibus tamen tribus annis compleantur tres recollectæ omnium fructuũ incipiendo a recollectis frumentorum, ac omnis generis bladorum anni proxime præteriti 1598 & vt sequitur finien. quæ quidem recollectæ frumentorum, & omnis generis bladorum, & quorumcunque aliorum fructuum dicti anni præteriti, vna cum omnibus aliis fructibus successiue recollectis vsque in hanc diem cedant in computum reddituum dictorũ trium annorum, & de illorum quantitate D.L. stare debeat notulæ, seu listae, subscribendæ, & dandæ pro D.T. quos tamen per ipsum D.L. facta diligenti extraiudiciali perquisitione vera esse reperietur, vel per D.T. simili modo verificabitur, quatenus ipse id verificare vellet, & nollet acquiescere diligentiis factis pro D.L. pro reliquo autem tempore dictorum trium annorum dicta lista attendi non debeat per ipsos contrahentes de præsenti quanto citius conduci, & retinere duos factores, seu ministros idoneos, & sufficientes scilicet vnus pro parte D. emptoris sumptu reddituum prædictorum castri, & villæ venditorum, qui sumptus non excedant summam quinquaginta scutorum monetæ quolibet anno.

Prædicti vero duo factores continue debeant insimul concordite habitare, & residere in dicto castro sancti G. in vna, vel eadem mansione, ad effectum vt omnes redditus dicti castri, & villæ, ac suorum iurium, & pertinentiarum trãsire omnino debeant per manus illorum coniunctim & propterea habeant facultatem liberam, & omnimodam, quam illis ex nunc ambæ partes concedunt, scilicet dandi terras ad laborandum, vendendi herbas, nec non locandi, ac dandi ad cædendum: & vt vulgo dicitur à cese, & ad faciendum omnia alia necessaria pro bono euentu, & exitu domorum reddittuum omni meliori modo, quo melius fieri poterit, & casu quo non reperirentur occasiones vendendi herbas, & dandi terras ad laborandum, seu vt dicitur a cese, liceat D. T. ipsas terras laborarifacere pro aliis, & pro semetipso, iuxta solitum, arbitrio tertii super intendentis supra eligendi, & herbas valutentur pro pretiis occursis in præteritis annis & iuxta solitum declarandum per eundem tertium, vt infra eligendum. In reliquis autem debeat penes se habere, & tenere duos libros similes, & æquales scilicet separatim, vnum pro quolibet, & illorum potissima cura sit retinere bonum, fidele, & legale computum quolibet anno de omnibus, & singulis redditibus prædictis, qui ad minus ipsorum peruenerint suo loco, & tempore, & computa eius diligenter, & fideliter suis diebus distincte, punctualiter & menutim, iuxta puram veritatem, nihil penitus omittendo, vel addendo, describere, & adnotare in dictis libris vnusquisque scilicet in suo libro, adhoc vt semper possint ipsi libri quoties opus fuerit inuicem conferri, & ex tali collatione veritas computorum concordare valeat, & huiusmodi redditus ita descripti debeant in fine cuiuslibet anni per eosdem factores solidari, & valutari iuxta stylum mercantilem, qui consuetus est in casibus similium venditionum castrorum, & ita continuare vsque ad extremum dicti triennii. Quo postea finito debeant iidem factores omnes, & singulas partitas & summas reddituum trium annorum prædictorum simul ponere, & insimul summare, & simul summatas diuidere, & distribuere in tres æquales partes, & summare vnam ex dictis tribus partibus: quæ tertia pars erit redditus vnius anni computando vnum annum cum alio scilicet fertilem cum sterili, & id tantum in quod vt supra valutabitur tertia pars intelligatur, & sit communis, & verus valor annui redditus castri & aliorum, vt supra venditorum, & iuxta talem valorem debeat præcise adæquari, & definiri pretium dictæ venditionis, & ad rationem, vt supra conuentam videlicet scutorum centum pro quibuslibet scutis tribus dicti redditus, vt supra tunc valutati, & ex nunc ambæ partes nominarunt, & elegerunt dictos factores scilicet D.T. pro parte sua S.S. de p. & D.L. pro parte sua L.C. de castro P. & quoties euenerit casus mortis ipsorum, & aliorum factorum pro tempore nominandorum dictæ partes prout quamlibet tanget possint nominare alium, vel alios in locum defuncti, vel defunctorum. Quia sic actum, & conuentum fuit.

Et saluis præmissis ex nunc DD. contrahentes

trahentes ad obuiandum difficultatibus, & quibuscumque casibus discordiarum, quę oriri possent inter dictos factores, vt supra deputatos, elegerunt in tertium Illustriss. D. V. de V. D. communem vtriusque partis confidentem amicum, quem voluerunt esse superintendentem dictorum factorum, & eidem propterea concesserunt, & concedunt omnimoda facultatem decidendi, & declarandi, & terminandi omnes difficultates, & differentias, & discordias, quæ in præmissis, & præmissorum occasione, quomodolibet occurrerint inter dictos factores toties, quoties opus fuerit: itaut in ijs omnibus in quibus dicti factores inter sese super præmissis dissentient, & non concordabunt, & prædictus tertius, & superintendens possit, & debeat iura omnia, & singula, quæ excedunt facultates dictorum factorum iuxta formam superius traditam declarare, ordinare, & diffinire, quid, & quomodo intelligendum, seu agendum, & exequendum sit totum, in quo dubium, seu discordatio oriretur inter dictos factores, & supra, & iuxta talem ordinationem, & declarationem, seu terminationem, vel terminationes debeat fieri, & exequi totum quod faciendum, & exequendum erit, absque vlla alia reuisione, recursu, vel exceptione etiam partibus non vocatis, & additis, seu etiam ipsis vel aliqua eorum inuitis, & contradicentibus. Et in euentum mortuis dicti tertii, vel alterius, aut aliorum deputandorum toties quoties occurret, DD. contrahentes possint, & debeant nominare alium tertium in locum defuncti. Quia sic actum fuit.

Adeò vt, si valor dicti redditus modo quo supra liquidandus reperiretur excedere summam per dictum vénditorem prę-suppositam scutorum quatuor millium, vt supra, tali casum pretium dictæ venditionis scutorum centum triginta millium debeat pro rata augeri ad vtilitatem venditoris itaut D. emptor teneatur, prout promisit, soluere D. venditori totum illud plus quod tale augumentum importabit ad dictam rationem scutorum centum quibuslibet scutis tribus augumenti dicti redditus, quod reperiret ex prędicta liquidatione redúdare supra summam scutor. quatuor millium, vna cum fructibus dicti augumenti ad eandem rationem septem cum dimidio pro quolibet centenario, cum non sit æquum, quod interim D. L. emptor gaudeat re, & pretio, & etiã quia D. T. si dictum augumentum modo reciperet totum integrum implicaret in emptionem census, aut locorum montium nó vacabilium, & solutionem prædictam facere ad omnem requisitionem eiusdem D. venditoris, vel in prompta pecunia, vel mediante insolutum datione, & assignatione æquiualentis census per D. emptorem super suis bonis stabilibus imponendi præuia licentia, seu approbatione Sanctissimi D. N. Papæ respectu Bullæ Pij Quinti de modo creandi census editæ (ex eo quod in huiusmodi census non dabitur interuentus pretij in pecunia numerata) seu aliter prout inter ipsos contrahentes fuerit concordatum, quo quidem seu augumẽtum, sit vt supra per emptorem supplendum venditori, vel in pecunijs, vel in datione, seu assignatione cẽsus insolutum, debeat inuestiri, & permanere pro euictione vniuersali, & particulari dicti castri, & villæ, vt supra, pro concurrenti quantitate, & alias iuxta formam dicti breuis Apostolici, & ad instar aliarum inuestiturarũ faciendarum de pecunijs, vt supra ad effectum inuestiendi depositarijs.

Et conuerso autem in casum contrarij scilicet, casu quo valor dicti redditus, vt supra liquidandus reperiatur non ascendere ad summam, vt prefertur præsuppositam scutorum quatuor milium, tunc dictum pretiũ debeant pro rata diminui ad vtilitatem emptoris pro toto eo quod valor dicti redditus, vt supra liquidandus minor esse reperiatur dicta summa scutorum quatuor millium, itaut D. venditor in casum quo pecunię, vt supra depositatæ, & inuestiendę inuestiantur in emptionem census per D. L. emptorem imponendi, & vendendi teneatur prout promisit dicto casu deducere, & diminuere D. L. emptori præsenti, & stipulanti, vt supra de capitali, seu summa principali talis census totum illud, quod talis diminutio importabit ad eandem rationem scutorũ centũ pro quibuslibet scutis tribus illius deficientiæ dictis, annui redditus, quæ ex supradicta liquidatione in fine dicti triennii facienda reperiretur ad esse infra, & subtus dictã summam scutorum quattuor millium, & pro tali rata diminuenda

dã, sed diminuta non teneatur D.L. ad solutionem fructuum census, vt supra per ipsum imponendi; Quinimo teneatur dictus D. venditor restituere eidem D.L. vel suis hæredibus omnes fructus talis ratæ, & partis diminutæ, vel diminuendę perceptos in dicto triennio. & vsque in illam diem libere, &c. Ad hoc vt æqualitas inter ipsos contrahentes obseruetur, & teneatur etiam idem D.T. prout promisit consentire extinctioni æquiualentis partis supradicti census.

Interim vero conuentum fuit, quod donec perfecta non fuerit liquidatio dictorum redditum, vt supra D.L. ex fructibus census vt supra imponendi, & vẽdendi, quatenus id contingat, non teneatur soluere D.T. vel suis hęredibus singulis annis nisi dumtaxat scuta mille, & quingenta in duabus paghis dicti census, & reliquam partẽ deponere in loco tuto, & securo ad effectum inuestiendi ad vtilitatẽ D.T. & postea consignandi, cui venerint, consignanda secundum quo firmata fuerit liquidatio pręfata, vt supra, & iuxta illam in reliquis dictæ partes teneantur vna alteri, prout quamlibet tangit bonã facere, & soluere, seu restituere totum id, quod debebitur; quia sic actum, &c.

In euentum autem, quod in fine dicti triennij in liquidatione supradicta facienda occurreret, seu interueniret aliqua difficultas; seu differentia in aliqua parte, ita quod non esse clarum an, & in quanto deficeret, vel excederet introitus, seu redditus annus dicti castri, & villæ venditorum supra, vel respectiue infra summam, vt supra præsuppositã scutorum quatuor millium: tunc pro illa rata non liquida, & donec non sit clare liquidata infra annũ immediate computandũ à fine dicti triennii, non teneatur D.L. emptor soluere D. venditori fructus dicti census, nisi pro medietate tantum; & aliam medietatem debeat depositare in loco tuto, & securo ad effectum, vt perfecta liquidationẽ consignetur, vel D. venditori, vel ipsi D. emptori; secundum quod firmata, & stabilita dicta liquidatione apparebit redditum dicti castri, & villæ, vel deficere, vel excedere dictam summam redditus scutorum quatuor millium pro D. venditore præsuppositam: elapso autem dicto anno computando à fine dicti triennij si liquidatio dictorum redditum perfecta non

fuerit ex defectu D.L. fructus dicti census debeant deponi ad effectum consignandi cui veniunt.

Pacto insuper adiecto, solemni stipulatione vallato quod sit, & censeatur esse in potestate ipsorum contrahẽtium etiam ante finẽ dicti triennij, & quandocumque ipsis videbitur, & placuerit conuenire de certo, & determinato pretio castri sancti G. & villæ N. vt supra venditorum, absque eo quod expectatur finis dicti triennij, & absque eo quod sit inspicienda & attendenda summam quantitas fructuum & introitum per factores, vt supra deputatos recollecta, seu recolligenda ad pretium, in quo ipsi contrahentes conueniũt, & concordabunt censeatur, & si verum pretium ipsius castri, & aliorum, vt supra venditorum, & illud debent attendi, perinde, ac si de illo a prinsipio partes contrahentes conuenissent & fuisset in præsenti instrumento specificatum firmis tamen, & illibatis remanentibus omnibus aliis in præsenti instrumento contentis, ac omnibus in præinserto breui Sanctissimi D.N. Clementis Papæ Octaui expressis. A quibus propterea ipsi contrahentes in aliquo recedere nõ intendunt, sed in omnibus, & per omnia illis inhærere volunt pro validitate omnium in hoc instrumento contentorum: quia sic expresse conuenerunt.

Si plus autem ante dicto pretio liquidando dictum castrum sancti G. cum illius territorio, dominio, iurisdictione; & cum dicta villa N. cum omnibus membris, & pertinentiis valent, aut valerent, aut valere possent. Et si plus pretio, vt supra valutato, & concordato dictum castrũ P. cũ illius territorio, dominio, iurisdictione, membrisque, & pertinentiis valeret, aut valere posset totum illud plus quantumcumque fuerit siue minimum siue maximum, etiam si dimidiam partem iusti pretii cuiuslibet ex dictis castris, vel alterius eorum excedere, ex nunc DD. contrahentes vnus alteri ad inuicem, & vicissim respectiue prout quemlibet tangit, aut tangere posset de certa scientia, & liberata voluntate, ac principaliter & non incidenter gratiose remiserunt, & libere donauit etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos ob multum amorem, quem semper in eos (asseruerunt) intime intrecessisse, adhuc magis in accedere, & ex mera liberalitate, & quia

vtrique ipsorum ad inuicem ita de re sua propria disponere placuit, & placet omni alio meliori modo, via, iure, causa, & forma quibus validius, & efficacius potuerunt, & debuerunt, & quilibet eorum potest, et debet. Renunciantes hincinde cum iuramento, quod vterque ipsorum in manibus mei notarijs tactis scripturis ad sancta Dei Euangelia præstiterunt l. 2 C. de rescind. ven. & l. si vnquam C. de reuoc. donat. cum alijs similibus, de quibus per me Notarium certiores facti fuerunt. Ita tamen vt dictæ mutuæ donationes nunquam dici possint correspectiuæ sed quælibet de per se subsistat etiam si ex vna parte daretur excessiuitas dicti pretij, & ex altera nulla caderet excessiui tas & si vnus consequeretur effectum donationis, & aliter nullum effectum sortiri posset ex parte sua, quod ob cessantem causam excessiuitatis, quia sic actum, &c.

Præterea vero D.T. venditor affirmauit dictum castrum sancti G. & villam N. cum alijs vt supra venditis ad ipsum pleno iure dominij spectare, & pertinere, & attenta dispositione breuis Apostolicis præfati, sibi legitime licuisse de præfatis alienationem huiusmodi facere, pariter D. L emptor affirmauit dictum castrum P. ad ipsum pleno iure Dominij spectare, & pertinere, & sibi attento eodem breui legitime licuisse de præfato castro P. facere donationem, & alienationem insolutum, vt supra. Et amplius hinc inde inuicem promiserunt castra & alia bona vendita, & respectiue insolutum data cum omnibus illorum iuribus, membris, & pertinentiis esse allodialia penitus libera, franca, & exempta ab omni censu, canone, responsione, recognitione, superioritate seruitute, & alio quouis grauamine, & onere, exceptis, dumtaxat supradictis censibus per D.L vt supra accollatis & generali superioritate Sedis Apostolicæ. & nihilominus quatenus vnquam detegeretur seu detergerentur aliquod onus, seu onera similia expressis, vel dissimilia ea penitus statim tollere, & ab illis effectualiter omnino liberare, super quibus tale onus, vel onere detegentur libere, & sine vlla exceptione.

Promiserunt quoque, excepto fideicommisso, seu fideicommissis expressis, seu derogatis in dictis litteris Apostolicis, in reliquis ex neutra parte castra, & bona præfata esse subiecta alicui fideicommisso purificato, seu purificando caducitati, deuolutioni restitutioni, prohibitioni, aut alio simili, vel dissimili vinculo in toto vel parte, & nulli personæ seu personis fuisse, nec esse vendita, insolutum data, cessa, concessa, donata, pignorata, aut alio quouis modo alienata, & de illis in toto, vel in parte non esse factũ alium contractum siue distractum, qui possit redũdare vllo vnquam tempore in damnum, vel præiudicium cuiuslibet ipsorum contrahentium respectiue alienationis, & distractus vocabulis latissimo modo sumptis. Quinimmo promiserunt inuicem, vt supra venditionem dictorum castri, & villæ, & respectiue præfatam dationem castri P. insolutum, vt supra esse, & perpetuo fore bonas, & validas, ac pro talibus hinc inde inuicem defendere, & manutenere; Nec non promiserunt facere, consentire, videlicet D.T. Illustr. D.V. de L. eius V. præfatæ venditioni pro omni cuius iure, & interesse etiam dot. Is & alio quocumque, cum decreto Iudicis, & aliis solemnitatibus iuxta formam statutorum Vrbis. Et D.L. facere consentire Illustrissimum, & Reuerendissimum D. C. de C. Episcopum A. eius germanum fratrem datione dicti castri P insolutũ, vt supra pro omni quocunque eius iure, & interesse; Et amplius etiam toties, quoties occurrerit promiserunt vnus alteri reciproce, prout quemlibet eorum tanget facere cõsentire omnes personas, vniuersitates, communitates, collegia, capitula, & alia loca secularia, vel ecclesiastica ius aliquod super præmissis venditis & respectiue insolutum datis in toto, vel in parte habentes, vel habere prætendentes ad omnem simplicem requisitionem alterius partis; Et amplius etiam litem non inferre, nec inferenti quomodolibet consentire in omnem litem molestiam pro quoscunq. quomodolibet super aliquo ex dicti bonis venditis, & respectiue insolutum datis inferendam in omni iudicio, & in quauis instantia, & parte litis, prout quemlibet ipsorum contrahentium tãget ad omnem simplicem alterius partis requisitionem toties, quoties occurrerit in se suscipere, & susceptas prosequi, & penitus terminare, & ab illis sese inuicem, & vicissim, pro ut ad quemlibet ipsorum spectabit, inde‑

nes

nes releuare, & conseruare & omnino eximere, & liberare propria cura, & sumptibus, ac cum propriis procuratoribus, & aduocatis, alijsque defensionibus opportunis prout tanget quemlibet ipsorum contrahentium (salua semper manēte in præmissis omnibus, & singulis particulari conuentione inter ipsos contrahentes inferius apponenda circa lites infra specificatas) alias si præfata omnia, & singula sicut hinc inde, vt supra respectiue asserta sunt vera non fuerunt, aut sicut promissa hinc inde fuerunt, obseruata non fuerint, seu nulla & inualida ex quocumq. capite, vel defectus redderentur, aut non subsisterent DD. contrahentes inuicem vicissim respectiuè vnus erga alterum, prout quemlibet eorum tanget teneri voluerūt ad omnia damna expensas, & interesse propterea quomodolibet patienda, & incurrenda. ratis nihilominus, & firmis manentibus promissionibus, obligationibus, & pactis supra contentis, ad quorum præcisam obseruationē semper hinc inde, ad inuicem prout quemlibet tanget cogi possit. Et amplius quotiescumque prouenirer aliqua euictio dicti castri P. in quocunque iudicio petitorio & possessorio, aut mixto seu in toto, seu in parte iidem DD. contrahentes vnus erga alterum vicissim, prout ad quemlibet ipsorum spectabit teneri voluerunt, & se obligarunt de huiusmodi euictione, iurisque, & facti defensione totali & particulari in omni iudicio petitorio, & possessorio in forma iuris valida ad restitutionem pretij, & ad omnia damna expensas, & interesse propterea quomodo libet patienda, & incurrenda, de quibus stare hinc inde voluerunt simplici assertioni iuratæ damnum passi, absque alia probatione, vel iudicis liquidatione, & hæc tam auocata, quam non auocata possessione, ita etiam vt neuter contrahentium excusari vllo vnquā tempore possit aduersus præcisam præmissorum obseruationem, sub prætextu quod euictio secuta fuerit per imprudentiam, iniuriam, vel imperitiam aut iniustitiam iudicis, vel superiorū aut sub alio quouis prætextu, quia sic pacti fuerunt.

Conuenientes etiam DD. contrahētes ex pacto expresse habitos & solemni stipulatione hinc inde interueniente firmato, quod quotiescunq; inter ipsos contigerit fieri in præmissis, vel præmissorum occasione aliquam litis intimationem sufficiat quæcumq; simplex intimatio etiam domi dimissa copia sine insertione libelli, vel alia solemnitate, & sic simpliciter facta perinde afficiat, ac & si personaliter, & formiter, ac seruatis de iure, & stilo seruandis solemniter facta fuisset.

Quia vero sicut assleritur superdicto Castro sancti G. extāt infradicendę lites de quibus fit mentio in præinsertis litteris Apostolicis propterea circa eiusmodi lites DD. Cōtrahentes per pactum expressum solemni stipulatione hinc inde interueniente firmatum inuicem conuenerunt modo infrascripto, videlicet.

Quod in euentum in quem propter litem quę super Castro sancti G. & Villa, & Casale N. sacro Palatij Apostolici causarū Auditorio inter ipsum D. T. ex vna & Illustrissimum, & Excellentissimum D. V. D. B. ex altera parte diu ventilauit, & in quę nonnullas decisiones contra ipsum D. V. D. Asseritur fuisse obtentas contigeret quandocūque, quod Castrū sancti G. & Villa, seu Casale pręfati quomodolibet euincerentur, tunc, & eo casu ipse D. T. pro se, & suis hæredibus teneatur, prout ex nunc teneri voluit, & se obligauit D. L. præsenti, & stipulanti, vt supra de euictione Castri & Villæ præfatorum, & eorundem iurium, iurisdictionum membrorum, & pertinentiarum quantumcunq. etiam si euictio sequatur in totum, quam in partem in omni iudicio petitorio, vel possessorio, aut mixto, nec nō ad restitutionē pretii, & ad omnia damna, expensas, & interesse per dictum D. L. vel suos hæredes propterea quomodolibet patienda, de quibus stari debeat simplici assertioni iuratæ, vt supra

Quo vero ad reliquas lites, vnam siquidem inter D. T. ex vna, & Communitatē & Homines dicti castri sanct G. ex altera parte tam in tribunali Reuerendæ Cameræ Apostolicæ, quam coram quouis alio tribununali aut Iudice siue ordinario siue delegato, necnon inter eundem D. T. ex vna, & Cōmunitatem, & homines Castri sancti A. T. D. seu quasuis alias Vniuersitates, aut alios conuicinos in materia confinium coram quocumque vt supra pēdentes conuenerunt, quod Castrum sācti G. & alia simul vēdita transeant in D. emptorem cum huiusmodi litibus talibus, quales existunt. Quinimo casu quo D. L. suc-

defectus obseruationis contentorum in hoc instrumento relaxationi mandati exe cutiui, vnica præcedente citatione cum intimatione, & vnusquisque ipsorum contrahentium tactis in manibus mei notarii scripturis ad sancta Dei Euangelia iurarunt, &c.

Alia permutatio Domorum, cum Iardino.

CVM sit, vt partes infranominandæ asseruerunt quod DD. Io. Iacobus locata Io. Paulus, Cæsar, Franciscus, Angelus, & Octauius, &c. germani fratres, regionis Transtiberinæ, filij legitimi, & naturales d. D. Colæ, &c. & D. Portiæ, & coniugum vna cum ipsa Portia, eorum matre nuptui reddiderint Felicē eorum germanam sororem, & filiam respectiue dominæ Aureliæ, &c. cum dote scutorum mille auri, & pro dote huiusmodi persoluenda ipsi fratres diuersa debita cō traxerint, & pro debitis iam contractis plures factæ feuerint societates ad ipsorū fratrum instantiam, super officio proxenetatus ripæ, quod obtinebat Dominus Ludouicus, &c. quod officium simul, cum alijs officijs proxenetarum ripæ, vniquiq. officicialium pretio restituto, pro motum proprium à Sanctissimo Domino Nostro Papa suppressum fuerit, seu restitutum antiquis proxenetis, & sic ipso iure societates præfatæ finitæ sint. Vnde ipsi fratres alias contrahere societates, aut maius interesse coguntur subire ad effectum creditoribus, dictarum societatum satisfaciē di, minusque damnosum existat aliquid ex eorum bonis vendere, quam interesse huiusmodi substinere, vel subire. Et quia Domina Portia, vti eius fundū dotale inæstimatum habet, & possidet Iardinū cum certis habitationibus in eo existentibus Romæ situm in cliuo, seu ad radices montis Ianiculi, vulgariter montorii nuncupati iuxta viam publicam ab vno, & ab aliis, &c. saluis aliis si qui, &c. ex quo Iardino cum dictis habitationibus annua pensio 35. scutorum monetę percipi consueuit quo considerato tempore quo in locatum aliquando remanet, & deductis impensis pro cōseruatione, vel vsu talis rei necessariè ad 30. scutorū summam annuatim, & forsan minus redigetur: ipsi vero fratres, &c. habeant, & possideant pro indiuiso domos positas in eadem regione transtiberim in conspectu Ecclesiæ beatæ Mariæ confinatas ab vno latere iuxta bona, &c. saluis aliis si qui, &c. & volens conditionem dotalis fundi materni meliorem efficere, dictas domos, ex quibus annuam pensionem 42. scutorum monetę percipiunt cum dicto iardino, & habitationibus permutare, cum euidenti dominę Portiæ vtilitate. Attento quod vltra maiorem pensionem dictarum domorum, quam iardini, dictæ domus bene fabricatæ sint, & in loco adeo locabit, vt raro, vel nunquam accidat eas in locatas remanere, qua permutatione facta dictum iardinum, cuius alienatio minus damnum affert, quā aliorum bonorū, vendere deliberarunt, & quamuis ipsa D. Portia, quia cum filiis contrahit, & extra spem ad alia transuendi vota, & res agitur cum euidenti sui fundi dotalis ex huiusmodi permutatione meliori conditioni resultante, propterea contractum huiusmodi, sine aliqua iuris, & statutorum solemnitate forsan celebrari posset, nihilominus ad omnem ipsorum filiorum, & quorumcunque super dicto iardino cum eis contrahentium abundantiorem cautelam, & maiorem securitatem & ne dictis filiis alienatio reddatur difficilis ob solemnitate prætermissas easdem solemnitates seruare proposuerit. Propterea die, &c.

Coram magnifico D. Io. Francisco, &c. primo collaterali cuiæ Capitolii, & Illu. D. Senatoris locūtenēte iudice ordinario, & competente in loco infradicen. super sede lignea, quem locum, & sedem pro suo iuridico loco, & congruo tribunali ad hūc actum agendum deputauit, pro tribunali sedente in meiq. &c.

Dicta D. Portia, &c. quæ cum auctoritate præfati D. iudicis præsentia, & consensu magnificorum DD. N. N. eius fratrum consobrinorum præsentium, tactisq. &c. iurantium sua non interesse, ac præsentem permutationem non tendere in præiudicium, immo in euidentem vtilitatem D. Portiæ quos affirmauit cum iuramento tactis, &c. esse sibi proximiores consanguineos exhabilibus, & non interessatis. Et cum eodem iuramento ad maiorem actus validitatem renunciauit legi. Iuliæ de fundo dotali auth. si qua mulier sea. con. vell. & omnibus aliis legibus, ac legum auxiliis, si quibus mediantibus cō-

tra præ-

tra præsentem contractum quouis modo venire posset, de quibus, & effectu prius à D. collaterali certiorata fuit, & cum huiusmodi renunciatione, ex vna prædicti DD. Io. Iacobus Io. Baptista, Io. Paulus, Cæsar, Franciscus, & Angelus, &c. germani fratres omnes ætatis legitimæ, vt affirmarunt, vt ex eorum aspectu ita esse apparebat, ex altera partibus nominibus propriis, & dicti Octauii eorum fratris minoris pro quo de rato, & ratihabitione, in forma iuris valida, & eum ratificaturum præsens instrumentum, & omnia in eo contenta, cum ad ætatem legitimam peruenerint insolidum promiserunt alias de eorum proprio ad omnia damna, &c. erga dictam eorum matrem teneri voluerunt insolidum ita, vt sub prætextu promissionis facti alieni, & licet possibilia fecerint, se tamẽ excusare nullo modo possint spõte, &c. per se, suisq. &c. & omni meliori modo, &c. dictas duas domos, & iardinum cum dictis suis habitationibus permutarunt videlicet dicti fratres titulo, & causa meræ, & perfectæ permutationis dederit, cesserunt, & assignarunt iure proprio in perpetuum dictis eorum domos, cum omnibus earum membris, & pertinentiis suis vt præfertur, sitas in conspectu collegiatę Ecclesiæ S. Mariæ in Transtiberim, iuxta supradictos confines, dominæ Portię eorum matri præsenti, pro se suisque, &c. acceptanti ad habendum, &c transferentes, & cedentes eidem D. Portiæ super illis omnia iura, &c. ponentes, &c. constituentes &c. dantes licentiam, &c. & donec, &c. constituerunt, &c. Et licet, sciant plus valere, quam dictorum iardinum, cũ suis habitationibus & pertinentiis, nihilominus, totum illud plus, quantumcumq; sit, donarunt, ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos dederunt, & concesserunt eidem D. Portiæ, ob sincerum amorem quo illam prosequuntur, & quia sic, &c. Et vice versa domina Portia, cum dicta auctoritate, & consensu eodem titulo permutationis dictum eius iardinum, cum suis habitationibus, & pertinentiis, quod, & quos ad eã pleno iure dominii, vel quasi pertinere, aspectare asseruit iure proprio & in perpetuum dedit cessit, concessit, & assignauit eisdem suis filiis præsentibus, & acceptan. dictis nominibus pro se, & eorum hæredibus, & successoribus, & quibuscunque ab ipsis causam habentibus, & habituris transferens, & cedens omnia iura omnesque actiones, &c. ad habendum, &c. ponen, &c. constituen, &c. dans licentiã, &c. donec, &c. constituit, &c. affirmantes, & promittentes dictæ partes ad inuicem, dicta bona permutata esse libera, & immunia ab omni censu, canone, responsione fideicommisso, & alio quocunq onere, & non esse alteri vendita, data, donata, permutata, distracta, aut quomodolibet alienata, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo. Et hanc permutationem facere licuisse, atque licere, & esse bene ac valide factam, & in eam, tam quam talem facere consentire omnes personas, &c. ius habentes, &c. Item suscipere in se respectiue, videlicet dicti fratres quo ad præfatas domos, D. Portia vero quoad iardinum, habitationes antedictas, omnem litem, causam controuersiam, & molestiam si quæ moueantur, susceptasque prosequi, &c. Et quælibet partium alteram partem in re compermutata, & illius possessione conseruare, ac defendere, liberare, & eximere ab omni lite, causa controuersia, molestia, & molestante persona alia, dicti fratres eiusdem nominibus principaliter & insolidum erga D. Portiam præsentem, &c. & ipsa D. Portia erga eius filios, vt supra acceptantes, de omni, & quacumque domorum, & respectiue iardini, & habitationum, ac iurium permutatorum euictione generali, & particulari in forma iuris valida, & in omni iudicio tam petitorio, quam possessorio, & quocumquẽ eorum insolidum, & ad duplum valoris rei euictæ iuxta consuetudinem vrbis, quam, &c. vicissim teneri voluerunt, & consenserunt, quod in omnibus, & singulis præmissis, neutra partium ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam teneatur, sed quęlibet simplex notificatio etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, & forma iuris seruata, etiam dimissa copia domi facta, sufficiat, quia sic actum, &c. Et insuper ipsa D. Portia vltra obligationem, & promissionem, vt præfertur factas, & illis saluis pro maiori securitate cuiuscunque futuri emptoris, vt facilior venditio dicti iardini, cum habitationibus reddatur, vt dicti eius filii eorum negocia facilius expedire valeant, pro omni quocunque ipsius D. Portiæ iure, interesse, ac regressu ad ipsũ iardinum, eiusque habitationes, & pertinen.

nentias quomodolibet competentibus, & quæ competer possent, aut poterunt, ex nunc in quamuis venditionem, & alienationem faciendam, per dictos eius filios, expresse, ac pure, libere, & simpliciter consensit, in fauorem emptoris, me nota io pro eo, & eius hæredibus, & successoribus quibuscumque acceptãte, pro quibus &c. dicti compermutantes dictis nominibus cum auctoritate, & consensu præfatis respectiue se ipsos, eorumq. hæredes, &c ac omnia, & singula bona &c. viciſſim, & respectiue vt supra, in forma cameræ apostolicæ cũ clausulis, &c. mutua acceptatione interueniẽte. ac me notario, &c pro omnibus, &c. stipulante, & acceptãte obligarũt, hypothecarunt & ita iurarunt tactis, &c. super quibus omnibus, & singulis præmissis dictus magnificus D. primus collateralis; vt supra sedẽs, illis intellectis, consideratis & cognita causa, eius auctoritatẽ iudiciariam, qua fungitur, & decretum ad postulationem dictarum partium interposuit supplẽdo quoscumque defectus, si qui forsan interuenerunt, quantum sua potuit auctoritate supplere, & omni modo, &c. super quibus, &c. Actum, &c.

Datio insolutum.

CVM hoc sit quod de anno Domini. MCCCCLXXII. & die 32. mensis Nouembris dicti anni. Petrus olim Symonis de Cederinis ciuis Florentinus fuerit confessus, & se publice recognouerit debitorem Iacobi Alfonsi de Strozi, ciui Florentini de summa, & quantitate florenorum trecentorum auri largorum occasione puri & veri, & gratuiti mutui. Quos florens trecentos auri largos dictus Petrus eidem Iacobo reddere promisit inde ad vnum annũ, tunc proxime futurum, cũ pactis, modis, obligationibus, renunciationibus pœna, quarantigia, & aliis in d. instrumento mutui cõtẽtis, prout cõstare vidi publicum instrumentũ manu D. Symonis Grazin de Stagia, cuius, & notarii Florentini, sub dicta die, ad quod, & contenta in eo dicta partes se retulerunt & referunt. Vnde hodie hac præsenti suprascripta die d. Petrus volens eidem Iacobo de dicto suo credito satisfacere, & cum non habet in pecunia numerata vnde commode possit d. Iacobo satisfacere, nisi per bonorum infrascriptorum datio, em insolutum per se & hæredes suos iure proprio, & in perpetuum dedit, tradidit aduocauit insolutum, & pagamento pro dicta æstimatione dictorum florenorum trecentorum largitorum dicto Iacobo præsenti, & pro se, & suis hæredibus, & successoribus recipienti, & stipulanti infrascripta bona tãmquam bona, & de bonis dicti Petri debitoris prædicti, videlicet vnum podere, &c. (penes confines,) &c. quod quidem podere, & bona d. P. & constituit teneri, &c. vt supra in venditione, sed insertas hoc pactum post promiſſionẽ defensionis.) Cum pacto apposito, & solemni stipulatione vallato inter dictas partes in præsenti contractu, & instrumento, quod si vllo vnqam tempore contigerit in futurum dicta bona, vt supra, eidẽ Iacobo in solutum, & pagamentum data, & adiudicata, vel aliquod eorũ, vel aliquam eorum partem tolli euinci, vel auocari dicto Iacobo, & eius heredibus, & successoribus, liceat, & licitum sit eidem Iacobo redire ad dicta sua iura dicti crediti, & ea petere, consequi, & exigere à d. Petro, & eius hæredibus, ac si præsens datio & adiudicatio in solutum facta non esse. Et in omni casu euictionis prædictæ saluum, & integrum & illæsum remaneat ius suum pro dictis florenis trecentis dicto Iacobo creditori, & eius hæredibus, & successoribus, &c.

Recessio a venditione.

INtroscriptæ partes videlicet D. N. emptor, & M. venditor, sponte, &c. ex certis causis, animum eorum mouentibus, de communi mutuo consensu, & concordia recesserunt ab infrascripta venditione & emptione respectiue absoluentes se in perpetuum, liberantes ab omnibus promiſſionibus, & obligationibus factis in hoc instrumento & accessoriis suis; & idẽ N. emptor retrocessit eidem M. venditori præsenti, &c. dictam vineam cum pertinen. suis, & omne iure, & actiones habitas, & habita vigore, emptionis huiusmodi reponeas, & reintegrans eundẽ M. ad dictam vineam cum pertinen. suis, & possessionem quoque perinde, ac si venditio facta non fuisset Et demum ambo consenserunt cassationi, & annullationi præsentis instrumenti, cum omnibus dependen. suis, & omnia pro cassis, & in perpetuum annullatis haberi voluerunt, & habent, & ita obseruare iurarunt, &c. super quibus, &c. Actum, &c.

Cessio

Cessio seu indicatio bonorum.

A. Carceratus in carceribus N. ad instan. P. pro scutis N. non habens, vt asseruit, pro nunc dicto creditori satisfacere, intellecto etiam decreto per R. D. N. A. C. Locumtenentem die N. facto ad effectum suæ liberationis illi parendo, & satisfaciendo in mei &c. ad testium, &c. presentia medio iuramento, tactis, &c. dixit, & declarauit in Vrbe, nec extra, non habere alia bona, nec credita nisi infrascripta.

D. N. debet sibi scuta N. saluo iure, &c. per tot, &c.

Item dixit habere infrascripta debita.

D. N. debet scuta N. pro, tot, &c.

Item dixit possidere petium terrę situ &c. iuxta, &c.

Saluo iure addendi huic indicationi bonorũ, si alia possidere reperiretur, quę quidem bona supra descripta, necnon omnia iura, &c. sibi in illius competentia, & competentes, iuxta decretum domini, sicut præmittitur factum cessit, prout ex nunc, cedit in fauorem dicti Petri, ad cuius instan. est carceratus, necnon omnium aliorum eius creditorum diuidenda inter eos iuxta cuiusque prioritatem, & potioritatem arbitrio domini, ponens, &c. nullo iure, &c. constituens, &c. & promisit de dictis bonis, & iuribus cessis nihil esse factum in præiudicium pręinsertis cessionis, alias, &c. iurauit, &c. super quibus, &c.

De variarum Donationum formulis. Cap. IX.

Donatio facta vxori per virum.

N. Qui nuper emit ab E domum magnam cum omnibus apothecis, & domibus contiguis, & pertinentiis suis positam Romæ, &c. ad vitam ipsius N. & ad vitam A. suis vxoris, & post obitum eorundem coniugum ad duos annos casu quo superuiuat E. neptis d. A. pro pretio scut. N. videlicet N. solui promissorum hinc ad diem N. mensis N. & reliquorum N. in melioramentis dictę domus exponendorum, & cum pactis, & cautelis contentis in instrumento per me notariũ celebrato, ad quod, &c. Cupiens, & eandẽ suam vxorem, non solum donec ipse N. vixerit, verum etiam post eius obitum pręmoriatur eidem vxori, commode, ac honorifice substentari, sponte, &c. ac omnibus, &c. quibus validius potuit dictam domum magnam, cum omnibus apothecis domibusque, seu domunculis contiguis, ac membris, & pertinentiis, iuribusq. vniuersis acquisitis ex dicta emptione, ac dependentibus ab eo, & cum omnibus melioramentis faciendis per ipsum N. vel suos hæredes in dicta domo, vel suis pertinentiis, casu quo dicta sua vxor superuiuat ipsi N. & omnia sua iura, super pręmissis donauit irreuocabiliter inter viuos eidem A. vxori suæ præsenti, ac pro se, & quibuscumque ab ea causam habentibus, acceptanti, & stipulanti, & dicto suo dilectissimo marito gratias agenti, ad habendum, possidendum, vsufructuandum, gaudendum, & faciendum ad libitum voluntatis eiusdem A. de dictis domibus, apothecis, melioramentis & pertinentiis suis donec ipsa vixerit, in euentum in quem A. superuiuat ipsi N. itaut eadem A. nec ratione melioramentorum quicquam soluere teneatur: & transtulit, & cessit dictæ donatariæ, acceptanti vt supra, omnia iura: & actiones super dictis domibus, apothecis, & membris prædictis con. Et venditorem, & fideiussores, & alios quoscumque, & super quibuscumque bonis in genere, ac in specie obligati, & obligandis Ponens A. in omne ius, locum, & priuilegium suum, & suorum hæredum vniuersorum, durante vita donatariæ, si superuixerit procuratricem irreuocabilem, vt in rẽ propriam, & dans facultatem accipiendi realem, & corporalem possessionem rerum donatarum, etiã propria auctoritate absque alicuius iudicis, &c. Et ex nũc, pro vt ex tunc, & e contra in euentum prædictum constituit se tenere, & possidere dictæ donatarię. Quam donationem irreuocabilem inter viuos fecit, & facit erga dictã suam vxorẽ, vt ea si superuixerit, possit se commodius, honorificentius substẽtare, & ex sincera beneuolentia quia illam prosequntur, & ex mera sua liberalitate, quia sic ei facere placuit. & placet de rebus, & iuribus suis. Quam donationem promisit semper habere ratam grata validam, & firmam, & nunquam sub pretextu superuenientiæ liberorum, vel ex capite ingratitudinis, aut alio quouis capite, & causa etiam in corpore iuris clausa, reuocare, aut rescindere, vel reuocationẽ tentare. Renunciando expresse, cum iuramento

ramento, tactis. & leg. fin. Cod. de reuocan. donation. ac omnibus legibus, disponentibus donationem inter virum, & vxorem non valere. Declarauit etiam donationem hanc inspecto valere bonorum, & fructuum ipsius donatoris (Dei gratia) sibi collatorum modicã esse, & quatenus etiam esset longe maior, tamen placuit sibi illam facere, ac ratam, & gratam habere omni tempore. Item quia facile potest euenire, maxime secundum cursum, vel ordinem naturę, vt dicta puella B. quę nunc est annorum nouem in circa superuiuat ipsis coniugibus. Ideo in tali euentu, etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dictas domos, & apothecas, cũ earum pertinentiis ad habendum, vsufructuandum, & gaudendum per duos annos vel pro eo tempore quo superuiuet eadẽ B. vsque ad duos annos tantum, dedit, & donauit eidem B. absenti me notario publico pro ea stipulante, & acceptante cũ omnibus illis clausulis, & cautelis, vt supra factis, erga dominam A. quas pro repetitis haberi voluit, & habet. Item dictus N. affirmauit, & promisit, de dictis rebus, & iuribus donatis nihil fecisse, & nihil facturum in praeiudicium huius donationis seu donationum: alias erga donatarias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit. Et ad maiorem validitatem huius dispositionis, constituit procuratorem suum M. absentem, &c. ad ipsius N. nomine, ac pro eo donationes praedictas notificandum, publicandum & insinuandum, coram quocumque, vel quibuscumque DD. iudicibus in Rom. Curia, aut vbi opus erit, & auctoritatem iudicis interponi, ac in actis mei, vel alterius cuiuscumque notarij redigi petendum, & omnia alia faciendum, & expediendum pro insinuatione huiusmodi necessaria, quomodolibet opportuna. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c pro quibus, &c.

Alia donatio iocalium in fauorem vxoris.

N. Qui nuper in vxorem duxit A. cui vxori pro eius ornatu plures anulos, gemmas, & alia pretiosa ex auro, atq. argento facta parauit; cõsiderans magis conuenire nobili, & liberali viro, ita efficere vt gẽmę, & alia pretiosa huiusmodi vxori, quatenus ea superuixerit, remaneant, quam permittere, vt per haeredes ipsius viri prẽmorientis, ab eadẽ coniuge repetantur: Considerans etiam quodammodo inhumanum esse vt nobilis mulier ornamentis ei datis priuetur, & spolietur. Ideo, & quia eandem suam vxorem ex praestantibus moribus, & ingenio diligit affectione sincera, & singulari. Spõte sua, &c. & ex mera sua liberalitate, ac magnanimitate, & omnibus, &c. gemmas, anulos, monilia, & alia ex auro facta, & contexta, descripta, & contenta in nota inferius registranda. Quae omnia declarat parasse causa ornatus dictae suae vxoris & penes eam existere, donauit, ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos dedit, cessit, transtulit, & assignauit, saluis conditione, modo, ac declaratione infradicendis, dictae A. dilectissimae vxori suę, hinc absenti, me notario publico pro ea stipulante, & acceptante, ad habendum, possidendum, alienandum, faciendum, & disponendum ad libitum voluntatis ipsius A. quatenus ipsa A. superuiuat, eidem N. & non alias, aliter, nec alio modo, ponens eandem suam vxorem in omne ius, locum, & priuilegium suum in, & super dictis rebus donatis. Quam donationem inter viuos facit erga dictam suam vxorem, cum omnibus in hoc instrumento contentis, sub conditione, modo, & declaratione huiusmodi adiectis, quod si A. donataria praemoriatur donatori, tunc res donatae reuertãtur, deuoluantur, & deuolutę sint & esse censeatur ad ipsum N. donatorem, & eius haeredes, & successores, qui etiam propria auctoritate de facto, & absque alicuius iudicis, & curiae decreto, licentia, & absque vitio spolij, & attentatorum possit libere, & licite res donatas, vbicumque fuerint, apprehendere, ac retinere, & de illis libere disponere, perinde ac si donatio huiusmodi facta non fuisset; & dominium rerum donatarum ab ipso donatore abdicatum non esset. Si vero ipsa A. superuixerit donatori, tunc ipsa donataria, & eius haeredes, & successores de rebus donatis ad eorum libitum disponere possint. Et salua, reseruataq. conditione praedicta, quae habeatur pro repetita in omni parte huius instrumenti: promisit hanc donationem non reuocare, tam ex filiorum superuiuentia, quam alia quacumque de causa, etiam in corpore iuris clausa. Et propterea specialiter, & expresse renũciauit cum iuramento tactis, &c. l. si vnquam C. de reuoc. donat. de cujus legis effectu

fectu certioratus extitit,& omnibus legibus disponentibus donationem inter virũ & vxorem non valere,& omnibus iuribus si quibus mediantibus, contra donationẽ hanc venire posset. Declarauit etiam hanc donationem(respectu facultatem Dei omnipotentis gratia, a quo cuncta bona procedunt ipsi donatori collatarum)esse modicam,vel modiocrem,& quatenus magna dici, vel reuocari posset, tamen,voluit integrum effectum,& executionem sortiri, & perpetuum habere firmatis robur sub conditione, renunciatione,ac modo prædictis. Et quamuis existimet donationem rerum mobilium, quæ a traditione incipit, non indicere aliqua insinuatione. Nihilominus pro maiori validitate donationis,et ad tollendum omne dubium, citra, &c.sponte, &c. constituit, et fecit procuratorem suum M. absentem,&c. ad ipsius donatoris nomine, et pro eo donationem præfatam, et omnia contenta in hoc instrumento coram quocumque iudice,magistratu, et iudicibus ordinariis Ro. Cur. ac vbi opus fuerit insinuandum,publicandum,notificandum, atque insinuari, et in actis redigi petendum,auctoritatem desuper interponi, postulandum,et omnia procurandum,et expediẽdum pro insinuatione necessaria,et opportuna. Et generaliter,etc.Promittens habere ratum,etc.per dictum procuratorem gestum,et procuratum fuerit in dicta insinuatione facienda. Et nihilominus quatenus insinuatio prædicta nunquam fieret, vel minus legitime fieri contigeret, renunciat cum dicto iuramento legibus communibus, et municipalibus circa insinuationem donationum disponentibus, quia omnino voluit, hanc donationem effectum, et complementum sortiri. Et pro premissis,etc. obseruandis, etc.

Donatio facta a muliere cum decreto Iudice.

CORam magnifico. etc. personaliter, constitutam honesta muliere D.E.eidemq. D. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti exposuit, quod cum ipsa sit in senectute constituta, cursusque eius vitæ iam pene confectus,et absolutus existet,et nulli ei sint consanguinei, neque affines, qui ipsi E.circa eius personam, & quotidianas necessitates opem, et auxilium fere possint, et reminiscens DD. S. et I. a quibus,, vtasseruit,plura beneficia,et honesta seruitia, necnon etiam alimenta victui,& vestitui necessaria recepit, ac in dies magis recipere & consequi sperat; volensque propterea, se erga eosdem coniuges gratam,& munificam reddere, beneficiaque beneficiis compensare, decreuit, infradicen. puram, & simplicem donationem irreuocabilẽ, quæ dicitur inter viuos,& facere, & bona infrascripta eis irreuocabiliter donare, & cum ad præmissa nequeat deuenire obstan. sibi legibus, statutis, & nouis reformationibus Vrbis: ea propter petiit sibi quoad hunc actum, de aliquo curatore prouideri, asserens, medio iuramento tactis,&c.præstito se nullos habere in Vrbe affines, seu consanguineos; qui commode præmissis, & infrascriptis interuenire possint:& confisa de probitate, & fide D N.ibidem præsentis, & esse volentis,per eundem D. Iudicem prædictũ N. presentem, & onus curæ huiusmodi in se sponte suscipientem,sibi quoad actum infrascriptos eligi,& deputari, quiD. Iudex prædictum N.ibi presentem,& esse volentem, in curatorem eidẽ E. præsenti, & petenti elegit, & depiitauit, dicendo illiter. Esto curator, vtilia facias, & inutilia preteraittas, & dictam E. indefensam nõ derelinquas, & reliqua facias, ad quæ de iure teneris. Qui D.curator sic deputatus,promisit eidem E præsenti pro ea vtilia facere, & inutilia pretermittere, ipsamque indefensam non relinquere, & alia facere, ad quæ de iure tenetur; pro quo curatore,& eius precibus ibidem præsens M qui præmissis auditis, sciens, &c. sed,&c.sponte, &c. dictæ promissioni per præfatum N factæ, vti principalis, principaliter,& insolidum accessit, & principalem promissorem constituendo, quem D.M.sio fieri iubentem,& accẽden.præsentem,etc.prædictus curator indemnem,etc releuare,etc.promisit, itaquod.&c. alias, etc,de quibus,etc. Pro quibus,etc.obser, uan.prædicti curator,et fideiussor sese,hæredes,ac bona,etc in forma Cameræ etc' obligarunt,etc. insolidum, etc.super quibus,etc. Actum,etc. præsentibus infrascriptis testibus,etc.

Successiue prædicta E. coram dicto magnifico D. Iudice,et me notario, ac testibus infrascriptis constituta, cum præsentia,cõsensu,verbo,voluntate,et auctoritate dict D.eius curatori ibi præsentis,consentien. eiusque liberum consensum pariter,

ter, & assensum præstanti, renunciando prius, & ante omnia, medio iuramento tactis &c. præstito ben. S C. Vell. auth. si qua mulier. l. Iul de fund. dot. non alienan. ac omnibus alijs legibus statutis, & nouis reformationibus Vrbis, in fauorem mulierum editis, quomodolibet, vel edendis plene de illis per eundem D. iudicem certiorata, quid sint, &c. spõte, &c. omnibus, &c. donauit, & titulo puræ, liberæ, perfectæ & irreuocabilis donationis, quæ fieri dicitur inter viuos, irreuocabiliter dedit, cessit, transtulit, & concessit, cum reseruationibus, & conditionibus infra annotatis, & domino S. & I eius vxori, ipsius donatricis filiæ, omnibusque, & singulis dictorum coniugum liberis, & filiis tam masculis, quam fœminis, natis & nascituris quomodolibet in futurum legitimis tamen, & naturalibus, quamuis absentibus, dictis DD. S. & I. pro se ipsis, & dictis eorum filiis natis, & nascituris, vna mecum notario &c. stipulã. omnia, & singula eius bona mobilia, & immobilia, præsentia, & futura, tam paterna, quã materna, seu fraterna. iura, & actiones quascumq. sibi cõpeten. & quæ competere poterunt quomodolibet in futurum, ac credita, & nomina debitorum vbilibet sita, & existen. & in specie, ac vltra generalem omnium bonorum suorum prædictorum donationem, simili titulo, &c. donauit. &c. eiusdem DD. S. & I. ac filiis eorum supradictis absentibus, dictis DD. S. & I. eorum, seu earum parentibus, pro seipsis, & dictis filiis, vna mecum notario, &c. stipulan. omne id, & totum, quod ipsi donatrici per ipsius fratres debetur, ac quod ab eis cõsequi, aut prætendere, & quod sibi competere poterit, aut posset in ciuitate N. tam ex hæreditate paterna, & materna, quam fraterna, seu ex causa suę dotis, aut alio quouis titulo, siue causa, ad habendum, &c. transferens, &c. nullo iu. e, &c. saluis infrascriptis reseruationibus ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. et donec, &c. Hac autem donationem, &c. fecit, et facere dixit eadem D. E. cum consensu, præsentia, et auctoritate prædictis eisdem DD. S. & I. ac filiis, et filiabus eorum, licet absentibus dictis DD. S. & I. pro seipsis, et eisdẽ filiis, et filiabus, vna mecum notario præsentibus, et stipulan. vt supra, cum conditionibus, & reseruationibus infrascriptis videlicet quod reseruetur, et reseruata esse intelligatur ipsi D. E. donatrici, prout ipsa reseruauit sibi ex rebus, & bonis, iuribus, & actionibus hæreditate, aut dote, vt supra donatis, & cessis, ius, & actionem agendi, & disponendi supra eisdem bonis, iuribus, actionibus, & hęreditate, nomine proprio ipsius donatricis, eius vita durante, pro recuperatione dictorum bonorũ, & pecuniarum debitarum; & quod etiam reseruetur, prout ipsa donatrix sibi reseruauit, ex eisdem bonis, & iuribus, vt supra donatis, centum ducatos auri causa testandi, & vltimam suam voluntatem condendi, ita quod de dictis centum ducatis ipsa testari, ac testamentum condere, ac personæ, seu personis sibi donatrici beneuisis in vltimo testamento relinquere: ac super dictis ducatis centum hæredem, seu hæredes, quos voluerit instituere, libere, & licite possit, & valeat. qui quidẽ centũ ducati, in dicta donatione minime cõprehensi, & contenti, nec minus donati esse intelligantur, aut cessi. Et quia versa vice, & è contra supradicti S. & I. coniuges ambo insimul, & insolidum, spõte, &c. promiserunt, &c. prædictę D. E. donatrici præsenti, &c. ipsam E. eius vita durante alere, & alimentare, ac ei alimenta necessaria, victumq. & vestitum condecen. tribuere, & præstare, libere &c. Quam donationem, omniaq. & singula alia præmissa eadem D. E. donatrix, ac supradicti S. et I. tam pro seipsis, quam filiis, & filiabus suis natis, & nascituris, vt supra stipulan. respectiue rata, grata, &c. habere, &c. promiserũt, &c. et contra non facere, &c. per se, vel alios, de iure, vel de facto, directe vel indirecte, quouis quæsito colore. Promisitq. dicta D donatrix donationem huiusmodi inter viuos nullo vnquam tẽpore aliqua ratione, vel causa, etiam ingratitudinis, & etiam (quod Deus auertat) eadem donatrix vergeret ac inopiã, vel alio quocumque modo, exceptis causis superius expressis. reuocare, annullare, infringere, vel irritare, seu reuocari, annullari, vel irritari facere; nec de pręmissorum, & in præsenti instrumento contentorũ nullitate, aut inualiditate dicere, sub vinculo iuramenti, per eam tactis, etc. præstiti, et pœna refectionis omnium damnorum, etc. de quibus, etc. absque, etc nec absolutionem à iuramento, aut beneficium restitutionis in integrum petere, seu petitis vti. Renuncians eadem donatrix, cum

torum, & alia quæcumq. quouis nomine nuncupata, præsentia,& futura,quæ tẽpore mortis suæ reperientur,ipsum habere in Vrbe Roma tantum,donauit titulo donationis causa mortis, & post mortem suam valituræ,D. B. eius germano fratri absenti,me notario,&c.motus etiã amore, & dilectione,quibus ipsũ prosequitur summopere,& in memoriam, ac gratitudinem pluriũ beneficiorum ab eo receptorum,& ob maximam spem ,quam quasi probatã habet, maiora in dies magis prosequendi, ob fraternam,& mutuã dilectionem inter eos contractã, & quia sic sibi de bonis,& rebus suis benefacere placuit,& placet.Et valere voluit,& vult iure donationis causa mortis, & alia de iure meliori. Super quibus, &c. præsentibus quinque testibus subscriptis cũ donatore.

Donatio erga filium naturalem.

CVm nuper tractaretur matrimoniũ inter nobilem puellam N.ex vna, & P.filiũ legitimatum G. ex altera partibus,per aliquos dubitatum fuit, dictum G. fecisse donationem omnium suorum bonorũ in fauorẽ A. & quia hoc veritate caret,& ne ex falso rumore D.P.præiudicium, vel impedimentũ in suis rebus, & negociis inferatur, & ad tollendum penitus omne debitum.

Propterea anno,&c.coram testibus,& me notario,&c.constituti dictus G.sponte sua,&c.declarauit,& affirmauit,etiam cum iuramento tactis,&c. præstito, se nunquam fecisse aliquam donationem generalem,vel particularem,neq. inter viuos, neque causa mortis dicto A. nec aliis quibusuis personis, immo nec aliqua alienationẽ fecisse suorũ bonorũ vniuersalem, & particularem, dictus vero A. pariter cum iuramento tactis,&c.præstito ne domino P. præfato aliquod præiudicium generetur,vt per acta publica veritas elucescat,affirmat, & declarat non fuisse per dictum G. sibi factam aliquam donationem bonorum vniuersalem, vel particularem,inter viuos, vel causa mortis,quam ipse sciat. Insuper quatenus vnquam aliqua alienatio, vel donatio in eius fauorẽ,per dictum G.facta appareret vel quatenus fieri contingeret de quibuscumque bonis in genere,vel in specie,siue inter viuos,siue causa mortis,ex nunc omnia,& singula bona quæcumq. haec, si quæ sibi donata sint vel donari,seu quouis modo alienari contigerint in ipsũ A. per dictum G.prout ex tunc, & è contra donat, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos,dat,cedit, et transfert in perpetuũ dicto P. filio dicti G. auctoritate Apostolica legitimato,absenti,me notario publico pro eodẽ P. et illius hæredibus & successoribus quibuscumq. acceptante,& stipulan.ad habendũ,&c. Trãsferens ex nunc,prout ex tunc & e contra In dictũ P.omnia sua iura,& actiones super præmissis,si quæ cõpetant,& cõpetere poterunt in futurũ in bonis dicti G.vt supra præsentis, & consentientis.Ponens D.P. in locum,&c. constituens, &c. propriam et dictã declarationem et attestationem,ipse A. fecit pro pura, et sincera veritate, & ad tollendum penitus omne dubium quibuscumque personis.Et dictã donationẽ irreuocabilem inter viuos, in euentum in quẽ aliqua sibi donatio, seu alienatio bonorũ dicti G.facta esset, vel fieri contingeret,fecit,& facit in fauorem dicti P.ac eius hæredum & successorum, quia eundem P.tanquam filium,sincero, & perfecto amore semper dilexit, et diligit ob excellentem indolem, sublime ingenium, optimos mores, ac singulares tã corporis,quam animi dotes,quibus D.P. præfatus Dei omnipotentis gratia ornatus extitit, et promisit D.A.donationem huiusmodi perpetuo ratã,gratam, et validam semper tenere,habere,et inuiolabiliter obseruare,et nunquam contrafacere,vel venire,in iudicio,vel extra, per se,vel alios.Pro quibus,etc.&ita de nouo iurauit ad sancta Dei Euangelia,et declarauit etiam sciuisse,et scire dictum P.esse legitimatum auctoritate Apostolica,& habilem ad omnia iura legitima, et tam D.G.sui patris, et aliorum parentum agnatorum,cognatorum,et aliorum quorumcumque successiones,hæreditates,legata,libertatem,honores,dignitates,prærogatiuas ecclesiasticas,et seculares,officia publica,et priuata,statusque,et actus quoscumque legitimos, tamquam si de legitimo thoro procreatus esset,non obstan.constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, legibus quoq. Imperialibus ac prouincialibus, sinodalibus, et municipalibus, statutis, et consuetudinibus, priuilegiis, et indultis, quauis auctoritate roboratis,ceterisque in contrarium

conditione appositis quod si donatarius antedictus ad eum statum peruenerit vt vxorem accipere non possit, tunc immo ex nunc, prout ex tunc, & e contra donatio huiusmodi censeatur, & sit cassa, & nulla, & nullius efficaciæ, & perinde habeatur, ac si nunquam facta fuisset quia sic, & non aliter, nec alio modo donare placuit. Quam donationem saluis conditionibus, & declarationibus vt supra adiectis, promisit nunquam reuocare (durante vita dicti sui nepotis) ex quauis causa, etiam in corpore iuris clausa, vndecumque resultante, etiam si talis esset qua specialem, & indiuiduam expressionem postularent, & renunciauit ad maiorem firmitatem huius donationis omnibus legibus, & iuribus, tam ciuilibus, & canonicis, & quam municipalibus quarumcumque ciuitatum, regionum, & locorum, si quibus mediantibus contra donationem hanc venire possent durante vita donatarii, & renunciauit etiam cum iuramento tactis, &c. præstito legibus communibus, & municipalibus, circa insinuationem donationis disponentibus, nam pro insinuata haberi voluit, & habet & vltra renunciationem præfatam ad omnem abundantiorem cautelam circa reuocationem quorumcumque suorum procuratorum constituit, & deputauis procuratorem suum, &c. N. ad huiusmodi donationem, & contenta in hoc instrumento coram quibuscumque DD iudicibus Ecclesiasticis, vel temporalibus in quacumque ciuitate, prouincia, & loco, & coram quocumque tribunali, & magistratu semel, & pluries, toties quoties opus erit notificandum, publicandum, insinuandum, ac insinuari, & in actis publicis redigi, atque auctoritatem iudicis, vel magistratus, & si opus fuit decretum etiam interponi petendum, & omnia alia, singula seruandum, & seruari postulandum, & obtinendum, quæ pro validitate insinuationis necessaria fuerint, vel opportuna, etiam iuxta consuetudinem, vel morem loci, vel ciuitatis vbi contigerit insinuationem fieri antedictam, & completissimo, & libero mandato, vnum quoque, vel plures, &c. substituendum, &c. Et generaliter, &c. promittens, &c. Et constituit etiam procuratorem irreuocabilem cum dicto iuramento, vt rem propriam dictum B. ad percipiendum, & consequendum auctoritate propria, vt supra eius vita durante singulis annis dictam summam scutorum centum dictæ monetæ, in, & super dictis fructibus, & prouen. bonorum, & quos opus erit quietanti cum clausulis ad lites, & vnum quoque vel plures procuratores substituendi, & reuocandi, cum simul, aut limitata potestate, & cum omnibus aliis facultatibus opportunis, contracto per eum matrimonio in sæculo, vt supra dictū est, & non aliter pro quibus, &c.

Donatio similis per matrem erga filios.

Illustrissima Domina A. vidua, & Baronissa Romana mater Illust. D. B. filię susceptæ ex bo. me. N. marito suo in expeditione contra Turcas in partibus orientalibus defuncto, desiderās non solum vt beneuolam decet matrem, sed vt munificentissimam, magnanimam dominam conditionem, & statum dictæ suæ filiæ omni commodo, & honore quo potest, decorare, & ampliare, præcipuæ curare, vt eadem filia commodissime nubat, postquam eius pater defunctus est, ad quem principaliter talis cura spectaret. Idcirco decreuisse asseruit, Deo fauente, dictam filiam nuptui tradere Illustrissimo D. C. filio primogenito bo. mem. N. in bello Gallico contra hereticos annis præteritis defuncti, quia etiam tam proximiores consanguinei ex latere paterno dictæ suae filiæ, quam ex latere materno, & pariter consanguinei Ill. D. C. huiusmodi voti, & desiderii existent considerantes conditionem hanc, & honorificam, & commodam esse pro vtraque parte, & quia huiusmodi sponsalia tempore congruo ad complemētum deducentur, cum dote iuxta tractatum habitum scut. 35. m. & eadem sua filia tantam dotem ex bonis paternis consequi non poterat. Ideo Illustrissima D. A. quæ felicem statum eiusdem suæ filiæ vti proprium esse desiderat de suis propriis bonis, & pecuniis vsque ad summam scutorum 35. m. supplere, vt comprehensa illa summa quę assignabatur ex bonis paternis, tot dos ad præfatam summam scut. 35. m. perueniat, cum huiusmodi liberalitas non impediat ipsam Illustrissimā D. A. honorifice, & commodissime viuere ac iterum nubere, si nubere voluerit, cum habeat

habeat in bonis vltra valorem milliũ scut. volens ideo suum liberale propositum exe cutioni demandare, vt matrimonium dictæ suæ, cũ filio Ill D.C. præfatum ad cõplementum debito tempore deducatur, & licet credat super huiusmodi liberalitate sua contractum validum celebrare posse, absque alia solemnitate adhibenda nihilominus vt omnes, quorum intererit etiam in eorum intentione omnino securi existant de huiusmodi promissione, & assignatione, vel supplemento dotis & ne per suos hæredes, & successores in dubiũ reuocari possit, hoc instrumentũ celebrãdum duxit sponte, &c. in primis declarauit, & affirmauit promissionem dicti supplementis dotis, & liberalitatem ipsius Illustrissimæ D.A. quam vt præfertur facere intendit, attentis eius facultatibus non tendere in præiudicium suæ honorificę sustentationis, & nihilominus ad maiorem actus validitatem renunciauit cum eodem iuramento præstito leg Iul. de fund. dot S. C. Vell. & omnibus legibus, & statutis, & nonis reformationibus Vrbis in fauorem mulierum disponen. restitution. in integrum ex quocunque capite etiam ex il o si qua mihi iusta causa etiam videbitur vndecunque resultanti, de quibus omnibus, & eorum effectu prius certificata fuit, & omni meliori modo, &c. per se, ac suos hæredes, & successores quoscumque saluis, & reseruatis conditione, & declaratione, & modis infradicen. dictæ Ill.D.B. suæ filiæ absenti me notario pro ea, & eius hęredibus, & successoribus stipulante, & acceptãte, quatenus dicto Ill.C.C. nuptæ, & tempore nuptiarum, & non alias aliter, nec alio modo soluere, atque consignare promisit ex causa dotis totam illam quantitatem, quæ ab illa summa quę de bonis paternis dictæ suæ filiæ, aut a consanguineis paternis assignabitur defuerit vsque ad summam 35. scut. Iul. x. pro scuto, libere omni penitus exceptione remota, quod supplementum vsque ad talem summam eo casu, & saluis semper infradicen. & non alias donauit, & titulo, donationis irreuocabilis inter viuos, dedit, assignauit, & concessit in perpetuum eidem suæ filiæ causa dotis, & pro supplemento dotali, etiam si ea summa, quę de paternis bonis eidem suę filiæ assignabitur mediocris, aut minima fuerit. Hac declaratione adiecta quod sit in arbitrio ipsius Illustrisimę D.A. donatricis, dictum supplementum quantumcumque fuerit, dare, atque assignare in pecunia numerata, vel in suis bonis stabilibus in solutum, æstimatione communium peritorum, tunc eligendorum pro quorum bonorum euictione in forma iuris valida teneri voluit erga dictum D.B. & Illu. D.C. eius maritum, & si ipsa Illustrissima D.A. voluerit supplementum huiusmodi tradere, atque assignare in pecuniis non possit compelli ad solutionem dictarum pecuniarium nisi dictæ pecuniæ, & supplementum in bonis stabilibus securis pro fundo dotale eiusdem Illu. D.B. ac eius nomina inuestiantur. Et insuper etiam casu quo illu. D. B. (quod Deus auertat) nõ nupserit dicto Ill. D.C. sed alteri acceden. tamen voto satisfactione, & consensu in scriptis ipsius Illustrissimæ D. A. & non alias aliter, nec alio modo voluit, & declarauit in tali casu promissionem, & donationem huiusmodi habere integrum effectum executionem, & complementum, modo firma, & conditione præmissis, & infradicendis, videlicet, quod in euentum mortis dictæ Ill. D. B. sine filijs ex dicto Illu. D C. vt præfertur, Deo dante, futuro marito, vel altero quocumque suo viro si altero nupserit, tũc dictum supplementum donatum, siue in pecunijs, siue in bonis stabilibus consistat, reuertatur, & deuoluatur ad ipsam Illustrissimam D. A. eiusq. hæredes, & successores totum integrum, absque aliqua diminutione. Et non obstan. statutis, & reformationibus, & consuetudinibus Vrbis super lucro dotium, & augumentum disponentibus, quæ in supplemẽto pręfato nullo modo locum sibi vendicare declarauit, cum alias præsentem contractum non fecisset, neque faceret, qui propria auctoritate talem rem donatam, & bona in quibus pecuniæ donatæ fuerint erogatæ, ac illorum corporalem possessionem, etiam absque alicuius iudicis, & curiæ licentia, decreto, mandato, & absque vitio spolii, attentatorum, & alio defectu apprehendere ac retinere, & disponere valeant, quia placuit & placet eidem Illustrisimæ D. donatrici, hanc legem, & conditionem legi suæ adijcere. Qua conditione, alijsq. præmissis semper saluis, reseruatis voluit, & declarauit, vt dictus Ill.D.C. quatenus matrimonium contrahat cum dicta Ill, D.B. & alius quicumque futurus maritus eiusdem

dem D.B.si alteri accedente expresse con sensu Illustrissimæ D.donatricis nupserit, actionem habeat,& exercere possit pro effectuatione, ac executione huius instrumenti,& contentorum in eo, pro eo quod suas interest, attento quod fructus rei dotalis ad maritum spectant, & pertinent. Quam quidem donationem modo, & forma præmissis eadem Illustrissima D.A. donatrix promisit semper,& perpetuo habere ratam, gratam, validam, & firmam, & numquam etiam sub prætextu superuiuctiæ filiorum ipsius A. nec alio quouis capite, vel causa etiam in corpore iuris clausa reuocare, aut reuocari tentari quinimo expresse renunciauit cum iuramento legi fin.C.de rescind. donat. cum similibus, de quarum effectu prius certiorata fuit. Et quamuis existimet quia in fauorem filiæ, ac de re dotali agitur cótractus huiusmodi celebrantur, non indigere donationem huiusmodi aliqua insinuatione, nihilominus ad maiorem actus validitatem constituit procuratorem,&c.ad intimandũ, &c. Pro quibus,&c.

Donatio generalis reseruato vsufructu vita durante.

M. Qui videns se nulla habere prolẽ, & diligẽs vti filium N.eius ex fratre nepotẽ naturalem propter bonã, quam in eo cognoscit indolem, ac morũ honestatem, vtidẽ N. eiusq. descendentes, ac hæredes, & successores commodius, & honorificentius valeant sustentari, cõsideransque beneficium in personam gratam bene collocatum fore, vtiq. mediantibus opibus eundem N. vlti a eius honorificam sustentationem, nobilitatem, & dotes animi possit commodius exercere cum res angusta domi multorũ virtutibus obstet. Ideo erga eum liberalitatem suam inter viuos exercere volens, cum reseruationibus, declarationibus pactis, & modis infradicendis, quemadmodum super hoc mature deliberauit. Sponte,&c.omnia.& singula sua bona stabilia, mobilia, se mouentia, iura, actiones,& alia quæcunque bona, tam præsentia, quam futura, & cuiuscunque conditioni extiterint,& nunc existunt, etiam ea quæ specificam & indiuiduam expressionem postularent, quorum bonorum qualitates, valorẽ, & fine pro expressis, & specificatis haberi voluit, & habet, saluo tamen, & reseruato ipsi M. vsufructu, & administratione sua vita durante, & reseruata facultatate, tam inter viuos, quam vltima voluntate, de dicto vsufructu disponen. donauit, &c. dicto N, eius, vt præfertur ex fratre nepoti, quamuis hinc absenti, nihilominus me notario publico vti publica persona pro eodem N & illius hæredibus, & successoribus quibuscunque acceptante, & stipulan. ad habendum, possidendum vtendum, fruendum, alienandum, & libere disponendum finito vsufructu, quemadmodum ipse donator ante donationem huiusmodi facere, ac disponere potuisset de bonis, & iuribus, vt supra donatis. Ponens, &c. constituens, &c. dansq; facultatem,&c.& donec, &c constituit, &c. Hanc autem donationem irreuocabilem inter viuos idem N. fecit, & facit erga dictum N. donatarium ex beneuolentia, qua illum prosequitur, & ex mera eius liberalitate, etiam quod præfatus N. donatarius nulla omnino sanguinis coniunctione ipsi donatori deuinctus esset, quia ipsi dictam liberalitatem donatorem, non solum modo, & forma præfatis, sed etiam omni alio meliori modo conferre placuit. Hac tamen conditione, & declaratione adiectis, quod per superuiuentiam liberorum ex legitimo matrimonio, vere, & non ficte procreandorum, si generari contingat ex corpore ipsius donatoris, tunc liceat ipsi donatori, ac suis hęredibus, & successoribus hanc donationem reuocare, immo habeatur pro reuocata, cassa, irrita, & annullata, & nullius roboris, & momenti perinde, ac si facta non fuisset. Et pariter in euentum in quem dictus N. donatarius præmoriatur donatori, hæc donatio intelligatur, & sit eo ipso irrita, cassa, & annullata, & non censeatur, neque censeri possit esse abdicatum dominium bonorum ab ipso M. immo in quouis dictorum euentuum donatio habeatur pro infecta, & nullius valoris perinde, ac si facta nunquam fuisset, quia placuit, & placet ipsi donatori hanc legem, & conditionem rebus imponere suis. Et quia fine illis hanc donationem minime fecisset, & saluis dictis duobus capitibus promisit hanc donationem numquam reuocare, &c. Et insuper ad abundantiorem cautelam, & maiorem validitatem huius donationis constituit procura-

torem, &c. ad insinuandum, &c. Pro quibus, &c.

Forma donationis inter viuos & primae genitura.

ILlustrissimus Domicellus Rom. Prospiciens conseruationi nobilis agnationis de Sanctæ C. considerans, familias in earum nobilitate, ac dignitate potissimum opibus, & diuitiis conseruari; Quæ si in plures partes diuidantur, Vtique decor, & splendor familiarum declinare solent, & quandoque nobiles familiæ id inopiam, & ignobilitatem rediguntur; Merito cupieas bona infradicenda in vna persona conseruari, & Deo dante, ampliari: Sponte sua liberata voluntate, & certa scientia, In primis omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus validius potuit titulo puræ, ac irreuocabilis donationis inter viuos, in perpetuum valituræ (ita vt nulla, etiam ingratitudinis, aut alia quacumque de causa reuocari, aut rescindi posit) (reseruatis aliquibus conditionibus infradicendis) Donauit, dedit, cessit & concessit H. S. C. Illustrissimi Domini G. sui fratris filio, absenti, & deinde aliis infranominandis gradatim, & ordine successiuo in hac donatione vocatis, & perpetuo in infinitum successuris, præsente D. G. Patre, ac legitimo administratore dicti. H. & me notario publico, tamquam publica persona pro eodem H. & ceteris omnibus, & singulis donatariis, quorum interest, aut quouismodis interesse poterit, stipulantibus, & acceptantibus bona valoris scutorum auri in auro quadraginta millium, collocata seu consistentia in bonis similibus, & in tot annis censibus, montibus, creditis, & pecunia numerata infradicendis; cum istis tamen conditionibus, ordinationibus, dispositionibus, & pactis in perpetuum duraturis, quod dicta bona cum eorum augumento, & fructibus, vt infra multiplicandis, sint, & pleno iure spectent ad dictum H. eius vita durante, & post H. mortem succedat in eiusdem bonis donatis, eorumque augumentis, & fructibus multiplicandis, & ampliandis eiusdem H. filius primogenitus si superit; si autem defecerit, succedat eiusdem primogeniti filius, aut ex eo nepos primogenitus, pronepos, & alii descendentes, vnus post alium, de primogenito in primogenitum, seruato gradu primogenituræ in perpetuum, etiam vltra decimum, & vigesimum gradum, & infinitum durane linea legitima, & naturali dicti H. vt semper qui primogenitus erit succedat; Et primogenitus intelligatur, etiam quando vnicus esset filius. Quo primogenito, & eius linea masculina, & descendentibus ex ea masculis extantibus habilibus ad succedendum, iuxta dispositionem, & ordinationem domini donatoris vel extantibus, & postea quandocumque deficientibus, & extinctis, tunc succedat secundo genitus ipsius H. vel eius filius, aut nepos, vel pronepos, cum sua primogenitorum serie in perpetuum, & infinitum, & si non extaret secundo genitus, vel extaret, ac postea quandocumque deficeret, & pariter eius linea masculina legitima, & naturalis extingueretur, succedant tertio genitus, & eius descendentes masculi, & inter eos qui primogenitus erit, & illis non extantibus, vel postea extinctis, succedant aliis ex linea dicti H. qui primogeniti erunt gradatim, & ordine successiuo, vnus post alium in perpetuum, & infinitũ, durante linea prædicta, & ex ea extantibus masculis legitimis, & naturalibus, constante legitimo matrimonio, & de proprio corpore conceptis, & natis ex prosapia masculina, non autem postea legitimatis, vel legitimis factis: Quos legitimos etiam legitimos effectos vna cum filiabus feminis, & ex feminis descendentes, præterquam in euentum defectus, vel extinctionis, agnationis, & familiæ de S. C. vt infra dicetur, a donatione huiusmodi, ac bonis donatis penitus exclusit. Quas feminas earum dote accepta, vel accipienda, contentas esse voluit, vt infra dicetur, & D. N. prædicta linea masculina extincta, succedat F. H. frater Germanus, & illius descendentes masculi, ex linea masculina primogenituræ locum habentes gradatim, & ordine successiuo in perpetuum, & in infinitum, quemadmodum circa descendentes, & deinde illis deficientibus, vel extinctis succedant alii filii domini G. & illorum descendentes eodem ordine primogenituræ seruato, donec aliquis ex descendentibus G. extiterit. Et si euenerit casu (quem Deus auertat) vt viuente adhuc D. G. omnes eius descendentes ad hanc donationem consequendam habiles deficerent, tunc ipse dominus G. succedat quo mortuo succedant alii eiusdem D. filii, si quos postea susceperit, eorumque descen-

scendentes gradatim, vt supra, eodem successionis ordine semper intellecto, & seruato. Quibus omnibus extinctis, succedat H. filius primogenitus F. Germani fratris donatoris, & ex eodem H. descendentes masculi, eodem ordine seriei, & conditione primogenituræ, quibus de linea H. & F. dispositum fuit, & illis deficientibus, vel extinctis, succedant alii filii, vel descẽdentes ipsius F. & si F. illis superuixerit succedat ipse F. & aliis, filii & descendentes F. si quos postea suscipere gradatim, & eodem primogenitur, ac successionis ordine seruato, donec aliquis supererit. Quibus omnibus extinctis, succedat R.D. O. frater quamuis in sacris ordinibus constitutus existat. Qui donec vixerit bonis donatis potiatur, & gaudeat. Et eo mortuo succedat primogenitus de stirpe legitima masculina V. S.C. qui fuit Illustrissimi domini C.P. frater, & omnes alii descendentes gradatim eodem ordine successiuo præfati in descendentibus domini G & F. ordinatum fuit.

Quæ stirpe V. extincta succedat proles legitima I. S. C. ipsius domini donatoris coætanei, semper eodem ordine seruato feminis vbique semper exclusis, declarãs dominus donator in hac donatione, ac iure primogenituræ, vocare masculos tantum & legitime genitos, & coniugatos, vel qui nuptias legitime contrahere possent, aut poterunt, & a nuptiis Ecclesiastica sanctione prohibiti non existant; cum intendat per hanc donationem perpetuæ posteritati familiæ. SC. prospicere, ad illam honestandam, & propagandam. Et id, & feminas, & legitimas, & masculos illegitime genitos & omnes, qui de iure canonico nuptias contrahere prohibentur ab hac donatione semper exclusos esse voluit, & declarauit præter R.D.O. præfatum, quem speciali gratia, & dilectione prosequitur. Feminæ autem, & secundo geniti, aliique de familiis illorum ad quos hæc donatio peruentura sit, donari, ac respectiue iuuari debeant ex bonis propriis eorum patrimonialibus, quibus non extantibus nullo modo possit diminui peculium donatum, vel eius augumentum infra ordinandum, sed de illis fructibus, qui secundum dispositionem donatoris, vt infra percipi legitime poterunt, donari, ac iuuari possint, semper huius donationis sorte, vel peculio vsque ad integram summam ducentorum millia scutorum, vt infra augendo præseruato.

Omnibus autem masculis de domo S. C. extinctis, succedat primus filius adoptatus, vel arrogatus ab illo ex donatariis de domo S. C. qui donatario vltimus erit in successione præfata, & succedat primo genitus filii adoptiui, vel arrogati, & deinde successionis seruetur de primogenito in primogenitum in perpetuum, & in infinitum durante linea sua masculina legitima & naturali, dummodo debitis cum solemnitatibus adoptio, vel arrogatio facta sit.

Adoptiuis autem, & eorum descendentibus masculis deficientibus, succedat filiæ feminæ proximiores dicto donatori maiores natu de S. C. & deinde eorum filii masculi primogeniti, & in perpetuum eorum linea masculina legitima durante, inter quos pariter primogenituræ gradus, & ordo locum habent, & seruari debeant in infinitum vt supra dummodo adoptiui, eorumque successores, & descendentes masculi feminarum de familia, insignia & cognomen domus S. C. perpetuo gestent, & ferant: Excludatur tamen . . . . . donatoris a successione prædicta, & si non nupta femina sola de familia S.C. superstit vel vna de pluribus paris gradus ætate processerit, nubere debeat viro talia insignia, nomenque ferenti, & ad posteros transmittenti, & ita eius progenies cum eisdem primogenituræ gradibus admittatur. Item si nulla femina superstit, vel si extiterit, sed præfata non obseruauerit, admittantur filii eiusdem feminæ a successionem si filius habuerit, alioquin admittantur filii alterius feminæ defunctæ magis proximiæ D. donatori familiæ sanctæ C. exceptis, & exclusis sororibus præfatis & si plures in pari gradu fuerint, tunc succedant nati ex femina prius genita, & inter præfatos filios, semper primogenitus ad successionem admittatur, & præferatur omnibus aliis, & ordo primogenituræ; ac successionis, vt supra, seruetur, ita quod nomen, & insignia præfata gestent, si quis prædictorum per mensem cessauerit a præfatis insignibus, & cognomine, cadat a iure suo, & a bonis donatis, & sit locus alteri successori ordine suo, seruata semper obiectorum nominis & insignium pœna si tali, femina iam nupta reperiebatur, ac vir siue filii parati eruat insignia dicta, no-

menq.

menq. ferre nihilominus admittatur, & innuptas precedat, sub eiusdem tamen pactis, & pœnis.

Item declarauit, quod si contingerit in aliqua successionum omnium prædictarũ, id quod raro accidit, vt gemini vel plures vno partu editi masculi reperiantur, ita vt ignoraretur quis eorum prior in lucem exiisset in tali casu pater eorum declarare debeat quis eorum in successione preferendus sit, & patre non extante, vel non facta declaratione de functo tunc proximiorum declarationi standum sit, quis vnius de prędictis succedere habeat, ita vt proximioribus vnum forte aliter sentientem, vincant, ad hoc vt vnus solus non plures talium bonorum successor sit. Quo circa si sponte nollent per iudicem cogendi sint vnum non plures nominare, vel iudice non declarante sorti committatur.

Item vbi dixit quod vno moriente succedat alius gradatim, vt supra intelligen. sit, & locum habeat non solum in morte naturali, sed etiam ciuili, ac in priuatione, seu confiscatione bonorum cuiuscumq. donatarij, & donatariorum, ita vt si quis eorũ commiserit aliquod delictum (quod Deus auertat) ex quo suis bonis priuandus veniret, & priuaretur. Talis delinquens, aut delinquentes etiam per decem dies ante cogitationem delinquendi, & contingentiam subsequentem eo ipso, intelligantur, & sint priuati: & exclusi prout ipsos ex nunc, prout ex tunc, & è contra tanquam indignos, & inhabiles iure donationis, & bonis donatis eorumque fructibus priuat, reiicit, & excludit, ita quod ab inde in posterum intelligatur, & sit factus locus successioni in proprietate, & vsu. fructu pro alio immediate sequenti. Primogenito, & deinde aliis donatariis ordine præscripto ad successionem bonorum vocatis, tamquam si mors naturalis dicti ciuiliter mortui vel priuati euenisset, etiã absque aliqua declaratione, & sententia iudicis proferenda, & si dicti ciuiliter mortui, vel priuati, ad ciuitatem, vel pristinum statum, summi Pontificis benignitate, aut alterius auctoritatem habentis reintegrarentur, quia D. donator intendit adhærere benignitati, & dispositioni principis, mandat, vt statim eo ipso absque aliqua sententia, & declaratione iudicis proferendo intelligantur pariter, & sint restituti ad prædicta bona donata, ac iura donationis prætetquam ad fructus illo medio tempore à donatario successore perceptos, ad vtendum, viuendum, & gaudendo sicuti ante mortem ciuilem, vel ante confiscationem bonorum vtebantur, & fruebantur. Qui restituti corporalem possessionem bonorum propria auctoritate de facto, absque alicuius iudicis, & curiæ decreto, &c. & sine vitia spolii attentatorum, & alio defectu apprehendere valeant, & hoc semper quotiescumque talis casus euenerit seruari perpetuo.

Præterea vt donatio, & dispositio sua huiusmodi semper & omni tempore integrum effectum sortiatur, & dicta bona cũ toto illorum augumento in familia, & de primogenito in primogenitum perpetuo: & in infinitum, vt supra conseruatur. Et quia sic eidem donatori disponere placuit expresse prohibuit donatario prædicto, & omnibus, & singulis eius in futurum successoribus in perpetuum, ne possint nomine legitimę, vel trebellianicæ, aut falcidię, vel aliquo necessitatis titulo, etiam dotis assignandæ, vel reddendæ, ac se, vel alios ex captiuitate hostium, vel carcere redimendi, liberandi, aut morbo curandi, vel æris alieni dissoluendi, & quacumque alia priuilegiata, & necessaria vrgenti causa, minimam partem bonorum donatorum, & illorum augumenti diminuere, vel alienare alienationis vocabulo latissime sumpto, sub pœna vt quilibet (etiam de omniũ quorum interest consensu talia faciens, vel vt facere liceat gratiam principis, etiã motu proprio per se, vel per alios impetrans vel impetrata, seu concessa vtens) cadat ab omni successione, locum successori relinquens. Vltra quod alienatio, & quæcumq. obligatio irritæ sint, & nullæ, ac nullius roboris & momenti. & has diminutiones. & quascumq. alienationes fieri omnino prohibuit, tam de sorte principali peculii præfati, quam de illius augumentis factis, vel faciendis, quæ augumẽta sint, & esse intelligantur eisdem conditionibus cum sorte alligata, & annexa.

Item dominus donator declarauit, & voluit, quod fructus dicti peculii donati debeant semper multiplicare in bonis fructus reddentibus ad minus quinque pro centenario, & anno, vel paulo minus, donec, & quousque compleat sit summa valoris ducentorum millium scutorum, & neminis

minis longum tempus multiplicationis, videatur, declarauit, vt in dicta summa computari debeant cætera bona ipsius domini donatoris, si quo ex testamento iam facto, vel faciendo donatario obuenient, & pariter computari debeat quicquid eidem donatario ex testamento, vel donatione domini G. sui patris obuenerint extimando stabilia V. ad rationem scutorum sex pro centenario. & anno, cum ista conditione quod pater declarat illa perpetuo fore applicanda primogenituræ prædictæ. cum pactis, & pœnis quibus cætera donationis bona subiecta, & applicata sunt, & non aliter.

Et quia valor, seu lagia monetarum, & auri sępe variare solent, præcepit, quando ementur aliqua stabilia, seu alia bona, quæ pro stabilibus habeantur, tunc aurum in auro describantur, nec vllo modo cum moneta permutetur, nisi forte pro modica summa; & in rationibus reddentis pariter aurum, & moneta prout erunt separatim describantur, & moneta ad aurum pro baiocchis centum quindecim redigi possit in summam colligendam.

Et quia maiores emptiones paruis vtiliores esse solent, vt magna summa facilius, & citius cogi possit, permissit administratori annorum donatorum pro tempore existenti, vsque ad summam scutorum de moneta trium millium, nihil amplius super vita donatarii, vel alterius eius loco extantis collocare, si tamen ille bene valebit ita tamen quod pari possu tantundem montium stabilium ematur, & perfecta summa quinque, vel sex millium aureorum in aliquo tuto, censu, vel alia re stabili collocetur at cum aliqua se præbuerit occasio alicuius casalis, vel prædii vrbani emendi, in quo magna summa opus sit; liceat etiam pecuniam sub annuo censu, vel in societatem officii mutuam sumere, vel per venditionem montium dictorum, vel alienationem, & extinctionem censuum prędictorum pro quantitate prædii sic emendi, aut quocumque alio modo, vel interesse licito pecuniam colligere, & bona prædicta obligare in quacumque forma valida, & quoscumque contractus, cum clausulis, & cautelis consuetis, iuxta naturam contractus celebrare, emptio tamen, & alienatio prædictæ non sine interuentu trium proximorum propinquiorum & decreto iudicis fiat, quod si foret is, super cuius vita aliquid emptum sit morietur, non propterea summa sit ammissa, sed computetur in periculo ducentorum millium, sed de futuris fructibus tantundem longiore mora reponantur.

Declarat etiam dominus donator nunc prædictum H. donatarium ætatis esse annorum ferè octo, & vt aliquid etiam fructum aliquando percipiat, vult, quod quando post mortem donatoris, vel etiam ante prædictus H. vel eo non viuente, eius successor præuenerit ad completam ætatem annorum decem, & octo, & non ante tunc pro honestiori, vel commodiori sui substentatione, possit percipere de annuis fructibus bonorum donatorum in annos singulos scuta mille ducenta monetæ, sed postquam compleuerit annum ætatis vigesimumquintum percipere possit annuatim, vsque ad summam scutorum triũ millium monetę, sed hoc locum non habeat in dominis G. F. & O. suis fratribus, dum ipse donator vixerat. At postquam summa peculii perfecta erit, tunc possit successor impendere in anno singulos dimidiam integram omnium fructuum. Reliquũ conseruare teneatur pro filiabus maritandis, & patrimonio secũdo genitis emendo.

In stipendiis autem prædictis computari debeant fructus ædificiorum, & fundi, quæ infrascripto iudice annotati sunt, itaque si viuo, vel mortuo donatore nemo reperiretur, qui ea conduceret nihilominus ea summa videlicet; scutorum sexcentum quinquaginta monetæ computanda sit iisdem stipendiis, ita vt facile intelligant quanti intersit vti commodis prædictorum V habitando, & quanti interesset; si iis carerent, distincte præcipit omnibus successoribus prædictis, & vltra prædicta sibi decreta stipendia, nullum omnino nummum attingat, etiam occasione infidelitatis ministrorum, aut alia quacunque per se, vel alios excogitata causa, sub pœna priuationis ab omni spe, ac iure, & commodo successionis bonorum donatorum.

Declarauit etiam quoad pensiones ædificiorum, & fundi quolibet anno in fine anni idest die quarta Nouembris si se persoluendas ita intelligatur, quod si ante sex menses, idest ante diem quartam Maii donator decederet nihil omnino soluere teneatur, At si post diem quartam Maii quan-

quandocumque decesserit totius anni pensio a suis hæredibus debeatur, præterquam fundi, sed pro ædificiis dumtaxat, item declarauit, quod postquam perfecta erit summa valoris aureorum ducentorum milium, vt supra possint disponi de illorum fructibus tamen, vt in præcedenti capite scriptum est: sors autem ipsa, & caput integrum, & perpetuo alienabile, prout supradictum est, remanet cum omnibus suis conditionibus, & declarationibus supradictis, & si forte in dicta sorte reperietur aliquod membrum, siue prædium, cuius pretium tractu temporis, seu alio, quoquo modo cresceret, vel plus valeret, quod non propter hoc liceat illud plus alienare, sed remaneat illud membrum inalienabile, & ligatum, & in eodem pretio & statu quo a principio fuerat emptum & quæsitum.

Item expresse prohibuit ne quis ex tribus cuis fratribus, videlicet G. F. & O. siue sit administrato, siue computorum reuisor, possit vllo vnquã tempore, vel prætextu, & causa de dicto peculio cadere pecuniã pro suo, domus ve suæ vsu, ac necessitate, nisi vsque ad summã suorũ prælegatorũ paternorũ, & ratã doti maternæ. Quæ summa singulis nõ excedat scuta de moneta octo mille quingenta. Quam tamẽ pecuniã sumant ad ratione annorum censuũ tũc currentiũ, datis idoneis fideiussoribus & data hypotheca fideicõmisso minime subiecta: si quis cõtrafecerit, vel facere attẽtauerit, cadat ab officio administrationis, & reuisionis, & a spe successionis ipso facto.

Et hanc donationem cum omnibus in hoc instrumento contentis fecit cum reseruationibus, & conditionibus huiusmodi, quod si aliquo casu (quẽ Deus auertat) ipse veniret ad paupertatem, ita vt se non possit condecenter alere, tunc posset de dictis fructibus percipere vsque ad summam scutorum aureorum mille singulis annis, paupertate durante non amplius.

Item quod pro quacumque sua negociatione etiam magis vtili, quam necessaria possit mutuam pecuniam de prædicto peculio sumere vsque ad summam scutorum aureorum decem millium, in vna, vel pluribus partitis, data tamen idonea cautione, & solutis fructibus ad rationem quinque pro centenario, & anno.

Reseruauit etiam sibi peculii prædicti administrationem, & multiplicationem per se, vel suos administratores, vel procuratores faciendam, dum vixerit, necnon eosdem procuratores coniunctum, vel insolidum, vsque ad finem eorum vitæ constituendi potestatem, cum pacto tamen, quod viuente donatore vel mortuo rationem singulis annis reddant coram G. & D. O. fratribus donatoris, vel altero eorum extincto coram F. fratre, ita vt manifesta liqueat, rẽ bene fuisse gestam & quod possint dicti procuratores mortuo donatore remoueri, si coram duobus, vel tribus fratribus prædictis, vel post eorum mortem, & aliis proximioribus constabit, eos parum sincuræ, ac fideliter administrare. Quæ remotio fieri debeat ab ipso G & post eius mortem ab O. & post mortem O. a F. vel alio proximiori consanguineo.

Declarans quod tota impensa dictorum administratorum vnius siue plurium substitutorum non debeat excedere summam annuam scutorum centumquinquaginta præter impensas litium, itinerum, & alias si quę necessarias acciderint.

Præcepit etiam & voluit quod supradicta fructuum multiplicatio, die quarta Nouẽbris proxime vẽturi hoc anno 1576. & non ante incipiat, & fieri debeat.

Super quibus omnibus, & singulis bonis donatis D. donator omnia & singula sua iura, & actiones, &c. donauit, dedit, cessit & transtulit in dictum H. filium D. G. sui fratris, & successiue in alios donatarios gradatim, & ordine prædicto successurus ponens illos in omne ius, locum, & priuilegium suum vniuersum, constituens illos procuratores desuper irreuocabiles, vt in rem propriam. Et ex nunc D. donator constituit se etiam præcario nomine tenere ac possidere omnia, & singula bona donata pro omnibus, & singulis donatariis vocatis ad successionem huius donationis donec possessione capiatur & quoad H. præfatam facultatem dedit D. G. eius patri, adiunctis D. P. P. S. I. V. D. & A. F. administrationibus insolidum ab ipso donatore specialiter substitutis ad eius bene placitum, qui administratores ipsi donaturi &c. D. G. teneantur ad omnem donatoris requisitionẽ reddere rationem, quos D. P. P. & A. ad quemlibet eorum insolidum, ita tamen quod non sit melior conditio, &c. deputauit, & fecit administratores, & procuratores ad regendum, administrandum,

nistrandum,& gubernandum bona prędi-
cta fructus percipiendum,exigen.credita,
& census prædictos, & alios quoscumque
emendos'retrouendendũ,& extingnendũ
& eorũ precia recipiendum,quietandum,
iura cedendum in fauorem soluentiũ pe-
cunias,& fructus collocandum,in emptio
nem aliorum bonorum,& si opus erit pro
facienda emptione bonorum stabiliũ pe-
cunias mutuas,vel sub quocumque con-
tractu accipiendum,& personam cont a-
hentes causas reddendum,& alia omnia,
& singula expediendum,& exequendum
pro effectuanda intentione ipsius domini
donatoris seruata forma ordinationibus
supradictæ,& si quæ lites occurrerint su-
per illis concordandũ,& transigendum,&
contra quoscumque iudicialiter agendũ,
& cum clausulis ad lites,& potestate sub-
stituendi, cum simili aut limitata facul-
tate,& cũ onere reddendi rationem admi
nistrationis per eos quibus administrato-
ribus dedit,& concessit plenissimam,& li
beram administrationem,ac plenissimum
liberũmq;mandatum,& generaliter,&c.
promittens,&c.releuans &c. salua,& re-
seruata facultate ipsi domino donatori
eos remouẽdi,& alios arbitrio suo deputã
di toties,quoties ei videbitur, cum simili
vel quacumque limitata potestate, quia
sic ei donatori placuit,& rebus suis hanc
legem,& conditionem adiicere. Quam
donationem irreuocabilem inter viuos,cũ
omnibus aliis in hoc instrumento contẽ-
tis,promisit semper, & perpetuo habere
ratam,gratam,validam,& firmam,& nun-
quam reuocare,vel eius reuocationem
tentare,sub quouis prætextu,iure,titulo,
& causa,etiam in corpore iuris clausa,
nec in iudicio,vel extra quicquam oppo-
nere alias vltra perpetuam obeseruatio-
nẽ cõtractus huiusmodi ad omnia damna
teneri voluit,& renunciauit cum iuramẽ.
to,vt infra præstito leg. finali.C. de reuo-
can.donat.& omnibus aliis legibus, & iu-
ribus tam ciuilibus,& canonicis, quam
municipalibus,si eis mediantibus contra
donationem huiusmodi venire posset, &
constituit etiam procuratores insolidum
& notificandum donationem huiusmodi,
& omnia contenta in hoc instrumento co
ram quocumque iudice ecclesiastico,
vel seculari, & in quocumque tribunali
bis, aut pluris,& insinuari,ac in actis meis
alterius vel notarii, redigi,atque auctori-
tate interponi petendum,& omnia alia
pro validitate insinuationis necessaria, &
opportuna expediendum, & generaliter
&c.promittens,&c.

Quæ quidem omnia,& singula D.S.do
nator,& D.G. pro H.suo filio donatario,
vel F.vel alio supra vocato modo,forma,
& conditione supradictis sibi inuicem,&
aliis respectiue, vt supra me notario pu-
blico stipulante,pro omnibus,& singulis,
quorum interest, vel intererit perpetuo,
inuiolabiliter obseruata promiserunt,re
ferendo singula singulis congruo loco.
Alias, ad omnia damna,& expensas tene-
ri voluerunt vltra perpetuam obseruatio
nem omnium contentorum in hoc instru
mento, quia sic actum, & conuentum
fuit,&c.

Donatio inter viuos, remuneratoria seruitiorum.

D. Petrus,&c.asserens D. Io.&c.plu-
res,& diuesas lites, & causas ip-
sius D.Petri in diuersis tribunalibus Ro.
Cu coram diuersis iudicibus,&arbitris a-
gitasse,& defendisse,& procurasse, ac alia
quam plura negotio pertractasse,sibiq.di
uersimode per annos 4.bene,fideliter,ac
diligenter inseruisse, grataq. seruitia im-
pendidisse,illumq summopere defatigas-
se:Attendensq. dignum esse mercenariũ
mercede sua,nullumq.bonum irremune
ratum remanere debere;cupiensq & vo-
lens eundem D.Io.saltem in aliqua parte
recognoscere,deq. tot laboribus,& serui
tiis aliquantulum remunerare. Sponte,
&c.pro se suisq hæredibus donauit,ac ti-
tulo puræ,meræ,simplicis,perfectæ,et ir-
reuocabilis donationis inter viuos, dici
consuetæ,nullo iure,etc.reuocandi dedit
etc.dicto D. Io. præsenti, etc. ponantur
bona in forma,et alios fines,etc. saluo iu-
re:etc.cum omnibus iuribus.etc. Itẽ ex
titulo,et causa donationis huiusmodi ces-
sit,dedit præsenti omnia iura,etc. Ad ha-
bendum,etc.ponens,etc. nullo iure, etc.
constituens,etc.et donec,etc.Dans licen
tiam,etc.Hanc autem donationem,et om
nia,et singula in ea contenta,et infra cõ-
tinen.fecit dictus D.Petrus supradicto D
Io.præsenti,&c. ob multa,et grata seruì-
tia,ab eodem D.Io.accepta,et in ei reco-
gnitionem,et remunerationem seruitiorũ
et laborũ illius,ac etiam ob eius magna-
nimi-

nimitatem.& liberalitatem. Et quia sic sibi facere placuit & beneuisum fuit & placet Voluitque etiã quod idem D. Io. ex quauis causa, nullo vnquam tẽpore non teneatur docere de seruitiis,ac labo ribus,de quibus supra, remittens eidem omnem probandi,& verificãdi necessita tem etiam quod de iure ad ea probãdũ, & de eis docendũ teneretur. promisitq. eidem D. Petrus dicta bona,vt supra do nata cũ iuribus, & aliis, vt præmittitur, cessis,ad ipsum pleno iure dominii, vel quasi spectasse,& pertinuisse, sic fuisse,& esse ipsius libera nulli alii in totũ,neque in partem vendita,cessa,&c.nec alicui fi deicommisso,aut alteri vinculo,per quod præsens donatio,& instrumentum huius modi in totum, vel in partem annullari, inualidari,reuocari,aut quomodolibet re scindi posset,supposito, aut alias aliena tas quomodolibet,alienationis largissimo modo vel vocabulo,sũpto:nihilsq. hacte nus fuisse factum neque fiet in futurũ,in præiudiciũ donationiss huiusmodi,ac di cti D. Io.& eius hæredum,& successorũ, presentisq.instrumenti, & in eo conten torum, & vt infra cõtinendorum quo rumcumque donationemq. prefatam sibi facere licuisse, & licere,fuisseq. ac sẽper fore bonam,& validam beneq.& valide, ac legitime factam, & in eam tamquam talem facere cõsentire omnem personã, in,& super eis,& parte eorum,& aliis,vt supra donatis,& cessis, vel eorũ aliquod ius,aut interesse,aliquod habẽ.seu habe re quomodolibet pretendentẽ,nunc,vel in futurũ,ad omne beneplacitum,& sim plicem,etiam extraiudicialem requisitio nem dicti D. Io. & suorum hæredum, & successorum,ita etiã,quod factum alienũ promittendo,faciẽdo possibilia,per quã cunque etiam exactissimam diligentiã, minime excusari possit,alias teneri vo luit de suo proprio,principaliter, & in so lidũ etiã ad oĩa damna,&c.de quibus,&c desuperq.litem,&c. aliquo vnquam tẽ pore non inferre,&c.nec inferen.quomo dolibet consentire. quinimo dictos D. Io.& suos manutenere in pacifica,& quie ta possesione,& quasi bonorum superius donatorum,& fructuum eorundem per ceptionis,auctorizareq.defendere,& dis brigare ab omni molestia,& lite. ac perso na,&c.ipsum,& suos desuper quomodoli bet molestante,omnemq.litem,&c.desu per tam in petitorio,quã possessorio,vel vtroque simul,vel insolidum ac alio quo cũque iudicio, in qualibet illius parte,& instan.in se suscipere,ac per se, &c. pro priis ipsius D. Petri sumptibus,& expen. ac procuratoribus,& aduocatis. Et nihi lominus in omnẽ euentum contrarii, & contrauentionis,vel inobseruantiæ præ missorum omnium,& singulorum,& qua tenus omnia,& singula plenarie,vt supra seruata non fuerunt,voluit idẽ D. Petrus teneri,& obligatus esse de euictione,iu risq.& facti defensione vniuersali,& par ticulari, & ad duplum pretii, rei euictæ iuxta formam statutorum, & consuetudi nem Vrbis asserens,&c. necnon ad refe ctionem omnium, & singulorum damno rum,&c.de quibus,&c. Præterea dictus D. Petrus promisit donationem,& alia su pradicta,ac in præsenti instrumento cõ tenta,quæcumque sẽper, & perpetuo ra ta,grata,valida,firma,& accepta habere, tenere,attendere,complere,firmiterq.& inuiolabiliter illa,& promissiones,& quę cumque in præsenti instrumento contẽ ta,& contẽtas obseruare,& adimplere ac vllo vnquam tempore in aliquo non cõ trafacere,dicere, opponere, vel venire, donationemq.& alia præfata non reuo care,nec de illorum, & præsentis instru menti nullitate, & inualiditate dicere, aut præsentis instrumenti recessionẽ pe tere,nec contra præmissa,vel eorum ali qua actionem aliquam attentare,nec au xilium Principis inuocare,aut iudicis of ficium implorare,etiam ratione cuiusuis maximæ ingratitudinis vti donatæ,etiã superuiuentiæ filiorum, aut alio quouis capite,defectu,iure,prætextu,quæsito co lore,occasione,& causa cogitata,& incogitata,etiã in corpore iuris clausa,& hic non expressa de iure,nec de facto etiã si de iure posset,sub vinculo iuramenti, vt infra præstiti,& pœna refectionis omniũ, & singulorum damnorum,&c. de quibus &c. Renunciauit insuper dictus D. Petrus medio iuramento,vt infra præstito, ben. leg. Si vnquam & l.fin. C. de reuocandis donationibus omnibusq.aliis iuribus,le gibus legum, auxiliis,& statutis reforma tionibus existentibus,defensionibus legũ & statutorum dispositionibus,ac aliis qui bus mediantibus donationem præfatam alia supradicta reuocare, annullare, in ualidare,vel contra ea,& præsens instru men-

mentum, in eoq. contenta, vel eorum aliquo facere, dicere, venire, aut presens instrumentum in totum, vel in partem rescindere posset: quorum omnium, & singulorum tenores, & dispositiones hic pro expressis habere voluit: ita quod de illis nullo vnquam tempore ignorantiam aliquam alienare, nec pretẽdere possit, nec debeat. & ad maiorem corroborationem præmissorum omnium. & singulorum, & ne de illorum validitate aliquo vnquam tempore dubitari contingat, idem D. Petrus sponte, &c procuratorem suum irreuocabilem, cum iuramento, vt infra præstito, D. N. absentem. &c. ad ipsius &c. nomine, & pro eo specialiter expresse corã quocumque iudice, & magistratu cõparen. & se præsentandum, donationemque & alia præmissa, & in præsenti instrumẽto contenta, narrant exponendum, nunciandum, notificandum, & intimandũ illaq. omnia, & singula confirmari, & approbari, & in actis publicis redigi, & registrari, ac pro legitime narratis, & insinuatis haberi, cõsensusque, & accessus, ac decreta quæcumque desuper opportuna, & requisita præstari, & interponi peten. & facien. cum clausulis opportunis. Et generaliter, &c. promittens, &c. Releuans, &c. Et promisit etiam idem donator absolutionem aliquam a iuramentis, per cũ in præsenti instrumento præstitis, non petere, nec impetrare, & etiã motu proprio sanctissimi D. N. papæ obtenta, sibiq. cõcessa, vti, nec se iuuare. Quinimmo illi, etiam medio iuramẽto, vt infra prestito renunciauit illamq. pro nulla, & inualida haberi, ac maiorem præmissorum firmitatem, & efficaciam operari voluit. Pro quibus, &c.

Renunciatio, & Donatio.

CОram magnifico D N. I. V. D. secũdo Collaterali Curię Capitolii, & in Vrbe propterea iudice ordinario, sedẽte pro tribunali super quadã sede lignea quam in loco infrascripto, in quo conuenit propter nobilitatem infrascriptæ mulieris, elegit, & deputauit pro suis cõgruis loco, & tribunali, quoad actum infrascriptum tantum peragendum. In meiq. præsentia personaliter constituta D. Hortẽsia, &c filia D. Marci Antonii, dubitans, nisi prius seruetur forma statutorum, & nouarum almæ Vrbis reformationum actum infrascriptum rite, & recte facere non posse attento quod est mulier, & careret, vt medio iuramento tactis, &c. asseruit duobus proximioribus consanguineis, quorum consensus ad infrascripta iuxta statuta, & reformatione, præfatas, esset adhibendus: Ad quod dubium tollendum, & ne de viribus infrascripti instrumenti vllo vnquam tempore dubitari contingat, sed et omnibus contra ipsius D. Hortensiæ bonam voluntatem, promptumq. et liberalem eiusdem animũ erga D. Antonium aliquid faciendi perpetuis futuris temporibus, tollatur occasio, petiit, & obtinuit a dicto domino iudice, vt supra sedente, in defectum consanguineorum præfatorum, sibi, quoad actum infrascriptum tantum peragendum dari, & deputari in curatorem, & procuratorẽ D. Iocobũ, ipsi D. Hortensiæ bene confidentem, pręsentem. & acceptantem, asserẽtemq etiam medio iuramẽto in dicto peragendo actu nullũ interesse habere, cui D. Iacobo idẽ D. Iudex dixit, curator esto, vtilia caueto aliaq. curator, pro dicta D. Hortẽsia, ad quę de iure teneris, & sic idẽ curator facere promisit, & pro eo, quod sic faciet, ibidẽ pręsens D. Petrus buzzuia, qui pręmissis intellectis, sciẽs, &c spõte, &c. dictę promissioni accessit, & promisit, vt principalis & insolidum, quẽ sic promittentem, idem curator indemnẽ releuare promisit, ita quod, &c. alias, &c. obligãdo propterea eorum vterq se &c. & bona &c. in ampliori forma Camerę Apostolicæ, cum de clausulis consuetis, iurarunt. &c. super quibus, &c.

Successiue coram, &c. et vt supra.

D. Hortensia suprascripta, asserens, et recognoscens se esse plene instructam, et certificatam, quod stante fideicommisso D. Martini ac existentibus etiam certis aliis fideicõmissis, et conuentionibus per alias diuersas personas suæ familiæ facti quas, et quæ dixit pluribus vidisse, et sibi vulgari sermone lecta respectiue fuisse, quod filię de eadem domo, & familia dotatę, & dotibus earum satisfacta non possint in bonis, & hæreditatibus dominorum de dicta domo succedere, nihilominus si aliquod ius forsã super dictis bonis quouis iure, competeret sibi illud renũciare intendit, modo infrascripto; in fauorem dicti domini Antonii. Qua propter sponte

sponte, etc. cum præsentia, consensu, verbo, et voluntate dicti curatoris, vt supra deputati, ac decreto, et auctoritate eisdē D. Iudicis, vt supra sedentis, confessa fuit et recognouit, se cōdecenter, et iuxta nobilitatem, et qualitatem suam esse dotatam, et de dote satisfactam a dicto D. Antonio in diuersis vicibus, et modis, prout de residuo dictæ dotis, et fructuū eius dotaliuum, ac etiam dotis, et fructuum præfatorum D. Olympiæ ipsius D. Hortensiæ sororis, constat vltimo instrumento, rogato sub die, etc. per D. N. etc. notarium, ac etiam se esse integre satisfactam de dote D. Lucretiæ, etc. eiusdictæq. D Olympiæ matris eæ de omni, et toto eo, quod occasione eiusdem dotis eadem D. Lucretia petere potuisset; et nunc, vel in futurū sui hæredes quouis modo petere possent de quibus propterea omnibus dotibus, iuribus dotalibus, et fructibus illarum dicta D. Hortensia, tam nomine suo proprio et priuato, quam vice, et nomine D. Pauli Emilij, et Marci Antonii eius nepotū filiorum, et hæredū dictę bo. me. d. Olympiæ promittens tamen citra personæ suæ et bonorum suorum obligationem respectiue supra, et infrascriptorum, factum suum proprium dumtaxat non cōcernentium, se facere, et curare, cum omni qua poterit diligentia, quod dicti d. Paulus Emilius, et Mar. Antonius fratres de Martinenghis ratificabūt præsens instrumentum, et quæcumque in eo contenta, concernentia factum eorum, et eorū successorum infra tres menses proxime futuros et quomodolibet dictorum nominum insolidum, se bene contentam vocauit, exceptioni, etc. renunciauit, quietauit, etc. eundem d. M. Antonium absentem, me notario, etc. stipulan. Vnde tam occasione receptionis dictarum omnium dotium, et iurium, ac fructuum dotalium, quam etiam pro conseruatione domus, et familiæ suæ, etiam si non obstarent fideicommissa, et conuentiones præfatæ, pro amore, et dilectione, quibus D. Hortensia prosequitur præfatum D. Antonium, et eius filios, de agnatione; et nobili familia de Columna, et vt bona in illa conseruentur, ac etiam tandem, quia sic sibi benefacere placuit et placet, eadem domina Hortensia quibus supra nominibus, et eorum quilibet insolidum, cum præsentia, et voluntatibus præfatis, renunciauit, cessit, & transtulit eidem D. Marco Antonio eiusque filiis hærediubs, & successoribus quibuscunque ac descendentibus vsque in infinitum absentibus, me eodem notario, & c vt supra stipulan. omne ius, omnéque actionem: tacitam, vel expressam, ipsi D. Hortensię, & bon. mem. D. Olympię, seu eius hæredibus, quouis modo, iure, titulo, & successione, & causa, forsan competentia super quibusuis bonis, tam feudalibus, quam burgensaticis, fideicommissariis emphyteoticariis, & alio quouis nomine nuncupatis, siue fuerint, & sint mobilia, vel stabilia, aut cuiuscunque alterius generis, autem supellectilium, & iocalium, ac ascendentium, & fratrum ipsius ita quod ipsa, & dicti eius nepotes, hæredes dictæ D. Olympię ex nunc imposterum nihil aliud occasione præfatorum petere possint. Immo ex nunc eadem D. Hortensia, quibus supra nominibus, & quolibet eorum insolidum firmis remanētibus præfatis, etiā quietauit eundem D. M. Antonium, de ipsius D. Hortensiæ, ac dictę bon. mem. D. Olympiæ legitimis, & legitimarum supplementi omnibusque, & singulis aliis, quæ tam ipsa D. Hortensia quam dictis eius nepotes vti hæredes dictæ bon. me. D. Olympiæ quomodolibet prætēdere possent ab ipso D. M. Antonio suisque præfatis, tam ex testamento, quā ab intestato, siue ex donationibus, tam inter viuos, quam causa mortis, ac vigore cuiusuis alterius contractos, siue testium depositione, ac alias quomodocunque, & qualitercūque eidem d. M. Antonio quietantiam generalem, & generalissimam fecit, & per aquilianam stipulationem præcedentem, & acceptilationem subsequentem. Reseruato tamen ipsis d. Hortensię Paulo Emilio, et d. M. Antonio annuo cēsu scutorū, etc. imposito, et vendito pro satisfactione residui dictarum dotium, et fructuum dotalium in eorum fauorē per dictum D. M. Antonium super tenuta nūcupata castel Mathia, pro pretio scutorū prout instrumento rogato per d. etc. sub die, etc. ac etiam reseruatis eisdem d. Hortensiæ, et nepotibus omnibus iuribus sibi competentibus virtute eiusdem Census instrumenti. Reseruataque etiam eidem d. Hortensię libera facultate, et potestate de omnibus suis bonis dotalibus, et etiam de illis quæ occasione dotis ma-

cernæ, sibi soluta fuerunt, nec non de qui buscunque aliis bonis, ad quæ sibi actio competat seu competere posset; exceptis tamen illis, vt supra renunciatis, & donatis vigore præsentis instrumenti eidem D. M. Antonio, disponendi, & faciendi, tam inter viuos, quam casu mortis, & alias quomodolibet ad eius libitum voluntatis. Et insuper si, & quatenus, opus sit, seu ad maiorem dicti D. Marci Antonii cautelam requiratur, eadem D. Hortensia nominibus, & cum præsentiis, & consensibus præfatis, tū ex causis supra narratis, tū etiā ex aliis animum suum ad supra, & infrascripta mouentibus, quæ hic pro expressis haberi voluit, donauit, & titulo donationis irreuocabilis, quæ dicitur inter viuos, liberaliter elargitur eidem D. M. Antonio absenti, me notario, &c. stipulan. omne, & quodcunque ius, & omnem actionem, sibi, & nepotibus suis præfatis vti hæredibus dictæ D. Olympiæ quo modolibet competen. super dictis bonis feudalibus, burgensanticis, ad habendum, &c. Ponens &c. Constituens &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c. Promittens insuper eadem D Hortensia quibus supra nominibus, & quolibet eorum insolidum, donationem huiusmodi, & contenta quæcunq. in præsenti instrumento semper & omni tempore habere rata grata, valida, & firma, ipsamque donationem non reuocare, nec reuocari facere, quauis causa, etiam ingratitudinis, vel alias quo modolibet in corpore iuris clausa, contraque præfata, vel præfatorum aliquod non dicere, facere, opponere, vel venire sub quouis colore, & prætextu, alias, &c. Et pro validitate præsentis donationis, & renunciationis, eadem D. Hortensia eisdem nominibus constituit, & fecit procuratorem irreuocabilem, etiam cum iuramento, quod tactis, &c. præstitit, D. N. absentem, tamquam præsentem, solum, & insolidum, ad ipsius D. Constituentis, & dictorum eius nepotum omnibus, & pro eis, donationem huiusmodi, & quæcunque contenta in instrumento, cuicunque Rom. Cur. Iudici, & Tribunali intimandum, insinuandum, & notificandum, illamque, & illa admitti, & in actis publicis mei notarii describi, & registrari petendum, & obtinendum, aliaque desuper necessaria, & opportuna petendum, & faciendum, cum facultatibus opportunis, & etiam potestate substituendi.

Et pro obseruatione omnium, & singulorum supradictorum, eadem D. Hortensia, cum dictis consensibus, decreto, & voluntatibus, obligauit nomine proprio, & particulari, ac pro suo interesse seipsam, suosq. hæredes, successores, & bona. nomine vero alieno promisit de rato, ea citra tamen aliquam suam obligationem, quoad dictarum ratificationem, tamen dictos D. Paulum Emilium M. Antoniū de Martinenghis, & eorum, & cuiuslibet eorum insolidum, hærede successores, & bona, &c. in ampliori forma Cameræ Apostolicæ cum clausulis consuetis, & ita tactis, &c. iurauit, & medio dicto iuramento, eadem D. Hortensia renunciauit executioni supradictorum omnium sic vt supra non gestorum, ac simultati contractus, necnon doli, mali, vis, metus fraudi, & quibuscumque exceptionibus, tam iuris, quam facti, si quibus forsan contra præmissa veniret, & vti posset. Nec non etiam ad certiorationem eiusdem D. Iudicis, eadem D. Hortensia, medio eidem iuramento, renunciauit pariter l. Iul. fund. dot. cæterisque legibus, legum auxiliis, statutis, vsibus, & consuetudinibus, in fauorē mulierum quomodolibet introductis, & denique petitur á dicto D. Iudice ab ipsa D. Hortensia, vt pro præmissorum omniū validitate, & maiori subsistentia, suum decretum, & auctoritatem, qua fungitur, desuper interponat. Et tunc idem D. Iudex, vt supra sedens, auditis præfatis omnibus, & singulis visoque bono animo eiusdem D. Hortensiæ, ac etiam quia dictus curator attestatus est, præfata non tendere in præiudicium dictæ D Hortensiæ, ipsumque desuper nullum habere interesse, causaque cognita, suam & sui officii qua fungitur auctoritatem pariter, & decretū desuper interponen. duxit & solemniter interposuit, & quantum sua ordinaria, & iudiciaria auctoritate suppleri potest, omnes defectus, tam iuris, quam facti, si qui in præmissis forsan interuenerint, suppleuit omni modo meliori. Super quibus &c.

Donatio iuris patronatus.

D. A. ad quem, vt asseruit ius patronatus, & præsentandi cappellanum ad cappellam sub inuocatione Sancti Andreæ in Ecclesia sanctæ Mariæ Ciuitatis Florentiæ cuius fructus redditus, & pro-

ven- is xxiv. duc.&c.auri de Camera secundum communē valorē, vt asseruit non excedunt dum illius pro tēpore vacatio cōtingit pleno iure dominii, vel quasi spectat, & pertinet asserens nō habere filios nec legitimos successores & nūc adeo grauis sit annis vt semper horam mortis attendat, nollens propterea. si ipsum intestatum decedere contigeret ius huiusmodi ad alios extraneos deuenire, habeatq. D.B. eius consanguineum cui ob plurima sibi impensa grata seruitia plurimū reperitur obnoxius, & quem summa prosequitur dilectione, spōte, &c. omni. &c. reseruato, tamen Sanctissimi D.N. Papæ, & sanctæ sedis Apostolicæ beneplacito quatenus opus sit, & non alias. &c. donauit irreuocabiliter, & inter viuos dicto D. B. præsenti, & acceptanti pro se. &c. dictum ius patronatus, & præsentandi. & ex causa huiusmodi donationis cessit eidem omnia iura, &c. ad habendum, &c. ponens &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c constituit, &c Hanc autem iuris patronatus, & præsentandi donationem fecit, videlicet D. A. eidem B. ex causis supradictis & quia dictus B est de domo, & familia ipsius donatoris, & vt propterea dictum ius a dicta familia, non abdicetur semper, & perpetuo si fieri possit remaneat in d. eius familia, & quia etiam sic sibi, &c. promittens huiusmodi donationem, & in ea contenta quemcumque, semper & perpetuo ratam, &c. ac ratam, grata, firma habere tenere, & obseruare, & nullo vnquam tempore quauis occasione, vel causa vitio ingratitudinis paupertatis, & inopiæ, vel etiam quouis alio casu quantumuis inopinato nō reuocare. reliqua extende prout in aliis donationibus singula singulis congrue referendo, & debite adaptando.

Donatio bonorum pro maritandis puellis.

D. Bernardinus Tosanus Balneoregiensis, considerans quod licet in eius ineunte adoloscientia ob rei familiaris angustiam propria industria victū quærere fere cogeretur. Tamen ad pręsens Dei Optimi Maximi, munere locuplex adeo factus, est quod commode ad victum necessaria parare potest. cogitans quoq. diuitiarum ab eo quæsitarum se non plenum, & absolutum dominum, sed dispensatorem esse; multasque puellas parentum inopia in matrimonium collocari non valente alienæ libidini cedere, & proprio corpore quęstum facere coactas esse, gratumq. Deo Opt Max. obsequium, operamque nauare illo, qui similium pauperum puellarum, pudoris, modestiæ, verecundiæ, & honestatis conseruationi studentes eas, in matrimonium collocari mediante dotali subsidio procurant. Idcirco volens Deo gratum, ac piū animum (vt decet) prestare, omnesq; suas in dotandis pauperibus puellis erogare sponte, &c. ac omni meliori modo, &c. infrascripta sua bona, quæ singulatim specificantur.

Donauit, & donationis irreuocabilis, quæ sit, & fieri dicitur inter viuos titulo, dedit, cessit, atque concessit, ac transtulit, & mandauit venerabili societati misericordiæ Balneoregii, cum sodalitati, & illius sodalibus, inter quos a prima sua ętate fuit cooptatus cessit super dictis bonis ex titulo, & causa donationis huiusmodi omnia iura, &c. ponens, &c. Ad habendum. &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. constituit, &c

Lege, & conditione in pręmissis adiecta, quod sodales statim, ac ipse D. Bernardus, & D. Semidea Turchia sua dilectissima Vxor, quos Deus omnipotēs diu columes seruet, esse desierint bona prędicta maius pretium offerenti venundare procurent, pretiumque exinde redigendum deinde in die obitus donatoris erogent in dotandis tot puellis ex magis egētibus dictæ Ciuitatis Balneoregii, quarum singulis scuta triginta tempore, & in actu desponsationis earum libere persoluantur Quæ puellę singulę singulam paruam facem ex alba cera confectam gestantes dicta die obitus donatoris processionabiliter binę binę ad ven. Ecclesiam Beatę Marię de Niue, vna cum dictę sodalitatis sodalibus incedere, inibique Missam deuote audire precesque Deo Opt. Max offerre, ac eum precari pro salute animarum ipsius donatoris, & suorum progenitorum, necnon D. Semideæ Turchiæ suę dilectissimę vxoris, ac bon. me. Lucæ genitoris de Turchis, ac Baptistę pariter de Turchis patrui dictæ D Semideę dictæ sodalitatis fundatorū. Quos sodales per viscera Christi rogauit, vt ipsius D. donatoris piam voluntatem exequi, vt dictum

ctum est non differerāt. Quod si sodales prędicti disposita exequētur, idē premiū a domino Deo nostro consequantur, & si executioni demādate neglexerint pœna ipsis a Deo tradendam existiment, & in euentum, quod confraternitas nō exequeretur voluntatem donatoris, tunc apponatur pœna deuolutionis ad alium pium locum arbitrio donatoris.

Puellæ autem est dictum dotale subsidium recipiendæ, & cooptandæ esse debeant bonæ conditionis, & formæ, & illis præferantur puello quouis modo attinētes coniugibus prædictis. Quibus puellis, & earum qualibet quandocumque ab hac vita migrantibus absq. filiis legitimis, & naturalibus, aut coniugales leges violantibus, & impudicam vitam ducentibus, earum dotes ad dictum sodalitatem toties, quoties euentum prædictum reuertantur erogādæ in dotandis aliis puellis, ordine & lege prædicta seruatis. Quas omnes puellas ad dictum dotale subsidiū pro tempore cooptatas enixe in domino rogauit, vt quotidie preces in honorem Beatæ Mariæ Virginis, quam in pręcipuo cultu, & veneratione habet, ac sancti Bonauenturæ sui Pręsidis, & custodis effundere, atque corona suffragium animæ ipsius donatoris fungi ne desinant. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c.

Et licet plures, & diuersas, tam inter viuos, quam ex causa mortis donationum formulas in hoc præsenti libro scribere curaui, tamen in facti contingentia aduertendum erit in hoc donationis articulo pro notarii, & aliorum ad eum recurrentium intelligentia, quod si donatarius erit spurius, ei non potest, neque per viā vltimæ voluntatis, neque per viā contractus, seu donatoris aliquid dari, vel relinqui seu donari, licet donatio facta filio naturali valeat, vt est text notab. & ibi Doct. in l. omnes. §. Lucius ff. de his quę in fraudem crēd. Donatio tamē facta filio spurio non valet, neque tenet, vt est tex. notab. in l. prima C. de natur. lib. quem ad hoc notant ibi Bart. Bald. & omnes, & est tex. in authen. & in corpore. vnde sumitur C de incest. nup. vbi Bart. dignanter dicit, quod filij spurij sunt indigni omne substātia adeo quod eis nihil potest donari, nec in testamento relinqui ab eorum patre, ita declarat text. in corpore. Vnde sumitur dicta authen. & gloss. ibi expresse dicit quod pater inter viuos nō potest donare filio spurio. Hinc dixit notab. Specul. in tit. de success. ab intest. in l. fin. versic. sed cum dicatur, quod sicut pater illicitus non potest filios exheredare, ita etiam nō potest eis donare, quia natus ex nefario coitu, seu incestuoso non est filius nominādus, nec alēdus. §. fin. in authen. quib mod. nat. effi. sui. Et ratio est, quia leges vitium paternum refrenandum esse existimarūt l. fin. C. de natu lib. immo nec tales inter se possunt vendere, quia præsumitur fraus & quod factum est non tenet, ita determinauit Specul. in d. §. fin. arg. l. dubiū ff. de leg. Immo fortius quod si pater alienaret tertio, talis spurius non potest emere ab eo, vt determinat Bar. in l. si is qui contra gloss in leg qui testa. ff. de prob. quia ex quo spurius reperitur possidere bona paterna pręsumitur fieri fraus legi l. 1. C. de nat. lib. & maxime quando dictus spurius incōtinenti emeret, secundum veras, & cōmunes conclusiones traditas per doct. in d. l. si is qui. Quæ omnia non ita procedunt in filio naturali, vt dixi ad hoc tamen, vt quis dicatur naturalis hæc tria copulatiua requiruntur. Primo quod si natus ex tali muliere cū qua possit esse matrimonium. Secūdo quod sit vnica. Tertio quod sit in domo retēta in schemate cōcubinę more vxoris. §. si quis autem defunctus in authen. quib. mod. nat. effi. sui, cap. solet 23. quęst. & cap. is qui non habet vxore, & cap. sequen. 34. dist.

De adoptionis, arrogationis, legitimationis, manumissionis, & emancipationis formulis. Cap. X.

Adoptio filii cum decreto Iudicis.

COram magnifico D. M. Iudice, in loco infrascripto super quadam sede lignea, per eum, quoad infrascriptum actum peragendum, pro suis idoneo loco, & tribunali electa, & deputata, pro tribunali iudicialiter sedente N. exposuit, & dixit se esse (sicut Deo placuit) orbatum, & carere filiis, qui secundum ius naturæ in bonis suis succedere habeant: cupiatque indemnitati suæ prouidere, & super præmissis caute tractare & agere; tandem diutius per eum hoc considerato, modum infrascriptum tene-

re, & facere, latius sibi esset iudicauit. Videlicet in adoptionem alicuius in filium cum adoptio secundum ius ciuile, legatis si actio ad solatium eorum, qui liberos non habent, fere naturam imitans. Et propterea requisiuit D. N. eius germanum fratrem patrem N. eius filii naturalis tantum, vt vellet dictum eius filium naturalem, quem semper amore, dilectione, & beneuolentia, ob eius bonam indolem reuerentiam, & obedientiam, quibus semper in ipsum Nicolaum vsus fuit, & de præsenti vtitur, prosequutus fuit, & prosequitur in eius filium adoptiuum cóncedere vellet: ad quod faciendum semper promptum, & paratum se esse obtulit, & offert etiam, in maiori ipsi complacere sententiam suam, & voluntatem sequi. Ideo cum auctoritate dicti D. Iudicis, vt supra pro tribunali seden stante, vt asseruit voluntate, & consensu dicti N. patris super adoptione huiusmodi facien. spõte, &c. omnibus, &c. dictum D. N. ibidem præsentem, & acceptantem, ac præmissa quoad consensum, & volũtatem dicti eius patris, veram esse asserentes, & attestantis, in filium adoptauit, & adoptat. ipsumque in, & tanquam filium adoptiuum, ac pro filio adoptiuo suscepit, & acceptauit ac suscipit, & acceptat cum plena, ampla, libera, & omnimoda potestate, & facultate etiam succeden. in bonis suis quibuscumque præsentibus, & futuris ex testamento, & sine; ac si esset filius suus legitimus, & naturalis, ex legitimo matrimonio natus, de iure succedere posset, & deberet, eumque aliis etiam facultatibus, & auctoritatibus, similibus filiis adoptiuis dari, & concedi secundum leges ciuiles, aut alias solitis, & consuetis, promittens idem D. Nicolaus præmissa omnia, & singula semper, & omni tempore, rata, grata, valida, & firma habere, tenere, complere, & inuiolabiliter obseruare; alias teneri voluit ad omnia damna, &c. Et ita iurauit, &c. Super quibus quidem præmissis omnibus, & singulis, tamquam rite, & legitime gestis, idem Nicolaus petiit, per dictum Iudicem, vt supra pro tribunali sedentem, auctoritatem suam Iudiciariam, seu magistratus, quibus in hac parte fungitur, pariter, & decretum interponi, & omnes defectus suppleri. Qui quidem D. Iudex, vt supra sedens, &c.

Adoptio filia.

CORam Magnifico D. N. primo Collaterali Curiæ Capitolii in Vrbe, &c. Constitutus D. Io. Baptista ciuis Romanus, & A. eius vxor exposuerunt eidem D. Iudici, eos esse solatio filiorum destitutos & prole omnino carere; sed tantum Cleopatram filiam D. E. educatam per ipsos coniuges, & penes eos ab incunabulis, vsq. nunc, quæ est ætatis 12. annorum in circa ad instantiam dictæ matris naturalis, pro filia eorum habere, tenere, & reputare moti igitur ipsi coniuges amore, & dilectione paternis, quibus prosequũtur dictam Cleopatram, & quibus versa vice dicta Cleopatra gerit erga ipsos alienos; quod semper vocauit, & adhuc etiam vocat parentes, quasi aliter non agnoscens: dictam D. Isabellam eius matrem naturalem pro sua matre, quia apud illam educata non fuit, sed penes ipsam rarissime visa fuit, per eadem intendunt eam ipsi coniuges adoptare, & filiam eorum adoptiuam, & si fieri posset, etiam legitimam, & naturalem recipere, tractare, & reputare, & si ad actum ipsius adoptionis, ad solatium eorum, qui filios non habent, & iure inuentum, deuenire. Idcirco hac die coram pręfato d. Iudice ordinario personaliter constituti ipsi coniuges, & dd. Cleopatra, et Isabella eius mater naturalis sponte, etc. omnibus, &c. dictam Cleopatram præsentem, et acceptantem, et esse volentem, cum pręsentia, et expresso consensu dictæ d. Isabellæ ipsi dd. Ioan. Baptista, & Amia vxor in filiam eorum primi gradus legitimam adoptauerunt, et acceptauerunt, suscipientes ibidem eandem D. Cleopatram præsentem, et consentientẽ et pariter ipsa d. Cleopatra ipsos coniuges per vnum, et naturalem amplexum cum brachiis insigniũ verę, puræ, et naturalis filiationis respectiue singula singulis congrue referendo et sic de cætero ipsa D. Cleopatra pro filia dictorum coniugum, et ipsi coniuges pro parentibus dictę Cleopatræ habeantur, censeantur, tractẽtur, et reputẽtur, promittunt propterea ipsi coniuges dictæ D Isabellæ, et Cleopatræ præsentibus, et acceptan. habere, et sufferre, totum pondus, et coram dictę D. Cleopatræ prout decet habere probos parentes, erga suos filios, et non secus, ac si

ac si esset ab eis genita, & pro tali eam acceptarunt, & reputarunt, per praeteritum, & tanto fortius acceptant, & reputant de praesenti, & sunt recepturi, & tractaturi in futurum. Et huiusmodi adoptionem semper, & perpetuo habere ratam, gratam, & firmam, attendereque, comple.e, & inuiolabiliter obseruare: in nulloque contrafacere, alias, &c. & praefatus dominus iudex, vt supra pro tribunali sedens, desuper requisitus, tam pro parte dictorum coniugum, quam dictae D. Cleopatrae, & Isabellae, auditis, & intellectis praemissis, & ad plenum cognitis omnibus, & singulis superius, coram eo deductis, narratis, & allegatis, praefatam adoptionem, & actum legitimum, ac omnia, & singula alia praefata approbauit, laudauit, & confirmauit, & suum desuper decretum, & auctoritatem, qua fungitur, interposuit: supplens omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui interuenerint in praemissis, quantum sua ordinaria auctoritate suppleri potest. Pro quibus omnibus, & singulis ita inuiolabiliter obseruandis, & non retractan. dictus Io. Baptista, & vxor, ac D. Isabella obligarunt sese, & eorum respectiue haeredes, successores, & bona, &c. in ampliori forma Camerae Apostolicae, cum clausulis consuetis: Iurarunt tactis, &c. & medio dicto iuramento dictae mulieres renuntiarunt quibuscumque nullitatibus, & inualiditatibus, si quae interuenerint in praemissis, siue ex forma iuris, siue statutorum, & nonarum reformationum Almae Vrbis, seu consuetudinis, etiam in solemnitatibus requisitae, seruatae, non extiterint, caeterisque aliis, &c. super quibus, &c.

Aliud arrogationis Instrumentum, magis extensum.

IN Dei nomine, &c. Coram Ill. & eximio, &c. ac in mei notarii, &c. dom. Titius Seii, qui exhibuit, & praesentauit dicto D. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti, quandam supplicationem Sanctissimo D. N. Papae porrectam, & manu eiusdem Sanctissimi Domini nostri Papae signatam, qua datur facultas eidem Titio sibi arragandi in filium Io. q. Martini pupillu, recepta ac eodem Titio idonea cautione, de bonis ipsius Ioannis pupilli restituedis personis, ad quas de iure ante arrogationem hanc spectabant, si in paterna arrogatione decesserit. Sub datum Romae apud Sanctum Petrum Anno, &c. quam mihi notario, &c. Idem D. Iudex, ea prius perlecta, diligenter inspecta, tradidit, & consignauit ad effectum illam inserendi, & in praesenti arrogationis instrumento registrandi, prout per me notarium registrari iussit tenoris, &c. Beatissime Pater, &c. Cuius quidem supplicationis vigore, idem D. Iudex illi vt tenetur parendo, praesentibus, & astantibus ibidem supradictis Titio petente, & volente arrogare ipsum Ioannem, & Ioanne respondente, & volente arrogari a dicto Titio: interogauit praedictum Titium, Ioannem, primo scilicet si sponte ipse Titius volebat arroga e dictum Ioannem, & respondit, quod sic, & interrogauit ipsum Ioannem, si volebat arrogari a dicto Titio, & similiter respondit quod sic. Qui quidem Titius coram eodem D. Iudice, &c. vigore dictae supplicationis, & auctoritatis Apostolicae, recepit supradictum Ioannem in filium arrog atum, ac in eius paternam potestatem, filiationem, & familiam eundem Io. paterno suscepit affectu, cum omnibus bonis, & iuribus suis vniuersis. Et dictus Ioannes arrogationi paternae ipsius Titii, vt supra voluntarie se submisit, qui Titius promisit eidem Ioanni, mihique notario tamquam personae publicae praesenti, & illius nomine recipienti, & stipulanti, omnia bona, quae nunc habet restituere integra, arrogatione praedicta soluta, seu finita illis, ad quos ante arrogationem praedictam erant peruentura: pro qu bus bonis restituendis ibidem praesens D. N. qui sciens, &c. sed sponte, &c. pro dicto Titio Arrogatore ad fauorem personarum ad quas bona supradicta ante arrogationem praedictam erant pe uenture, scilicet si arrogatus in suo statu permansisset, accessit, & promisit vti principalis, principaliter, & insolidum, quem N. idem dominus Titius indemnem penitus, & sine damno releuare promisit, itaquod, &c. alias, &c. Super quibus omnibus ibidem dominus iudex, vt supra pro tribunali sedens, tam vigore suae ordinariae facultatis, quam etiam potestatis delegatae ex dicto rescripto Apostolico sibi concessae, & sibi com-

missæ suam, & dictæ suæ curiæ auctoritatem pariter, & decretum interposuit, suppletis, &c. Super quibus, &c. actum, &c. præsentibus testibus, &c.

Et licet circa hunc arrogationis articulum aliquid superius in primo libro dictum: explicatumque fuerit, tamen pro clariori notariorum intellectu, & vt ipsi magis tuti reddatur ad illius explicationem, hæc etiam pauca infrascripta illi addere visum est. Scilicet quod hi qui arrogantur sui iuris sis, vt instit. de adop. in princ quodque maiores annorum sint septem, vt per Azzo. D. de adeo §. item in arrogatione. Arrogator vero grauis anni sit LX ff. de adop. l si pater §. in arrogatione, nisi propter infirmitatem generare non valeret, vel nisi esset coniuncta persona illa, quam vult arrogare. vel in d. §. in arrogat. an supradicta satisdatio de bonis restituendis necessaria sit? dicendum erit quod sic, vt Instit. de adop. §. cum autem impubes ff. eo. l. non aliter, & C. eodem tit l. impuberé. Quæ satisdatio durat quousque arrogatus perueniat ad paupertatem, vt ff. de adop. l. hæc autem, & instit. eo tit. § cum auté, & licet quamplura alia de hac arrogationis materia dici posse videantur, tamen pro notariorum instructione hæc tantum dicta sufficiant.

Legitimatio.

NIcolaus scutifer Apostolicus, vniuersis, & singulis præsens legitimationis instrumentum visuris, lecturis pariter, & audituris, salutem in Domino. Noueritis quod fel. re. Leo Papa X de Reuerendissimorum DD. Cardinalium suorũ consilio pariter, & assensu, ex certa sua scientia, & Apostolicę suæ potestatis plenitudine, ad Sedis Apostolicæ decu. inter alia erex Collegium perpetuum virorũ 14, Scutiferorum Apostolicorum quo ipso, quoad scutiferatus huiusmodi officia admissi fuerunt, inter alia in aula Lateranen. comites creauit, cum potesta e extra Vrbem, in qua Romanus Pontifex cũ sua curia pro tempore resederit, inter alia cum spuriis, bastardis, mascribus, & aliis ex quouis illicito, damnato coitu procreatis, vt in parentum, & aliorum bonis, tam ex testamento, quam ab intestato succedere, & quoscumque actus legitimos exercere, & ad quouis honores, dignitatis, & officia publica, & priuata assumi, illaque agere in omnibus, & per omnia, ac si essent de legitimo matrimonio procreati, libere, & licite valeant disponendi a quibusuis statutis, & ordinationibus in contrariũ pro tempore editis etiã iuramento, & confirmatione Apostolica, & quauis firmitate alia roboratis, quoties eis placuerit (prout in literis Apostolicis sub datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, &c. 14. Calendis Augusti Pontificatus sui anno primo, latius continetur.) Nouerint etiam, quod postmodum Nos per fe. re. Clementem Papam VII. dicto Collegio scutiferorum Apostolicorum fauorabiliter aggregari fuimus, cum facultate gauden. & potien. omnibus aliis gratiis, priuilegiis, indultis, potestatibus, quibus cęteri illius Collegii homines, ex institutione dicti Collegii & alias de iure, & consuetudine potiuntur, & gaudent, ac potiri, & gaudere consueuerunt, prout in suppositum de super signata, sub Datum Romæ apud sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1531. quinto idus Decẽbris Pontificatus sui anno nono. Subsequenter pro parte pueri summæ spei, indolis optimæ, N. filii naturalis N. & N. matris, fuimus debita cum instantia requisiti, vt si quem defectum natalium patitur genitus ex soluto, & soluta, vt eo defectu nõ obstan. in parentũ, & aliorum bonis tam ex testamento quam ab intestato succedere, & quoscũque actus legitimos exercere, & ad quosuis honores, dignitates, & officia publica & priuata assumi, illaq. gerere & exercere in omnibus, & per omnia ac si esset de legitimo matrimonio procreatus, liberè, & licitè valeant disponere, quibusuis statutis, ordinationibus in contrarium pro tempore editis, etiam iuremento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, derogare auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte dignaremur. Et quia defectus, quem dictus A. patitur, suæ culpæ ascribi non potest, & sicut ex fide dignorum relatione accepimus, & ipsi vidimus & quæ de se dat indolis spe nimia, quæ puerum decent ingenium, & inde sperari potest vir proditate compescimus, vt sancta Mater Ecclesia, cuius auctoritate fungimur, nemini ad se recurrenti claudit gremium gratiarum, dignari, immo iustum

ſtum putantes, ad illius intimatio em, Nos dicto N. exhibere benignos, cũ eodem N. vt in parentum, & aliorum bonis, tã ex teſtamento, quam ab inteſtato ſuccedere.& quoſcumq. actus legitimos exercere, & ad quoſuis honores, dignitates & officia pręfata, & priuata aſſumi illaq. gerere in omnibus ac per omnia, ac ſi de legitimo eſſet matrimonio procreatus, liberè, & licitè valeant dicti noſtri officii auctoritate diſpenſandum duximus, prout diſpenſamus per præſentes conſtitutionibus, & ordination. in contrarium facien. etiam iuramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate aliaroboratis, nõ obſtan. quibuſcunq. Quibus omnibus, & ſingulis auctoritate præfata derogamus. In quorum, &c.

Manumiſſio.

B Dominus, & Patronus C. alias B. nuncupatę de Africa ſuę ſeruæ, ſeu mancipii, quã annis retro elapſis aſſeruit, emiſſe Neapo. per manus D, M. certo conuento, & diffinito pretio; quod fuit pro eo manualiter exburſatum, & ſolutum venditori, prout aſſeruit conſtare inſtrumento, &c. ad quod, & quæ ſerua, ſeu mancipium tempore dictæ emptionis vocabatur, vt dixit B. de Affrica, quę deinceps, & ſucceſſiuis temporibus, adhuc in ſeruitute exiſtens, ad veram, & Catholicam Christi fidem fuit conuerſa, & ſecundum ritum S.R.E. in ſacro fonte Baptiſmatis extitit baptizata, & ſic non vocatur in Chriſti fidem C. & proinde aſſeruit, eam à dicto tempore baptiſmatis citra, pro libera, & franca habuiſſe, & reputaſſe, ac tractaſſe. Conſiderãs indecorum eſſe, & Chriſtiano nomini non conuenire, & potiſſimum apud Chriſtianos, habere mancipium Chriſtianum. Et nihilominus quia de ipſa expreſſa datione libertatis, & affrancatione non conſtat, & ne propterea ipſi D. hoc poſſit quomodolibet ſtare, ſed clare pateat, & profiteri poſſit ſe Chriſtianam, & liberam. ſponte, &c. hac præſenti die, &c. præſente eadem D. tenore pręſentis inſtrumenti, perpetuo valituri, pronunciauit, & declarauit eandẽ liberã, & francã, & penitus ab ipſius B. domini o, poteſtate, & iure patronatus. liberatã, & in ſuo libero arbitrio poſitam, & manumiſſam. Dans & tradens ideo atq. cõced. eidem C. præſenti, & vt apparuit intelligenti, pro ſe, & ſuis deſcen. vniuerſis, libertatem purã, & liberã, ſecundum vſum, & conſuetudinẽ Ciuitatis Romanæ, liberas, omnino, & eximens dimittẽs, & releuans ipſam & deſcenden. ſuos quoſcunq. à ſua poteſtate, manus, nexibus, & domino, ac ab omni conditione ſeruiture, & grauamine operis, & operarum quarumcunque impoſitione, nunc, & in perpetuum, & ab omni iure ſui patronatus, & reuocationem in ſua ſeruitute, quacumque ex cauſa. Et remiſit eidem C. præſenti, pro ſe filiis & ſucceſſoribus ſuis, omne ius patronatus ipſius, & reſtituit ipſam, & ſuos deſcenden. quoſcunque natalibus antiquis, & iure ingenuitatis primæua, ac iuri naturali primęuo; ſecundum quod omnes homines liberi naſcebantur nec erat manumiſſio introducta, cumtunc ſeruitus eſſet incognita. Et vult eã non teneri reddere rationem de his, quæ in ſeruitute, & tempore ſeruitutis geſſit, etiam ſi illa connexa eſſent illis, quæ gereret in libertate. Deditq. & tribuit eidem C. præſenti pro ſe, & ſucceſſoribus ſuis puram, & meram libertatem, & generalem adminiſtrationem rerum ſuarum. Itaquod ſine obſtaculo ſeruitutis, & manumiſſionis, vel aliæ conditionis, poſſit, & valeat ipſa C. manumiſſa emere, vendere, contrahere, teſtari, & omnia alia, & ſingula facere libere, & exercere, quę quilibet Ingenuus Ciuis Ro. liber homo, pater familias, & ſui iuris facere poſſet. Quam manumiſſionem libertatis donationem, et omnia, & ſingula in præſenti inſtrumento contẽta, promiſit dictus B. perpetuo attendere, &c. alias teneri voluit eidem C. & ſuis, &c. ad omnia damna, &c. Pro quibus, &c.

Emancipatio.

CVm naturalis affectio cupiat, et carnalis ſtimulus propulſet, vt habeat homo ſuæ libertatis initium, quod natura cuiq. tribui, & quiſq. obtentum validum retinere affectet, dum quis à primæuo naturæ beneficio, reputat ſe dotatũ, ad eiuſdem iuris primæuum ſtatum, & libertatis honorem, feſtinat ſe redire, et in tantum quod nec paterna poteſtas, quæ interdum in impietate conſiſtit, nec dominicalis coertio, quæ in leuis et ſana caſtigatione probatur, in filialem, ſeu ſeruilem ſubiectionem poteſt aliquo amore, ſeu inſtin-

ctu naturalis vinculis operari, quod dũ filius, vel seruus iugo, & onere alicuius seruitutis reputat se astrictum, statim naturaliter primæuo libertati iure attento, seipsum disperat, & contemnit, dũ illo s... carcere præsentis. Cumq. ex vtroq. iure tã canonico, quam ciuili sit introductũ quod filii ex iustis nuptiis progeniti paternæ subiiciantur potestati & per quoddam ius sit cautum, quod per quendam emancipationis modum valeant ipsi filii ab eisdem potestati paternæ nexibus liberari.

Hinc igitur est, & fuit, quod hodie hac præsenti die N. anno N. &c. coram R. D. S.I.V.D.R.P.A.C. Apostolicæ locumtenente in domo suæ solitæ residentię super quadam sede lignea pro tribunali sedente: in meiq. notarii publici testiumque præsentia præsentes, & personaliter constituti A & B. pater & filius & dixerunt, exposuerunt, quod dictus B. vult, & desiderat a dicto A. patre suo emancipari, & ipse A. vult, & intendit eodem filium suum emancipare; & a suis paternis nexibus liberare. Et propterea ea, qua decuit reuerentia postularunt dicti pater, & filius per præfatũ R.D. Locumtenentem decerni, & declarari huiusmodi emancipationem posse & debere fieri, ipsamq auctoritate, & decreto eius curiæ roborari, & confirmari Et dictus R.D. Locumtenens vt supra, sedens, audita postulatione præfata, & eidem tamquam iuri, & rationi consonæ, annuen, attendensq. quod dictus B. filius est sufficientis ætatis, sapiens vtique, & discretus ad seipsum regendum, & gubernandum: prout ex relatione nonnullorum fide dignorum, plenam, & sufficientem habuit informationem, declarauit præfatam emencipationem posse, & debere fieri, et ipsam auctoritatem ex decreto suo, et dictæ Curiæ causarum Cam. Apostolicæ roborari, et confirmari decreuit. Quibus ita peractis ibidem, et incontinenti coram præfato R.P.D. Locumtenente, vt supra, adhuc pro tribunali seden. eisdemque testibus infrascriptis præfatus A. dictum B. filium, suum, ante ipsum genibus flexis existentem, et suas manus complexas, siue iunctas inter manus ipsius A patris sui tenentem, et humiliter petentem, et requirentem, emancipauit, dimisit et a suis manibus, et potestate relaxauit et per emancipationis beneficium fecit, et constituit liberum, sui iuris, et a sua paterna potestate penitus liberauit; dans, et concedens eidem virtute præsentis emancipationis, plenam, liberam, et legitimam potestatem, licentiam, et auctoritatem de inceps contrahendi, emendi, vendendi, et quoscũque alios licitos contractus inien. di, faciendi, et contrahendi, in quocumque iudicio, tam in agendo, quam defenden. et extra iudicium, standi, exprimendi, procuratores constituendi, testamentum seu testamenta, et alias quascumque vltimas voluntates faciendi, disponendi, et ordinandi, et omnes, et singulos alios actus siue contractus, et quæcumque negotia, in iudicio, et extra peragendi, faciendi, & pertractandi, & exercendi, quos, & quæ quisque paterfamilias, & homo sui iuris existens, facere potest, & debet. Et insuper idem A in præmium, & pro auxilio dictæ emancipationis, dicto suo filio præsente, & gratias referenti, dare, & realiter, & cum effectu tradere, & consignare promisit scuta mille de iul. x. pro scuto, partim in numerata pecunia, partimq. in tot mercimoniis, siue tantis vinis Græcis in Ripa Vrbis existen. & partim nominibus debitorum, & licite, disponere & se exercere. Successionem nihilominus ab intestato, dicto B suo filio emancipato in posterum reseruato, & præfata omnia, & singula attendere, & inuiolabiliter obseruare promisit. Et pro præmissis omnibus, &c. obligauit in forma Cameræ, &c. Super quibus quidem emancipatione, et omnibus, et singulis aliis præmissis, tamquam rite, &c. decretum iudicis, etc. Et de, & super quibus, etc. actum, etc. præsentibus, etc.

Emancipatio cum decreto Iudicis.

Coram magnifico D.N.I.V.D. et Reuerendissimi D. N. Almæ Vrbis, et eius districtus generalis Gubernatoris, et iudicis ordinarii in ciuilibus causis Locumtenente in loco infrascripto, quam pro suo loco iuridico per acta infradicen. deputauit, super sedili ligneo pro tribunali sedente, et a me notario publico, et testibus infrascriptis, personaliter constitutus.

Sebastianus filius Iacobi Cota sponte, &c atque cum omni debita reuerentia petiit a dicto Iacobo suo patre, ibidem ante præsentiam dicti domini Iudicis existente

te,& hæc intelligente se emancipari,& a sua manu,& sacris suæ paternæ potestatis nexibus liberari eximi,& absolui,etiã omni meliori modo,&c. dictusq. Iacobus pater petitioni dicti sui filii,tãquam iuste fauens, dictum Sebastianum suum filiũ petentem,& vt supra postulan. emancipauit,& a sua manu, & sacris suæ paternæ potestatis nexibus liberauit, ac penitus, omnino exemit,& absoluit. Ita quod ab hac hora imposterum dictus Sebastianus suus filius possit,& valeat testari, iudicio interesse, vendere contrahere,& pacisci, ac se suaq. bona obligare,& omnia,& singula alia facere,gerere,&exercere,procurare,& tractare,quę quelibet liber homo pater familias,& sui iuris facere, & exercere potest. Quibus omnibus, & singulis supradictis tamquam rite, & recte factis tam dictus Iacobus pater quam præfatus Sebastianus filius,petierunt a dicto D. iudice,vt suam in præfatis auctoritatem iudiciariam, & decretum interponeret, & omni modo meliori. Qui D. Iudex visis, & auditis præfatis, atque illis assentiens, suam iudiciariam,atque officii qua fungitur auctoritatem,& decretum interposuit causa cognita,& ex certa sciẽtia:supplens omnes,& singulos tam iuris,quam facti defectus; si qui forsan in præmissis peragen. quomodolibet interuenerint etiam omni meliori modo,&c. super quibus,&c. præsentibus quatuor testibus.

Alia emancipatio simplex.

D. N. asserens inter cæteros, suos filios habere N. suum filium primogenitum in ætate 25. annorum, vel circa constitutum,natũ ex eo, & honesta muliere D.N. eius coniuge in negociis,& diuersis mercaturis gerẽdis,curan.& exercen. iuxta suæ ætatis portionem satis instructum, & informatum. idoneum, sufficientem,aptum,& modestum, & sapientem ad seipsum regendum, & gubernandũ per Dei gratiã,& deuẽtũ esse ad eius notitiam, quod ab aliquibus nõ dubitatur, eum tamquam filium familias & sub paterna potestate constitutum,nõ habere liberam exercendi gubernan.& administran negocia,& mercaturas. aliaq. sua negocia auctoritatem. Ad tollendum igitur omne dubium,ad omnem alium bonum finem,& effectum, ac etiã et dictus eius filius in rebus agendis callidior,& in aliis suis negociis sibi beneuisis, reddatur alacrior, sine vlla paternæ potestatis hæsitatione, & impedimento præcipue cum a dicto suo filio super hoc fuerit requisitus, & flagitatus pluries vt asseruit, & propterea vt ad eius potestate, & nexibus liberetur spõte,&c dictũ N huius filiũ absentẽ &c & id ab eo sibi fieri petentẽ,requirentẽ,& instan. vt ipse pater dixit,emãcipauit,& emancipat, dimisit, & dimittit,& a suis manibus, & potestate relaxauit,& relaxat,& per emancipationis beneficium facit & facit,ac constituit liberum,sui iuris,& a sua propria potestate penitus liberauit,& liberat; dans, & concedens etiam absenti, vt præsenti,me notario,&c. stipulan. &c. virtute præsentis emancipationis plenam,& liberã,& legitimam potestatem,licenitam,& auctoritatem deinceps contrahendi, emendiq́, vendendi, alios quoscũque licitos cõtractus iniendi,faciẽdi,& cõtrahendi,in quocumque iudicio, tam agen quam defenden. & extra iudicium standi,& experien. procuratores constituen. testan. seu testamenta. & alias quacumque vltimas voluntates facien. disponen. & ordinan. & omnes,& singulos alios actus seu contractus,& quacumque negocia in iudicio,& extra peragen. facien. & exercen. quos,& quæ quisque paterfamilias,&c homo sui iuris existens facere potest & debet. Super quibus,&c.

De processibus diuersarum prouisionum Apostolicarum. Cap. XI.

Processus prouisionis.

REuerẽdo in Christo Patri,& Domino Dei,& Apostolicæ Sedis gratia, Episcopo N. eiusq. in spiritualibus,& temporalibus Vicario, seu officiali generali [*Et si in Bulla adfuerit clausula*,seu si venerabili fratri Episcopo,& dilectis filiis Capitulo. &c. *addendum erit*] Necnon venerabilibus,& circũspectis viris dominis Capitulo, & Canonicis Ecclesiæ N. omnibusque aliis,& singulis, quorum interest, intererit, aut interesse, quos infrascriptum tangit negocium, aut tangere poterit quomodolibet in futurũ, quibuscunque nominibus censeantur, aut quacũque, præfulgeant dignitate BARTHOLOMEVS

LOMAEVS Ferratinus eadem gratia Episcopo Amerin. iudex & executor ad infrascripta vna cũ nonnullis aliis nostris in hac parte collegis a sede Apostolica specialiter deputatus, salutẽ in Domino & nostris & huiusmodi, imo verius Apostolicis firmiter obedire mandatis. Literas Sanctissimi in Christi Patris, & domini Nostri Domini Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui . eius veris bullis plumbeis, vnam videlicet gratiosam, cũ filis sericeis rubei, croceiq. colorum alteram vero executorialem, cũ cordula canapo. [*Si tamen esset vna Bulla gratiose expediat per Cameram Apostolicam, vel per viam secretam cum clausula executoriali quæ incipit.* Quo circa , *oportet dicere*] eius vera bulla plumbea cum filis sericeis, rubei croceique colorum, more Romanæ Curiæ impenden. sanas siquidẽ & integras, non vitiatas, non cancellatas, neque in aliqua sui parte suspectas , sed omni prorsus vitio, & suspicione carẽtes, vt in eis prima facie apparebat nobis [*si principalis fuerit absens dicatur*] pro parte venerabilis viri domini N. rectoris parochialis Ecclesiæ S. N N dioec. &c. principalis in subinsertis litteris Apostolicis principaliter nominati: [*Si vero ipse principlis fuerit absens dicatur*] per venerabilem virum, &c. nominatum coram Archiuii Rom. Curiæ scriptore, & testibus infrascriptis præsentata. Nos cum ea qua decuit reuerẽtis precipisse noueritis [*huiusmodi sub tenore* CLEMENS, &c *obseruantur literæ Apostolicæ, & eius descriptis subiunge*] post quarum quidem literarum Apostolicarũ prӕsentationem & receptionem nobis, & per nos et præmittitur, factas fuimus pro parte dicti D N. principalis, *aut si sit præsens*, per dictum D. N. principalem , in præinsertis literis Apostolicis principaliter nominat: debita cum instantia requisiti quatenus ad executionem dictarum literarũ Apostolicarum, & contentorum in eisdem procedere dignaremur: iuxta traditam, seu directam per eas a sede Apostolica nobis formam. Nos igitur Bartholomæus Episcopus, iudex, & executor præfatus attendentes requisitionem huiusmodi fore iustam, & ratione consonam , volentesq. mandatum Apostolicarum nobis in hac parte directum reuerenter exequi, vt tenemur. Idcirco auctoritate Apostolica nobis cõmissa, & qua fungimur in hac parte, eundem D. N. principalem in, & ad corporalem possessionem parochialis Ecclesiæ S N. dioeces. & capsa D. N per præfatum D. nostrum papam collatæ, & annexae iuriumq. pertinentiarum suarum quorumcumque posuimus & induximus, ponimusque , inducimus ac inuestimus præsentium per tenorem QVÆ OMNIA , & singula , necnon præfatas litteras apostolicas, huncq. nostrum processum, ac omnia, & singula in eis contenta vobis omnibus , & singulis supradictis communiter, vel diuisim , ac vestrum cuilibet intimamus insinuamus, & notificamus , ac ad vestram , & cuiuslibet vestrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præsentes. Vosque nihilominus, & vestrum quemlibet primo, secundo, tertio, & peremptorie, cõmuniter, vel diuisim, ac vobis, & vestrum cuilibet insolidum in virtute sanctę obedientiæ, & sub infrascriptis sententiarũ pœnis districte praecipiendo mandamus, quatenus infra sex dierum spatium post præsentationem, seu notificationem præsẽtium , & requisitionem vobis, seu cuilibet vestrum pro parte dicti domini N. principalis vigore præsentiũ desuper factas immediate sequentes, quorum sex dierum duos pro primo , duos pro secundo, & reliquos duos dies vobis omnibus, & singulis pro tertio , & peremptorio termino , ac monitione canonica assignamus eundem dominum N. principalem , vel procuratorem, seu eius nomine in corporalem , realem , & actualem possessionem parochialis Ecclesiae, ac annexorum iuriumque, & pertinentiarum præfatorum auctoritate Apostolica ponatis, & inducatis , ponique , & induci faciatis: ac inductum defendatis amoto exinde quolibet illicito detentore , quem in quantum possumus, amouemus , & amotum denunciamus . sibique de parochalis Ecclesię , & annexorum eorundem fructibus, redditibus, prouẽtibus, iuribus , obuentionibus, & emolumentis vniuersis, faciatis plenarię, & integre responderi QVOD SI FORTE præmissa omnia & singula non adimpleueritis, seu distuleritis contumaciter adimplere, mandatisque, & monitionibus nostris, immo verius Apostolicis non potueritis realiter, & cum effectu Nos in vos

vos omnes, & singulos supradictos, qui culpabiles fueritis in præmissis, & generaliter in contradictores quolibet, & rebelles, ac impedientes ipsum D.N. principalem, vel procuratorem præfatum super præmissis in aliquo, aut ipsum impedientibus dante auxilium consilium, vel fauoré publice, vel occulte, directe, aut indirecte, quouis quæsito colore, vel ingenio. cuiuscumque dignitatis status gradus, ordinis, vel conditionis existant ex nũc prout ex tunc, & e contra, prędicte sex dierum canonica monitione præmissa. In Capitula vero, Cõuentu, & Collegia, quorumcumque in his forsan delinquentiũ & rebellium ecclesias, monasteria & cappellas, interdicti Ecclesiæ sententias ferimus in his scriptis, etiam promulgamus. Vobis Reuerendo in Christo patri Domino Episcopo N. pręfato dumtaxat excepto, cui ob reuerentiam vestræ pontificalis dignitatis, deferimus in hac parte; si tamẽ contra præmissa vel eorũ aliquod feceritis si fieri mandaueritis, per vos, submissam personam, publice, vel occulte, directe, aut indirecte, quouis sito colore, seu ingenio, ex nunc, prout ex tunc, & e conuerso, præfata sex dierũ canonica monitione pręmissa, ingressum Ecclesiæ interdicimus.

Si autem huiusmodi interdictum, per alios sex dies præfatos immediate sequẽtes sustinueritis, vel simili canonica monitione præmissa suspendimus a diuinis. Verum si præfatis interdicti: & suspensionis sententias, post alios sex dies dictos duodecim immediate sequentes. substinueritis vos, simili canonica monitione præmissa suspẽdimus a diuinis. Verum si præfatas interdicti, & suspensioni sententias per alios sex dies dictos duodecim immediate sequentes; animo (quod absit) substinueri, indurato. vos prędicta sex dierum canonica monitione præmissa in his scriptis excommunicationis sententia innodamus. CÆTERVM cum ad executionem præmissorum vlterius faciendam, nequamus quoad præsens personaliter interesse, pluribus aliis arduis in Romana Curia legitime præditi negociis. Vniuersis, & singulis Abbatibus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis Cantoribus Thesaurariis, ac tam, Cathredalium, & Metropolitanarum quam collegiatarum Canonicis, parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus, Locaten. eorumdem, cęterisque presbyteris, clericis, notariis & tabellionib. publicis ecclesiasticis, & sæcularibus per ciuitatem, & dioec. N. sic alias voslibet constitutis, & eorum cuilibet insolidũ, super vlteriori executione mandati Apostolici, atque nostri sfaciendũ, tenore pręsentiũ plenarie committimus vices nostras donec eas ad nos specialiter, & expresse duxerimus reuocanda. Quos nos, & eorũ quemlibet insolidum requirimus primo, secundo tertio & peremptorie communiter. vel diuisum ac eis, & eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientię, & sub excommunicationis pœna, quam, nos in eos, & eorum quemlibet, nisi fecerint, quæ mandamus, ferimus in his scriptis, districte præcipiendo, mãdantes, quatenus infra sex dierum spatium, post præsentationem, seu notificationem præsentiũ, & requisitionem vobis, seu alteri vestrum pro parte dicti D. N. principalis desuper factas immediate sequentes, Quos sex diesipsis & eorum cuilibet pro omni dilatione terminoq. peremptorio ac monitione canonica assignamus. Ita tamen, quod in his exequendis, alter alterum non expectet, nec vnus pro alio, seu per alium se excuset, ad vos omnes & singulos, quibus præsens noster processus dirigatur, personaque, & loca alia de quibus, vbi quando, & quoties expediens fuerit, personaliter accedant, præfatasq. littes Apostolicas, & hunc nostrum processũ, ac omnia, & singula in eis contenta, vobis omnibus & singulis supradictis communiter. vel diuisim legant, intiment, insinuent, & fideliter publicare procurent, ac eundem D. N. principalem, vel procuratorem suum eius nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem parochialis Ecclesiæ, & annexorum iuriumque, & pertinentiarum pręfatorũ auctoritate Apostolica ponant & inducant ac poni, & induci faciantamoto exinde quolibet illico detentore, quem nos, in quantum possumus, amouemus, & amotum denuuciamus. Sibiq. de parochiali Ecclesia & annexorum eorũdem fructibus redditibus, prouentibus, iuribus obuentionibus, & emolumẽtis vniuersis, faciant plenariè, & integra responderi: ET GENERALITER omnia alia, & singula nobis in hac parte commissa,

sa, plenarie, & integre exequantur, iuxta dictarum litterarũ Apostolicarum, & prędicti nostri processus in formam, continẽtiam, & tenorem. Ita tamen quod dicti subdelegati nostri, vel quicumque alius, siue alii nihil in præiudicium dicti D. N. principalis attentare valeant quomodolibet in præmissis, neque in processibus per nos habitis, aut sententiis latis, absoluẽdo, vel suspendendo aliquid immutare. Per processum autem nostrum nolumus, nec intendimus nostris in aliquo præiudicare collegis, quo minus ipse, vel eorum alter, seruato tamen hoc nostro processu huiusmodi negotio procedere valeant, prout ipsis, vel eorum alteri visum fuerit expedire. Præfatas quoque litteras Apostolicas, & hunc nostrum processũ volumus, penes dictum D. M principalem, vel procuratorem non remanere; & non per vos, aut aliquem vestrum, seu quemcumque alium, ipsis inuitis & contra illorum voluntatem quomdolibet detineri. Contrarium, vero facientes præfatis nostris sententiis, quo vt in his scriptis latę sunt, ipso facto volumus subiacere. Mandamus tamen copiam fieri de præmissis, tam petentibus, & habere debentibus, petentiũ quidem sumptibus, & expensis. Absolutionem vero omnium, & singulorum, qui præfatas nostras sententias, aut earum aliquam incurrerint, siue incurrerit Nobis, vel superiori nostro tãtummodo reseruamus. IN QVORVM omnium, & singulorum fidem, & testimonium pręmissorum, pręsentes litteras siue hoc præsens publicum instrumentum exinde fieri, & per Archiuii Romanę Curiæ scriptorem infrascriptum subscribi, & publicari mãdauimus; sigilliq. dicti Archiuii iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum, & actu Romæ in ædibus nostrã solitæ residentiæ sub anno a Natiuitate Domini M.DC. Indictione xiij. die vero N. mensis N. pontificatus pręlibati Sanctissimi in Christo patris, & D N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ viij. anno nono, præsentibus ibidem discretis viris dominis N. & N. dicti Archiuii scriptoribus testibus, ad pręmissa vocatis specialiter, atque rogatis.

Si littere prouisionis fuerint expeditæ in forma trium Iudicium.

REVERENDO, &c. *vt in præcedenti* POST QVARVM. &c. *vsque*, & qua fungitur in hac parte parochialem Ecclesiam sancti N. diœces. &c. de qua in præinsertis literis fit mentio, quibusuis modis in eisdem literis per expressis vacantem, nobis non cõstito quod tempore Dat. dictarum litterarum esset in ea alicui specialiter ius quæsitum, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis eidẽ D. N principali contulimus, & assignauimus, ac cõferimus, & assignamus per pręsentes, ipsumq. D. N. principalem in corporalem possessionem dictę Ecclesiæ, ac annexorum, iuriumque, & pertinentiarũ suarum posuimus, & induximus, ponimusq. & inducimus, ac inuestimus de eisdem pręsentium per tenorem. QVÆ OMNIA, & singula, &c. *vt in præcedenti*.

Super Prouisione vel Commenda Monasterii.

BARTHOLOMÆVS Ferratinus Dei et Apostolicę Sedis gratia Episcopus Amerin. iudex, & executor ad infrascripta, vna cum nonnullis alius nostris in hac parte Collegis ã Sede Apostolica specialiter deputatus, venerabilius, & religiosis viris dominis Conuentui, ac nobilibus, & discretis viris vasallis, & aliis subditis Monasterii N. ordinis N, N diœces. &c. omnibusq. aliis, & singulis quorum interest, & dignitate, salutem, etc. mandatis litteras, &c. sub tenore CLEMENS, etc. POST QVARVM QVIDEM litterarũ, &c. fungimur in hac parte præfatas literas Apostolicas, &c. inuestimus de eisdem præsentium per tenorem, QVÆ OMNIA, &c. assignamus eidem D. N. principalis in adipiscenda possessione, vel quasi regiminis & administrationis dicti Monasterii, ac alius bonorum auctoritate Apostolica vice nostra assistẽtes. Vos domini Conuentus obedientiã, & reuerẽtiã debitas, & deuotas. Vosq. vassalli, et alii subditi eiusdẽ monasterii. Ipsi D. N. principali consueta seruitia, et iura sibi a vobis debita, integra exhibeatis, & exhiberi faciatis, & quilibet vestrum, prout eum concernit, exhibet, & exhiberi faciat realiter, et cum effectu. QVOD SI FORTE, etc. promulgamus CAETERVM, etc. se excuset ad vos Dominos Conuentum, et vasallos, et alios subditos, omnesque alios, et singulos quibus

quibus noster præsens processus dirigitur necnon monasterium ipsum, personasq. & loca, de quibus, vbi, quãdo, & quoties expediens fuerit personaliter accedant, siue accedat; & præfatas litteras Apostolicas huncque nostrum processum, ac omnia, & singula in eis contenta, vobis omnibus. & singulis supradictis communiter, vel diuisim intiment, & insinuent, & fideliter publicare procurent. ac eidẽ D. N. principali in adipiscenda possessione regiminis, & administrationis dicti monasterii, ac illius bonorum, auctoritate nostra Apostolica, assistant, & faciant eidem D.N. principali a Conuentu obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas, & a vassallis, & aliis subditis præfatis consueta seruitia & iura sibi ab eis debita, integre, & realiter, & cum effectu exhiberi. ET GENERALITER, &c. IN QVORVM, &c.

Nota quod in processu Commendæ in forma rigorosa idem seruatur, quod in processu prouisionis rigoroso: mutato tantum verbo prouidemus, *in verbum*, commendamus. *Vt infra.*

POST QVARVM QVIDEM litterarũ Apostolicarũ, & auctoritate, qua fungimur in hac parte. Monasteriũ sancti N. N. diœces. &c. de quo in præinsertis literis Apostolicis fit mẽtio, per liberam cõmendæ cessionem D.N. clerici vacãs, nobis cõstito quo tempore datarum dictarum literarum Apostolicarum nõ esset in dicto Monasterio alicui specialiter ius quæsitũ cum omnibus iuribus, & pertinentiis, ac annexis, eidem D.N. licet absenti, tanquam præsenti, & per eum quoad vixerit vna cum omnibus, & singulis beneficijs Ecclesiasticis, quæ obtinet, & in posterum obtinebit, tenendum, regendum, & gubernandum, & auctoritate Apostolica, nobis in hac parti, vt præmittitur commissa commendamus per præsentes. Ipsumque D.N. principalem, in corporalem possessionem, &c.

Pro Prioratu mutato nomine Monasterij in Prioratus.

REVERENDO, &c. officiali generali necnon venerabilibus, & religiosis viris dominis Priori, & conuentui monasterii sancti N. ordinis N. N. diœc. &c. nec non omnibus, & singulis vassallis & subditis eiusdẽ monasterij, omnibusq; alijs, quorũ interest, interierit, &c. POST. QVARVM QVIDEM, &c. auctoritate, qua fungimur in hac parte, præfatũ dominũ N principalẽ licet absentẽ, & personã D.O procuratoris sui corã nobis, propterea personaliter constituti, & corporalem possessionem, seu quasi Abbatialis dignitatis, ac regimentis, & administrationis dicti monasterii, bonorumq & iurium vniuersorum eiusdem, per dictarum litterarum Apostolicarum traditionem, induximus, ac inuestiuimus, eumq; de eo prouidimus præsentium per tenorẽ. QVÆ OMNIA &c.

Processus regressus, per cessum, vel decessum.

VNIVERSIS, & singulis praesentes literas siue hoc præsens publicum processus instrumentum inspecturis, visuris, lecturis pariter, & audituris, omnibusque aliis, & singulis, quorũ, &c BARTHOLOMÆVS, CLEMENS, & POST QVARVM QVIDEM, &c. qua fungitur in hac parte. praefatas literas Apostolicas, & hunc nostrum processum ac omnia, & singula in ejus contenta, vobis omnibus, & singulis supradictis intimamus, &c. vosq. nihilominus, & vestrum quemlibet tenore præsentium requirimus &c. quatenus infra sex dierum spatium, &c. ac monitione canonica assignamus eundem D.N. principalem, vel procuratorem suum eius nomine, facultate iuris regrediendi ad parochialem Ecclesiã S. N. quam venerabilis vir D.N. dictæ Ecclesiæ rector ad pręsens obtinet per cessum, & ex causa permutationis, vel decessum ipsius D N. aut eodem Ecclesiam præfatam alias quomodolibet vel amittente, & illa alias quomodolibet vacante, &c. apud sedem Apostolicam prout in dictis litteris plenius apparet, auctoritate sibi concessa & in euentum regressus huiusmodi in dictę Ecclesiæ, & annexorum, iuriumque, & pertinentiarum omnium eiusdem, corporali reali, & actuali possessione, iuxta præinsertarum literarum Apostolicarũ, vim, formam continentiam, & tenorem pacifice frui, & gaudere faciatis, & permittatis; & quilibet vestrum faciat, & permittat. INHIBENTES propterea omnibus & singulis supradictis, & alijs quibuscũq; dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, sub infrascriptis sententiarum

rum pœnis, ne D.N principalem, vel procuratorem suum præfatum super præmissis, aut premissorũ aliquo quomodolibet indebite molestetis, seu molestari permittatis, vel faciatis per vos, vel alium seu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quouis colore, vel ingenio, sed omnibus, & per omnia huiusmodi præinsertis litteris Apostolicis, & præsenti nostro processui pareatis, & quilibet vestrum pareat cum effectu. QVOD SI FORTE, &c. CAETERVM cum ad executionẽ, &c. fideliter publicare procurent, ac eundẽ D.N. principalem, vel procuratorem suũ præfatum eius nomine facultate iuris regrediendi ad Ecclesiam huiusmodi, ac in euentũ illius ipsius Ecclesiæ, ac annexorũ iuriumq. & pertinentiarum omniũ eiusdẽ possessione pacifice, frui, & gaudere, auctoritate prędicta faciant, nec permittat eũdem D.N. principalem, vel procuratorẽ suum eius nomine, super illis per quoscũque quomodolibet indebite molestari inquietari, vel perturbari, neq. inquietẽt, molestent, vel perturbent. ET GENERALITER, &c. IN QVORVM, &c.

Processus pensionis.

BArtolomæus Ferratinus Dei, & Apostolicæ sedis gratia, Episcopus Amerin. Iudex, & executor ad infrascripta, vna cum nonnullis alijs nostris in hac parte collegis, a sede præfata specialiter duputatus, vel Marcellus Lantes protonotarius Apostolicus in vtraque Signatura S.D.N. Papę Referendarius, curiæq. causarũ Cameræ Apostolicæ generalis Auditor, & Archiuij Rom. Curiæ correctot, iudex, & executor ad infrascripta, &c. venerabili viro D. N. Rectori parochialis Ecclesiæ S.N.N. diœc. &c & successoribus vestris ipsam, parochialem Ecclesiam pro tempore obtinentibus, omnibusq. &, singulis, &c. *Si ignoretur nomen Rectoris vel, beneficiati pensionem soluere habentis*, vniuersis, & singulis præsentes literas siue hoc præsens publicũ processus instrumẽtum respecturis, lecturis pariter, & adiuturis, ac illi, vel illis, quorum interest, &c. Literas sanctissimi, &c. CLEMENS, &c. POST QVARVM, &c. & que fungimus in hac parte, præfatas literas Apostolicas, huncq. nostrum processum, ac omnia, & singula in eis contenta, vobis omnibus, & singulis supradictis intimamus, &c. deduci volumus per pręsentes. Et nihilominus vos D.N rectorem, & successores vestros prædictos, & vestrũ quemlibet insolidum, *vel si ignoretur nomen Rectoris* Et nihilominus nunc, & pro tempore existentem parochialis Ecclesię N. Rectorem, tenore præsentium requirimus, & mouemus primo, secũdo, tertio, & peremptorio communiter, vel diuisim, ac vobis, & vestrum cuilibet insolidum in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub sententiis, censuris, & pœnis in dictis literis Apostolicis contentis; quas in vos, & vestrum quemlibet, nisi feceritis quæ in hac parte mandamus, incurrere volumus ipso facto, prout quælibatus S.D N. Papa incurrere voluit, districte percipiendo mandamus; quatenus infra terminos in præinsertis literis Apostolicis contentos pensionem annuam L. ducatorum, per præinsertas Apostolicas dicto D. N. principali per præfatum S.D.N. Papam super fructibus redd. & prouent. parochialis Ecclesiæ N. reseruatam, in loco, & terminis in eisdem literis Apostolicis expressis, vel saltem infra xxx. dies, quemlibet eorum immediate sequentes, quos vobis, & vestrum cuilibet pro omni dilatione, terminoq. peremptorio, ac monitione canonica assignamus eidem D.N. principali quoad vixerit, ve procuratori suo ab eo speciale mandatũ habenti, iuxta reseruationis constitutionis, & assignationis, ac decreti in eisdem literis Apostolicis appositis continentiam & tenorem efficaciter persoluatis, & vestrum quilibet persoluat: aut vos cum dicto D N. principali, siue eius procuratori super hoc amicabiliter cõcorderis, & quilibet vestrum concordet. *Si in bulla adsit regressus additur.* Necnon eundem D N. principalem in omnes, & singulos euentus in dictis literis Apostolicis expressos, facultate iuris regrediendi, & in euentum regressus huiusmodi possessione d parochialis Ecclesiæ iuxta ipsarum litterarum formam, & tenorem, pacifice absque aliqua contradictione gaudere faciatis, & permittatis, ac vestrum quilibet faciat, & permittat. QVOD SI FORTE præmissa, &c. *vsque ad verba.* Interdicti Ecclesiastici, sententias ferimus in his scriptis, & etiam promulgamus. CÆTERVM cum ad executione, &c. *vsque ad verba* Legant, intiment, insinuent, & fideliter publicare procurent, ac eidem D N principali quoad vixerit, vel procuratori suo

præ-

præfato pensionē annuam L. Ducat. &c. in præinsertis literis Apostolicis contentam, & reseruatam. Iuxta præfati D.N. Papæ reseruationis, constitutionis, assignationis, ac decreti, & indulti prefatorū continentiam, atque formam, iuris singulis in loco, & teminis in eisdem literis expressis, vel saltem infra xxx. dies ex tunc immediate sequentes per vos, val alterum vestrum tunc debitam, realiter, & cum effectu quantum in eis est, vel fuerit faciant persolui. *Si adsit in bulla regressus.* Ac eundem D.N. principalem facultate iuris regridiendi & in euentum regressus huiusmodi, possessione dictæ Ecclesiæ pacifice frui, & gaudere, iuxta dictarum literarum, vim, formam, continentiam, & breuem. ET NIHILOMINVS quemlibet ex vobis dicto D.A. & successoribus *vestris* præfatis, qui in aliquo *ex* dictis terminis, vel saltem infra xxx. dies immediate sequenter, pensionem per vos, seu alterum vestrum tunc debita in huiusmodi non persoluisse cum effectu, aut vos cū dicto D.N. principali, vel procuratore ad hoc ab eo specialiter cōstituto super hoc amicabiliter concordatum fuisset & esse, sententiamq. excommunicationis per prefatum D.N. Papam, a qua vos, vel alter vestrum, præterquam in mortis articulo absolui non poterit, latam propterea incurrisse: ipsis nostris subdelegatis, vel eorum alteri constiterit, quoties, & quando super hoc pro parte d D.N. principalis fuerint requisiti, vel aliquis eorum fuerit requisitus, tamdiu Dominicis, & aliis festiuis diebus in suis Ecclesiis, monasterijs & cappellis, dum maiori inibi populi multitudo ad diuina conuenerit, excommunicatum publice nuncient, & faciant ab alijs nunciari, ac ab omnibus arctius euitari, donec, & quousque dicto D. N. principali, vel procuratori suo prædicto super hoc amicabiliter, concordatū, aut ipse ab huiusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium meruerit obtinere. ET GENERALITER omnia & singula, &c. IN QVORVM omnium & singulorum præmissorum, &c. *vt in processu prouisionis.*

Secundi Libri finis.

SALVSTII TIBERII A CORNETO.

Liber Tertius.

De varijs, & diuersis alijs vtriusque generis contractibus.

Aggregatio Societatis.

GVBERNATOR, Consiliarij, cæterique officiales venerabilis Societatis sancti Ioannis Baptistæ Decollati, de Misericordia nuncupatæ, nationis Florentinorum de Vrbe vniuersis, & singulis Christi fidelibus præsentes nostras litteras inspecturis, visuris lecturis pariter etiam audituris sinceram in domino charitatem. Noueritis, quod nos post diuini officij celebrationem congregati, & coadunati in Oratorio nostro (vt moris est) ad requisitionem D. N. Procuratoris N. prout de eius procurationis mandato constat publico instrumento rogato per D. N. notarium publicum Apostolica, & Imperiali auctoritatibus in dicta terra N. sub die N. penes infrascriptũ notarium, & secretarium nostrum dimisso considerantes, quod si fel. rec. Iulius Papa Tertius, ac Sanctissimus D. N. Clemens diuina prouidentia Papa Octauus, diuersiq. alijs Romani Põtifices erga nos eximia eorum benignitate sese liberales largitores gratiarum ostenderunt, nos quoque merito erga alios liberales esse debemus, itaquod alij christiolæ circa misericordiæ opera se pie studeant exercere: Vigore *præinsertarum* litterarum Apostolicarũ sub plumbo, necnõ etiam in forma breuis respectiue sub annulo piscatoris expeditarum, ac facultatis nobis, & eidem nostræ Societati attributæ quæcumque priuilegia, gratias, indulgentias (non tamen manus adiutrices concernentes) facultates, emptiones, & indulta non tamen prosequendi causas hic in Rom. Cur. corã Auditore Cameræ, & liberandi aliquem damnatum, & altera portatili concernen. nobis, & eidem nostræ Societati hactenus quomodolibet concessas, & concessa cum dicta confraternitate N. illiusque confratribus in omnibus, & per omnia iuxta præinsertarum litterarum tenorem, & formam, ac cum exemptionibus, gratiis, & priuilegijs (supradictis tamen exceptis, & reseruatis) communicauimus, & concessimus prout per præsentes communicamus, illasq. & illa eis liberaliter concedimus, & elargimus. In quorum omniũ, & singulorum fidem, robur, & testimoniũ præmissorum, præsentes nostras fieri, & per infrascriptum notarium publicum, & Secretarium nostrum ad hoc a nobis specialiter deputatum, de mandato nostro subscribi, sigilliq. eiusdem nostræ Societatis appendendum muniri fecimus. Datum Romæ in eodem Oratorio nostro, sub anno à Natiuitate Domini, &c.

Forma instrumenti sententiæ, quod a notario conficitur.

IN nomine Domini Amen. Noueritis vniuersi, & singuli hoc præsens publicum sententiæ instrumentum inspecturi, lecturi, & audituri, qualiter vertente nuper, seu alias lite & causa coram eximio I. doctore N. admodum magnificæ ciuitatis Corneti hon. Commissario, & iudice ordinario, inter magnificum D. A. actorem ex vna, & D. B. reum conuentum de, & super solutione summæ scutorum 100. per eundem B. eidem A. debitorum pro pretio certæ quantitatis frumenti sibi vẽditi,

diti, mensurati, & traditi de anno proxime præterito ex eiusdē A. Puteo; rebusq. aliis in actis, & processu causę, & causarum huiusmodi latius deductis partibus ex altera, & diuersos actus preuia libelli porrectione ex parte actoris, & rei responsione, & hinc inde processum fuisset exhibitisq. & productis nōnullis positionibus, & articulis, & testibus super eis, & tota causa legitime examinatis, debitisq. præfixis terminis statutariis, præcedenteq (vt moris est) processus publicatione, cū assignatione consueti termini ad apponendū; Quo termino elapso, citato dictæ D. B. ad concludendum, concludiq. videndum, & audiendum sententiam pro die, & hora infrascriptis; demum idem magnificus D. Commissarius & Iudex ordinarius in loco solito, & cousueto hac hora solita, & consueta ad iura reddendum, & causas audiēdum pro tribunali sedens visis vidēdis, ac seruatis de iure seruandis suam in scriptis in causa, & causis prædictis tulit, & promulgauit sententiam diffinitiuam huiusmodi sub tenore videlicet; Christi nomine inuocato, &c. Lecta lata, & publicata fuit supradicta sententia per eundem magnificum D. Commissarium, vt supra pro tribunali sedentem in palatio solitæ residentiæ dicti magnifici D. Commissarii, ac Curiæ dictæ ciuitatis, sub anno a natiuitate Domini, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Doctoratus.

IN nomine sanctę, & indiuiduę Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritis sancti Amen Hieronymus Botis Comes Palatinus, &c. Art. med. Theologiæ doctor, primus olim Perusini Ginnasii Philosophus super ordinarius, &c. Vniuersis, & singulis præsentes litteras, siue præsens publicum Doctoratus instrumentum, & priuilegium visuris, lecturis pariter, & audituris notum facimus, & attestamur, qualiter vocatis magnificis DD. F. & N. art. & med. doctoribus, vt magnificum D. B q. D. B. q. D. A. & C. coniugum filium legitimum, & naturalem in art. & med. & philosophiæ rigorose inquirerent, & examinarent. Qui quidem domini Doctores mandatis nostris obsequentes, datis dicto B. his punctis, videlicet primo Phys. t. 42. omnia autem contraria faciunt principia, &c. & primo Aphorismorum Aphorismo 7. vbi morbus peracutus est, &c eodem B. super eis rigorose, & diligenter inquisito, & examinato, ita eum tam in legendo inferendo, sustinendo, quā etiā in aliis emergentibus quæstionibus, ac fortissimis & subtilissimis argumentis contra eū summo cum studio factis respondisse, & replicasse valde diligenter, & subtiliter nobis iuxta eorum conscientiam retulerunt, vt meritò ad huiusmodi art med & philosophiæ doctoratus gradum, tamquam idoneum, & sufficientem promoueri possit; ideo vigore indulti, nobis à Sede Apostolica concessi, hic causa breuitatis inseri omisit; quod tamen volumus inseri quandocunque posse, de eorundem DD. Doctorum vnanimi consilio, & assensu considerantes, quod ex annosa litterarum radice debes, & gloriose debeant recolligi fructus; ipsum B. ad Nos reuocatum, & id postulan. ad gradum, & insignia Doctoratus huiusmodi ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, & gloriosissimæ eius Matris Mariæ Virginiss omni meliori modo quo magis, & validius potuimus, & debuimus, ac possumus, & debemus, recepimus, & assumpsimus, ac aliorum Doctorum in artæ medicinæ, & philosophiæ numero, & actu aggregauimus, prout tenore præsentiū recipimus, assumimus, & aggregamus. Pronunciantes, decernentes, & declarātes ipsum B. art. med. & phylosophię doct omnibus, & singulis priuilegiis, exemptionibus, prærogatiuis, libertatibus, immunitatibus, honoribus, concessionibus, fauoribus, & indultis, quibus ceteri Doctores vtūtur, potiuntur, & gaudēt, vti potiri & gaudere habere; sibiq; libros clausos, & apertos, biretem in capite, anulum in digito, osculum pacis, ac sedem siue cathedrā, omniaq; & singula doctoratus insignia sibi tradidimus, & concessimus; prout tradimus, & cencedimus per præsentes. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum, præsentes manu nostra propria subscriptas, & sigilli nostri appensione munitas, fieri curauimus Datum, & actum Romæ in ædibus nostris sub anno, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Notarius

COllegium scriptorum Archiui i Ro. Cur. vniuersis, & singulis præsentes

 litteras.

aliterås seu præsens notariatus instrumẽtum inspecturis, lecturis, & audituris salutem in Domino sempiternam. Quia humanæ vitæ conditio cursum habet instabilem, & ea quæ per homines fiunt, el temporum diuturnitate, vel memoriæ labiliate penitus deperirent; nisi vtriusque iuris prouidentia, natura i præuia ratione tabellionem, & notariorum per quos ea quæ gerentur documẽtis publicis quantum sint humana fragilitas, perpetuitati donarentur, officium inuenisset. Cum itaque discretus vir Christoforus Castellettus ciuis Romanus nobis humiliter supplicauerit, quatenus ipsum auctoritate Apostolica nobis commissa, in publicum, & authenticum tabellionem, notarium, & iudicem ordinarium, solitis cum facultatibus creare, & instituere; aliasque in præmissis opportune prouidere dignaremur: Nos itaque considerantes vitæ, ac morũ honestatem, litterarum scientiam aliaque virtutum merita, quibus dictus Christophorus experientia, & fide dignorum testimonio commendatur, eiusq. in hac parte supplicationibus inclinati ex indulto Sanctissimi D.N. papæ, cuius in hac parte vices gerimus, & auctoritate nostri officii & ex cõsensu, & deliberatione R.P.D. Hadriani Fusconii Episcopi Aquitanen. dicti Archiuii magistrati Correctoris, & egregii viri D. Staphani Latini eiusdem Archiuii scriptoris, & Clerici per Nos in generali congregatione nostri Collegij deputati, eundem Christophorum præsentem in dicto archiuio genibus flexis constitutum, &. per D. Fazzinum de Fazzinis examinatores, ad hoc per No electum, diligenter examinatum, ac habilem, & idoneum repertum, notarium publicum, & tabellionem, ac iudicem ordinarium, cum solitis facultatibus ordinauimus, creauimus, & instituimus; ipsumque per pennã, & calamare, & alia consueta insignia, de dictis officiis inuestiuimus, prout harum serie ordinamus, creamus, instituimus, ac etiam inuestimus, cum facultate per quascumque ciuitates, terras, oppida castra, villas, ac omnia loca S.R.E. mediate, vel immediate subiecta, & per quascumque mundi partes, contractus, pacta, conuentiones, actus iudiciarios inter viuos, & causa mortis, donationes, testamenta, codicillos, & alias vltimas voluntates, ceteraq. instumenta scribendi & publicandi, & in actibus voluntariæ iurisdictionis auctoritates, & decreta interponen. omniaq. alia, & singula palam, & publice facien. & exercen. quæ ad officiũ publici, & authẽtici notarii tabellionis, et iudicis ordinarii pertinere, & spectare dignoscuntur, & ad eundem Christophorum, tamquã ad notarium, & tabellionem publicum, seu personam authenticam publice recurratur, de ceterosq. instrumentis publicis per eum conficiendis, stetur firmiter, & credatur, plenariaque fides in iudicio, & extra adhibeatur Quibus peractis dictus Christophorus notarius creatus, de dicto officio fideliter exercen in manibus dictorum DD. correctoris, & clerici deputati, infrascriptum sub hac forma præstitit iurauerunt; videlicet, Ego Christophorus Castelleitus ciuis Romanus ad hac hora fidelis ero, & obediens beatis Apostolis Petro, Paulo & S. R. E. ac D. meo D. Gregorio XIII et successoribus suis canonice intrantibus, non ero in auxilio, fauore, cõsilio, consensu, vel factum, vt vitã perdant, aut membrum, vel capiantur mala captione, consilium autem quod mihi per se, vel litteras, aut nuncium manifastabũt, ad eorum damnum scienter nemini pandam. Si vero aliquid ad mei notitiam deuenire cõtingat, quod in periculum Rom. Pont. aut Ecclesiæ Rom. vergeret, seu graue damnum illis immineret, illud pro posse meo impediam, et si hoc impedire non potero procurabo bona fide, id ad notitiã D.N. Papæ perferri. Pactumq. Rom. et Regalia sancti Petri, ac iura ipsius Ecclesiæ et præsertim, si qua in ciuitate vnde oriundus sum, eadem Ecclesia habeat, iuuabo, et quantũ in me erit, contra omnes homines defendam. Dominos meos Collegium, correctores, et scriptores Archiuii Rom. Cu. venerabor, et eorũ instituta, et priuilegia seruabo, et illa per quempiam verbo, vel facto, pro viribus violare non permittam; scripturas, quas in alma Vrbe, vel vbi Rom. Pont. cum sua Curia residere contigerit, conficiam, infra terminos in litteris fundationis dicti Collegii Archiuii comprehensos, ad Archiuium reportabo. et in cæteris omnibus ordinationes dicti Collegii serua bo, tabellionatus officium fideliter exercebo, cõtractus, in quibus requiritur consensus partium fideliter faciam nihil addendo, uel minuẽdo, sine partium voluntate, quod substantiam

tiam contractus immunet. Si vero in conficiendo aliquo instrumentum, in quo vnius solius partis sit requirenda voluntas hoc ipsum faciam, eique nihil addam, vel minuam contra ipsius voluntatem, quod facti immunet substantiam. Instrumentũ non conficiã de aliquo contractu, in quo sciam interuenire, seu intercedere vim, vel fraudem contractus in protocollum redigam, & postquam redigere malitiose non differam, contra voluntatem illius, vel illorum, cuius seu quorum est cõtractus, super eo quoque conficiam publicũ instrumentum saluo m eo iusto, & consueto salario. Ita me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia. In quorum, &c. Datum, & actum Romæ in palatio Apostolico in Camera dicti Archiuii sub anno a Natiuitate Domini 1575. indictione 3. die vero 29. mensis Augusti Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. Gregorii diuina prouidentia Papæ XIII anno quarto, præsentibus ibidẽ DD. Io. Baccodi. & Io. de Auilla dicti Archiuii scriptoribus testibus ad præmissa vocatis, &c. A. Aquinas; corrector F. de Fazzinis: Stephanus Latinus.

Et quia ego Valerianus Carosius, &c. Archiuii Rom. Cur. scriptor de supradicto instrumento notariatus rogatus fui. Ideo illud subscripsi, & publicaui in fidẽ præmissorum requisitus.

Vicariatus.

R. P. D. A. electus M. confisus de scientia, fidelitate, probitate, & circumspectione, & in rebus agẽdis experientia Ven. D. N. olim officialis dictæ M. diœcesis & nunc moderni Vicarii in dicto Episcopatu per eum iam deputati per litteras patentes, sponte, &c. de nouo, fecit, cõstituit, creauit, deputauit, & solemniter ordinauit suum verũ, certum, legitimum, & indubitatum vicarium, siue procuratorem, actorem, fauorem, negociorumq. infrascriptorum gestorem, ac nuncium specialem, & generalem, ita tamen, &c. eundem N. olim officialem, absentem, specialiter, & expresse ad ipsius, &c. dictam Episcopalem Ecclesiam M. & illius diœcesim membra, & pertinentias, castra terras, villas, & alias quæcumque in spiritualibus, & temporalibus tenendum, & gubernandum illisq. de diuinis, & alia (prout decet) laudabiliter deseruien. et deseruari facien. in eisdem Ecclesia, ciuitate, & diœcesi, verbum Dei clero, et populo prædican. confessiones confiteri volentium audien. & confitentes pro quibusuis commissis in illis videlicet omnibus, & singulis casibus, in quibus ipse R. P. D. N electus absoluere potest, absoluen. & eis pœnitentias salutares iniungẽ. ac sibi, & cum quibus videbitur in quibusuis casibus à iure præmissis, dispensandum; litteras dimissorias, & commendatorias, & ad ordines etiam sacros a quocunque catholico Antistite gratiam, & communionem a Sede Apostolica habente, riteq. & canonice promoto, recipien. licentiam dandum, & concedendum, & ad ordines etiam sacros huiusmodi promoueri, ac beneficia Ecclesiastica obtinere volẽtes, examinan & de eorum vita, & moribus inquiren. & se informan. admittendumq. sufficientes, & insufficientes repellen. dictamq. Ecclesiã & illius diœc. membra, & pertinentia visitandum, & reforman. & omnia, quæ ad huiusmodi visitationis officium pertinẽt, gerendum & exercen. oppressiones, executiones indebitas, & quoslibet abusus tollendum, & emendan. contra quoscumque suspectos de hæresi, vsurarios, & quosuis alios tam Ecclesiasticos, quam laicos delinquentes, & criminosos cuiusuis gradus conditionis, & status fuerint, inquirendum & contumaces, iuxta eorum demerita, per priuationem beneficiorum, & bonorũ tam ecclesiasticorum, quam patrimonialium, & aliorum quorumcumque, ac alias iuxta canonicas sanctiones, & prouinciales & sinodales constitutiones, puniẽdum, & corrigendum, priuandum, & suspendendũ causas lites controuersia, & quæstiones, tam matrimoniales, beneficiales, ciuiles, criminales, quam mixtas, ad forum dictę mensæ Episcopalis, quouis modo spectantes, & pertinentes, cum omnibus singulis suis inciden. &c. audiendum, decidendum, cognoscendum & terminandum sententias tam interlocutorias, quam diffinitiuas promulgan. dasque debitæ executioni demandan. Excommunicationis, suspension & interdicti, aliasq. Ecclesiastica, sententias. censuras. & quasuis personas, vniuersitates & loco proferen. & infligen. easque excommunican aggrauan & reaggrauan & auxilium brachii secularis inuocan

ab excessibus. peccati omnibus. criminibus, sententiis, censuris, & penis, quantum ad ipsum D. electum spectat, simpliciter, vel ad cautelam absoluen & illas moderan. Apostolosque super quibus vis appellationibus dandum, & concedendum, & illis responden dũ electiones, & postulationes quantumcumque personarum ad quæcumque beneficia examinan. sufficientes approbandum insufficientes rep obandum quecumque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura ad dicti D. electi collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem, tam de iure, quam de consuetudine, & quacumque alia de causam ad dictum D. electum specti qualitercumque vacantia, & vacatura personis idoneis conferendum, & de illis etiam prouidendum, atque in illis beneficiis Rectores idoneos instituendum, & huiusmodi electiones, si videbitur approban. aut reprobban. Rectores quoque, & Vicarios, ac alios officiales cum plenaria potestate recipiendum, & deputandum; eisque stipendia constituendum, & dum videbitur remouendum Cum clausula ad lites, &c. Et generaliter omnia alia, & singula in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, & quę ipsemet A. electus faceret, & facere posset, si in præmissis interesset. & quæ alii Vicarij generales facere, de administrare de iure, aut cõsuetudine consueuerunt, & possunt, etiam si talia forẽt, quæ mandatum exigerent magis speciale, quam præsentibus est expressum agendũ, gerendum, exercendum, & procurandum. Promittens, &c. Releuans, &c.

Consensus mulieris, in venditione rei super qua habet interesse.

CVM sit quod D. F. de A. vnus ex filiis, & hęredibus oo. me T. cum vixerat protonotarii Apostolici, mediante suo procuratore specialiter constituto ad effectum soluen. quandam compositionem scutorum 500. facta cum fisco, & curia. propter vulnus, seu vulnera, & rixam commissam cum Locatenente Arcis F. & impensas propter factas, quam conpositionem nisi integra persolueret, vtrique carceribus, in quibus diu ex huiusmodi causa, detẽtus fuit retrudi posset, & volens dictas impẽsas, & in dictæ carceratione factas, seu debitu ex huiusmodi causa contractũ persoluere, ideo vendiderit eius domum sitam in Vrbe, in Via P. quæ tendit ad Ecclesiam Sancti N. prope plateam P. e conspectus alterius domus maioris, iuxta viam, quæ tendit ad B. ab vno, & alio bono M. & vias transuersales domino Cap. N. pro pretio scutorũ 900. partim solutorum, & partim soluen. in terminis desuper conuentis, cum pactis, & clausulis latius expressis in instrumento venditionis huiusmodi, die, &c. celebrato per me notariũ. In quo instrumento conuentum fuit vt dictus emptor complemẽtum pretii soluere non teneretur, nisi prę stito consensu per D. I. germanum fratrẽ D. F. & per eorum sorores, & dominam C. filiam N. ratione legati ei facti per dictum bo. me. T. de summa scotorum. 500 prout in eius testamento continetur, ac præstito consensu per Illustrissimum, & Reuerendissimum dominum Cardinalem M. fidei commissarium, seu etiam executorem dicti testamenti pro quocumque ipsorum iure, & actione competẽ. & competituris, & praestitis aliis cõsensibus per alios de quibus latius in dicto instrumento venditionis apparet, & propterea dictus venditor, volens adimplere pacta conuenta, vt possit consequi reliquum pretii dictæ domus in terminis conuentis, requisiuerit dominam C. filiam M præfati nunc ætatis annorum xv & dictum eius patrem vti legitimum administratorem, vt consentire vellent dictæ venditioni pro quocumque iure ipsius C. ratione dicti legati scut 500. Quia in euentum, in quem nubat, & tẽpore nuptiarum, iuxta formam dicti testamenti, obtulit, se paratum soluere legatum huiusmodi; Vltra quod ipsa C. poterit sibi iura sua: super aliis bonis præfati, testatoris reseruare, in quibus est, & erit eidem C. abunde cautum, & pariter idem, F. requisiuerit dominam Claram eius germanam sororem, vxorem dicti M. vt pro quocumque suo iure, quod sibi ratione fideicommissi paterni competere posset super huiusmodi domo vendita consentire vellet. Quæ domina Clara habens plenam notitiam de dicto testamento præterito, condito die, &c. per N. tunc temporis

notarium curię causarum Camerę Apostolicæ, in quo licet idem testator disposuerit quod deficientibus suis legitimis filijs masculis hæredibus vniuersalibus institutis sine filijs legitimis, & naturalibus aut legitimatis, bona deuolui, & pertinere ad ipsius testatoris, & quod prohibuerit di ctis hæredibus venditionem donationem, & alienationem bonorũ testatoris, tamen exceptuauerit & reseruauerit casus legitimos, & a iure concessos, videlicet carcerationis, detentionis in manibus infideliũ, & aliam necessitatem, ideo, & quia intendit rem gratam facere dicto E vt se possit liberare, solutione dictæ compositionis, & impensarum, mediante conuentione pretij dictæ domus, & ne dictus eius frater a curia, & Fisco possit iterum molestari, vel carcerari, consentire proposuerit. prout etiam dictus M. eius maritus, tamquam pater, & legitimus administrator dictæ C. & ipsa quoque C. cum auctoritate, & consensu paterno, & alijs solemnitatibus opportunis consentire paratę sint, attento quod iura ipsius C. respectu dicti legati super alijs bonis testatoris, vltra promissionem F. reseruare intendunt, & ibidem salua, & integra esse considerant. Hinc est, quod anno, &c. die, &c.

Corã magnifico, & Excellente I. V. D. L. M. Collaterali curiæ Capitolij, Vrbe Iudice ordinario, & competenti pro tribunali sedente super sede lignea, in loco infradicendo, quem locum, & sedem, ad abundantiorem cautelam pro suo iuridico & congruo tribunali, ac hunc actum, & instrumentum celebran. deputauit; ac testibus, & me notario personaliter constituta dictæ D. Clara d. A. vxor dicti M. in pręsentia dicti eius mariti, ac D. C. dictorum coniugum filia, & legataria, nunc ætatis annorum xv. vt ipsa, & dicti eius parentes affirmarunt, in praesentia, et cum consensu, auctoritate d. M. suį genitoris affirmantes, præter dictum I. nullos habere consanguineos habiles ad præstandum consensum in hac re; Ideo volẽtes actum omni meliori modo, quo possunt: validi de celebrare, & ne propter dispositionem statutorum Vrbis de validitate agendorum dubitat contingat, propter defectum consanguineorum: Ideo a prędicto Collaterali aliquem curatorem, & confisę de probitate domini A. ipsis DD. Claræ, et C. de defectum consanguineorum, & quo, iurarunt non habere in Vrbe, deputari cum instantia postularunt, tam coniunctim, quam diuisim, et omni meliori modo. Qui D. Collateralis intellectis et consideratis præmissis eundem A. præsentem, et onus huiusmodi acceptantem, ipsi Clarae, et C. praesentibus, et petentibus, dedit, et deputauit in curatorem in locum, & defectum duorum consanguineorum, iuxta formam statutorum Vrbis dicens, et replicans eidem A. curator est, et hunc actum supernarratum peragendum, vtilia facito, et inutilia prætermittito, ipsas Claram, et earum iura indefensas, et indefensa non relinquito, et alia facito, ad quæ de iure teneris; Qui A. curator præmissis intellectis, ita facere et curare promisit, quemadmodum sibi a domino Collaterali demandatum fuit, et eo ibidem præsens &c.

B, sciens, etc. sponte; etc. vt principalis principaliter, et insolidum accessit, et fideiussit erga dictas Claram, & C. præsentes, etc quem B. accedentem, præsentes, &c. D. A. curator promisit, releuare indemnem, ac penitus sine damno conseruare itaquod, etc. alias, etc. obligantes propterea iidem curator, et fideiussor insolidum se ipsos, eorumque hæredes, etc. ac bona omnia, et singula, præsentia, et futura, In forma iuris valida, et ita iurarunt tactis, etc.

Quo facto coram eodem magnifico D N. secundo Collaterali, & iudice, vt supra sedente pręd ctæ DD. Clara, & C. in præsentia dicti D. M. mariti dictę D. Clarę, ac patris, & legitimi administratoris dictæ D. C. suæ filiæ, atque præsentia A. curatoris consanguineorum loco deputati, iurantium, tactis etc. se nullum proprium, particulare habere in hac re, et huiusmodi consensum, attẽto, quod iura ipsius C. respectu dicti legati, super alijs bonis testatoris, vltra promissionem D F. reseruare intendunt, non tendere in damnum ipsarum D. D. Clarę, et C. sponte, etc. in primis, ad maiorem contractus validitatem; renunciarunt cum iuramento tactis, &c l iul. de fund. dot. ac omnibus legibus, & legum auxilijs, & beneficio restitution. in integrum, et omnibus iuribus et statutis: si quibus mediantibus, contra huiusmodi contractum quouis modo venire possent; de quibus legibus iuri-

ibus, ac statutis & eorum effectu, prius a domino Iudice informatæ extiterunt, & cum dicta renunciatione, ac omnibus melioribus modo, &c. cognitis, & consideratis, & bene intellectis, præsertim per D. Claram dispositionibus, & clausulis testamento dicto bo. me. T. & etiam certioratus ad plenum de dicta venditione in huiusmodi venditionem domus, factæ in dictum capitaneum N. pro omni, & quocumque iure, actione, & interesse competentibus, & competituris eidẽ DD. Claræ, & C. pure, libere, & simpliciter consenserunt, & illa approbarunt, laudarunt & in omnibus, & per omnia confirmarũt in quantum ad ipsas Claram, & C. attinet, & dictam alienationem & præsentem consensum semper, & perpetuo ratã gratam, & firmam, ac ratum, gratum, & firmum habere, & tenere promiserunt, & nunquam, sub prætextu dicti legati scutorum 500. facti in fauorem dictæ C. & sub prætextu fideicõmissi paterni, & cuiuscumque iuris, concernentis ipsam D. Claram, tam de præsenti quam etiam in futurum, dictum capitaneum N. emptorẽ domus præfatæ eiusq. hæredes, & successores in dicta domo, molestare in iudicio, vel extra, etiã sub quouis prætextu iure, titulo, & causa, cognitis, & incognitis, etiã hic non expressis, alias ad omnia damna, impensas, & interesse teneri voluerunt, & a limine iudicij repelli possint, & hoc fecerunt saluis, & reseruatis iuribus dicti legati eidem D. in, & super omnibus, & singulis alijs bonis hereditatis dicti bo. me. T. testatoris, super quibus bonis asseruerunt, ipsam C. cautam esse, & vltra huiusmodi reseruationem, ibidem præsens dictus D. F. promisit eidem C. presenti, & ad maiorem cautelam, cum dicto consensu, acceptanti, soluere dictum legatum, in euentum, & in tempore solutionis faciendæ, iuxta formam dicti testamenti paterni, & non aliter. Pro quibus, &c. super quibus omnibus, & singulis præmissis, tamquam rite, & legitime gestis, petierunt a predicto magnifico D. Iudice suam in præmissis, & sui oficij auctoritatem, pariter, & decretum interponi supplendo omnes defectus, qui forsan interuenerũt, omni meliori modo, &c. Qui magnificus D. Iudex sic, vt supra pro tribunali sedens, visis, & intellectis premissis, suam suiq. oficij auctoritatem, ac pariter decretum interponendum, duxit, et interposuit supplẽdo quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint, quantum sua potuit auctoritate supplere, etiam omni meliori modo, &c. super quibus, etc.

Ratificatio filii in patria potestate existentis.

Coram Illustrissimo, & Excellentissimo domino N. Duce, sedẽte in loco infradicendo, & testibus, ac me notario publico specialiter vocatis, & adhibitis personaliter constitutus.

Illustrissimus, et Excellẽtissimus D. D. B. Princeps, habens plenam notitiam, vt asseruit de omnibus, & singulis gestis, & factis, causa quattuor consensum, in, & super prædio, seu casali N. constitutorum & venditorum per Illustrissimum, & Reuerendiss. D. F. sub diuersis diebus, & in fauorem dictarum personarum pro pretio in totum scutorum sex millium auri in auro, seu valoris talis summę in circa, pro seruitio, & ad instantiam ipsius Illustrissimi, & Excellentissimi D. Principis, attento quod dictæ pecuniæ per magnificum D. L. procuratorem suum acceptæ fuerunt, & successiue iuxta ordinem ipsius Illustrissimi D. Principis transmissę & remissæ Venetias. Et particulariter certioratus ad plenum de instrumẽto Romæ celebrato ex actis D. C. notarii, publici huiusmodi tenoris videlicet (inseratur tenor instrumenti.) Volens adimplere promissionem factam per dictum magnificũ L. ponte, &c. cum cõsensu, & auctoritate dicti Illustrissimi et Excellentissimi Ducis debitoris sui, de premissis ad plenum informati, et omni meliori modo, etc. dictum relatum instrumentum, cuius tenor superius insertus fuit, et omnia, & singula in eo contenta, & omnia alia, & singula in actis C. præfati per D. L. gesta, cum toto negocio, de quibus omnibus, et singulis dixit plenissime informatum se esse ratificat, acceptat, approbat ac in omnibus, & per omnia plenissime cõfirmat, modis, & formis, prout in eodem instrumento continetur, ad cuius originale relationem habet, & illa omnia promisit adimplere, ac inuiolabiliter obseruare vt supra, erga omnes, & singulos, quorum interest, aut interesse poterit hinc absentes, me notario publico, pro illis omnibus

bus,& singulis stipulāte,& acceptāte. Pro quibus,&c. obligauit,&c. in forma Came re,&c.& ita obseruare iurauit, tactis,&c. & in verbo,ac fide Principis,superquibus omnibus & singulis præmissis, ad maiorē illorum validitatem,& ad postulationem dicti Illustrissimi D Principis Illustrissimus,& Excellentissimus D. Dux præmissis intellectis,& cognitis,auctoritatē suam & decretum interposuit; etiam supplendo quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint. Super quibus,&c.

Promissio inuestiendi pecunias, & donatio insolutum.

N. Qui erat legitimus debitor M. & B in summa scutorū duorum milliū monetæ occasione pretij pecudū caprara, & bonū ipsi N. per P.& alios contutores, & curatores dictorū,M & B. venditorum, vt constaret asseruit ex instrumento publico,stipulato per L. notarium, & cancellarium C. de mense,&c. seu alio veriori tempore, ad quod instrumentum,&c. quia hodie, ad computum dicti pretij, soluit scuta mille, quæ fuerunt exposita in emptionē annui census scutorum 70. pro pretio scutorum mille constituti, & venditi per N. & C. eius fratrem super eius casali V. in fauorem dictorum M. & B. vt constat ex instrumento cassationis, & venditionis dicti census per me notarium celebrato. Ideo remanet debitor dictorum M. & B. in summa scutorum mille monetæ; sponte, &c. promisit huiusmodi scuta mille inuestire, & collocare per totum mensem N. proxime venturum ad beneficium dictorū M. & B. pro eis in emptionem in alterius annui census,super casalis eorundē DD. N. & C. ad rationem scut. septem pro centenario,prout alter cēsus emptus fuit,vel in emptionem alterius census cum alijs personis, cum consensu tamen tutorum, & curatorum dictorum M & B. quatenus ab alijs personis, quam ab N. & C dictum censum ex dictis pecunijs emi cō tingat,& hæc omnia adimplere per totū dictum mensem N. prox. venturum: Alioqui elapso dicto mense N. et promissione huiusmodi non adimpleta, ex nunc prout ex tunc,et è contra dedit, cessit, et assignauit in solutum,pro dictis mille scutis eisdem M. et B. hinc absentibus me notario,&c. medietatem annui census 100 scutorum monetæ,quæ asseruit emisse ab vniuersitate C. super eius tenuta pretio scutorum duorum millium de mēse F.&c. seu alio veriori tempore in actis L. notarii publici,& Cācellarii dictæ Ciuitatis,& cum declaratione quod fructus,& prouentus dicti census, pro dicta medietate spectent,et pertineant ad prædictos M. et B. in posterum incipiendo a Kalendis Octobris proxime venturi. Ad habendum,etc. Transferens super dicta medietate cēsus in dicti M. et B. omnia iura, et actiones, etc. contra dictam venditionem, et fideiussores,et quoscūque alios,ponens,in, et super dicta medietate cēsus eodem M. et B. in omne ius,etc. Constituens,etc. Das facultatem,et licentiam eisdem M. et B. accipiendi eiusdem census,pro dicta medietate, realem possessionem,vel quasi, Et donec,etc. constituit,etc et hoc facit ex causa prædicta, et insolutum vt supra dictum est,hoc pacto,et declaratione adiectis vt liceat semper,et omni tēpore ipsi N. et eius hæredibus,et successoribus quibuscūq; dictā medietatem census pro eodemmet pretio scutorum mille redimere;ac dicti M. et B. teneantur quandocūque retrouendere, retrocedere D. N, et eius hæredibus pro dicto pretio, quam donationem in futurū D. N. affirmauit,et promisit esse validam,et bene ac valide factam,et ei facere licuisse,atq. licere, et in eam tanquam talem facere consentire omnes personas,etc. ius habentes,au t habere prætendentes in,et super dicto cēsu etiam ad omnem simplicem extraiudicialem interpellationem, aut requisitionem per dictus M. et B. faciendam;et totum prædictum censum ad ipsum N. spectare et pertinere pleno iure dominii &nulli alteri vendidisse, donasse, permutasse,aut quouis modo alienasse,etiam alienationis largissime sumpto vocabulo,et nemini hypotecasse,et nihil omnino fecisse in præiudicium huius contractus,et nihil se facturum; alias etiam ad omnia damna,etc. teneri voluit,et promisit suscipere in se omne litem, causam, controuersiam et molestiam, si quę inferantur super dicto censu susceptaīq prosequi,etc. ac eisdem M et B. super dicto annuo censu, quod medietatem,vt supra translatā, et assignatam conseruare,ac defendere,et liberare ab omni lite,causa controuersia,mo.

iestia,& molestante persona, alias ad omnem euictionem dicti census vniuersalem & particularem respectu dictæ medietatis, in omni iudicio petitorio & possessorio,& quouis eorum insolidum teneri voluit erga dictos M. B. vltra obligationem vniuersitatis, quorumcumque obligatorum in dicto censu, & insuper ad magis cautos reddẽdum eosdem M.& B. vt principalis,& insolidum ad solutionem dictę medietatis census de semestre in semestre pro rata iuxta formam instrumenti cẽsus prædicti se obligauit, me notario publico pro dictis M. & B. & eorum successoribus acceptante, & stipulante. Pro quibus,&c.

Prorogatio termini ad redimendam Tenutam.

MAgnificus D. Iulius Fulcus, qui alias fecit cedulam, ten. huiusmodi videlicet. Io Giulio Folco prometto all' Illustrissimo,& Eccellentissimo Sig. Paolo Giordano Orsino de retrouenderli la tenuta del bosco di Bacciano, che mi è stata venduta da sua Eccellenza mediãte il magnifico misser Riccardo Mazzotosto suo procuratore, per il medesimo prezzo, ogni volta che sua Eccellenza vorrà, de qui al mese di Setembre mille cinquecento settanta, cioe 1570. & non più oltre: ita che passato detto mese di Settembre 1570. la presente resti de nessun momento, intendo perciò che s'io affittasse detta tenuta, S. Eccellenza sia obligata à osseruare il fitto & per fede ho scritto la presente, & prometto di farne instrumento publico ad ogni piacere di S. Eccellenza Datum Romæ die xij. Februarij 1568. Iulio Fulco. In cuius D. Iulij fauorem die x. Decembris 1569. prædictus Illustrissimus, & Excellentissimus D. Paulus Iordanus venditionem dictæ tenutæ, ac aliorum xij. rubrorum,& vnius quarti rubri ratificauit, ac omne id quod plus valeret prædicto D. Iulio, ex causis in instrumento desuper celebrato per N. notarium donauit, prout in eodem instrumẽto contineri asseruit, sponte,&c. licet sciat non teneri: nihilominus ad faciendam ei rem gratam,& ex eius mera liberalitate ac non intelligens donationi alijsque præmissis, in eis fauorem factis, quouis modo renunciare, vel illis, aut aliquibus iuribus suis præiudicare; sed omnibus illis firmis tamen, contemplatione Serenissimi D. Magni Ducis Hetruriæ requisitus, eius nomine per magnificum D. B. præsentem,& requirentem tempus in dicta cedula contentum, quod vsque ad finem huius mensis Settembris durat; prorogauit ad sexaginta dies inchoandos ab vltima die huius mensis,& vt sequitur finiendum tantum, & non alias, nec vltra, nec alio modo, præsente dicto B. & vna mecum notario publico, per eodem Illustrissimo D. P. eiusque successoribus acceptante, & stipulante, quo termino elapso,& dicta redemptione non facta, huiusmodi prorogatio, & præsens instrumentum pro cassis, irritis, & non factis habeantur,& sint nullius roboris,& momenti, perinde ac si facto nomine fuissent: quia sic ei facere placuit.& ita iurauit tactis,&c. super quibus,&c.

Subrogatio termini in alium terminum, & cessio.

A Quibus,&c. ad maiorem cautelam magnificorum N & N. & sociorum Vrbis assignauit eisdem pro faciliori cõsecutione summæ debitæ per ipsum A. in specie ducatorum 500. debitos tunc eidem A occasione termini festiuitatis Natiuitatis D. N. Iesu Christi tunc, proxime præteritæ, occasione annuæ pensionis ducatorum 3. m. in, & super fructibus, &c. mensæ Archiepiscopalis T. in fauorem suum constitutæ, ac reseruatæ, auctoritate Apostolica: & assignauit etiam alios ducatos mille, pro termino festiuitatis Natiuitatis sancti Ioannis Baptistæ anni 1570. annuæ pensionis ducat. 2. m. super mensæ Episcopalis Ispalen. fructibus, &c. sibi reseruatæ, prout latius in instrumento celebrato per me notarium continetur, ad quod,&c. nunc ex causis animum suum mouentibus sponte &c. loco dicti termini pensionis Ispalensis maturati, vt pręfertur anno 1570. proxime pręterito, subrogauit,& assignauit ducatos mille termini dictę annuę pẽsionis Ispalen. maturati hoc anno 1571. in festiuitate sancti Ioan Baptistæ prox. præterita, dictis N. N. absentibus, præsente B. eorum agente, & socio,& vna mecum notario, pro eis acceptante,& stipulante, citra tamen nouationem contentorum in dicto instrumẽto, & sine præiudicio iurium, dictis suis principalibus, & sibi competentium, & ad faciendum.

cien. rem gratam eidem A retrocedente assignationem ducatorum mille alterius termini dictæ pensionis S. mutati in festiuitate Natiuitatis sancti Ioan. Bapt. anni 1570. & insuper ad maiorem securitatem dictorum mercatorum, & vt facilius reliquum eorum crediti consequantur, quod reliquum sortis principalis est scutorum 600. monetæ, attento quod pro aliis scutorum 2.m.200. assignauit eisdem mercatoribus alios terminos pensionum suarū & in relato instrumento continetur, nunc assignat, & cedit eisdem mercatoribus ducatos 1500. debendos eidem A. occasione dictæ pensionis I. pro termino Festiuitatis Natiuitatis D. N. Iesu Christi prox. venturę. Transferens in, & super dictis terminis assignatis, omnia iura, & actiones, &c. Ponens dictos mercatores, &c. cōstituens, &c. De quibus pecunijs assignatis cum ad manus dictorum mercatorū peruenerint, retentis per eos scut. 600. monetæ præsentis, in quibus restant creditores reliquam summam consignare teneantur ipsi A. & huiusmodi assinationem, & cessionem fecit ad maiorem cautelam dictorum mercatorum Et insuper eorum contemplatione constituit, & fecit procuratores suos P, & Q hinc absens, &c. & vnumquemque ipsorum insolidum, ita tamen, &c. ad exigendum, percipiendum, & recuperandum dictas pecunias, vt præfertur assignatas occasione terminorum dictarum pensionum, vel habuisse confitendum ab illis, quibus opus erit, & omnes quos opus erit quietandum, &c. etiam in actis publicis, & cum omnibus aliis facultatibus opportunis. Et si necesse fuerit cū clausulis ad lites, & potestate substituendi, &c. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. De quibus pecunijs ordinauit, & mandauit eisdem procuratoribus vt sequantur dispositionem dictorum N. N. & promisit etiam ad omne placitum dictorum mercatorum, deputare, & constituere quoscumque alios procuratores, quos maluerint; vt facilius suo nomine A. consequantur dictas pecunias, & saluis præmissis, declarauit, & voluit firmas remanere omnes conuentiones, & cautelas factas in dicto relato instrumento; vsque ad integram satisfactionē eorundem mercatorum: quas pro repetitis haberi voluit pro quibus, &c.

Cessio bonorum per professam

CVm alias M. assignauerit, & constituerit pro dote dominæ V. suæ filiæ legitimæ, & naturalis, summam scutorum mille, in, & super vinea sita in monte Q. ac domo sita in via I soluendorum tēpore nuptiarum, vt constare asseritur in instrumento per N. celebrato de anno, &c. & deinde præfatus M. præfatam vineam vēdiderit C. & inter alia promiserit, quod præfata V respectu dotis, vt præfertur, constitutę consentiet, & sua iura, & actiones cedet in fauorem dicti C emptoris, vt in alio instrumento, ex actis dicti N. die, &c. latius dicitur contineri, & quia pręfata V. nunc in vigesimo anno suæ ætatis constituta, proposuit professionē religionis emittere in monasterio sanctæ A Vrbis ordinis sancti B. & dictus eius pater, pro dote, seu eleemosyna persoluerit scu. 500. et dederit etiam supellectilia, vestes, & alia necessaria pro ingressu dicti Monasterij, ac etiam putatus sit soluere annuatim scuta 18. dictæ V. seu monasterio prædictæ durante vita eiusdem V. & cellam vt infra, construere in dicto monasterio; quatenus dicta V. bonis, & successionibus paternis, & maternis cedat in fauorem ipsius patris, & P. N. fratris, & filiorum eiusdem N hic est quod anno, &c. die, &c. Coram magnifico, & R. D. R iud Illustrissimi, & Reuerēdiss. D Iacobi Sabelli S. R. E. Cardinalis Sanctissimi D N Papæ Vicarii Locumtenēte in Ro. Cur Iudice ordinario, & competenti, sedente, &c. principaliter constita dicta D. V. quę nunc, & in futurum H. nuncupari intendit in vigesimo, vt asseruit ætatis anno cōstituta, quę nondum tamen professionem religionis emisit, in præsentia dicti M. sui patris habens plenam notitiam, sit affirmauit, de dicta constitutione, & assignatione dotis mille scutorum, facta per dictum eius patrem in, et super vinea, & domo præfatis, et de venditione dictæ vineæ, ac promissione facta per dictum eius genitorem in fauorem dicti C. & quia ipsa contenta remansit, & remanet de summa scut. 500. pro ea soluta dicto monasterio sancti A. & de annua summa scut. 18. durante eius vita soluenda, & pro dicta constructione cellæ facienda. Ideo, et pro cōseruatione suæ domus, & agnationis dictis bonis, & successioni paternis, et maternis cedere in tendat; sed quia nullos habet consanguineos

neos habiles ad interessen. & consentien. contractui huiusmodi celebrato, attento quod agitur de interesse præfati sui genitoris, & N. sui germani fratris, in quorum fauorem cedere, & renũciare intendit. Et ne propter eius minorem ętatem dubitari contingat de validitate contractus, aliquẽ sibi curatorem &c. (pone deputationem curatoris, cum fideiussore, & obligatione in forma.).

Successiue coram eodem R.D.R. Locumtenente, vt supra sedente pro tribunali, meq. notario, & testibus, &c personaliter constituta dicta V. quę nunc N. nuncupatur, & nuncupari intendit, in vigesimo anno suæ ætatis constituta, vt medio iuramento tactis, &c. affirmauit, cum auctoritate præfati R.D. Locumtenentis, & cũ consensu, & auctoritate pręfatis curatoris præsentis, & auctoritatem, & consensum pręstantis, & cum iuramento tactis, & pręstito, affirmantis se non habere aliquod proprium particulare interesse in hoc negocio, & renunciationẽ, & cessionem supra narratas, & vt infra faciendas, non tenere in pręiudicium eiusdem V. seu N. attento quod sibi est abũde promisum, & prouidetur pro ingressu monasterii, seu professione religionis emittenda: In primis, sponte &c. ad maiorem validitatem actus, renunciauit cum iuramento tactis, &c. beneficio minoris ætatis, restitutioni in integrum ex quocunque capite competentis, & competituræ l. Iul. de fund. dot. & omnibus ll. iuribus, & statutis in fauorem minorum, & muliẽrum disponen. de quibus prius, & eorum effectu à dicto D. Locumtenente certiorata fuit, & omni meliori modo, &c. Renunciauit, & cessit expresse omnibus, & singulis bonis, & successioni paternis, maternisq. in fauorẽ dictorum D. M. sui patris absentis, me notario, &c. & D. N. sui germani fratris, præsentis, & acceptantis pro seipso ac suo genitore prædicto, ac ipsorum hæredibus, & successoribus quibuscunque, ac insuper de cõsensu dicti D. N. ita consentientis, nomine dicti sui genitoris, cessit omnibus suis iuribus, & actionibus competentibus, & quomodolibet cõpetituris in, & super vinea, cum domo, & aliis suis pertinentiis, sita, &c vendita in fauorem dicti C. emptoris dictę vineæ, quamuis absentis, me notario, &c. Ponens dictum C. &c. constituens, &c. Et huiusmodi cessionem, & renunciationem fecit, attento quod pro ipsa D. V seu N. soluta fuerunt dicto monasterio, seu agentibus pro dicto monasterio sancti A. in quo, Deo dante, ipsa V. de proximo intendit professionem religionis emittere, scuta quingenta monetæ prout ibidem præsens venerabilis A. Abbatissa dicti monasterii soluta fuisse affirmauit, pro dote, seu eleemosyna dictæ V. futuræ monialis vltra supellectilia, vestes, & alia necessaria pro ingressu in dicto monasterio, ipsi V. seu N. parata; de quibus scut. 500. tam ipsa V. quam dicta venerabilis Abbatissa, cum auctoritate præfati R.D. Locumtenentis pręfatum M. absentem, & D. N. præsentem &c. quietarunt &c. exceptioni, &c. renunciarunt, cum pacto de nunquam amplius petendo. Et quia ipse N. nomine dicti sui patris, cum promissione rati, &c. futurum soluere promisit annua scuta 18. monetæ dictæ V. vel pro ea dicto monasterio quatenus ibi professionem religionis emittat, videlicet de semestre in semestre, in fine semestris pro rata, durante, vita naturali prædictæ V. & non vltra. Et insuper promisit fabricare suis impensis vnam cellam in dicto monasterio sancti A. De quibus præmissis, & illis saluis, & reseruatis eadem V. cum auctoritate, & decreto iam dictis, pro omni, & toto eo, quod ipsa in bonis, & successione tam paternis, quam maternis petere, aut prætendere posset, vocauit se contentam, ac satisfactam, & renunciauit non solum cõstitutioni, & assignationi dotis nulle scut. super dicta vinea, & domo, vt prefertur factis, verum etiam omnibus aliis iuribus, & actionibus sibi nunc, & in posterum super dicta vinea, & domo, & aliis quibuscunque bonis, & successionibus paternis, & maternis, competentibus, & cõpetituris, &c.

Cessio per mulierem, seruata forma Regni Neapolis.

IN nomine Domini. Amen. Anno ab eiusdem Natiuitate, &c. Pontificatus &c. Anno N. regnante Serenissimo, & Catholico Principe D. D. Philippo ab Austria (Dei gratia) Castilliæ, Aragonum huius Regni Sicilię citra, & vltra Pharũ, Hierusalemq. Rege, hoc publico instrumento.

Nos

Nos R. pro tribunali sedentes super sedibus ligneis in loco infradicen. ad quem locum pro decoro seruando infranominatæ dominæ A. nosmet contulimus, quem locum, & sedes pro congruo, & iuridico loco, atque tribunali ad hunc actum, & negocium expedien pro maiori validitate gerendorum deputamus, & ego F. publicus vbilibet per totum præfatum Regnum Siciliæ tali auctoritate notarius, & testes inscribendi ad hæc vocati specialiter, & rogati, declaramus, & attestamur quod hodierna die personaliter constituta supradicta A Vidua relicta bonae memoriae S. de terra N. diœces. iurisdictionis, tutrix & pro tempore curatrix, atque bonorum administratrix testamentaria dominæ B. suæ filiæ ex dicto quond. S. susceptæ infantis heredis venerabilis eiusdem q. S præsentibus N. ipsius socero, atque C. eiusdem A. sorore, & N. ac P. & L. similiter post supradictos N. & R. proximioribus consanguineis nobis palem exposuerũt, quod cum alias C. perpetuus administrator Abbatię sancti P. M. diœcesis cum consensibus, & assensibus sanctæ sedis Apostolicæ, & Serenissimi, atque Catholici Hispaniarum Regis, locauerit in emphyteosim perpetuam dicto bo me. S. quasdam salinas, iuxta Pharum Messinae. sitas pro annuo canone vnciarum 10. soluen. certis terminis, & cũ pactis, cõditionibus, promissionibus, obligationibus & cautelis expressis in instrumento desuper per N. inter supradictas partes celebrato, ad quod relatio habeatur. Et cum d. salinę sint subiectę periculo deuolutionis, & caducitatis in euentum, in quẽ cessaretur in solutione dicti canonis, & requirant in partibus istis maximas impensas, & attenta magna copia illorum, qui alias ibidem salinas exercent & fabricant plus afferunt damni, quam lucri, et sint magnae curę industriae, atq. laboris, indigeantq; personali assistentia, atque hominum cura, & diligentia, qui de eis certam experientiã habeant & præsentia dominorum suorum sit valde vtilis, et forsan necessaria, quod secus euenit dominæ A. & dominæ B. quę non sunt habiles ad huiusmodi negocia, nec eas decet, minusq. vtile sit, tum ob præmissa, & ob distantiam earũdem salinarum ab earũ patria, tum etiam ob certum damnum, quod causa dictarum salinarum annuatim recipere solet, & considerauerit eis expedire, & magis proficuũ esse præfatas salinas, cũ omni onere, seruitute, et cura (reseruato cõsensu eiusdẽ D. perpetui administratoris d. Abbatiae, et prædictorum salinarum, tamquam membris eiusdem proprietarii, et S. Sedis Apostolicę beneplacito, quatenus opus sit et regio assẽsu) cedere domino I. ipsarum mulierum consanguineo, cui non deficiunt, qui hic, et maioribus negociis vacare possint, quam ita retinere, et volens actum omni meliori modo, quo post valide celebrare, propterea cum præsentia prædictorum N. aui paterni dictæ B. infantis, et R. ac A. et consensu, et auctoritate dictorum P. et L. proximiorum consanguineorum stante interesse prædictorum N. et R. patris, et fratris respectiuę dicti D. I præsentium, & consensum præstantium, atque affirmãtium cum iuramento, tactis, etc. præstito se non habere in hac re aliquod propriũ particulare interesse, et huiusmodi instrumentum cessionis actionis causis prænarratis (quas causas veras esse asseuerarũt) non tendere in damnum earundem mulierum, quos N. R. et N. dicta A. asseruit cum iuramento tactis, &c. prę stito, esse proximiores consanguineos dictæ suæ filiæ infantis, sponte, etc. renunciando in primis cum eodem iuramento ad maiorẽ huius contractus firmitatem omnibus legibus et statutis in fauorem mulierum dispoñe. et respectu dicti B. beneficio minoris ætatis, et restitutionis in integrum ex quocumque capite prouenien. de quibus prius a nobis sup ranominatis certiorata fuit, ac omnibus melioribus modo, etc. dicto tutorio, curatorio, et administratorio nomine, ac nomine suo proprio, pro quoscumque suo iure si quod ei cõpetit, et competere posset supradictis salinas simul iunctas, sitas iuxta Pharum Messinæ, confinata ab vno iuxta, etc. saluis aliis, si qui sint plures, aut veriores confines superius expressis, cum omni iure fabricandi sal, ac iure deriuandi, et recipiẽdi aquas, et pro fabricatione salis facien- das, et pro dictis salinis exercendis, ac omnibus aliis iuris iurisdictionibus, et priuilegiis, honoribus, et oneribus, quibus ipsæ mulieres nunc vtuntur, et ipsæ earumque hæredes, et successores in futurũ quomodolibet vti, et frui possent, et dictis bo. me. dum vixit vsus fuit, et possidebat, ac

vti,

vti, frui potuisset (saluo, & reseruato, quatenus opus sit Sãctæ Sedis Apostolicæ beneplacito, & regio assensu, & dicti C. administratoris perpetui consensu) & non aliter, nec alio modo cessit, dedit, atque concessit præfato domino L. dicti N. filio licet absenti domino N. eius in ac parte agenti præsenti, ac pro dicto L. ac illius hæredibus, & successoribus quibuscũque stipulanti, & acceptanti, & pro illo de rato, vt infra promittenti. Ponens dicto tutorio, curatorio, & administratorio, & proprio respectiue nominibus eundem I. & suos in nomine ius locum, & priuilegium vniuersum ipsarum mulierum, constituẽsque eum procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita quod, &c. Dans licẽtiam, &c Et donec, &c. constituit, &c. Et hæc omnia facit, & facere dixit, ex causis superius narratis, & ad consulendum penitus indemnitati dictę B. & rei suae prouiden. quia ex maturo cõsilio negocij huiusmodi, peritum ita sibi fuisse consultum attestata est, & quia e conuerso dictus N. procurator eiusdem I. Cessionarii, pro quo nihilominus de rato, & ratihabitione in forma iuris valida promisit, & illum hanc ratificaturum intra xv. dies proximos, alias etiam ad omnia damna, &c teneri voluit, sponte, &c. promisit dictum canonem, seu responsionem vnciarum 20. præfato C. perpetuo administrator dictæ Abbatiæ, & præfatarum salinarum proprietario, & successori suo in Abbatia præfata, licet absentibus Nobis . . . & notario præsentibus, ac pro eo, & alijs futuris successoribus administratoribus dictæ Abbatiæ stipulantibus, & acceptantibus, soluere realiter, & cum effectu, modis, & temporibus expressis in supra relato instrumento, libere omni penitus iuris, & facti exceptione remota. Insuperq. promisit procuratorio nomine quo supra, omnem curam, diligentiam, industriam, & operam, atque seruitia solita, & necessaria, etiam personalia adhiberi facere, pro manutentione dictarum salinarum, & vsu fabricationis salis, & facere, & curare quod idem C administrator liberabit easdem mulieres, & suos a præstatione canonis huiusmodi, & ab omni alio onere, atque promissionibus per eos forsã, & dictũ bo. me. S. dum vixit quon. odolibet huiusmodi rei causa facta intra dictum terminum xv. dierum, & alias ad obseruantiam instrumenti præfatæ perpetuæ emphyteosis, & etiam ad omnia damna, impensas, & interesse teneri voluit dicto procuratorio nomine. Quam quidem cessionem, concessionem, & dationem salinarum, & promissionis respectiue vicisim factas, cũ omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis, præfata A. tutrix, curatrix, & administratrix eiusdem B, & nomine, suo pro quocumque suo iure ex vna, & prædictus N. procurator præfati I. ex altera partibus, promiserunt ad inuicem semper & perpetuo habere ratas, gratas, validas, & firmas, & inuiolabiliter obseruare, & contra non facere, dicere, vel venire quouis quęsito colore, prætextu, iure titulo, causa, & modo etiam hic non expressis. Pro quibus omnibus, &c. præfata A. tutrix, & pro tempore curatrix dictæ B. & bonorum eiusdem administratrix seipsam dicto tutorio, & curatorio nominibus, & præfatam B. ac illius hæredes, & successores, ac bona omnia, & singula quæcumque præsentia, & futura tam feudalia, quam burgensatica, Regio assensu respectu feudalium semper saluo, ac totam hæreditatem, & successionem dictiq. S. & seipsum eiusq. hæredes, & bona pro quocumque suo iure ex vna, & dictus N. procurator dictum I. principalem suum ac illius hæredes: & successores, ac bona omnia, & singula praesentia, & futura, ac etiam burgẽsatica, & feudalia, dicto Regio assensu semper saluo respectu feudalium, & vsque ad ratificationem seipsum; & eius bona omnia, & singula quecumque præsentia, & futura ex altera partibus obligarunt, & hypotecarunt ad inuicem in forma iuris valida, & iuxta laudabilem ritum magnæ Curiæ Vicariæ Neapolis, ac in forma Quarantigiæ, & Camerę Apostolicæ, cum solitis clausulis, citra tamẽ, & preter quorumcumque procuratorum constitutionem quotiescũque opus fuerit latius extenden quæ nihilominus pro extensis habeantur, & renunciarunt cuius appellationi, reclamationi, & recursui pro negocio suspensiuo executionis præsentis instrumenti, & ita obseruare iurarunt tactis, &c. & pro maiori validitate, & firmitate praemissorum prædictæ partes petierunt ad maiorem validitatem, & abundantiorem cautelam, ita quod vtile per inutile non vitietur, super præmissis auctoritatem & decretum interponi, & suppleri quascumque

eumque defectum, si qui forsan interuenerint ex tunc. Ego A. iudex ordinarius, & competens vt supra pro tribunali sedens, auditis, & intellectis praemissis, & illis attestatis, & causa cognita iudiciariam auctoritatem, qua fungor, & decretum super praemissis interponendum duxi, & interposui. supplendo quoscumq. defectus, si qui forsan interuenerint, quantum mea potui auctoritate supplere. Super quibus, &c.

Subrogatio bonorum fideicommissariorum.

CVm sit quod Vniuersitas ciuitatis C. die, &c. in, & super eis molendinis in flumine M ac certis bāditis imposuerit annuum censum scut. 480. aureorum eūq. vendiderit, & assignauerit insolutum magnifico D A. V. pro summa, & pretio scutorum sex millium etiam aureorum, cum facultate quandocumque pro eodem pretio redimendi, ad computum scut. decem millium causa redemptionis tenutarum A. & R. nuncupatarum, quae alias per venditionem praedictam bo. me. S. V pro pretio scutorum sex millium venditae fuerunt cum pacto de retrouendendo, quem annuum censuum die, &c. vendiderit bo. me. C. vt constare dicitur instrumento, &c. & postea die, &c. D. A praefatus in actis DD. N. & N. notariorum insolidum rogatorum, narrato quodam fideiocommisso dicti bo. me. S. aui sui, sui voluit, & disposuit in suo testamento, inter caetera eius palatium situm in ciuitatate D. esse fideicommissarium, vna cum sex mille scutis aureis per eum in emptionē quarūdā tenutarum dictae Vniuersitatis expositis, & declarans idem A. habuisse á dicta Vniuersitate scuta sex millia Volensque dispositionem testatoris praedicti obseruare & adimplere, ac etiam per suos heredes, & successores eandem voluntatē seruari Declarauit, voluit, & mandauit, quod sua tenuta, nūcupata il precoio delle vacche rosse, cum terris ibi circumuicinis aedificiis, vel domibus, & capannis in territorio C. prope portum, & mare. Item eius quarta pars tenutae Tarquiniae, sitae in eodem territorio, possessae pro indiuiso cum Hospitalis S. Spiritus Vrbis, iuxta sua latera; sint fideicommissariae pro summa currenti dictorum sex milliū scutorum, & quod sui haeredes non possint, nec valeant eas alienare, vendere, vel detrahere, nisi prius dicta scuta sex millia, vt supra fideicommissaria in alia restabili fuerunt conuersa, & posita; quae subiaceant supradicto fideicommisso, vna cum Palatio praefato iuxta formam supranominati instrumenti, & voluntatis testatoris & voluit, vt instrumentum dictae suae declarationis, & voluntati obligaret seipsum & successores suos, quemadmodum obligaret, & ligaret si a praefato testatore factum fuisset. Et vltimo, loco pro vrgentibus rebus vēdiderit quartam partem Tarquiniae die &c. magnifico D P. vt constat ex instrumento, per me notarium celebrato; Et quia deuenit ad alienationem praefatam nō prouiso hactenus fideicommissario de alia restabili, quae vna cum dicta tenuta praediipro supplemēto scutorum sex millium sufficeret. Et cupiens omniū indemnitati prospicere, ac litibus, & controuersiis obuiare; quae forsan inter fideicommissarios, & D. P. emptorem; ac ipsum venditorem & fideiussores praestitos, & omnium haeredes, & successores moueri, & intentari posset.

Hinc est quod anno, &c. Coram testibus, & me notario publico, ad hęc vocatis & rogatis, personaliter ad constitutus praefatus Magnificus D. A. cupiens in tempus occurrere; ac tollere, occasionem litium, & consulere indemnitati, & securitati dicti emptoris quartę partis Tarquiniae: fideiussorumque praestitorum, ac fideicommissariorum, & suae, ac omnium quieti prouidere, & omni meliori modo. &c Pro dicta summa scutorū sex millium aurei, quę olim per dictum bo. me. S. eius Auum paternum, in emptionem tenutarum A. & R. dictae Vniuersitatis exposita fuerunt, & vna cum palatio, existente C. eius fideicommisso iuxta formam sui testamenti, superius relati, & die, &c. aut alio tempore veriori per q. N. celebrati subiecta fuerunt, & pro quacumque alia maiori summa, ac omni, & toto eo, quod fideicommissarii dicti testatoris quouis modo petere, aut praetendere possent, vel poterunt, ratione dicti fideicommissi, ad dictae declarationis, factae per ipsum A. circa suppositionem quartae partis tenutae Tarquiniae de nouo subiecit, supposuit, & submisit dictam suam tenutam del Precato, cum terrenis, edificiis, membris, & pertinen.

tinentiis suis, posita dicto Territorio C. iuxta,&c. Item loco dictæ quartæ partis tenutae Tarquiniæ, vt praefertur venditæ dicto P. subiecit, subrogauit & supposuit, ac submittit, & subrogat in perpetuum,& in infinitum dicto fideicommisso, iuxta forma testamẽti supradicti C.(quod testamentum legisse affirmauit.) bona infradicenda videlicet,&c. Quorum bonorum valorem, vna cum dicta tenuta præcodii excedere asseruit dictam summam scutorum sex millium aurei. Transferens & cedens dictis fideicommissarij absentibus, me notario publico pro illis,& omnibus quorum interest, & interesse poterit in futurum stipulante, & acceptante omnia,& singula iura sua,& actiones, &c. in,& super dicta tenuta prçcodii, & alijs bonis prædictis, vt supra suppositis, eorumque pertinentiis. Ponens eosdem fideicommissarios,& successores vigore dicti fideicommissi in omne ius, locum, & priuilegium ipsius A. adeo, vt dicti fideicommissarii habeant omne ius, facultatem,& auctoritatem super dictis bonis nunc suppositis, competentes ex dispositione testatoris præfati, etiam perinde, ac si bona huiusmodi fideicommisso, ac dispositioni suæ, loco dictorum sex millium scutorum aurei subiecta; & supposita fuissent in testamento praefato & quæcumque sua vltima voluntate. Ita quod dicta quarta pars tenutæ Tarquiniç habeatur, & sit libera, & dictum instrumentum die,&c. per N & N notarios insolidum rogatos celebratum, quoad tenutam Tarquiniam habeatur, & sit cassum, irritum, & nullum perinde ac si celebratum non fuisset, liberans penitus,& omnino dictam quartam partem T. a dicta suppositione cassansque, & annullans dictam suppositionem eiusdem T. ac illam, & declarationem, vt permittitur, factam, & instrumentum præfatum, & omnia in eo contenta, quæ voluit habere pro irritis, cassis, & nullis etiam perinde ac si nunquam facta fuisset. Et promisit, etiam dicta bona supposita esse libera, immunia, & exempta ab omni censu, canone, responsione, & a quocumque onere nulli que restitutioni esse obnoxia, vel subiecta: & dictam suppositionem esse, ac semper fore bonam, validam, ac bene,& valide factam; & in eam tanquam talem promisit facere consentire omnes personas &c Et litem,& causam suscipere in omni iudicio, & quacumque parte iudicii, & susceptas prosequi,& terminare suis sumptibus, procuratoribus, & aduocatis, & defendere, ac liberare fideicommissario ab omni lite, causa,& cõtrouersia,& molestia; ad omnem euictionem dictorum bonorum vniuersalem,& particularem in formam iuris valida & ad omnia damna &c. erga dictos fideicommissarios,& omnes quorum interest,&c. & pro maiori securitate D. P. promisit, quod fideiussores prçstiti,& obligauit in fauorem D. P. in venditione quartç partis T. consentient in præmissis, cum declaratione quod non intelligatur, nec si facta aliqua nouatio nec prçiudicium aliquod illatum dicto emptori T. nec in aliquo derogatũ cautelis factis per ipsum venditorem, & dictos fideiussores in fauorem dicti emptoris T. ac eius hæredum, & successorum, immo quod præmissa omnia,& singula intelligantur,& sint factam ad maiorẽ cautelã domini P. emptoris,& eius hæredum & successorum, & iura iuribus addendo. Quæ omnia præmissa fecit,& facere dixit & declarauit, etiam ad maiorem securitatem domini P. emptoris præfati quamuis hinc absentis, me notario publico acceptante,& stipulante, pro eo & eius hæredibus & successoribus quibuscumque. Atque in prouidendum indemnitati, & securitati fideicommissariorum prædictorum,& omnium aliorum, quorũ interest, & interesse quomodolibet poterit in futurum Et quia ea, quæ Sedis Apostolicæ munimine roborantur, maiorem solent firmitatem obtinere. Ideo, ac etiam ad maiorem cautelam supplicare intendit,& supplicat sanctissimo D.N. Papæ, pro perpetua confirmatione huius instrumẽti,& contentorum in eo cum suppletione quorumcumque defectum, si qui interuenerint. Et consensit etiam, vt per quoscumque dicta cõfirmatio Apostolica impetrari possit, et præmissa omnia, et singula semper, et perpetuo rata, grata, valida, et firma tenere, habere, ac inuiolabiliter obseruare promisit, et numquam sub quouis textu, iure, titulo causa, et modo in iudicio vel extra contrafacere, dicere, aut reuocare opponere, aut venire per se, vel alios. Et pro præmissis omnibus, etc.

Trans

Translatio Census & affrancatio Prædij.

MAgnificus D. eques Bernardinus Ianusa de Balneoregio, asserens alias in, & super eius prædio sito, & posito in agro Balneoregien. in contrata N. constituisse vnum annuum censum scutorum centum monetæ iul 10. pro scuto, illumq. vendidisse magnifico D. Bartholomæo de Christophoris Physico de eodem loco, pro pretio scutorum mille similium, & alias prout latius constare dignoscitur instrumento desuper recepto a D. Saturno de Collesanctis notario publico de eodem loco sub die.
ad quod quatenus oporteat condigna habeatur relatio: asserens quoque se ad succurrendum nonnulis suis vrgentibus necessitatibus decreuisse dictum prędium vẽdere ad fauorem magnifici domini Clementis de Iauis I V D. eodem loco, & sibi obstare onus dicti census cum intendat prędium ipsum liberum, & ab omni prorsus onere exẽptum emere, volens ad mactis facilitan. dictam venditionem pręs dictum prædium ab onere dicti census affrancare, & eximere, illudq. liberum efficere, & ad hunc effectum dictum censum transferre super alio prædio inferius specifican. ad ipsum pariter, vt dixit spectan. Ideo sponte, &c. agens infradicta omnia, & singula cum præsentia, consensu & voluntate D. Bartolomei de Christophoris antedicti præsentis, ad infrascripta omnia, & singula (saluis tamen infrascriptis, & non alias, &c.) de quo expresse protestatus fuit, & protestatur cõsentientis ad faciendum rem gratam dicti equiti Bernardino ac omnibus melioribus modo, &c. prędiũ antedictum ab onere dicti census, ac ab vlteriori illius solutione penitus et omnino exemit, liberauit, et affrancauit, ac a dicto censu liberum, et francum effecit, ac esse voluit, ita vt dicto D. Bartholomæo; ac suis. etc nulla super dicto prædio, ac eius iuribus, membris, et pertinẽtiis post hac cõpetat ex causa dicti cẽsus, ius, actio siue exactio sed dictum prædium, sit a dicto censu, et illius vlteriori solutione, ac ab omni obligatione, vinculo, et hypotheca liberum, francum, et exemptum, ac si nunquam desuper impositus, et constitutus fuisset, immo dictus D Bartholomæus (infrascriptis tamen saluis) omni, et cuicunque obligationi hypothecæ, actioni, & iuri sibi inde, & super dicto prædio ratione & ex causa dicti census quomodolibet competen. expresse libere cessit, & renunciauit ad fauorẽ dicti equitis Bernardini pro scutis, &c. nullo iure, & nullaq actione sibi desuper prę[m]isso um causa post hac reseruatis.

Et insuper dictus eques Bernardinus ad quem vt dixit, spectat, & pertinet aliud prædium maioris capacitatis, & idoneitatis supradicto affrancato prædio situm, & positum in eodem agro Balneoregien. in contrata N. confinatum &c. vel si qui &c. liberum, immune, ac exemptum ab omni alio censu, canone, liuello responsione, vinculo, obligatione, hypotheca, & restitutione, deuolutione, caducitate ac ab alio quocũq onere, spõte, vt supra, dictum prædiũ cum omnibus & quibuscumque suis iuribus, & membris pertinentijs, ac adiacentiis vniuersis in locum supradicti affrancati prędii subrogauit: illudq. oneri dicti annui census submisit & apposuit, & in eo dictum annuum censum transtulit, ac translatum esse voluit, ac si ab initio desuper dicta census impositio, & constitutio facta fuisset sub eisdem pactis, clausulis, obligationibus, vinculis hypothecis, & cautelis, ac eisdem modo, & forma contentis, & expressis in præcitato census instrumẽto, quę omnia quatenus oporteat hic pro repetitis, ac sufficienter insertis expressis haberi voluit, & vult etiam quod necessario de verbo, ad verbum inseri, repeti, & exprimi debuissent, & deberent in contrarium forsan facientibus quibuscumque non obstãtibus ibidem præsente dicto Bartholomæo de Christophoris antedicto, ac prædicta omnia & singula pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque acceptan. sub expressa conditione, quæ in qualibet huius instrumenti parte repetita censeatur, quod per prædicta non censeatur sibi factum, aut generatum aliquod præiudicium circa iura, & actiones sibi competentes, & competitura, ac competentia, & competitura vigore præcitat censualis instrument super aliis bonis dicti D. Bernardini nec minus facta aliqua nouatio, & noua conuentio sed iura, & actiones sibi competen censeantur, & sint, & esse debeant semper reseruatę super prædio supra expresso, prædicto anno

bus, ac statutis & eorum effectu, prius a domino Iudice informatæ extiterunt, & cum dicta renunciatione, ac omnibus me lioribus modo, &c. cognitis, & consideratis, & bene intellectis, præsertim per D. Claram dispositionibus, & clausulis testamento dicto bo. me. T. & etiam certioratus ad plenum de dicta venditione in huiusmodi venditionem domus, factæ in dictum capitaneum N. pro omni, & quocumque iure, actione, & interesse compe tentibus, & competituris eidé DD. Claræ, & C. pure, libere, & simpliciter consenserunt, & illa approbarunt, laudarunt & in omnibus, & per omnia confirmarũt in quantum ad ipsas Claram, & C. attinet, & dictam alienationem & præsentem consensum semper, & perpetuo ratá gratam, & firmam, ac ratum, gratum, & firmum habere, & tenere promiserunt, & nunquam, sub prætextu dicti legati scutorum 500. facti in fauorem dictæ C. & sub prætextu fideicõmissi paterni, & cuiuscumque iuris, concernentis ipsam D. Claram, tam de præsenti quam etiam in futurum, dictum capitaneum N. emptoré domus præfatæ eiusq. hæredes, & successores in dicta domo, molestare in iudicio, vel extra, etiã sub quouis prætextu iure, titulo, & causa, cognitis, & incognitis, etiã hic non expressis, alias ad omnia damna impensas, & interesse teneri voluerunt, & a limine iudicij repelli possint, & hoc fecerunt saluis, & reseruatis iuribus dicti legati eidem D. in, & super omnibus, & singulis alijs bonis hereditatis dicti bo. me. T. testatoris, super quibus bonis, asserverunt, ipsam C. cautam esse, & vltra huiusmodi reseruationem, ibidem præsens dictus D. F. promisit eidem C. pręsenti, & ad maiorem cautelam, cum dicto consensu, acceptanti, soluere dictum legatum, in euentum, & in tempore solutionis faciendæ, iuxta formam dicti testamenti paterni, & non aliter. Pro quibus &c. super quibus omnibus, & singulis præmissis, tamquam rite, & legitime gestis, petierunt a prędicto magnifico D. Iudice suam in præmissis, & sui officij auctoritatem, pariter, & decretum interponi supplendo omnes defectus, qui forsan interuenerũt, omni meliori modo, &c. Qui magnificus D. Iudex sic, vt supra pro tribunali sedens, visis, & intellectu premissis, suam suiq. officij auctoritatem, ac pariter decretum interponendum duxit, et interposuit supplédo quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint, quantum sua potuit auctoritate supplere, etiam omni meliori modo, &c. super quibus, etc.

Ratificatio filii in patria potestate existentis.

CORAM Illustrissimo, & Excellentissimo domino N. Duce, sedéte in loco infradicendo, & testibus, ac me notario publico specialiter vocatis, & adhibitis personaliter constitutus.

Illustrissimus, et Excellétissimus D. D. B. Princeps, habens plenam notitiam, vt asseruit de omnibus, & singulis gestis, & factis, e ausa quattuor consensum, in, & super prædio, seu casali N. constitutorum & venditorum per Illustrissimum, & Reuerendiss. D. F. sub diuersis diebus, & in fauorem dictarum personarum pro pretio in totum scutorum sex millium auri in auro, seu valoris talis summę in circa, pro seruitio, & ad instantiam ipsius Illustrissimi, & Excellentissimi D. Principis, attento quod dictæ pecuniæ per magnificum D. L. procuratorem suum acceptæ fuerunt, & successiue iuxta ordinem ipsius Illustrissimi D. Principis tr ansmissę & remissæ Venetias. Et particulariter certioratus ad plenum de instruméto Romæ celebrato ex actis D. C. notarii, publici huiusmodi tenoris videlicet (inseratur tenor instrumenti.) Volens adimplere promissionem factam per dictum magnificũ L. ponte. &c. cum cõsensu, & auctoritate dicti Illustrissimi et Excellentissimi Ducis debitoris sui, de pręmissis ad plenum informati, et omni meliori modo, etc. dictum relatum instrumentum, cuius tenor superius insertus fuit, et omnia, & singula in eo contenta, & omnia alia, & singula in actis C. præfati per D. L. gesta, cum toto negocio, de quibus omnibus, et singulis dixit plenissime informatum se esse ratificat, acceptat, approbat ac in omnibus, & per omnia plenissime cõfirmat, modis, & formis, prout in eodem instrumento continetur, ad cuius originale relationem habet, & illa omnia promisit adimplere, ac inuiolabiliter obseruare vt supra, erga omnes, & singulos, quorum interest, aut interesse poterit hinc absentes, me notario publico, pro illis omnibus

bus,& singulis stipulãte,& acceptãte. Pro quibus,&c. obligauit,&c. in forma Camere,&c. & ita obseruare iurauit, tactis,&c. & in verbo, ac fide Principis, superquibus omnibus & singulis præmissis, ad maiorẽ illorum validitatem,& ad postulationem dicti Illustrissimi D Principis Illustrissimus,& Excellentissimus D. Dnx præmissis intellectis,& cognitis auctoritatẽ suam & decretum interposuit; etiam supplendo quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint. Super quibus,&c.

Promissio inuestiendi pecunias, & donatio insolutum.

N Qui erat legitimus debitor M. & B in summa scutorũ duorum milliũ monetæ occasione pretij pecudũ caprara, & bonũ ipsi N. per P. & alios contutores, & curatores dictorũ, M & B. venditorum, vt constaret asseruit ex instrumento publico, stipulato per L. notarium, & cancellarium C. de mense,&c. seu alio veriori tempore, ad quod instrumentum,&c. quia hodie, ad computum dicti pretij, soluit scuta mille, quæ fuerunt exposita in emptionẽ annui census scutorum 70. pro pretio scutorum mille constituti, & venditi per N. & C. eius fratrem super eius casali V. in fauorem dictorum M. & B. vt constat ex instrumento cassationis, & venditionis dicti census per me notarium celebrato. Ideo remanet debitor dictorum M. & B. in summa scutorum mille monetæ; sponte, &c. promisit huiusmodi scuta mille inuestire, & collocare per totum mensem N. proxime venturum ad beneficium dictorũ M. & B. pro eis in emptionem in alterius annui census, super casali eorundẽ DD. N. & C. ad rationem scut. septem pro centenario, prout alter cẽsus emptus fuit, vel in emptionem alterius census cum alijs personis, cum consensu tamen tutorum, & curatorum dictorum M & B. quatenus ab alijs personis, quam ab N. & C dictum censum ex dictis pecunijs emi cõtingat,& hæc omnia adimplere per totũ dictum mensem N. prox. venturum: Alioqui elapso dicto mense N. et promissione huiusmodi non adimpleta, ex nunc prout ex tunc, et è contra dedit, cessit, et assignauit in solutum, pro dictis mille scutis eisdem M. et B. hinc absentibus me notario,&c. medietatem annui census 70 scutorum monetæ, quæ asseruit emisse ab vniuersitate C. super eius tenuta pretio scutorum duorum millium de mẽse F.&c. seu alio veriori tempore in actis L. notarii publici,& Cãcellarii dictæ Ciuitatis,& cum declaratione quod fructus,& prouentus dicti census, pro dicta medietate spectent, et pertineant ad prædictos M, et B. in posterum incipiendo a Kalendis Octobris proxime venturi. Ad habendum, etc. Transferens super dicta medietate cẽsus in dicti M. et B. omnia iura, et actiones, etc. contra dictam venditionem, et fideiussores, et quoscũque alios, ponens, in, et super dicta medietate cẽsus eodem M. et B. in omne ius, etc. Constituens, etc. Dans facultatem, et licentiam eisdem M. et B. accipiendi eiusdem census, pro dicta medietate, realem possessionem, vel quasi, Et donec, etc. constituit, etc et hoc facit ex causa prædicta, et insolutum vt supra dictum est, hoc pacto, et declaratione adiectis vel liceat semper, et omni tẽpore ipsi N. et eius hæredibus, et successoribus quibuscũq; dictã medietatem census pro eodemmet pretio scutorum mille redimere; ac dicti M. et B. teneantur quandocũque retrouendere, retrocedere D. N, et eius hæredibus pro dicto pretio, quam donationem in futurũ D. N affirmauit, et promisit esse validam, et bene ac valide factam, et ei facere licuisse, atq. licere, et in eam tanquam talem facere consentire omnes personas, etc. ius habentes, au t habere prætendentes in, et super dicto cẽsu etiam ad omnem simplicem extraiudicialem interpellationem, aut requisitionem per dictus M. et B. faciendam; et totum prædictum censum ad ipsum N. spectare et pertinere pleno iure dominii & nulli alteri vendidisse, donasse, permutasse, aut quouis modo alienasse, etiam alienationis largissime sumpto vocabulo, et nemini hypotecasse, et nihil omnino fecisse in præiudicium huius contractus, et nihil se facturum; alias etiam ad omnia damna, etc. teneri voluit, et promisit suscipere in se omne litem, causam, controuersiam et molestiam, si quę inferantur super dicto censu susceptasq; prosequi, etc. ac eosdem M et B. super dicto annuo censu, quod medietatem, vt supra translatã, et assignatam conseruare, ac defendere, et liberare ab omni lite, causa controuersia, molestia,

iestia,& molestante persona, alias ad omnem euictionem dicti census vniuersalem & particularem respectu dictæ medietatis, in omni iudicio petitorio & possessorio,& quoui eorum insolidum teneri voluit erga dictos M.B. vltra obligationem vniuersitatis, quorumcumque obligatorum in dicto censu, & insuper ad magis cautos reddẽdum eosdem M.&B. vt principalis,& insolidum ad solutionem dictę medietatis census de semestre in semestre pro rata iuxta formam instrumenti cẽsus prædicti se obligauit, me notario publico pro dictis M. & B. & eorum successoribus acceptante, & stipulante. Pro quibus,&c.

Prorogatio termini ad redimendam Tenutam.

MAgnificus D. Iulius Fulcus, qui alias fecit cedulam, ten. huiusmodi videlicet. Io Giulio Folco prometto all' Illustrissimo,& Eccellentissimo Sig. Paolo Giordano Orsino de retrouenderli la tenuta del bosco di Bacciano, che mi è stata venduta da sua Eccellenza mediãte il magnifico misser Riccardo Mazzotosto suo procuratore, per il medesimo prezzo, ogni volta che sua Eccellenza vorrà, de qui al mese di Setembre mille cinquecento settanta, cioe 1570. & non piú oltre: ita che passato detto mese di Settembre 1570. la presente resti de nessun momento, intendo perciò che s'io affittasse detta tenuta, S. Eccellenza sia obligata a osseruare il fitto & per fede ho scritto la presente, & prometto di farne instrumento publico ad ogni piacere di S. Eccellenza Datum Romæ die xij. Februarij 1568. Iulio Fulco. In cuius D. Iulij fauorem die x. Decembris 1569. prædictus Illustrissimus, & Excellentissimus D. Paulus Iordanus venditionem dictæ tenutæ, ac aliorum xij. rubrorum,& vnius quarti rubri ratificauit, ac omne id quod plus valeret, prædicto D. Iulio, ex causis in instrumento desuper celebrato per N. notarium donauit, prout in eodem instrumẽto contineri asseruit, sponte,&c. licet sciat non teneri: nihilominus ad faciendam ei rem gratam,& ex eius mera liberalitate, ac non intelligens donationi alijsque præmissis, in eis fauorem factis, quouis modo renunciare, vel illis, aut aliquibus iuribus suis præiudicare; sed omnibus illis firmis tamen, contemplatione Serenissimi D. Magni Ducis Hetruriæ requisitus, eius nomine per magnificum D. B. præsentem,& requirentem tempus in dicta cedula contentum, quod vsque ad finem huius mensis Settembris durat; prorogauit ad sexaginta dies inchoandos ab vltima die huius mensis.& vt sequitur finiendum, & non alias, nec vltra, nec alio modo, præsente dicto B.& vna mecum notario publico, per eodem Illustrissimo D. P. eiusque successoribus acceptante, & stipulante, quo termino elapso,& dicta redemptione non facta, huiusmodi prorogatio, & præsens instrumentum pro cassis, irritis, & non factis habeantur,& sint nullius roboris,& momenti, perinde ac si facto nomine fuissent: quia sic ei facere placuit.& ita iurauit tactis,&c. super quibus,&c.

Subrogatio termini in alium terminum, & cessio.

A Quibus,&c. ad maiorem cautelam magnificorum N & N. & sociorum Vrbis assignauit eisdem pro faciliori cõsecutione summæ debitæ per ipsum A. in specie ducatorum 500. debitos tunc eidem A occasione termini festiuitatis Natiuitatis D.N. Iesu Christi tunc, proxime præteritæ, occasione annuæ pensionis ducatorum 3. m. in, & super fructibus, &c. mensæ Archiepiscopalis T. in fauorem suum constitutæ, ac reseruatæ, auctoritate Apostolica: & assignauit etiam alios ducatos mille, pro termino festiuitatis Natiuitatis sancti Ioannis Baptistæ anni 1570. annuæ pensionis ducat. 2. m. super mensæ Episcopalis Ispalen. fructibus, &c. sibi reseruatæ, prout latius in instrumento celebrato per me notarium continetur, ad quod,&c. nunc ex causis animum suum mouentibus sponte &c. loco dicti termini pensionis Ispalensis maturati, vt prefertur anno 1570. proxime preterito, subrogauit,& assignauit ducatos mille termini dictę annuę pẽsionis Ispalen. maturati hoc anno 1571. in festiuitate sancti Ioan Baptistæ prox. præterita, dictis N. N. absentibus, præsente B. eorum agente, & socio,& vna mecum notario, pro eis acceptante,& stipulante, citra tamen nouationem contentorum in dicto instrumẽto, & sine præiudicio iurium, dictis suis principalibus, & sibi competentium, & ad facien.

cien. rem gratam eidem A retrocedente assignationem ducatorum mille alterius termini dictæ pensionis S. mutati in festiuitate Natiuitatis sancti Ioan. Bapt. anni 1570. & insuper ad maiorem securitatem dictorum mercatorum, & vt facilius reliquum eorum crediti consequantur, quod reliquum sortis principalis est scutorum 600. monetæ, attento quod pro aliis scutorum 2. m. 200. assignauit eisdem mercatoribus alios terminos pensionum suarū & in relato instrumento continetur, nunc assignat, & cedit eisdem mercatoribus ducatos 1500. debendos eidem A. occasione dictæ pensionis I. pro termino Festiuitatis Natiuitatis D. N. Iesu Christi proxventurę. Transferens in, & super dictis terminis assignatis, omnia iura, & actiones, &c. Ponens dictos mercatores. &c. cōstituens, &c. De quibus pecunijs assignatis cum ad manus dictorum mercatorū peruenerint, retentis per eos scut. 600. monetæ præsentis, in quibus restant creditores reliquam summam consignare teneantur ipsi A. & huiusmodi assinationem, & cessionem fecit ad maiorem cautelam dictorum mercatorum Et insuper eorum contemplatione constituit, & fecit procuratores suos P, & Q hinc absens, &c. & vnumquemque ipsorum insolidum, ita tamen, &c. ad exigendum, percipiendum, & recuperandum dictas pecunias, vt præfertur assignatas occasione terminorum dictarum pensionum, vel habuisse confitendum ab illis, quibus opus erit, & omnes quos opus erit quietandum, &c. etiam in actis publicis, & cum omnibus aliis facultatibus opportunis. Et si necesse fuerit cū clausulis ad lites, & potestate substituendi, &c. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. De quibus pecunijs ordinauit, & mandauit eisdem procuratoribus vt sequantur dispositionem dictorum N. N. & promisit etiam ad omne placitum dictorum mercatorum, deputare, & constituere quoscumque alios procuratores, quos maluerint; vt facilius suo nomine A. consequantur dictas pecunias, & saluis præmissis declarauit, & voluit firmas remanere omnes conuentiones, & cautelas factas in dicto relato instrumento; vsque ad integram satisfactionē eorundem mercatorum: quas pro repetitis haberi voluit pro quibus, &c.

Cessio bonorum per professam.

CVm alias M. assignauerit, & constituerit pro dote dominæ V. suæ filiæ legitimæ, & naturalis, summam scutorum mille, in, & super vinea sita in monte Q. ac domo sita in via I soluendorum tēpore nuptiarum, vt constare asseritur in instrumento per N. celebrato de anno, &c. & deinde præfatus M. præfatam vineam vēdiderit C. & inter alia promiserit, quod præfata V respectu dotis, vt præfertur, constitutę consentiet, & sua iura, & actiones cedet in fauorem dicti C emptoris, vt in alio instrumento, ex actis dicti N. die, &c. latius dicitur contineri, & quia pręfata V. nunc in visigemo anno suæ ætatis constituta, proposuit professionē religionis emittere in monasterio sanctæ A Vrbis ordinis sancti B. & dictus eius pater, pro dote, seu eleemosyna persolnerit scu. 500. et dederit etiam supellectili, vestes, & alia necessaria pro ingressu dicti Monasterij, ac etiam putatus sit soluere annuatim scuta 18. dictæ V. seu monasterio prædictæ durante vita eiusdem V. & cellam vt infra, construere in dicto monasterio; quatenus dicta V. bonis, & successionibus paternis, & maternis cedat in fauorem ipsius patris, & P. N. fratris, & filiorum eiusdem N hic est quod anno, &c. die, &c. Coram magnifico, & R. D. R iud Illustrissimi, & Reuerēdiss. D Iacobi Sabelli S. R. E. Cardinalis Sanctissimi D N Papæ Vicarii Locumtenēte in Ro. Cur Iudice ordinario, & competenti, sedente, &c. principaliter constita dicta D. V. quę nunc, & in futurum H. nuncupari intendit in vigesimo, vt asseruit ætatis anno cōstituta, quę nondum tamen professionem religionis emisit, in præsentia dicti M. sui patris habens plenam notitiam, sic affirmauit, de dicta constitutione, & assignatione dotis mille scutorum, facta per dictum eius patrem in, et super vinea, & domo præfatis, et de venditione dictæ vineæ, ac promissione facta per dictum eius genitorem in fauorem dicti C. & quia ipsa contenta remansit, & remanet de summa scut. 500. pro ea soluta dicto monasterio sancti A. & de annua summa scut. 18. durante eius vita soluenda, & pro dicta constructione cellæ facienda. Ideo et pro cōseruatione suæ domus, & agnationis dictis bonis, & successioni paternis, et maternis cedere in tendat; sed quia nullos habet consanguineos

neos habiles ad intereffen. & consentien. contractui huiusmodi celebrato, attento quod agitur de intereffe præfati sui genitoris, & N. sui germani fratris, in quorum fauorem cedere, & renũciare intendit. Et ne propter eius mirorem ętatem dubitari contingat de validitate contractus, alique sibi curatorem &c. (pone deputationem curatoris, cum fideiussore, & obligatione in forma.).

Successiue coram eodem R. D. R. Locumtenente, vt supra sedente pro tribunali, meq. notario, & testibus, &c personaliter constituta dicta V. quę nunc N. nuncupatur, & nuncupari intendit, in vigesimo anno suæ ætatis constituta, vt medio iuramento tactis, &c. affirmauit, cum auctoritate præfati R. D. Locumtenentis, & cũ consensu, & auctoritate prę fatis curatoris præsentis, & auctoritatem, & consensum pręstantis, & cum iuramento tactis, & pręstito, affirmantis se non habere aliquod proprium particulare interesse in hoc negocio, & renunciationẽ, & cessionem supra narratas, & vt infra faciendas, non tenere in pręiudicium eiusdem V. seu N. attento quod sibi est abũde prouisum, & prouidetur pro ingressu monasterii, seu professione religionis emittenda: In primis, sponte &c. ad maiorem validitatem actus, renunciauit cum iuramento tactis, &c. beneficio minoris ætatis, restitutionis in integrum ex quocunque capite competentis, & competituræ l. Iul. de fund. dot. & omnibus ll. iuribus, & statutis in fauorem minorum, & muliẽrum disponen. de quibus prius, & eorum effectu à dicto D. Locumtenente certiorata fuit, & omni meliori modo, &c. Renunciauit, & cessit expresse omnibus, & singulis bonis, & successioni paternis, maternisq. in fauorẽ dictorum D. M. sui patris absentis, me notario, &c. & D. N. sui germani fratris, præsentis, & acceptantis pro seipso ac suo genitore prædicto, ac ipsorum hæredibus, & successoribus quibuscunque, ac insuper de cõsensu dicti D. N. ita consentientis, nomine dicti sui genitoris, cessit omnibus suis iuribus, & actionibus competentibus, & quomodolibet cõpetituris in, & super vinea, cum domo, & aliis suis pertinentiis, sita, &c vendita in fauorem dicti C. emptoris dictę vineæ, quamuis absentis, me notario, &c. Ponens dictum C. &c. constituens, &c. Et huiusmodi cessionem, & renunciationem fecit, attento quod pro ipsa D. V seu N. soluta fuerunt dicto monasterio, seu agentibus pro dicto monasterio sancti A. in quo, Deo dante, ipsa V. de proximo intendit professionem religionis emittere, scuta quingenta monetæ prout ibidem præsens venerabilis A. Abbatissa dicti monasterii soluta fuisse affirmauit, pro dote, seu eleemosyna dictæ V. futuræ monialis vltra supellectilia, vestes, & alia necessaria pro ingressu in dicto monasterio, ipsi V. seu N. parata; de quibus scut 500. tam ipsa V. quam dicta venerabilis Abbatissa, cum auctoritate præfati R. D. Locumtenentis pręfatum M. absentem, & D. N. præsentem &c. quietarunt &c. exceptioni, &c. renunciarunt, cum pacto de nunquam amplius petendo. Et quia ipse N. nomine dicti sui patris, cum promissione rati, &c. futurum soluere promisit annua scuta 18. monetæ dictæ V. vel pro ea dicto monasterio quatenus ibi professionem religionis emittat, videlicet de semestre in semestre, in fine semestris pro rata, durante, vita naturali prædictæ V. & non vltra. Et insuper promisit fabricare suis impensis vnam cellam in dicto monasterio sancti A. De quibus præmissis, & illis saluis, & reseruatis eadem V. cum auctoritate, & decreto iam dictis, pro omni, & toto eo, quod ipsa in bonis, & successione tam paternis, quam maternis petere, aut prætendere posset, vocauit se contentam, ac satisfactam, & renunciauit non solum cõstitutioni, & assignationi dotis mille scut. super dicta vinea, & domo, vt prefertur factis, verum etiam omnibus aliis iuribus, & actionibus sibi nunc, & in posterum super dicta vinea, & domo, & aliis quibuscunque bonis, & successionibus paternis, & maternis, competentibus, & cõpeti turis, &c.

Cessio per mulierem, seruata forma Regni Neapolis.

IN nomine Domini. Amen. Anno ab eiusdem Natiuitate, &c. Pontificatus &c. Anno N. regnante Serenissimo, & Catholico Principe D. D. Phisippo ab Austria (Dei gratia) Castilliæ, Aragonum huius Regni Sicilię citra, & vltra Pharũ, Hierusalemq. Rege, hoc publico instrumento.

Nos

Nos R. pro tribunali sedentes super sedibus ligneis in loco infradicen. ad quem locum pro decoro seruando infranominādæ dominæ A. nosmet contulimus, quem locum, & sedes pro congruo, & iuridico loco, atque tribunali ad hunc actum, & negocium expedien pro maiori validitate gerendorum deputamus, & ego F. publicus vbilibet per totum præfatum Regnum Siciliæ tali auctoritate notarius, & testes inscribendi ad hæc vocati specialiter, & rogati, declaramus, & attestamur quod hodierna die personaliter constituta supradicta A Vidua relicta bonae memoriae S. de terra N. diœcesi. iurisdictionis, tutrix & pro tempore curatrix, atque bonorum administratrix testamentaria dominæ B. suæ filiæ ex dicto quond. S. susceptæ infantis heredis venerabilis eiusdem q. S præsentibus N. ipsius socero, atque C. eiusdem A. sorore, & N. ac P. & L. similiter post supradictos N. & R. proximioribus consanguineis nobis palem exposuerūt, quod cum alias C. perpetuus administrator Abbatię sancti P. M. diœcesis cum consensibus, & assensibus sanctæ sedis Apostolicæ, & Serenissimi, atque Catholici Hispaniarum Regis, locauerit in emphyteosim perpetuam dicto bo me. S. quasdam salinas, iuxta Pharum Messinae, sitas pro annuo canone vnciarum 20. soluen. certis terminis, & cū pactis, cōditionibus, promissionibus, obligationibus & cautelis expressis in instrumento desuper per N. inter supradictas partes celebrato, ad quod relatio habeatur. Et cum d. salinę sint subiectę periculo deuolutionis, & caducitatis in euentum, in quē cessaretur in solutione dicti canonis, & requirant in partibus istis maximas impensas, & attenta magna copia illorum, qui alias ibidem salinas exercent & fabricant plus afferunt damni, quam lucri, et sint magnae curę industriae, atq. laboris, indigeantq; personali assistentia, atque hominum cura, & diligentia, qui de eis certam experientiā habeant & præsentia dominorum suorum sit valde vtilis, et forsan necessaria, quod secus euenit dominæ A. & dominæ B. quę non sunt habiles ad huiusmodi negocia, nec eas decet, minusq. vtile sit, tum ob præmissa, & ob distantiam earūdem salinarum ab earū patria, tum etiam ob certum damnum, quod causa dictarum salinarum annuatim recipere solét, & considerauerit eis expedire, & magis proficuū esse prefatas salinas, cū omni onere, seruitute, et cura (reseruato cōsensu eiusdē D. perpetui administratoris d. Abbatiae, et prædictorum salinarum, tamquam membris eiusdem proprietarii, et S. Sedis Apostolicę beneplacito, quatenus opus sit et regio assēsu) cedere domino I. ipsarum mulierum consanguineo, cui non deficiunt, qui hic, et maioribus negociis vacare possint, quam ita retinere, et volens actum omni meliori modo, quo post valide celebrare, propterea cum præsentia prædictorum N. aui paterni dictæ B. infantis, et R. ac A. et consensu, et auctoritate dictorum P. et L. proximiorum consanguineorum stante interesse prædictorum N. et R. patris, et fratris respectiuę dicti D. I præsentium, & consensum præstantium, atque affirmātium cum iuramento, tactis, etc. præstito se non habere in hac re aliquod propriū particulare interesse, et huiusmodi instrumentum cessionis actionis causis prænarratis (quas causas veras esse asseuerarūt) non tendere in damnum earundem mulierum, quos N. R. et N. dicta A. asseruit cum iuramento tactis, &c. prę stito, esse proximiores consanguineos dictæ suæ filiæ infantis, sponte, etc. renunciando imprimis cum eodem iuramento ad maiorē huius contractus firmitatem omnibus legibus et statutis in fauorem mulierum dispoñē. et respectu dicti B. beneficio minoris ætatis, et restitutionis in integrum ex quocumque capite prouenien. de quibus prius a nobis supranominatis certiorata fuit, ac omnibus melioribus modo, etc. dicto tutorio, curatorio, et administratorio nomine, ac nomine suo proprio, pro quoscumque suo iure si quod ei cōpetit, et competere posset supradictis salinas simul iunctas, sitas iuxta Pharum Messinæ, confinata ab vno iuxta, etc. saluis aliis, si qui sint plures, aut veriores confines superius expressis, cum omni iure fabricandi sal, ac iure deriuandi, et recipiēdi aquas, et pro fabricatione salis facienda, et pro dictis salinis exercendis, ac omnibus aliis iuris iurisdictionibus, et priuilegiis, honoribus, et oneribus, quibus ipsæ mulieres nunc vtuntur, et ipsæ earumque hæredes, et successores in futurū quomodolibet vti, et frui possent, et dictis bo. me. dum vixit vsus fuit, et possidebat, a-

vti

vti, frui potuisset (saluo, & reseruato, quatenus opus sit Sãctæ Sedis Apostolicæ beneplacito, & regio assensu, & dicti C. administratoris perpetui consensu) & non aliter, nec alio modo cessit, dedit, atque concessit præfato domino L. dicti N. filio licet absenti domino N. eius in ac parte agenti præsenti, ac pro dicto L. ac illius hæredibus, & successoribus quibuscũque stipulanti, & acceptanti, & pro illo de rato, vt infra promittenti. Ponens dicto tutorio, curatorio, & administratorio, & proprio respectiue nominibus eundem I. & suos in nomine ius locum, & priuilegium vniuersum ipsarum mulierum, constituẽsque eum procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita quod, &c. Dans licẽtiam, &c Et donec, &c. constituit, &c. Et hæc omnia facit, & facere dixit, ex causis superius narratis, & ad consulendum penitus indemnitati dictę B. & rei suae prouiden. quia ex maturo cõsilio negocij huiusmodi, peritum ita sibi fuisse consultum attestata est, & quia e conuerso dictus N. procurator eiusdem I. Cessionarii. pro quo nihilominus de rato, & ratihabitione in forma iuris valida promisit, & illum hanc ratificaturum intra xv. dies proximos, alias etiam ad omnia damna, &c teneri voluit, sponte, &c. promisit dictum canonem, seu responsionem vnciarum 20. præfato C. perpetuo administrator dictæ Abbatiæ, & præfatarum salinarum proprietario, & successori suo in Abbatia præfata, licet absentibus Nobis . . . & notario præsentibus, ac pro eo, & alijs futuris successoribus administratoribus dictæ Abbatiæ stipulantibus, & acceptantibus, soluere realiter, & cum effectu, modis, & temporibus expressis in supra relato instrumento, libere omni penitus iuris, & facti exceptione remota. Insuperq. promisit procuratorio nomine quo supra, omnem curam, diligentiam, industriam, & operam, atque seruitia solita, & necessaria, etiam personalia adhiberi facere, pro manutentione dictarum salinarum, & vsu fabricationis salis, & facere, & curare quod idem C administrator liberabit easdem mulieres, & suos a præstatione canonis huiusmodi, & ab omni alio onere, atque promissionibus per eos forsã, & dictũ bo. me. S. dum vixit quomodolibet huiusmodi rei causa facta intra dictum terminum xv. dierum, & alias ad obseruantiam instrumenti præfatæ perpetuæ emphyteosis, & etiam ad omnia damna, impensas, & interesse teneri voluit dicto procuratorio nomine. Quam quidem cessionem, concessionem, & dationem salinarum, & promissionis respectiue vicissim factas, cũ omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis, præfata A. tutrix, curatrix, & administratrix eiusdem B. & nomine, suo pro quocumque suo iure ex vna, & prædictus N. procurator præfati I. ex altera partibus, promiserunt ad inuicem semper & perpetuo habere ratas, gratas, validas, & firmas, & inuiolabiliter obseruare, & contra non facere, dicere, vel venire quouis quęsito colore, prætextu, iure titulo, causa, & modo etiam hic non expressis. Pro quibus omnibus, &c. præfata A. tutrix, & pro tempore curatrix dictæ B. & bonorum eiusdem administratrix seipsam dicto tutorio, & curatorio nominibus, & præfatam B. ac illius hæredes, & successores, ac bona omnia, & singula quæcumque præsentia, & futura tam feudalia, quam burgensatica, Regio assensu respectu feudalium semper saluo, ac totam hæreditatem, & successionem dictiq. S. & seipsum eiusq. hæredes. & bona pro quocumque suo iure ex vna, & dictus N. procurator dictum I. principalem suum ac illius hæredes: & successores, ac bona omnia, & singula praesentia, & futura, ac etiam burgẽsatica, & feudalia, dicto Regio assensu semper saluo respectu feudalium, & vsque ad ratificationem seipsum; & eius bona omnia, & singula quecumque præsentia, & futura ex altera partibus obligarunt, & hypotecarunt ad inuicem in forma iuris valida, & iuxta laudabilem ritum magnæ Curiæ Vicariæ Neapolis, ac in forma Quarantigiæ, & Camerę Apostolicæ, cum solitis clausulis, citra tamẽ, & preter quorumcumque procuratorum constitutionem quotiescũque opus fuerit latius extenden quæ nihilominus pro extensis habeantur, & renunciarunt cuius appellationi, reclamationi, & recursui pro negocio suspensiuo executionis præsentis instrumenti, & ita obseruare iurarunt tactis, &c. & pro maiori validitate, & firmitate præmissorum prædictæ partes petierunt ad maiorem validitatem, & abundantiorem cautelam, ita quod vtile per inutile non vitietur, super præmissis auctoritatem & decretum interponi, & suppleri quæscumque

cumque defectum, si qui forsan interuenerint ex tunc. Ego A. iudex ordinarius, & competens vt supra pro tribunali sedens, auditis, & intellectis praemissis, & illis attestatis, & causa cognita iudiciariam auctoritatem, qua fungor, & decretum super præmissis interponendnm duxi, & interposui. supplendo quoscumq. defectus, si qui forsan interuenerint, quantum mea potui auctoritate supplere. Super quibus, &c.

Subrogatio bonorum fideicmomissariorum.

CVm sit quod Vniuersitas ciuitatis C. die, &c. in, & super eis molendinis in flumine M ac certis bāditis imposuerit annuum censum scut. 480. aureorum cūq. vendiderit, & assignauerit insolutum magnifico D A. V. pro summa, & pretio scutorum sex millium etiam aureorum, cum facultate quandocumque pro eodem pretio redimendi, ad computum scut. decem millium causa redemptionis tenutarum A. & R. nuncupatarum, quæ alias per venditionem prædictam bo. me. S. V pro pretio scutorum sex millium venditæ fuerunt cum pacto de retrouendendo, quem annuum censum die, &c. vendiderit bo. me. C. vt constare dicitur instrumento, &c. & postea die, &c. D A præfatus in actis DD. N. & N. notariorum insolidum rogatorum, narrato quodam fideiocommisso dicti bo. me. S. aui sui, sui voluit, & disposuit in suo testamento, inter cætera eius palatium situm in ciuitatate D. esse fideicommissarium, vna cum sex mille scutis aureis per eum in emptionē quarūdā tenutarum dictæ Vniuersitatis expositis, & declarans idem A. habuisse á dicta Vniuersitate scuta sex millia. Volensque dispositionem testatoris prædicti obseruare & adimplere, ac etiam per suos hęredes, & successores eandem voluntatē seruari Declarauit, voluit, & mandauit, quod sua tenuta, nūcupata il precoio delle vacche rosse, cum terris ibi circumuicinis ædificiis, vel domibus, & capannis in territorio C. prope portum, & mare. Item eius quarta pars tenutæ Tarquiniæ, sitæ in eodem territorio, possessæ pro indiuiso cum Hospitalis S. Spiritus Vrbis, iuxta sua latera; sint fideicommissariæ pro summa currenti dictorum sex milliū scutorum, & quod sui hæredes non possint, nec valeant eas alienare, vendere, vel detrahere, nisi prius dicta scuta sex millia, vt supra fideicommissaria in alia restabili fuerunt conuersa, & posita; quæ subiaceant supradicto fideicommisso, vna cum Palatio præfato iuxta formam supranominati instrumenti, & voluntatis testatoris & voluit, vt instrumentum dictæ suæ declarationis, & voluntati obligaret seipsum & successores suos, quemadmodum obligaret, & ligaret si a præfato testatore factum fuisset. Et vltimo loco pro vrgentibus rebus vēdiderit quartam partem Tarquiniæ die &c. magnifico D P. vt constat ex instrumento, per me notarium celebrato; Et quia deuenit ad alienationem præfatam nō prouiso hactenus fideicommissario de alia restabili, quæ vna cum dicta tenuta prædii pro supplemēto scutorum sex millium sufficeret. Et cupiens omniū indemnitati prospicere, ac litibus, & controuersiis obuiare; quæ forsan inter fideicommissarios, & D. P. emptorem; ac ipsum venditorem & fideiussores præstitos, & omnium hæredes, & successores moueri, & intentari posset.

Hinc est quod anno, &c. Coram testibus, & me notario publico, ad hęc vocatis & rogatis personaliter ad constitutus præfatus Magnificus D. A. cupiens in tempus occurrere; ac tollere, occasionem litium, & consulere indemnitati, & securitati dicti emptoris quartę partis Tarquiniæ: fideiussorumque præstitorum, ac fideicommissariorum, & suæ, ac omnium quieti prouidere, & omni meliori modo. &c Pro dicta summa scutorū sex millium aurei, quę olim per dictum bo. me. S. eius Auum paternum, in emptionem tenutarum A. & R. dictæ Vniuersitatis exposita fuerunt, & vna cum palatio, existente C. eius fideicommisso iuxta formam sui testamenti, superius relati, & die, &c. aut alio tempore veriori per q. N. celebrati subiecta fuerunt, & pro quacumque alia maiori summa, ac omni, & toto eo, quod fideicommissarii dicti testatoris quouis modo petere, aut prætendere possent, vel poterunt, ratione dicti fideicommissi, ad dictæ declarationis, factæ per ipsum A. circa suppositionem quartæ partis tenutæ Tarquiniæ, de nouo subiecit, supposuit, & submisit dictam suam tenutam del Precato, cum terrenis, edificiis, membris, & per

tinen.

Translatio Census & affrancatio Prædij.

MAgnificus D. eques Bernardinus Ianusa de Balneoregio, asserens alias ia, & super eius prædio sito, & posito in agro Balneoregien. in contrata N. constituisse vnum annuum censum scutorum centum monetæ iul 10. pro scuto, illumq. vendidisse magnifico D. Bartholomæo de Christophoris Physico de eodem loco, pro pretio scutorum mille similium, & alias prout latius constare dignoscitur instrumento desuper recepto a D. Saturno de Collesanctis notario publico de eodem loco sub die.

ad quod quatenus oporteat condigna habeatur relatio: asserens quoque se ad succurrendum nonnulis suis vrgentibus necessitatibus decreuisse dictum prędium vẽdere ad fauorem magnifici domini Clementis de Ianis I V D. eodem loco, & sibi obstare onus dicti census cum intendat prędium ipsum liberum, & ab omni prorsus onere exeptum emere, volens ad mactis facilitan. dictam venditionem prędictum prædium ab onere dicti census affrancare, & eximere, illudq. liberum efficere, & ad hunc effectum dictum censum transferre super alio prædio inferius specifican. ad ipsum pariter, vt dixit spectan. Ideo sponte, &c. agens infradicta omnia, & singula cum præsentia, consensu & voluntate D. Bartolomei de Christophoris antedicti præsentis, ad infrascripta omnia, & singula (saluis tamen infrascriptis, & non alias, &c.) de quo expresse protestatus fuit, & potestatur cõsentientis ad faciendum rem gratam dicti equiti Bernardino ac omnibus melioribus modo, &c. prediũ antedictum ab onere dicti census, ac ab vlteriori illius solutione penitus, et omnino exemit, liberauit, et affrancauit, ac a dicto censu liberum, et francum effecit, ac esse voluit, ita vt dicto D. Bartholomæo; ac suis. etc nulla super dicto prædio, ac eius iuribus, membris, et pertinẽtiis post hac cõpetat ex causa dicti cẽsus, ius, actio siue exactio sed dictum, prædium, sit a dicto censu, et illius vlteriori solutione, ac ab omni obligatione, vinculo, et hypotheca liberum, francum, et exemptum, ac si nunquam desuper impositus, et constitutus fuisset, immo dictus D Bartholemæus (infrascriptis tamen saluis) omni, et cuicunque obligationi hypothecæ, actioni, & iuri sibi inde. & super dicto prædio ratione & ex causa dicti census quomodolibet competen. expresse libere cessit, & renunciauit ad fauorẽ dicti equitis Bernardini pro scutis, &c. nullo iure, & nullaq actione sibi desuper premisso um causa post hac reseruatis.

Et insuper dictus eques Bernardinus ad quem vt dixit, spectat, & pertinet aliud prædium maioris capacitatis, & idoneitatis supradicto affrancato prædio situm, & positum in eodem agro Balneoregien. in contrata N. confinatum &c. vel si qui &c. liberum, immune, ac exemptum ab omni alio censu, canone, liuello responsione, vinculo, obligatione, hypotheca, & restitutione, deuolutione, caducitate ac ab alio quocũq onere, spõte, vt supra, dictum prædiũ cum omnibus & quibuscumque suis iuribus, & membris pertinentijs, ac adiacentiis vniuersis in locum supradicti affrancati prędii subrogauit: illudq. oneri dicti annui census submisit & apposuit, & in eo dictum annuum censum transtulit, ac tran latum esse voluit, ac si ab initio desuper dicta census impositio, & constitutio facta fuisset sub eisdem pactis, clausulis, obligationibus, vinculis hypothecis, & cautelis, ac eisdem modo. & forma contentis, & expressis in præcitato census instrumẽto quę omnia quatenus oporteat hic pro repetitis, ac sufficienter insertis expressis haberi voluit, & vult etiam quod necessario de verbo, ad verbum inseri, repeti, & exprimi debuissent, & deberent in contrarium forsan facientibus quibuscumque. non obstãtibus; ibidem præsente dicto Bartholomæo de Christophoris antedicto, ac prædicta omnia & singula pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque acceptan. sub expressa conditione, quæ in qualibet huius instrumenti parte repetita censeatur, quod per prædicta non censeatur sibi factum, aut generatum aliquod præiudicium circa iura, & actiones sibi competentes, & competitura, ac competentia, & competitura vigore præcitat censualis instrument super aliis bonis dicti D. Bernardini nec minus facta aliquã nouatio, & noua conuentio sed iura, & actiones sibi competen censeantur, & sint, & esse debeant semper reseruatę super prædio supra expresso, prædicto annuo

eos,& forsan ab eis substitutos.

Auferens eisdem omnem facultatem, & auctoritatem eis,& eorum cuilibet per eum quomodolibet concessam,& attributam.

Inhibens eisdem, & eorum cuilibet ne de catero in eius negociis,sese quomodolibet intromittere audeant, sub pœna nullitatis omnium per eos agendorum.

Protestans expresse, quod sit aliquid per eosdem sic reuocatos procuratores in hac causa fieri cōtingerit, illud sit, & esse censeatur nullius efficacie, roboris, & mementi.

Sponte,& ex certa eius scientia,& spontanea,& deliberata voluntate.

Omnibus melioribus modo, via, iure, causa,& forma, quibus melius,validius, & efficacius de iure potuit, & debuit ac potest,& debet.

Fecit constituit, creauit,nominauit,deputauit.& solemniter ordinauit suos veros,certos, legitimos, & indubitatos procuratores,actores, factores, negociorumq. infrascriptorum gestores, ac certos nuncios speciales,& generales.

Ita tamen quod specialitas generalitati non deroget, nec e contra. videlicet N. N.

Absentes,tanquam præsentes;& eorum quemlibet insolidum.

Ita tamen quod non sit melior conditio primitus occupantis, nec deterior subsequentis: sed quod vnus eorum inceperit, alter eorum prosequi,mediare terminare pariter,& finire valeat specialiter, & expresse.

Ad ipsius domini constituentis nomine, & pro eo.

Exigendum, recipiendum& recuperandum.

Ac habuisse,recepisse cnofitendum.

Deq.exactis, receptis, & recuperatis.

Habuisseq. & recepisse confessis.

Quietandum,liberandum penitus,& absoluendum.

Cum pacto de rem semel habitam, receptam vlterius non petendo.

Prosequendum,deducendum,& pertractandum, pro earum prosecutione coram eisdem dominis iudicibus, & commissariis tam ordinariis,quam extraordinariis comparendum.

Iurandumq.in animam ipsius D.constituentes,& quælibet iurámenta desuper necessaria & opportuna,præstandum.

Clausulas ad lites.

ET si necesse fuit pro præmissis omnibus,& singulis, & eorum occasione in quocumque foro, siue iudicio, coram quibuscumque DD iudicibus, & Commissariis,tam secularibus, quam Ecclesiasticis ordinariis, extraordinariis, delegatis,& subdelegatis, in quacumque Curia, & instantia comparendum, & agendum ac ipsum D.constituentem,& eius iura, in omnibus,& per omnia defendendum, libellum,seu libello, & quascumque alias pensiones, summarias,& simplices, verbo vel in scriptis dandum,offerendum, & recipiendum;dariq offerri, & recipi videndum litem, seu lites contestandum, & contestari videndum. Calumniæ, & quodcumque alterius generis licitum,&honestum iuramentum in animam ipsius D. constituentis præstandum, & ex aduerso praestari videndum, ponendum.& articulandum,poniq. in articulari petendum,& videndum. Necnon ad omnes & singulos actus,& terminos iudiciales tam substantiales, quam accidentales, & liti necessarios quauis Curia, tam ecclesiastica quam seculari procedendum, & procedi videndum, & obseruandum sententiam,seu sententias,tam interlocutorias, quam diffinitiuas ferri petendum, & faciendum ac ab ea, vel eis,& a quocumque alio grauamine ipsis illato,vel inferendo,prouocandum, & appellandum, Apostolisq. semel, vel pluries,debita cum instantia petendum, & obtinendum,appellationem & appellationes huiusmodi intimandum, insinuandum, & notificandum, ipsasque ac nullitatis causas prosequendum, & pertractandum, ac eas ad Romanam Curiam si opus fuerit deuoluendum, & deuolui faciendum, expen. damna, & interesse taxari petendum, faciendum, & obtinendum, & super illis, si opus fuerit iurandum.

Vnum quoque, vel plures procuratorem, seu procuratores loco ipsius, ipsorum,cuiuslibet eorum, cum simili, aut limitata potestate substituen. eumque;

lanti pro se, suisque hæredibus, & successoribus.

Vel siqui alii sint, vel esse possint plures, vt veriores cõfines, antiqui, vel moderni, & nomina, ac vocabula veriora ad dictas domo, spectan. & pertinen. liberas, & exemptas.

Ab omni onere seruitutis, redditus canonis census.

Cum omnibus, & singulis introitibus, & exitibus earum, omnibusque earum iuribus, iurisdictionibus spectantibus, & pertinentibus, commoditatibus, & adiacentiis earum vniuersis, ad dictas domos vt supra venditas quomodolibet spectan. & pertinen. tam de consuetudine, quam de iure.

Ad habendum, tenendum possidendum vtendum, fruendum, & fructificandum, vẽdendum, donandum, pignorandum, & alienandũ, ac de eis cum iuribus, & pertinentiis earum faciendum, & disponendum, ad ipsius N. emptoris libitum voluntatis.

Item, similiter titulo venditionis, ac iure proprio, & in perpetuum, vt supra dictus venditor.

Dedit, cessit, concessit transtulit, & donauit dicto emptori pręsenti, & legitime stipulanti.

Omnia, & singula iura, omnesq. actiones, reales, & personales, vtiles, & directas tacitas, & expressas hypotecarias, pignoratitias, siue mixtas. & in rem scriptas, & officium iudicis, & beneficium iuris. Quæ quas, & quod dictus N. aliquo vnquam tempore habuit, seu habet, & sibi competiit, & competit, aut competere potuit, seu potest, vel poterit quomodolibet in futurũ, in de, & super dictis contra quascunque personas, vniuersitates, & loca.

Nullo iure, nullaq; actione sibi venditori, & suis hæredibus, & successoribus super eis quomodolibet de cætero reseruatis.

Ponens dictus N. venditor eundem N. emptorem præsentem, & stipulantem in, de, & super dictis domibus cum iuribus, et pertinentiis earum, vt supra venditis, in locum ius, & priuilegium ipsius venditoris.

Et constituens eum super illis procuratorem irreuocabilem, vt in rem suam propriam super dictis iuribus, dictisque actionibus, eius proprio nomine agat, petat, exigat, excipiat, recipiat, & defendat, eisq. libere vtatur, fruatur; & experiatur in iudicio, & extra iudicium vbilibet, & directis actionibus, ad eius velle; quemadmodum D. venditor vti agere, petere & experiri poterat ante venditionem, & alienationem prædictam,

Dans. & concedens nihilominus venditor eidem emptori pręsenti, & acceptanti, ac legitime stipulanti, vt supra plenam licentiam, liberamq. potestatem, & auctoritatem dictas domos, vt supra venditas, cum iuribus, membris, & pertinentiis earum possessionem realem, corporalem, & naturalem illarum propria auctoritate ipsius emptoris, & sine alicuius iudicis, vel curiæ licentia, decreto, vel mandato capiendi, & intrandi, appræhendendi, captã que, & appręhensam retinendi, & de eis faciendi, & disponendi ad ipsius emptoris libitum voluntatis.

Et donec dictus venditor inuestitus fuerit, ac dictarum domorum, & iurium vt supra venditorum, realem, & corporalem possessionẽ adeptus fuerit, interim dictus venditor nomine dicti emptoris, & pro eo, illam tenere, & possidere constituit, atque recognouit.

Hanc autem venditionem, donationem, cessionem, & concessionem, ac omnia, & singula supradicta, et quæ infra dicentur, fecit dictus venditor pro pretio, &c.

Quos prædictus emptor ibidem adhuc præsens, statim, in pręsentia mei dicti notarii, & testium infrascriptorum, eidem D. venditori recipienti, & manualiter numeranti, tradidit, & consignauit.

De quibus se bene contentum, & solutum vocauit, & dixit, ac quatenus opus esset re nunciauit.

Exceptioni non numeratæ pecuniæ, doli que mali, fraudis, metus, & in factum, conditionis indebitis, ob iniustam, & turpem causam, ac sine causa.

Speiq. futuræ numerationis, & receptionis, omnibusq. aliis exceptionibus, & defensionibus, iuris canonici, & ciuilis, ac statutis, priuilegiis, & consuetudinibus Vrbis factis, & fiendis; quibus contra prædicta, vel aliquod prædictorum facere dicere, vel venire posset, & quomodolibet se defendere, vel iuuare.

Renunciauit, & refutauit expresse, ac ex certa scientia.

Et plus dicto pretio N. dictum N. N.

 valeat,

bus, & emolumentis, quocunque ratione, causa, titulo vel occasione.

Ad habendum, tenendum, vtendũ, fruẽdum, & inhabitandum.

Omnia iura, omnesque actiones, & rationes vtiles, & directas, tacitas, & expressas, sibi D N. respectu dictæ locationis, & affictus quomodolibet competentes. & competentia, competituras, & competitura.

Contra quasuis personas, vniuersitates & loca.

Ponens dictus N. dictum N. in, & super dicta domo, respectu dictæ locationis in vniuersum ius, locum, & priuilegium suum.

Constituens desuper eum procuratorem suum irreuocabilem.

Ita quod ex nunc, & in posterum prædictis iuribus; & actionibus supra cessis, agat, petat, exigat, & recipiat, eisque libere vtatur, & experiatur in iudicio, & extra, contra quascumque personas, vniuersitates, & loca, prout, & quemadmodum dictus N. vti agere, & experiri poterat, ante locationem, & affictum huiusmodi.

Dans, & concedens.

Plenam licentiam, & liberam voluntatem, & liberalem potestatem, dictae domus, respectu dictæ locationis; possessionem eius propria auctoritate, & sine alicuius iudicis licentia, vel mandato, capiẽdi, & appræhendendi ad eius libitum voluntatis.

Et donec inuestitus fuerit pessessioneq. realem, & actualem adeptus fuerit.

Constituit se tenere, possidere, vice, & nomine dicti D. N. & suorum.

Hanc autem locationem, & affictum fecit, & facere dixit, &c. Et promisit, &c.

Cum iuribus, & pertinentiis, vt supra locatis, alteri personæ minime locasse, nec alias de eo disposuisse.

Manutenere in eius pacifica possessione, & habitatione.

Eumq. defendere, & disbrigare ab omni molestante persona, & lite.

Onmem litem, & molestiam in se sponte suscipere, ad solam, & simplicem denunciationem dicti N. & susceptam prosequi, mediare; terminare, & finire a principio, medio vsque ad finem, suis sumptibus, & expensis, ac cum propriis procuratoribus, & aduocatis. Et huiusmodi locatione promisit facere consentire omnem personam commune collegium, vniuersitatem, & locum adiacentem, vel a quod ius, & interesse habentem, seu habere quomodolibet prætendentem super dictadomo, vel aliqua eius parte, similiter ad omnem solam, & simplicem denunciationem dicti D N.

Quæ omnia, & singula præmissa dictæ parte semper perpetuo, & omni tempore rata grata, valida, & firma habere, tenere attendere & inuiolabiliter obseruare & contra non facere, dicere opponere, vel venire de iure, vel de facto per se, vel alium, seu alios quouis quæsito colore, vel ingenio, promiserunt.

Alias teneri voluerunt ad omnia damna expensas, & interesse per eos quomodo libet patienda, sustinenda, & incurrenda.

De quibus quidem damnis, expensis, & interesse, stare, vel eredere voluit soli, & simplici verbo, cum iuramento damnum passi, absque librorum, seu scripturarum productione taxationis: quod iuramentum haberi voluerunt pro plena, & sufficienti probatione.

Clausula in mutui depositi & aliis id generis obligationibus.

IN nomine Domini Amen. Per praesens publicum instrumentum cunctis pateat euidenter, & sit notum, quod anno a Natiuitate eiusdem Domini Milesimo quingentesimo septuagesimo nono, indictione septima, die vero octaua mẽsis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii diuina prouidentia Papę Decimitertii Anno octauo. Vel sic.

Hoc publico instrumento, ad perpetuã rei memoriam, cunctis vbiq pateat quod Anno, &c.

In mei &c. in mei notarii publici, testiumq. infrascriptorum ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum præsentia personaliter constitutus.

Non vi, &c. non vi dolo, metu, fraude, aut aliqua, & alia sinistra machinatione seductus, vel circumuentus, sede, &c.

Sponte, &c. sponte, & ex certa eius sciẽtia, liberaque, & spontanea voluntate.

Dei scripturis, in manibus mei notarii ad Sancta Dei Euangelia iurauit, Vel sic, si fuerit religiosus, vel prælatus.

Iurauit tacto pectori, &c. Et ita tacto pectore more religiosorũ, vel prælatorum ad sancta Dei Euangelia iurauit. vel si fuerit miles alicuius religionis gestans crucem, seu habitum.

Iurauit tacta cruce, &c. Et ita tacta cruce, quam in pectore gestabat ad sancta Dei Euangelia, more religiosorum militum iurauit.

Vel sic si fuerit Hebræus.

Iurauit tacto calamo, &c. Et ita tacto calamo, in manibus mei notarii more Hebręorum iurauit.

Super quibus, &c. super quibus omnibus, & singulis præmissis, petitum fuit a me notario vnum, vel plura publica cõfici instrumenta.

Testibus &c testibus, ad hæc specialiter vocatis, & rogatis.

In Accessionibus, & fideiussionibus.

SCiens, &c. sciens se ad hæc non teneri.

Sed, &c. sed teneri, & obligari volens.

Vt principalis, &c. vt principalis, principaliter, & insolidum.

Accessit, &c. accessit, fideiussit, & promisit.

Ac sese principalem &c. ac sese principalem, & insolidum debitorem & promissorem propterea in omnibus, & per omnia fecit, & constituit.

Indemnem, &c. indemnem, & penitus sine damno.

Releuare, &c. releuare, & conseruare.

Ita quod, &c. itaquod nullum propterea damnum, aut molestiam patietur.

Alias, &c. alias ad omnia, et singula damna, expensas, & interesse, per dictum N quomodolibet, propterea in iudicio, vel extra patienda, facienda incurrenda teneri voluit.]

De quibus etc. de quibus quidem damnis expensis, et interesse, stare, et credere voluit soli, et simplici verbo, cum iuramento, damnum passi.

Absque, etc. absque Iudicis taxatione, aut alia aliqua judiciali, et extraiudiciali taxatione.

In impositione, & venditione census.

IMposuit, etc. imposuit, constituit, et assignauit.

Impositum, etc. impositum, constitutum assignatum.

Vendidit, etc. extendes vt supra in venditione.

Omnia iura, etc. transferens, et cedens dicto emptori præsenti, et stipulanti, vt supra, omnia, et singula iura, et actiones reales, et personales vtiles, directas, hypotecarias, in rem scriptas, officium Iudicis, et beneficium iuris, ipsi venditori competentia, et quæ competere potuerunt quomodolibet in futurum, super dicto annuo censu scutorum N. et dicta domo, super qua illa est assignatus, & iuribus supradictis, pro concurrenti quantitate eiusdem census, et pretii illius infradicendi contra quascumque personas comunia, collegia, capitula, vniuersitates, et loca.

Ad habendum, &c. ad habendum, tenendum, possidendum, seu quasi vtẽdum, fruẽdum, percipiendum, fructificandum, vendendum, donandum, pignorandũ, & alienandum, ac de eodem censu, cum illis iuribus faciendum, et disponendum ad ipsius emptoris libitum, volnntatis.

Ponens, etc. ponens emptorem pręsentem, vt supra stipulantem super dicto annuo censu, ac iuris præfatis, vt supra venditis, et cessis, et domo prædicta eidem censui subiecta pro concurrenti quantitate ipsius census, et illius pretii in locum, ius, & priuilegium ipsius venditoris vniuersum.

Nullo iure, etc. nullo iure, nullaq; actione sibi venditor et suis hæredibus, & successoribus super illis quomodolibet de cetero reseruatis in præiudicii supradicti census, et pretii illius:

Constituens, etc. constituens ipsum super illis procuratorem, vt in rem propriã irreuocabilem, medio iuramento, vt infra pręstito. Itaquod ex nunc, et non postea dictus emptor prædictis iuribus, et actionibus, pro eadem tamen concurrẽti quantitate prædicti census, et pretii eius proprio nomine agat; petat, exigat, recipiat, excipiat, et defendat, hisq; libere vtatur, fruatur; & experiatur in iudicio & extra vbilibet, etiam directis actionibus ad eius voluntatem, vt idem venditor agere

Illustrissimi, & Reuerendissimi D Cardinalis de Monte Alto Monasterii Trium Fōtium Commendatarii, vt in eius calce apparet subscriptas, per has litteras videlicet A. Commendatarius quam facto coram R P.N viceptiore dicti Monesterii, meq. notrrio, & testibus infrascriptis exhibuit, & deinde secum reportauit. sponte &c. requisiuit dictum R P. N. vicepriorem vt sibi specialiter in dicta supplicatione nominato & procuratori legitimo dictorum DD. Rector dictæ ecclesiæ Annunciationis in vim licentiæ predictæ, nonnullas sanctorum Reliquias in eorum Ecclesia existens, donaret ad effectum prædictum. qui R.P.N. dicta eius licentia prius diligenter visa, & superiorum suorum mandatis obedire paratus, obtulit se illas daturum, & accepto camiso, se illo induit, & accensis quampluribus facibus in Capella Scalæ Cœli nunucupata ante Altare maius dictę Capellæ, super quo sanctus Bernardinus celebrando meruit videre visionem Angelorum ascendentium, & descendentium per scalam Cœlum attingentem, & portantium animas liberatorum a poenis Purgatorii ad Gloria Cœlestem, & genibus flexis cæpit decantare nonnullas preces, & successiue sic sacra veste indutus, cum multis luminaribus associatus ab aliis, & nobis notario, & testibus infrascriptis processionaliter descendit subtus dictum Altare insigne, vbi est coemeterium sanctorum Zenonis & sociorum eius decem millium ducentorum, & trium Martyrum, qui sub Imperio Neronis, vt aiunt Martyrum passi fuerunt v Idus Iulij, vt in Martyrologio habetur apud aquas saluias, a quo loco non longe fuit decapitatus Beatus Paulus Apostolus, & è dicto Coemeterium sacrorum Martyrum nonnullas illorum reliquias extraxit, & illa dicto A. præsenti, humiliter & reuerenter recipienti donauit, vt de illis disponat modo, & forma prænarratis in dicta licentia; sicut disponere promisit, et sic tactis etc. iurat, etc. super quibus, etc. actum, etc.

Instrumentum executionis a tutela

Coram magnifico D.N. pro tribunali sedente, &c. ac in mei notarii, &c. personaliter constitutus D.A. exponens eidem D. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti, diebus proxime elapsis q. D.B. dum in humanis agebat suum vltimum solemne & nuncupatiuum condidisse testamentum manu D.C. notarii publici: in quo sibi hæredem vninersalem instituit Sempronium eius filium legitimum, & naturalem, & pupillari ætate constitutum, cui statuit, & deputauit tutorem ipsum A exponētem, & quia ipse exponens credit non teneri ad suscipiendam onus dictæ tutelæ; tum quia ipse reperitur grauatus pluribus filiis, & filiabus, & reperitur occupatus gubernio, & administrationi castri, &c. quod distat ab Vrbe, &c. vltra octuaginta milliaria, ideo iuxta terminum a iure præfixum ad se excusandum petiit per eundem d. iudicem, vt supra pro tribunali sedentem, interloquendo pronunciari eundem A. exponentem non teneri ad susceptionem dictę tutelæ, & onus illius oneribus eximi & liberari ea, & illius oneribus eximi, & liberari ad predicta se admitti petit, suum & dictę suæ curiæ officium desuper implorando, prout implorat, præmisso, & omni alio meliori modo, &c. quæ petito per eundem d. iudicem vt supra pro tribunali sedentem, si & in quantum de iure admmittenda veni, admisit successiue super ea nonnullis testibus inductis & de mandato ipsius iudicis D. Polisena matre dicti Semproni et etiam ipso Sempronio legitime citatis: illisque (vt moris est) publicatis; demum præmissa alia simili citatione, ad concludendum concludique videndum, & audiendum sententiam; videlicet d iudex vt supra pro tribunali sedens, Christi nomine repetito, pronunciauit dictum A. absoluendum et liberandū fore, et esse ab onere tutelæ prædictis Sēpronii pupilli, prout in sententia tenoris infrascripti, videlicet nos N. etc. lecta lata, etc. sub anno, etc. præsentibus N. et N testibus, etc.

Si autem scire cupis, quæ, et quales dicantur causæ instę ad obtinendam hanc excusationem, et liberationem tutelæ; et infra quantum tempus debent tutam iudice proponi, et an etiam per procuratorē fieri possit, et alia super pręmissis requisita, recurrere ad summā Azonis, Specul. in toto titulo de exeu. tut. et temporibus earum, et ibi perquire.

Conuen-

Conuentionis super fabrica Domus.

D. Petrus Turinus magnificus D. Iulii Turini de Piscia filius, et procurator, vt asseruit pro quo de rato, & rati habitione in forma iuris valida, & de faciendo ratificare præsens instrumentum, & omnia & singula in præsenti instrumento contenta, ac instrumentum ratificationis huiusmodi in authenticam formam in actis mei, &c. in termino vnius mensis proximi dare promisit, ita quod sub prætextu promissionis dicti alieni, & faciendo possibilia, tamen se excusare non possit, alias de suo proprio, & particulari, vt principalis insolidum ad obseruationē, & manutentionem omnium infradicendorum, & ad omnia damna, &c. teneri voluit infrascriptæ parti, & dicto nomine ex vna, & magister Petrus Antonius Michaelis Biregli de castro nouo Vulterræ murator in Vrbe principalis ex altera partibus sponte, &c. ad infrascriptas conuentiones deuenerunt. In primis dictus D. Petrus asserens ad præfatum D. Iulium eius patrem spectare, videlicet quendam situm, seu sodum, positum in Vrbe prope palatium, seu domum Magnifici D. Angeli Capranicæ ab vno latere, vinculo tamen inter medio, ab alio vero lateribus iuxta alias domos ipsius domini Iulii, dictum sodum, cum aliquibus ruinis in eo existentibus eidem magistro Petro Antonio fabricandum concessit, & dedit, prout ipse magister Petrus Antonius fabricare promisit in dicto sodo vnam domum cū duabus apothecis, iuxta ordinem, & modulum à præfato D. Iulio, vel eius procuratore ipsi Petro Antonio dandum: Cum pactis huiusmodi inter ipsas partes expresse contentis quod præfatus dominus Iulius, vel agentes pro eo curent apponi filum per magnificos viarum magistros, sine quo fabricari non posset: adeo vt ipse magister Petrus Antonius habeat situm præfatum liberum, & expeditum ab omni impedimento, & impensis, & ab omni lite, & molestia, a quauis persona inferren. si inferri contigerit, & quod præfatus D. Iulius eundem magistrum Petrum Antoniū ab omni molestia, damno, & impedimento, ac lite indemnem, & penitus sine damno releuare, & conseruare, ac liberare teneatur.

Item, quod ipse magister Petrus Antonius teneatur diligenter, vt decet, fabricam prædictam, videlicet de tecto, muraglie, colle, e matonati, suis expensis, & operibus facere; ac perficere, in termino vnius anni proximi, saluo tamen, & excepto iusto impedimento, & si dictus Petrus Antonius cessauerit, & defecerit perficere, vt sup ra; tunc ipse D. Iulius expensis, damnis, & de interesse Petri Antonii fabricam supradictam fieri, & finiri facere possit, & ipse Petrus Antonius ad omnia damna, expensas, & interesse teneatur.

Item, quod ruinę, cum coopertoriis existentibus in dicto sodo, per duos communes amicos, seu personas communiter eligendas, vnum per vnam partem, & alium per aliam partem, de pręsenti æstimari debeant, cum perfecta fuerit, & valor illarū ex pretio, & æstimatione fabricę supradictæ, deduci, ac defalcari debeat, & quod dictæ ruinæ sint ipsius, magistri Petri Antonii, & quod suis expensis amoueri faciat &c.

Item, quod si excauando seu fodiendo in dicto sodo, ad effectum faciendi fundamenta, & cantinam, seu cantinas faciendi & demum, si in dicto loco inuenirentur aurum argentum, aut quodcunque aliud metallum, statuæ, aut columnæ marmoreæ, sint ipsius D. Iulii integraliter, & vlterius dictus Petrus Antonius præmissa excauari, & excauatas dare suis propriis expensis teneatur. Sed si lapides marmorei, treuertini, aut quicunque alii lapidę cuiusuis generis, & speciei existentes, sint vt dicitur de lauoro, inuenti fuerint, sint ipsius magistri Petri Ant. &c.

Item, quod finita dicta fabrica in termino, vt supra conuento, debeat ęstimari per duos peritos in arte, eligendos ab vtraque parte videlicet vnum pro vna, & alterum pro alia parte, qui periti si concordes non fuerint in æstimatione prædicta, tertium eligere possint ad æstimatonē pręfatam dictæ fabricæ, cum omnibus expensis eiusdem faciendam, iuxta consuetudinem Vrbis.

Item, quod dictus magister petrus Antonius teneatur exponere in fabrica supradicta vsque ad summam scutorum quadringentorum, & si plus expedi opus fuerit, tunc pro eo pluri dictus dominus Iulius teneatur, & debeat principaliter, & in solidum quascunque promissiones, & ob-

ligationes

ligationes facere pro dicto magistro petro Antonio penes quascunque personas, siue pecunię per viam impositionis, & venditionis alicu us annui census, siue per alium quemcumque modum accipiantur, ad effectum tamen fabricam supradictam, perficiendi, & d. pecunias in eadem fabrica exponendi, & non ad alium effectum; ita quod ipso magister petrus Antonius in termino quatuor annorum, a die quo fabrica supradicta perfecta fuerit eundem D Iulium liberare, atque eximere promittat: & præmissa per vtrumque ipsorum fiant, cum promissionibus, & obligationibus etiam in forma Cameræ Apostolicæ cum solitis clausulis, iuxta Curiæ stylum, & aliis cautionibus opportunis.

Item, quod predictus D. Iulius precium dictæ frabricæ, iuxta estimationem faciẽdam, & tunc factam eidem magistro Petro Antonio soluere teneatur; & debeat in termino quatuor annorum, à die quo dicta estimatio facta fuerit proximorum, hic Romæ. libere, &c

Et quia non cõuenit quod præfatus D. Iulius rem, & precium teneat, & ex dicta fabrica expensis, & operis ipsius magistri Petri Antonii facta, fructus percipiant, & re aliena fruantur. Ideo conuenerunt partes præfatæ, quod pro rata fabricae, vt supra faciendæ, & tunc factæ. Idem magister Petr. Antonius pensionis domus & apothecarum præfatarum percipiat, habere, & percipere possit; & ipsi Petro Antonio reseruatæ sint pro dicta rata, pro qua rata ad euitandum fastidia, & differentias, quæ inter eos oriri possent, dictus D Iulius nomine præfato voluit, & conuenit, quod idem magister Petrus Antonius habeat, & percipiat ex pensionibus domus, & apothecarum præfatarum ad rationem sex pro centenario quolibet precii, & estimationis eiusdem fabrice, percipiendorum de semestre in semestris, & in fine cuiuslibet semestris pro rata, et ex nunc, prout ex tunc; & e contra ipse D. Iulius pensiones dictę domus, & apothecarum eidem magistro Petro Antonio reseruatas esse voluit, assignauit, & cessit pro dicta rata sua, & ad rationem præfatam, ita vt ipse magister Petrus Antonius pro concurrenti quantitate, & rata, supradicta percipere atq. exigere, & de exactis quos opus fuerit quietare possit & valeat, vsque quo ad ipsius Petri Antonii integralẽ satisfactionem non fuerit pro parte eiusdem D. Iulii satisfactum aliunde. Ad quę premissa peragendum eundem magistrũ Petrum Antonium procuratorem irreuocabilem cum iuramento tactis, &c. vt in re propriam constituit, & effecit cum facultate etiam substituendi, & clausulis ad lites, & aliis facultatibus desuper opportunis, quae facultas exigendi pensiones præfatas cesset; quotiescunque fuerit ipsi Pet. Antonio ex parte dicti D. Iulii satisfactum de dicta rata: & nihilominus pro maiori cautione dicti Magistri Petri Antonii, ipse D. Iulius dicto procuratorio nomine eidem Magistro Petro Antonio pẽsiones præfatas, vt principalis, & in solidum ad rationem, vt supra conuentum, soluere promisit hic Romae, libere, &c. Pacto etiam adiecto, quod dictus D. Iulius tam in totum quam in partem, estimationem, & precium d. fabricae soluere possit, etiam ante finem dictorum quatuor annorum, & pro rata summae solutae, ac terminos perceptos & facultas exigendi pensiones præfatas cessent. & dictus Petrus Antonius, ita vt supra, in totum, aut in partem estimationem præfatam recipere teneatur, dummodo vsque ad summam scutorum centum, & non minus eidem Petro Antonio qualibet vice soluantur. Quæ omnia, &c.

Pro quibus omnibus, & singulis praemissis tenendis, complendis, & inuiolabiliter obseruandis, singula singulis congrue referendo præfatus D Petrus Turinus dictum D. Iulium eius patrem, illiusque hęredes, &c. ac bona omnia, &c & vsque ad dictam ratificationem, & instrumenti ratificationis huiusmodi exhibitionem, & dationem vt principalis principaliter, & insolidum seipsum, ac suos hæredes &c. & bona, &c. in forma Camerae Apostolicæ cum clausulis solitis ad inuicem obligarunt, &c. iuraruntque tactis, &c. Super quibus, &c. Actum Romæ in officio mei. &c. præsentibus ibidem N.N. et N. testibus, etc.

Visitatio Ecclesiæ.

ANte propositionem formae visitationis præmittendum est, quod visitatio Ecclesiae, vel loci pii non potest fieri, nisi per Episcopum, vel ab eo substitutum. Item sciendum est, quod visitatio quãdoq.

sit

sit in Ecclesia collegiata, quandoque in Ecclesia non collegiata, & quandoque in hospitali, & quandoque in monasterio monachorum, seu monialium.

Item nota, quod aliquæ Ecclesię habēt aliqua membra, videlicet Ecclesias tam curatas, quam non curatas, vel hospitalia. Et aduertatur, quod vbi fiat visitatio in aliqua Ecclesia collegiata, vel etiam simplici, quę habeat aliqua membra, scilicet alias Ecclesias, vel hospitalia subiecta debet eo casu Episcopus interrogare prælatum, vel rectorem ipsius Ecclesiæ visitare tam in capite, quam in membris, & vt infra.

Item nota, quod talis visitatio fit, & fieri consueuit per ipsum Episcopum mediātibus duobus, scilicet visitatione per oculorum inspectionem, & per interrogationes quia superior debet videre oculata fide Ecclesiam, & ornamenta eius paramenta, & alia localia, & reliquias, si quæ sint in ipsa Ecclesia, & ex inde domos, & casamenta ipsius Ecclesiæ, indigent reparatione, aut in eis adsunt aliqua digna reformatione, vel suspectione. Et præmissis obseruatis debent postmodum congregare prælatum, & subditos Ecclesiæ, & beneficiatos in ea, & ipsos interrogare super capitulis infrascriptis, incipiendo a prælato, & postea ad alios successiue per ordinem, secundum gradus, & conditionis eorum, prout viderit expedire, recepto tamen prius iuramento a quocumque ex eis super veritate dicenda super interroganda. Et si non fuerit Ecclesia collegiata debet interrogare rectorem, vel ministrū ipsius, prout conuenerit conditioni ipsius iuxta tenorem capitulorum, de quibus infra prout ipsius visitanti videbitur expedire. Et si reperierit aliqua reformanda fore, vel aliqua addi debere, vel prouideri eo casu habitis sermonibus eum pręlato, vt aliis, seu rectore, debet sese Episcopus ordinare aliqua statuta, vel reformationes, seu additiones, prout sibi videtur expedire pro vtilitate Ecclesiæ, & honore eius, & beneficiorum: mandauit prædicta obseruari debere, seu fieri præcepta, & monitiones, ac prohibitiones prout expedierit.

Sed aduertatur, quod si Episcopus, vel alius visitator reperit aliquos delinquentes in aliquo delicto, & excessu enormi secreto, debet ipsum secrete sic delinquentem vna cum notario monere, & pręcipere eidem vt prædicta euitet de quibus faciet fieri pręceptum & monitionem per notarium in scriptis, vt si exinde delinquerit possit punire ipsum. Sed si fuerit publicum delictum debet publice monere, & corrigere, & facere pręceptum publice. De aliis vero quæ non sint enormia debet fieri monitio generalis, & si sunt digna reformatione particulari fiant monitiones, prouisiones, & prohibitiones necessariæ, & statuta casu quo expediat, de quibus fiat scriptura per notarium Episcopi, seu instrumentu mpublicum, piont expedierit.

Sed nota, quod licet capitula infrascripta sint generalia, ita quod in quacumque Ecclesia, seu monasterio, vel hospitali possint fieri, tamen non debent fieri interrogationes, nisi expresse pertineant in Ecclesia visitata, seu monasterio, vel hospitali, & altera generalia, quæ communiter fiunt in Ecclesiis etiam subiicienter aliquę particulares, quę fieri debent in monasterio, & aliquæ in hospitali, & vt infra, super qua erit aduertendum per visi antē, quæ sint fiendæ, & quæ non.

Item nota, quod vbi Episcopus interrogat, debet notarius scribere responsiones post interogationes super omnibus interrogatis, & particulariter, & vt infra. Et vt de pręmissis aliqua notitia detur, subiicietur forma de qua infra. Sed antēquam subiiciatur forma ipsius visitationis subiicietur forma iuramenti præstandi per pręlatum & alios beneficiatos Ecclesiæ, seu rectorem ipsius Ecclesiæ, seu absentē, vel priorem, vel Abatissam, vel ministrū. Et successiue subiicietur forma capitulorum super quibus erunt interrogandi ipsi visitati singula singulis referendo, et demum subiicietur forma ipsius visitationis.

Forma iuramenti praestandi per visitatos

IN nominē Domini Amen etc. Reuerend. in Christo pater, et D.D. Io. etc. Dei gratia Episcopus Plac. et Comēs existens in cap. ecclesię Plac. monuit vener. D. Iac præpositum dictę Ecclesiæ, quatenus statim, et incontinenti iurare debeat in manibus præfati D. Episcopi ad sancta Dei Euangelia de dicendo, et quod dicat respondeat puram, et meram libertatem

tam

tam de seipso, quam de aliis, criminibus occultis, exceptis super omnibus, & singulis capitulis, siue articulis, de quibus infra, & de iis de quibus fuerit interrogatus ad puram intentonem ipsius D. Episcopi nulla admixta falsitate, criminibus occultis exceptis, remotis odio, amore & timore tam de se, quam de aliis; & sine aliqua tergiuersatione, seu palliatione, reuolutione verborum quod scit, & sensit de contentis in cap. infrascriptis, & circa ea. Qui D. Præpositus delato prius eidem iuramēto per præfatum D. Episcopum, & ab eo omnibus corporaliter tactis scripturis, p ræstito, iurauit ad sancta Dei Euangelia se dicere, & respondere veritatem puram, & meram de omni eo quod sciuerit, vel sentiet & interrogatus fuerit de, & super capitulis infrascriptis, & contentis in eis & vnoquoque eorum remptis præmissis, & absque aliqua tergiuersatione, seu palliatione, vel reuolutione verborum. Et eodem modo iurabit quilibet digens, & beneficiatus in dicta Ecclesia, monasterio vel hospitali, mutatis mutandis.

Forma visitationis.

IN nomine Domini. Amen. &c. Hæc est visitatio generalis, quam Reu. in Christo pater, & D. D Ioan. Dei. & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Placentinus, & Comes fecit, & facere intendit in Ecclesia maiori Plac. tam in capite, quam in membris ac ipsum Capitulum dictæ Ecclesiæ. & personas digentes in ipsa Ecclesia visitare, & secundum cononicas sanctiones corrigere & reformare, quæ correctionis, & reformationis officio nouerit indigere tam in spiritualibus. quam in temporalibus super capitulis infrascriptis, seu articulis. & connexis. & dependentibus ab eisdem simul & diuisim, & prout melius sibi videbitur expedire. Anno Domini currente Mccccl xxxix. Indictione vii. die xxii. Septembris.

Primo; quomodo, & qualiter diuinum officium in dicta ecclesia celebretur diurnum. & nocturnum diligere, & distincte, aut nimis cursorie.

Item si omnes, & singuli de dicta ecclesia sunt assidui perseuerantes, vel ne, et an omnes, an aliqui, ex eis, et qui.

Item si omnes surgunt ad Matutinum, an aliqui, et qui cessant surgere, et si officium fit ibi deuote, sine turpi deriso, & familiaritate.

Item quot, & qui ex canonicis dictæ ecclesiæ sunt. & esse debeant præsbyteri, & qui, & quod diaconi: qui, & quot subdiaconi.

Item si quilibet ex canonicis dictę ecclesiæ in suo ordine bene intersit in dicta ecclesia suo tempore, & quando debet in diuinis.

Item si mansionarii, & præbendarii dictæ ecclesię bene resident continue in dicta ecclesia sicut debent, & si celebrant Missas, quas debent dicere, & si intersunt aliis diuinis officiis diurnis, & nocturnis.

Item si officia. & beneficia conferuntur, & collata sunt alicui super simoniam, vel alium illicitum modum.

Item si Eucharistia, reliquiæ, aut oleum pro infirmis reponitur in loco tuto, & sub clausura, ne manus sinistra ad eam attingere possit.

Item quomodo, & qualiter dicta ecclesia est ornata paramentis sufficientibus libris, calicibus & aliis necessariis ad cultū diuinum celebrandum.

Item si prębendæ canonicales dictæ ecclesiæ sunt distinctæ, vel non.

Item si viuunt simul in eodem refectorio de eodem cibo, & potu, & si dormiunt in eodem dormitorio vel ne.

Item qualiter bona temporalia dictę ecclesiæ tractantur, & distribuuntur, quæ prouenient in communi dictæ ecclesię.

Item si quis deputatur massarius, & pro distributione ip orum bonorum, et ipse massarius reddit fidelem rationem eius administrationis, et quoties, et quando, et cui reddit ipsam rationem.

Item si dicta ecclesia est grauata oneribus debitorum, et cui et in quibus quantitatibus, et ex qubus causis est obligata.

Item si inuestituræ, et locationes terrarum domorum et aliorū bonorum ipsius ecclesiæ fiunt fideliter, et sine fraude ecclesiæ, et per quem, seu quos.

Item si aliquæ terrę, possessiones, vel aliæ res temporales, aut libri paramenta, calices vel alia ornamenta dictę ecclesiæ vel alia eius bona sunt illicite descripta, vel alienata, et cui, et pro quanto, et quę sunt illa, et si per aliquos, et per quos detinentur occupata.

Item si portæ, et ostia ecclesiæ, et domorum

rum canonicæ claudantur, & firmẽtur horis debitis, & si tempore debito remanent clausa, & firma.

Item si est aliquod porticum per quod infra mœnia canonicæ possit in honeste intrari, & exiri.

Item si sunt aliqui ex degentibus in ipsa ecclesia tenentes in domibus, vel cameris dictæ ecclesiæ filios proprios, & legitimos vel filias suspectas, & qui sunt illi.

Item si sint aliqui in dicta ecclesia portantes in se odium, vel rancorem, & qui sunt illi.

Item si præpositus bene, & charitatiue tractat canonicas, & beneficiatas personas & alios officiales dictę ecclesię sicut debet.

Item si presbyteri dictę ecclesiæ in consecrando corpus, & sanguinem Domini dicunt, & faciunt ea quæ debent, aut si aliquis in hoc delinquit.

Itam si canonici beneficiati, & alii officiales dictę ecclesiæ præstant debitam reuerentiam suo præposito.

Item si sciunt aliquem, vel aliquam in vicinia dictæ ecclesiæ, siue eius parochia hæreticum, vel hæreticam.

Item si sciunt aliquem, vel aliquam in dicta parochia facientem aliquas incantationes, vel facturas, siue sacrilegia.

Item si vox, & fama laborat contra aliquem de dicta ecclesia de incontinentia, furto, praua cõuersatione, & inhonesta, ac turpi vita.

Item si omnes beneficiati dictæ ecclesiæ cedunt indecenti habitu, & tonsura clericali.

Item ad quam quantitatem ascendere possunt, redditus communis ecclesiæ.

Item si sciunt, vel credunt aliqua corrigenda, vel reformãda in dicta ecclesia quę spectent ad commodum, & vtilitatem cõmunem, & bonum statum ecclesiæ.

Item an ibi sit corpus Christi, & quod bis, vel semel in mense renouetur.

Iem quod sit in debita forma, & non maculatum vel corrosum.

Itẽ in debito, & honorifico vase clauso.

Item an habeat corporale sup. positum

Item si indebito, & honorifico, ac eminenti loco sit repositum, vbi si aliquod signum depictum ad ostendendum populo quod ibi sit corpus Christi.

Item si locus est bene clausus cum claui, ad euitandum pericula.

Item si locus est humidus, & vbi alia animalia non possint Eucharistiam manducare.

Item an ibi vas condecens ad portandum infirmis corpus Christi.

Item an portetur deuote, & honorifice cum lumine, & campanella.

Item an ante locũ vbi est corpus Christi, die noctuq; sit lumen, & an ibi sit crisma, & oleum cathecumenorum, & infirmorum.

Item an in loco tuto, clauso, & honorifico, & in vasculis signatis caute conseruetur ne spargatur, & ita quod cognoscantur vnum a reliquo.

Item, quod dicta olea non sint antiqua sed annuatim in Pascha renouata a suo diœcesano.

Itẽ an antiqua cõburãtur in lãpadibus.

Item quod non dentur quoquomodo pro medicina, vel alio maleficio.

Item si ibi sunt reliquiæ, an in vasas argenteas, vel alias honeste, & honorifice conseruentur.

Item quod in loco honesto, & tuto teneantur, vt non possint furari.

Item quod non extrahantur de vasis suis, neque vendantur.

Item quod ibi sint scriptæ super qualibet reliquia de nomine, & membro illius sancti.

Item si de illis semel in anno fiat commemoratio populo signanter cum dictis vasis suis ostendatur.

Item, de bene aduertatur ne sub specie reliquiarum sanctorum, ostendatur ossa peccatorum mortuorum.

Item quod de illis non detur pro medicina, vel alio maleficio.

item an ibi sint calices, & patenae necessariæ.

Item, quod non sint fracti, vel alias maculati.

Item, quod sint de argento, & non de plumbo, vel ære.

Item, quod non sint ab ipso consecrati, vel benedicti.

Item, quod tute, & munde deseruentur.

item an ibi sit crux pro processione, & mortuis sociandis.

item an ibi sit thuribulum cum vasculo pro incenso.

item an ibi sit imago ad dandum pacem.

item an ibi sint ampullæ pro administran-

ſtrandum vinum, & aquam in Miſſam.

item an ibi ſit parua campana ad portandum Corpus Chriſti, & lanterna, & clerici.

Item an candelabra pro altaribus, & ad tenendum lumen in eleuatione corporis Chriſti ibi ſint.

Item an ibi ſint paramenta neceſſaria pro clericis, & altaribus ibidem exiſtentibus.

Item an munde, & tute conſeruentur, ita quod non corrodantur a muribus.

Item an ſint ab Epiſcopo benedicta.

Item an deſtructa paramenta reparentur, & non munda lauentur per clericos & non per mulieres, vel laicos, quia efficiuntur profana.

Item an pro quolibet altari ſit vnum pallium, & demum tres toualiæ benedictę ab Epiſcopo.

Item an ibi ſint pallæ, & corporalia neceſſaria, & munda, & ab Epiſcopo benedicta, quæ de per ſe lauari debent in alio vaſe mundo a ſubdiaconibus, & ſuperioribus.

Item an in quolibet calice ſit panniculus ad tergendum poſt purificationem, & alius pannus ad inuoluendum calicem.

Item an ibi ſit toualia ad inuoluendum patenam in Miſſa per ſubdiaconum.

Item an ibi ſint libri neceſſarii, videlicet Miſſalia, liber Euangeliorum, liber epiſtolarum, breuiarium, antiphonarium, libri lectionum, libri pro cathecumenis ad baptizandum, & liber ad communicandũ, & vngendum infirmos, & pro commendatione animæ in extremo.

Item an bene cuſtodiantur ne maculẽtur, & a muribus corrodantur.

Item an ſint caduci, vel corroſi, aut alias maculati, quod legi non poſſint; & an bene ligati.

Item an vaſa, & ornamenta ſupradicta conſeruentur in ſacriſtia, & in capſis bene clauſis.

item an ibi ſit competens ſacriſtia, in qua ſit locus cum vaſe, & toualią ad lauãdum manus ante introitum.

item an in Eccleſia ſint altaria neceſſaria, & ab Epiſcopis debite conſecrata.

item an ſint dotata, & per quem, & cuius valoris.

item an ſint pro maiori parte collapſa, & an lapis conſecrationis ſit fractus, vel commotus.

item an munda cuſtodiantur.

item an quodlibet altare habeat aliquas imagines ſupra ſe.

item an in Eccleſia ſit.

item an in medio Eccleſię ſit crucifixus coram quo debent lampades ardere continuo.

item an in ipſa Eccleſia ſint imagines Virginis Mariæ, & patroni ad cuius honorem eſt dedicata.

item an ibi ſint campanæ neceſſariæ ſupra Eccleſiam.

item an ibi ſit fons baptiſmi lapideus, vbi ſit aqua benedicta in ſabbato ſancto, vel in ſabbato Pentecoſtes, quæ omnia fieri debent, prout in ordinario.

Item an fons prædictus, ſemper ſit clauſus cum claui propter pericula euitanda.

item an ſit bene reparatus, ne aqua ibidem ſpargi poſſit.

item an de ipſa aqua detur pro medicina, vel maleficio.

item an tectum Eccleſiæ, vel parietes ſint collapſi, vel ruinam minentur.

item an prope hoſtia ſint fontes lapidei cum aqua benedicta, & aſperſorium, quæ omni die Dominico renouari debent prout in ordinario.

Item an in Eccleſia ſeruentur frumentum, vina, lina, & ſimilia, aut vaſa profana, vel comeſtiones ibi fiant, ſeu contractus profani, aut tripudia, vel alia laſciuia.

item an in Eccleſia ipſa ſint oſtia neceſſaria, & an tempore quo ibi non celebrantur diuina claudantur, & maxime tempore nocturno.

item an dicta Eccleſia ſit aliquo modo polluta, vel violata, maxime per ſepulturam alicuius excommunicati, vel interdicti.

item an cœmiterium dictæ eccleſiæ ſit vndique clauſum, ne animalia illud ingrediantur.

item an ibidem mortui ordine debito, & cum officio, & orationibus ab eccleſia denotatis ſepelliant.

item an ſibi ſint aliquæ cruces ſculptæ vel pictæ, vel aliquæ imagines Sanctorum.

item an ibi ſint feretrum ad portandũ corpora defunctorum.

item an ſi aliquo modus violatus, vel pollutus.

item an ſciat dicere ſine libro Gloria in

excel-

sionem, vel administrationem alicuius sacramenti, vel pro Ecclesiastica sepultura.

Item an propter eius malitiam, vel negligentiam aliquis de sua Parochia decesserit sine sacramento.

De Matrimonio.

ITem, an habeat liberum benedicendi sponsas.

Item an benedicat secundas nuptias, eam respectu viri, quam mulieris.

Item an moneat parochos suos, ne contrahant matrimonia clandestina, vel in gradu prohibito, vel tempore ab Ecclesia interdicto.

De extrema vnctione.

ITem, an habeat librum commendandi animas morientium.

Item an propter eius malitiam, vel negligentiam aliquis de sua parochia decesserit sine sacramento.

Item an *infirmitate suorum parochū* eos visitet horrando, & monendo quod confiteantur, & recipiant ecclesiastica sacramenta.

Item a quo tempore citra habuit, & possedit dictam Ecclesiam, & an habeat alia beneficia; quot, & qualia, & vbi ea habet.

Item an habeat titulos dictorum beneficiorum.

Item an habuit ipsam ecclesiam, vel aliquod de beneficiis prædictis per simoniam, vel per potentiam secularem, vel aliam voluntatem absque iusto titulo.

Item an continuo faciat residentiam in dicta sua ecclesia.

Item quot cano. quot canonici, & quot capellæ, & cappellani, & quot clericatus, & clerici sunt in dicta ecclesia.

Item ad quem spectat collatio, seu præsentatio, & confirmatio dictorum canonicatuum, & cappellanum, & clericatuū, & an habeat instrumenta fundationis, & creationis, seu institutionis dictarum capellarum, & beneficiorum, necnon iurium ipsorum.

Item an sciat aliquam detinere capellā aliquam, seu aliud beneficium in dicta ecclesia sine iusto titulo.

Item an dicti cappellani, & beneficiati dicant missas debitas, & seruent onera sui beneficii in diebus quibus tenentur, & an ibi fiunt anniuersaria debita.

Item an ipse celebret Missas, vel celebrari faciat diebus dominicis, & aliis festiuitatibus de præcepto in dicta sua ecclesia.

Item an ibi pulsetur quotidie ad horas canonicas, & Aue Maria, sero, & mane.

Item an singulis diebus Dominicis in ipsa ecclesia benedicatur aqua, & cantetur Asperges me Domine, vel vide aquam &c.

Item an ipse habeat Breuiarium, & dicat officium diurnum, & nocturnum horis debitis.

Item an percipiat tot redditus dictæ ecclesię, quod inde possit commode sustentari, & quantum valet omnino in redditibus dicta ecclesia.

Item an ipsa vel alius alienauit aliquid, vel pignorauerit de bonis mobilibus, vel immobilibus dictæ ecclesiæ, præsertim de ornamento sacristiæ.

Item an cōfecerit inuentarium de omnibus bonis mobilibus, & immobilibus dictæ ecclesiæ, & illud episcopali curiæ præsentauerit, sicut tenetur.

Item an sciat aliquem capellanum, vel beneficiatum dictæ ecclesię alienasse, vel pignorasse aliquid de bonis capellæ, seu beneficii sui.

Item an sciat aliquem ipsorum esse malæ famæ, vel qui sit excomunicatus, vel interdictus, vel suspensus, vel irregularis, vel scienter communicauerit in diuinis cum excommunicato.

Item an sciat super quibus criminib. sit diffamatus.

Item an sciat, quod aliquis eorum exerceat negocia secularia; idest, aliquod officium laicale, vel artem clericis prohibitam; vel mercantias, vel vsuras, vel alios contractus illicitos, vel quod exigat gabellas, & datia, siue alia onera secularia, vel cum talibus habet societatem, vel qui sit lusor alicuius ludi prohibiti, vel qui sit ebriosus, vel qui frequentet tabernas, aut baratarias seu lupunaria.

Item an aliquis corū incedat in habitu prohibito, & sine clerica, vel non tonsuratus patentibus auribus, aut in veste superiori aperta ante pectus, & a lateribus vel vestibus coloris prohibiti, aut deferat caligas solatas, siue corrigias fultas argento, sine anulos in digitis.

Item an aliquis eorum teneat concubinam secum in domo, vel alibi, vel qui proprios filios illegitimos habeat in domo.

Item an aliquis eorum frequenter monasterio, vel aliquo modo peccet contra naturam.

Item an aliquis eorum sit blasphemator Dei, vel sanctorum, vel qui deferat arma offensibilia, & max. quando celebret diuina officia, vel se immiserit enormitatibus faciendo vniones armatorum, vel quæstiones, rixas, & insolutus in quibus fuerit vulneratus, vel occisus.

Item an ibi sit aliquis qui habeat inimicitias cum suo parochiano, vel aliquis extraneus, vel qui sit scandolosus in populo, vel rixosus, vel periurus, vel ebriosus, vel alias criminosus.

Item an ibi sit aliquis qui non sit assiduus in ecclesia sed potius vagabundus.

Item an ibi sit aliquis qui non obseruet constitutiones synodales, & metropolitanas, & edicta per Episcopos, & eorum vicarios facta.

De vita Parochianorum.

ITem an ibi sint adulteri non seruantes matrimonium institutum á Deo, vel qui coniugati propria auctoritate maneāt separati.

Item an ibi sint fornicatores publice tenentes concubinas.

Item an ibi sint sodomitę, vel coeuntes cum brutis.

Item an ibi sint sacrilegi, vel coeuntes cū monialibus, vel aliis personis sacratis.

Item an ibi sint incestuosi coeuntes cum consanguineis, vel affinibus, vel cum patribus vel cum filiis, seu filiabus spiritualibus

Item an ibi sint aliqui raptores virginū, & violatores earum.

Item an ibi sint sacrilegi, & diuinatores & incantatores.

Item an ibi sint aliqui quoquomodo committentes vsuram, vel facientes contractus illicitos, & prohibitos

Item an ibi sint aliqui falsarii instrumētorum, vel bullarum, vel qui falsum dixerunt testimonium, vel alia periurii.

Item an ibi sint aliqui fractores votorū.

Item an ibi sint aliqui verberantes patrem, & matrem.

Item an ibi sint aliqui quoquomodo excommunicati.

Item an ibi sint aliqui sacrilegi verberantes clericos, vel furantes bona ecclesiarum vel violantes libertatem ecclesiasticam, vel ecclesiarum incendiarii, seu effractores earum.

Item an ibi sint aliqui publici lusores, vel ibi sit locus deputatus ad ludendum.

Item an ibi sint aliqui publici latrones & depopulatores agrorum.

Item an ibi sint incendiarii voluntarii, vel causantes, vel procurantes pro incendiis, aut alio modo, vel suffogantes alias aut suos filios, vel volūtarii pueros alienos

Item an ibi sint aliqui rixosi, & scandalosi in populo, cum discordia, vel guerra.

Item an ibi sint aliqui defraudantes iura, & bona ecclesiarum, seu Episcopi, & Episcopatus.

Item quomodo visitant, & frequentant ecclesiam, prętertim audiendo missas in diebus dominicis & festiuitatibus de præcepto. & an tunc faciant Deo oblationes debitas.

Item quomodo obseruant pręcepta legis, & alia mandata ecclesiæ & suorum superiorum maxi. custodiendo dies dominicos, & alias festiuitates, ac ieiunādo in quadragesima, & quatuor temporibus, & aliis vigiliis vel pręcepto, in quibus omnino abstinere debent carnium, similium in diebus Veneris, & Sabbati.

Item an suum creatorē habeat in reuerentia, & in deuotione.

Itē an ibi sint aliqui suppressores pupillorū, vel viduarū, vel aliorum miserabiliū.

Item qui diebus Dominicis, & festiuis de præcepto vendant, & mercentur, aut alius opus prohibitum exerceant maxime faciendum barataríam, vel eam in suis domibus tenendo.

Item, qui constitutus in sacris, vel facta professione alicuius religionis de facto cōtraxerit matrimoniū, vel qui habeat duas vxores, vel qui contraxerit cum secunda adhuc viuente prima.

Item si ibi sunt aliqui qui negligant adimplere voluntatem testatoris, maxime recusando velle soluere legata pia, & quādo ipsi sunt executores vltimarum voluntatum ad pias causas, præsertim quando hæredes, & executores testamentorū sunt omnino neglìgentes, nequeāt diligenter videre testamēta, & omnia relicto ad pias causas neglectas & postergata describi faciant per notarium, & dent copiam, vt exe-

exequantur.

Item si de relictis ad pias causas non soluerint, quartam eam persoluere faciāt secundum patriæ consuetudinem.

Pro Monasterio.

Fiunt quoque visitationes in monasterio tam monachorum, quam monialium in quibus possent fere omnes articuli suprāscripti fieri mutatis mutandis, & addi possent etiam articuli infrascripti.

Primo si monachi et conuersi dicti monasterii in receptione eorum faciunt aliquam professionem, vel promissionem, et quam, & cui.

Item si Abbas, & monachi dicti monasterii, profitentur, & obseruat aliquam ex regulis approbatis, & quam.

Item quot monachi, & conuersi sunt nunc, & quot esse consueuerunt in ipso monasterio.

Item si maior numerus monachorum posset esse, & commode viuere in dicto monasterio secundum facultatem, & redditus dicti monasterii.

Item ad quantum, & quem valorem possunt communiter ascendere omni anno facultates, & redditus d. monasterii.

Item si Abbas prouidet monachis, & conuersis d. Monasterii in vestibus, & aliis necessariis, secundum facultates ipsius monasterii ac eis ministret.

Item si aliquo anno superant aliqui redditus, & quid sit de superfluo.

Item si in d. monasterio sit aliqua hospitalitas, et quomodo, et qualiter hospites recipiunt ibidem.

Item quot prioratus, & Ecclesias habet dictum monasterium sub se, & qui.

Item si ipsi prioratus dantur ad tempus vel ad vitam, & sic conferuntur aliqui per simoniam, vel alium illicitum modum.

Item si sunt in dicto monasterio aliqui monachi, vel conuersi recepti per simoniam, vel per alium illicitum modum.

Possent quoque fieri articuli, de quibus infra mutatis mutandis, prout expedierit.

Pro Hospitali,

Fit etiam visitatio in hospitalibus, quæ fieri potest super articulis infrascriptis.

Primo si fratres, conuersi, & sorores dicti hospitalis quando recipiuntur, & in receptione, quæ fit de ipsis faciunt aliquam professionem seu promissionem, & quam & cui, & si rector, & fratres d. hospitalis profitentur, & obseruent aliquā regulam,

Item quot fratres, & sorores conuersi, & conuersæ nunc sunt, & quot esse consueuerunt in d. hospitali.

Item si in d. hospitali est oratorium, & cœmeterium, & cuius auctoritate.

Item quot lecti sunt in dicto hospitali, & quomodo sunt parati.

Item si hospitale habet terras, possessiones, & bona alia, & quomodo tractātur ad præsens, & qualiter temporibus præteritis sunt tractata, & quantum habet in redditibus anuatim, & in quibus.

Item si rector ministrat bona temporalia, & redditus hospitalis circa fratres, & infirmos hospitalis.

Item si rector charitatiue tractat subditos, & familiares hospitalis, & si conuersi, & conuersæ præstant debitam reuerentiam, & audientiam rectori.

Item si per ministrum, & fratres recipiuntur bene in hospitali pauperes infirmis, & peregrinis et solicitam curam habitator de ipsis habet.

Item si aliquæ personæ sunt deputatæ ad seruiendum infirmis existentibus in hospitali.

Item si quæstuarii reddunt rationem de eleemosynis, & aliis quæ conferuntur eis, & cui, & quando.

Item si rector reddit rationem de prouentibus, & acquisitis hospitalis, & quam rationem, & quoties in anno, & quibus reddit.

Item si hospitale grauatur onere debitorum, & in quanto, & in quibus, & quibus de causis.

Item si hospitale habet aliquid quod per vim, vel aliquo modo teneatur occupatum & si sint aliqua bona, vel iura hospitalis illicite distracta, vel pignorata, vel obligata, & cui, & pro quanto, & quibus de causis.

Item si aliquæ inhonestates fiunt in ipso hospitali per rectorem, & conuersos vel alias personas dicti hospitalis, & si in dicto hospitali sunt aliquę personæ inhonestæ, & diffamatæ vitæ.

Item si sciunt, vel credunt fore aliquid in dicto hospitali quod sit reformandum & quid. Receptis autem iuramentis, &

responsionibus super articulis infrascriptis per ordinem Episcopus, vel visitator facta examinatione diligenti per se ipsum vel fore habito. & communicato consilio separatim statuit, & ordinat super defectibus, quos inuenit esse, ac correctione, & reformatione indigere, statuta præcepta, monitiones, & inhabitationes tam vniuersaliter quam singulariter, prout competit ex ipsa visitatione fore statuendum, & ordinandum, quas monitiones, statuta, & reformationes in ea. & corã omnibus legi & publicari facit, & exinde fieri publicum instrumentum, quæ omnia præcipit, & mandat inuiolabiliter obseruari. Reperit quandoque etiam ex dicta visitatione aliquos deliquisse, vt de incontinentia aut retentione mulierum, vel filiorum, aut aliterquos non in publico, sed inter se, & ipsum, & præsente notario corrigit, monet, & inhibet, prout sibi videtur expedire, & facti qualitas exigit, mandans per ipsum notarium conscribi ipsas monitiones, & præcepta.

Forma visitationis.

IN nomine Domini Amen, &c. Reu. in Christo pater, & do. d. Io. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Placen. & Comes, existens in ecclesia maiori, & cathedrali Plac. volens, & intendens generalem visitationem facere in dicta ecclesia, tam in capite, quam in membris, & caput ipsius ecclesiæ, & personas in ea degentes visitare, & secundum canonicas sanctiones corrigere, & reformare quę correctiones, & reformationes officio nouerit indigere tam in spiritualibus, quam in temporalibus super capitulis, & articulis infrascriptis, & connexis, & dependentis ab eis simul. & diuisim, & aliis secundum, & prout melius sibi videbitur expedire, conuocatis & cõgregatis ibidem venerabilibus dominis præposito, canonicis, mansionarii prębendarius, sacristis, ostiariis dictæ ecclesiæ ac aliis personis in ipsa ecclesia degentibus, de mandato præfati domini Episcopi occasione dictę visitationis præfatus dominus Episcopus in primis accedens ad loca, in quibus reconduntur Eucharistia, & reliquię sanctorum existentes in dicta ecclesia ipsa loca diligenter examinauit, & deinde iocalia, calices, & cruces in ea existentes, in eorum archiuiis, solitis examinauit, deinde missalia, & alios libros, ad diuina officia deputatos, & alios in ipsa ecclesia existentes: necnon paramenta, & ornatus vestium pontificalium, & sacerdotalium in sacristia dictę ecclesiæ existentes, & existẽtia gradatim, & successiue percũtando examinauit, & omnibus mature, & diligenter consideratis, decreuit, ad examen ipsorum, beneficiorum, & detinentium gradatim, & iuxta eorum gradum deuenire, & ad illud condescendẽs monuit pręfatos præpositum canonicos, & alios beneficiatos, & degentes, audientes, & intelligentes, quatenus statim, & incontinenti iurare debeant in manibus pręfati d. Episcopi ad sancta Dei Euangelia de dicendo, & quod vnusquisque corũ dicat, & respondeat puram, & meram veritatem, tam de seipso, quam de aliis criminibus, exceptis, occultis super omnibus, & singulis de, & super quibus fuerit interrogatus ad purã intentionem pręfati d. Episcopi nulla admixta falsitate, remotis odio, amore, timore, tam de se, quam de aliis, & sine aliqua tergiuersatione, seu paliatione, vel reuolutione verborũ, quod sciat, & sentit de, & super infrascriptis, qui de præpositus, canonici, beneficiatis, & degentes antedictis delato prius eis, & cuilibet corũ sacramẽto per pręfatũ d. Episcopũ, & a quolibet eorum manibus corporaliter tactis scripturis, præstito, iurauerunt, & quilibet eorum iurauit ad Sancta Dei Euangelia sese dicere, & respondere meram & purã veritatem de omni eo quod quilibet eorum sciuerit, vel sentiat & interrogatus fuerit super capitulis, & articulis adducendis per præfatum D. Episcopum, & contentis in eis, & vnoquoque corũ remotis præmissis, & absque aliquã tergiuersatione vel reuolutione verborum, & ibidẽ in primis interrogauit præfatũ D. præpositũ super celebratione diuini officii, diurni & nocturni & super residentia ipsorum Beneficiatorum, ad ipsum officium, & an illud de nocte, an aliter celebretur, & quot missæ celebrantur quotidie in dicta ecclesia, & quo ordine celebrantur, & quot beneficiati sunt in ea, & an omnes pro loco, & tempore recte deseruiãt, & an omnes resideãt in claustro, & quot, & qua de causa non resideant, & si per capitulũ deputatur massarius super administratione redituum, & si ratio eorũ reditur. & quo ordine gubernãtur bona dictæ ecclesię, & an contractus super eisdem fideliter celebrarentur, & bona ipsa delapidentur, & si ostia ecclesiæ, & canonici debito tempore claudantur, & si

si aliquod hostium est per quod inhoneste intrari,& exiri possit,& si per degētes, vel aliquos ex eis retinentur in canonica aliquę person.suspectæ,& si prædicti inter se se inimicentur, & si debitum honorem eidem præposito, & inter sese exhibent, & qualiter se habet ipse prępositus cum vicinis,& cuius famę,& conuersationis sūt, & cuius redditus est communis dictæ ecclesiæ:ad quę omnia respondens ipse dominus Præpositus particulariter,& distincte & sic successiue cęteri beneficiati,& degētes iuxta præd. interrogationes vnicuique ex ipsis capitulis singulariter respōderunt & dixerunt votum eorum , & ipsis omnibus, & singulis intellectis, accedens postmodū præfatus D. Episcopus in canonica dictæ ecclesiæ visitauit ipsam canonicam, & omnes cameras degentium in ea existētes,& partes tam ecclesiæ,quam canonicę & omnibus diligenter visis, & examinatis, & intellectis responsis,& deductis per vnumquemq. ex ipsis degentibus, & beneficiati, reuersus in capitulo dictę ecclesiae præfatus D. Episcopus præsentibus,& conuocatis prędictis DD. præposito, canonicis,beneficiatis , & degentibus attendens & considerās quod ex responsionibus sibi factis vt supra,& visitatione oculata fide per eum facta cognouit, & intellexit nonnulla reformanda,et corrigenda, fore statuit,& ordinauit superinde prouidere opportune,maxime de,& super infrascriptis, & eisdem prouidendo fecit , & ordinauit infrascripta,monitiones præcepta,& statuta de quibus,& potuit infra primis statuit & ordinauit præfatus D. Episcopus, quod ad conseruandam deuotionē populi concurrentis ad dictam ecclesiam singulo die, post sonitum Aue Marię de mane.sacerdotes deputati ad celebrandum Missas in dicta ecclesia, incipiant celebrare Missas eorū vnus post alterum absq.interpellatione vsq.ad horam sextam inclusiue,& cum debita deuotione:& si quis ex ipsis deputatis cessauerit ad celebrandum Missas eis,iuxta ordinem statuendum,& assignandū per ipsum D.præpositum,quod ipse tale sacerdos cessans iu sto impedimento cessante cōdemnatus sit,& intelligatur singula vice in solidis quinque imperialium,& in casu pręd.possit,& debeat sacrista ecclesię celebrari facere dictam Missam per aliū substitutū lucro cessantis,& eius expen.quas statim soluere teneatur ipse cessās sub pœna dupli.Itē,statuit,et ordinauit q nullus ex ipsis beneficiatis,& degētibus in dicta ecclesia,et canonica ipsius audeat,vel pręsumat post secūdam horā noctis exire d. canonica absq. legitima rationabili causa,cum licentia tamen,et consensu D.præpositi,seu eius vicarii,sub pœna duc.vnius toties quoties contrafecerit applicāda camerę præfati D.episcopi.Item statuit et ordinauit,q portæ canonicæ post sonitum Aue Mariæ de sero claudi debeant cū clauibus,excepto sportello,qui apertus remaneat vsq.ad horā secundā noctis inclusiue & non vltra sub pœna vnius duc. sacristę dictæ ecclesiæ,seu ostiario deputato, seu deputando ad præmissa toties quoties cōtrafecerit,quæ præcepta,& quas reformationes præfatus d.Episcopus ibidem legi, & publicari facit ad plenam audientiam & intelligentiam ipsorum dominorum præpositi, canonicorum, beneficiatorum & degentium ibidem conuocatorum vt supra,& eisdem præcepit prędicta fieri , & obseruari debere,sub pœna prędicta. Et de prędictis pręfatus d. episcopus mandauit mihi notario, vt inde publicum conficiam instrumentum.

In nomine Domini, Amen.&c.Capitulum maioris ecclesiæ Placen. conuocatum, & congregatum in loco suprascripto in quo conuocari,& congregari consueuit pro negotiis dictę ecclesię infrascripta occasione de mandato Reuerendissimi in Christo patris , & domini domini Ioann. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopi Placentiæ , & Comitis, necnon domini Iacobi , &c. canonici antiquiores dictę ecclesiæ,in quo capitulo interfuerūt ipse dominus Iacobus,necnon domini A.F. L. M. P. & Z. omnes Canonici dictę eccl. dicentes,&c.citati &c.attendentes,& considerantes,quod pridie decessit quondam dominus Franciscus, &c. olim Præpositus dictæ ecclesiæ, & ne vacante d.præpositura possit ipsa ecclesia aliquod detrimentum pati,propter defectum gubernationis ea propter præfati domini Canonici , & Capitulum volentes indemnitati ipsius ecclesiæ prouidere, habito prius colloquio tractatu cum præfato domino Episcopo sponte,& ex certa scientia, de consensu, & licentia præfati domini Episcopi fecerunt,& constituerunt,& solemniter ordinauerunt,ac faciunt,constituunt,& solemniter ordinant dictæ ecclesiæ œconomum

præfatum venerabilem dominum Petrū, &c. præsentem,& acceptantem ad regendum, & gubernandum dictam ecclesiā, & bona,& iura ipsius ecclesiæ,& redditus,& prouentus ipsius ecclesiæ,& ad habendū, & recipiendum,& habuisse,& recepisse, confitendum totum quicquid dictæ ecclesiæ debetur,& debebitur a quocumque persona,communi corpore,collegio, & vniuersitate quacunque de causa tam cum carta,quam sine carta;& tam cum scriptura,quam sine, & ad faciendum,& facere possendum,illi,vel illis,a quo,vel a quibus recipi cartā,seu cartas,cōfessiones, fines. &c. Extendantur prout in reliquis formis

Item ad omnes,& singulass ipsius ecclesiæ lites, causas,quæstiones,& controuersias,ab ipsa ecclesia,& contra ea motas,& mouendas vtrum agat,siue conuenitur,& ad agendum,causandam, &c.

Extendatur in reliquis , prout in aliis formis procuratarum mutatis mutandis, & mutatis verbis de procuratore, seu sindico ad oeconomum,prout in formis supra scriptis.

Alia forma oeconomatus.

IN nomine Domini, Amen,&c. Cū pridie quondā Reuerendissimus in Christo pater dominus Ioannes,&c. olim episcopus Placentiæ,& Comes,decesserit,& spiritum altissimo reddiderit,& ne sede vacante episcopalis sedis,& bona ipsius damnum patiantur,& in sinistrum pertrāseant, ea propter capitulum ecclesiae Placen.conuocatum,& congregatum infrascripta occasione in loco infrascripto, in quo conuocari, & congregari consueuit pro negotiis dictæ ecclesiæ de mandato venerab.do.Arch & Præpositi d.ecclesiæ,in quo capitulo interfuerunt ipse do. Præpositus,necnōd.A F. B. L.& I.omnes canonici d.ecclesiæ dicentes, &c. citatis, &c. volentes indemnitati d. episcopatus prouidere sponte,&c.fecerunt constituerunt &c, oeconomum ipsius episcopatus ven.d.Fran.&c.ad regendum & gubernādum bona, & iura d. episcopatus, & fructus,& redditus ipsius,& ipsa, & ipsos administrandum, &c. prout in suprascripta forma mutatis mutandis.

Et idem fiat,& obseruetur si forte vacaret aliqua ecclesia,quæ immediate esset subiecto episcopo,vel alicui ecclesiæ collegiatæ Sed aduertatur, quod vbi constituitur oeconomus ad regendum,& administrandum aliquam ecclesiam , & bona ipsius debet talis oeconomus constitui habito tractatu,& cum licentia,& auctoritate Episcopi potestas ipsius oeconomi se extendat dūtaxat ad administrandum ecclesiam & bona ipsius,& ad causas ecclesiasticas tantum. Item debet constitui clericus,& non laicus,& talis clericus debet esse de residentibus in ipsa ecclesia si ibidem sit idoneus.

Fundatio.

ANte propositionem formarum fundationis Ecclesiæ,hospitalis,vel oratorii,est primo præmittendum, quod in aliqua ciuitate vel diœcesi non possunt aliquę ecclesiæ vel oratoria fundari,vel construi absque speciali licentia, & consensu Episcopi ciuitatis illius in qua , vel eius diœcesi debet construi , vel fundari,seu eius locumtenentis.

Et eodem modo in aliqua Ecclesia non potest fundari aliqua capella, seu aliquod altare absque speciali licentia Episcopi, vel eius locumtenentis.

Item sciendum est, quod quandoq. Ecclesia oratorium,vel hospitale fundantur per aliquem cum aliqua donatione bonorum pro sustentatione rectoris, vel ministri aliquando fundantur absque aliqua donatione vltra fundum,in,& super quo fundatur. Sed aduertatur,quod vbi debet fundari aliqua Ecclesia,in quo debeat exerceri cura animarum,debet talis ecclesia fundari cum donatione aliquorum bonorum pro sustentatione rectoris pro tempore existentis in ipsa ecclesia,& aliter non posset cura animarum exerceri per aliquem clericum sæcularem.

Et nota, quod vbi fundatur ecclesia in qua debeat exerceri cura animarū,debet fieri donatio coram Episcopo,seu eius locumtenente,& coram eo debet exprimi causa, propter quam se mouet fundās ad sic faciendum, & ipse dominus episcopus debet consentire,& concedere licentiam fundandi Ecclesiam,et vlterius debet cōcedere licentiam constituendi cœmeterium & batizandi paruulos, et committere alicui , quod imponat primum lapidem,et vt infra.

Sed aduertatur,quod eo casu Episcopus debet

debet sibi reseruare ius superioritatis correctionis, et visitationis ecclesiæ, vt rectoriæ, et quandoque etiam sibi reseruat ius, et obligat futurum rectorem ad soluendū singulo anno nomine census aliquid in signum subiectionis, de quibus omnibus si fiunt debet fieri mentio specialis in instrumento, et vt infra.

Sed nota, quod vbi fundatur oratorium ex causa deuotionis sufficit solum illud fundare in, & super fundo fundantis, & eo casu sufficit sola licentia Episcopi.

Si vero fundatur hospitale pauperum, tunc aut fundatur auctoritate Episcopi, vt fundans, & successores in eo habeant solū iuspatronatus, & institutio futuri rectoris spectat ad Episcopum, vel alium prælatum Ecclesiasticum, vel alium rectorē alicuius Ecclesię, & eo casu debet etiā fieri donatio bonorum pro sustentatione pauperum, & fieri debet cum licentia Episcopi, vel locumtenentis, & Episcopus debet sibi reseruare ius superioritatis, & correctionis, prout in fundatione Ecclesię, & debet etiam committere impositionem primi lapidis alicui, vel det ipsum imponere, & vt infra, & vlterius debet concedere licentiam ipsum fundandi, & facultatem, quæstum generalem faciendi hostiatim per ciuitatem, & diœcesim Placentiæ & vt infra.

Aut tale hospitale solum fundatur ex deuotione, & fundans in totum intendit esse dominus, & superior, & ad eum spectare correctionē futuri rectoris, ita quod Episcopus nullam habeat superioritatem, & eo casu si in eo desient hospitari pauperis debet fieri donatio bonorum pro sustētatione pauperū, & de ipsa donatione, & de voluntate ipsius constituētis debet fieri mentio in instrumento, & eo casu non posset fieri oratorium, quia talia absque licentia Episcopi non possunt fieri.

Item nota, quod vbi fundatur aliquod hospitale auctoritate Episcopi sub vocabulo alicuius sancti, & in ciuitate, seu in loco vbi ipsum fundatur in aliqua ecclesia sub eodem vocabulo, & cautum est addere in fundatione, quod ipse fundās ex causa dedicationis ipsius hospitalis dictę ecclesię, vel prælatus, seu rector ipsius possit sibi aliquod ius vēdicare in ipso hospitali, & iuribus eius, & vt infra. Saluo quod si ipse fundans intenderet ipsum hospitale d. ecclesiæ, vel prælato, seu rectori subijcere, & institutio ad eos spectare, debet de eo fieri mentio in ipsa fundatione.

Item nota, quod vbi fundatur hospitale auctoritate Episcopi, & in eo etiam fundatur oratorium, prout in forma infrascripta quod aut fundatur ipsum oratorium cum cœmeterio, in quo possunt sepeliri personæ dicti hospitalis, aut non, si vero fundatur cum ipso cœmeterio, tunc potuerunt in eo sepelliri, si autem nō sit cęmeterium eo casu debet sepeliri in ecclesia parochiali vbi fundatur ipsum hospitale, & ipso casu vbi Episcopus mandat imponi primum lapidem, vel si ipse imponeret in vltimis verbis debet addi saluo iure parochialis ecclesiæ, &c. Et vt de præmissis aliqua notitia detur, subiiecientur formæ infrascriptæ.

Fundatio Ecclesiæ.

IN nomine Domini, Amen, &c. do. A &c. intendens, & magnopere desiderās peregrinationis suæ, & missionis extremæ de meritoriis operibus præuenire, ac æternorum introitu in seminare in terris, quod reddente Domino, cū multiplicatione fructuum recolligere valeat in cælis, prouida meditatione, & salubri deliberatione pro salute animę suæ, & parentū, & antecessorum, ac posterorum, & successorum suorum, & eorum qui ad infrascriptum opus contulerint, disposuit, diuina suadēte gratia, de nouo fundare, & ædificare ecclesiā in proprio prędio ipsius Antonii, posito in territorio, &c. quod est perticæ, &c. cui cohæret, &c. ad gloriam, & honorem omnipotentis Dei, eiusque beatæ Mariæ Matris semper Virginis, necnon beati Antonini Martyris gloriosissime sub cuius nomine, & vocabulo debeat dedicari, ipsamque dotare pro sustentatione futuri rectoris ipsius ecclesiæ, qui in ea continuam residentiam facere debet, ac missas, & alia diuina officia celebrare, ac animabus subiectis ecclesiastica sacramenta ministrare, quæ propter distantiam aliarum ecclesiarum diuersa incommoda sustinent. prout notum est, & manifestum, ea propter cupiens ipse Antonius suum votū S. Spiritus gratia cooperante, efficaciter adimplere, constitutus coram R. in Christo patre, & D. D. Ioan Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopo Placen. & comite in prædi-

cto eius proposito perseuerans, sponte, & ex certa scientia non vi, dolo, vel metu aliquo, sed ex eius mera, & pura liberalitate, & spontanea voluntate fecit, & facit præfato domino Episcopo pręsenti, & stipulanti, nomine, & vice dictæ Ecclesiæ de nouo fundandę, & ędificandę, & per ipsum dominum Episcopum eidem ecclesiæ, & claustro, & cœmeterio ipsius ecclesię cessioné traditionem, & assignationem, atq. donationem inter viuos, quæ amplius ex causa ingratitudinis, vel alia quacumque de causa reuocari non possit nominatim de vna petia terrę cultæ positę in dicto territorio, quæ est perticę, &c. cui cohæret, &c. Ita quidem, vt ipsa ecclesia de nouo fundanda, & ędificanda, & quicunq. futurus rector, & minister ipsius prædictam petiam terrę seu prędictum totum superius cęsum assignatum, & donatum simul cum accessibus, & ingressibus, cum superioribus, & inferioribus suis, & omni iure, cunctisq. vtilitatibus, & vsantiis prædicto toti superius concesso assignato, & donato in integrum pertinen. ex causis antedictis: & vt supra habeat, & teneat sine alicuius cõtradictione, & eidem domino Episcopo stipulanti & recipiẽti vt supra omnes ipsius Antonii actiones, rationes, defensiones, & iura, reales, personales, vtiles, directas, & mixtas, & in rem scriptas, ac realia, personalia, vtilia, & directas, & mixta, & in ré scripta eidem Ant. competentia, & competitura in prędicto toto superius concesso, & donato & pro eo, & eius occasione aduersus quamcunque personam & quamlibet rem, & tam in rem, quam in personam cessit, dedit, & mandauit constituitq. quęcunque futurum rectorem dictę ecclesiæ fundandæ vt supra procuratorem tãquam in rem suam, vt ita pössit agere, petere, excipere, replicare, exercere, vti, & se tueri, & omnia, & singula dicere, & facere, quemadmodũ D. Ant. poterat, aut posset, et vt de cætero dicta ecclesia, et quicunque eius futurus rector sit, et succedat in omnem locum, et ius d. Ant. et eius vices in omnibus obtineat, et mandauit, acdixit prefato domino Episcopo pręsenti, stipulanti, et recipienti, vt supra, vt de prædicto toto superius cesso, et donato, vt sup. nomine dictæ ecclesiæ, et futuri rectoris eius, sua autoritate propria tenutã capiat & corporalem possessionem, constituẽdo se interim prædictum totum superius cessum et donatum pro dicta ecclesia fundanda et rectore futuro, et eius nomine possidere, vel quasi quam quidem cessionem, assignationem, et donationem, et omnia, et singula suprascripta, et in præsenti instrumento contenta D. Ant. per solemné stipulat. promisit, et conuenit pręfato D. Episcop. stip. et reci. nomine, et vice dictæ Eccles. fundandę, et futuri rectoris ipsius perpetuo firmam ratam, et gratam, et firmã, rata, et grata habere tenere, attendere et obseruare, et non contrauenire vel cõtrafacere per se, vel alium aliqua ratione vel causa, vel aliquo modo, casu, vel iure, siue vllo legum, vel decretorum seu rescriptorum auxilio, et prædictum totum superius donatum, et vt supra ab omni persona cõmuni corpore, collegio, et vniuersitate omni ratione defendere, et expedire et si quid euictum fuerit, in duplum restituere cum omni damno, expensis, et interesse sicut res pro tempore fuerit meliorata, aut magis voluerit arbitrio boni viri, sub æstimatione in consimili loco sub omnium damnorum, interese et expensarum restitutione, et refectione, de quibus, et earum quantitate, et quod illa passa fuerint stari, et credi debeat soli, et simplici dicto et assertioni præfati domini Episcopi, et cuiuscumque futuri rectoris sine sacramento onere, et cuiuscumque probationis et taxationis iudicis inde præstandę, et fiẽdæ, et vlterius in pœna et sub pœna lib. decem den. Plac. toties committenda. et exigenda cũ effectu, quoties in prædictis, vel aliquo prędictorum fuerit contrafactũ seu etiam contrauentum, qua commissa soluta, vt non firma et rata maneant omni et singula subscripta cum eadem stipulatio, pœnę, vnde pro euictione, defensione et dupla, suprascriptis omnibus, et singul. attendendis, et firmiter obseruandis dictus Ant. obligauit eidem domino Episcopo pręsent. stip. et recip. vt supra pignori omnia sua bona præsentia, et futura, hoc acto expresso conuento, et intellecto inter præfatum dom. Episcopum ex vna, et dictum Anton. ex alia per pactum expressum solemni stipula vallatum ante hunc contractum, et in principio, medio, et in fine ipsius, et aliter ipse Anton. prædicta non fecisset; videlicet quod ipse Antonius, & eius descendentes masculi, & ipsius non extantibus alii proximiores de eius domo, & agnatione habeant, & habere

bere debeant,ac eis spectat, et pertineat, et spectare, et pertinere debeat iuspatronatus dictæ Ecclesiæ, nominandi,et præsentandi rector pro tempore futuro ipsi Ecclesię præfato domino Episcopo,et cuicunq.eius locumtenenti cui voluit,et vult ipse Ant.spectare,et quod spectet ius cõfirmandi,et instituendi dictũ rectorẽ pro tempore nominandum, et pręsentandum vt supra,et quod iuspatronatus et vt supra ipse Ant.de expresso consensu pręfati D. episcopi sibi,et suis vt sup. expresse reseruauit,& reseruát.Item quod quicunq.futurus rector dictæ Ecclesiæ, & qui pro temporibus fuerit, teneatur & obligatus sit,iusto impedimento cessante, celebrare in dicta ecclesia missas & alia diuina officia,& suo tempore existentibus in dicta villa ministrare sacramenta ecclesiastica, & paruulos pro tempore nascituros in ipsa villa baptizare, & in ipsa ecclesia continuam residentiam facere, & alia ad quę tenetur, quilibet rector Ecclesiæ curatæ celebrando bis in hebdomada in ipsa Ecclesia missas defunctorum pro salute animę ipsius Anto.& defunctorum suorum, instans, & requirens ipse Ant.à præfato dom.Episcopo quatenus se paterna benignitate dignetur huiusmodi Ecclesię fundandæ,& aliis præmissis benignum consensum præstare,& ipsa confirmare,& approbare,& decernere dictã Ecclesiam posse,& debere de nouo fundari, & ędificari de iure sub nomine,& vocabulo beati Antonini martyris gloriosi, cum cœmeterio,& campanili, & aliis opportunis,& paruulos pro tẽpore nascituros per futurum rectorem posse baptizari,& ipsã ecclesiã dedicare sub vocabulo beati Antonini martyris,& alia dicere,& facere, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur cum reseruatione iuris patronatus,vt supra,qui D.Episcopus auditis,& intellectis superius expositis,& narratis, ac requisitis,per dictum Ant.& ipsis diligenter consideratis,habitaq.superiude debita informatione, considerans, & attendens prædicta, vt sup. exposita per ipsum Ant. fore vera,& ipsas causas, & rationes,vt supra adductas per ipsum Ant.a sacris canonibus approbatas esse,ex quibus de iure dicta ecclesia de nouo fundari,& ędificari debet, & potest in dicto loco, consideratisq. omnibus aliis,& singulis quæ in præmissis consideranda erant, & super ipsis omnibus,& singulis habita matura deliberatione ob reuerentiã omnipotentis domini Iesu Christi,& Gloriosæ Virginis Mariæ Matris eius, ac beati Anto.martyris, totiusq.curiæ cælestis triumphantis, eorumq.& Sancti Spiritus gratia misericorditer imploratis prædictis omnibus,& singulis suprascriptis consensit,& assensit.& ipse omnia, & singula suprascripta approbauit,& confirmauit, & ea fieri laudauit, ac prædicta faciendi, & fundandi licentiam dedit,& concessit eidem Anto. præsenti, stip. & recip. Et insuper sponte,& ex certa scientia dictã ecclesiam cũ cœmeterio ibi fiendo de nouo fundari, & ædificari,& in ea paruulos dicti loci pro tempore nascituros baptizare posse decreuit,& decernit. ipsamque ecclesiam sub nomine,& vocabulo beati Ant. martyris antedicti dedicauit,& dedicat, reseruato sibi, cuicumque eius legitimo successori confirmationem, institutionem subiectionem, visitationem rectoris, & ministri dictæ ecclesiæ,& vlterius nomine census cathedratici,& subiectionis vnam libram ceræ nouæ laboratæ,sibi suisq.successoribus perpetuo annuatim soluendam per rectorem, & ministrum dictę ecclesiæ,& quod ius, & quam subiectionem sibi, & successoribus suis,vt supra reseruauit, & retinuit, dans,& concedens præfatus D.Episcopus,& ita concessit,& dedit, ac dat,& concedit eidem Anto. præsenti,& stipulanti,& recipienti facultatem, & liberam potestatem fundandi altare in ipsa ecclesia sub nomine,& vocabulo beati Antonini martyris antedicti, & super variis negociis perpeditus ipse Dominus Episcopus commisit,et committit,ac mandauit presbytero L.&c.licet absenti, quatenus vice,et auctoritate præfati do. Episcopi personaliter accedat ad dictum locum in quo fundanda: et ędificanda est ipsa ecclesia,et altare, et ibidem venerabilem crucem figat, et primum lapidem in fundamento ipsius ecclesiæ ponat cum aspersione aquæ benedictæ,et aliis debitis solemnitatibus obseruatis. Et de prædictis pręfatus dominus Episcopus mandauit mihi notario, et dictus Ant. rogauit me notarium,etc.

Alia.

Alia forma fundationis Ecclesiæ.

IN nomine Domini Amen, &c. Antonius, etc. constitutus coram R. in Christo patre, et Domino Do. Ioan. Dei, et Apostolicæ Sedis gratia Episcopo Placen. et comite, et ad eius plenam audientiam et intelligentiam dixit, et exposuit præfato D. Episcopo, quod villa Solaroli Pla. diœcesis caret ecclesia iam antiquis temporibus et homines, et habitatores dictæ villæ per tempora retroacta consueuerunt esse, & sunt de præsenti sub cura rectoris, & ecclesiæ sancti Petri constitutæ in villa Saluaticæ, quæ distat a dicta villa Solaroli per vnũ miliare ex quo habitantes in dicta villa Solaroli non parua incõmoda suscipiunt tam in carentia proprii sacerdotis, quam etiam paruulis pro tẽpore nascẽtibus in dicta villa qui quandoq. ob distantiam loci solẽt decedere nõ suscepto baptismate, et aliter deuersimode attente discrimine, et incommodo itineris, præcipue tẽpore hyemali, et propterea dictus Ant. prædicta animo reuoluens et intendens diem suæ peregrinationis, ei missionis extremæ meritoriis oneribus præuenire, ac æternorum intuitu id seminare in terris, quod reddẽte domino cum fructu multiplicato colligere valeat in cælis prouida meditatione, et salubri deliberatione pro salute animę suæ, et parentũ, et antecessorũ, ad posterorum suorũ, diuinam fauente gratia, disposuit de nouo fundare ecclesia, & ędificare in proprio fundo posito in territorio Solaroli prędictæ Placentinæ diœces. ad gloriam, & laude omnipotentis Dei, & Beatæ Marię Virginis Matris eius, ac beat. Ioan. Apost. sub cuius nomine, & vocabulo fundari debeat, & dedicari, & ipsam ecclesia dotare pro sustentatione rectoris, & ministri, qui pro tẽpore fuerit in ipsa eccl. in qua vult, & intendit quod ipse futurus rector continuã residentiam faciat, & missas, & alia diuina officia tẽporibus debitis celebrare debeat, & ecclesiastica sac. amenta habitantibus in dicta villa ministrare, & dummodo præfatus dominus Episcopus prædictis, & prædicta faciendi benignã licentiam cõncedere dignetur de paterna benignitate, cum reseruat oue iurispatronatus eidem Antonio, & successoribus eius masculis, et ipsius deficientibus aliis proximioribus de eius domo, & agnatione, & ibidem ad executionem prædictæ suæ dispositionis prædictus Antonius sponte, & ex certa scientia, & ex eius mera, & pura liberalitate & spontanea voluntate fecit, & facit præfato domino Episcopo præsenti stipulanti, & recipienti nomine, & vice dictæ ecclesiæ de nouo fundandæ, & ædificandæ, cuiuscunque futuri rectoris, & ministri ipsius ecclesiæ de domo habitationes ipsius rectoris, & pro claustro, & cœmeterio ipsius, & pro dictis ecclesia, domo, & claustro ędificandis cessionem, assignationem, & datum, atque donationem inter viuos, quo ex causa ingratitudinis, vel alia quacumque de causa amplius reuocari non possit, nominatim de vna petia terræ cultæ posita in territorio dicti loci prope burgũ, quæ est perticæ, &c. cui cohæret, &c. & vlterius pro sustentatione, & prębenda dicti futuri rectoris dedit, assignauit, & tradidit eidem domino Episcopo recipienti nomine dictę ecclesiæ fundandę, & rectoris antedicti infrascripta bona, & iura, de quibus infra. quæ perpetuo sint remaneant ad perpetuam sustentationem dicti rectoris, & bona sunt hęc.

Ita quidem, vt præfatus dominus Episcopus dicto nomine, & ipsa fundanda, vt supra, & quicumque futurus rector ipsius ecclesię prędictum totum superius censũ assignatum, & donatum simul cum accessibus, & ingressibus, cum superioribus, & inferioribus suis, & omni iure, cunctisque vtilitatibus, & vsantiis prædicto toti superius assignato, cessio & donato in integrum pertinentibus, ex causis antedictis, & vt supra habeat, teneat sine alicuius contradictione, & eidem D. Episcopo pręsenti stipulanti & recipienti, vt supra ipse Anton. omnes eius actiones, &c prout in supra scripta forma mutatis mutandis, et in fine instrumenti addatur omissis pactis de quibus in suprascripta forma.

Instans, & requirens ipse Antonius a pręfato domino Episcopo, &c prout in suprascripta forma.

Qui dominus Episcopus auditis, & intellectis superius expositis, & requisitis per ipsum Antonium, & ipsis omnibus matura consideratis, & habita superinde informatione super veritate superius expositorum, & rationes, & causas, vt supra expositas a sacris canonibus approbatas fuisse, ita quod dicta ecclesia de iure

potest,

potest & debet fundari & ædificari de nouo ob reuerentiam Redemptoris Domini nostri Iesu Christi, ac Beati Iacobi Apostoli, eorumque, & sancti Spiritus gratię misericorditer imploratis prædictis omnibus, & nonnullis consensit, assensit & ea approbauit, & fieri laudauit, & insuper sponte & ex certa scientia dictam ecclesiam cum domo, & claustro, & cœmeterio ibi habendo & cum reseruatione iuris patronatus eidem Anton. & successoribus suis, & vt supra, de nouo fundari, & edificari, & in eo partiulos dictæ villæ pro tempore nasciturũ baptizari posse decreuit et decernit ipsamq. ecclesiam sub nomine & vocabulo beati Iacobi Apostoli dedicauit, & dedicat obseruata sibi; & cuicunque eius successori legitimo confirmatione, &c.

Extendatur prout in suprascripta forma mutatis mutandis.

Fundatio hospitalis auctoritate Episcopi.

IN nomine Domini. Amen. &c. Quoniam scriptum est, Apostolo attestante, quod omnes stabimus ante tribunal Dei, recepturi, & prout in corpore gessimus siue bonum, siue malum, ea propter. Ioan &c. intendens diem missionis extremę misericordiæ operibus præuenire, ac æternorum introitu, id seminare in terris quod reddente domino cum multiplicato fructu colligere valeat in cælis animo reuolens, quod qui parce seminat parce metet, & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus metet vitam æternam. Attendens itaque inter alia pietatis opera, quod præcipuum opus existit hospitale construere, & fundare, in quo, & ex cuius causa infirmorũ, pauperũ, & miserabilium personarum sustentatio, & educatio præparatur, & præstetur eisdem prouida deliberatione deposuit, diuina fauente clemẽtia, & suffragante pro salute animæ suae & parentũ, & successorum, ac posterorum suorum fundare, & ædificare hospitalem pro sustentationibus & subuentionibus, pauperum infirmorum, viduarum, pupillorum, peregrinorum, orphanorum & aliarũ miserabili personarum vtriusque sexus ad illud confluentium Deo dante de propriis eius bonis a Deo collatis, & de domibus suis infrascriptis positis in vicina S. Petri, et vlterius ibidem oratorium, et altare erigere, & constituere, ac fundare pro diuino cultu celebrando personis pro tempore morantibus in ipso hospitali, sub nomine, & vocabulo Beati Antonini martyris ad laudem, & honorem æterni Dei, & ob reuerentiam suæ sacratissimæ passionis, intemeratæ Virginis Mariæ matris eius, ac Beati Antonini martyris huius almæ ciuitatis protectoris, & ibidem dictus Ioannes constitutus coram Reuerẽdissimo in Christo patre, & D. D Io. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopo placen. & comite, votum suum exequendo sponte & ex certa scientia & ex eius mera, & pura voluntate, & animo spõtaneo saluis sẽper infrascriptis, & vt infra cum licentia, consensu, & auctoritate præfati domini Episcopi, & vt infra cessit, dedit deputauit ac cedit, dat, deputat, & assignat prefato domino Episcopo præsenti stipulanti, & recipienti nomine, & vice dicti hospitalis fundandi, & cuiuscumque ministri ipsius hospitalis vnam domum ipsius Ioannis muratam, cuppatam, & solaratam, positam in ciuitate Placen. in vicinia, &c. cui cohęret &c. quam vult, & intendit ipse Ioannes esse, & remanere, & ipsam deputauit, & deputat ad vsum pauperum dicti hospitalis, & quam constituit in hospitale, & in qua etiam constitui, & fundari debet oratorium, sub nomine, & vocabulo beati Antonini martyris, in quo oratorio temporibus opportunis possint Missæ, & alia officia celebrari pauperibus, & aliis personis in eo pro temporibus habitantibus, & in ipso hospitali teneri debeat hospitalitas pro pauperibus, et aliis egenis, & miserabilibus personis, et ad eorũ sustentationẽ, & subuentionem et sic obseruari debeat per quemcumq, rectorẽ eligendũ superinde, et deputãdum, et ita fieri et obseruari voluit, et disposuit; ita tamen quod ecclesia S Antonini Plac. vel domini Præpositus. Canonici, et Capitulum ipsius ecclesiæ, et huiusmodi dedicatione, nominatione, ac vocabulo beati Antonini non facta in dicto hospitali, et domo non possint, nec valeant aliquod ius, vel actionem aliquam sibi vendicare in dicto hospitali, et iuribus eius: saluo vt infra, et vlterius. & saluis præmissis ad hoc vt facilius futurus rector & pauperes pro tempore in eo degentes possint sustentare donauit, & dotat ipsum hospitale de bonis infrascriptis, ac fecit, & facit præfato domino episcope

scopo præsenti, stipulanti, et recipienti nomine, et vice dicti hospitalis, vt supra cessionem, et assignationem, et datũ atque donationem inter viuos quę amplius ex causa ingratitudinis, vel alia quacumque de causa reuocari non possit nominatim de ominibus, et singulis bonis, et iuribus, de quibus, et prout infra, videlicet primo de vna petia terræ, etc. saluis aliis cohærentijs, et earum veritate. Item de fictu annuo iure, et pręstatione ficti annui, etc. Ita quidem, vt dictum hospitale, et quicũque futurus rector ipsius prædicta omnia, & singula, vt supra cessa, et assignata, ac donata simul cum accessibus, et ingressibus, cum superioribus, et inferioribus suis, et omni iure, cunctisque vtilitatibus, et vsantiis prędictis omnibus superius cessis, et vt supra in integrũ pertinentibus habeãt et teneant ex causis antedictis, sine alicuius contradictione, et eidem domino Episcopo stipulanti, et recipienti nomine dicti hospitalis, vt supra, ipse Ioannes omnes eius actiones, rationes, defensiones, et iura; reales, personales, vtiles, directas, et mixtas ac realia, personalia, vtilia, directa, & mixta eidem Ioanni competentia, & competitura in prędictis omnibus, et singulis, vt supra cessis, assignatis, ac donatis, & quocunque ex eis, et pro eis, et eorum occasione aduersus quamcunq. personam, & quamlibet rem, et tam in rem, quam in personam cessit, dedit, mandauit, constituitque quemcunque futurum rectorem, & præfatum dominum Episcopum procuratores tamquam in rem suam vt sic possit agere, causari; petere, excipere, replicare, exercere, vti, et se tueri, et omnia, et singula dicere, et facere; quemadmodum dictus Ioann. poterat, aut posset, et vt de cætero dictum hospitale sit, et succedat in omnem locum, et ius dicti Ioannis, et eius vices in omnibus obtineat, et voluit, et vult, ac eidem dixit et dicit eidem domino Episcopo præsenti stipulãti et recipienti vt supra cessit, et assignatis sua auctoritate tenutam capiat, et corporalem possessionem constituendo se interim pro dicto hospitali, et eius nomine, et cuiuscunque futuri rectoris prædicta omnia, et singula suprascripta, vt supra cessa, et assignata possidere vel quasi; quas assignationem, cessionem donationem, et omnia, et singula suprascripta et in præsenti instrumento contenta d. Io. per solemnẽ stipulationem promisit, et conuenit pręfato d. episcopo præsenti stipulanti, et recipienti, nomine, et vice dicti hospitalis, et vt supra perpetuo, et omni tẽpore firmas, ratas, et gratas, ac firma, rata, et grata habere, tenere, attendere, et obseruare; et nõ contrauenire, vel contrafacere per se vel alium aliquo modo, casu, vel iure, siue vllo legum, vel decretorum, vel rescriptorum auxilio, et ipsa omnia, vt supra, cessa, et assignata ab omni persona communi corpore, collegio, et vniuersitate, cum ratione defendere. et expedire sub omnium damnorum interesse, et expẽsarum litis, et extra restitutionẽ, et refectionẽ de quibus, et earum quantitate stari, & credi debeat soli, & simplici dicto, & assertioni cuiuscunque agentis nomine dicti hospitalis, sine sacramento, & onere cuiuscunque probationis, & taxationis iudicis inde pręstandæ, & fiendæ pro quibus omnibus, et singulis suprascriptis attendendis; & firmiter obseuandis dictus Ioan. obligauit præfato D. Episcopo pręsenti, stipulanti, & recipienti nomine dicti hospitalis pignori omnia sua bona præsentia, & futura. saluo, & reseruato semper eidem Ioan. & eius successoribus masculis, & ipsis deficientibus proximioribus de agnatione, & dono eius successiue vsquequoq super fuerint aliqui de eius agnatione, & ita sibi, et ipsis vt supra singula singulis referendo reseruauit, & reseruat iuspatronatus d. hospitalis, & rectoris prædicti, et ius nominandi, & pręsentandi rectori ipsius quandocumque vocare contigerit, et in omnibus aliis, quę ad patronos, & fundatores hospitalium, & locorum piorum, & religiosorum spectare, & pertinere noscuntur, & voluit, et vult quod ius confirmandi et instituendi rectorem pro tempore deputandum, & præsentãdum ad ipsum hospitale, & oratoriũ pręd.ctum, ac ius visitandi, corrigendi, et puniẽdi, prout nouerint expedire, spectet & pertineat pręfato Domino Episcopo, necnon ven. D. Prępolito, canonicis, et capitulo dictæ ecclesiae S. Ant. instans, et humiliter requirens, ac supplicans ipse Ioan. a pręfato d. Episcopo quatenus votum ipsius Ioan. et Deo, & hominibus gratũ de benignitate paterna dignetur prædicta vt supra disposita, et ordinata per dictũ Ioan. approbare, et confirmare, et eius consensum eisdem omnibus præstare ac reseruare eidem Ioan. & suis, vt supra di-

dictum iuspatronatus,& alia de quibus supra & concedere eidem hospitali,& futuro rectori ipsius pro tempore existenti in perpetuum quęstum generalem per ciuitatem,& diœcesim Placen. ostiatim,vt quęrere,& percipere possint eleemosynas, legata,& vera charitatis subsidia,quę a Christifidelibus contigerit eidem hospitali, & oratorio eius pie erogari, & legari, & viterius committere vices suas alicui ex sacerdotibus ciuitatis, qui vice, & auctoritate præfati domini Episcopi primum lapidem,prout in fundamento oratorii, & altaris in eo construendi, & cruces signat super domibus dicti hospitalis, & oratorio prędicto, & alias solemnitates faciat, & obseruet, quæ in talibus veri consueuerunt,& requiruntur in signum veri,& perfecti hospitalis,qui d. Episcopus auditis, & intellectis supplicatione,& requisitione dicti Ioan & aliis per eum,vt supra factis, & adimpletis,& ipsis diligenter, & mature consideratis ipsius Ioan. tam pium,& deuotum propositum in visceribus in charitatis amplecteus Christi Saluatoris nostri nomine,& suffragio inuocatis auctoritate sua ordinaria, & quocumque alio iure, via modo,causa,& forma,quibus,& prout melius potuit,& potest, ac fieri, & esse possit prædictis omnibus,& singulis suprascripti consensit,& consentit, & ea approbauit,& confirmauit,& fieri laudauit,ac licentiam,& facultatem concessit,& concedit eidem Ioann.præsenti stipulanti, recipienti,faciendi,fundandi,& construendi dictum hospitale,& oratorium cum cœmeterio in dictis domibus suis,& ipsum oratorium,& altari erigendi cum cœmeterio ad gloriam,& honorem Dei, & Dei Genitricis,& B.A.martyris,& cultus diuini, ita quod in eo oratorio possit a personis pro tempore ibi habitantibus debite celebrari, ac ipsum hospitale, & oratorium prędictum,sub nomine, & vocabulo beati Anton. martyris dedicauit,& dedicat, reseruando,& ita reseruauit, & reseruat eidem Ioanni,& successoribus suis,& aliis de domo,& agnatione eius singula singulis casibus,& temporibus congrue referendo ius patronatus,ipsisque omnibus,& singulis,& huic legitimo actui causa cognita, & debita iuris solemnitate interueniente, & seruata suam,& Sanctissimi D N. Papae qua fungitur in hac parte auctoritatem interposuit pariter,& decretum, reseruato tamen, & ita reseruauit;& reseruat præfatus D. Episcopus sibi,& successoribus suis & præfatis dominus prępposito,canonicis, & capitulo dictæ ecclesiæ S. Anton. confirmationem,& institutionem futuri rectoris, visitationem, curationes, & reformationem dicti hospitalis, & rectoris, & fratruum,ac suorum ipsius, & vlterius concedit ac indulget eidem hospitali in perpetuum habere quæstum generalē per totā ciuitatem,& diœcesim Plac. vt ostiatim possit quicumque rector, seu agens nomine dicti hospitalis petere, & percipere eleemosynas, & vera legata, & charitatis subsidia, quę a Christifidelibus contigerit erogari de quibuscumque bonis eidem hospitali fiendis, & erogandis, & vt ipsi Christifideles tanto freuentius animentur, quanto nouerint copiosis præmiari omnibus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui prædicto hospitali,& pauperibus eius munus charitatis porrexerint, quotiescumque quadraginta dies de iniunctis eius pœnitentiis misericorditer in domino relaxamus. Et insuper voluit,& mandauit præfatus D. Episcopus quod ipsum hospitale,& quicunque futurus rector ipsius,teneatur,& obligatus sit singulo anno semper in festo Natiuitatis Domini Nostri Iesu Christi, seu beati Anton. martyris, vel infra eorum octauas,deinceps in perpetuum dare & soluere præfato domino Episcopo, & eius successoribus, & Episcopali palatio liberam vnam piperis, consignari ad Episcopale palatium nomine census cathedratici in signum subiectionis dicto Ioanne præsente,& prędicta Donata,& humiliter acceptante nomine dicti hospitalis, & qui per solemnem stipulantionem promisit, & conuenit præfato D Episcopo præsenti stipulanti,& recipienti pro, & successoribus suis dare,reddere,& soluere pręfato D. episcopo,& successoribus suis, vt sup. in perpetuum in altero ex dictis festis, vel infra eius octauam libram vnam piperis ad dictum palatium Episcopale nomine census in signum recognitionis, & subiectionis præmissorum,& ibidem præfatus D. Episcopus,pro vlteriori executione, & perfectione præmissorum commisit, & committit ven. d. Iac. præposito d. Ecclesiæ, S. Ant. licet absenti tanquam præsenti quatenus vice,& auctoritate præfati D. Episcopi personaliter accedat, & dictas domos in quibus

bus fundari,& con strui debet dictum hospitale.& oratorium,& altare de quibus supra in fundamento ipsius oratorii,& altaris primum lapidem ponat, & firmet, & cruces structuris ipsarum domorum ponat,& figat in signum,& testimonium veri hospitali cum aspersione aquæ benedictæ, & alias solemnitates faciat, & obseruet, quæ in similibus fieri consueuerunt,& requiruntur iuxta ritum sanctę matris ecclesiæ. Et de prędictis,&c.

Et nota quod suprascripta forma est cōcepta quod fundans ipsum hosp. illud fundauit in certis eius domibus,sed si fieret solū in aliquo fundo,in quo nulla essent ædificia;debet formari vt supra mutatis condecenter verbis. Posset etiam aliter ipsum instrumentum formari, vt infra.

Alia forma fundationis hospitalis auctoritate Episcopi.

IN nomine Domini Amen. &c. Constitutus Io.&c. coram Reu.in Christo patre,& D D. &c Dei,& Apost.Sedis gratia Epise. Plac.& Comite, dixit,& exposuit præfato D.Episcopo, & ad eius plenā audientiā,& intelligentia,quod ipse sępius animo suo reuolente D.& sentētiam Apostoli dicētis. Et omnes stabimus ante tribunal Dei, recepturi prout in corpore gessimus,siue bonū,siue malum:cupiens ipse Io.diem missionis extremæ misericordiæ operibus præuenire,ac æternorum intuitu id seminare in terris,quod Deo reddente cū multiplicato fructu colligere valet in cœlis,attēdens quoque, quod inter alias pietatis opera præcipuū opus existit hospitalia construi & fundari pro sustentatione,& subuentione pauperum,& miserabilium personarum prouida deliberatione deposuit,diuina suffragante clementia,fundare,& edificare hospitale pro sustentatione,& subuentione pauperum,peregrinorum,pupillorum, viduarum,& orphanorum,& aliarum miserabilium personarum vtriusque sexus ad illud confluētium,& illud dotare in, & de bonis eius propriis sibi à Deo collatis,& ibidem oratorium,& altare erigere, & constituere ac fundare pro diuino cultu celebrare personis in dicto hospitali pro tempore commorantibus,sub nomine, & vocabulo beati Anton.mart. ad gloriam,& honorem æterni Dei,& B.Mariæ semper Virginis,ac B. Ant.mart.antedicti. Quapropter constitutus ipse Ioan.coram præfato D. Episcopo.vt supra ad executionē eius piæ & sanctæ dispositionis sponte,&c.

Extendatur reliqui,prout in suprascripta forma mutatis mutandis.

Si vero fundaretur hospitale absque auctoritate Episcopi: tunc posset formari, prout in suprascripta prima forma,sub tractis quibuscunque verbis accomodatis Episcopo & aliis solemnitatibus necessariis, & respicientibus personam Episcopi verbis condecenter mutatis. Et eo casu nulla debet fieri mentio oratorio nec cœmeterij;quia talia non possunt fundari absque licentia Episcopi.

Fundatio hospitalis absque auctoritate Episcopi.

IN nomine Domini Amen, &c. Ioann. &c.fil.q.&c. animo suo sępius cogitans dictum Apostoli dicētis. Quod omnes stabimus ante tribunal Dei, recepturi prout in corpore gessimus,siue bonum, siue malum,& aliud dictum Saluatoris dicentis Qui parce seminat,parce metet,& qui seminat in benedictionibus,de benedictionibus metet vitam æternam. Cupiens igitur dictæ messionis æternæ operibus misericordiæ peruenire, ac æternorum intuitu id seminare in terris,quod Deo reddente cum multiplicato fructu valeat colligere in cælis, attendens quoque, quod inter alia pietatis opera præcipuum illud opus existit hospitalia fundandi,& ædificandi pro sustentatione, subuctione pauperum,& aliarum miserabilium personarum prouida delliberatione disposuit, diuina suffragante clementia, fundare, & ædificare hospitale ad honorem,& gloriam ęterni Dei,& Beatæ Mariæ Virginis,sub nomine,& vocabulo beatæ Marię pro sustentatione, & subuentione pauperum peregrinorum,viduarum pupillorum, orphanorum,& aliarum miserabilium personarū in infrascripta domo ipsius Ioan.posita in vicinia,&c.cui cohęret,&c. & illud dotare, de bonis eius propriis sibi a Deo collatis, & propterea ad executionem dictæ eius dispositionis Christi, & gloriosissimæ Virginis Mariæ matris eius,totiusq; curiæ cælestis nominibus,& suffragio inuocatis ad gloriam & honorem Dei, & prælibatæ Virginis Marię,sponte,& ex certa scientia,

tia,

tia,& ex eius pura,& mera voluntate deputauit,& deputat dictam domum ipsius Ioan.positam,vt supra,& voluit, & vult fore,& esse ad vsum pauperum,& miserabilium personarum,& ipsam constituit in hospitale sub nomine, & vocabulo beatæ Mariæ Virginis,& in eo hospitali voluit, & vult perpetuis temporibus teneri debere hospitalitatem pauperibus, & egenis,& aliis personis miserabilibus, & ad eorum sustentationem & subuentionem: & ita fieri,& obseruari debere per quemcumque futurum rectorem ad illud deputandum,quem rectorem, & ministrum dicti hospitalis voluit,& mandauit, ac ordinauit eligi, & deputari debere perpetuo per ipsum Ioannem, & eius descendentes masculos,& ipsis deficientibus per illos de domo,& agnatione sua,& ius eligendi ipsum rectorem quandocumque vere contigerit, & ipsius rectoris, & hospitalis correctionem,visitationem,& punitionem eidem Ioann.& ei, vt supra spectare, & pertinere,& non alicui alii personæ Ecclesiasticę,seu seculari:ita quod nulla alia persona præter ipsum Ioan.& suos, vt supra possit aliquo futuro tempore de ipso hospitali, & rectore eius, & aliquibus eius bonis,& iuribus. immo expresse prohibuit, & prohibet ipse Io.posse aliquam aliam personam aliqualiter intromittere. Et vlterius saluis præmissis,vt habilius futurus rector,& pauperes in eo degentes possint sustentari,dotalia ipsum hospitale de bonis infrascriptis ac fecit, & facit mihi notario infrascripto tamquam publicæ personæ stipulanti,& recipienti,nomine,& vice dicti hospitalis, & cuiuscunque futuri rectoris,et per me ipsis hospitali,& rectori,et cessionem assignationem &datũ atque donationem &c. Extendatur in reliquis,prout in suprascripta forma mutatis mutandis vsque ad hypothecam bonorum inclusiue, & deinde addatur clausula. Et de prædictis D.ioan.rogauit me Notarium.

Concessio Ecclesiæ facta per Episcopum alicui ordini.

PRimo præmittendum est, quod talis concessio facta alicui ordini de aliqua Ecclesia,quandoque fieri solet de Ecclesia vacante,quandoque de ecclesia non vacante.

Item nota quod talis concessio non potest fieri, nisi per Episcopum,vel eius locumtenentem,& in tali concessione debet interuenire cõsensus Capituli Ecclesiæ cathredalis et aliter forte non teneret,et debet etiam fieri cum aliqua causa,prout ex infrascriptis formis patet.

Sed nota, quod si tempore concessionis fiendæ de aliqua ecclesia alicui ordini;vt supra dicta ecclesia tenetur per aliquem rectorem,quod eo casu debet fieri mentio in instrumento per quem tenetur, & dicta concessio debet fieri citra præiudiciũ iurium ipsius rectoris, & sic debet concedi licentia ipsis fratribus apprehendendi tenutam quandocunque vacare contigerit per cessum, seu decessum, & vt infra.

Item nota,quod in tali concessione ecclesiæ Episcopus reseruat sibi quandoque iura Episcopalia in ipsa ecclesia, & quandoque illam concedit pure,nullo iure sibi reseruato.

Et dari modo quandoque concedit illam imposito onere census annuos soluẽdi eidem,quandoque nullo onere imposito, & prout ex infrascriptis formis patet.

Item,nota quod vltra concessionem factam, non debet Episcopus inuestire aliquem ex fratribus,seu monachis dicti ordinis recipere nomine ordinis, & fratrum, seu monachorum, & ipsa concessio debet fieri ordini, seu congregationi, & fratribus,seu monachis, prout fuerint,vt infra.

Item nota, quod si Episcopus reseruet sibi iura Episcopalia in ipsa Ecclesia,quod fratres recipientes debent præstare iuramentum fidelitatis eidem Domino Episcopo prout faciunt alii subditi tempore collationis beneficiorum,& vt infra.

Item nota quod si ecclesia ex taxata cũ clero pro oneribus,& talis debet etiam dicto casu fieri concessio: ita tamen,quod fratres,seu monachi teneantur contribuere cum clero pro rata taxationis,tunc vel in futurum fiendæ,& vt infra.

Item nota, quod vbi ecclesia est curata debet Episcopus concedere ipsis fratribus curam animarum eidem ecclesię subiectarum,& vt infra.

Et omni in casu debet Episcopus concedere eisdem liberam administrationem ipsius ecclesię,& infra.

Et

Et nota, quod si ecclesia vacat debet committere cuicumque sacerdoti quatenus ponant eos in tenuta, & vt infra.

Et vt clarius præmissa pateant, subiicietur formæ, de quibus infra.

Concessio Ecclesiæ facta per Episcopum alicui ordini fratrum, vel vlterius congregationis.

IN nomine Domini Amen, &c. conuocato, & congregato capitulũ ecclesiæ Placentiæ in loco supraicripo infrascripta occasione de mandato Reuerendiss. in Christo patris D.D. Ioannis Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopi Plac. & Comitis, in quo quidem capitulo interfuerunt præfatus Dominus Episcopus, venerabilis d. Iac. &c. præpositus dictæ ecclesiæ, necnon venerabiles d. L.A.B.F.M.D. G.R. & I. omnes Canonici d. ecclesiae dicentes, & protestantes, quod sunt, & repræsentat totum capitulum dictę ecclesiæ, & quod non est alius canonicus dictæ ecclesiæ, qui ad infrascripta possit, vel debeat commode euocari, citatis prius aliis canonicis d. ecclesię per Pet. &c. ostiarium dictæ ecclesiæ, proutibidem retulit se citasse prę fatos dominus canonicos præfatus dominus Episcopus dixit, & exposuit præfatis dominis pręposito, canonicis, & capitulo, & ad eorum plenam audientiam, & intelligentiam, quod alias pro parte reuerendi domini prioris generalis, & fratrum ordinis seruorum beatæ Marię institutum, fuit pluries cum præfato domino Episcopo, ac eidem expositum fuit, quod ipsi do. prior, & fratres affectant summopere obtinere aliquem locum, & aliquam ecclesiam in hac ciuitate Placentię in quibus possint domino famulari humili voce requirentes sibi concedi aliquã ex ecclesiis dictæ ciuitatis in qua possint in Dei seruitio regularē ordinis sui plantare conuentum super quo licet pluries diligenter considerauerit, ipse dominus Episcopus ac illos ordines libenter dextram liberalitatis extendat, quibus elucet scientia, viget religio, & in cultu diuino cum fidelium fructu crescit, & floret obseruantia regularis, tamen adhuc nullatenus decretum fuit superinde; propterea requisiuit dominis præposito, & canonicis, & capitulo, vt in præmissis votum suum exoncre velint, & an eis videatur cedere in euidentem vtilitatem totius fidelis populi ciuitatis, & an concedi debeat alqua ex dictis ecclesiis, & maxime ecclesia sancti Iacobi, quæ præsentialiter tenetur per presbyterum Laurentium, &c. rector in qua commode poterunt ipsi domini prior. & fratres regularem conuentum plantare, qui dominus prępositus, canonici, & capitulum auditis, & intellectis superius expositis per pręfatum dominum Episcopum responderunt, & dixerunt, quod eisdem videtur fore vtile & cedere in vtilitatem totius fidelis populi ciuitatis si dicta ecclesia concedatur eisdem dominis priori, & fratribus ac ordini antedictis pręcipue sufragantibus eorum laudabilibus meritis, & fructu multiplici quem in ecclesia Dei doctrinæ sermonibus, & claris exemplis conseruationis honestę, & laudabilis vitę attulerunt, prout in omnibus Italię partibus in quibus locatenent, attestatur fide dignum testimonium, vnde præfati dominus Episcopus, & domini prępositus, canonici, & capitulum habito prius per, et inter eos colloquio, et tractatu de, et super præmissis vnanimiter, & pari concordia statuerunt. et ordinauerunt ipsam ecclesiam sancti Iacobi concedere eisdem dominis priori, fratribus, & ordini antedictis. Et propterea præfatus dominus Episcopus attentis præmissis de consensu prædictorũ dominorum præpositi, canonicorum, & capituli, & vna cum eis coniunctim, & diuisim, & prout melius fieri, & esse possit sponte, & ex certa scientia interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quam facti in similibus oportunis de iure, vel consuetudine etiam substantialibus ob reuerentiam beatæ, & gloriosissimę, ac intemeratæ Virgin. Mariæ, cuius obsequio prędicti domini prior, & fratres sunt nuncupati prædictam ecclesiam sancti Iacobi sitam in Ciuitate Placentiæ cũ omnibus, & singulis domibus. casamentis, & terris, cæterisque eius iuribus spiritualibus, & temporalibus sine tamen præiudicio presbyteri Laur. rectoris antedicti, & ecclesię prędictæ præfatis dominis priori, & fratribus, & ordini prædicto, & ad cautelam domino fratri Petr. priori prouinciali in prouincia Lombardię, & fratri Ioanni de Papia dicti ordinis pręsentibus stip. & recip. eorum, & aliorum fratrum ac ordinis prædicti nomi

nibus pleno iure concessit, & concedit, ipsosque fratres Petrum, & Ioannem stipulantes,& recip. vt supra per annuli impositionem, quem suis tenebat manibus soléniter inuestiuit de dicta ecclesia,& iuribus, & bonis antedictis,ita tamen quod dicto presbytero Lau. rectore antedicto cedente,vel decedente vel quouis alio canonico modo dictam ecclesiam dimittente possunt praedicti domini prior, & fratres vel quicunque ex eis auctoritate propria tenutam,& corporalem possessionem seu quasi dictæ ecclesię iuriumq. & pertinentiarum suarum spiritialium, & temporalium ad ipsam ecclesiam spectantem possint,& valeant, quandocunque apprehendere,& adpisci,& ipsa adepta curam, & regimen animarum eidem ecclesiæ subiectarum per fratres superinde deputatos exercent, dans,& concedens ex tunc eisdem dominis priori,& fratribus, qui pro tempore in ea fuerint ipsius ecclesiæ, iuriumq. & pertinentiarum prædictarum liberam administrationem reseruatis tamen præfato domino Episcopo,& cuicunque eius successori in ecclesia prædicta omnibus Episcopalibus iuribus, & annuo censu librę vnius cerę nouæ laboratae, quam singulis annis in vigilia Beatæ Mariæ mensis Septembris eidem domino Episcopo, cuicunque eius successori praedicti d.prior,& fratres qui pro tempore in signum subiectionis soluere teneatur,& nihilominus,& cūctis talibus,collectis, ac factionibus,ac aliis quibuscumque oneribus,quæ pro tempore imponi contigerit clero Pla. pro rata tantum æstimationis, quam nunc habet ipsa ecclesia vel in futurum habebit cum ipso clero contribuere teneantur ipsi prior, & fratres ante dicti, & ibidem dictus frater petrus prior, & frater Ioannes dictis nominibus solemniter promiserunt, & conuenerunt præfato domino Episcopo præsenti stipulanti, & recipienti pro se,& successoribus suis antedicti prædictum censum lib. vnius ceræ pręfato domino Episcopo,& successorib. suis,vt supra,et collecta ,et onera de quibus supra cum clero prędicto pro rata ęstimationis antedictæ soluere,et contribuere,& vlterius manib.corporaliter tactis scripturis iurauerunt in manibus præfati D. Episcopi fidelitatem, & iuramentum fidelitatis præstiterunt eidem domino Episcopo,præsenti,stipulanti et recipienti,vt supra. Et de prædictis præfatus dominus Episcopus mandauit mihi notario, et ipsi domini prior,et frater Ioannes rogauit me notarium,etc.

Alia forma concessionis ecclesiæ factæ per Episcopum alicui ordini.

IN nomine Domini Amen etc. Reuerendissimus in Christo pater, et dominus dominus Ioannes Dei, et Apostolicæ Sedis gratia Episcopus pla. et comes, intellecta requisitionem coram eo facta pro parte Reu.d. prioris generalis,et omnium fratrum ordinis seruorum Beatæ Mariae, qui summo affectu cupientes in ciuitate Pla. aliquem locum,et ecclesiam aliquem obtinere,in quibus possint domini famulari seruitio Dei regulam ordinis eorum plantare,conuentum requisiuerunt a præfato d. Episcopo, quatenus de paterna benignitate vnam ex ecclesiis eius eisdem concedere dignaretur,attendens,& considerans requisitionem præfatorum d. prioris, & fratrum fore iustam, rationi consonam, & quod libenter ad illos ordines dexteram liberalitatis extendit,quibus elucescientia viget religio,& cultus diuinus cum fidelium fructu crescit, & floret obseruantia regularis,eidem requisitioni annuere decreuit,accedentibus pręcipue ipsorum dominorum prioris, & fratrum laudabilibus meritis,& multiplici fructu,quē in ecclesia Dei doctrinæ sermonibus, & claris exemplis conseruationi honestæ, vitæq. laudabilis attulerunt,proutin omnibus Italiæ partibus in quibus loco tenēt attestatur testimonium fide dignum: habita prius per præfatum dominum Episcopum matura,& diligenti deliberatione cum venerabilib. dominus præposito, canonicis, & capitulo ecclesiæ Placentiæ ibidem con uocatis,& cōgregatis infrascripta occasione de mandato praefati domini Episcopi per Petrum &c. hostiarium dictae ecclesiae, prout ibidem retulit se eos citasse, & de eorum dominorum pręposito, canonicorum, & capitulo expresso consensu sponte, & ex certa scientia,& alias omnibus iure, via,modo, & forma, ac causa, quib. & prout melius vt validius fieri, & esse possit,interuenientibus quibuscumq. solennitatibus in pręmissis, opportunis de iure,vel de consuetudine etiam substantialibus ecclesiam Sancti Iacobi sitam in ciuita-

uitate Placen cum omnibus,& sing. casamentis, domibus, terris, & bonis, cęterisque iuribus spiritualibus, & temporalibus ac reuerentiam Beatæ, & Gloriosissimæ Virginis Mariæ cuius obsequio sunt nuncupati fratri Petro priori prouinciali in prouincia Lombardię, & fratri Ioan. de Vercellis ordinis prædicti, & fratrum ipsius, & per eos ipsis ordini, & fratribus eius pleno iure concessit, & concedit, et ipsos d priorem, & fratrem dictis nominibus per annulum, quem sustiebant manibus, inuestiuit,& inuestit. Dans, & concedens eisdem dominis priori, & fratri dictis nominibus præsentibus,& stipulātibus, & recipientibus licentiam, facultatē quatenus auctoritate propria possint ipsi, & cuicumque alii fratres dicti ordinis ipsius ecclesiæ iuriumque, & pertinētiarum eius spiritualium, & temporalium ad ipsam ecclesiam quomodolibet spectantium tenutam, & corporalem possessionem appræhendendi, & adipiscendi, & quatenus expediat ad omnem cautelam commisit, & committit cuicunq sacerdoti ciuitatis Placen. vice, & auctoritate prefati domini Episcopi ponat, & inducat ipsos dominos priorem, & fratres dictis nominibus in tenuta, & possessione dictę ecclesię, iuriumq. & pertinentiarum prædictorum per pannos, & cornu altaris dictę ecclesiæ, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis dandę, & apprehendendę de dicta ecclesia, iuribusque, & pertinentiis prædictis ita quod per hæc, & alia ipsi domini prior, & fratres, & ordo prędictus adepti sint, & intelligantur veram tenutam, & corporalem possessionem ecclesiæ, & aliorum de quibus supra, & ipsius ecclesiæ liberam administrationem. Et de prædictis præfatus dominus Episcopus mandauit mihi notario, & ipsi communi prior, & frater Ioannes rogauerunt me notarium, &c.

Hę præscriptæ formulę visitationis fundationis, & concessionis ecclesiæ sumptæ fuerunt ex formulis Placentinis quas pro minorum partium indigentium dispendio hic imprimi curaui.

Sponsalia.

HÆ sunt fidantiæ, & pacta sponsalia, in Dei nomine habita, & facta inter DD. N. cum presentia, verbo, voluntate, consensu, & auctoritate M. eius patris, præsentis, &c. ex vna, & B. ex altera partibus. Primo prædicti N. & M. eius pater promiserunt, & conuenerunt, et dederunt eidem B. præsenti, etc. A eiusdem N. filiam legitimam, & naturalem ad præsens in monasterio M. existentem in eis legitimam sponsam, et vxorem, quodq dicta A. in eundem B. consentiet, tamquam eius legitimum virum, et maritum & cum eo matrimonio contrahet, iuxta ritum Sanctę Matris Ecclesiæ, et legitimis praeceden. solemnitatibus, saltem per totum carnis priuium, prox. & interea ad arbitrium partium, si libuerit, cum dote, et dotis nomine scutorum N. in contantibus eidem B. persoluen. statim, quod voluerit dictam A. ad domum suam conducere, et ante illius conductionem hic Romae liberè, et absque aliqua exceptione, etc. Teneaturq idem B. tempore solutionis huiusmodi, illam collocare, & inuestire in tot bonis stabilibus seu Montibus non vacabilibus hic in Vrbe; Ita, & taliter, quod loca Montium huiusmodi intelligantur hypothecata in specie, & in genere dictae A. pro ipsius, ac dotis huiusmodi securitate, vel idoneos præstare fideiussores pro dotis huiusmodi assecuratione, cōseruatione, & restitutione, in omnem casum dictae dotis restitutionis. Necnon cum acconcio æstimando per duos peritos, communiter eligendos, ad scuta N. similia ascenden. & alia scuta N. exponen. per ipsos N. & M. in tot vestibus, seu iocalibus, & ad vsum, & ornatum dictæ A. ad arbitrium & contentamentum ipsius B similiter, ante traductionem ipsius A. ad eis domum. Et vice versa idem B. promisit dictam A. vt supra in eius legitimam sponsam, & vxorem, præmissis solemnitatibus seruatis, & prędeceden. accipere, cum eaque iuxta ritum S.R.E. matrimonium contrahere, cum dote & dotis nomine, ac acconcio, iocalibus, seu vestimentis, vt supra promissis, quo supra modo. Quam dotem, postquam sibi soluta fuerit, in tot bonis immobilib collocare, vel montibus non vacabilibus, vt supra seu idoneos fideiussores pro assecuratione illius dare, illamque conseruare, & in euentum restitutionis illius restituere, vna cum illius augumento iuxta formam statutorum Vrbis. Quam pa ren-

parentelam dictę partes promiserunt perficere,& executioni demandare saltem per totum diem carnisprivii, & interim quandocumque,si eis libuerit. Quæ omnia &c.alias,&c.de quibus,&c.Pro quibus,&c. se obligarunt in forma Cameræ,&c. super quibus,&c.præsentibus,&c.& cum ea onera matrimonii sufferre,& eandem A. eius vxorem congrue, & decenter tractare, & dictam dotem restituere,si restituenda veniet,&c.iuxta formam statutorum, etc. & reformationem,etiam super donatione propter nuptias disponentibus,quibus partes ipse se submiserunt pro quibus scut. N.dotis prædictæ,& eorum quanto pluri, pro antifato, seu donatione propter nuptias,quod ipse B. dictæ A. præsenti, &c. donat,facit,& conferri,iuxta formam statutorum,eandem A.præsentem,&c. assecurauit,& quia omnis dos soluta, vel quasi meretur donationem propter nup. Ideo dictus B donauit eidem A præsenti, &c. quantum est, quinta pars dictæ dotis,cum pacto de eo reseruan lucran.& amitten. & in omnem casum restitutionis restituen. iux.&c.

Adoptio filii.

In Nomine Domini Amen.

COram magnifico D.N.Castri N. N. Diœcesis Vicario, & Iudice ordinario in dicto castro, in palatio eius solitæ residentiæ,& loco solito pro tribunali sedente,super sede lignea, quem locũ ex abundanti elegit, pro idoneo tribunali, pro infrascriptis solemniter peragen. Et me notario, & testibus, &c. personaliter constitutus A.& prædicto magnifico D. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti exposuit,se constitutum esse in ętate senili, vltra annum N. in circa, carere legitima sobole; consideransque, quod adest B filius legitimus, & naturalis N. & M.ipsius A ex dicta M eius sorore nepos,volens, pene naturam imitando, sibi solatium liberorum gerere, quibus memoria prædecessorum cõseruatur,&bonorum substantia persæpe augetur,ac etiam vt lites ex successione suorum bonorum tollantur; decreuit legitimum actum adoptionis, ad solatium illorum, qui filios non habent inuentum, erga dictum B.gerere,& coniungere iura naturalia iuribus ciuilibus, &legitimis, & quia dictus B. eius ex dicta sua sorore nepos, quem continue paterna dilectione prosequutus est accedentibus quoq.benemeritis per ipsos N.& dictam eius vxorem ipsi A. hactenus impensis, quæ in futurum quoque impendi speratur,aliisque rationalibus causis,ad id animum suum mouentibus. Propterea sponte,&c.omnibus, &c. interrogatis prius per dictum D. Iudicem prædictis A. & B. videlicet an dictus A. vellet B. eius nepotem in suum filium adoptiuum recipere, & an prædictis B.velit se in adoptionem prædicti B.& illius filiatione conferre, atque dare,& habitis hinc inde maturis consensibus, & responsionibus, in filium suum primi gratis legitimum, & pro filio legitimo primi gradus, ne in eius stirpem masculinam, et legitimam adoptauit, acceptauit, et adoptat, et acceptat prędictum B. eius nepotem, aetatis annorum N. in ipsius N. patria potestate constitutum: etiam de ipsorum N. et N.coniugum, eiusdem B. parentum, ac in illius adoptionem dictum B. dantium consensu, & voluntate: suscipiens idem A.eundem B. ibidem pręsentē, & consẽtientem paterno, & naturali amplexu, & signum veræ, & puræ,ac naturalis paternitatis, & filiationis in ipsius A. filium legitimum, liberum primi gradus, & in sua filiatione, & stirpe masculina, & legitima,iungendo iura naturalia, cum ciuilibus, & legitimis, Ita de caetero dictus B.habeatur,censeatur, tractetur, & reputetur filius legitimus, & naturalis primi gradus dicti A. & ita etiam, in futurum, tam in successionibus, & testamento, & aliter quomodocumque faciendis, ipsius A. & ascendentium, & descendentium, collateralium agnatorum, &cognatorum quorumcumque omnis hæreditas prouenire possit, & debeat ad ipsum B. tamquam in filium primi gradus, & stirpem masculinam dicti A. & aliis quibuscumque actibus, cuiuscumque generis, & speciei sint, & existant, ac honoribus,præheminentiis, dignitatibus, & iuribus quibuscumque habeatur, & teneatur,tractetur, & reputetur, ac haberi teneri, tractari, & reputari debeat; ac sic, & intelligatur filius primi gradus, legitimus,masculus, & ex stirpe masculina ipsius A.& pro filio legitimo.

& masculo, & ex stirpe masculina ipsius A. per quemcumque modum, & formam per quem melius, & efficacius dici, & censeri potest, & in omnibus, & per omnia, perinde; ac si foret de legitimo matrimonio dicti A. & ab eo, & eius corpore in lucẽ procreatus, & si foret eius filius masculus, & ex stirpe masculina, de suo corpore immediate, & legitime procreatus; & natus, & vult, & intendit ipse A. quod dictus B. tamquam eius filius primi gradus masculus, & legitimus, de stirpe masculina natus possit, & valeat eiq. liceat, & licitum sit inquibuscumque Ciuitatibus, Terris, & locis, tam in vexillis, quam aliter deferre arma, & insigna ipsius D. A. eiusque stirpis, domus, & familiæ, & se nominare & nominari facere pro filio legitimo masculo primi gradus dicti A & ex eius stirpe masculina & eius vera agnatione, & alia omnia, & singula dic r , & facere, quae, & prout faceret, & facere posset, si esse ex legitimo matrimonio a dicto A. & eius corpore in lucem procreatus, & ac si esset eius filius legitimus masculus, & ex eius stirpe masculina, & agnatione, & esset vere filius suus primi gradus, absque aliquo medio: Qui B. illius adoptiuus, vt praefertur cum praedictis consensu, & decreto ipsius D. Iudicis, ac dictorum eius parentum ibidem praesentium & vt supra consentientium, & illum tradentium, dicto A. & in eius vultu, & brachiis, pro filio primi gradus, adoptiuo legitimo, & masculo primi gradus, & de eius stirpe masculina, dictum A acceptauit, & acceptat in eius patrem legitimum, & ascendentem primi gradus, & stirpem legitimam; masculinam; subiiciens se omni paternę potestati ipsius Camilli tamquam eius patris legitimi, & tamquam eius filius legitimus primi gradus, & ex eius, stirpe masculina; dicens, & protestans, quod de cætero vult, & intendit esse & haberi, teneri tractari, & reputari, pro filio primi gradus, masculo, & adoptiuo, ac legitimo ipsius Camilli, & de eius stirpe masculina, & in omnibus, & per omnia, & perinde, ac si esset vere, naturaliter, & de legitimo matrimonio, & eius corpore immediate, & ab eo in lucem procreatus, & ac si esset de eius stirpe masculina, & legitima. Quam quidem adoptionem, & omnia, & singula in præsenti instrumento contenta, dicti A. D.N. & N. eius vxor, cum consensu, & auctoritate prædictis respectiue perpetuo rata, grata valida, & firma habere, & tenere, ac attendere, & obseruare promiserunt, præmisis nullo vnquam tempore contrafacere, nec contrauenire aliqua ratione, causa, iure, titulo, & modo & quouis sub prætextu, etiam hic non expresis. Pro quibus, &c obseruandis, &c se obligauerunt in forma Cameræ, &c. iurarunt, &c In, & super quibus omnibus, & singulis, tamquam rite, & legitime factis, prædictus magnificus D. Iud. x. & supra pro tribunali sedens, ad requisitione dictarum partium, ipsius, & prædicti Illustrissimi, & Excellentissimi D. N. eius Domnii, & eius officii & magistratus auctoritatem & decretum interposuit supplendo omnes, & quoscumque tam iuri, quam facti defectus, si qui forsan. in pręmissis interuenerint, causa cognita, quantum eius auctoritate supplere potuit. Super quibus, &c.

Forma instrumenti Ciuilitatis seu Ciuitatis.

IN Dei nomine Amen, &c. conuocato, & congregato Consilio generali magnificę Communitatis Ciuitatis Corneti in loco infrascripto, vbi conuocari, & congregari consueuit, pro negotiis dictae Ciuitat is, sono campanæ, & curreriorum requisitione voceque præconis, vt moris est, & mandato magnifici D. N. dicti Ciuitatis honor. Commissarii; vocatis prius Consiliariis dictæ Ciuitatis, & per solutas, & consuetas polisas, vt ipsi curreri, seu publici nuncii dictæ Communitatis ibidem astantes, & præsentes retulerunt: in quo quidem Consilio hodie congregato interfuerunt infrascripti V. Idem Magnificus D.N hon. Commissarius dictæ Ciuitatis, D.N. & N. eiusdem Ciuitatis moderni Conseruatores necnon N.N. & N. omnes de Consilio generali, qui sunt, & esse asseruerunt duę partes ex tribus dicti Consilii & Consiliariorum prædictorum, & quod ad præsens non est aliquis alius de dicto Consilio, qui ad infrascripta posit, vel debeat commode euocari, & quod repręsentat totam Communitatem dictae Ciuitatis Corneti. ipsiusq. populi vniuersitatem post lectas, & expeditas omnes, & singulas propositiones factas, proposita per

per Conseruatores dictæ Ciuitatis iuxta stylum, & consuetudinem prædicti Consilii prædicti DD Commissarius, & Conseruatores iusserunt per me notarium & cancellarium legi debere infrascriptam supplicationem magnifici; & nobilis viri N. tenoris subsequentis videlicet. Illustri &c. Qua supplicatione ibidem lecta, & vulgarizata per me notarium, & cancellarium infrascriptum, ad omnium prædictorũ DD. Consiliariorum plenã audientiam, & intelligentiam, præfatus D. Commissarius mandauit eisdem DD. consiliariis, super contentis in dicta supplicatione opportunam sumi deliberationem qui; DD, consiliarii audito, & intellecto tenore dictæ supplicationis, volentes supplicationi, & requisitioni ipsius D. Hieronymi annuere, cum iusta petenti non sit denegandus assensus sponte, &c. omnibus melioribus modo, &c. cum consensu etiam prædicti D. Commissarii nomine, & vice præfatæ Communitatis, & ipsius populi fecerunt, constituerunt, & creauerunt, ac faciunt, constituunt, & creant dictum magnificum D. N, eiusque filios, & descendentes, & descendentium descendentes in perpetuum, licet absentes, tamquam præsentes, ciues & in ciues veros, & legitimos, & de iurisdictione dictæ Ciuitatis Corneti: ita quod de cætero possint ipse N. & filii, ac descendentes sui & valeant in numero ciuium dictæ Ciuitatis computari, reputari, numerari, haberi, tractari, & describi, ac immobilia acquirere, emere, vendere, permutare, contrahere, distrahere, & omnia alia, & singula dicere, & facere, ac priuilegiis quibuscunque, aliisque honoribus, & oneribus commoditatibus, iuribus, gratiis exemptionibus, immunitatibus, & prærogatiuis quibuscumque frui, potiri, & gaudere quemadmodum alii ciues veri, & originariis dictę ciuitatis fruuntur, potiuntur, & gaudent, & respectiue subeunt, & frui, & gaudere, subire solent; tam ex forma iuris ciuilis, quam ordinamentorum, & statutorum, dictæ ciuitatis Corneti. In cuius rei testimonium prædicti DD. Commissarius, Conseruatores, & Consiliarii iusserunt mihi notario, & Cancellerio; ipse vero N petiit a me notario de predictis omnibus vnum, vel plura publicum, seu publica fieri atque confici instrumenta. Actum, præsentibus ibidem DD. N. et N. testibus etc.

Protestatio.

N. Habens, & tenens in eius manib litteras cambii D. M. directas tenoris sequen videlicet A tergo, &c. intus vero, &c pręd litteras pręsentauit dicto M. eũ requirendo, vt vellet easdem litteras acceptare, & summam in eisdem litteris contentam debito tempore soluere, cui respondit, &c. (pone responsionem de verbo ad verbum) Qua responsione audita prædictus D. N. sũmam in eisdẽ litteris contentam accipien. ad cambium, aut aliud interesse reperibile a quibusuis mercatoribus, & personis, etiam a semetipso pro locis, ac termino, et terminis, & pretii modis, & formis reperibilibus, & sibi beneuisis cambiis, recambiis, damnis, expensis, & interesse, tam literas scriben; quã aliorum quorumcumque ad solutionẽ dictæ summæ in preinsertis contentæ quomodolibet obligatorum protestatus fuit & protestabatur expresse omni meliori modo, &c & de se releuando tam de sorte principali, quam de fructibus, & cambiis, &c. super quibus, &c.

Cottimum.

A. A. & A. sponte, &c. conuenerunt & promiserunt B. et suis fratrib. pręsentibus, &c. metere omnes eorum segetes satas ad presens et existen. videlicet tot rubra ordei sita in loco d. &c. alia rubra frumenti, etc. in totum ascendẽ ad 25 rubra, et conducere homines et operarios in numero sufficienti ad metendum dictas segetes, ac debito tempore mittere & metere illas infra x. dies postquam ipse segetes erunt factæ, et illas coadunare, et facere aceruos vulgariter, vt dicitur muchios, siue casolas, et arcones more Romano, cũ pacto etiam expresso quod nõ possint dicti A. et A. metere tempore pluuioso, et dum ipsæ segetes sunt molles, et hoc pro pretio, et nomine pretii scutorum N. quod quidem pretium dictus B. et fratres et eorum quilibet in solidum soluere promiserũt statim peracto opere et messe prædictis A. et A. præsentibus etc. libere etc. alias, etc. de quibus, etc. absque, etc. cum pactis, conditionibusq. infrascriptis inter ipsas partes mutua stipulatione vallatis, videlicet (apponas pacta occuren.) cum pacto etiam, vt supra solemni stipulatiẽe

&c:quod deficien. dictis A & A. in metendo dictas segetes vt supra elapsis dictis decem diebus possint dicti B. fratres mittere homines ad metendū dictas segetes,& hordea sumptibus, & expensis dictorum A. A.damnisque & expensis,& interesse eorundem de quibus,&c.absque, &c.quo omnia, &c.

Executio.

A Executor talis tribunalis, habens & tenens suis in manibus quoddā mandatum executiuum sub tali die,per talem iudicem,& ad instantiam domini N. principalis contra D. M. exaduerso principalem debitorem decretum,& relaxatū in bonis eiusdem aduersarii tenoris, &c. requisitus pro parte eiusdem creditoris principalis, prædicti mandati vigore fecit executionem realem,& actualem,in,& super vinea eiusdem debitoris, posita, &c. vel si qui, &c pro summa in præinserto mandato contenta,& pro expensis factis, & fiendis in dictam vineam intrando, & per eam ambulando glebas terre effodiendo,ramos arborum abscindendo, & alios actus,&c. in similibus fieri solitos, & verā possessionem denotantes nemine contradicente.Quam executionem penes se non solum animo, sed etiam corpore retinere constituit,et illam ad omnem mandatū dicti D. iudicis consignare promisit omni meliori modo,&c. super quibus,&c.

Donatio census.

I Llustrissimus, & Reuerendissimus D. N.S.R.E.Cardinalis &c.in cuius fauorem,& personę, seu personarum quandocunque nominandarum die N. mensis N. prox. præteriti per P.in, & super eius palatio sito Romæ in regione &c prope, &c. iuxta suos confines annuos cēsus scut. N.impositus creatus.&pretio scut.N.venditus fuit, sub accessionibus plurium fideiussorum insolidum obligatorum, vt in actis mei notarii de præmissis rogati plenius continetur, ad quæ pro facti veritate & quatenus opus sit relatio habeatur, qui Illustrissimus D. Cardinalis considerans virtutibus obstare sæpe tenues facultates volensque per dispositionem inter viuētes prospicere, vt infra nominandus eius ex fratre nepos aliquod subsidium consequatur, & tanto magis literarum,& virtutum viam in qua ingressus est & vt sper t Dei omnipotentis gratia prosequi,& sustentari valeat,& post cum alii nepotes,& personæ infradicendæ rebus donandis iuxta suam dispositionem potiantur sponte sua certaq scientia,& deliberata voluntate, vti velle ad abundantiorem cautelam omnibus facultatibus,& priuilegiis tam in genere, quam in specie Illustrissimis, & Reuerendissimis D D.S.R E. Cardinalibus,& sibi circa suorum dispositionem bonorum & disponendi facultatem etiam inter viuentes competentibus quocunq. iure generali,& speciali, & omni meliori modo,&c. saluo,& reseruato ipsi Illustrissimo.& Reuerendissimo D Cardinali vsufructu eius vita durante dicti annui census & quorumcumque aliorum bonorum, si quæ loco dicti census emi,vel subrogari contigerit,& reseruatis facultatibus, conditionibus,pactis, & modis infradicendis eundem annuum censum scut.N.vt præfertur emptum pretio scut. N & quatenus dictum censum retrouendi, seu extingui aut vendi,& alienari contigerit tunc bona eius loco subroganda donauit ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dedit,transtulit,& assignauit, saluis semper infradicendis D B. nepoti suo ex A.fratre nato.absenti me notario publico pro eodem B.acceptante,& stipulante,& ad possidendum,gaudendum, & vsufructuandum eius vita durante, & post mortem ipsius tunc dicto A. si tunc vixerit,si vero non extiterit, vel extiterit, & quandocunque obierit Ill.D.P.nepoti,&c.bo.me. Q filio dicti A & eiusdem P. descendentibus masculis legitimis,& naturalibus ex linea masculina,& legitimo matrimonio, vero, & non ficto procreandis,etiam vltra decimum,& quamuis alium gradum perpetuum & in infinitum feminabus semper exclusis, quo P. eorumque descendentibus masculis,ex linea masculina legitima, & naturali,non extantibus, vel extantibus,& quandocunque linea masculina legitima & naturali dicti D P.finita, tunc domino D præfati A etiam filio legitimo & naturali eiusq. descendentibus masculis legitimis,& naturalibus, ex linea sua masculina & legitimo matrimonio, vero, & non ficto,procreatis,& procreandi, in perpetuum,etiam vltra decimum,& alium gradum in infinitum, feminibus semper exclu-

exclusis, vt supra, non extantibus, vel extantibus, & quandocumque deficientibus, & finita dicta linea masculina legitima, & naturali domini C. tunc filiis, & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus bo. me. Q. dum viueret germani fratris Illustrissimi D Cardinalis, ex legitimo matrimonio, & linea masculina legitima, & naturali procreatis, & procreandis in perpetuum, & in infinitum, vt supra, quamuis absentibus me notario publico, pro eisdem donatarii acceptante, & stipulante donauit, & saluis præmissis, & infra dicen transtulit super dictis rebus donatis eisdem donatariis omnia sua iura, & actiones, &c. ponens eos in vniuersum ius, locum, &c. constituensq. illos procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam; dansq. facultatem eis donatariis, & vnicuique illorũ seruato ordine successionis, vt supra corporalem possessionem bonorum donatorum auctoritate propria absq. eo quod capiant de manu hæredum, aut alterius. & absque alicuius iudicis curiæ, & magistratus auctoritate, decreto, vel mandato, & absque vitio spolii, & attentatorum accipiendi, apprehensamq. retinendi, & gaudendi, iuxta dispositionem huius donationis. Cõstituens interim bona donata possidere nomine donatariorum. Quam donationem inter viuos fecit, & facit ex beneuolentia qua prosequitur dictum B. & alios præfatos vt commodius valeant substentare. Et quia sic eidem Illustrissimo D. Cardinali donare placuit hoc modo, & facultate sibi reseruata, vltra dictum vsufructum eius vita durante, quod ipse Illustrissimus D. Cardinalis donator dictum annuum censum, in totum, & pro quauis parte retrouẽdere, extinguere, preciumq. recipere, quietare, aut vendere, vel permutare, cedere, ac resignare, & alienare pro quouis pretio sibi placito, ac pretium recipere, & quos opus erit quietare, absoluere, & liberare valeat, & pretium in emptionem aliorum censum, aut locorum montis, aut domorum, prædiorum, vel quorumcunique stabilium, quæ placebunt ipsi Illustrissimo domino Cardinali, & vero suo arbitrio, vbiqu e locorum, & exponere possit in hoc semel, & pluries, quemadmodum videbitur Illustrissimo D. Cardinali, quę bona intelligantur, & sint eo ipso in omnibus, & per omnia loco dicti census subrogata, ita tamen quod redemptores dicti census, aut compermutantes, vel emptores cessionarii habituri causam a dicto Illustrissimo D. Cardinali non teneantur curare, nec vnquã deducere, aut probare, quod pretium expositum fuerit in emptionem aliorum bonorum, immo restitutio, & solutio pretii facta in manibus Illustrissimi D. Cardinalis præfati, aut sui procuratoris facta censeatur, & sit valide, & legitime facta. In euentum autem redemptionis dicti census post obitum Illustrissimi D. Cardinalis, aut aliorum bonorum subrogatorum, tunc donatarius, vel donatarii, vel quos eo tempore dicta bona vigore huius donationis pertinebunt, retrouendere possint, quatenus pretium restituendum deponatur per illos qui redimere voluerint de consensu dicti donatarii, vel donatariorum penes mercatores, vel campsores idoneos & famosos & inde amoueri non possit, nisi ad effectum reinuestiendi in emptionem alicuius annui cẽsus, vel alicuius crediti Montis non vacabilis, vel alicuius rei stabilis, & per dictos depositarios pretium solui seu consignari non possit, nisi per dicta emptione facienda in actu emptionis, vel postea quæ res emenda subiaceat, & ex nunc subiecta esse intelligatur huic donationi, & dispositioni, de qua in ipsa emptione, vel inuestitura expressa mentio fieri debeat ad securitatem etiam aliorum donatariorum, & excepta dicta retrouenditione, quæ, vel ex natura contractus, vel ex pacto fieri debebit, nemo donatariorum possit dicta bona donata in totum, vel quamuis partem in vltima voluntate, vel inter viuos, tacite, vel expesse verbo, vel facto donare, aut vẽdere, aut quouis titulo, & causa etiam onerosa distrahere, in alios transferre, seu alienare etiam alienationi largissimo modo sumpto vocabulo, sed si contrafactum fuerit, tunc omnis alienatio ipso iure intelligatur, & sit irrita, cassa, & nulla, & nullius roboris, & momenti. Et insuper tam dictum alienantem, & quemcumque ex dictis donatarii consentientem & pariter quoscũque dictorum donatariorum, si qui fuerit, vel fuerint qui aliquod delictum committeret, ex quo sua bona cõfiscanda venirent (quod Deus auertat) ex nunc alia committentes contra rectam intentionem Illustrissimi D. donatoris, tamquam indignos priuat, & priuatos esse volunt, & vult omni commodo, & iure huius

X 4 dona-

se voluerunt, etiam ad omnia damna, &c. teneri voluerunt. Pro quibus, &c. obseruandis prædicti DD. deputati, & consiliarii, vt supra congregati, & coadunati &c.

Declaratio emptionis domus de pecuniis alterius.

B. Qui, vt asseruit, annis retro elapsis emit à D.F. quandam domum, sitam, &c. pro quodam pretio inter eos conuē to, prout in instrumento, &c. latius dicitur contineri sponte, &c. declarauit in veritate palam, & publice recognouit, supradictam domum per eum, vt supra, emptam, & acquisitam de pecuniis propriis dotalibus A. eius vxoris per ipsum alias ab eodem A habitis, & non ipsius B. non obstan. quod aliter ex tenore instrumenti apparet, & esse videatur, solumque nomen in dicto instrumento habisse, & habere, & propterea omnia, & quæuis iura, & actiones, si quæ sibi competunt super eadem domo, vigore dicti instrumenti, aut alias quomodolibet, cessit, &c. dictæ A. absentii, me notario, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constituens, &c promittens, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Declaratio caducitatis bonorum.

IN mei, &c. M. & N. &c. omnes Monaci, & Religiosi venerabilis Monasterii Beatæ Mariæ N. diœcesis N. ordinis S. N. capitulariter congregati, &c. coadunati in loco infrascripto, vbi pro negotiis dicti Monasteri tractandis, congregati, & coadunati solent, ad sonum campanæ, vt moris est, asserentis se esse in numero sufficienti, & vltra duas tertias Monachorum seu fratrum religiosorum in illo morā trahen. & propterea totum dictum Monasterium repræsentates, & exposuerunt, se alias seu verius, priorem, & fratres, tunc in illo digentes similiter capitulariter congregatos, coadunatus locasse, affittasse, & arrendase, q. N. omnes, & singulo fructus, &c. beneficiorum Ecclesiasticorum sanctę M. in teritorio N. diœces. N, ex membris, & pertinentiis dicti Monasterii per certum tēpus, & pro pretio, & affictu annuo, cumq. certis pactis, clausulis cautelis, capitulis, promissionibus, & obligationibus in instrumento sub die men. dictę locationis, & altero sub die men. & ratificationis, & seu de nouo locationis, respectiue confectis & per q. N. dum vixit notarium rogato conten. & expressis, & cum inter alia, inibi expresse in omnibus conten. in dicto instrumēto, pro maiori illorum corroboratione, & efficacia fuerit reseruatus assensus D.N. Papæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ expedien. & obtinen. sumptibus, & expensis dictorum conductorum, qui habitus, & obtentus hactenus minime fuit, qui quidem fructus, &c. dictorum beneficiorum seu bona illorum, vt supra locata, & arrendata per dictos conductores, & successiue eorum hæredes, & successores, possessi, seu possessa respectiue hactenus fuerunt, & de presenti adhuc possidetur in maximum dicti monasterii damnum, & contra sacros canones, & decreta Concilii Tridentini, nouissime edita, & ex quo non fuit secuta confirmatio dictæ locationis, a dicta sede Apostolica auctoritate cedere in euidentē vtilitatem dicti Monasterii nec ne, propterea cupientes indemnitati dicti Monasterii prouidere fructusque, &c. dictorum beneficiorum, seu bona supra locata, recuperare, Ideo sponte, omnes vnanimes, et nemine illorum discrepante, nomine dicti Monasterii declararunt, & declarant locationem prædictam, ob non obtentum assēsum de confirmatione Sedis Apostolicæ & ex quo etiam non cessit in vtilitatē dicti Monasterii sopitam esse, & finitam, & pro finita, et sopita haberi voluerunt, et volunt, fructusq. etc. et bona dictorum beneficiorum ad dictum Monasterium de uoluta, illosq. et illa rehabere, recuperare, et de illis disponere pro eorum libito voluntatis, prout prius, et ante dictam locationem facere poterant, et seu omni meliori modo, etc.

Executio monitorii.

IN nomine Domini Amen, Anno; &c. Ego notarius infrascriptus pro parte domini O. principalis in retroscriptis literis principaliter nominati, legitime requisitus, in præsentia testium infrascriptorum, ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum, tamquam obedientiæ filius, retroscriptas monitorii, & citationis literas mihi præsentatas, & à me reuerenter,

aliorum præfatorum emptionem nominasse, nec dictam tenutam, iuraq actiones, et iurisdictiones, vt supra cessa, vendita, & translata, alteri vendidisse, donasse, permutasse hypothecasse distraxisse, aut aliter, quoui modo alienasse, alienationis, &c. nec quicquam aliud fecisse in præiudiciũ præsentis nominationis cessionis, venditionisque et contractus, ac Dicti D & suorum, ac omnes lites, causas et molestias, super vẽditis, et cessis prçfatis quomodolibet inferen. in se suscipere, et ad omnem solam et sim licem dicti D. et suorum denunciationem, etiam extraiudicialem, et non solemniter factam in se suscipere, & susceptas, &c. Alias in quolibet casu præmissis contrario teneri voluit erga D. et suos ad omnem, et quacunque dict: tenutæ, et aliorum venditorum euictionem generalem et particularem ex dato, facto et culpa ipsius I. tantum prouenien et refectioné omnium damnorum, etc. de quibus, etc. Adeo, sit lites, et causç quæuis, necnon controuersiæ, molestiæ, ac etiam euictiones quæcunque dictæ tenutæ, et aliorum superius venditorum, et ceterorũ, aliun de, præterquam ex dato, et facto ipsius S. quomodolibet inferentur, prouenirent et sequerentur ex quouis capite vel causa cognita, et inexcogitata in tali euentu, ac casibus ipse S. suiq. hçredes, et successores nec ad aliquam euictionem d. tenutæ, et aliorum translatorum, nec ad pretii restitutionem nec ad consensus prç standos, litesq. et causas suscipiendas, neç ad aliud quicquam præstandum, & soluendum, aut restituendum, nisi ex dato, et facto ipsius S. vt supra dictum est teneãtur erga dictum D. illiusq. successores, et quouis alios. Pro quibus, &c.

Deputatio Locumtenentis A. C.

ILlustrissimus, & Reuerendissimus D. Marcellus Lante, etc. Sanctissimi D. N. Papæ eiusq. Camerarii necnon curiæ causarum Camerç Apostolicæ generalis Auditor, Romanæq. Curię iudex ordinarius spont, etc. vigore suarum facultatum eidem A C. à Sanctissimo D. N Clemente Papa Octauo conc ssarum eiusq. ordinariæ iurisdictionis, ac alias omni meliori modo etc eius, et dictę ſuę Curiæ, et tribunalis, fecit constituit, et deputauit Locumtenente, et subdelegatum generalem R. P. D. N. absentem tamquam præsentem solum, et in solidum, specialiter et expresse, ad singulas, et vniuersas ciuiles causas spirituales, beneficiales, et prophanas, meras & mixtas in dicto eius tribunali sub quocunque nomine contra quascunque personas cuiuscumque status gradus, & conditionis existentes, tam ordinaria quã delegata iurisdictione nunc pendentes, ac pro tempore & in futurum agitandas & inchoandas, & tam delegatas, quam delegandas & ad dictum eius tribunal, tã per viã appellationis, reclamationis, et recursus ac alias quomodocumque, qualitercunque deuoluendas, vna cum omnibus, et singulis illarum incidentibus, dependẽtibus, emergentibus, annexis, et connexis, audiendum, cognoscen deciden et terminan et ad illarum cognitionem, et decisionem, ac totalem expeditionem, et executionem in omnibus & per omnia totaliter procedendum, ac eidem R. P. D. N. in, & pro præmissis omnibus omnes eius vices facultatem, & auctoritatem similibus Locumtenentibus eiusdem tribunalis A.C. dari & tribui solitas, & consuetas plenarie committendas duxit, et commisit, ac in eũ transtulit, et transfert, donec eas duxerit reuocan Protestans. &c Super quibus etc. Actum, etc. testibus, etc.

Aliam formam deputationis Locumtenẽtis criminalis scribere poteris, modo, & forma præmissis, hoc tantũ mutato, quod vbi in ea dicitur ad vniuersas causas ciuiles, pone ad vniuersas causas criminales, & mixtas cum facultate etiam incidenter cognoscendi de causa ciuili descenenti ex eodem facto, de quo criminaliter cognoscitur licet hoc videatur superfluum quia iudex criminalis post incidenter cognoscere de causa ciuili causa criminali terminata secundum Bart. in l. si quis vxori. §. qui furem. ff. de furtis.

Translatio pensionis.

COram R. P. D. A. Archipresbytero S. tanquam persona in dignitate ecclesiast. constituta, ac in mei notarii publici, & testium &c. præsentia, personaliter constitutus Illustrissimus, & Reuerẽdissimus D. C cui dictum auctoritate Apostolica annua pensio scut 250. auri in auro super fructibus, &c. mensç Episcopalis p. nuper in cathedralem electæ, quam obti-

obtinet dicta auctoritate R.D.S.libera immunis, & exempta ipsi Illustrissimo D. C.quoad dixerit, vel procuratori suo legitimo per dictum S electum,& successores suos ipsius ecclesię præsules,seu administratores pro tempore existen. annis singulis, pro vna videlicet in Domini N. Iesu Christi, & proxime tunc futura incipien.& altera illius medietatibus in Beati Io. Baptistæ Natiuitatem festiuitatibus, Romę integre persoluenda,reseruata &c. extitit,cum facultate transferendi: prout latius in litteris Apostolicis desuper expeditis sub Datum,&c.quas dicto R.P.D.A, in mei,&c. pręsentia, realiter. & facto exhibuit, & præsentauit ad effectum infrascriptum, animo rehabendi illis prius visis, lectis, & consideratis per eundem, quarum tenor sequitur, & est talis, videlicet Pius Episcopus, &c. inserantur, & dum consensu a tergo. Volens vt asseruit vti dicta facultate transferendi: sponte, &c.ad effectum,vt eadem pensio seu.250 auri in auro, iuxta concessa sibi facultatem,valide transferatur in fauorem,& personam ven. & bonæ indolis adolescentis, D.N,& non alias,aliter, nec alio modo, consensit in manibus dicti R. D. Archiepiscopi S cassationi, & extinctione dictæ pensionis, rogans eundem,vt iuxta formã, & tenorem literarum,& facultatis præfatæ illam cesit,& alteram similem pensionem scut. 250.auri in dicto N.reseruet cõstituat,& assignet. Et tunc præfatus Reuerendissimus D.Archiepiscopus, vt persona ecclesiastica electa per dictum Reuerendissimum D.C. in negotio huiusmodi visis, lectis,& bene consideratis prius per eundem dictis literis,vt apparebat,& consensu dicti C.omni meliori modo,quo magis potuit,& debuit,dictarum litterarum, & consensus vigore admisso prius per eum et recepto dicto consensu,prout recepit et admittit de præsenti pensionem præfatam cassauit,& extinxit,ac cassat, & extinguit per pręsentes,ita quod dictus R. D S.ad illam soluẽ.dicto C. amplius,& post hac nõ tendatur,neque nõ ob solutionem aliquas censuras, & pœnas,de cetero incurrere, decreuit,& declarauit. Et successiue alteram scut. 250. auri cassatam, & extinctã præfatæ similem dicto N.licet absenti me notario,vti persona legitima,pro eo stipulante,& recipiente per præfatum S. electum, seu Episcopum præfatũ donec vixerit,& successores suos in dicta ecclesia præsul es,annis singulis in terminis, & loco,et sub sententiis,censuris,& pœnis in literis Apostolicis reseruationis pręfatæ, vt pręfertur, cassatę,contentis, integre persoluen.auctoritate Apostolica præfata vigore litterarum præfatarum sibi attributa raseruauit,constituit,& assignauit etiã liberam,immunem, & exemptam, prout erat dicta prior cassata, vt supra omnibus melioribus modo,&c.& debuit vigore facultatis pręfatæ. Super quibus, &c.

Testamentum loqui non volentis.

VOcatus ad rogandum testamentum D.N.abbreuiatoris de parco maiori,& iussus accelerare,eo quod periculum esset in mora illico me ad domum dicti N.contuli,& aduenie ns reperi eum in lecto,sanum mente,vt apparebat licet corpore languentem, & stipatum magno numero personarum, partim de eius familia, & partim externarum, & inter alios erant ibi A.L.& C. qui, ex quo plectrum linguæ ad loquendum articulare ei non bene seruiebat, tradita penna ipsum solli citabant, vt nomen scriberet eius,quem vellet esset hæredum suũ,& ipse cępit pennam,& illam bene tenens,fatigauit se, vt scriberet,sed irrito conatu, & in hoc cum essent,superueni ego, & cum vidisset me videbatur aduentu meo exhilari, cœpit ergo oculos in me conucere, admodum comiter,& labia deducere subridentis more,& mecum loqui,sed verbis,quæ ad mea non perueniebant intelligentiam; ita quod cum eum de more salutassem, & eisanitatem increpatus fuissem, cœpi eum interrogare,vellet ne vt de suo rogarettestamẽto,& ipse natu capitis respondit,& gestu manuum, quod sic. Et quia vehementer vexabatur a catarro ne ei prolixitate essemus molesti orti a magis principalibus tũ in primis interrogaretur de hærede,& ipse respõdit quędã verba inarticulata quę nõ intelligebant omnes, quorum in numero earum,sed quidam asserebant nominasse. L.minorem,quare, vt essemus certi de voluntate sua: ostendimus ei dictũ L.& interrogauimus, an illum vellet esse hæredẽ suum,& sæpius vult, & gestu annuit,& voce dicendo lingua Theutonica, quod sic.

Interrogatus de familia sua, quid vellet fieri? & quo modo vellet eam remunerari,

ri, respondit intelligibiliter arbitrio executorum.

Interrogatus quos vellet constituere executores? visus fuit nominare C. & interrogatus iterum, an vellet pro executore dictum C. annuit capite, & intelligibiliter adiecit S. & L. erat autem præsens L.

Interrogatus an vellet alios? cum conaretur loqui, & sonum ederet, sine voce articulata, visum est aliquibus, quod nominasset A.

Interrogatus igitur an ipsum quoque vellet? annuit.

Interrogatus de quibusdam aliis amicis suis sibi per astantes nominatis, num illos quoque vellet? renuit.

Interrogatus an dictos executores vellet esse coniunctim, vel insolidum, respondit intelligenter duos ex concordia.

Interrogatus, vlterius ibi vellet humari?

Respondit intelligenter in ecclesia sanctæ M de P. in capella sancti Iv.

Interrogatus an vellet aliquid legare pijs locis pro salute animæ suæ?

Respondit, quod non intellexi sed quia quidam dicebant, quod domum quam habitat alias relinquere destinarat hospitali sanctæ M.T. de Vrbe.

Interrogatus nunquid sic vellet?

Respondit intelligentes pro medietate & post interuallum dixit intelligenter, alteram medietatem relinquere monasterio sanctæ M. de P. Nouissime quidem N. familiaris suus obtulisset ei, & ipsum rogauit quid sibi relinqueret, cui respōdit scu. 300. & ostendebat pro eo scripsisse in patriam, & sic fieri velle, & cum de famili dixisset testator, eam remunerari velle arbitrio executorum. Quidam de guardia Theutenicorum Sanctissimi D N. Papæ, rubicundus etiam in facie hoc audito obtulit se, interrogans eum an non haberet eū in numero familię suę?

Respondit in lingua Fiamenga testator quod sic.

Cum hęc ita essent gesta, vt in forma testamenti deducerem ea, vocaui in testes astantes & facto procemio [illegible] condendis testamen [illegible] qualiter D. N. [illegible] per D [illegible] & intellectu licet corpore infirmus, & [illegible] & c. [illegible] hoc est [illegible] ma, interrogaui eum, an non illam com-mendaret Domino, & B. M. Virgini, & totae Curiae caelestiali? & respondit nutu, & lingua, quod sic. Deinde repetii omnia supradicta de hęrede, familia, & executoribus, & legato domus, de clausulas in clausulam, & ad singulas clausulas petii illius responsum, & ostensum, & ad singula dedit assensum, nunc mutu, nunc voce, & nunc vtroque modo. Cum essem iam conclusurus testamentum, & adiecturus clausulam codicillarem animaduerti quosdam, quos pro testibus regaueram, vel tedio caloris, qui erat magnus, in tanta circumstantium multitudine, & loco angusto, vel ob horę tarditatem, vel ob aliam, nescio quam causam, subduxisse se. Itaquod vocatis iterum testibus infrascriptis, de nouo cœpi ordiri testamentum, & interrogare, vt supra & iterum habito eius assensu ad omnia, conclusi testamentum Et ipse nutu, & voce ad meam interrogationem, declarauit hanc esse suam vltimam voluntatem, &c. quam, &c. cassans, &c. Super quibus, &c. assensit, per me notarium fieri vnum, vel plura, &c Actum, &c.

Testamentum militis.

D A. filius D B. miles, qui licet sit in sua propria valetudine, timens tamen propter campestre bellum, quod nuperrime committi debet in loco N per regium exercitum, in quo ad præsens reperitur dictus A cum iniquissima Turcharum classe stante in loco N. in ipso campestri, ne caderet bello in quo plerumque victoria est incerta, sponte sua, &c omnibus melioribus modo. &c. suam nuncupando voluntatem, quam vltimam fore dixit de bonis suis omnibus castrensibus, & paganicis, fecit, condidit, & ordinauit præsens eius vltimum nuncupatiuum & solemne testamentum, sine scriptis in hunc modum videlicet In primis enim quia anima, & [illegible] hæredi & legatorum [illegible] alias formis H[illegible] cassans &c. ro. [illegible] A[illegible] duobus [illegible] in vno [illegible]

fultissima in prin. tamen fallit in testamento militis, in quo sufficiunt tantum duo testes, vt in stit. de milit. testam. §. plane in gl. super verbo hominibus & ff. eo. tit. l. Lutiu. in glo. 1. & C. de restam. mili. l. militis in glo. super verbo, sub ipso tempore in fi. legis; debent autem isti milites scribi in matricula militum, qui stant pro expeditione militari ad pugnandum pro Republica, vt in l. ne quidem. C. de testam. mili. qui possunt etiam cum minori solemnitate, quam superius dixi, in ipso tamen conflictu belli, vt d. l. milites eodem tit. secus tamen dicendum erit si sunt in domo, & non in castris, seu expeditione, quia tunc exigitur solemnitas communis vt C. de milit. testam in l. pen.

Codicilli post Testamentum.

CErtum esse dicitur, quod de anno Domini MCCCCLXXI. & mēse Ian. dicti anni, Alphonsus de Pandolphinis, &c. tunc corpore languens, sanus tamen per gratiā Iesu Christi mente, & intellectu, suū siue scriptis nuncupatiuum condidit testamētum, in quo plura disposuit, vt in dicto testamento apparere dixit dictus Alphonsus, manu domini Balthassaris de Bondonibus ciuis, & notario Florentin. Vnde hodie hac pręsenti suprascripta die dictus Alphonsus, per gratiam Dei, mente sensu, corpore, visu, & intellectu sanus. Cum voluntas hominis ambulatoria sit vsque ad mortem, post testamentum, circa quædam quę in testamento prædicto continentur mutata voluntate, hac particulari dispositione de bonis suis per hos pręsentes codicillos disposuit & ordinauit, et fecit in hunc modum, & formam, videlicet. In primis cum ipse Alphōsus sciat, & recordetur in dicto testamento se legasse Petro olim Ioannis de Alamanis floren. 60 vt latius in dicto testamento apparere dicitur pœnitentia ductus dictus Alphonsus codicillator prædictus dictum legatum ademit, & subtraxit. & penitus reuocauit nolens ad dictum Petrum dictum legatum quoquō modo peruenire.

Item per hos præsentes codicillos iure legati de bonis suis reliquit, & legauit domino Leoni Bap. de Albertis vsum, & vsum fructum vnius poderis dicti testatoris positi in comitatu Floren. & populo plebis Ripoli dicto in Bisardo infra suos confines, toto tempore vitæ dicti domini Leonis Baptistæ, & eius vita durante, & donec naturaliter vixerit liberans ex nunc dictus codicillator dictum dominum Leonem ab omni onere cauendi, & satisdandi de vtendo, fruendo ad arbitrium boni viri, dictis bonis eidem, vt supra in vsufructu legatis, & relictis. Non apponas istam clausulā liberam, nisi de voluntate codicillatoris, seu testatoris, licet parum releuent delegata quæ vult codicillator. Cetera autem omnia, & singula in dicto testamento, & codicillo pręcedentibus contenta in omnibus, & singulis eorum partibus confirmauit, approbauit, & valere voluit, asserens & affirmans hanc suam vltimam voluntatem esse; & esse velle, quam valere voluit iure codicillorum, quod si iure codicillorum non valere potest, valeat vel valebit, & eam valere voluit dictus codicillator iure donationis causa mortis, vel cuiuscunque alterius vltimæ voluntatis, & ita valere, & tenere voluit, & mandauit, & eo modo & forma, prout magis & melius valere potest.

Additio hæreditatis, cum beneficio legis & inuentarii.

COram R. P. D. N. I. V. D. Referendario Apostolico, & Illustrissimi, ac R. P. D. Auditoris Cameræ Locumtenente, & in Vrbe Iudice ordinario sedente pro tribunali, hora iuris solita, & consueta, in ædibus eius solitæ habitationis, & in mei, &c. præsentia personaliter constitutus Petrus vnus ex nepotibus, & hæredibus in testamento institutis q. Vincentii, cōdito per acta mei, &c. tam nomine suo quam fratrum coherendum, pro quibus de rato &c. promisit quatenus tamen ratificare voluerint, alias quod in nihilo ipse Petrus pro illis teneatur, & data citatione per edictum die, &c. & exequuta de mandato eisdem R. P. D. Auditoris, siue eius Locumtenentis, contra omnes, & singulos sua interesse putan. per N. cursorem, vt in ea apparet. tenoris, &c. Hieronymus, &c. Per hoc præsens publicū edictum in acie Campi Floræ, & ad valuas Curiæ nostræ residentiæ, tamquam locis publicis ad instar edictorum publicorum, quæ olim in albo prætorio annotabantur, citamus, & citari mandamus omnes, & singulos credito

ditores, si qui sunt dicti q D. Vincentii, omnesq. alios, &c eorumq. procuratores, quatenus prima die iuridica compareant in iudicio legitimo coram nobis, seu Locumtenente nostro; ad videndum per infrascriptos instan. nepotes, & hæredes institutos ex testamento per dictum q. Vincentium nuper in Vrbe, & Ro. Cur. d functum, adiri, & acceptari, hæreditatemq. dicti q. Vincentij cum beneficio legis, & inuentarij, quo vti intendunt, ne vltra vires hęreditarias teneantur, necnon inchoari, & confici inuentarium rerum, & bonorum, ac iurium, & aliorum quorumcumque, quæ in dicta hæreditate reperientur, & quatenus opus sit continuari deinceps quibuscumque diebus, & horis intra tempus eis a iure pręfixum, vel dicen. &c. In causa, & causis verten coram nobis inter dictos citatos ex vna, & dictum D. Petrum Lupinarium, & fratres hęredes institutis vt supra, de, & super dicta æditione, & inuentarii confectione, rebusq. alijs. &c. & illorum occasione partibus ex altera. Alioquin. &c. hanc autem, &c. volentes, &c. In quorum, &c. Datum Romæ in ædibus nostris sub anno, &c. vna cum executione edicti reseruata, &c. computauit, &c. dictus D Petrus pro se, & fratribus, & in contumaciam citatorum, dictis nominibus adiuit, & acceptauit dictam hęreditatem dicti q. Vincentii cum beneficio legis & inuētarii, quo ipsi fratres intendunt, vti, ne vltra vires hæreditarias teneantur, & sic, & non alias, aliter, nec alio modo intendit dictam aditionem, & acceptationē hæreditatis factam esse, & hoc modo factam esse vult, & intendit omni meliori modo, &c.

Et propterea in similem contumaciam citatorum inchoauit, & fecit etiam dictis nominibus, inuentarium rerum, & bonorum hæreditatis dicti q Vincentii, prout in folio, quod facto dedit, tenoris, &c. protestaus etiam dictis nominibus, quod si quę posita sint non apponenda, habeantur pro non appositis. Et quod pro tunc alia bona, & iura in dicta hæreditate non inueniuntur, & si quę alia inueniet, huic inuentario addet. Super quibus, &c.

Repudiatio hæreditatis.

N. Circa, &c. in termino sibi a iure præfixo, ad deliberandum an velit adire, vel repudiare hęreditate q. A. dixit hęredem esse nolle, & propterea hæreditatem d. quondam A. repudiauit, & repudiat omni meliori modo, &c. Rogans, &c.

Exhæredatio.

D. N. sana, &c. Asserens habere inter alios eius genitos, secundo genitum natum N. ætatis suæ annorum N. qui ipsi matri a multo tempore citra adeo inobediens extitit, ne quidem bona verba, seu auxilium aliquod præstiterit, sed quod peius est, verba contumeliosa & obscena ei dixit, ac protulit, necnon manus violentas in eam inferre comminatus est, ac tentauit, aliaq. dixit, & fecit, quæ indignum ipsum efficiunt nomine, ac beneuolentia, & amore maternis. Ita quod potius ipsa arbitratur ipsum degenere ingratum, ac indignum amore, & beneuolentia sua, & quod non sit iuri, nec æquitati consonum, quod tam ipse, quam alii eius filii dari passu gaudeant: ob dictas, aliasq. causas declarat, & pronunciat auctoritate materna dictum suum filium esse indignū & immeritum suæ hæreditatis, & bonorū quorumcumque. Et propterea eum exhæredem fecit, & facit, ac penitus, & omnino exhęredatum esse voluit, de rebus, & bonis, hæreditateq suis penitus priuauit, & priuatum esse voluit, ac etiam de omni iure legitimo, quod ei etiam de iure naturæ deberetur Inhibens, & expresse prohibēs eidem N. ne vllo vnquam tempore in rebus, & bonis dictæ testatricis, & cuiuscunque generis, qualitatis, quantitatis, & speciei sint, vel esse possint, intromittere, nec de eis, seu illorum, & illarum parte petere, prętendere, & disponere possit, nisi in quantum voluerit, ac licuerit, & videbitur alteri eius filio hæredi instituto, & alias, &c. omni meliori modo, &c.

Reuocatio Testamenti.

D. N. qui alias suum testamentum, suamq. vltimam voluntatem condidit, & ordinauit, prout, &c plenius contineri dixit, asserens, & affirmans se omnino pęnitere de eodem testamento, & vltima voluntate per dictum notarium rogato, & ab ipso facto. Ideo sponte, &c. omni-

omnibus,&c. dictum testamentum, hæredis institutionem, relicta, & legata, omniaque, & singula in eo contenta & disposita, & omnia alia, & singula, & quæcumque alia testamenta, codicillos, & vltimas voluntates per ipsum vsque in præsentem diem factum, & celebratum ac per quemcumque notarium rogatum & omnia, & singula in eis contenta, & quamlibet earum, & cuiuslibet earum parte, cassauit, reuocauit, irritauit, & annullauit, & cassa, irrita, & nulla, nulliusque roboris, & momenti, efficaciæ, ac effectus esse voluit, declarauit, & expresse mandauit; non obstan. verbis derogatoriis pœnalibus, vel præcisis in dictis testamentis, codicillis, & vltimis voluntatibus quomodolibet forsan. oppositis, etiam si de eis nunc non recordaretur, prout non recordari asseruit, & se omnino pœnitere: similia verba apposuisse si apposita sunt, dixit, & declarauit, Asserens, & affirmans, ac expresse protestans se per nunc velle decedere intestatum, vt nisi in posterum ne rebus cogis, & iuribus suis deposuerit velle in eis succedere eo, qui de iure sibi ab intestato succedere debent. Super quibus, &c. præsentibus septem testibus, &c.

Adeptio possessionis tituli Cardinalatus.

ILlustrissimus, & Reuerendissimus D L. tituli S.G.S.R.E. Presbyter Cardinalis S. cui prælibatus Sanctissimus D.N papa de titulo Ecclesiæ sanctæ M. prouidit, ac ipsum eidem titulo, & ecclesiae praefecit, prout in litteris Apostolicis desuper sub plumbo expeditis, sub datum, &c. latius continetur. sponte, &c. dictas litteras Apostolicas palam, & publice coram quampluribus personis ibidem in dicta ecclesia existentibus, & in præsentia etiam infrascriptorum RR DD. Monachorum eiusdem ecclesiæ exhibuit, & præsentauit illisq. per me infrascriptum notarium publice alta, & intelligibili voce coram infrascriptis testibus, & monachis perlectis, & ab ipsis monachis acceptatis successiue idem Illustrissimus D.C. illarum vigore eiusdem ecclesiæ sanctæ M. eiusq. tituli, ac regiminis, & administrationis illius veram, realem, actualem, corporalem, & omnimodam possessionem appræhendit, & adeptus est, altare maius deosculando, missale aperiendo, & sanctissimas orationes in eo existentes legendo, & deinde claudendo, portam ecclesiæ aperiendo, & claudendo, acquã benedictam per ecclesiam aspergendo, campanas pulsando, & per ecclesiam deambulando, ac alia quamplura signa faciendo, veram realem, & actualem possessionem huiusmodi denotantia, & demonstrantia. Quem Illustrissimum, & Reuerendissimum D.C. post adeptam possessionem huiusmodi N. prior dicti monasterii ac N.N.& N. dicti monasterii, & ordinis Car. Monaci, & professi ibidem præsentes in verum, & legitimum eiusdem ecclesiæ titularem recognouerunt, sibiq debitos reuerentiã & honorem exhibere promiserunt & ita tacto pectore more religiosoru iurarunt, &c. super quibus, &c.

Inspectio loci differentiæ.

MAgnificus D.F.R.P.D.N. Camerae Apostolicæ Clerici, & in causa huiusmodi inter partes infrascriptas iudices, in vim decreti, in Camera Apostolica facti specialiter deputati, Auditor in hærendo decreto vigore citationis ad instan M. & V coniugum contra A. & alios ad viden. inter cetera deputari diem, & horam, pro inspectione loci differentiæ, die, &c. per B Cursorem execut., & in actis reproductae sub die, &c per ipsum D. Auditorem desuper facto, & in pede citationis, annotato Volens equitatem legis, & terminos iuris seruare, vt causa præfata quo celerius fieri potest expediatur, & terminetur, a palatio solitae residentiae dicti R P.D.N, circa horam N. vna cum dicto M: principali, ac D.A. ex aduerso principali partibus ex altera, vna mecum notario recessit, & ad locum differentiæ, videlicet ad domum habitationis dicti M. sit &c. cui ab vno, &c. se contulit, & quam primum ibi deuenit eandem domum intrauit, locumq. differentiæ, tam per partes posteriores, quam anteriores, iura adiacentia, membra & pertinen. ipsius, adhaerentias, & cohaerentias domus dicti A. & alias domus dicti M diligenter inspexit, singulo, quoscumque, & muros, ipsorumq. coerætias mature considerauit informationes ambarum partium ibi præsentium, & existen. audiuit aliosq. actus, & inspectiones, ac considerationes fecit . ani

mi

mi sui informatione necessarias,& opportunas,asserẽs ob inspectionẽ, ac visionem & reuisionem huiusmodi, pro iustitia differentiam huiusmodi decisurum, & terminaturum non solum præmisso, sed omni alio meliori modo,&c. Super quibus, &c.

Iuramentum Commissarij.

N. Commissarius per litteras patẽtes Camerales, per acta mei, &c. sub die, &c.expeditas, deputatus ad exigendum pretium armorum,& hastarum, &c. sponte,&c.promisit dictum officium Cõmissarius recte, & fideliter gerere, rationes tempore debito rite reddere, reliquum restituere, libros rationum legitime transcribere,ac illos tempore debito, etiam iniussos in Camera Apostolica exhibere, ac omnia alia facere,quę ad officium fidelis, & probi Commissarij spectant, & pertinent. Et pro eo, &c. Pro quibus &c.

Promissio metendi granum.

A. Sponte, &c. promissit B. congruis temporibus,ac die,&non nocte metere totum granum quod dictus B. habet in &c. & meti facere cum hominibus necessarijs siccum & nõ madidum,& spicas bene colligere,ac gregnas bene ligare, & ammuchiare pro salario mercede,& pretio, &c.libere, &c. alias in euentum contrarii, aut defectus in præmissis ipsius A. ex nunc,prout ex tunc pręfatus A. dedit eidem B. licentiam,& omnimodam potestatem eius propria auctoritate, ac absq. alicuius iudicis, &c. etiam ipso A inscio dictum granum ab alijs meti, & vt supra ligari & ammucchiari faciendi a quibuscunque personis, omnibus, &c. ipsius A.sumptibus, &c. super pretium præfatum,de quibus, &c. pro quibus, &c.

Promissio secandi fænum.

A. Promisit B. tempore bono, & non pluuio incipien die N.cum pluribus, & paucioribus falciatoribus, prout d. A.videbit,falciari facere necnon siccato rore, & herba nõ madida forcinare,& forcinari facere totas herbas, & fœnum existen. de præsenti anno in tali loco quod dictus B.habet,vt asseruit in locationem, illasque,& illud tempore cõgruo ammucchiare, & admuchiari facere in muchijs salmarum fœni sex, & mercede ba. och. N. pro vt idem B.soluere, &c. promisit, cum primũ ille dictum fœnum in loco præfato ammuchiauerit, & interim ad omne ipsius B. beneplacitum hic Romæ libere, etc.alias,&c.de quibus,etc. Et vlterius dictæ partes conuenerunt per pactum,etc. quod cessante dicto A. in præmissis, aut eorũ aliquo possit idem B. præmissa,et aliorũ quælibet facere,& facere fieri per aliam quamuis personã,& personas,et pro pretio,et mercede reperibili omnibus dicti A. damnis, etc de quibus,etc.qui sic actũ,etc. Pro quibus, etc.

Concessio,seu licentia fabricandi super solo.

A. Concessit B. pręsenti,etc.ac tradidit licentiam, et facultatem fabricandi, et seu fabricari faciendi in terreno posito,etc.spectan.et pertinen.ad dictum A.vnum murum altitudinis cannarum N.etc.quam licentiam fabricandi idem A.impartitus fuit,et concessit amicabiliter,et gratiose,absq. eo quod dictus B. ob causam huiusmodi teneatur ad solutionẽ aliquarum pecuniarum, seu pręstation. alicuius canonis, vel responsionis, quia sic sibi A.ad facien.dicto B.rem gratam, et illi complacendi facere placuit, Cum hoc quod non possit idẽ B. plus mensurę præfatæ,nec minus aliquam domum, sub prætextu dicti muri fabricare,seu fabricari facere,alias liceat dicto A.id quod plus fabricabitur destruere, seu destrui facere auctoritate propria. Et qui B. acceptata huiusmodi concessione sponte,etc. recognouit dictum A. in dominum, et patronum, ac proprietarium supradicti terreni, et de præmissis quantum fieri potuit gratias egit dicto A. præsenti etc.et in præmissis non contrauenire promisit, Quæ omnia,etc.dictæ partes attendere promiserunt,alias,etc de quibus,etc. Pro quibus etc.

Nominatio in Emphyteosi.

N. Qui per cessionem sibi factam per A. habuit in locationem à Capitulo conuentus N. ad tertiam generationem, seu nominationem ab ipso inchoandam,

dam, vnam dicti conuentus, seu monasterii domum, sitam, &c. iuxta, &c. vel si qui, &c. sub proprietate dicti monasterii, & cum solutione canonis annui scut. N. soluen. de semestri in semestre anticipate, & cum certis aliis pactis, conditionibus, & clausulis, & promissionibus cōtentis in dicto instrumēto locationibus rogato, &c. sub die, &c. sponte, &c. vigore facultatis nominandæ contentæ in dicto instrumento, nominauit, & nominat ad huiusmodi instrumentum locationis domus, & ad omnia, & singula in ea contenta D. P. præsentem, &c. ponens, &c constituens, &c. Et hanc nominationem, &c. fecit, &c. ex eo quia ipsa P. subintrauit, & subintrat in locum præfati N. & propterea soluere promisit dicto capitulo, & conuentui N. annuatim dictum annuum canonem scutorum N. de semestri, & anticipate, adimplereque, & inuiolabiliter obseruare omnia alia, & singula per dictum N. in huiusmodi instrumento locationis promissa in omnibus, & per omnia me notario, &c. pro dicto capitulo, & illius fratribus absentibus stipulan. &c. Et quia pręfato D. N. sic facere placuit, & facit. Promittens de dictis iuribus nihil fecisse in præiudicium præsentis instrumenti, & promisit dicta P. præfatum N. præsentem, &c. releuare indemnem &c. ab omnibus per eum promissis in huiusmodi instrumento locationis, & præmissa omnia in dicto instrumento locationis contenta tenere &c. sub pœnis, ac aliis in eodem instrumento contentis, de quibus asseruit habuisse, & habere plenam notitiam, & perfectam scientiam. pro quibus, &c. obligauit, &c.

Cessio, & Translatio hypothecæ dotalis.

Coram &c. D. L. vxor. D. P. quæ dicto D. Iudici exposuit, & narrauit, quod alias de anno N. & mense N. dictus P. eius maritus 800. scuta, quæ ab ipsa in augumentum suæ dotis habuerat, conuerterat in emptionem vnius tertiæ partis vineæ sitæ. &c. iuxta, &c. vel alio, si qui &c. emptæ ab N. ac T. illius vxore. & propterea volēs idē P. ipsam cautelare dicta scut. N. ac donationem sua propter nuptias, assecurauit super dicta tertia parte vineę, seu potius tota dicta vinea. Et quia propter multa debita, & infortunia quæ dictus P. suus maritus contraxit, & passus fuit, coactus fuit vna cum A. eius ex q. A. sua prima vxore filio, vendere I. seu personæ ab eo nominan. dictā vineam tamquam sibi P. minus damnosam, cum propter suam impossibilitatem nō potuisset, nec posset illam gubernare, & colere & breui tempore vinea ipsa ob non debitam, & necessariam culturam defecisset, prout iam in parte deficit, & de quotidie magis deficeret, & ipsa postea dictis suæ dotis augumento, & donatione propter nuptias delusa, & frustrata remaneret cui venditionis dictus P. ipsam L. pro dicta dotis augumento, & donatione propter nuptias, ac quocumque alio iure, & interesse sibi quomodolibet competen. & competituro consentire facere promisit, vt cōstat per instrumentum manu mei notarii rogatum sub die, &c. & volens eadē T. stantibus periculis, & rationibus præfatis promissionem per dictum suum maritum facta adimplere, & cuilibet hypothecæ suę super dicta tertia parte vineæ renunciare attento maxime, quod dictus suus maritus aliam nouam hypothecam super quadam sua domo in specie, super aliis quibuscumque suis bonis in genere pro securitate dicti sui augumenti dotis, & donationis propter nuptias, vt infradicentur facere, & constituere vult, & intendit. Et cum ipsa sit mulier id facere nequeat, nisi cum interuentu, & consensu duorum eius gradu proximiorum, & nullos habeat in Vrbe, &c. Deputatio curatoris, & fideiussio in forma. Actum, &c. pręsentibus, &c.

Successiue, &c. saluis tamen, & reseruatis ipsi L. respectu dictorum scut. 800 & donationis propter nuptias, & aliorum iurium dotalium hypotheca, & obligatione generali, super aliis quibuscumque bonis dicti p in genere, & in specie tacite, vel expresse, aut alias quomodolibet sibi facta, præterquam supradicta vinea, cuius venditioni consentire vult, vt infra renunciauit: & supradictæ, & cuicumque alteri obligationi tam generali, quam speciali, tam ratione dicti sui augumenti dotalis, & donationis propter nuptias quam cuiusuis alterius iuris, sibi inde; & super dicta tertia parte vineę seu potius tota vinea pręfata quomodolibet competen.

peten.

peten.& competiturae, & propterea venditioni,& alienationi dictae vineae vt supra in fauorem praefati D. I. praesentis, &c. & personę ab eo nominan licet absentis, me notario, &c. consensit, ac suum assensum,& consensum praestitit,quem nullo vnquā tempore reuocare promisit, sed illum,& venditionem pręfatam, & omnia in ea contenta semper,& perpetuo habere,rata.&c. & contra non facere, &c. neque petere aduersus supra, & infrascripta aliquamrestitutionem integrum principaliter, vel incidenter alias, &c de quibus,&c. absque,&c. Hanc autem refutationem, & consensus huiusmodi pręstationem fecit eadem L. cum praesentia, consensu,verbo,& volūtate,auctoritateq. renuntiatione,& iuramento praefatis, eo quia personaliter constitutus p.suus mariius coram eodem d. Iudice, & me notario, &c.sponte, &c. dictam hypotecam, & obligationē tam generalem, quam specialem pro dictis scut. N. augumenti dotalis, & donationis propter nuptias, & quocumque alio iure,& interesse praefatae L.suae vxoris praesentis transtulit, & imposuit in, de,& super quadam ipsius p.domo terrena,solarata,& tectata,cum sala, cameris,cantina,& discoperto,ac aliis suis iuribus,membris,& pertinen.quibuscumque sita,&c. iuxta,&c. super qua in specie,& in genere super omnibus aliis, & quibuscumque eius bonis tam mobilibus, quam stabilibus,pręsentibus,& futuris dicta scut. N. ad donationem propter nuptias,& quodcumque aliud ius dictae suae vxoris obligauit,& hypothecauit in fauorem ipsius L.pręsentis,&c.ac ipsum L.super dicta domo, & bonis cautelauit,& assecurauit.Quam quidem cautelationem, & assecurationem, tam dictus p. quam dictus N.frater,& proximior,& curator, vt supra deputatus respectiue,etiam eorum medio iuramento tactis,&c dixerunt, & affirmarunt esse bonam,& benefactam, ac dictam domum in specie, & alia bona praefata in genere fuisse, & esse sufficientem, ad sufficientia ad supportan. obligationē, & hypothecam praefatam, & in euentum restitutionis augumenti dotalis huiusmodi, ac solutionis donationis propter nuptias idem p.ex tunc dedit auctoritatem sibi L.praesenti,&c.dictā domum & bona propria auctoritate, intrandi, et possessionem capiendi,etiam absque vitio spolii,& attentatorum illamq. & illa pro consecutione dicti augumenti dotalis, & donationis propter nuptias pro concurrenti quantitate vendendi, & alienandi. Et donec,&c & promisit vlterius dictam domum & bona esse suam, & sua, & nulli alteri obligat. & hypothecat. nec vendit. & alienat. seu quomodolibet pignorat.&c alias,&c.de euictione.&c. ac de consensu praestando litem suscipiendo, vna cum omnibus damnis,&c.de quibus, etc.absque &c: Quae omnia, etc praefatae partes cum praesentia,consensu, verbo, voluntate renunciatione, et iuramento praefatis,respectiue promiserunt habere rata,etc et contra non facere, &c.alias etc. pro quibus,&c. obligatio. et decretum iudicis.

Liberatio a fideiussione.

M Cui G. gessit societatem seu N. alias per N.seu sub illius, et aliorum obligatione facta,et peracta,etc.seu etc.rogatam vnacum scutis N. pro residuo fructuum eiusdem societatis asserens cōsiderare. quod licet obligari in dicta societate,omnes teneatur, et propterea sic magis sibi cautum,Tamen sibi non expedire pro dicta summa contra omnes obligatos agere. Ideo ac aliis de causis animum suum mouen.tenore pręsentium renunciauit,& renunciat dicto eius beneficio,ac dixit,et declarauit nolle habere dictum M. in dicta societate obligatum, et ne illum obligatum habeat eundem N ab sentem me notario.etc.liberauit,et liberat a dicta societate et obligatione,ac omnibus,&c. in ea contentis. ita quod dictae societatis occasione ab ipso M.aut quibus uis aliis nullo modo in iudicio, nec extra molestari possit. Et hoc saluis tamen et reseruatis sibi iuribus, et actionibus,quae, &quas propterea habet cōtra alios in dicta societate obligatos,quibus voluit posse vti ad omne eius beneplacitum in iudicio,et extra quibus nullatenus praeiudicatum,neque derogatum fuisse neque, esse censeatur.: de quo protestatus fuit,& protestatur expresse omni meliori mod &c. Quae omnia,&c.alias,&c. de quibus, etc.pro quibus,&c.

Declaratio super emptione domus.

CVm sit prout asseritur, quod die, etc. A tamquam procurator B, & eo nomine, ac pro ipso B. emerit P.& Q ædificium, ac domum muratam, cum iuribus, etc. situm, etc. iuxta; &c pro pretio scut. N. prout in instrumento etc rogato plenius contineri dicitur, idque fuerit, & sit preter, & contra opinionem, et voluntatem dicti B. et ædificium, ac domum præfatam idem B. nullo modo habere intendat. Hinc est quod in mei, &c. declarando in primis, & ante omnia emptionem præfatæ domus fuisset, & esse factam cótra eius mentem, absque vllo eius mandato. Et propterea nullo modo eam ratificando, nec approbando, sed impugnatiue tantũ, & quatenus sibi aliquod ius quæsitum esset, quod non credit, stantibus premissis, citra innouationẽ aliquã, & quatenus opus sit, & non alias, aliter nec alio modo, de quo protestatus fuit expresse, fecit cõstituit, &c. suum procuratorem, &c. eundé A. absentem, & ad ipsius, &c. domum præfatam, cum omnibus eius iuribus, & pertinen. vniuersis eisdem P. & Q retrocedendum, & retrouenden. & in modum retrouenditionis, & retrocessionis dandũ &c. ac ipsum constituentem, ab emptione huiusmodi, & omnibus in dicto instrumẽto contentis ita, ac si de illa, & illis nullũ verbum factum fuisset eximen & liberandum, ac pecunias, si quas nomine ipsius constituentis in emptione domus præfatæ dictus A. exposuerit ab eisdem P. & Q vel aliis quibusuis personis petendum, exigendum, &c. ac habuisse, &c. confitendũ deq. exactis, &c. ac quietantias, &c. conceden, Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Super quibus, &c.

Additio clausularum in instrumento omissarum.

CVm fuerit, & sit, prout in infrascriptæ partes asseruerunt, quod alias sub die, &c. N. & N. Appaltatores generales gabbelle pro qualibet libra carnis cesserint D. L. & nominan. ab eo dictam gabellam prouinciæ M. prout in instrumento, &c. ad quod, &c. Et licet dicti Appaltatores dederint facultaté apponen. clausulas generales, tum in eodem instrumento nõ fuerint appositæ clausulæ ad habédum, &c. Promittens, &c. constituens, &c. Et volentes modo dicti Appaltatores D. L. & nominan. ac eo, vt supra, vt equũ est attendere, et clausulas præfatas apponi facere; Hinc est quod anno, etc. in mei, etc. A. agens, et eo nomine dictorum appaltatorum pro quibus de rato, etc. circa innouationem aliquam, et sine præiudicio quorumcumque iurium suorum principalium, sed confirmando, et validando primum instrumento denuo dicto L. præsenti etc. et pro se. et ab eo nominan. stipulan. etc. cessit, etc. dictam gabellam dictorum locorum pro pretio ac cum pactis, modis, formis, et conditionibus in supradicto instrumento expressis ad habendum, etc. ponens, etc. Constituens etc. idem A. dictis nominibus D, L, et nominan. ab eo procuratores suos etiam medio iuramento tactis, &c. irreuocabiles, vt in ré suam propriá ad suo proprio nomine dictam gabellam, & omnia illius iura à tempore dictæ cessionis, & ea durante à quibusuis petendum, exigendum, &c. ac habuisse, &c. confitendum, deq. exactis &c quietandum, &c. & quietantis, &c. dandum, &c. & quoscumque debitores &c. cogendum, &c. cum clausulis solitis ad lites potestate substituendi, & aliis facultatibus opportunis. Et insuper ratificauit quatenus opus sit omnia, & quæcumq. per dictũ D. L. & eius agentes seu ab eo nominatos vsq; in præsentem diem circa dictam gabellam, & illius regimen. & exactionem quomodolibet geste volens ea valere tamquã si supradictæ clausulæ in eodem primo instrumento, prout dicti sui principales contentabantur appositæ fuissent. Et vltimo promisit duran. tépore dictæ cessionis manutenere, &c. eundem L, & ab eo nominatos in possessione, &c. dictæ gabellæ, & eius exactione. Quibus stantibus id. L. denuo promisit obseruare omnia contenta in supradicto instrumento, ac de nouo facere accedere B. quem releuauit, &c. Pro quibus &c.

Deputatio administratoris appaltus.

A B. & C. omnes appaltatores de præsenti in Vrbe existentes notariatuum ciuilium, & criminalium, non venditorum curialium nuncupatorum, & dánorũ datorũ totius status ecclesiastici

ex tenore appaltus dictorum notariatuū per R. Cameram Apostolicam in fauorem T.& successiue per eum nominandorum fact prout dixerunt apparere instrumenta,&c .ad quæ,&c. & eisdem nominibus,cupientes,vt negocium appaltus huiusmodi,recto,& decēter,& cū ea,qua fieri diligentia potest tractetur,& administretur & nisi super administratione huiusmodi per eos prouideatur, est dubium ne inter eos oriantur controuersiæ,causa præfatæ administrationis, & forsan lites, & quæstiones cum maximo eorum, & dicti appaltus damno,& detrimento, hisque omnibus,per ipsos consideratis, decreuerunt de communi omnium consensu,vt asseruerunt,vt negocium huiusmodi appaltus,& administratio illius vni ex participātibus in dicto appaltu committatur,cum plena, ampla,& omnimoda potestate, & auctoritate desuper necessaria, & requisita, & propterea rogauerunt debita cum instantia ac requisiuerunt N.hominem grauem & in negociis gerendis, & administrandis satis idoneum,expertum,& sufficien vt velit ipsis appaltatoribus in hoc complacere & onus huiusmodi acceptare,in qua acceptatione oneris,& administrationis, & regiminis appaltus præfati promptū,& paratum, ad facien. ipsis rem gratam reperierint, propterea sponte, &c. constituerunt,& deputarunt,&c. dictum N.ibidem presentem, & ad faciendum eisdem rem gratam,vt supra, onus huiusmodi ad eius beneplacitum,& liborum voluntatis,&nō alias,acceptantem,de cuius idoneitate, legalitate, qualitate personæ multum,vt asseruerunt, confidunt solum, & insolidum ad eorum nomine,& pro eis dictum appaltum notariatuū,& illius negocia,pro tempore occurrentia,regen.gubernandum,gerendnm, tractandum,administrandum, in omnibus,&per omnia,notariatuum huiusmodi officia in totum,seu in parte cum illis honoribus, oneribus,gratiis, exemption,& immunitatibus, eisdem appaltatoribus per dictam R. C. Apostolicam cōcessis,& traditis, & pro illo tempore pretio,& seu affictu annuo,pactisq. clausulis capitulis, conditionibus, promissionibus, obligationibus desuper conueniendis, & concordandis, cui, seu quibus dicto N, videbitur, & placuerit, subappaltandum,sublocandum,dandum,& concedendum,& quæuis instrumenta desuper necessaria, & requisita, cum illis promissionibus,& cautionibus, de quibus præfato N.beneuisum fuerit, facien.& illa, per quosuis notario, rogari petendum. Item nomen totius dicti appaltus in litteris missiuis pro tempore scribi necessariis ponendum,exponendum,ac representandum. Commissarios quoscumque desuper necessarios deputandum,cum facultatibus,& auctoritatibus similibus requisitis,& sibi beneuisis deputandum, & deputatos reuocandum,ac remouendum. Item quasuis literas patentes desuper expediri necessarias, subscribendum,& alia in præmissis, & negocio appaltus huiusmodi necessarias, & requisita, iuxta,& secundum formam, & tenorem capitulorum initorum inter dictos appaltatores, a quibus recedere non intendunt,nisi in supra expressis, & de quibus capitulis idem N.plenam notitiam habere dixit, faciendum,& procurandum, in omnibus,& per omnia,cum plena, ampla,libera,& generali administratione, ac generalissimo mandato Promittentes iisdem supranominati Appaltatores dictis nominibus, dictum N.durante supradicto appaltu cū D.R.C.Apostolica facto,non amouere, neque amoueri facere quouis prætextu,& causa: immo illum manutenere in officio gubernii, & administrationis huiusmodi,eaque omnia,& singula per eum administranda,& gerenda,rata. grata habere,&c. partesq. promiserunt in administratione,& gubernio appaltus huiusmodi nullo modo se intromittere, cum totum negocium, & administratio, ac gubernium illius in totum, & per totum eidem N. contulerint,neque sese ingerere, alias totum id,& quicquid per eos quouis modo in negocio gubernii,& administrationis huiusmodi actum, & gestum fuerit, irritum,& pro infecto habeatur, sitq.nullius roboris, & momenti,ex pacto .&c. Et huiusmodi administrationem: & gubernium dicti appaltus voluerunt valere & tenere,ac si esset dictus D.N. constitutus,&factus procurator irreuocabilis etiā cum iuramento,vt in rem propriam, ad præmissa facien.Promittens,&c alias, &c. pro quibus,&c.se obligarunt &c.

Substitutio ad exerce n. officium.

R. Quidie,&c.conduxit ab S.notario curiali

curiali causarum ciuilium, criminalium, & damnorum datorum dictae terræ N & illius Comitatus, districtus, & iurisdictionis officium notariatus præfatum & illius exercitium, iura, & emolumenta quæcumque, prout in instrumento affictus huiusmodi ex actis mei, &c. rogato plenius continetur, sponte, &c substituit, &c. M. absente, &c. ad ipsius, &c. officium notariatus causarum ciuilium, criminalium, & damnorum datorum dictæ terræ, sibi vt præmittitur locatum, & illius scripturas, & iura quæcumque in omnibus, & per omnia exercendum, regendum, gubernandum, & administrandum, ac omnia, & singula illius fructus, & emolumenta, tam ex causa illius exercitii, quam alias pro tẽpore debita percipiendum, exigendum, habendum, & recuperandum, ac habuisse, & recepisse confitendum, ac de habitis & confessis quietan. &c. Et quasuis lites, & causas occasiones dicti officii motas, & mouẽdas actiue & passiue contra quascumque personas, coram quibuscumque DD. Iudicibus, & in quacumque instantia agendum, pertractandum, & prosequen. Et generaliter, &c.

Datio rerum ad venden.

M. Librarius sponte, &c. dedit, & in mei, &c. ac testium infrascriptorum præsentia consignauit P. praesenti, &c. libros, figuras, & alia bona inferius descripta, & vulgo dicitur in commissione, & ad illos, & illa venden. pro pretio, et pretii in eorum margine descriptis, & annotatis, & non minori. Quos libros, figuras & bona dictus P. ad se traxit, illaque bene, & diligenter custodire, & de illis, quæ vendent precium ad rationem præfatam, quæ vendi non poterunt eadem mat bona, libros, & figuras dicto M. presenti, &c. restituere promisit ad omne illius beneplacitum, libere, &c. alias, etc. de quibus, &c. pro quibus, &c. dictus P. se, &c. ac bona, &c. et in specie libros, figuras, & bona præfata, itaquod, &c. nec e contra, dans potestatem, &c. donec, &c. in forma Camerae Apostolicę, cũ clausulis, &c. obligauit, &c.

Locatio in emphyteosim perpetuam pro Illustrissimis D D. N. N. de M.

Illustrissimis D.D N. N. de M. germani fratres Domicelli Romani, ad quos vt asseruerunt, pleno iure dominii, vel quasi in communi, & pro indiuiso intereos, spectat, & pertinet casale nuncupatum L. positum inter, & extra portam sancti Pancratii, & portam portuensem, iuxta sua notissima confinia, semper, & quandocumque opus erit, exprimenda, & specificanda, sponte, &c. tam coniunctim, quam diuisim, & insolidum, ad alias omni meliori modo, &c. ex terreno dicti casalis nuncupati L. sic, vt supra, ad eos spectan. & pertinen. locarunt, ac titulo simplicis ac perfectæ locationis in emphyteosim perpetuam dederunt, cesserunt, concesserunt & transtulerunt iure proprio, & in perpetuum, &c.

Magnifico Domino M. de N. præsenti & acceptanti pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque petias nouem terrem dicti casalis, vt supra positi, & confinati, iuxta mensurationem, vt dicitur factam per D. Franciscum Turrianum Agrimensorem ab ipsis partibus desuper electum, &c. & deputatum: quae nouem petię terreni prædicti positæ sunt iuxta infrascripta confinia, videlicet iuxta ab vno terreni, &c. D. N. ab alio casale magnifici D. M. & ab alio denique lateribus viã publicã tendentem versus ecclesiam sancti Pancratii saluis aliis, &c. si qui, &c. Ad habendum, &c. cum pactis tamen, & conditionibus infradicendis, & non alias, nec alio modo. Transferentes, &c: omnia iura, omnesque actiones, &c. ponentes, &c. Constituentes, &c Dantes licentiam, &c. & donec, &c. constituerunt, &c.

Hanc autem locationem, & concessionem in emphyteosim perpetuam; omnia que, &c. fecerunt eidem magnifico D. N. præsenti, &c pro annuo canone, & responsione perpetua iuliorum 22. pro singula petia terreni prædicti, & sic in totum pro annuo canone, et respõsione perpetua scutorum decem, & octo monetae, iuliorum decem pro scuto, soluendorum prout dictus D N. conductor soluere, ac realiter, & cum effectu exbursare promisit eisdem Illustrissimis D. D. Locatoribus præsentibus, &c. in terminis, et temporibus, modoq. forma, ac cum pactis, clausulis

lis capitulis conditionibus, & promissionibus inter ipsas partes desuper confectis, & celebratis, ac legitima stipulatione in ueniente vallatis, & firmatis, de quibus in foliis tenoris, &c.

Promittentes præfati Illustrissimi D. locatores, dictum terrenum per eos sic vt super locatum. ad ipsos, vt supra pleno iure dominii spectare, et pertinere, et nullo alteri personæ, etc. fuisse, nec esse venditū datum, donatum, locatum, permutatum, distractum, aut quouis modo in toto, vel parte alienatum, alienationis vocabulo latissiste sumpto, et esse liberum immune, et exemptum ab omni, et quocumque alio censu, canone, responsione, caducitate deuolutione, seruitute, et fideicommisso purificato, vel purificando, & alia quocunque onere quomodolibet impedientibus huiusmodi locationem, & concessionem, quas promiserunt insolidum semper, & perpetua fore bonas, & validas beneque valide, & legitime factas, & in eas tamquam tales facere consentiri omnes personas, &c. in & super terreno prædicto ius habentes, vel habere quomodolibet apparentes, seu prætendentes, etiam ad omnē simplicem, & extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem quouis modo faciendas ex parte cōductoris, vel suorum hæredum, &c. quos promiserunt insolidū semper, & perpetuo conseruare in pacifica, & quieta possessione prædicti terreni, ac defendere, & liberare ab omni lite, molestia, & molestante persona. Immo promiserunt amplius dicti Illustrissimi DD. locatores, omnem litem, cōtrouersiam, et molestiam, si quæ forsan super dicto terreno moueantur in quouis iudicio petitorio, & possessorio insolidum, & in quauis instantia, & parte iudicii in seipsos suscipere, & susceptas prosequi mediare terminare pariter, & finire omnibus eorum sumptibus, & expensis, ac procuratoribus, & aduocatis, etiam absque cura, interuentu, & opera dicti conductoris, eiusq. hæredum, &c. quos promiserunt insolidum semper, & perpetuo conseruare in pacifica, & quieta possessione dicti terreni locati, ac defendere, & liberare ab omni lite, molestia, & molestante persona, vt supra, alias in omnes, & singulos casus, & euentus præmissis, vel alicui præmissorum contrarios, siue inualiditatis, vel rescissionis præsentis contractus ex quouis capite de omni, & quacumque dicti terreni locati euictione generali, & particulari in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, siue in proprietate, siue possessione sequatur euictio, ac etiam ad omnia damna insolidū teneri voluerunt ad fauorem dicti conductoris præsentis, &c. alteriusq. dicti DD. locatores confessi fuerunt habuisse, & recepisse ab eodem D.N. conductore præsente, etc. scuta N. vt dicitur per bona entratura de quibus, &c. existente, &c. spei, &c, renunciarunt, quietarunt, &c. per pactum &c. Quæ omnia, &c. alias, &c pro quibus omnibus, &c. obseruandis, & dicti Illustrissimi DD. locatores, & conductor sese ipsos, &c.

Adeptio possessionis in vim mandati.

IN mei, &c constitutus Scipio, &c. vnus ex subexecutoribus Illustrissimi & Reuerendissimi domini Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, habens & tenens suis in manibus quoddam mandatum executiuum per acta mei, &c. relaxatum, & expeditum, tenoris huiusmodi videlicet.

De mandato Illustrissimi, & Reuerendissimi domini Auditoris Cameræ, siue eius R. P. D. in ciuilibus causis, Locumtenēti, & ad instantiā D. Annibalis N. creditoris D. Bartholomæi, &c. in scutis, &c. debit. ob non releuatitionem indemnitatis eiusdem a quadam fideiussione per ipsum præfato Bartholomæo per solutione annui census scutorum N. empti pretio, &c. & a qua quidem obligatione, tam pro solutione fructuum, quam sortis principalis ipse D. Bartholomeus ipsum Annibalem releuare promisit, attento quod dictus instās fuit molestatus pro sortis principalis restitutione, eo quod domus, super qua est impositus dictus cēsus fuit euicta. Tenore præsentium mandatur tibi executori nostræ Curiæ, ad quem spectat, quatenus statim visis, & receptis præsentibus, sub mandati executiui, & iuris subsidium excommunicationis, aliisq. &c. & 500 ducat. &c. pœnis debeat ipsum instan. in corporalem, realem, & actualem possessionem domus dicti Bartolomæi, sitæ in regione Pontis, in loco, &c. iuxta, &c. in qua moratur D. N. saluis aliis verioribus confinibus, ad effectum percipiendi pensiones dictæ domus, donec, et quousque ipsi instanti

de dicto suo credito fuerit satisfactum, immittere, & imponere, ac immissum & impositum manutenere, protegere & defendere, attento quod citato dicto Bartholomæo seruati seruandis D. præsens mandatum decreuit & relaxauit, hac die, &c spõte, &c. vigore præinserti mandati, ac eidẽ in omnibus, & per omnia parendo dictũq. mandatum, & omnia, & singula in eo contenta debite, ac totali executioni demandare volens, eundem D. Annibalem præsentem, &c. in corporalem, realẽ, & actualẽ possessionem dictę domus, vbi supra sitę & confinatę saluis, &c. ac eisdem domus pertinentiarum, membrorum, & iurium quorumcumque immisit, & imposuit, ac immissum, & impositum esse, & censeri voluit, iuxta, & secundum præinserti mandati vim, formam, continentiam, & tenorem ipsumque sic immissum, et impositum manutenere, et defendere promisit. Et dictus D. Annibal realẽ, corporalem, & actualẽ possessionem dictę domus, & pertinentiarum eius accepit, portas aperiẽdo cum fenestris, easq claudendo, & per eandem domum deambulando, aliosque plures actus veram, realem, corporalem, et actualem possessionem denotantes peragendo et faciendo. Protestans desuper expresse omni meliori modo, quo potuit, et debuit, quod per suum exinde recessum non intẽdit, neque vult possessionem per eum, vt supra captam aliquo modo relaxare, sed illam saltem animo retinere velle, & continuare vsque in integram crediti ipsius solutionem, et satisfactionem, etiam iuxta dicti mandati vim, formam, continentiam et tenorem. Super quibus etc. Actum Romæ in dicta domo, &c.

Declaratio emptionis officii.

A Litterarum Apostolicarum minoris gratiæ scriptor sponte, &c. dixit, et declarauit D. N. de ipsius N. propriis pecuniis nuper emisse officium scriptoris litterarum Apostolicarum minoris gratiæ in personam ipsius A. et exposuisse scuta 1625. auri in dicti officii emptione & illius expeditione, & admissione, et propterea fecit, constituit, etc. eius procuratorem, etc. dictum N. præsentem, etc. etiam medio iuramento tactis, etc, irreuocabilem, prout in rem suam propriam, ad ipsius D constituentis, & suo proprio nomine omnes, & singulos dicti sui officii fructus, &c decursos, & in futurum quomodolibet decurrendo, a quibusuis petẽdum, exigendum, &c ac habuisse, &c. cõfitendũ, deq exactis, &c. ac habuisse, &c. cõfessis quoscumque quietãdum &c. & quascumque quietantias &c. dictũq officium, etiam ipso A. in R. Cur. existente, & contradicente, personæ, & pro pretio ipsi procuratori suo beneuisis, vendendum, cedend. & resignandum, & illius pretium petẽdũ, exigendum, &c ac habuisse, &c. confitendum, & de eo quietandum, & ad suæ libitũ voluntatis disponendum. Et si necesse fuerit, cum clausula ad lites, &c. & generaliter, &c. Promittens dicti officii fructus nõ exigere, nec dictum officium cedere, vendere, aut resignare, nisi cum expresso ipsius N. consensu, licentia, voluntate, et mandato; et promisit etiam et tactis iurauit, dictum eius procuratorem nõ reuocare, nec ei sub quouis pretextu se opponere, sed præfata, ac omnia, etc. per dictum eius procuratorem peragenda, perpetuo rata, &c. habere, etc. et præmissis nullo tempore contrafacere, etc aliqua ratione, etc. alias etc. de quibus, etc. pro quibus, etc.

Erectio Cappellaniæ, & concessio illius in ius patronatus cum constitutione dotis.

REuerendi fratres N. N. N. N. ordinis, etc. in ecclesia N. commorantes, et altissimo famulantes, et ad infrascripta peragendum vocem in capitulo habentes, capitulariter conuocati, et congregati in sacristia eiusdem ecclesiæ tamquam loco eorum solito capitulariter, in quo pro illius negociis quando emergunt congregare solent ad sonum campanellæ (vt moris est) asserentes se esse maiorem, & saniorem partem fratrum in ipsa ecclesia degentium, & vltra duas tertias partes vocem in capitulo habentium, et propterea eorum monasterium constituere, facere, et reputare, ex vna, et D. N. partibus ex altera. Qui desiderans (vt asseruit deuotionis accensus) cappellam in dicta eorum ecclesia, in qua cum Deo placuerit intendit suum constituere sepulchrum et ibi quod cadauer venturum diem iudicii expectare: et interim suffragia animæ suæ, et suorum pręteritorum procurare, ad laudem, et gloriam Sanctissimę Trini-

tatis

tatis, & animæ suę, & suorum salutem, & propterea obtulit ipsam cappellam dotare in summa scutorum N.& illam super aliquo monte nō vacabili pro dicto monasterio ponere, vt eorum fructus, redditus & prouentus ipsi fratres accipere possint in vsus, & vtilitatem dictæ eorum ecclesiæ, & ipsorum fratrū, & pro tempore successorū, cum onere tamē quod debeāt omnia, & singula infrascripta subire, & illa executioni demandare, per effectū vt in dicta cappella diuinus cultus exerceatur, & suffragia animæ suæ & suorum in ea celebrentur & ne desuper ipsum monasteriū & fratres illius, qui hæc omnia exequi, & exequutioni demandare debent, dispendium aliquod patiantur, ad eadem concludendum, fratres ipsi (vt etiam assertū fuit) multoties inter sese colloquiū fecerint, & in eorum aliis Capitulis negocium huiusmodi tractauerint, visumq; fuerit omnibus feruori, & zelo deuotionis dicti N. satisfacere, & ei cōplacere. Hinc propterea fuit, & est quod hodie in mei, &c præsentia personaliter constituti præfati fratres sponte, &c. vnanimes, vna voce, & nemine discrepante, capitulariter congregati, vt supra, vnam dictę eorum ecclesiæ cappellam de qua nulla est facta concessio, & manet ad eorum omnimodam dispositionem, vt dixerunt, quæ est sita in dicta ecclesia, & a parte sinistra altaris maioris sub inuocatione sancti N. concesserunt, assignarunt, & tradiderunt, & ius patronatus, & pro eo iure patronat. ex donatione eidem D. N. pręsenti, & acceptanti pro se & suis hæredibus, & successoribus domus & familiæ suę in perpetuum. Itaquod de cetero eo in antea vocetur ipsa cappella dicti D N. & successiue domus, & familiæ suæ, vt in ea dictus D.N. & post eum sui hæredes, & successores ex domo, & familia sua possint facere ea ornamenta, & structuram, prout ei, & eis pro tēpore bene videbitur, & placebit, ac commutare Imagines in ea existentes, & alias depingi facere, ac etiam illis, quæ insunt addere, vel diminuere pro suo, & illorum arbitrio, & sua insignia superponere, ac manutenere, & ipsam cappellam modo adaptare pro contento suo, & illorum, sub expressa tamen declaratione, quod dictus N. & sui hæredes, & successores domus, & familiæ suæ, non possint deseruiri facere dictæ cappellæ per quosuis alios pręter ipsos fratres dicti Monasterii ordinarie, sed extraordinarie aliquādo bene possint celebrari facere aliquas missas summissa voce dicen. & vt dicitur planas per aliquā personam & alium Sacerdotem, qui etiā ei magis satisfaciat sumptibus tamen dicti D N. & non dicti Monasterii, in tali casu, teneantur ipsi fratres pro celebratione huiusmodi accommodare libenter, & paramentis necessariis, & aliis requisitis pro celebratione missæ in eadem etiam de ceris & torcia opportunis, & de super ipsi fratres non possint se opponere, & intellecto etiam quod dictus D.N & illi de familia sua iure, & titulo dicti iuris patronatus, non possint dictam cappellam alicui facere doti, & cappellano concedere, nec in beneficiū erigere, sed sēper manere debeat sub celebratione fratrum dicti Monasterii ordinarie, sed extraordinarie, vt supra dictum est tantum, absque aliqua donatione dotis pręfatæ, & introitus pro dicto monasterio, & manutentione dictæ cappellae, pro celebratione cultus diuini in ea, & ex titulo concessionis huiusmodi, cesserunt, eidem D.N. omnia iura, eis super dicta cappella quomodolibet competen adeo quod de illa nullo modo disponere possint, sed pertineat ad dictum D.N. & suos præfatos modo, & forma præfatis, & infrascriptis. Ponens, &c. dans licentiam, &c. & donec. &c. Et hāc concessionē dictę cappellæ, dicti fratres fecerunt dicto N. ex eo quia nunc ipsam dotauit, & eam dotat, & dotatam esse voluit, & vult in summa, & quantitate scutorum, &c quæ assignare teneatur prout promisit super dicto monte infra terminum, &c. ad vsum fructum pro dicto monasterio modo, quo supradictum est libere, &c. alias, &c. super quibus, &c. firmo tamen manente semper corpore, & capitali pro dote præfata adeo quod si forte contigerit, quod dictus mons redimeretur, seu extingueretur, & ipsis fratribus restituerentur dicta scuta &c debeat emi de eis alius introitus securus. & non vacabilis, pariter pro dicta dote, & pro eisdem effectibus, & infrascribendis, & non aliter, nec pro alio casu, nec alio modo ipsi fratres de ipso monte, & introitu disponere possint, & factam quoquo esse voluerunt contrahentes ipsi concessionem cappellę præfatę mediante dicta donatione sub pactis, & conuentionibus infrascriptis videlicet.

Po-

Ponantur onera imponenda fructibus pro salute animæ, et deinde sequatur promittentes dicti fratres, etc. reliqua in forma, etc.

Alia ordinatio Abbatis.

REu. D. frater S. cui nuper, seu alias de Abbatia sancti B. etc. auctoritate Apostolica prouisum, illaque in Abbatem præfectus extitit; prout in literis Apostolicis, etc. plenius continetur, cui etiam patri Abbati præfato, vt a quocunque maluerit Catholico Antistite gratiam, et communionem Apostolicæ Sedis habent munus benedictionis recipere, libere valeat, eadem auctoritate dispensatum, ac eidem Antistiti, vt dictum munus sibi impendere licite possit, eadem auctoritate consensum extit facto exhibuit, et præsentauit R.P.D.D.P. Episcopo S. dictas literas Apostolicas in forma breuis ipsum requiren. vt ad illarum executionem in hac parte procedere, sibiq. munus benedictionis auctoritate Apostolica impartiri dignaretur Qui R.P.D.p. et executor pręfatus dictis literis Apostolicis in forma breuis reuerenter, vt decuit receptis, illisq perlectis, attendens, &c. ac illas debite executioni demandare volens eidem R. fratri S. præsenti, instanti, et id flexis genibus petēti, inter missam, per ipsum D. Episcopum celebrari solita eidem D. fratri S. Mitram in capite, anulum in digito immittendo, et baculum pastoralem in manibus dando, ac aliis solemnitatibus in similibus iuxta ritum S.R.E. seruari solitis, seruatis dictam missam celebrando, ac recepto prius ab eodem fratre S. quod sedi Apostolicę, et Roman. pont. obediens erit, et fidelis, ac eius Nuncios, et Legatos benigne recipiet, ac eius pręceptis, parebit, bonaq dictę abbatię non alienabit, sed illa pro posse manutenebit, et defendet et alias in similibus pręstari (quod ad delationem dicti R.P.D. S Episcopi, et in eius manibus ad sancta Dei Euangelia pręstitit) solito iuramento manus benedictionis impendit, et impartitus est omni meliori modo, &c. Super quibus, &c.

Sponsalia.

CVm sit, quod medio, opera, & impositione Illustrissimi D. N. fuerit a nonnullis diebus circa tractatum de contrahenda parentela inter N. & B. & tandem; Deo optimo annuente, conclusa, & firmata. Hinc est, quod hac præsenti die N. magnificus D. Ioa. C. vt principalis & legitimus administrator suæ filiæ, promisit dicto magnifico D. B. vt auo paterno & legitimo adminstratori dicti D. M. O. sui nepotis dare dictam D. Iust. suam filiam in sponsam, & vxorem legitimam dicti M. & se facturum, & curaturum cū eadem, & cum effectu, quod dicta sua filia acceptabit dictum M. in suum sponsum, & maritum, & contraheret cum eo, matrimonium per verba de præsenti vis, volo, & anuli desponsationis receptionem & consumabit deinde matrimonium huiusmodi cum eadem iuxta ritum S. R. E. & versavice præfatus D Bernadinus, vt auus paternus, et administrator legitimus dicti D M. sui nepotis promisit, quod dictus D. M. suus nepos acceptabit, & acceptet dictam D. Iust. C. dicti Dom. Io. & D. Atalantæ filiam, in suam sponsam, & vxorem legitimam, facereq. & curare cum effectu cum eodem nepote suo, quod ipse nepos contrahet cum eadem D. Iust. matrimonium, etiam per verba de præsenti, vis volo, & anuli immissionem in signū huiusmodi matrimonii, illudq. deinceps consumabit, iuxta ritum pręfatum S R. E. Et pro dote, & dotis nomine dictæ D. Iust. & dictus D. Io. habita etiam consideratione donationis, per dictum D, Bernardin. dicto D. Mario paulo ante præsentium stipulationem, iuxta tractatum inter eos habitum, & factę, vt in præcedenti instrumento continetur dictū D. B. pro dote promisit, & conuenit dicto suo nepoti iuxta, declarationem desuper, vt dixerunt factam per dictum B. scut. 6600. de iul. 10, pro quolibet scuto saluo desuper, & reseruato beneplacito Sanctissimi D. N. Papæ quatenus opus sit, hoc modo videlicet scuta bis mille ducenta subito post stipulationem præsentis contractus, & de residuo dictæ dotis medietatē, quando dictus D. Marius celebrabit nuptias, & traducet dictam D. Iust. vt sponsam, & vxorem suam, in domum suam, quam conuentum est inter partes pręfatas, quod teneatur ducere infra bienniū proximum idest in fine biennii, et non ante, nisi aliter dictis partibus videatur, seu si ipsi d Io. videbitur, pro eodem D. M dictam me-

medietatem inuestire prout dictis D Bernardino, ac Ill. D Iulio, ac praefato D. Io videbitur expedire pro dicto D Mar. vt exinde dictus D Mar. possit aliquos fructus & redditus competentes percipere, & magis honorifice onus matrimonii supportare Ita tamen quod de sorte principali nullatenus idem D Bernardinus nec D Marius possint disponere, nec a dicto inuestimento recedere Et reliquam medietatem soluere promisit idem D. Io. in termino vnius anni cum dimidio ex tunc a die consumat. matrimonii, praefati, & traductionis dictae D. Iust. ad domum mariti computan. libere, etc. alias &c. Quod residuum, etiam, vt supra soluen. debeat inuestiri eodem modo in omnibus, & per omnia, vt dictum est de altera medietate. Quam quidem dotem, vna cum donatione propter nuptias, quae locum habere debeat inter dictos coniuges iuxta formam statutorum, & nouarũ reformationum Vrbis, ex nunc pro dum, & quando soluta, & satisfacta fuerit, dictus D. Bernardino nomine suo, & dicti sui nepotis, pro quo quatenus opus sit, de rato promisit, assecurauit, & assecurat soldauit, & soldat, obligauit, & obligat in genere, & in specie, prout, & secundum quantitatem, quae soluta erit in, & super omnibus et bonis, & rebus suis, dicti sui nepotis etiam illis, quae paulo ante celebrationem presentis contractus, ipse d. Bernardinus dicto d. Mar. donauit, et signanter super domo noua suae nũc solitae habitationis ipsius d. Bernardini & nepotis, cum clausula precarii, & constitutinullo vnquam tempore terminandi, in ampliori forma. Et dictam dotem, cum donatione propter nuptias promisit dictis nominibus restituere cui, & quibus de iure in omnes, & singulos casus, & euentus, quibus restituenda venerit de iure, vel consetudine, seu iuxta formam statutorum, nouarum reformationum praefatarum constante, vel dissoluto matrimonio, dicto D. Io. praesente, vna mecum notario stipulan. pro se, et dicta sua filia, et aliis quorum interest, et intererit aut interesse poterit, quomodolibet in futurum, expresse est conuentum inter dictos contrahentes, quod in defectum restitutionis huiusmodi dotis, et donationis, in casibus presatis, vel eorum quolibet, idem D. Io. et alia respectiue et successores eorum, etiam respectiue pro effectu huiusmodi restitutionis, satisfactionis propria eorum auctoritate, & absq. decreto, & licentia alicuius Iudicis vel curiae, sineque vllo vitio spolii, & attentatorum, & absque etiam praeiudicio aliquo ipsorum iurium possint, & quilibet eorum possit, & valeat se inuestiri, etiam vi, si resisteretur, in, & super quibuscumque bonis, & rebus dictorum dd. Benardini, & Marii dicto d. Io & filię, vel eorum successoribus respectiue beneuisis, & praesertim dicta domo noua, pertinen. suis, & eam, & ea pro satisfactione praefata si vis videbitur, et pro quanto importabit summa, & quantitas ipsius dotis restituendae, & donationes consequendę, pro se retinere, vel iure pignoris, & hypothecae, cum facultate etiam locandi, et dislocan di, arbitrio etiam eorum, & fructus etiam, pensionesque percipien. donec, & quousq. ipsis dotis restutio, & donationis satisfactio, cum suis interusuriis, seu fructibus iuxta formam statutorũ, seu nouarum reformationum prefatarum integre factę fuerunt, & pariter vendendi pro pretio reperibili pro effectu etiam ante dicto. Adeo quod in eis interim dicti Bernardinus, & Marius nullo pacto se intromittere, nec contrauenire possint, Quinimo praefata omnia, & singula fiant, & fieri possint pro obseruatione praemissorũ Et electa vna via per dictum D Io. & filiam pro consequutione dictę dotis, & donationis in euentum iam dictum, altera non sit praeclusa, sed liceat eis desuper variare, realiter, & personaliter, generaliter, et particulariter arbitrio eorum toties, quoties ad vsque ad integram eorũ satisfactionem. Promittens etiam dictus D Bernardinus, quod obligatio, & assecuratio, soldatio, & hypotheca, in, & super dictis bonis, et in specie dicta domo, sunt et erunt bonae, beneque factae & nihil de eisdem bonis, ac domo fuit, nec est factum, neque fiet in praeiudicium praemissorum, alias pro euentibus, et casibus restitutionis dotis, et praestationis dictae donationis, teneri vult, ipse dictusque suus nepos, et successiue haeredes, et successores eorum de euictione generali, et particulari dictorum bonorum, et domus pro quanto importabit restitutio, et satisfactio praedictę in forma iuris valida, et in Vrbe etiam consueta, necnon ad omnia

nia damna &c. Promisitque etiam desuper, de consensu præstan. lite suscipien & prosequen. & finien. in ampliori forma, & tam in petitorio, quam in possessorio; Et vt in, & super dicta euictione, sit dicto D, Io. & filię, & successoribus eorum respectiue magis cautum, & securum idē D. Bernardinus dictis nominibus promisit dicto D Io. & filiæ dare cautiones idoneas hic in Vrbe, principaliter, & insolidum obligatas, ad contentum dicti D. Io. & tempore solutionis dictorum duorum millium, & ducentorum scutorum, seu saltem tunc pro dictis scutis 2. m. & donatione propter nuptias respectu eorum. Et successiue pro restantibus, & donatione respectiue tempore solutionis, illorum si non reinuestirentur, & quia res reinuestita erit fundus dotalis, conuentum est, quod idem D. Barnardinus non teneatur dare dictas cautiones. Et vltra dictam dotem, dictus D. Io. promisit dare dictae suæ filiæ acconcium, in tot pannis lineis quantitatis, & qualitatis, prout. & sicut arbitrabitur per prefatum Ill D. Iulium, & D. Ataiantam matrem dictæ D. Iust. tempore nuptiarum. Expresse quoque pacto, & conuento inter dictas partes contrahen. quod præmoriens dicta d. Iust. dicto M. superlucretur donationē propter nuptias, iusta formam statutorū Vrbis, & nouarum reformationum eiusdē, ad ęqualitatem dictæ dotis tunc solutæ, vel pignori datæ ad proprietatem, vel vsufructum iuxta dispositionem eorundē statut. Quæ omnia &c. sub pœna dupl. dictæ dotis, applican. pro medietate parti obseruan. & pro altera Cameræ Apostolicæ loco damnorum, &c. ita ex nunc, &c. taxatum inter eos pro quibus, &c.

Consensus in cessionem rei locatæ ad tertiam generationem.

IN mei, &c. constitutæ ad crates ferreas infrascripti monasterii, videlicet R. D. M. Abbatissa d. C. Priorissa N. N. N. & N omnes moniales monasterii sanctæ Cicjliæ almæ Vrbis regionis Transtyberim ordinis humiliatorum, vocem in capitulo eiusdem monasterii habere, ac totum ipsum Capitulum sese facere, & repræsentare etiam medio iuramento tactis pectoribus, &c. asserentes, & affirmantes, ad sonum campanellæ, vt moris est in loco earum capitulari solito, & consueto, vbi pro rebus, & negociis dicti conuentus pertractandis, & peragendis congregari, & coadunari solent, ad effectum infrascriptum specialiter (vt asseruerunt) congregatae, & coadunatę: exposuerunt, se alias die 19. Nouembris 1562. ad dicti earum monasterii causam, & conditionem meliorem faciendam, & ex certis aliis rationabilibus causis, & necessitatibus, tunc expressis locasse, & concessisse B. ad tertiam generationem masculinam legitimam, & naturalem tantum eiusdem B, ab ipso B. incipien. & in defectum generationis, ad duas nominationes, videlicet, quod alter eorundem fratrum, qui superesset, vnum alium masculum, loco secundę generationis, nominare posset. Et similiter ab eo nominatus posset alium masculum, pro tertia generatione nominare casale, seu tenutam vulgo nuncupatam la Magliana, positam in territorio Vrbis, iuxta sua notissima latera, cum omnibus, & singulis suis membris, ędificiis, terris aratiuis, vineatis, pratiuis, siluestribus, ac omnibus suis introitibus, exitibus, riuis, seu fossatis, aquæ ductibus, ac aliis iuribus, & actionibus quibuscumque pro annuo canone in totum scut. 800. de iuliis 10. pro quolibet scuto in certis terminis, & solutionibus soluendorum, ac etiam mediantibus solutione scut. 300. pro laudemio ipsi tūc solutorum. ac promissione per dictos Illustrissimus dd fratres tunc facta, de erogando scuta bis mille in melioramētis in dicto casali, seu tenuta faciendis, necnon cum certis aliis pactis, clausulis, & conuentionibus, de quibus, & prout latius in publico instrumento desuper dicto die per DD. A. & C. notarios, &c. recepto contineri dixerunt. Quodque locatione, & concessione præfata secuta, pręfatus B. dicti casalis, seu tenutę possessionem, vigore locationis, & concessionis huiusmodi assecutus fuerit, & in illo melioramenta ad dictam summam scut. 2. m. ascēdentia facta fuerunt. Nuperque fuit ipsis monialibus pro parte dicti B qui superstes est, & ad quem ius nominandi duas personas ad locationem, & concessionem pręfatam nunc spectat, et pertinet, ac magnifici D. Io. expositum eundē B, velle præfatum casale, seu tenutam cum omnibus, & singulis melioramentis per dictum q. B. in eo factis, necnon omnia iura ei su-

per

per illis competentia, vna cum iure nominandi duas personas præfatas ad locationem, & concessionem huiusmodi dicto C. & ipsum C. postea & successiue siue forsan etiã continenti eidem C. etiam titulo donationis inter viuos cedere, ac locationem, concessionem, & melioramenta, iuraq. præfata vna cum dicto iure nominandi vitamque suam in vitam dicti C, & ipsum C. vitam suam in vitam dicti B Vit modo præfato transferre, ipsæq Abbatissa, Priorissa, & Moniales fuerint illorum nomine requisitæ, huiusmodi cessionibus. & translationibus per dictum C eidem B & per ipsum C. vt præfertur faciendis consentire contententur; & velint. quare per ipsas moniales mature cõsideratas, cognoscentes cessiones, & alia præfata non tendere in damnum, eum non fiat nisi mutatio personarum de vna in alteram se potius commodum, & vtilitatem ipsarum Monalium, & earum monasterii: & conuentus, attenta etiam qualitate præfati, in cuius persona in effectu locatio debet poni, necnon solutione scut. 40. monetæ pro laudemio, siue eleemosyna dicti monialibus, & monasterio per prædictos B & C. ipsis Abbatissæ, & monialibus (vt ipse asseruerunt) facta, atq. ab eisdem per manus tamen d. H procuratoris habuisse, & recepisse confessæq fuerunt de quibus, & de exequutioni, &c. renunciarunt Et eosdem S. & C licet absentes, me notario, &c. quietarunt, &c. Decreuerunt dictis cessionibus, & trãslationibus sic v. supra, faciendis consentire. Id circo præuiis pluribus colloquiis, & tractatibus, req. ipsa pluries. tam inter ipsas moniales quam cum sindicis, & suprastantibus dicti monasterij discussa Cum præsentia, auctoritate, consensu N. no. h. Ro eiusdem monasterii sindici, seu suprastantis vnanimiter nulla earum dissentie, te, sponte, &c. non vi, dolo, &c. omnique meliori modo, quo potuerunt, & debuerunt cessioni dictæ locationis, & concessionis spradicti casalis, seu tenutę Mag'ianæ, ac meliorametorum per dictos C. seu quemuis alium in eodem casali, seu tenutas & meliorãmentis competentium, & competitorum, necnon iuris, seu facultatis nominandis duas personas, ad concessionem, & locationem huiusmodi ipsi C. in supradicto locationis instrumẽto (vt est narratum) concessę, ac etiam translationi locationis, concessionis melioramentorum, & iurium prædictorum, iurisque seu facultatis nominandi duas I personas prędictas, videlicet vnum masculum, qui postea alium masculum nominarle possit necnon vitę eiusdem C. in vitam dicti I. Ita quod D. Io. & successiue, vt in continẽti ipse C. in omnibus, & per omnia ponatur, & sit in loco, & iure in quibus nũc est, siue erat dictus C. ac locatio, & concessio huiusmodi ad vitam eiusdem I. & successiue, & incontinenti per illam cessionem, locationem, & concessionum, etiã vno, & eodem in et contextu faciendum ad vitam eiusdem C. & vnius masculi per eundem C, nominandi ac alterius masculi ab eodem, vt pręfertur nominandi, nominatio facta sit, & duret facta esse, & durare censeatur per dictum C. in fauorem dicti I. & per ipsum I. successiue, & incontinenti in fauorem dicti C. cũ pactis, clausulis, & conuentionibus in prenarrato instrumento locationis eidem C. factæ contentis, & expressis, vt præmittitur, successiue faciendis, ex nunc, prout ex tunc, cum ambę huiusmodi cessiones factæ fuerint eisdem ambabus cessionibus, & omnibus in eis contentis. Ita tamen quod quo ad ipsas moniales, & eorũ monasterium nihil aliud censeatur esse immutatũ nisi quod persona dicti I. & successiue persona dicti C. sit posita in loco, & iuribus dicti C. in omnibus, & per omnia prout tunc ipsi B existi. Et hoc tamen adiecto, quod ide C possit post nominationẽ à se faciendam alium nominare, ita quod ipsa facultas nominandi non expiret per nominationem factam, & non effectuatã, licet intimatam, sed possit totie quoties sibi libuerit variare. Cum hoc tamen, quod quoties nominauerit, huiusmodi nominatus ab eo per publicum instrumentũ dictæ Abbatissæ, per mensem post intimare debeat, alias quod nominatio sit nulla, & pro non facta habeatur. se nominatio facta, & vt præfertur, intimata valeat, & si plures ita factae fuerint illa valeat, quæ vltimo loco erit intimata. Consenserunt earumq; consensum pariter & assensum prętiterunt, & quatenus opus sit eisdem facultatem, & auctoritatem cessiones, & translationes prędictas faciendi, deberũt & concesserunt, ac etiam de nouo per præsentem actum eidẽ absenti me notario, &c. dictã tenutam, & casale cum omnibus,

nibus, & singulis melioramentis præfatis, membris, iuribus, & pertinentiis quibuscumque, locarunt, ac in locationem dederunt, & concesserunt cum pactis tamen & modis, quibus iam vt supra dictum est, locauerant dicto B adeo quod dicta locatio teneat vitam dicti, & duorum aliorum, vt supra nominandorum. Cum pacto tamen expresso, quod infra quattuor dies proximos, dictus Card. Camer. teneatur promittere, & se cum effectu obligare, quod statim finita locatione dicti casalis, per supradictum C. domino Paulo facta, dabit, & cum effectum præstabit cautionem bancharianı, pro solutione affictus præfati, alias quod præsens consensus sit nullus, & pro non facto habeatur. Et pro maiori robore præmissorum positis manibus ad pectora, more personarum religiosarum iurauit. Et quatenus super hoc sit necessarium beneplacitum, seu cōfirmatio sanctę Sedis Apostolicæ, etiam in illius impetratione, ex nunc consenserunt, & constituerunt procuratores suos prędictos, & absentes, tamquam, præsentes, & quemlibet ipsorum insolidum, ad illud, & illum, etiam cum suppletione defectuum, & aliis clausulis opportunis impetrandum, & obtinendum. Rogantes, &c. Acta fuerunt præmissa Romæ in Parlatorio supradicti monasterii ante dictas crates ferreas, & pręsentibus, &c. testibus, &c.

Cessio generationis seu rei locatæ ad tertiam generationem.

CVm sit C. proc. Illustrissimi, & Reuerendissimi D. tit. sanctę Praxedis S. R. E. presbyteri Cardinalis N. nuncupati, prout de mandato, &c & eo nomine, quo supra procuratorio asseruit, quod dicto Illustriss. & Reuerendissimo D. Cardinali B, principali suo, ac B alias moniales monasterii Sanctę Ceciliæ Vrbis regionis Transtyberinę ordinis N. locauerint, & in emphyteosim concesserint ad vitam ipsorum Ill. DD. fratrum & tertiam generationem dictorum B. masculinam legitimam, & naturalem tantum, ab ipso bo. me. Com. Fed. incipien. & in dictum generationis ad duas nominationes, videlicet, quod alter eorundem fratrum, qui superesset, vnum alium masculum loco secundæ generationis nominare posset, & similiter nominatus posset alium masculum pro tertia generatione nominare. Itaquod prima generatio intelligeretur, & esset in vita ipsorum Ill. DD. fratrum, secunda vero filiorum masculorum legitimorum, & naturalium dicti bo. me. C. & tertia nepotum pariter legitimorum, & naturalium masculorum, ex dictis filiis ipsius bo me, C. descenden. & in defectum generationis, vt supra. pro secunda generatione intelligeretur, & censeretur esse, qui fuisset ab altero de præfatis Illustrissimis DD. fratribus superstite nominatus pro tertia vero generatione, qui a prædicto nominato similiter nominatus foret, videlicet, casale, seu tenutam vulgarite dictam la M. sitam in districtu Vrbis, in partibus Transtyberinis, iuxta sua notissima latera, cū omnibus, et singulis suis membris ędificiis, terris, aratibus, vineatis, pratiuis, siluestribus, cum omnibus suis introitibus, exitibus, fossatis, aquaeductibus, riuis, & aliis iuribus, & actionibus quibuscumq. pro annuo canone, post obitum bo mem. N tunc in humanis agentis dicti casalis, & tenutæ eius vita durante, vsufructuarii & sic vsufructu prædicto cū proprietate consolidato, in totum scut. 800. monetæ soluendorum in tribus terminis, et solutionibus, videlicet tertiae partis in festo, etc. et aliæ tertiæ partis in festo, etc. et sic quolibet anno dicta locatione, et concessione duran. e. continuan. et etiam mediante donatione scut. 300 monetę dicti Monialibus pro laudemio, siue eleemosyna facta aliisque diuersis pactis, conditionibus, promissionibus, obligationibus clausulis, & cautelis instrumento dictæ locationis et cōcessionis per N. &c. confecto die, & e latius descriptis, & expressis, ad quod, &c. Cumq. etiam, vt ipse C. præfati Cardinalis procurator procuratorio nomine, quo supra asseruit, quod vigore dictæ locationis, et concessionis prefati casalis, & tenutæ, ac iurium membrorum, et pertinen. prędictarum ipse Car. veram, realem naturalem possessionem, vna cum dicto b o. me. C. fratre suo tunc viuente, adeptus fuerit illamque vsque ad præsens continuauerit prout etiam de præsenti continuat, & postea dictus N vsufructuarius præfatus vitam cū morte commutauerit, & sic dictę tenutæ dominum cum decreto consolidatum, & ad proprietatem reuersum fuerit, et per

con-

consequens solutioni dicti canonis 800. scut. locus factus fuerit. Et similiter etiam dictus bo.mem. C. eiusdem Illustriss. D. Card. Bor. germanus frater ab humanis decesserit nullis post se relictis filiis masculis legitimis, & naturalibus, & ex eo per directam, & masculinam lineam descenden sicque tenuta prædicta cum suis iuribus, & pertinentiis remanserit, prout hodie remanet, ad vitam ipsius illustrissimi Card. & ad duas nominationes successiue vt supra facien. velitque modo ipse C. iura B. super dicta tenuta, & casali, ac pertinen. præfatis, vigore supradictæ locationis, & concessionis competen. & quorumlibet in futurum competitura, precibus, intuitu, & comtemplatione magnifici D. Io Baptistæ nob. Mediolanen. eius cōsanguinei, & quem fraterne diligit, ac ex aliis rationibus, & causis animum ipsius Card. mouentibus, & ob amorem, ac dilectionem, quibus eundem Ioan. B. consanguineum suum prosequitur, sibimet Io. B. vna cum melioramentis per eum factis, quæ dicuntur esse infrascripta, quæ continentur in foliis extimationum, mensurationum, relationumq. peritorum, mihi notario consignatis, quorum tenor talis est, videlicet. A di, &c. cedere, ac etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos transferre omnia iura, omnesq. actiones &c. sibi quomodolibet competen. & competentes & competitura, facultate nominandi, & ius, & locum suum ponere, & in dicta facultate, prout sibi competit, & vitam ipsius in vitam dicti D. Io. B. transferre, attento etiam consensu supradictarum monialium Sanctę Ceciliæ, die 30. mensis Martii proxime pręteritis in huiusmodi concessionem, & translationem per acta mei notarii præstito, siue quatenus opus sit de nouo præstando. Hinc propterea fuit, & est, quod anno, &c. in mei, &c. pręsenti personaliter cōstitutus prædictus C. pręfati Illustrissimi Card vt in supradicto mandato constare dicitur, procurator, sponte, &c. omnibus melioribus & dicto nomine, quo supra procuratorio, pure, mere, & liberaliter cessit, ac etiam titulo donationis irreuocabilis, et inter viuos, dedit, & transtulit præfato Ioan. B. P. præsenti, omnia, et singula iura, & actiones, &c. eidem Card. principali suo super dicto casali, & tenuta Maglianę, cū omnibus suis ædificiis, palatio, casamentis, & viridario, ac aliis membris, iuribus, & pertinen prædictis, & alii quibuscumque, vigore pręfatę locationis, & concessionis dicto Card. principali suo, & dicto bo. me. Com. Fred fratri suo, vt præfertur, factæ, quomodolibet competentia, & competētes, competituraque, & competituras, aut quæ competere possent quomodolibet in futurum, ac etiam omnia, & quęcumque melioramenta, tam per ipsum Card. principalem suum quod dictum bon. mem. C. fratrem suum, cuius ipse Illust. Card. principalis suus est (vt similiter asseruit) hęres in eadē tenuta, & casali, ac eius membris, ædificiis, et pertinen. facta, & de pręsenti existen. seu omnia, & quæcumque iura, super illis principalis suo quomodolibet cōpetentia, transferens dictus C. procurator dicto nomine, eiusdem Card. principalis sui vitam, & nominandi facultates in personam vitam, et nominationes pręfati Io. B ibidem, et supra pręsentis, stipulan. & acceptan. Ita, & taliter, quod ipse Io. B. ex nunc, etiam iuxta dictarum monialiū consensum, vt supra pręstitum, siue quatenus opus sit, de nouo præstan. in loco, & iure ipsius Card. principalis sui in omnibus, & per omnia, et ex nunc in posterum dictum casale, et tenuta, cum omnibus, et singulis suis iuribus membris, ędificio, palatio, viridario, ac melioramentis, & pertinen quibuscumque censeatur, et sit, ac censeri, et esse debeat ad vitam, & nominationes præfati Io. B. videlicet, quod idē Io. B. possit vnum masculum post se nominare qui nominandus alium similiter masculum nominare valeat, dictus q. Io. B. in locum ius, et priuilegium dicti Card. principalis suis, subintrasse, et positus, esse censeatur. Ad habendum, et nullo iure, etc. ponens, constituens, etc. Dans, etc. et donec, etc. Hanc autem cessionem, dationem, et titulo donationis irreuocabilis, et inter viuos, translationem fecit idem C. procurator, procuratorio nomine pręfato dicto Io B vt supra præsenti. Cum eisdem pactis, etc. vt infra, etc. vel pro pretio, et nomine pretii scut. N. N. pro quibus soluen idem Io. B. promisit per totam diem crastinam consignare ipsi C. etc. vnam cedulam bancharium magnificorum DD. de B. merc. etc. scut. N soluen. incontinenti, et ad omnem requisitionem dicti Card. Bor. pro reliquis vero scutis N. promisit similiter, etc. soluere hic Romæ, libere, &c.

alias

alias præsens instrumentum pro nō facto habeatur, de quo expresse protestatur, nulliusq. roboris, vel momenti & alias cū eisdemmet pactis conditionibus,& promissionibus, obligationibus, clausulis, & cautelis, ac oneribus & honoribus in præfato instrumento locationis, & emphyteosis concessionis, contentis,& descriptis. Quæ pacta, conditionis, promissiones, & alia in dicto instrumento contenta, voluerunt præfatæ partes contrahentes in præsenti instrumento habere pro plene,& sufficienter insertis,& expressis, ac si de verbo ad verbum in eo expressa, & descripta fuissent, eo quia ea omnia præfatus Ioan: Bapt.(asserēs de illis se esse bene informatum) promisit perpetuo attendere,& inuiolabiliter adimplere, & obseruare ipsumque Card. Bor. licet absentem, me notario publico infrascripto, vna cum dicto C. eius, procuratore, præsentibus,&c ab illarum omnium adimplemento, & obseruatione liberare,& indemnem conseruare, itaquod, &c. alias,&c de quibus,&c. Et vltimo dictus C. procurator, nomine quo supra procuratorio, promisit, tam de prædictis melioramentis, quàm d iuribus locationis,& nominationis præfatæ, & aliorum præfatorum, non fuisse neque per dictum Car. principalem suum neque per dictum bo: mem. Com. factam aliam cessionem, donationem translationem, aut aliū contractum, siue actum præsenti instrumento,& contentis in eo contrarium. Et si s eius appa eret, teneri voluit,& vult dictum Card. Bor. principalem suum ad dāna,&c ac d. euictione, &c. & facere consentire omnem personam,&c. & suscipere in se omnem litem,&c. Et promisit dictum Card principalem suum præsentem cessionem,& ex causa donationis translationem, ac omnia, & singula in præsenti instrumento contenta, nullo vnquam tempore quauis de causa,& occasione, etiam inexcogitabili, & ingratitudinis, ac sub quouis prætextu, & quæsito colore minime reuocaturum, nec illius reuocationem procuraturum, aut ei, ac omnibus in præsenti instrumento contentis quomodocumque contrafacturum, vel venturū, sed quod illa, ac quæcumque in hoc præsenti instrumento comprehensa perpetuo ratam, gratam & firmam, ac rata, grata & firma habebit, ac perpetuo, & inuiolabiliter obseruabit, ac non reuocabit ex quauis causa etiam ingratitudinis, vel quauis alia simili, ex qua de iure huiusmodi cessio, et ex causa donationis translatio veniret reuocanda sub pœna damnorum, &c. de quibus, &c. Quam cessionem idē C. procurator nomine procuratorio quo supra, pro insinuata habere voluit,& vult,& nihilominus pro abundantiori cautela cōstituit, siue respectiue substituit eiusdem Car. procuratorem eundem Io. B. præsentem,& acceptantem ad dictam cessionem & titulo donationis translationem,& omnia in eo contenta, coram quocumque iudice insinuan.& insinuari peten.& facien. pro quibus,&c.

Renunciatio bonorum facta per filiam, vna cum donatione.

CVm sit, quod inter Illust.& Excellentem D. P. patrem, ac legitimum administratorem Ill D. Lauræ ex Ill. D. Orinthia eius coniuge nata, ex vna parte & ill. D. Fabritium mediante eius procuratore, partibus ex altera, celebratum fuerit instrumentum super matrimonio contrahendo inter dictos illust D. F. et illust. D. Lauram,& super constitutione. & promissione dotis scutorum 15. millium monetę. Itaquod Ill. D. Laura omnibus, & quibuscumque bonis paternis, & suæ legitimæ renunciet ad omne beneplacitum dicti Ill sui genitoris. Quia hoc ex parte, ac nomine præfati Illust. D. Marchionis promissum fuit, prout latius in instrumento dotali desuper celebrato, contineri dicitur, ad quod,&c. Et nuper dictum matrimonium Dei omnipotentis gratia, iter eosdem D. Marchionem,& Ill. D. Lauram seruatis seruan. iuxtà dispositionem sacri Concilii Tridentini contractum fuit: & considerantes præfati coniuges & maxime, ipsa D. Laura bene informata de facultatibus paternis, & maternis, ac pariter de oneribus,& debitis, dictam dotem scut. 15 m. esse condecentem, habita ratione status dicti sui Illust genitoris, & cupiens etiam bona suorum parentum, & quæ ab eorum maioribus prouenerunt in agnatione paterna, ad ipsius agnationis commodum,& beneficium, vnita conseruari. Nam bonis etiam auxiliantibus, familiæ in eorum nobilitate, decore, & splendore conseruantur, & ampliantur, dictam remissionem facere parata, seu

cum

cum solemnitatibus opportunis. Hinc est, &c.

Coram magnifico D.N.&c.primo Collaterali Curiæ Capitolii in Vrbe, illiusq. districtu, iudice competenti, in loco infradicen. in terra Zagaroli, ad quem locum honoris gratia, dictæ D. Lauræ, ac præfatæ Illust. suæ Matris contulit pro tribunali sedente, super sede ibi posita. Quam locum,& sedem ad hunc actum, & instrumentum celebran. & pro illius validitate, ac suo iuridico,& competenti tribunali, & loco elegit,& deputauit,& coram testibus, ac me notario,&c. præsens, personaliter constituta præfata Illustr. D.Laura filia dicti illustr. D.P. ac Illustr. Dominae Orinthiæ coniugum in decimo octauo suę ætatis anno constituta,vt asseruit, tactis, &c. iurauit, & etiam ex aspectu suo corporeo ita esse apparet, repetitis ipsi D.Iudici superius narratis, quæ vera esse affirmauit, in præsentia, ac cum consensu etiam dicti Illust.domini Fabritii eius mariti,& eiusdem Illustr. sui genitoris, vltra quod ipsa contenta sit,& remaneat dote præfata scutorum 15.m & bene sciat dotem huiusmodi esse condecentem, sed honorifice,& commode nuptam esse, & nobili, ac Illust. viro: desiderans, etiam conseruationem, & si fieri poterit Deo dante ampliationem suæ agnationis, & domus, vnde ex vtroque parente orta est dictam renunciationem,& cessionem omnibus bonis, etiam feudalibus, & successiue paternis, & maternis, fraternisque, auitis, patruis vbique locorum existentibus, intendat,& donationem irreuocabilem inter viuos in fauorem facere dicti sui patris, ac fratrum; & descendentium, hæredumque, & successorum eorundem quorumcumque, etiam extraneorum, & omni, & toto eo, quod petere, vel praetendere posset. Sed quia ex latere paterno nullos habet consanguineos in dicto loco, qui sint habiles ad consentien. iuxta formam statutorum Vrbis, prout medio iuramento tactis, &c. affirmauit, & ex latere paterno non habeat alios proximiores quam Illustrissimum,& Reuerendissimum D.M.& dominum Prosperum, etiam suos patruos,& quia res agitur in fauorem agnationis. Ideo ne vnquam de validitati, et præstationis eorum consensus, dubitari contingat, maxime per dispositionem statutorum Vrbis sponte, &c. à dicto D. Collaterali aliquem sibi curatorem ad hunc actum, in locum duorum consanguineorum ex latere materno, iuxta formam dictorum statutorum,& ad omnem abundantiorem cautelam,& omni meliori modo.&c.& si magis placeat D. N.& N.

Ponatur hic deputatio curatoris ob defectum consanguineorum, cum cautione in forma.

Quo facto coram eodem D. Iudice, & primo Callaterali vt supra seden.&c. personaliter constituta dicta Illustr. D.Laura agens omnia, & singula in pręsenti instrumento contenta,& in pręsentia, ac cum consensu, verbo,& voluntate dicti Illustr. D Pompei eius patris, ac Illustrissimi, & Reuerendissimi D.M.& P. eius procuratorum ac Illustr. D.F.& N.curatoris,vt supra deputati, præsentium, ac eorum consensum,& assensum præstantium, ac dictus dominus N.curator deputatus cum iuramento tactis,&c.pręstitit, affirmauit non habere aliquod proprium particulare interesse in huiusmodi renunciatione, cessione, ac donatione respectiue facien. per dictam Illust.D.Lauram in fauorem dicti illustr.D. Pompei suorumq; filiorum, ac descendentium. Et quod attenta dote, ac rationibus,& caussis superius deductis, non tendit in pręiudicium dictę illustr. d. Laurę, ac suæ honorificæ substentationis, prout etiam pariter dicti Illust. DD. C. & P asseruerũt,& cum auctoritate dicti D.Collateralis, eadem Illustr.D.Laura sponte, &c. nõ vi, &c. ac omni meliori modo, &c. in præmissis ad maiorem,& perpetuam validitatem huius contractus, & contentorũ in eo, renunciauit cum iuramento tactis, &c. beneficio minoris ætatis 25.annorum restitutionis in integrum ex quocumque capite, ac omnibus legibus,& statutis,& legum auxiliis in fauorem minorum, & mulierum disponen.de quibus,& eorum effectu prius ab ipso D.primo Collaterali certiorata fuit, vim,& dispositionem dictarum legum, statutorum,& constitutionum, vulgari sermone intelligen dicta Illust. domina Laura, quæ de nouo declarat, & affirmat se bene informatam esse de statu rerum paternarum, & maternarum, & se remansisse,& remanere contentam de supradicta dote scut. 15.millium constituta, & promissa per dictum Illustr. eius genitorem,& salua sibi reseruata dicta dote, cessit refutauit, & renunciauit expresse, omnibus,

nibus,& singulis, ac quibuscumque bonis, tā paternis quam maternis, præsentibus, & futuris: ibidem præsente, & intelligente, ac cōsentiente expræsse, dicta illust. D. Orinthia eius mater, & quicumq. successioni paternæ,& maternæ, ac legitimę portioni in bonis paternis, & maternis, competituræ, tàm ex testamento, quam ab intestato, contra testamentum, ac alio quocumque iure, tam vniuersali, quā particulari, & cessit etiam, atque renunciauit quibuscumque bonis, & successionibus fraternis, ac auitis, & paternis, & quibusuis eorum, & supradictis bonis, rebus, & facultatibus, & cuiuslibet ipsorum, vbique locorum existen. tam in dominio sanctę Sedis Apostolicæ, quam Imperatoris, & Regnum pręsentibus, & futuris, etiam feudalibus, in quibus ex natura feudi succedere posset. Et hanc cessionem, & renunciationem, fecit in fauorem dicti Illust. D. Pompei seu patris præsentis, & acceptantis pro se, ac suis hæredibus, & successoribus, & in fauorem germanorum fratrū ipsiuss Illust D. Laurę masculorum scilicet legitimorum, & naturalium, & illorum hæredū & successorum quorumcumque, & me notario publico acceptan. & stipulante pro illis, & ad hoc ad conseruandam familiam, & facultates in familia, & agnatione dicti sui patris. Et insuper ex certa sua scientia, ac omni meliori modo, &c. quo potuit, cum dictis consensibus, donauit titulo donationis irreuocabilis inter viuos, liberè, ac simpliciter eidem Illustr. D. Pompeo præsenti, vt supra acceptan. ac M. & C. filiis masculis legitimis, & naturalibus eiusdē illust. d. Pompei præsentibus, &c me notario præfato acceptan. pro eis, & eorum successoribus quibuscumque omnia, & singula ea, quę ratione legitimæ portionis in bonis paternis, & maternis, etiam feudalibus præsentibus, & futuris, vbique locorum competentia, seu competituræ, & ratione cuiuscumque successionis vniuersalis, aut particularis in eisdem bonis, vel feudi successione, & inuestitura; ac etiam in bonis fraternis, & dictorum paternorum, quocumque iure, & titulo, tam vniuersali, quam particulari peruenire, aut quomodocumque spectare possent Nihil aliud sibi Illust. D. Laurae dotem pręfatam reseruando, & dicto titulo donationis inter viuos, cessit, & concessit super pręmissis omnia sua iura, & actiones, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. cōstituens eos super præmissis procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam. Et hāc donationem, & cessionem fecit ex causis prænarratis, & ex perfecta, & sincera dilectione sua, erga dictum genitorem suum, ac dominos fratres, ad beneficium domus paternæ, ac agnationis illius. Et quia sic facere, & donare placuit, & placet.

Quam donationem irreuocabilem inter viuos, cessionem, & renunciationem, cum omnibus in præsenti instrumento cōtentis, promisit semper, & perpetuo habere gratas, &c. & nunquam sub quouis prætextu, iure titulo, causa, & modo, etiam hic non expressis contrafacere, dicere, opponere, aut venire, directe, vel indirecte, per se vel alium, quouis quæsito colore, in iudicio, vel extra, etiam sub prætextu superuenientiæ filiorum: quia post quam nupta est, de filiis nascituris cogitauit, & cogitat, renunciauit L. si vnquam, & l. fin. C. de resciden. donation. renunciauitq. insuper certioratæ, etc. cum consensu, &c. conditioni indebiti, & sine causa ac restitutionis in integrum, beneficio absolutionis à iuramento. Promisitq. & conuenit, cum iuramento tactis, &c. non petere ex quauis causa, quantumcumque enormissima læsione, & in qua dolus re ipsa, & ex præposito interuenisse diceretur, promisit etiam, modo pręfata non contrauenire ex quauis causa cogitata, vel incogitata, de præsenti, vel de futuro: quibus omnibus expresse cū iuramento tactis, &c. renunciauit. Ita quod ista præsens renunciatio sit generalis, & generalissima, de quarum effectu prius à dicto d. Iudice certiorata fuit, alias ad omnia damna, &c. vltra obseruationem contractus, teneri voluit, & quamuis existimet huiusmodi donationem, & renunciationem coram Iudice factas firmitatem persistere, nihilominus pro potiori robore, & cautela sua sponte, &c. constituit procuratorem suum N. cum præsentia, & consensu dicti sui viri curatoris, & proximiorum in gradu, ad insinuandum huiusmodi donationem, & renunciationem in forma. Pro quibus, &c. cum decreto in forma, ac tribus testibus, qui subscribant.

Augumentum dotis.

D. Bernardinus, &c. Asserens, se iam tredecim ab hinc annis in circa in

in eius legitimam sponsam, & vxorem duxisse D. Vincentiam, &c. & cum ea iuxta ritum sacro san. R. E. matrimoniale vinculum consumasse; & ex ea vnicum tātum filiū nomine Franciscū in suæ ætatis an. 13. constitutum suscepisse cum dote, & dotis nomine, vt apparere dixit instrumēto rogato apud acta, &c. scutorum 200. in pecunia numerata, in acconcio. & domus vtensilibus scutorum aliorum similium 50. Volens igitur præfatus D. Bernardinus vt gratum, & benignum decet maritū, & benemeriti non immemorem, rem gratā facere dictæ suæ vxori, vt vehementius eū imposterum prosequatur amore, ac beneuolentia coniugali, & pacificā in futurū vnam vitam sint ducturi, donec, & quousque altissimo placuerit, separari, dissolui, dotem augumentare, pro eo omni, & toto quod dicta eius vxor, tam ratione augumēti, iuxta formam legum, & statutorum, ac nouarum reformationum Vrbis, seu alias quomodolibet ab eoque D. Bernardino, vel eius hæredibus petere in futurum posset, quam donationem propter nuptias, sponte, &c. pro se, &c. dotem præfatā, quā habuisse asseruit ab eius vxore scutorum 250. computato acconcio, ad scuta 50. ascendente, vltra dictum acconcium, quod est scutorum 50. dotem præfatam dictæ d. Vincentię, licet absenti, me notario, &c. ad scuta, &c. augumentauit quattuor loca montis pii recuperabilis, per ipsum dominum Bernardinum, vt asseruit pro dictis scut. 400. empta in personam dictę D. Vincentiæ contraria, & imposita pro dicta dote, vt supra, ad dicta scuta 400. augumentata dictæ d. Vincentiæ assignauit, ad habendum, &c. ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem, &c. causis præfatis insuper similiter ratione dicti augumenti dedit, & assignauit dictę suę vxori absenti, &c. omnes vestes, iocalia, & totum acconcium ad vsum mulierū, quæ quas, & quod dicta sua vxor nunc haberi reperitur, & morte dicti domini Bernardini in esse reperientur. Voluitque super præfatis a consanguineis dicti domini Bernardini, seu aliis quibusuis personis, super eis ius aliquod, vel interesse prętendentibus, molestari, &c. non posse. Quæ omnia, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c.

Assignatio alimentorum.

CVm sit, prout infrascriptus D. N. asseruit, quod D. N. patruus ipsius D. Scipionis habeat vnicum filium naturalem tātum nomine N. ab eodemq. suo patruo tot, tantaq. seruitia acceperit, de quibus haud ita facile poterit obliuisci: speretque propterea in dies maiora recepturus beneficia. Volensque igitur in memoriam illorum, se gratum, & beneuolum, quantum potest, in dictum N. eius filium perhibere, quo clarius ei constet, & appareat amor, & beneuolentia, quibus ipsum ab eius natiuitate prosequutus fuit, & prosequitur in dies: decreuit, & deliberauit ac infrascriptam alimentorum assignationem deuenire. Hinc, est quod anno, &c. in mei, &c. Idem dominus Scipio sua sponte, &c. dicto eius nepoti naturali ex fratre, ex nunc constituit, & assignauit pro se, &c. pro alimentis, & loco alimentorum ipsius Octauii, et eius vita dumtaxat durante, victum, et vestitum condecentem, iuxta sui status qualitatem, & conditionem, & congruam habitationem in eius domibus, si vero euenerit, ipsum Octauium nolle, aut non posse quacunque de causa, et occasione, seu ratione ipsum mouentibus, viuere cum ipso, et eius hæredibus, et successoribus ex nunc, prout ex tunc, eidem pro eisdem alimentis, ipsius vita, vt supra durante, tradi, & assignari voluit quodlibet anno scuta, etc. ad ipsius beneplacitum, et simplicem requisitionem, cum eodem tamen onere habitandi in eius domibus, et suorum successorum donec vixerit congrue, et condecenter, ita vt nullo modo alibi habitare possit; alias illo habitare cum ipso, et successiue eius hæredibus nolente, vltra dictam portionem sibi donec vixerit traden. consignandam, nihil aliud ab eo, et suis quibuscumque petere, et prętendere valeat, ratione habitationis pręfatę minus, vt ipse, et sui quicumque ad aliquid cogi valeant vltra ratam præfatam, et pro alimentis assignatam. Quę omnia, etc. alias, etc. Pro quibus, &c.

Associatio ad aliquam artem.

N. Sartor, etc. confisus de idoneitate, probitate, sufficientia

N. in eius apotheca de præsenti inseruientes, & famuli ibidem præsentis, sponte, &c. dictum N. eius garzonum in socium, & participem pro medietate, æquis portionibus, in exercitio, & arte dictæ sartoriæ in dicta eius apotheca, quam ad præsens in Vrbe exercet, & habet in via &c. assumpsit, & assumit de præsenti, & è conuerso idem N. garzonus dicto N. magistro ibidem presenti, in dicta eius apotheca exercitio, & arte, &c. totius eius viribus, industria, & conatus, quibus diligentius, & melius poterit, & valerit, se bene, fideliter, & accurate gerere, ac eandem exercere, manutenere, & gubernare, illiusque, computa, etiam legaliter tenere, & in fine cuiuslibet trimestris totius administrationis rationem reddere, liberè, & simpliciter, tam de lucro, quam expensis desuper factis ad vsum, commoditatem, & vtilitatem dictę apothecæ; & de omnibus aliis occurrentiis, necessariis, & opportunis, vti bonum, legalem, & fidum decet virum, namde malè partis, & aliena iactura, iuxta legum, præcepta, locupletari nemo gaudeat, promisit, & se obligauit, dum vnicuique apertissime pateat, & innotescat, ex recessu huius agitati, & periclitati maris, nihil quicquam secum sit allaturus, nisi volumen, & fasciculum omnium, & quorumcumque bonorum, seu malorum per eum commissorum, & perpetratorum in hoc seculo.

Quam quidem societatem ambæ partes durare voluerunt ad biennium tantum, deinde vero ad beneplacitum partium, sub pœna scutorum, &c. in euentum contradictionis, seu male administrationis, ac sub nonnullis aliis pactis, & conuentionibus, hinc inde matura stipulatione interueniente firmatis, & vallatis, & primo Che, & cætera. Quę omnia, & cætera, Pro quibus, &c.

Solidatio, & mutua promissiones,

LElius, & Pompilius fratres germani, filii bon. mem. Lucii Patritii Romani, ætatis legitimæ, ac Carolus, & Ascanius eorum quoque germani fratres maiores, decem, & septem annorum, & nihilominus cum iuramento tactis, &c. Renunciarunt beneficio minoris ætatis, & omnibus legibus, & statutis in fauorem minorum quomodolibet introductis, & disponentibus principales ex vna, & Pompeus peregrinus principalis ex altera partibus, sponte, &c. affirmarunt, & declararunt, insimul calculasse, & solidasse super omnibus, & singulis eorum computis, & partitis, occassione prætii, & prætiorum diuersarum rerum fundacalium, à dicto domino Pompeo ipsis fratribus venditarum, & datarum hucusque, & ex huiusmodi solido facto, defalcatis prius, atque deductis, compensatis defalcandis, deducendis, & compensandis, ac etiam admissis admittendis, ipsos DD fratres vero, & legitimos, ac liquidos debitores præfati d. Pompei remanere affirmarunt in summa scutorum 500. ex quibus declararunt spectare, seu attinere scuta ducenta ad Carolum. Reliqua vero scuta, &c. ad Ascanium. particulariter distinguendo, attinere, & ita solidarunt, & affirmarunt, reuocantes hinc inde cuicumque existimationi etiam erroris, calculi, & solidi non ita facti, atque reuisionis, & omnibus aliis iuribus, & facti allegationibus, oppositionibus, & exceptionibus, quibus mediantibus contra præmissa quomodolibet venire possent. Quam summam scutorum 500. in tot rebus fundacalibus omnes ipsi fratres principaliter, & insolidum, eidem D. Pompeo in termino duorum annorum ab hodie proximorum; videlicet quolibet anno ratam partem, & pro maiori cautelam eiusdem D. Pompei creditoris, & faciliori satisfactione præfatus Pompilius, cui assignata fuerunt, &c. sponte, &c. dicta scuta, vt supra sibi assignata; & competentia, & cum pręsentia, & consensu præfatorum eius fratrum præsentium, & consentien. cessit, dedit, & assignauit præfato Pompeo Peregrino ad maiorem cautelam eius acceptan. transferens, & cedens omnia iura, &c. pro dicta rata scutorum N. Ponens, constituens, eundem D. Pompeium Peregrinum præsentem procuratorem irreuocabilem, & ad exigendum, &c. à D. N. ac omnibus, pro eo quomodolibet obligatis s dicta scuta N. cum facultate quod opus fuerit quietan. & cum clausulis debitis, atque aliis facultatibus opportunis. promittentes nihil fecisse, nec

fa-

facturum in præiudicium dicti cessionarii, & suorum alias, &c. Quę omnia, &c. Pro quibus &c.

Quietantia mutua cum donatione in solutum.

CVm sit (vt infra nominandæ partes ita fuisse. & esse affirmarunt) quod d. Ascanius a die x. Februarii, vt negociorum gestor, & administrator artis agriculturæ. per quam plurimos annos, & successiue aliorum negociorum q. Antonio, vsq. ad eius obitum seruierit, cum participatione prouisione, ac pactis in cedula per vtramque partem dicta die firmata, & subscripta, contentis, & deinde in administratione negotiorum, & in seruitiis hęredum dicti q Antonii, vsque in pręsentem diem continuauerit. & pro finali residuo dictæ suæ participationis, & prouisionis, remanserit, & sic legitimus creditor hæreditatis, & hęredum eiusdem Antonii, prout insimul calcularunt, & solidarunt, atque concordes remanserunt, in summa scutorum 673. monetæ de qua volentes dicti hæredes dicto d. Ascanio satisfacere. Hinc est, quod die, &c. In mei &c.

Taddæus, Matthæus, & Gregorius germanifratres, filiis, & hæredes dicti Antonii principales, ceteris eorum fratribus natu maiores & ętatis, vt affirmarunt, & ex eorum aspectu apparebat, iuxta dispositionem statutorum Vrbis legitimę, nominibus propriis, & d. Iulii, & Io. germanorum fratrum, & cohęredum suorū, pro quibus, & eorum quolibet de rato, & rati habitatione in forma iuris, valida, & quod præsens Instrumentum, & omnia in eo contenta quilibet eorum, cum ad ętatem legitimam peruenerit, ratificabit, approbabit, semper habebit omnia rata & obseruabit, principaliter, & insolidum promiserunt, alias vltra obseruationē, & implementum omnium, & contentorum in hoc instrumento, etiam ad omnia damna, &c. d Ascanio prænominato pręsenti teneri voluerunt. Itaquod sub prætextu, &c. & licet pro dicta ratificatione habenda, omnia, quæ potuerit, fecerint se tamen excusare nullo modo posśint, & d. Clementia dicti d. Antonii dum viueret Vxor, mater dictorum hæredum, & tutrix respectiue, ac bonorum administratrix dictorum Iulii, & Io. in minori ętate constitutorum, vigore testamenti per dictum eius virum in actis d N vt asseruit conditi, deputata, & eo nomine, seu nominibus, ex vna parte & prędictus d. Ascanius principalis ex altera parte, sponte, &c. declararunt, & affirmarunt, insimul omnibus diligenter inspectis, calculasse, & solidasse omnia computa participationis, & mercedis, atque administrationis d. Ascanii pecuniarumque per eū acceptarum, & habitarum, ac negotiorum gestorum; & ex huiusmodi calculo, & solidatione facta, deductis deducendis, & compensatis compensandis omnium habita ratione, ipsum d Ascanium, pro finali residuo omnium residuorum vsq in præsentem diem, verum & legitimum remanere creditorem ipsorum hęredum et hęreditatis, in summa scut. 673. et ita firmarunt, et concordes remanserunt; et renunciarunt hinc inde omnibus exceptionibus, oppositionibus, et allegationibus si quę vnquam aduersus huiusmodi solidationem, et concordiam competerent, aut cōpetere possent, et propterea dicti Taddęus, Matthæus, et Gregorius principales, dictis omnibus nominibus, principaliter, et insolidum, et d. Clementia tutrix, et respectiue curatrix et bonorum administratrix dictorum filiorum, in minoriætate constitutorum, nominibus huiusmodi, vigore cuiscunque facultatis, & auctoritatis ei competentis, in satisfactionem dicti d. Ascanii, et insolutum, et omnibus melioribus modo, etc. pro se, suisq. dictis nominibus hęredibus, ac successoribus, iure proprio, et in perpetuum dederunt vendiderunt, cesserunt et assignarūt eidem d Ascanio pręsenti, ac pro, se etc. bona infradicenda sita, etc. et eius territorio, ad ipsos heredes pleno iure dominii, vel quasi, vt asseruerunt, spectantia, et pertinentia, et per eos possessa, videlicet molendinum ad vsum grani macinandi fabricatum situm, etc. Item prædium oliuatum, et situatum cum aliis arboretis iuxta etc. aestimat. vt asseruerunt, et acceptarunt pretio scut. 400 per dominum Iacobum, etc amicabiliter pro satisfactione partium ad estimandum ore tenus vocatos requisitos, vt ipse partes asseruerunt. Quae omnia, et singula supra descripta bona, iuxta praedictus aut alios, et verio res confines existentia, in totum, etc. vt supra inquietan. etc.

Adeptio possessionis.

D. Gundisaluus sponte,&c. inhærendo possessioni acquisitę, & habitæ in emptione, mediante clausula constituti,&alias quomodolibet in eum translatæ ad maiorem cautelam accepit, & appræhendit possessionem realem, & corporalem Casalis,seu tenutæ nuncupat. N. cũ pertinentiis, & confinibus suis, ad ipsum D. Gundisaluus vigore dictę emptionis, diuisionis, & conuentionis, cum dictis coemptoribus, vt supra, respectiue factarum,spectan.& pertinen. ingrediendo in dictum casale, seu tenutam, & per illam deambulando, equitando,& de glebis terra,& frondibus arborum,herbisque percipiendo, & sibi etiam porrigi faciendo, in signum possessionis prędictę, in qua appræhensione possessionis pręsentes, Iulianus,&c. custos dicti casalis,certificatus à nobis Notariis de venditione, & diuisione prædictis, quarum vigore dictum casale: cum suis pertinentiis,& possessione, ad ipsum D. Gundisaluum spectan.& pertinen. sponte,&c. agnouit dictum d. Gundisaluum presentem, &c. indictum, & possessore casalis prædicti, cum pertinen. pręedictis: dictus vero Gundisfauus protestatus fuit,& declarauit,quod per suum inde recessum non intendit possessionem prælatam relaxare, dimittere, nec derelinquere; immo omnem possessionem ciuilẽ,& naturalẽ animo,& corpore, ac omni alio meliori modo, quo potest retinere, conseruare, & continuare intendit, super quibus,&c.

Cessio litis.

D. N. qui nuper per acta mei, &c. diu litigauit cũ D. R. relaxationem possessionis cuiusdam domus sita iuxta,&c.& in qualitate ipse D. N. postea succubuit, habens notitiam de pręsenti ad fauorẽ eiusdẽ D. R. fuisse expeditum mãdatum exponendo ipsum N.& alios ab eo causã haben. & respectiuẽ de immiten. in possessionẽ dictum R. Ideo volens euitare executionẽ, & vlteriores expen. spõte, &c. Renunciando in primis cuicũq. liti, & causę super relaxatione dictæ domus intentatæ, cessit,& renunciauit dicto D. R. licet absenti D. Io. &c. eius nepote ac procuratore, vna cum notario pręsentibus, &c. dictam domũ, cum iuribus, & pertinentiis suis vniuersis, & illius possessionem per eũ vsq. in præsentem diẽ retentã: Ponens dictum D R licet absen. eodem D. Io. pręsente in locum, ius,& priuilegium ipsius constituentis, &c. dans licentiam, &c. & donec, de dicto hospitio, ac iurium, & pertinentiarum eiusdem possessionem. Idẽ D R. adeptus fuerit, idem D. N. vocauit sed illud,& illam tenere,& possidere vice,& nomine eiusdem D. R. ac eius hæredum, et successorum, ac ipse ex nũc de dicto hospitio, et eius iuribus modo, & forma, prout ab eodem D. N. detentũ extitit, ipsum D. R. vt supra absentem, in dominum, & patronum recognouit, & recognoscit dictumq. hospitiũ ipsi D. R. licet absenti, etc. ad omne eius beneplacitum sibi, vel cui ipse mandabit vacuũ, liberum, et expeditum dimittere, et relaxare promisit, libere etc alias, etc. declarans insuper se eiusdem hospitii inquilinum et ab ipso D. N. causam habentem, non amplius pro eodem Angelo, sed pro dicto D. R. ac ad eius instantiam in eodem hospitio de cætero permanere, ab eo que causam habere, ac illum eiusdẽ R. D. inquilinum, ac ipsi D. R. pensiones illius de cetero solui debere, si et quatenus ipsi D. R. videatur, et non alias, etc. Et pręmissis attentis, idem D. Io. vt procurator eiusdem D. Vincentii, sponte etc. cõsensit, quod cedula scutorum 100. monetæ alias sub die, etc. deposita, consignetur dicto N. vna cum pecuniis in ea contentis, facta legitima quietantia, omni modo meliori, etc. Pro quibus, etc. idem N. seipsum, et bona, etc. super quibus, etc.

Restitutio dotis.

CVm sit quod alias sub die, etc. D. Fabius duxerit in eius legitimam sponsam, et vxorem honestam D. Victoriã filiã D. Cornelij cum dote, et dotis nomine ipsius D. Victoriæ scutorum 800. monetę, cum pactis, clausulis, et conuentionibus, prout in instrumento desuper inter dictas partes sub dicta die, etc. Februarii per acta mei, etc. celebrato latius continetur, et habetur, ad quod partes ipse pro infradicendorum verificatione relationẽ habere voluerunt, et successiue

dies

die,&c. etiam proxime præteriti dicto D. Fabio pro satisfactione dotis præfatæ fuerint à dicto d. Cornelio assignatę tres eius domus insimul iunctæ, sitæ, &c. iuxta, &c. nec non vnus Annuus Census scutorum viginti vnius monetæ pro pretio scutorũ septem pro centenario, alias ad fauorem pręfati d. Cornelii per d. Angelum Petroniũ super duabus eius domibus impositum, & alias prout in instrumento assignationis huiusmodi desuper sub dictis die, 19. Maii per acta eiusdem mei notarii rogatum latius dicitur cõtineri, ad quod parte ipse pariter relationem habere voluerunt, Sitque etiam, quod diebu sproximè elapsis dicta d. Victoria vxor prædicti d. Fabii, sicut Deo placuit, ex hac vita migrauit, nullis ex ea superstitibus filiis, & propterea sit factus locus restitutioni dotis prædictæ, volens itaque dictus d. Fabius dotem præfatam d. Cornelio, vt tenetur restituere.

Hinc est, quod Anno, &c. in mei &c. personaliter constitutus prędictus d. Fabius sponte, &c. saluis infradicendis, &c. supradictas domos, vt supra positas, ac annuũ censum prædictum, vt supra impositum, & assignatum, ac ipsi d. Fabio dotę præfata, vt supra assignata, cum omnibus, & singulis illorum membris pertinentiis ac iuribus, iurisdictionibus, & denique eisdem modo, & forma, quibus ipsi D. Fabio, vt supra consignata, & assignata fuerant, restituit, & assignauit, & retrocessit prædicto d. Cornelio præsenti, &c. ad habendum. &c. Item omnia iura, &c. Reponens, &c. Constituens, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c. Hanc autem dotis restitutionem idem d. Fabius fecit, & facere declarauit, ob mortem dictaeq. Vittoriæ eius vxoris, & casum prædictum ac iuxta formam statut. & nouarum Almę Vrbis reformationum Quibus quidem restitutione, & retrocessione sic stantibus, præfatus d. Cornelios se de domibus, ac censu præfatis, pro tota, & integra dote præfata, bene contentum, & satisfactum vocauit exceptioni, &c. renunciauit, &c. quietauit, &c. cum pacto, & promisitq. idem d. Fabius de domibus, ac censu prędictis illorumq. membris, & pertinentiis præfatis, vt supra restitutis nihil fecisse, nec factũ apparebit, ex dato, & facto suis in præiudicium pręsentis contractus ac dicti d. Cornelii, ac suorũ, &c. alias in quolibet casu, & euentu contrarii, aut cot aduentionis præmissorum aut alicuius eorũ dictus d. Fabius teneri voluit de dictarum domorum, & cẽsus euictione, videlicet ad restituitionem dictorum scutorum 800. pro dote præfata, & ad omnia damna, &c. de quibus, &c.

Et his semper saluis, asserens nihilominus prædictus D. Cornelius prędictum D. Fabium propter obitum dictęq. Victoriæ filiæ, & dicti D. Fabii vxoris fuisse, iuxta formam statutorum, & nouarum Almæ Vrbis reformationum, quartam partem prædictæ dotis prædictæq. Victoriæ lucratam, volẽs propterea idem D. Cornelius, vt tenetur, dicto D. Fabio de dicta quarta parte dotis, vt supra lucratæ, quæ est scutorum ducẽtorum, & cum ipse D. Cornelius ad pręsens non habeat promptam, & numeratam pecuniam, qua dictum D. Fabium satisfacere posset, spõte, &c. saluis suprascriptis, in solutionem, & satisfactionem dictorum scutorum ducẽtorum monetæ, ex nunc assignat, concedit, & tradit dicto D Fabio præsenti &c. vnã ex prędictis eius domibus simul iunctis, vt supra positis, ac iuxta sua notissima latera, quę hic semper exprimi, & specificari possint, vna cũ discoperto in ea existen. & in quo ad præsens inhabitat quędam Antonia, & cum omnibus, & singulis illius membris, pertinentiis, iuribus iurisdictionibus, vsibus, commoditatibus, introitibus, & exitibus, & deniq. cum omni, & tot eo, quod dicta domus in se habet, à centro terræ vsq. ad cælum, ad habendum, &c. saluis tamen dicto D Cornelio iuribus, & actionibus infrascriptis, & ex titulo, & causa huiusmodi idem D. Cornelius eidem D. Fabio præsenti, &c. cessit, &c. omnia iura, &c Ponens. &c. constituens, &c. Dans licentiam, &c Et donec, &c.

Et ipse D. Fabius firma, & valida existente huiusmodi datione, insolidum dictũ D. Cornelium præsentem, &c. de dictis scut. 200. occasione dictæ quartę partis dotis, vt supra lucratæ, quietauit liberauit penitus, & absoluit per pactum expressum de vlterius non petẽdo. Et plus &c. donauit, &c. insuperque promisit D. Cornelius dictam domum ad eum spectare, & pertinere, & esse liberam, immunẽ & exẽptam ab omni onere canonis, census, siue responsionis, & cuiuslis alterius

grauaminis, & non esse alicui fideicommissu purificato, vel purificando obnoxiam & sic per eum esse, & per suos, &c. fore dictam domum bene datam. & traditam insolutum, vt supra, & pro tali dicto D. Fabio, & suis hæredibus, & successoribus manutenere, eumque, & eos desuper semper, & omni tempore auctorizare, defendere, & distrigare ab omni molestia, & molestante persona, & in euentum alicuius litis, & molestiæ, omnem litem. & molestiam in se suscipere, &c. & susceptam prosequi, &c. facere desuper consentire omnem personam &c. de dicta d mo. & iuribus prædictis nih l fuisse nec esse factum, neque fieri in futurum, in præiudicium dicti D. Fabij, & præsentis contractus, alias in omnes, & singulos casus, & euentus contrarij, aut contrauentionis præmissorum, aut alicuius eorum, dictus dominus Cornelius se, eiusque hæredes, & successores teneri, & obligatos esse voluit, de dictæ domus euictione generali, & particulari, in forma iuris valida, &c. & ad omnia damna: &c. de quibus, &c. pacto infrascripto inter dictas partes, & mutua stipulatione hinc inde interueniente vallato, quod ipsi d. Cornelio, & suis hæredibus, & successoribus, & liceat dictam domum redimere, & recuperare pro eodem met pretio scutorum 200 monetæ, illis vere, & cum effectu eidem d. Fabio, vel suis solutis, & exbursatis, per spatium tamen, & terminum quinque annorum proxime futurorum, & interim quandocumque ad omne beneplacitum dicti D. Cornelij, & suorum hæredum, & successorum. Intimatione tamen duorum mensium præcedente, & ipsi d. Fabio, vel suis hæredibus & successoribus fienda, & sic dictus D. Fabius, & sui retrouenditionem præfatam facere teneantur elapso vero dicto quinquennio, & dicta redemptione non facta, amplius dicta domus redimi non possit, nec dictus D. Fabius, & sui retrouenditionem præfatam facere teneantur, quia sic actum, &c. Pro quibus, &c. obligarunt, &c.

Matrimonium per verba de præsenti.

SVpradictis d Io. Baptista, &c. & D: Felice Offer (Deo dante) futuris coniugibus, personaliter constitutis, ad effectum matrimonium per verba de præsenti contrahendi, Reuer. Don Petrus Curatus in Parochiali Ecclesia sanctorum Celsi, & Iuliani Vrbis, in regione Pontis, sub qua Parochia D. Felix habitat, & degit, palam retulit, & fidem fecit, se ad instantiam eorundem D. Io. Baptistę, & Felicis tribus diebus festiuis continuis in dicta Ecclesia sanctorum Celsi, & Iuliani inter Missarum solemnia vt moris est, iuxta sacri Concilij Tridentini dispositionem, publicasse, & denunciasse matrimonium contrahendum inter eosdem D Io. Baptistam & Felicem, nullum impedimentum oppositum, & allegatum fuisse, contra celebrationem, & effectuationem ipsius matrimonii Qua relatione & fide factis, & habito etiam sermone, vt patrem decet spiritualem, pro admonitione dictorum futurorum coniugum, super importantia, & effectu huiusmodi Sacramenti Matrimonii successiue interrogata D. Felice intelligibili voce, an velit et m eius legitimum virum & maritum d. Io Baptistam Setarellum vt supra præsentem, & audientem, accipere, & cum eo matrimonium iuxta ritum & præcepta Sanctæ Romanæ Ecclesiæ contrahere, ipsa D Felix præmissis intellectis, sponte sua, & libere dixit, & respondit, volo, deinde interrogato Domino Io. Baptista prædicto si eandem D. Felicem in vxorem accipere, & iuxta præcepta, & ritum Sanctę Romanę Ecclesiæ matrimonium cum ea contrahere velit, ipse D. Io. Baptista præmissio intelligens sponte sua, & libere ad præfatam interrogationem respondit, volo, propterea idem Reuer Don Petrus eidem d. Io Baptistę, & D. Felici, vt supra in matrimonium ad inuicem per verba de presenti cōsentientibus eorum mutuo consensu intellecto dixit. Ego vos Io. Bapt & Felicem in Matrimonium iungo, in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. dicendo. Quos Deus coniunxit, homo non separet. Et insuper prædictus d. Io. Baptista dedit, & immisit annulum digito annulari eiusdem d. Felicis eius vxoris præsentis, & acceptantis, qui annullus prius a dicto Reuer. Don Petro curato benedictus fuit, quibus etiam coniugibus idem parochus auctoritate, qua fungitur, benedictionem dedit. Super quibus, &c Actum, &c.

Depu.

Deputatio Commissarij extra curiam,

MArcellus, &c. Reuerendissimis DD. quarumcumque Ciuitatum, Oppidorum, seu castrorum Gubernatoribus, eorumque DD Auditoribus, Locatenentibus, Potestatibus, Vicariis, & aliis quibuscumque iustitiæ ministris, illique vel illis ad quem, vel ad quos præsentes nostræ literæ peruenerint, & eorum cuilibet insolidum salutem, &c. Noueritis nuper fuisse nobis pro parte Magnifici I.V.D.D Pompei Molelle S.D.N. papæ, & Reuerendæ, Cameræ Apostolicę procuratoris fiscalis generali querelanter expositum, quod quidam A homicidium in personam B. commisit, & N. & N. ipsi A opem, & auxilium præstiterunt, & estiterũt, ac ipsum ad illud deliberate perpetrandum associarunt; propterea pœnas contra sicarios, & talia patrantes a lege tam diuina quam humana inflictas incurrendo. Quare cum reipublicæ interfit, vt delicta impunita non remaneant, fuimus pro eiusdem domini Procuratoris Fiscalis parte instanter requisiti. quatenus aliquem probum virum commissarium ad prædictos inquirendum, & inquisitiones, ac processum informatiuum formandum extra Ro C. deputare dignaremur. Nos igitur Marcellus &c. attendentes, &c. commissarium prefatum deputandũduximus, prout per pręsentes Magnificum D N. I.V.D de cuius probitate, integritate, scientia & experientia plurimum confidimus, nostrum, & Cameræ Apostolicę commissarium deputauimus, elegimus, & constituimus cum facultatibus, & auctoritatibus opportunis. Quo circa mandamus eidem N. vt statim visis præsentibus ad dictum Castrum N. ac quo sibi expediens videbitur personaliter se conferat, & informationem super præmissis capiat, omnesque, & singulos testes informatos, & coram eo inducendos, & nominandos super premissis mediis eorum iuramentis examinet, ac vacillantes, veritatem occultantes, & de mendacio cõuictos arbitrio suo torqueat & testificari recusantes omnibus viis, ac remediis iuris, & facti opportunis cogat, & compellat, cogique, & compelli mandet & faciat, & eosdem testes, ac delinquentes, & complices ad personaliter comparendum coram se sub censuris ecclesiasticis, & pecuniariis, ac corporeis afflictiuis, & aliis sibi visis pœnis citet, moneat, & requirat, ac citari, moneri, & requiri mandet, & faciat, contra contumaces ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum per se imponendarum, vt moris est procedat, illosque carceret, & posse nostrum sub tuta, & fida custodia, vel idoneis cautionibus transmittat, & conduci faciat & generaliter omnia alia, & singula in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna mandet, & faciat, ac exequatur vsque ad sententiam diffinitiuã exclusiue; etiam si talia forent, quæ commissionem magis specialem, ampliam, & expressam exigerent. Dantes sibi in pręmissis omnibus, & singulis omnimodam potestatem auctoritatem, & facultatem, plenumque, liberum, generale, & generalissimum mandatum cum plena, ampla, generali, & generalissima facultate, vices & voces nostras sibi in præmissis delegantes. Quo circa vobis Reuerendissimis DD. Gubernatoribus, Locatenentibus Iudicibus, Commissariis ordinariis Vicariis, potestatibus, & aliis iustitiæ ministris quibuscumque, ac dicti Castri N. & aliorum locorum communitatibus, & cõmissarijs, & alijs quibuscumque in executione præinsertium nominandis, per pręsentes committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districtæ præcipiendo, sub mille ducatorum auri de Camera, Cameræ Apostolicæ in euentum contrauentionis applican. mandati exequutini, & in subsidium excommunicationis aliisque arbitrio nostro imponendis, & applicandis pœnis. mandamus quatenus eundem D.N commissarius nostrum prædictum in talem recipiatis, & admittatis, & sibi in omnibus, & per omnia pareatis, & obediatis, omnemque fauorem. & auxilium per ipsum in pręmissis requisitum pro pręmissorum executione impendatis, & præbeatis. omni prorsus contradictione, & exceptione cessante. Volumus autem, quod vltra expensas victus, & hospitii eidem D.N. commissario scuta N notario vero iulios singulis diebus, quibus ipsi ab Alma Vrbe recesserint recto itinere vsque quo ad eam similiter reuersi fuerint de bonis delinquentium prædictorum seu quomodolibet inditiatorum, omnino persoluatur. In quorum, &c. datum, &c.

Franciscus

Franciscus Belgius notarius.

Marcellus Lantes Auditor.

Nominatio Banniti.

MAgnificus D. G. habens facultatem,& licentiam nominandi bannitum a Reueren.D.N.Gubernatore,&c. tenoris infrascripti videlicet Ill. &c.sponte,&c virtute dictæ facultatibus, & auctoritatis sibi concessæ de nominando bannitum. nominauit, ac in eius pristinum statum reposuit R absentem me not &c. ipsumque ad eius patriam remisit omnemque facultatem,& auctoritatem prædicto Magnif. D. G. in eiusdem suis facultatibus, & litteris patentibus præmissorum occasione traditam atque concessam penitus in eundem R. bannitum, vt supra nominatum posuit, atque transtulit ita vt idem R.eiusdem auctoritate, facultate, potestate, & aliis quibuscunque priuilegiis talibus Bannitis nominatis, & remissis concessis, & attributis tam in vim præinserti rescripti, quam Summorum Pontificum constitutionum & priuilegiorum, & indultorum vti; frui, & gaudere valeat, & possit libere;& absq. aliqua controuersia non solum modo præmisso, sed omni alio meliori modo, &c. Promittens idem D.G. præsentem nominationem,& remissionem semper, & omni tempore,fore,& esse bonam,& validam nihilque in eius præiudicium fecisse,illamque pro tali perpetuo habere,& manutenere alias,&c.de quibus,&c.pro quibus omnibus,&c.

Creatio Equitis.

IN nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, &c. Nouerint vniuersi, &c. quod anno,&c. In mei, &c. personaliter constit. Ill.D.N.filius bo. me. N.habens, tenens suis in manibus duas litteras regias obtentas a Serenissimo, ac Catholico Rege Philippo ab Austria, &c. sub dat. vna videlicet in Oppido de Martit die,&c. sigillo magno eisdem S. Maiestatis, vt in ea apparet á tergo impresso: altera vero sub dat.&c. in papiro, ac sermone hispano ambas scripturas, & manu eiusdem Serenissimi Regis, & in eis vide re est subscriptas tenoris,&c. illas præui illarum osculatione præsentauit Illustriss. DD.A.& B. eosque requisiuit, vt attento, quod Illust.D.C. commendator commendæ S. &c. cui etiam præinsertæ litteræ,directæ erant,ab hac luce migrauit vellent iuxta præinsertarum litterarum tenorem habitum, & Crucem per alios milites dictæ religionis Alcantaræ gestari solitum tradere,& conferre,ac per huiusmodi traditionem prædictę militiæ, ascribere, & aliis militibus aggregare dignarentur. Qui illustrissimi D.A. & B. dictas litteras ad se debita cum reuerentia receperunt, & viderunt,& supra eorum singula capita posuerunt, illasque per eũdem me notarium alta,& intelligibili voce legi mandarunt, prout lectę fuerunt ad illarũ exequutionem præcedendo præuia Spiritus sancti Missæ celebratione, in maiori cappella infrascriptæ Ecclesiæ recitata per P presbyterum,&c. ipsum ill. D.N. præsentem,& genibus flexis id humiliter petentem, & tunc confessum,& communicatum, astantibus ibi ill.DD.A.& B. militibus dictæ religionis S. Iacobi, multis hinc inde interrogationibus, & responsionibus iuxta eiusdem religionis Alcantaræ ritus,& stabilimenta ense a sinistro latere, per Ill.D.A.& B censita,& per milites prædictos aureis a dextero,& sinistro pedibus cintis calcaribus,aliisque requisitis seruatis, habitum eiusdem Religionis Alcantariæ induerunt. Qui Ill. D. N. de obseruando omnia,& singula eiusdem Religionis Alcantarę vota caualeriatu, ordines, pręcepta,& constitutiones a Sede Apostolica confirmatas, & quatenus sint in vsu promisit, & in manibus eorundem Ill.DD.A.&B,tactis per ipsum N. sacrosanctis scripturis, ad sancta Dei Euangelia solitum pręstitit iuramentum. Actum Romæ in Ecclesia, &c. pręsentibus N. & N.testibus &c.

Appaltus salis.

MAgnificus D.A. generalis doganerius Almæ Vrbis salariae, sponte,&c. vendidit, & appaltauit,ac titulo venditionis, & appaltus concessit D.B.rub.50. salis dictæ salariae pro vno anno proxime futuro, ab hodie inchoan.& vt sequitur finien.cum pactis, & conuentionibus infrascriptis videlicet.

In primis quod dictus magn. D. A. teneatur

neatur, prout promisit dare, & consignare dicto B. dicta rub. 50 salis pro dicto anno & eo anno durante in supradicta Almae Vrbis salaria ad omnem ipsius B. simplicē requisitionem pro locis N. & N. & versa vice dictus B. teneatur, prout promisit dicta rub 50. salis recipere pro dictis locis, & soluere ad rationem iuliorum 20. pro singulo rub. dicto D. A. doganerio ibidem præsenti, &c. hic Romæ in dicta salaria statim facta ab eodem R. receptione dicti salis in tot paulis, & testonibus papalibus libere, &c. Quam salis quantitatem prædictus B. teneatur recipere in termino dicti anni, & in euentum, quod nollet, seu recipere recusaret, nihilominus teneatur ad solutionem prætii ad rationem prædictam, ac si totam quantitatem salis recepisset quia sic expresse actum, &c. Item quod d. A. doganerius teneatur concedere, prout ex nunc tenore præsentis contractus concedit plenam facultatem, & auctoritatem eidem B. d. anno durante, rēdendi dictum sal pro d. locis, & terris superius expressis, ad magnam, seu paruam quantitatem, & vt vulgo dicitur a grosso, & minuto pro illis prætiis, pro quibus dictum sal venditum fuit ab appaltatoribus prçteritis. Item quod dictus D. A. doganerius durante dicto anno non possit vendere, neque vendi facere per se, vel alium, seu alios in dictis locis aliquam quantitatem salis, ita ex pacto, &c. alias, &c. de quibus, &c promittens insuper dictus B. emptor dicto anno durante, non vendere, nec distribuere dictum sal in aliis locis, præterquam in dictis locis, & tentis superius specificatis, sub pœna cōtenta, & expressa in capitulis inter R. Cameram Apostolicam, & dictum A. doganerium celebratis, de quibus capitulis illorumq. tenore, & qualitatibus præfatus B. emptor asseruit habuisse, & habere plenam, & certam notitiam, & informationem. Pro quibus omnibus, &c.

Deputatio Viceplebani:

CORam Reuerendissimo P. D. N. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopo N. ad infrascripta à Sanctissimo D N. papa specialiter deputato, in meiq. notarii, &c personaliter constitutus R. D N. canonicus, &c. Plebanus parochiali Ecclesię sancti N. dioec. N. exhibuit, & præsentauit dicto Reuerendissimo D. Archiepiscopo motum proprium Sanct ss. D. N. Papæ ab eo obtentum, quē ego notarius prę manibus habeo, requirens eundem, & petens virtute dicti motus proprii aliquē probum, & idoneum virum in viceplebanum dictæ Ecclesiæ deputari. Qui Reuerendissimus D. Archiepiscopus dicto motu proprio, cum ea, qua decuit reuerentia, ad se recepto, illoque viso, & lecto, & postea mihi restituto, auditaq. petitione, & instantia dicti N. sponte, & cmandatis Apostolicis parendo, constitutis fecit, & deputauit dictæ Ecclesiæ viceplebanum D A quatenus tamen de eius sufficientia, & idoneitate constet coram DD. examinatoribus ad id deputatis, ad dicti D N. plebani nomine, & pro eo dictam Ecclesiam sancti N. in spiritualibus, & temporalibus regendum & gubernandum confessionesq; Christifidelium audiendum & sacramenta ecclesiastica ministrandum necnon decimas, & quoscumque alios fructus redditus, & prouentus ad dictam Ecclesiam quomodolibet spectentes, & pertinentes a quibus opus fuerit exigendum, & recuperandum, ac habuisse, & recepisse confitendum, & de exactis quietandū, &c & præmissa faciendum cum prouisione liciti, & honesti salarii, ac iustis, & honestis ac solitis, & consuetis pactis, & etiam cum clausula solita ad lites, & generaliter, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus testibus, &c.

Affrancatio prædii pro nob: domino B.

CVm fuerit, & sit, prout asseritur, quod nobilis vir D. B. hactenus habuerit, & possederit habeatq. & possideat de præsenti iure vtilis dominii in loco dicto, seu vulgariter nuncupato, &c. vnum prædium mediorum quinquaginta partim arboratum, & aratiuum, & partim pratiuum iuxta bona ab vno, &c & alios suos notissimos fines præmissis forsan veriores saluo iure, &c. sub proprietate, & directo Domino Abbatiæ, &c. grauatum annuo censu, vel canone, seu responsione solidorum 50. monetæ ferrarien. annuatim in festo, & soluen. idem Abbati, seu commendatario prædictæ Abbatię pro tempore existenti. Cupiatq. dictus nob. D. B. dictum

ctum prædiũ à proprietate prædictæ Abbatiæ, liberare, & affrancare. Ideò supplicari fecerit Illustrissimo, & Reuerendiss. D. A. tituli sancti D. sanctæ R. E. Cardinali moderno Abbati, seu commendatario dictæ Abbatię pro liberatione & affrancatione prædicta pro qua habenda, & obtinenda obtuli soluere summam scut. mille monetæ eroganda in emptione tot locorum montium non vacabilium in hac Alma Vrbe, ad perpetuam vtilitatẽ prædictæ Abbatiæ. ex quibus annui redditus & fructus percipientur longe maioris summæ, & quantitatis dictæ annuæ responsionis, siue canonis floren. 50. Cum que quidem Illustrissimus Cardinalis, & Commendatarius prædictus semper, pro posse studuerit, & curauerit conditionem dictæ Abbatiæ facere meliorem omnibus examinatis, & mature discussis cognouerit, & demum deliberauerit, & decreuerit prædicta in euidentem dictę Abbatiæ cedere vtilitatem, proptereaque facultatem, & auctoritatem prædictam affrancationem, mediante dicta inuestitura facienda à Sanctissimo Domino nostro Clemente Papa Octauo, per eius litteras Apostolicas in forma breuis expeditas, sub annulo Piscatoris, sub dat. Romæ, apud sanctũ Petrum die prima Iulii 1599. obtinuit, quas originales litteras idem Illustris. Dominus Cardinalis mihi notario consignauit, & illas præsenti instrumento per me notario registrari iussit, tenoris, &c. Vnde ad dicti prędii affrancationem modo præmisso deuenire intendens motus maximè idem Illustrissimus Dominus Cardinalis, cum dictum prædium priuilegio, & beneficio constitutionis Bonifacianæ potiri, & gaudere supradictus B. prætendat. Hinc est, quod anno, &c. Coram me notario, &c. personaliter existens, pręsens idem Illustrissimus Dominus Cardinalis Commendatarius pręfatus vtens facultate, & auctoritate sibi à Sanctissimo Domino nostro Papa, vigore litterarum Apostolicarum concessis, & ipsarum litterarum vigore sponte, &c. omnibus melioribus modo, &c supra dictũ prædium, vt supra positum, & confinatum, ab vlteriori solutione, & præstatione dicti census canonis, seu annuę responsionis, quo, seu qua grauatum existit, ac à decreto domino in, & super eo, & qualibet illius gleba dictæ Abbatiæ, & eius pro tempore Abbati seu Commendatario competenti penitus, & omnino exemit, liberauit, & affrãcauit; illudq. liberum exemptum, & francum, & allodiale esse, & pro tali in perpetuum haberi, teneri, & reputari voluit, & vult, ita vt decreto perpetuis futuris tẽporibus dictũ vtile dominium cum directo reconsolidetur, ac reconsolidatum fore, & esse censeatur, & sit ad fauorem dicti D. B. eiusq. hæredum, & successorum quorumcumq. in tantum, quod dictæ abbatiæ Illustrissimoque D. Cardinali Commendatario, & aliis quibuscumque dictam abbatiam quouis titulo nunc, & pro tempore obtinentibus in perpetuum nulla de, & super illo præmissorum causa, & occasione in totum, aut pro parte cõpetat actio, aut ius aliquod, & de eo, & quolibet illius parte liceat eidem B. ac suis hæredibus, & successoribus quibuscumq. perpetuis futuris temporibus libere & licite ad eorum libitum voluntatis quouis titulo, aut modo disponere, ac si oneri prædicto nunquam obnoxium fuisset prout de aliis suis bonis propriis liberis, & allodialibus disponere posset super quo prędio, vt supra affrancato idẽ Illustriss. D. Cardinalis, & Cõmendatarius prædictus cessit transtulit, & renũciauit ad fauorem dicti D. B idem pręsentis eiusq. hæredum & successorum quorũcumque dictum directum dominium, ac omnia iura omnesq. actiones occasione prædicta dictæ abbatię sibiq. Illustriss. D. Cardinali ac in dicta Abbatia successoribus competentia, & competitura nullo iure, nullaq. actione d. Abbatiæ. & aliis prædictis de cetero reseruatis, sed omnibus in dictũ d. B. & suos desuper traslatis ad habendũ, &c. Ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c & interim constituit, se ratione, & exemptionem dicti prædii omniaque & singula præmissa, & fecit idem Illustrissimus D. Cardinalis eo, quia idem B soluit tradidit, & consignauit eidẽ Illustriss. D. Cardinali, quo supra nomine recipiẽti scuta mille monetæ in litteris patentibus decem locorum montis fidei non vacabilium quas idem Illustrissimus D. Cardinalis in mei notarii, & testium infrascriptorum præsẽtia habuit, & recepit ab eodem d. B. præsente, & tradente de quibus se bene contentum vocauit exceptioni, &c. tamen ad cautelam renunciauit cum pacto, &c. Quæ quidem loca decem

cem

cem montium, fient,& stare debeant perpetuo, pro dicta Abbatia in locum supradicti prædii, vt supra liberati, & affrancati, & illius locum in omnibus, & per omnia subrogata esse censeatur, nec vllo vnquam tempore vendi, vel alienari possint non secus, ac cætera bona stabilia prędictæ Abbatiæ, & casu quo ipsa loco montium redimerentur prætium ipsorum reinuestire debeat ad fauorem eiusdem Abbatiæ in aliis locis montium non vacabilium de Vrbe quæ eisdem vinculis obnoxia,& prohibitioni alienationis subiecta perpetuo existant ita tamen, quod non propterea quicquid de dictis locis montium contigerit possit haberi aliquis regressus super dicto prędio, vt supra affrancato, sed semper liberum, & francum remaneat, nec vllo periculo dictorum locorum montium subiaceat prout illud in quemcumque casum dictum Illustriss. D. Card. dicto nomine liberum, francum penitus fore; & semper esse declarauit. Quę omnia,& singula, in pręsenti instrumento contenta,& expressa idem Illustrissimus D. Cardinalis, quo supra nomine promisit semper, & omni tempore habere rata,&c.& non contrafacere, & alias, &c. pro quibus omnibus,&c. iurauit tacto, &c. super quibus,&c. Actum Romæ, &c. pręsentibus testibus,&c.

Creatio alterius de aliquo nobili domo.

ILlustres; & nobiles viri DD. A. M. & N. omnes de nobili familia, & agnatione de N. conuocati,& congregati in loco infrascripto,& infrascriptorum occasione asserentes se repræsentare maiorem,& saniorem parte ipsorum nobilium de N. & quod ad præsens non est alius ex ipsis nobilibus qui ad infrascripta commode interuenire valeat,& nihilominus pro aliis nobilibus absentibus de rato,& ratihabitatione promiserunt, & quatenus opus fuerit præsens instrumentum,& omnia contenta in eo ratificabunt,& approbabunt ad omnem simplicem requisitionem infrascripti D. P. etiam per publicum instrumentum cum clausulis,& solemnitatibus, debitis,& opportunis, alias,&c. & dictis resp. & nominibus considerantes,& attendentes eximias virtutes & immensa benemerita, & obsequia D.P. qui retroactis temporibus se promptum, et facilem reddidit, et obsequiosum pro prædictis nobilibus, & augumento honoris domus,& agnationis pręedictæ personam virtutes, suas, ac industriam diuersimode exercendo, occupando. Volentes pręfati nobiles DD. de N, quibus supra nominibus aliquali recompensatione illorum, & amoris sui offensione, eum subleuare, & sese obsequiosos illi reddere ne vitium ingratitudinis vllo vnquam tempore eis abscribi valeat, & vt etiam ipse D.P. de cetero animosior reddatur ad idem perseuerandum habito prius super præmissis inter eos, vt asseruerunt colloquio,& tractatu sponte,&c. omnibus melioribus modo,&c. vnanimiter, & concorditer dictum D.P. ibidem praesentem, gratiose acceptantem, & quoscumque eius descendentes vsque in perpetuum fecerunt constituerunt,& creauerunt ac faciunt constituunt,& creant de domo agnatione, & familia de N. ita vt de cætero dictus P & eius descendentes, vt supra sint & esse debeant,& intelligantur, ac habeantur, teneantur, tractentur,& reputentur, & nominentur haberi tractari vocari,& deputari debeant vbiq; locorum de domo, & agnatione ipsorum nobilium de N. ac si originarius ex dicta domo, & agnatione natus, et procreatus ex ipsis nobilibus, et ex alicuius ex eis corpore in lucem productus per lineam masculinam, ac si esset vere, et naturaliter ex dicta domo, et agnatione ex corpore alicuius, ex eis procreatus per lineam masculinam legitimam, & naturalem, vt supra absque alio medio intantum, quod de cętero, et perpetuis futuris temporibus ipse P. et eius descendentes, vt supra, infinitum possint, et valeant, et eis liceat vbique locorum deferre arma, et insigna ipsorum nobilium de N. et agnationis sub forma infrascripta videlicet. etc. Hic ponatur scutum præfatorum nobilium de N. Quæ omnia, et singula, etc. pro quibus, etc. iurarunt tactis, etc. super quibus etc. Actum, etc. præsentibus, N et N. testibus, etc.

Forma renunciationis tutelæ Mulieris transire volentis ad secunda vota.

IN Dei nomine, etc. Coram, etc ac in, mei notarii, etc. personaliter constituta

quidem integram dote, receptam idem d. Claudius recipiendamq. ex nunc, tamen pro quando illam receperit, vt supra obligauit, (*Hipothecatio super omnibus eius bonis*) & hypothecauit tam in gĕnere, quã in specie, generẽ per speciem nõ derogan. nec e contra, vna cum donatione propter nuptias, & aliis iuribus dotalibus, & debitis, seu deben. iuxta formam statutorum, & nouarum reformationum Almæ Vrbis quibus dictæ partes sese supposuerũt, in & super omnibus & singulis suis bonis mobilibus, & immobilibus, iuribus, actionibus, & creditis, presentibus, & futuris vbicunque existentibus. Itaquod in omnes, & singulos casus, & euentus redditionis faciendæ dictę dotis, tam iuxta formam dictorum statutorum, quam iuris disponen. (*Liceat accipere possessionem pro rata dotis*) liceat d. D. Lucretiæ, & aliis cui vel quibus ipsa dos restituenda esset, dictorum omnium bonorum, pro rata tamen dictæ dotis, & iurium dotalium, accipere possessionem actualem, realem, & corporalem, auctoritate propria, &c. acceptamq. retinere vsque ad integram dictæ dotis, & iurium dotalium satisfactionem: eo quia ipse D. Claudius præfatam dotem conseruare, & restituere, respectiue promisit in omnes casus restitutionis illius tam constante, quam dissoluto dicto matrimonio, vna cum donatione propter nuptias, & aliis iuribus dotalibus deben. iuxta formam dictorum statutorum, quibus sese supposuerunt ipse partes, & quæ inter ipsos coniuges, & causã ab eius & eorum aliquo haben. locum habere voluerunt. De quibus omnibus, & singulis bonis sic obligatis promisit idem d. Claudius nihil fecisse, nec esse factum, nec fiet in futurum in præiudicium dictæ suæ vxoris; alias teneri voluit de illorum euictione in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, & ad omnia damna, &c. & similiter dicta domina Mattia promisit de dicta domo, sic vt supra assignata, nihil fuisse factum in præiudicium dicti D. Gasparis, illumque liberare ad omni molestia, alias similiter teneri voluit, de illius euictione, ac ad omnia damna. Pro quibus &c.

Optio.

IN nomine Domini Amen. Vacante p ębenda Canonicali nuncupata N. de potestate constituta in ecclesia, & plebe sancti N. quam dum viueret obtinebat q. D. N. olim Canonicus d. Ecclesiæ, qui nuper diem suum clausit extremum. Ven. D. N. canonicus dictæ N. cui tamquam antiquiori tam de iure, quam ex forma stat. d. Ecclesiæ spectat, & competit ius. & facultas optandi primam præbendam in dicta ecclesia vacantem sponte, &c. omnibus, &c. Volens vti beneficio dictorum statutorum dictæ ecclesiæ: saluis tamen infra scriptis, vt infra optauit, & optat dictam præbendam canonicalem, vt præmittitur vacantem per mortem dicti D. N. olim Canonici dictæ ecclesiæ, & quam ipse N. tenebat & possidebat tempora vitę, & mortis suę dimissa prębenda nuncupata de vinculo, quam ipse D. N. tenebat in dicta Ecclesia ante pręsentem optionem. Saluo tamẽ, & reseruato eidem D. N. Canonico prædicto ante pręsentem optionem, & in principio, medio, & fine ipsius, & in qualibet eius parte, iure, & facultate optandi, & optare possendi quamcumque aliam præbendam Canonicalem pro tempore vacaturam in dicta ecclesia, quatenus, & inquantum dicta præbenda, vacans, quam tenebat dictus N. olim Canonicus praedictus de iure optari non potuisset, seu eidem D. N. pro hac vice, ius, & facultas optandi non competerent, & quod ius, & quam facultatem ipse D. N. expresse sibi reseruauit, & reseruat, & eidem per pręmissa nullatenus derogare intendit. Quinimmo saluum fore promsit, & protestatur. Et ita ipsam optionem fecit, & facit cum reseruatione, & citra pręiudicium iuris, & facultatis, de quibus supra, quam aliter non fecisset, nisi cum reseruatione, de qua, & prout supra Et de præmissis &c.

Renunciationis iniuriarum verbalium instrumentum.

IN nomine Domini, &c. Praesens personaliter constitutus prouidus, & honestus A, pro seipso ex vna, & B. similiter praesens pro seipso in quadam causa iniuriarum verbalium, quibus dictae partes sibi inuicem proximus superioribus diebus praeteritis, vt asseruerunt, criminatae, & illorum occasione partibus ex altera. Memoratus ex tunc B. publice & expressa voce, non vi, dolo, metu, fraude,

de, nec alia machinatione sinistra, vt apparuit, circumuentus, sed sponte, libere, & voluntarie profitebatur, & confessus est: Quo omnia, & singula verba, per ipsum B. de persona prouidi A. prænominati, quomodocumque dicta, prolata, & recitata, ad quacumque etiam iniuriam tendentia, vergentia, seu interprætanda, dumtaxat animo irato, & caloribus primi motus inductus, ac etiam aliqualiter per sæpe dictus A. prouocatus, & incitatus, & nõ alia intentione, seu mente, nequaquam dictis verbis insistendo, seu inhærendo dixisset, protulisset, & recitasset. Et proptera nihil machinationis, doli, mali, fraudis, aut sinistræ suspicationis, de persona memorati A. aut progenitorum suorum, & amicorum vnquam habuisse, seu hodie habere. Eundemq. A probum, & honestum æstimare, & reputare. Similiter quoque, & idem A. audiens huiusmodi rationabilé excusationem, vna cum verborum præfatorum honestate, si quid dictus B. qualiter cunque etiam de persona A. impudica, & effrenata lingua in iram motus dixisset, & recitasset publicæ, & expresse, & cum omni benignitate, & mansuetudine indulsit, remisit pariter, & ignorauit. Ac alter alterius dexteram in signum fœderis, & amicitiæ apprehendens alterum, & sese amicos agnouerunt, & expresse protestabantur. Quæ omnia, &c. alias, &c. pro quibus, &c.

Alia Erectio, & fundatio Collegij.

R. P. D. Andreas Pomus protonotarius Apostolicus Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Balneoregien bonarum artiũ cupidus. Qui ab eius ineunte ætate ita se ad pietatem instituit, vt nihil ab eo magis optare videretur, quam patriæ propinquis cæterisq. omnibus prodesse, & præsertim studiosis litterarum viris, quorum prudentia, consilio, ac opera non modo priuatae familiæ, & ciuitates amplæ optime instituuntur, ac illustrantur; sed vniuersa quoque Reipublica Christiana ad veram perpetuamq. felicitatem consequendam dirigitur. Quapropter cum longo vsu didicerit non facile illos emergere, quorum virtutibus obstat res angusta domi. Idcirco patrię in primis prospiciens, posterisque suis. deinde aliis infranominandis. Cupiensq. illos ad liberalia studia quantum in eo est capessenda incitare, collegium vnum in eius patria, in quo adolescens bonæ, & egregiæ indolis educati, & alimentati queant instituere, ac annuo redditu dotare proposuit, pro pręmissorum igitur executione, sua sponte, &c ac omnibus melioribus modo, &c. saluo, ac reseruato Sanctissimi D. N. Papæ, ac Sedis Apostolicæ consensu, & beneplacito, & non alias aliter, nec alio modo, de quo expresse protestatus fuit, & protestatur, erexit, & fundauit vnum Collegium Scholarium, quod nuncupari debeat sub inuocatione sancti Bonauenturæ, ciuis, ac patroni dictæ ciuitatis Balneoregii, quem fel. recor. Sixtus Quintus pont. Max. ob præclaram vitę sanctitatem perennes labores pro Ecclesia Dei susceptos, ac pręstantem doctrinam cum pietate coniunctam, virtutibusq. diuinis illustrem, dignum censuit, vt inter primarios, pręcipuosq. Ecclesiæ Doctores annumeraret. pro cuius collegii scholarium vsu, & habitatione inseruire debeant ædes omnes, quas ipse D. Andreas habet, & possidet in dicta ciuitate Balneoregii, quas ideo dicto collegio applicauit. Cui collegio, & scholaribus pro tẽpore existentibus vt se substentare & conseruare, oneraque ipsis, & collegio pręd1cto pro tempore incumbentia sufferre valeant, donauit, ac titulo puræ, perfectæ, & inuiolabilis donationis, quæ fit, & fieri dicitur inter viuos, dedit, cessit, concessit, mandauit, renũciauit, & transtulit in perpetuum eius ædes prædictas, ac alia omnia & singula bona sua stabilia in ciuitate, & agro Balneoregien. sita, & consistentia, super quibus bonis, vt supra donatis dictus D. Andreas cessit ad fauorẽ collegii, & illius scholariũ omnia iura, omnesq. actiones quocumq. nomine nuncupatas sibi desuper cõpetentes, & cõpetituras, ac cõpetentia, & cõpetitura, nullo iure, nullaq. actione sibi desuper, saluis tamen infrascriptis, de cetero reseruatis, sed omnibus in collegium, & scholares prædictos penitus translatis. ponens, & subrogans collegium, & scholares antedictos, in ius, locum, & priuilegium ipsius donatori, vniuersum, ad haben. &c. constituent etc. dans licentiam scholaribusq; ue pro tempore rectori, & œconomo collegii prædicti bonorum donatorum possessionem,

sionem,&c. propria auctoritate, &c. capiendi,&c.captamque, & apprehensam retinendi, & continuandi,&c.& donec,&c. cōstituit,&c.de quorum, bonorum idoneitate,ne vllo vnquā tempore contingat dubitari, vtque facilius ab occupationibus defendi valeant,bona donata recenseātur recognoscanturq. illisq. omnibus diligentissime perquisitis,singula in catastum referantur, quibus in locis ea sint, quibusue finibus cōtineantur singulatim per publicū notariū describentur,cuius catasti,siue inuentarii duo conficiantur exemplo vtraque publici notarii auctoritate, & signo roborata,& authentica, quorum alterum in dicto collegio alterum vero in Episcopali archiuio custodiēdum tradatur. Quorum omnium bonorum perpetuam cōseruationem pro dicto collegio, & scholaribus, cupiens illorum venditionem,distractionem, translationem, permutationem, & pignorationem,obligationem, hipothecationem, & alienationem quamcumque etiam alienationis vocobulo latissime sūpto,& etiam illorum vltra triennium locationem expresse prohibuit, & vetuit. Quicquid autem contra supra,& intra dispolita factum fuerit,irritum,ac inane,nulliusq.roboris,ac momenti sit. Aedes autē pro vsu dicti collegii, & eius scolarium applicatarum, si diruerentur, aut vetustate labefactatæ ruinam minarentur,eas ex aliorum bonorum collegii redditibus restitui, instaurarique statuit, & mandauit,

Collegium autem prædictum sit, & esse debeat perpetuis futuris temporibus,& in infinitum de iure patronatus ex fundatione, & donatione familiae ipsius D.Andreæ.& eius germanorum fratrum,ac descendentium ab eis,& pro primo patrono dicti collegii nominauit semetipsum, & postquam esse desierit, substituit eius germanos fratres, ac eorum descendentes masculos,legitimos,& naturales in perpetuum, & infinitum etiam vltra centesimū gradum,quosque durabit linea prædicta, in quo collegio recipiantur, & admittantur tot scolares prima tonsura initiati bonæ, & egregiæ indolis litterarum studiis dediti, ad minus annum decimumquintum cuiusque eorum ætatis attingentes: quot ex fructibus, redditibus,& prouentibus bonorum dicto collegio donatorum sustentari commode poterunt,quibus cibarius victos per septennium tantum subministrari debeat. Qui scolares esse, & delegi debeant de familia fundatoris,& ab ea descendentium, ac consanguineorum, affinium, propinquorum, ac quouis modo,& gradu attinentium eorundem descendentium in perpetuum, & in infinitum. Itaut semper proximiores in gradu præferantur, quibus patronis liceat toties quoties alios eligere in defectum attinentium, & aliorum præ nominatorum. Quod si omnes descendentes esse desierint, recipiantur in dicto collegio scolares, quos Reuerendissimus cathedralis Ecclesiæ Antistes, ac magnifici domini Priores ciuitatis Balneoregii pro tempore duxerit eligendos,& admittendos. Qui scolares eligendi, & admittendi ab Atistita, ac Prioribus prædictis debeant esse ætatis, & idoneitatis prædictæ toties quoties electio contingat, & de ciuitate siue diœcesi Balneoregii, & quoties electioni locus factus fuerit, edictum publice præponatur, vt ad illum obtinendum omnes inuitentur: & qui conuenerint, separatim diligenter singulorum ingenium, indoles mores, & alias quæ negotii ratio requirit explorentur, atque vbi Antistes, & Priores prędicti de singulorum ingenio, indole, & moribus fuerint e doctis approbatis viris omnes quos bonos, aptosq. iudicauerint,si plures fuerint, ne fauore,& gratia eligere videantur, in breui pagina nominatim describi, ac in vrna poni,& successiue quem puerulos primum extraherit,ad locum vacantem eligere,& recipere debeat Vtque ordo,& iura dicti collegii seruentur,scolaresque in bona vita, & moribus continentur. Reuerendissimus D. Antistes prædictus ex eis natu maximum, si sibi videbitur, sin autem alium quem maluerit ex scolaribus, siue si ipsi Reuerendissimo D. Antistiti videbitur expedire extraneū sacerdotem tamen maturæ ætatis, & spectatæ integritatis eligere dignetur, qui sclaribus praesit, curetque collegialiter in dictis ædibus eos degere, bonam,honestamque vitam ducere,ac sordibus, & vitiis abstinere,bonisq.artibus operā nauare,ipsiusq. collegii introitus non dissipari, aut in alios quam in collegii,& scolarium vsum,& vtilitatem conuerti. Scolares autem pro tempore collegii prędicti enixe per viscera Christi hortatus fuit, vt

accurate prouideant, & nitantur otium ac desidiam, à quo fonte multa profluunt mala, eorum ætati infesta, vt pestem vitare: studiis litterarum non solum, & latinæ linguæ, sed & Ecclesiasticæ disciplinæ operam nature: ab improbarum amicitia cauere, seniores, ac recte mouentes ausculare, eosque vti parentes obseruare, bonas artes colere, in ludo & scola literalia modeste versari, ante omnia Deum timere, quotidie preces, horasque beatæ Mariæ recitare, preces Dèo Optimo Max. in salutem animæ ipsius R. P. D. Andreæ deuote effundere, ac se tales præbere, vt iudicentur non indigni loci in dicto collegio ipsis concessi, & probitatis religionis, & industriæ eorum spem ad maiora extendere.

Quę omnia & singula præmissa, quæ dictus D. Andreas declarauit fecisse & facere amore Dei ac ad laudem, & honorem sancti Bonauenturæ, cuius precibus, intercessione, & meritis Saluator noster Iesus Christus ad cælestia regna ipsum perducere dignetur, semper, & perpetuo rata: grata, valida, & firma habere, ac tenere, & in nullo sub quouis prętextu, iure, titulo, causa, modo ingenio, siue quæsito colore, ac ex quauis causa quantumuis încogitata per se, vel alium, seu alios in iudicio, aut extra, directè, aut indirectè contrafacere, &c promisit. Et pro obseruatione inuiolabili omnium, & singulorum pręmissorum, & eorum non contrauentione dictus D. Andreas seipsum, &c. bonaque, &c ac iure, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis, &c. citra &c. obligauit, &c. me notario publico infrascripto vti publica, & authentica persona solemniter, ac legitime stipulan. & acceptan pro omnibus, & singulis, quorum interest, &c. iurauit tactis, &c. super quibus, &c. actum, &c.

Tenor supradictarum litterarum sequitur, vt infra videlicet.

CArolus Trottus Dei, & Apostolicæ, Sedis gratia Episcopus Balneoregien.

Dilecto nobis in Christo D. Vincentio Flaminio Ciui Balneoregien. salutem in Domino. Cum pro parte tua fuerit nobis expositum, quod in titulo deuotionis dictus ven. Ecclesiam S. Bonauenturæ inciuitate Balneoregii, & contratæ Ciuit existen. dotare proposuisti annuis scutis

in seruitutis capellano, qui singulis hebdomadis feria secunda, & quarta perpetuis futuris temporibus in dicta Ecclesia celebrare debeat, si tibi, ac tuis hęredibus, & successoribus, quibuscumque reseruetur, & concedatur ius præsentandi personam idoneam ad dictam Ecclesiam quoties perpetuis futuris temporibus vacare contigerit. Nos igitur zelo tuæ deuotionis annuentes. Cupientes quoque nostris præcipuè temporibus, te ac alios ad pia opera excitare. Tibi, ac tuis hęredibus, & successoribus quibuscumque in dicta Ecclesia ius præsentandi personam idoneam, a nobis tamen, ac successoribus nostris instituen. quoties illam quomodolibet vacare contigerit, perpetuis futuris temporibus, ex priuilegio donationis, ác aliis omni meliori modo concedimus, ac reseruamus. In quorum.

Promissio pro Illustris. D. N. mercatore Floren. Rom. Cur. sequen. pro erectione montis.

ILlustriss. D. C. Domicellus Roman. & Marchio N. asserens sibi a Sanctissimo D. N. D. Clemente diuina prouidentia Papa Octauo per suas litteras Apostolicas in forma breuis expeditas ad prouidendum variis, & diuersis suis negotiis datam, & concessam fuisse licentiam, & facultatem super infradicendis suis bonis in dd. litteris Apostolicis expressis, & specificatis erigendi, seu creandi montem redimibilem non vocabilem, summæ, & quantitatis scutorum vigintiunius millis & quingentorum monetæ, & iuliorum decem pro scuto, constituen. & continen. in totum quantitatem locorum ducentorum, & quindecim, cum participatione fructuum ad fauorem montistarum, ad rationem scutorum sex, & baioc. 60. monetę pro singulo loco, & anno; & alias, prout latius constare asseruit dd. litteris Apostolicis erectionis montis præfati, sub datum Romę apud sanctum Petrum tertia præsentis mensis Februarii, quarum copiam mihi notario, &c. exhibuit, tenoris, &c. Et requisiu. se Ill. D. N. mercatorem Florentinum Romanam Curiam sequen. vt ipsius Illustriss. D. C. contemplatione.

tion.contentus sit depositarium d.montis acceptare, seu eiusdem montis depositarium vocare: nec non promittere,& se principaliter,& insolidum obligare erga, & ad fauorem personæ, seu personarum, aut montistarum in d.monte pecunias ponentium pro solutione fructuum d.montis, prout opus fuerit facienda, & asserens d.Ill. D.L. acceptasse, & contentum remansisse promissionem, & fideiussionem præfatas facere velle, volens igitur d. Ill. D.C.eundem D.N. super præmissis,& illorum causa, & occasione, ex nunc pro dum,& quando promissiones,&fideiussiones præfatas fecerit: cautum, & securum reddere. Ideo sponte, &c. omni meliori modo,&c. ex nunc,prout ex tunc ac pro dum, & quando promissiones fideiussiones,& obligationes præfatas fecerit, promisit, & se obligauit d. illust. D. N. licet absentem, me notario publico infrascripto pro eo,illiusque hæredibus, &c. præsente,ac legitima stipulante,& acceptante,& supradictis,per eum facien. promissione,& obligatione pro solutione fructuũ d montis,ac omnibus,& singulis in eisdem promissione,& fideiussione conten. quorum tenores hic pro sufficienter expressis ac de verbo,ad verbum insertis haberi voluit, indemnem penitus,& sine damno releuare, & conseruare: Ita quod nullum propterea damnum, neque molestiam aliquod vnquã tempore patiatur: eundemq. ill. D.N. vt supra absentem,stipulatione qua supra interueniente, a promissione,& fideiussione huiusmodi infra viginti annos proximos, & alias iuxta formam dictarum litterarum Apostolicarum penitus eximere, & liberare; alias,& ad omnia damna,&c. teneri voluit; de quibus, &c. eundemque Illustrem D N. vt supra absentem cautelauit, & asseruit, ac cautum & securum esse voluit, tam in genere,quã in specie super omnibus,& quibuscumque suis bonis mobilibus, & stabilibus in quouis loco,& sub quibusuis finibus sitis, positis,& confinatis,& pro maiori cautela d.Illust.D.N. Itaquod specialitas generalitati non deroget, nec e contra,& ne de proprio vigore dictæ promissionis, & fideiussionis, per eum facien. aliquid soluere cogatur, asserens ad ipsum, seu illustrissimam D. Faustinam eius vxorem, & illustrissimum D.Iacobum eius filium pleno iure dominii, vel quasi, inter alia bona stabilia, spectare, & pertinere casale Burghetti nũcupatum rubrorum ducentorum viginti,vel circa,positum extra portam Flaminiam iuxta ab vno bona Ill D. Ioan. Baptistæ Altouiti,ab alio bona Illustrissimorum DD. heredum Illustrissimi D.Cardinalis Farnesij,seu casale de Pino nuncupatum, & ab alio lateribus casale nuncupatum la Castellucia Illustrium DD. de Celsis, saluis aliis,si qui,&c.quod quidem casale Burghetti ad præsens,vt asseruit in locationem seu affictum retinet Ill.D. Gregorius,de Sabattariis per nouennium pro annuo affictu scutorum octingentorum quinquaginta octo monetæ iuliorum decem pro scuto,& b-49. — qui quidẽ affictus maturabit die. &c. & ex nunc pro dum,& quando affictu præfatus maturatus,& expletus fuerit; casale præfatus reperitur locatum,& affictatum ill. D.Hortensio Celso per nouennium, incipien.in festo S.Angelis mensis septembris anni 1591. seu,&c. & vt sequitur finien. per annuu affictu scutorum mille septuaginta quinque similim. prout de affictu facto D. Gregorio constare asseruit instrumento rogato per d.Vincentium Fuscum notarium publicum Capitolinum sub die vltima Maii 1581. de affictu autem facto Dom.Hortensio constare asseruit instrumento rogato per eundem notarium sub die,&c.

Item Introitus Castrorum N. & N.

Item asseruit ad ipsum etiam spectare, & pertinere annuam pensionem scutorum quadrigentorum auri in auro ipsi Illustrissimo D.C. reseruatam super fructibus redditibus,& prouentibus mensæ Episcopalis Faracen.anno quolibet solui debitam in festo S.Io Baptistę de mense Iunii vnica tantum solutione.

Item aliam annuam pensionem scutorum centum quadraginta trium auri in auro similium cum dimidio, ipsi illustrissimo D. C. reseruatam super fructibus redditibus,& prouentibus mensæ Episcopalis Assisien. annuo quolibet solui debitam in duabus solutionibus, & paghis, alteram videlicet in festo S.Io. Baptistæ de mense Iunii, & alteram in festo Natiuitatis D N. Iesu Christi pro rata;prout latius constare asseruit litteris Apostolicis reseruationem pensionum præfatarum desuper expeditis, ad quas, &c. Ideo sponte &c.omnibus,&c. vltra praemissa, & infra.

scriptam generalem obligationum omniũ suorum bonorum,& obligauit,& hypothecauit, ac cessit, & assignauit d-Ill. D. Io. Baptistæ absenti,stipulatione,qub supra interueniente, solutiones,& paghas affictuum, & pensionum prædictarum,ab hodie i mposterum, suis debitis terminis maturandas,ad haben.&c. transferens, &c. omnia iura, &c. ponens, &c. constituens eundem Ill. D. Io. Baptistam,& suos,&c. procuratores irreuocbiles vt in rem propriam, ac ipsius,&c. solutiones,& paghas dd.affictum, & pensionum suis debitis terminis temporibus aduenientibus, maturan.& deben.ab illorum affictuariis, & titulariis,seu Episcopis nunc,& pro tempore respectiue existen.ac aliis quibus opus fuerit petendum exigendum, &c. ac habuisse,&c. confitendum,& tam de habitis,&c. quam habuisse, & confessis soluentes, & alios,quos opus erit,quietandũ &c.& quietantes quascumque tam publicas,quam priuatas iuramento,& alio quouis robore vallatas;dandum,& faciendum iura, & actiones quascumque in fauorem soluentium, si opus fuerit cedendum, & transferen. cum clausulis opportunis,& si opus erit,iudicialiter agendum cum solitis clausulis cũ lites, & potestate substituẽ.& sequestrandi, & aliis clausulis,& facultatibus in similibus apponi solitis, & quouis modo magis opportunis, durante fideiussione,& promissione huiusmodi.Itaut per huiusmodi cessionem,& deputationem,d. Ill.D N. teneatur, nec non obligatus sit aliquam diligentiam, nisi illam,quam voluerit facere; cum nihilominus,si aliquam diligentiam non fecerit, non possit, neque valeat, d.Illustrissimus D.C.neque eius fideiussores infradicendi se iuuare; & quod non intelligatur modo aliquo supradictis, & infrascriptis cautelis in aliquo præiudicatum,nec ab illis recessum sed ille semper illesæ remaneat ad fauorem Illust.d.Io.Baptistæ,stipulatione qua supra interueniente,ordinauitq.insuper d. Illustrissimus D.C. ex nunc dd. affictuaris, &aliis, nunc, & pro tempore respectiue existentibus, vt affictus, seu paghas,& terminos dd. Casalium,pensionũ, &aliorum prędictorum in terminis, & temporibus, ac in eisdem modo,& forma, quibus tenentur,& obligati existunt erga ipsum Illustrissimum D.C. soluant,& exbursent, ac soluere,& exbursare promittant,& se obligent præfato Ill. D. N. donec mons pręfatus integre extinctus,& redemptus, ac dictus Illust. D.N. integre satisfactus, & liberatus non fuerit, de quibus quidem affictibus responsionibus, ex nunc pro dum, & quando dicto N. soluti,& exbursati fuerint,eosdem effictuario,& pensionum debitores licet absentes, me,&c. quietauit, &c.per pactum &c.

Et in euentum, in quem contingat, dictum Ill.D.N. occasione promissionis, & fideiussionis huiusmodi arctari ad aliquas anticipatas solutiones de proprio faciendas montistis,seu aliis personis,& antequã maturent paghæ affictum,& pensionum supra expressarum,& antequam illæ exactæ non fuerint,& in manibis D.N. non peruenerint,quas,vt dictum est, ad ipsum N.peruenire,& perueniri debere;ita tamẽ quod ipse D.N.nullam diligentiam facere teneatur, & si cæperit aliquam diligentiam facere (illam ad eius libitum dimittere, possit) consensit nihilominus ex nunc,quod praefatus D.N.in casu & euẽtu præfatis,vel aliquo præfatorum,dictam summam,seu summas de suis pecuniis anticipate aut alias soluen. absque aliqua alia citatione, seu interpellatione desuper ipsi Illustrimo D. C. facienda, quam d. Ill.d.N. si sibi placuerit,& videbitur,agere possit contra affictuarios, & titularios præfatos pro consecutione terminorum decursorum,& maturorum,ac vno, & eodem tempore, si sibi videbitur,alias,vel illos accipiat, vel sumi faciat ad cambium, & recambium a quibusuis mercatoribus, & personis,etiam semetipso pro quibusuis feriis, nondinis,& mundi partibus, semel, & pluries quoties occurrerit,& opus erit omnibus cambiis, recambiis: ac damnis, expensis, interesse,& prouisionibus ipsius Illustrissimi D.C.de quibus quidem cambiis &c. promisit stare,& credere simplicibus partitis,& computis prædictum Ill. D.N. seu illius agentes, vel ministros, ac alios mercatores,vel personas, qui pecunias præfatas super cambiis retinuerint, dandis,& exhibendis,absque onere cuiuscuis alterius probationis. Et hoc intelligatur etiam,& fieri possit, quotiescumque fuerint maturati fructus montis pręfati,& ex parte montistarum forsan pecuniæ, & fructus de manu in manum maturandi nõ recipiantur,& illus in manibus D. N. di-

mit-

mittant, & permanere permittant. Promittens eundem N. vt supra absentem reimbursare de omnibus, & quibuscunque cambiis, ac alii expensis, & prouisionibus, occasione cambiorum, recambiorum huiusmodi quomodolibet facien. & decurren vna cum sorte principali, ad omne eiusdem Ill. D. N. beneplacitum, & simplicem requisitionem pacto tamen expresse adiecto, quod dicto Illust. D. N. liceat iudicialiter agere, ac consecutionem sortis principalis, ac cambiorum, recambiorum, & aliorum expensarum præfatorum, & vno, & eodem tempore pecunias præfatas retinere vsque ad diem integræ satisfactionis.

Et insuper, præmissis semper saluis volens vt contenta, & expresse in præinsertis litteris Apostolicis seruentur, eaq. debitę executioni, iuxta illarum dispositionem, demandentur, sponte, &c. promisit & conuenit, quod affictuarii nunc, & pro tempore existens dictorum casalium, & castrorum promittent, & se obligabunt, semper huiusmodi promissione, & fideiussione durante, & donec integre mons præfatus extinctus, & redemptus non sit, & d. d. N. integre satisfactus non fuert. de omni, & toto eo, quod de suis pęcuniis soluerit, & exbursauerit, eorumque cambiis, recambiis damnisque expensis, & interesse, & prouisionibus soluere, ac realiter, & cum effectu exbursare affictibus, & pensiones supra expressos suis loco, & tempore maturan. & deben. prefato Ill. d. N. libere, &c. Itaquod, &c. alias, &c. stipulatione qua supra interuenien. consensit insuper, & promisit dictus Illustrissimus d. C. pro maiori cautela Illu. d. N. & iura iuribus addendo, & non alias: &c. finitis, & maturatis affictibus, & locationibus, huiusmodi supradictum Casale, & introitus dictorum Castrorum nemini locare, seu affictare, absque scientia, & consensu præfati Ill. d. N. ad hoc vt ipse tutus sit de idoneitate nouorum conductorum, & qui affictus casalis, & introitus prædictorum præfato Ill. d. Io. Baptistæ, vt supra, soluant, ac soluere, & exbursare promittant, & se in forma Camerę Apostolicæ obligent, & sic semper seruari, & fieri debeat, totius, quoties affictus, & locationes huiusmodi facere, & reuocare contigerit, donec d. Mons extinctus, & dd. N. integre satisfactus non fuerit, vt supra dictum est; alias in euentu contrarii, affictus, seu locationes prædictæ sint, & esse debeant ipso iure, & ipso facto nullę, & inualidæ, ac pro non factis habeantur, quia sic actum, &c.

Et ex supradictis affictibus, & pensionibus præfato Ill. d. N. vt supra soluen, & exbursan. d. Illustrissimus d. C. consensit, quod per quinquennium proximum possit soluere ratam fructuum totius dicti montis, & solutis, seu defalcatis, & retentis anno quolibet dicto quinquennio durante fructibus præfatis, dictoque Ill. d. N. de omni, & toto eo, quod forsan de suo proprio soluere occurrisset, ac illorum cambiis, &c. & prouisione, seu prouisionibus supradictis reimbursato, & satisfacto, totum, id quod superest ex affictibus, & pensionibus præfatis, in manibus præfati Ill. D. C. ipse teneatur reddere, & restituere, seu soluere præfato Illustrissimo d. C. de semestre in semestre, & in fine cuiuslibet semestris pro rata, hic Romę; & hoc intelligatur duran. d. quinquennio tantum & non vltra.

Ordinauitque insuper d. Illustriss. D. C. pro Ill. D. N. absenti, eidemq. per præsens instrumentum plenam, liberam, & amplam facultatem dedit, ac transtulit, concessit, quod elapso d. quinquennio, solutis prius fructibus totius montis, ac sibi satisfacto de prouisione, seu prouisionibus sibi assignatis, ac sibi debitis, & aliis supradictis ac semper detractis & retentis penes ipsum mercatorem, duabus solutionibus, & paghis d. montis, de proximo ordine successiuo, maturandis, totum id, quod anno quolibet supererit ex affictibus, & pensionibus supradictis quotiescũque ascendat ad summam scutorum trecẽtorum, de semestre in semestre, & in fine cuiuslibet semestris, conuertat, & conuertere debeat in extinctionem, seu redẽptionem d. montis, pro rata facien. iuxta, & secundum formam, continentiam, & tenorem pręinsertarum litterarum Apostolicarum erectionis illius, ad quas, &c. hoc tamen adiecto quod dictus Ill. D. N. extinctionem, & redemptionem præfatam facere teneatur, & obligatus sit modo superius expresse, sine aliqua requisitione ipsius Illustrissimi D. C. & suorum &c. modo tamen, & forma supra specificatis, omnibus tamen sumptibus, & expensis præfati Illustrissimi D. C. de quibus d. Illustrissimus D. Carolus stare, & credere debeat

simplicibus partitis, & computis dandis, & exibendis.

Promittens prefatus Illustrissimus D.C huiusmodi promissionem, ac cessionem, & assignationem per eum pro maiori cautela D.N. sic vt supra factas semper, & perpetuo fore bonas, & validas, bene, æque, & valide factas; dictosq. affictus, & pensiones esse exigibiles, & illi pro tempore & in futurum in aliqua parte non diminuerentur, sed potius agentur: & in eas tamquam tales facere consentire omnes personas, &c. ius haben. vel habere quomodolibet apparentes, seu prætendentes in, & super dd. casale, & castris, ac illorum fructibus, & pensionibus praefatis ad omnem simplicem extraiudicialem interpellationem facien. ex parte d. D.N. vel suorum, &c. immo omnem litem, molestiam, & controuersiam, si quæ super præmissis, vel aliqua eorum parte quomodolibet moueatur inquouis iudicio petitorio, vel possessorio in solidū & in quauis instantia, & parte iudicii, in seipsum suscipere, & susceptam prosequi, terminare, & finire omnibus suis sumptibus, & expen. ac procuratoribus, & aduocatis etiam, absq. alia cura, & interuentu ipsius Ill. D.N. & suorum hæredum, &c. quos promisit semper, & perpetuo dd. mōte, fideiussione, & promissione præfatis durantibus, & donec D.N. de prefatis integre satisfactus, & liberatus non fuerit manutenere in pacifica, quieta perceptione, & exactione affictuum, & pensionum præfatorum, vt supra, ac defendere, liberarae ab omni lite, molestia, & molestante persona Alias in omnes, & singulos casus & euentus præmissis, aut alicui promissorum cōtrarios de omni, & quacumque dicti casalis, Castrorum, ac fructuum, & pensionum præfatarum respectiue euictione generali, & particulari, in forma iuris valida, & in Vrbe consueta siue in proprietate, siue in possessione sequatur euictio, ac etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit erga præfatum Ill. D.N. absentem me notario, &c.

Et præmissis, ac infradicendis semper saluis, in euentum, in quem, supradict. affictus, & pensiones ex quouis capite, & defectu diminuerentur, seu in totum, siue in partem deficerent, tunc, & eo casu, prefatus Illustrissimus D.C. in specie, ita tamen, &c. obligauit, & hypothecauit d. Ill D.N. vt supra absenti quoscumque fructus, redditus, & prouentus omnium, & quarumcunque terrarum, & molendini, ac aliarum quarumcumque rerum, & bonorum, Castrorum Canis mortui, & Monitorii ad ipsum Illustrissimum D. C. Illustrissimum D. Iacobum eius filium spectan. & pertinen. Dans eidem licentiam, & facultatem illos exigendi, & percipiendi propria auctoritate, & de facto, & de illis quietan. iura cedendi, ac iudicialiter agen & iusta formam præinsertarum litterarum Apostolicarum, cum clausula constituti latissime, vt opus fuerit exten.

Promisitq. insuper D. Illustrissimus D. C. vt vulgo dicitur: far buono al signor N. l'aggio delli quatrini, che forse li saranno pagati per detti assegnamenti dati a quel prezzo, che correrà per tempo, da stare alla relatione semplice, da farsi da vn sensale de banchi.

Item consensit, & conuenit præfatus Illustrissimus D C. quod si, & quotiescūque dicto tempore durante, cessatum fuerit in solutione fructuum & affictuum dicti casalis, ec introituum Castrorum, & pensionum supradictarum, in terminis, & temporibus, vt supra debitum, tunc sit in arbitrium, & liceat D. N. & suis, &c. pro illorum faciliori cōsecutione, agere, & experiri tam contra ipsum Illustrissimum D. C. & fideiussores infradicendo insolidum pro rata eorum tantum, quam cōtra dictorum casalis, & Castrorum conductores, & affictuarios, & titularios, et alios quoscunque casales, & Castra predicta quouis titulo pro tempore tenētes, & possidentes, ac pensiones præfatas soluere debentes, ac vno, & eodem tempore pecunias præfatas accipere, & retinere, seu sumi facere, & cōtinuare super cambiis modo quo supra; tam pro solutione fructuum dicti montis illo durante, vt supra dictum est, quam pro extincione de semestri in semestre, & in fine, vt supra facien. iuxta formam præinsertarum litterarum Apostolicarū: ita tamen, quod vna via electa, nunquam d. Ill. D.N. nec suis, &c. præiudicetur, quin ad alteram redire, vel vltraque eodē tem pore vti experiri valeant sed semper variare possint, vsque ad integram illorū consecutionem, & ad peragendum constituit, & deputauit eundem Ill. D.N. & suor. &c. procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, cū facultate exigendi, & percipiendi

piendi fructus,& pensiones præfatas,vt supra,& de illis quietandi,agendi, et alia faciendi de super necessaria,&opportuna cũ aliis clausulis, & facultatibus in similibus apponi solitis,'& quouis,modo magis opportunis, duraturis, durante p omissione, & fideiussione præfatus , vt supradictum est.

Idem vltra præmissa, & illis semper sal uis,& non alias, &c. prefatus Illustrissimus D C.promisit totum dictum montem vingintiunius millium,& quingentorũ scutorum,videlicet loca ducẽta,& quindecim montis præfati vendere præfato ill.D. L, absenti,vt supra pro dd.scut ivingintiuno mille,& quingentis monetæ , & de illis verum,& legitimum creditorem in dd.scu tis vigintiuno mille , & quingentis, in libro d.montis facere, cum participatione fructuum,ad dictam rationem scutorum sex,& b.60 pro quolibet loco; ac litteras patentes ad eiusdem Ill.D.N.fauorem per secretarium dicti montis a prefato illustr. N.nominandum,& deputandum, confici, & expediri facere , iuxta formam præinsertarum litterarum Apostolicarum, hac tamen conditione,quod d. Illustr.D,N.teneatur de dictis scutis 21500. facere creditorem prefatum Illustrissimum D.C.in libris,seu libro nuncupato quaderno de cassa rationis bancharia ipsius N.ad effectum ex illis, videlicet scuta quinque millia monetæ, inuestiendi in emptionem quinquaginta locorum montis archiuii cum supplemento opportuno,aut bonorum stabilium ad beneplacitum præfati Illustrissimi D.C.exinde tamen non amouen. nisi ad effectum illa conuertendi in redemptionem castri Vallis Infredæ , alias per eum venditi Ill.d.F. Cencio pretio scut. decem,& septem millium trecentorum nonagintaquinque,ex instrumento , vt dicitur rogato in actis eiusdem domini Vincentii Fusci, sub d. e,&c. seu in emptionem alterius castri,vel aliorum bonorum stabilium,ad beneplacitum vt supra,cum consensu tamen d.D.N. aut ad effectum dotandi vna ex filiabus ipsius Illustrissimi D.C. cum hoc quod dicta bona sic emenda remaneãt,& remanere debeant in genere,et in sp ecie obligata, & hipothecata ad fauorem d.ill D.N. pro eis reuelatione,et pro missione,et obligatione supra dictorum,et donec ab ea liberatus,et mõs supradictus extinctus non fuerit;dicta vero filia dotata,seu dotãda iura,et actiones quascumque sibi pro sua dote competen. respectu anterioritatis præfato illus.D.N. cedat,et renunciet. Alia vero scuta octo millia septingenta trigintaduo b. 35. soluendi,et exbursandi creditoribus ipsius illust.D.C. descriptis tamen,et adnotatis in folio, quod facto mihi notario,etc.illust. D.C exibuit,et consignauit,tenoris etc. quam solutionem præfatus Illustris D.N absque alia interpellatione,statim facere debeas, interueniente debita cessione ad eius fauorem fienda, cum ordinatione tamen d.Illust.D.C.Et reliqua scuta septẽ millia septingenta sexaginta septem b.15 conuertendi,et implicandi ad arbitrium, & dispositionem ipsius Illust.D.C. et prout melius sibi D.C.videbitur,et placuerit Promittens vlterius præfatus Illust. D.C. quod prædicti creditores, in præinserto folio descripti, et adnotati in receptione eorum respectiue creditum , iura , et actiones quascumque, ipsis pro eorum respectiue credito competentia,talia qualia sint, contra ipsum Illustrissimum D.Carolum, ipsiusq. hæredes, bona tantum præfato Ill. D.N.cedent,& transferent,ac hoc ill.D.N. possit pro dd. respectiue creditis pro sua potiori cautela,et securitate,ac anterioritate. & potioritate , dd. iuribus vti frui,facere & experiri,ac se defendere & iuuare contra quoscumque posteriores creditores,absque tamen preiudicatione,& liberatione infradicendorum fideiussorum,et sine preiudicio quorumcumque aliorum iurium prefato Ill. D.N ratione præsenti instrumenti quomodolibet conpetẽ.& comp etendorum, ita tamen quod vna via electa d.Ill.D.N nunquam præiudicetur quin ad alteram redire,vel vtraque eodem tẽpore vti , et experiri valeat,sed semper variare possit vsque ad eius integram satisfactionẽ,reimbursationem,& liberationem,hac tamen declaratione expresse apposita, videlicet quod quando incipietur extingui,seu redimi mons huiusmodi extingui, & redimi debeat,ac extincta&redẽpta intelligatur primitus portio,et rata dictorum scutorũ 7767 b.15.ad computum dictorum scuãtorum 21500 et deinde de manu in manum pro aliis scutis 13734 b.85.restantibus quia sic actum,etc.

Et quoniam,vt asseritur,mons archiuii super quo supradicta scut.quinque millia

Marchioni Septimi per Sanctissimum d.N. Clementem diuina prouidentia Papam Octauum fuisse concessam licentiam,& facultatem super quibusdam eiusdem Illustrissimi D.C. bonis erigendi, & creandi montem redimibilem,non vacabilem, de Mutis nũcupatum summæ, & quantitatis scutorum viginti vnius millium monetæ iuliorum decem pro scuto consti uen. & cõtinuen. pretium locorum ducentorum, & quindecim montis præfati ad rationem tamen scutorum centum similium pro singulo loco.& cum participatione fructuum montis præfatis,ad rationem scutorum sex & b.60.pro quolibet centenario, soluende bimestri in bimestre in fine cuiuslibet bimestris pro rata,& alias prout latius cõstare asseruit litteris Apostolicis in forma breuis desuper expeditis sub datum Romæ apud Sanctum Petrum die tertia Februarii proxime præteriti ,de quibus, & contentis in eis quibuscumque plenam notitiam habere asseruit, & nihilominus illarũ tenorem hic pro sufficienter expresso . ac de verbo ad verbum inserto haberi voluit. Ideo scien.,&c sed,&c stant. instrumento promission is,& assignationis super d.illustrissimum D. . ad ipsius fauorem factum in actis mei , &c. sub die 21. Februarii proxime preteriti rogati, de quo,& cõtentis in eo plenam notitiam habere asseruit,& nihilominus per me , &c. ad plenum certioratus fuit. & instrumentum præfatum,& contenta in eo quæcumque primitus, & ante omnia acceptando, sponte,&c omni meliori modo, &c. vocauit,& constituit se depositarium omnium & quorucumque,fructuum,redd ituum ac prouentuum & emolumentorum montis Muti . nuper sic, supra erecti , illosque, semper durante monte præfato,& donec illud integre extinctus, & redemptus non fuerit,de manu in manum,quoad maturabuntur,& seu maturati fuerint ac debebuntur soluere,ac realiter, & cum effectu exbursare promisit.& se obligauit personę,& personis, aut montistæ,vel montistis pro tempore existentibus montis prædicti de bimestri in bimestre.& in fine cuiuslibet bimestris pro rata,libere et absq. aliqua exceptione, mora, retardatione , vel retentione ; & alias iuxta formam dictarum litterarum Apostolicarum erectionis montis, præfati,ad quas,&c. alias, &c. de bitum alienum , suum proprium faciendo, me notario,&c.acceptan.&c. quorum interest, &c. omni meliori modo, &c. & insuper promisit elapso quinquennio montem præfatum redimere.& extinguere , iuxta ordinem sibi instrumento erectionis,& promissionis prefatæ, sic vt supra , rogato a præfato illustrissimo D.C. traditum & commissum nec non iuxta formam dictarum litterarum,ad quas,seu quæ sem per relationem haberi voluit , & de quibus & contentis in eis quibuscumque plenam notitiam habere dixit, vt supra, me notario,&c. acceptante & stipulante,vt supra Pro quibus omnibus,&c obseruandis &c. seipsum,suosque,& bona,&c.ac iura , &c in forma Cameræ Apostolicæ,cum clausulis &c citra &c. obligauit,&c renuncians,& consentiens, &c. iurauit tactis,&c. super quibus,&c. Actum , &c.

Alia locatio, siue concessio liuellaria.

Reuerendus Pater N. Prior Monasterii Sancti Martini Massæ Ferrarien. diœcesis, R.Pater N.modernus Vicarius & Locumtenẽs generalis Congregationis fratrum Eremitarum ordinis Sancti Augustini de obseruantia Lombardiæ,necnõ frater N N &c.omnes fratres professi ordinis, & Congregationis Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Populo capitulariter congregati,condunati de ordine,& commissione dicti Prioris, Vicarii ad effectum infrascriptum in aula domus residentię dictorum fratrum Beatę Mariæ de Populo apud plateam dictæ Ecclesię existentes ad sonum campanellæ vt moris est,asserentes se esse maiorem partem fratrum dictæ Ecclesię deseruientium,& monasterium dictæ Ecclesiæ Beatæ Mariæ de Populo repræsentantes vltra duas tertias partes eorundem fratrum , & sic totum dictum monasterium & illius Capitulum,facere,& constituere,& asserentes etiam monasterium Beatæ Mariæ de Horto nuncupato situm in territorio Veliterno extra muros dictæ ciuitatis,eiusdem ordinis , & Congregationis, quod est annexum dicto monasterio Beatæ Mariæ de Populo de Vrbe,habere & possidere quamplura,& diuersa terrena in dicto territorio consistentia in diuersis partitis, partim vineata,partim aratina;partim pratiua , partim sodata , & buscata.at partim syluata.& forsan cuiusuis alterius qualitatis,& pro maiori parte inculta,

inculta, & sterilia, & non habilia ad semi-
nandum, nec de eis presertim buschatis a-
liquod percipiendum, nisi extirpentur, &
in agro redigantur, & habilia ad serendum
fiant, sed ad plantandum in illis, vel ali-
qua parte earum vineas, ex quibus propte
rea hactenus ipsa monasteria parum emo
lumenti, & fructuum, seu prouentuũ per-
ceperunt, & minus percipere posse sperãt
in futurum, si ita maneant, in statu scilicet,
quo dicta terrena nunc reperiuntur, & ide-
eo consideratur, quod magis expedit di-
ctæ Congregationi, & monasteriis, vt ipsa
terrena, & potissimũ illa sodata, & buscha-
ta redigantur ad culturam, & habilia fiant
ad aliquid percipiendum, & percipi possẽ-
dum ex eisdem, & alicui personę habili, &
idoneæ propterea concedãtur pro aliquo
tempore, quam retineantur per dicta mo
nasteria, vt hactenus retenta sunt, & sic re
perta bona cõditione à domino A. qui ob-
tulit, si dicta omnia terrena, prædia, & vi-
neæ, & bona quæuis alia dicti monasterij,
ad liuellum concedantur per viginti, seu
triginta annos soluere annuum canonem,
seu responsionem scutorũ centum mone-
tæ. Item dare barilia vigintiseptem vini
Veliterni, & rubia septẽ frumenti, & vnũ
ordei, decieuerunt inter se in diuersis col
loquiis, & tractatibus inter eos desuper ha
bitis, & factis, & asseruerunt dictam obla-
tionem non recusare, propterea quod do-
minus A. obtulit etiam redigere, & facere
omnia ipsa terrena, quę erunt apta ad cul
turam, habilia, & fertilia, pro quanto in se
fuerit, & sic dictorum monasteriorum, &
congregationum facere meliorem condi-
tionem, proinde hac pręsenti die præfati
Prior, & fratres omnes sic, vt præfertur, ca
pitulariter congregati, & coadunati nomi
nibus dictæ cogregationis, & monasterio-
rũ cupientes dictã congregationis, & suo-
rum locorũ conditionẽ in quantũ possunt,
semper facere vtiliorem, & meliorẽ, spõ-
te, &c omni meliori modo &c. vnanimiter,
viua voce, nemine discrepante saluo, & re-
seruato beneplacito Sanctissimi D. N. Pa-
pæ, & Sanctę Sedis Apostolicæ, expediẽdo
per ipsum conductorem sumptibus suis,
& non alias, aliter nec alio modo omnia,
& singula dicta terrena, vineas, & alia que
cumque bona, & etiam vineas locatas, &
bona locata, & affictata. si quæ reperiãtur
dicti monasterii Beatæ Mariæ de Horto, &
etiam illa, quę reperiũtur occupata à quo
uis, & poterũt vindicari, & recuperari per
dictum conductorem, vna cũ omnibus, &
singulis eorum iuribus, mẽbris, pertinen-
tiis, & adiacentiis vniuersis locauerunt, &
titulo locationis ad liuellũ, vel in emphy-
theosim per vigintinouem annos proxime
futuros, ab hodie computan. concesserunt,
tradiderunt dicto domino A. ibidem præ-
senti, & stipulanti, ac acceptanti pro se, &
suis hæredibus, & successoribus quibuscun
que, quiq. essent intra dictum tempus, &
terminum vigintinouem annorum tãtum
ad habendum, &c. etiã vna cum omnibus
affictibus, seu respõsionibus, vel canonibus
quæ, & qui debebuntur dictis monasteriis
seu monasterio ratione dictorũ bonorum
intra spatium dicti temporis annorum vi-
gintinouem, & disponendum de eisdem,
prout quilibet similis conductor facere,
& disponere potest, & licet de iure, vel cõ-
suetudine, & ex titulo, & causa huiusmodi
cesserunt dicto domino A. præsenti, & cõ-
ducenti, vt supra omnia iura, omnesque a-
ctiones directo dominio, & canone, seu re-
sponsione prædicti semper saluis, pononen-
tes, &c. constituens, &c. dans licentiam,
&c. & donec, &c. & hanc cessionem fece-
runt dicti locatores, nominibus quibus su-
pra respectiue, saluo dicto beneplacito,
& pro dicto annuo canone, seu affictio, ve[l]
responsione annua, videlicet rubrorum se
ptem frumenti, & vnius rubri ordei, in re-
collectis cuiusque anni, & sic in prima die
augusti cuiusque anni inchoan. a prima
augusti proxime futuri, & barilium vigin
tiseptem musti, tempore vindemiarum ad
vascam, & scutorum centum pro paulis de
cem pro scuto soluen. videlicet medietatẽ
in dictis Kalendis augusti, & alteram me-
dietatem in festo Sancti Martinii, cuiusq.
anni, durante tempore vigintinouem an-
norum in quolibet anno in proximis Ka-
lendis dictæ festiuitatis anni proximi ven-
turi, & vt sequitur continuan. vsque ad re-
uolutionem dictorum vigintinouem, an-
norum, & in euentum belli seu pestis con-
uentum est inter ipsos cõtrahentes. quod
debeat fieri remissio, secundum quod fiet
pro aliis, inter alios conuicinos habentes
possessiones, & bona conducta in dicto
territorio Velliterno, & promisit idem
Dominus A. dicta loca, & terrena in quan-
tum facere poterit ad culturam, & fertili-
tatem redigere, & redigi facere tam ad se-
mentem, quam ad vineam, & alias prout
ipsi

ipsi domino A. cōductori videbitur, & omnium ipsorum bonorum conditionem pro quanto in se fuerit meliorem facere, vt supra dictum est. Item quod in vltimo anno dictus conductor teneatur, prout promisit dimittere, & relaxare dictis Monasteriis, rubra decem maesarum satarum, & saluis premissis, dicti fratres dicto tempore durante promiserunt manutenere, eundem conductorem, & suos in pacifica, & quieta possessione dictarum terrarum, &c reliquas autem promissiones, & clausulas extende, prout in aliis praescriptis formulis contractuum emphiteoticorum singula singulis congrue, referendo, & debite adaptando, &c

Instrumentum delegationis debitoris.

CVm Antonius teneretur ex causa mutui, vt confessus, & contentus fuit ad debitum, & in debito centum lib. Bon. Cor. & ipse Cor. prout asseruit, & confessus est debitor esset in eadem quantitate Phil. nomine precii, & pro precio cuiusdam quantitatis lanae, idem Cor. praedictum Antonium debitorem suū, ipsis philippo creditori suo in eadem quātitate pecuniae delegauerit Quapropter dictus Antonius de ipsius Corradi mandato, & voluntas se ipsi Philippo principalem constituens debitorem, promisit solemniter sine aliqua exceptione iuris, vel facti, se obligando dicto philippo pro se, & suis haeredibus stipulanti, soluere, & dare eidem, aut eius certo nuncio hinc ad Pascha Resurrectionis Domini dictas centum lib. Bon. quas ipse dicto Cor. & ipse Corradus dicto philippo, vt dictum est, soluere tenebatur. Quod ipsi in dicto termino nonsoluerit, & omnia, & singula suprascripta, & infrascripta, & non obseruauerit, aut in aliquo conuenerit, promisit eidem persoluere, atque dare duplum ipsius quantitatis pecuniae poenae nomine, stipulatione in singulis cap. &c. (vt supra in praecedentibus debitorum. instrumentis.) Renunciauit antedictus Ant. exceptioni non habitae dictae quantitatis pecuniae, ex causa ab ipso Cor. & dictus Cor. exceptione non habitę dictae quantitatis lanae ex causa venditionis a dicto philippo, & si ambo exceptioni doli, & condictioni sine causa, in factū actioni, & omni alio iuris auxilio, pro quibus, &c.

Instrumentum electionis Archipresbyteri.

IN Nomine Domini, &c. anno a natiuitate, &c. Regnante, &c. Dei, &c. apud ecclesiam S Mariae de Itro. Nos I. annalis iudex de terra praedicti L. pub. &c. & testes subscripti liberati eadem terra videlicet A. B. C. D. Ad hoc specialiter vocati, & rogati, praesenti scripto notum facimus vniuersis praesentis decreti seriem inspecturis, quod vacante Archipresbyterali ecclesia sanctae Mariae de Itro Gaietanę dioecesis per mortem venerabilis viri Abbatis Lucae Guarani de Fundis vltimi, & immediati archipresbyteri dictę ecclesiae, qui sicut Domino placuit die proximo praeterito mense iunii, instantis vindict. diem suum clausit extremum, eiusque corpore tradito ecclesiasticę sepulturae presbyter I. primicerius dictę ecclesię presbyter A. presbyter N. presbyter H. presbyter R. presbyter P. presbyter S. & presbyter M. canonici dictae ecclesiae fecerūt infra iuris terminum inuentarium de bonis mobilibus ipsius ecclesię, & procurauerunt ad gubernandum, & manutenendum loca, & iura tam spiritualia, quam temporalia praelibatę ecclesiae, postea volentes eidem ecclesię de futuro Archipresbytero prouidere, prius petita, & obtenta licentia à Reuerendo in Christo patre, & domino domino Rogerio Dei gratia Episcopo Gaietano, statuerunt terminum ad electionem futuri archipresbyteri in dicta ecclesia celebrandam, & interim vacatis omnibus, qui de iure, & de consuetudine debuerunt vocari, & potuerunt, & voluerunt commode interesse, quo termino adueniente, dicti canonici pulsato prius ad capitulum, vt iuris, & moris est in ecclesia praedicta congregati in vnū pro d electione celebrāda in ianuis clausis ipsius ecclesiae, & laicis omnibus exclusis, exceptis nobis, qui supra iudice, notario, & testibus quos canonici praedicti de communi eorū voluntate retinuerunt pro conficiendis publicis instrumentis de electione praedicta, presbyter A. canonicus dictae ecclesiae, de mandato omnium, & singulorum canonicorum fecit mētionē in hunc modum. Ego presbyter A. canonicus ecclesiae, S. Marae de Itro nunc vacantis per mortem venerabilis viri Abbatis Lucae Guarani de Fundis vltimi, & immediate Archipresbyteri dictae eccle-

siae

siæ, qui sicut Domino placuit die proximo prætetito mense Iunii, instantis. ind. xiij. diem suum clausi extremum; nomine meo, & nomine omnium, & singulorum canonic. præfatæ ecclesiæ, moneo omnes, & singulos excommunicatos, suspensos, vel interdictos, nec non omnes, & singulos, qui de iure, vel de consuetudine in præsenti electione, quam facere intendimus de nouo Archipresbytero dictę Ecclesiæ interesse non deberent, quod exeant de ecclesia ipsa, & permittāt stare libere alios, qui eligere volunt, quia nō est meæ, nec aliorum canonicorum ipsius ecclesiæ intentionis, tales admittere, nec eligere cum eisdem, immo volo, & volunt, quod si quis, vel si qui forsitan postea inuenirentur, nulli præstarent aliquod suffragium, vel etiam nocumentum, & voces talium habeantur pro non receptis, nec habitis. His peractis cœperunt dicti canonici dictę ecclesiæ de electione futuri Archipresbyteri habere tractatum, interim missa Spiritu sancti primitus decantata, & ipsius gratia simpliciter implorata placuit omnibus, & singulis per formam scrutinii ad electionem prædictam procedere, & in prælibata ecclesia de futuro Archipresbytero per eandem formam eidem ecclesiæ prouidere, & de voluntate omnium, & singulorum canonicorum assumpti fuerunt tres de collegio fide digni: videlicet presbyter I. presbyter P. presbyter A. quibus dederunt potestatem, vt primo voces eorum, atque duo vocem tertii, & subsequenter voces cunctorum scrutarentur diligenter, & dicta earum redigi facere in publicam formam per me prędictum Lucam notarium, iudice, & testibus supradictis præsentibus, & audientibus vota, & voces canonicorum, qui iudex, notarius, & testes prius fuimus assumpti de voluntate omnium prædictorum canonicorum pro dicto negocio electionis scribendo, & aliis infrascriptis instrumentis faciendis prædicti scrutatores potestatem eis traditam acceptantes, recesserunt in parte ipsius ecclesiæ, videlicet post altare, itaque duo vocem, & votum tertii scrutati fuerunt in hunc modum: Adiuramus te per Deum Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, illum nomines eligendum in Archipresbyterum dictæ ecclesię sanctæ Marię de castro Speluncæ, per quem dictā ecclesiā sanctæ Mariæ de Itro credis melius gubernari in Domino, & subsequenter duo vocē, & votum alterius, & omnes tres voces, & vota omnium canonicorum simili adiuratione facta, forma, & modo subscriptis, presbyter I. presbyter P. duo de scrutatoribus supradictis nominarunt, seu consenserunt in H. canonicum dictę ecclesię in hunc modum: Ego presbyter I. canonicus dictę ecclesiæ sanctę Mariæ de Itro, nunc vacantis, nomino in Archipresbyterum dictę ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro presbyterū H. canonicum dictæ ecclesiæ, virum vtique ętatis legitimæ, competentis scientię, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum moribus ornatum, pacificum, & quietum valentem, & scientiam iura ipsius ecclesiæ in Domino salubriter gubernare, in ipsum consentio eligendum, deinde presbyter P. alius ex scrutatoribus supradictis consensit in supradictum presbyterum H. in hūc modum: Ego presbyter P. canonicus dictę ecclesię sanctæ Mariæ presbyterum H. canonicum dictę Ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotium constitutum, vita castum moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & scientem iura ipsius ecclesiæ salubriter in Domino gubernare, in ipsum consensio eligendum, Deinde presbyter N. alius ex scrutatoribus supradictis dictę ecclesię uominauit, siue consensit in presbyterum R. canonicum dictę ecclesiæ in hunc modum, videlicet: Ego presbyter N. canonicus dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro, nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictę ecclesiæ sanctæ Mariæ presbyterum R. canonicū dictę Ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimae, competentes scientiae de legitimo matrimonio procreatum, valentem, & scientiam iura ipsius ecclesiae in Domino salubriter gubernare, in ipsum consentio eligendum. Deinde supradicti scrutatores adiurauerunt singulatim supradictos presbyterum A. presbyterum M. presbyterum G. & presbyterum L. canonicos dictae ecclesię in hunc modum: Adiuramus te presbyterum A. per Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, vt illum nomines eligendum in Archipresbyterū dictae ecclesiæ sanctae Mariae de Itro, per quem dicta ecclesia credi melius in Domino gubernari, qui presbyter A. consensit in supradictum presbyterum

rum

rum R canonicum dictæ ecclesię in hunc modum: Ego presbyter A.canonicus San. Mariæ, nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictæ ecclesiæ sanctę Mariæ de Itro presbyterum A.canonicum dictæ ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, quietum, valentem, & scientem iura dictę ecclesiæ in domino salubriter gubernare in ipsum consentio eligendum. Deinde presbyter M.adiuratus modo supradicto per supradictos scrutatores consensit in supradictum presbyterum H.canonicum supradictæ ecclesiæ in hunc modum.

Ego presbyter M. canonicus, &c. Deinde presbyter G.adiuratus modo supradicto per supradictos scrutatores cõsesit in presbyterum R. canonicũ supradictę ecclesiæ, in hunc modum. Ego presbyter C. canonicus ecclesiæ, & sequere, vt in aliis. Deinde presbyter L.adiuratus per supradictos scrutatores modo supradicto consensit in supradictum presbyterum H.canonicum prædictum in hunc modum: Ego presbyter L.canonicus dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictæ ecclesiæ presbyterum H. canonicum supradictæ ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutũ, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietũ, valentem, & scientem iura ipsius ecclesię in Domino salubriter gubernare, in ipso consentio eligendum, & sic de singulis, &c. Quibus omnibus sic peractis immediate nullo alio actu intermedio non diuertendo ad alios actus extraneos scrutatores prædictos ad capitulum redeuntes de voluntate omnium, & singulorum canonicorum dictæ ecclesiæ ibidem præsentium publicauerunt scrutinum prædictum in hunc modum: Ego presbyter I.canonicus sanctæ Mariæ de Itro nunc vacantis vnus ex scrutatoribus constitutis per canonicus supradictæ ecclesiæ ad honorem Dei omnipotentis, & Beatę Mariæ semper Virginis matris suæ, cuius vocabulo supradicta ecclesia nuncupatur prõnuntio tam nomine meo, quam nomine presbyteri Pauli, presbyteri N.presbyteri L.canonicorum supradictę ecclesię in Archipresbyterũ d.ecclesiæ vacantis presbyterũ H. canonicũ ecclesiæ supradictę, virum vtique ætatis legitimę competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum valentem, & scientem iura ipsius ecclesiæ in Domino salubriter gubernare in ipsum cõsentio tam nomine meo, quam nomine supradicto eligẽdum ecclesiæ supradictæ Deinde presbyter N. ex scrutatoribus supradictis publicauit in hunc modum: Ego presbyter N.canonicus dictæ ecclesiæ sãctæ Mariæ de Itro non vacantis constitutus per canonicus dictæ ecclesiæ ad honorem Dei omnipotentis, & Beatæ Mariæ semper Virginis matris suę, cuius vocabulo dicta ecclesia nuncupatur, pronuntio tam nomine meo, quam nomine presbyteri A. presbyteri G canonicorum prędictæ ecclesiæ in Archipresbyterum ipsius ecclesiæ vacantis presbyterum R.canonicum ecclesię supradictę, virum vtique ætatis legitimę, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum valẽtem, & scientem iura dictę ecclesiæ in Domino salubriter gubernare, in ipsum consentio tam nomine meo, quam nomine supradictorum eligendum in Archipresbyterum ecclesiæ supradictę. Ita quod facta, & habita collatione, videlicet zeli ad zelum meriti ad meritum, & numeri ad numerum, numerus pro parte presbyteri H.fuit repertus maior de zelo, & merito dicebant illi, qui elegerunt presbyterũ R. quod erat melius, & magis idoneum, illi vero qui elegerunt presbyterum H. dicebant quod zelum, & meritum eorum præualebat, & erat melius, & magis idoneum, & sic presbyter I. presbyter P.presbyter N. presbyter L. pro parte presbyter H.& presbyter N.presbyter A.presbyter G pro parte presbyter R. Te Deum laudamus solito more cantauerunt, & apertis ianuis supradictæ ecclesiæ electio publica sic facta, fuit publicata. Vnde ad futuram memoriam, & dictorum electorum, seu illius, qui maius habet ius, in ea cautelam de præmissis facta sunt duo publica instrumenta vnius tenoris scripta per manus mei prædicti notarii, signo meo consueto signata, sed præsens supradicto H.& reliquum supradicto R. nostrum, qui supra

prædictorum iudicis, & testium subscriptionibus, roboratum.

Donatio Crucis Argenteę.

IN nomine Domini: Amen. hoc publico instrumento cunctis pateat euidenter, & sit notū quod anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, indictione quinta, die vero quarta Martii, Pontificatus Sāctissimi in Christo Patris, & D.N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui anno primo. In præsentia testium infrascriptorum ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum, & mei notarii publici infrascripti personaliter constitutus Illustrissimus, & Reuerendissimus D. Alexander Perettus Romanus S. R. E. Vicecancellarius sancti Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis de Montalto nuncupatus, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, & beatæ Mariæ Virginis, ac pro eximiæ suae deuotionis zelo erga gloriosissimum martyrem Laurentiū sponte, & ex puro suae voluntatis affectu, dono dedit irreuocabiliter inter viuos ecclesiae sanctorum Laurentii, & Damasi, cuius diaconus existit, illiusq Capitulo, & Canonicis licet absentibus, praesente magnifico, & R. D. Marcello Philipponio Romano, vno ex dictis canonicis, pro Ecclesia, & Capitulo, & canonicis, prædictis, eorūq. successoribus in perpetuū acceptante, & vna mecum notario vti publica persona legitime stipulāte, Crucem argenteam cum imagine Redemptoris humani generis eidem Cruci affixa, cū imaginibus sculptis in extremis angulis dictæ Crucis sanctorum quatuor Euāgelistarū, cum trunco, & pede stabili quadrifonei innixo humeris quatuor leonū, confidentiū, singulorum, scilicet in quolibet angulo, cū duobus insignibus, seu armis ipsius Cardinalis, & duabus imaginibus, vna siquidem S. Laurentii martyris, altera S Damasi Papæ insculptis scilicet singulis in singula fronte dicti pedis stabilis ipsius Crucis, totius materiæ argenteae, sculpturae artificio ornamentorumq. eleganti praestantia ac ipsius denique operis magnitudine insignis, altitudinis palmorum nouem circiter, ponderis vero librarum sexagintaquinque cum dimidia nitissimi argenti. Ad habendum, & illam in diuinos vsus, vt infra perpetuo adhibendam.

Et huiusmodi donationem fecit ex causis prædictis, & ad perpetuo testādam suæ voluntatis deuotionem erga Deum Opt. Max. beatam Virginē, & ipsum gloriosum martyrem Laurentiū, quem præcipue obsecratur, vt hoc exiguum munus suasq. preces benigne excipere, & pro se suaeq. animae aeterna salute apud ipsum redemptorē clemēter intercedere dignetur, & denique ex pia eius liberalitate, & omni alio meliori, magisq. puro, & deuoto animi affectu, quo ardentius potest & debet

Adiecit tamen, & expresse iniunxit huiusmodi donationi hanc inuiolabilem legem, & conditionem, qua expresse, & omnino vetuit, & prohibuit Capitulo, & Canonicis prędictis, & pro tempore existentibus in perpetuum: ne Crucem, vt supra donatam, nec non sacra vestimenta, seu paramenta sericea rubei coloris damaschi elaborata aureoque cōtexta superioribus diebus eadem ipsius Cardinalis pia munificentia eidem Ecclesię donata, cuicumque personae quacumq. polleat dignitate, minusque alicui loco, etiam pio, seu alteri simili, vel maiori Ecclesiae vllo modo etiam superiorum permissu accomodent, nec iuxta ecclesiam praedictam transportare audeant: Quoniam voluit ibidem ad perpetuam laudem, & gloriam Dei, Virginis, & Sanctorum praedictorū, ac honoré, & decus Ecclesiae praedictae accurate custodiri, & conseruari. Enixe in Domino rogans nunc, & pro tempore existētes Canonicos, vt voluntati suae eiusmodi perpetuo satisfieri, & nunquam secus fieri curent. Praedicta autem semper rata habere, & nunquam contra ea venire promisit, & ita tacto pectore iurauit.

Quam Crucem dictus R. D. Marcellus Canonicus nomine dicti Capituli manu sua, & in potestaté d. Ecclesiae, & Capituli, illorū vice accipiens, gratias, quas potuit maximas ipsi Cardin. cumulatissime egit, rogans Deū Opt. Max. vt illius piæ munificientiae aeterna merita reddat, illam ad Ecclesiā prædictam, iuxta formā dictæ donationis perpetuo seruandam attulit. Super quibus omnibus, & singulis petitum fuit à me notario publico infrascripto vnum, vel plura, publicum, seu publica fieri atque confici instrumentū, & instrumēta. Actū Romæ in ædibus Cancellariæ Apostolicæ solitæ habitationis ipsius Cardinalis,

lis, & in eiusintimo cubiculo præsentibus ibidem infradictis testibus, qui post ipsum Illustrissimum Cardinalem donatorem præsens instrumentum propria manu subscripserunt, videlicet Illustr. & Revered. Fabio Biondo de ciuitate Montis Alti Patriarcha Hierosolymitano, & Ill. D. Iustiniano Orphino Fulginatense œconomo ipsius Illust. Cardinalis testibus ad præmissa vocatis, atque rogatis. Ego Alexander Cardinalis Mõtaltus Vicecancellarius dono vt supra. Ego Fabius Patriracha Hierosolymitanus interfui. Ego Iustinianus Orphinus vt testis interfui.

Ego Ant. Mainardus Ro. Cur. causarũ Cameræ Apost Not. de supradicta donatione rogatus præsens publicum instrumentum subscripsi, & signaui rog

Instrumẽtum ingressus ordinis S. Benedicti.

IN nomine, &c. Anno à natiuitate, & regnante, &c. die. &c. Apud Monasterium S. Angeli de Castro Speluncæ ordinis S. Benedicti diœcesis Gaietanæ. Nos N iudex dicti castri T. publicus, &c. & testes subscripti literati de eodem castro, videlicet A. B. C & C. ad hoc specialiter vocati, & rogati, præsenti publico instrumento notum facimus, testamur, atq fatemur, quod præfato die, in nostri præsentia constituti venerabiles, & religiosi frater Paulus Abbas dicti Monasterii. frater N. & frater Iacobus monachi ipsius monasterii facientes capitulum. congregati in ecclesia ipsius monasterii ad sonum campanellæ, prout moris est eorum pro aliis eorum & dicti monasterii agendis congregari, præsente Titio dicti castri petente, & supplicante supradicti Abbas, & monachi, non vi, dolo, metu, aut suasione dicti. seu circumuenti, sed de ipsorum, & cuiuslibet ipsorum pura, libera, & spontanea voluntate, receperunt in monachum, & fratrem ipsius monasterii coram nobis Titium supradictum, qui Titius omni suasione, & violentia ab eo cessantibus iunctiq. manibus dedicauit se, & omnia bona sua supradicto monasterio in manibus supradicti fratres Pauli Abbatis ipsius monasterii recipientis eundem Titium in monacum, & fratrem eiusdem monasterii de voluntate, & consensu monachorum supradictorum, decantato ante altare supradictæ ecclesiæ per eosdẽ Abbatem, & monachos hymno Spiritus sancti, scilicet; Veni creator Spiritus, & gratia ipsius Spiritus sancti humiliter inuocata, dictus Abbas ipsum Titium stantem genuflexum ante altare supradictum expoliauit vestes seculares, quas erat dictus Titius indutus, & induit eundem Titũ vestimenta monachalia ordinis memorati S. Benedicti Et promisit eidem fratri Titio præsenti, & solemniter stipulanti in tot tempore vitæ suæ, scilicet quoad duxerit vitam monasticã, & stabit ad seruitia monasterii supradicti, vel alibi ex iusta, probabili, & legitima causa ministrare eidem Titio humilem victũ, & vestitum, quem fratrem Titium coram nobis supradicti Abbas, & monachi ad pacis osculũ receperunt Quæ omnia, & singula in hoc instrumento contenta promiserũt, & obligarunt se contrahentes supradicti hinc inde scilicet supradicti Abbas, & monachi ipsiq. monachi cum auctoritate, & consensu dicti domini Abbatis, & successores suos suas hypotheca omniũ bonorũ ipsius monasterii eidem fratri Titio præsenti, & stipulanti pro se, & dictus frater Titius se suosq hær. & suc. sub hypotheca, & obligatione omnium bonorum suorum præsentium, & futurorum eidẽ Abbati, & fratribus N. & Iac. monachis præsẽtibus, & stipulantibus nomine, & pro parte dicti monasterii, & suc. suorum rata, & firma habere, perpetuoq. tenere, & non contrafacere, vel venire per se. vel alium, seu alios aliqua ratione, ingenio, vel causa, de iure, vel de facto in toto exinde, vel in parte, in iudicio, siue extra. Sub pœna vnciarum aur. decem hinc inde pro medietate ipsius pœnæ curiæ, ad quam facta fuerit reclamatio me prædicto notario tanquam persona publica prædictam medietatem dictæ pœnæ nomine, & pro parte dictæ curiæ solemniter stipulante, & pro reliqua medietate ipsius pœnæ parti affirmanti à parte contraueniente toties exigenda, quoties in præmissis, & quodlibet præmissorum contrafactum fuerit per solemnem stipulationem præmissam cum refectione damnorum, & expensarum, & interesse litis, & extra. Qua pœna soluta, vel non soluta, aut gratiose remissa omnia, & singula in hoc instrumento contenta firma perdurẽt Renun. hinc inde A. contrahentibus supradicti ex certa ipsorum scientia super præmissis exceptio doli mali metus in factũ actioni, conditioni sine causa, rei prædicto modo non gestæ, & non taliter celebrati contractus, iuri, quo læsis, seu decep-

ptis

Locatio, seu arrēdatio officii Notariatus A. C.

IN D. i nomine. Amen. Io Gio. Francesco Vgolino Perugino notario di Monsignor Illustrissimo Auditor della Camera, riseruato però il beneplacito di detto Monsig Illustr. A.C. facendo di bisogno, e non altrimente, afitto, & arrendo il mio officio del Notariato, con tutti li suoi frutti, rendite, prouenti, & emolumenti vniuersi per anni tre prossimi, incominciati al primo del presente mese di Nouembre, e come seguita da finire, per affitto di scuti cento trenta di moneta à giuli dieci per scudo, per ciaschedun mese di detti tre anni, da pagarsi di mese in mese in fine di ciaschedun mese, scudi cento trenta simili per ogni mese in bona moneta d'argento liberi, & esenti da ogni peso, e contributione, eccetto però dalli pesi straordinarii, che forse s'imponessero sopra gl'officii di Monsig. A. C. di modo, che li presenti, che il Collegio suol fare il Natale, la mancia de' Curiori, & altre spese, che si fanno per seruitio del Collegio: & il monte delle scritture non s'intendono per straordinarii, ne meno la contributione di scudi cinq. l'anno per la pig'one della casa del Luogotenente ciuile a M. Cosimo Ceci da Massa della diocese di Todi con gli infrascritti patti. E prima, che detto affitto si deua pagare, come di sopra, ogni mese in fine.

I tem, che detto affituario sia obligato fare, e far fare tutti i manuali actorum, li libri delli oblighi, instrumenti, e rubricelle, tāto per il tēpo passato, che nō son fatti quanto per l'auuenire durāte il tēpo del. l'arrenda, e quanto a i passati fra sei mesi prossimi, e tener nell offitio tutti li libri, e scritture secondo il solito, trattare, e custodir bene le scritture, e fare l'altre cose, che aspettano a' buoni, e diligēti arrendatarii.

Item, che detto affituario non possa pigliar sicurtà alcuna in detto offitio, nè per debito ciuile, nè criminale, se non di mio ordine, & perciò si debba annotare in vn libretto li nomi de fideiussori, con la somma per la quale si obligaranno.

Item, che detto affittuario durante questa arrenda, debba osseruare le riforme, e bolle del Tribunale, e gli altri ordini del Collegio.

Item, mi riserbo tutte l' espeditioni, rogiti d' instrumenti, instrumenti publici, copie d'inditii, & estratti fatti prima del presente arrendamento, & anco gli estratti, che fossero concordati, ò pagato qualche cosa à buon conto, delli quali ne deuerò pagare io carta, e scrittura, e similmente tutti gli crediti di qualsiuoglia sorte fatti nell' offitio per tutto Ottobre 1596.

Item, che detto affittuario non possa pigliare senza mio consenso giouani in detto officio, nè meno si mandarne via.

Item, mi riseruo tutti li emolumenti delle scritture dell'Illustrissimo Cardinale sancta Seuerina, fatte, e da farsi, e che possa dar gratis gl' instrumenti. che ho promessi dare al Sig. Gio. Battista Aste, & altri che vorrò dare à M. Tommaso Tetio, M. Gio Battista Gosio, e li heredi di Stefano Latini, & altri miei parēti, e amici.

Item mi riseruo li mensariati, conclauista, Congregationi ordinarie, & straordinarie, & altre regaglie solite del Collegio.

Item che li denari che si pagheranno per nouitii siano di detto arrēdatario, per sei mesi innanzi il fine dell' arrenda non possa pigliar nouitii, & pigliandone per denari, si diuidano fra detto arrendatario, e me per metà.

Item in euento di guerra, peste, riformatione del Tribunale, ouero diminutione di giuriditione di Monsign. Aud. della Camera, absenza del sommo Pōtefice da Roma, moderationi di tassa di speditioni, ouero mercēde, & finalmente di qualsiuoglia altra cosa, che apportasse danno al d. tribunale, & per le quali si sminuisse l'vtile, i negotii, & contratti di detto offitio, & Tribunale, si debba far vn honesto defalco della presente arrēda, & in euēto d' alcuna discordia, che sopra ciò potesse nascere, si debba elegere dui notarii del Tribunale per periti comunemēte, & stare a quel, che loro dechiarerāno: & in euēto, che fussero discordi, si debba elegere il terzo, ouero starne a quello che dechiarera il sig. Antonio Guidotti, ò il sig. Alessandro Falciano, ò il sig. Aurelio Ridolfi non si comprendendo in questo la riforma fatta da Nostro sig. papa Clemente, inserta nella facultà di Monsig. Illustr & Reuerendiss. Marcello Lante Auditore, della quale detto arrēdatario ne ha notitia, e cō essa piglia il presente affitto, come sopra.

Item sulloco per il medemo tempo al detto affittuario la bottega con tutte le stantie doue al presente li giouani di

eundem d.A.ibidem præsentem, & soluentem quietauit cum pacto,&c. quae quidem scuta mille sic vt supra habita & recepta idem cursor soluit,& exbursauit eidem D.Laurentio creditori vigore preinserti mandati, quæ in mei notarii, & testium infrascriptorum præsentia idē D.Laurentius habuit, & recepit ab eodem cursore præsente,& soluēte in prompta, & numerata pecunia, in tot paulis, & testonibus argenteis,de quibus se bene contentum vocauit exceptioni, &c. ad maiorem cautelam renunciauit,& tam dictum cursorem, vt supra soluentem quàm dictum D. N, ac suos hæredes, & successores, sine tamen praeiudicio,ex pensarum,quietauit.&c. per pactum, &c.iurauit tactis,&c. super quibus, &c. præsentibus testibus,&c.Quo facto, & incontinenti idem cursor eundem D. A, in corporalem, realem, & actualem possessionem dictæ domus iuriumque, membrorum,& pertinentiarum illius quorumcumque imposuit,& immisit. Qui A. sic in possessionem dictae domus impositus, possessionem prædictae domus assecutus fuit portas,& fenestras aperiendo,& claudendo, & alius actus possessionis facien. veram possessionem denotan.]protestans & declarans, quod per suum abinde recessum non intendit possessionem dimittere nec relaxare immo omnē possessionem ciuilem,& naturalem animo, & corpore,ac omni alio meliori modo quo potest retinere, conseruare,& continuare intendit. super quibus,&c.actū,&c.vbi supra præsentibus quibus supra testibus,&c.

Processus promotionis Episcopi.

IN nomine D.N.Iesu Christi Amen. Per hoc pręsens publicum instrumētum cūctis pateat euidenter,& sit notum, quod anno a Natiuitate D.N.Iesu Christi millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, indictione quinta, die vero vigesimasexta mensis Iulii Pontificatus sanctissimi in Christo Patris,& D. N D. Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui anno quinto,in mei notariis publici infrascripti, & N.N. illustrissimi D. Cardinali infrascripti familiarium testium,ad hæc specialiter vocatorū,& rogator præsentia Illustrissimus,& Reuerendissimus D, D.N.S.R.E. Presbyter Cardinalis tituli sancti N.nuncupatus,existens Romæ in palacio suę solitæ residentiæ,asseruit qualiter vacante ecclesia Cathedrali Mediolanen.per obitum R.D.N. vltimi illius Episcopi extra Rom. Cur. defuncti prae fatus] sanctissimus D. N. cupiens dictae Ecclesiæ de idoneo pastore prouidere mentis suæ oculos dixerit in B.ipsique D. Cardinali viuæ vocis oraculo mandauit, vt de natalibus, vita,moribus,ac aliis qualitatibus prædicti B.ad præscriptum sacr. Concilii Tridentini, & Constitutionis Gregorii XIII.fel.rec.diligenter inquireret,& tam super illis,quam super statu ipsius Ecclesiæ Mediolanensis solitum inquisitionis processum formaret. Volens itaque D.S. illustrissima Sanctissimi D. N.Papæ iussa debite exequutioni demandare,ac in omnibus, & per omnia dictæ Constitutionis formam sequi me notariū infrascriptum deputauit,vt de iuramento & depositionibus testium per ipsum D. Cardinalem ex officio vocādorum,& examinandorum, necnon de productione iurium,vel publicorum instrumentorum,& documentorum,si quę dictus B.exhibere voluerit,ac de professione Fidei per eum dē in manibus] S.D.Illustris.emittenda,ceterisq. necessariis rogarem, omniaq. in publicum instrumentum redigerem.

Postquam deputationem idem Illustrissimus mandauit infrascriptos testes ad se vocari examinandos super infradictis interrogatoriis præstito in manibus suis iuramento de veritate dicenda.

Nomina testium examinandorum sunt videlicet,N.N.N.N.N.N.

Interogatoria vero mihi exhibita per S.D.Illustris. & super quibus testes præā dictos examinare intendit, sunt quæ sequuntur. Et primo quoad statū ecclesiæ.

Primum,an sciant in qua prouincia sita sit Ecclesia Mediolanen.cuius situs,qualitatis,& magnitudinis,quod focularia constituat,cui domino in temporalibus subiaceat,& quomodo de illis notitiā habeant.

Secundum,an sciant in prædicta ciuitate adesse Ecclesiam Cathedralem,sub qua inuocatione,cuius destructuræ,& quālitatis, an alicui Archiepiscopo subiaceat & non aliqua reparatione indigeat,& quo modo de istis notitiam habeant.

Tertium,an sciant quot, & quales sint in dicta ecclesia catehdrali dignitates.Canonicatus, & alia beneficia Ecclesiastica quis numerus omnium presbyterorum,& & clericorum ibidem in diuinis inseruiētium, quæ sit dignitas maior post Pontificalem, quales sint redditus dignitatum

canonicatuum, & aliorum beneficiorum prædictorum, & quomodo id nouerint.

Quartum, an sciant quomodo in dicta Cathedrali exerceatur cultus diuinus, & quam de eo notitiam habeant.

Quintū, an in dicta Cathedrali cura animarū exerceat per quem, & quomodo.

Sextum, an habeat sacrarium sufficienter instructum sacra supellettili ad diuinū cultū & etiam ad pontificalia exercendum necessaria chorum, organum, campanile cum campanis, cœmeterium, & quomodo id sciant.

Septimū, an sciāt in dicta Ecclesia existere corpora, vel insignas reliquias aliquorū sanctorū & q̄uo asseruerūt id sciāt.

Octauū, an adsit domus pro Epis. habitatione, vbi, qualis, & quomodo id sciāt.

Nonum, an sint plene informati de vero valore reddituum mensę Episcopalis, ad quam summam annuatim ascendant in quibus consistant, & an sint aliqua pensione onerati ad cuius fauorem pensio sit reseruata, & quomodo.

Decimū, quot existant in ciuitate Mediolanē. ecclesię collegiatæ, & parrochiales, quot monasteria virorū & mulierum, confraternitates, hospitalia, & quomodo.

Vndecimū an sciant amplitudinē diœcesis, quot scillicet, & quæ loca cōplecratur

Duodecimum, an dicta ecclesia Mediolanen de præsenti vacet, quomodo, & a quanto tempore citra.

Quo ad qualitates promouendi.

PRimum, an cognoscat B. quomodo, & a quanto tempore citra, an sit ipsis testibus examinandis consanguineus, affinis, familiaris, vel inimicus.

Secundum, an sciant in quo diœc. dict. B. natu. sit.

Tertium, an sciant ipsum natum esse ex legitimo matrimonio, ac honestis, & catholicis parentibus, & quomodo id sciant.

Quartū, an sciāt cuius ætatis sit & q̄uo.

Quintū, an sciant eum esse in sacris ordinibus constitutum, quibus, a quanto tēpore citra, & quomodo id sciant.

Sextū an sciant eū esse in ecclesiasticis functionibus, & in exequutione ordinum susceptorum diu versatus, & quomodo.

Septimum, an sciant eū esse innocentia vitæ, bonisq. moribus predictū bonæ vitæ conseruationis, & famæ, & quomodo.

Octauum, an sciant ipsum esse virum grauem, prudentem, & vsu rerum præstantem, & quomodo.

Nonum an sciant ipsum aliquo gradu in iure canonico, vel in sacra Theologia insignitum esse, vereq. ea doctrina pollere, quę in Episcopo requiritur, ad hoc vt possit alios docere, & quomodo.

Decimum, an sciant ipsum aliquo munere ecclesiastico aliquando factum esse, vel circa curam animarum, aut regimen alicuius ecclesiæ se exercuisse, & quomodo in eis se gesserint tam quoad doctrinam, quam quoad prudentiam, & integritatem, & quomodo.

Vndecimum, an sciant eum aliquando publicum scandalum dedisse circa Fidem, mores, siue doctrinam, vel aliquo corporis, aut animi vitio, alioue canonico impedimento teneri, quo minus possit ad ecclesiam cathedralem promoueri, & q̄uo.

Duodecimum, an eum idoneum existiment de bene regendum ecclesiā cathedralem, ac Episcapale onus subeundū, & dignū qui ecclesiæ Mediolan. præficiatur & vu de mouentur ad ita existimandum.

Die dicta.

Coram eodem Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Cardinali existen. vbi supra meque, &c. comparuit personaliter.

P testis ex officio vocatus, ætatis suæ annorum 65. vt asseruit, qui præstito iuramento tactis, &c. in manibus eiusdē D. Cardinalis de veritate dicen. omissis articulis concernentibus statum ecclesiæ Mediolanen. quia de ipsis nullam notitiam habere dixit. Interrogatus super articulis respicientibus qualitates promouendi, respondit, vt infra videlicet.

Sequitur tenor examines prædicti, & aliorum testium.

Forma iuramenti professionis Fidei, à cathedralibus, & superioribus Ecclesiis, vel beneficiis curā animarū habentibus, & locis Regularium, ac militarū perficiendis, obseruandas.

EGo firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur videlicet. CREDO in vnum DEVM Patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia secula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum ve-

verum de Deo vero. Genitum non factum, consubstantia'em Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cęlis Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & homo factus est Crucifixus etiā pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris, Et iterum venturu est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni nō erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre, Filioq. procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et vnā sanctā Catholicā, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnū batisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasq. eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item sacram Scripturam, iuxta eum sensū quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & Interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vere, & proprie Sacramenta nouę legis a Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singuli; necessaria, scilicet Baptismum, Cōfirmationem, Eucharistiam, pœnitentiam, Extremā vnctionem, Ordinem & Matrimonium, illaq. gratiam conferre; & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio, reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos ecclesiæ catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis, & defunctis; atque in sanctissimo Eucharistiæ sacramēto esse vere, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, vna cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi fierique conuersione totius substantiæ panis in corpus & totius substantiæ vini in Sanguinē quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationē appellat. Fateor etiā sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumq. sacramentum sumi. Constanter teneo purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuuari. Similiter, & sanctos vna cum Christo regnantes venerandos, atque inuocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas Firmissime assero imagines Christi ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum sanctorum habendas, & retinendas esse atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiēdam, Indulgentiarū etiam potestatem a Christo in ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum Christiano populo maxime salutarē esse affirmo, sanctam catholicam, & Apostolicā Romanā ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco. Romanoq. Pontifici Beati Petri Apostolorum principis successori, ac Iesu Christi Vicario verā obedientiam spondeo, ac iuro. Cetera itē omnia a sacris Canonibus, & œcumenicis Cōciliis, ac præcipue a sacrosancta Tridentina Synodo, tradita, definita, & declarata indubitanter recipio; atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab ecclesia damnatas, et reiectas, & anathematizatas ego pariter damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, et veraciter teneo, eandem integrā & inuiolatā vsque ad extremum vitæ spiritum constantissime (Deo adiuuante retinere, & confiteri atque a meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari quantū in me erit curaturum, ego idem spondeo, voueo, ac iuro. sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Die 7. Augusti.

B personaliter constitutus coram Illustrissimo D Cardinali N. meque notario publico, & testibus infradictis; volens Fidei professionem facere tenetur a d præscriptam Constitutionis Pij Quarti fel. rec. flexis genibus, ac sacrosanctis Euangeliis cum iuramento tactis in manibus eiusdem D. Cardinalis, sponte, & c die sū-

pto eamdem fidei professionem, iuxta, & secundum formam, ac tenorem constitutionis prædictæ hoc informasse, vt sequitur de verbo ad verbum emisit, atque in locis vbi proprium nomen est expressum, illud in originali sua propria manuscriptã q. Fidei professionem, idem D. Card. recepit, & admisit omni, & super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus duobus testibus.

Deinde die, &c. Idem B. ad docen. de gradu Doctoratus, ac de sacris, & presbyteratus ordinibus sibi collatis, facto exhibuit, & produxit priuilegium dicti gradus Doctoratus in carta pergamena scriptum, ac litteras patentes dictorum ordinum iti dem in pergameno scriptas, quorum omnium copium cũ suis originalibus auscultatam, & collationatam penes me notarium in præsenti processu registratum di misit, dictis originalibus secum reportatis prædictorum vero omnium tenores sunt qui sequuntur.

Copia priuilegii Doctorat. q̃ hic scribatur

Copia litterarum patentium sacrorum ordinum, quæ hic inseratur.

Ego N. Card. sancti N. relationem in concistorio facturam certo existimo pro deductis in præsenti processu R. D. B. & I. V. D. dignum esse, qui Mediolanen. ecclesiæ præficiatur & ita testor manu propria

Ego N. Episcopus Portuẽ Card. de Aragona ex præmissis censeo R. D. B. dignum esse, qui in Mediolanen. cathedralis ecclesię præsulem promoueatur.

Ego Nicolaus tit. sancti Laurentii in Lucina presbyter Cardinalis Madrutius idem censeo

Ego F. Cardinalis Sfortia idem censeo.

Obligatio exciocandi.

IN mei, &c. personaliter constitutus A. sponte, &c. promisit B. ibidẽ præsẽti, &c. hinc per totum mẽsem Februarii proximi futuri exciocasse, & exciocari fecisse totũ residuum tenutæ N. sitæ extra portam, &c. exceptis tribus rubris in circa, reseruandis primo silua ipsi A. iam demõstrantis, videlicet, sterpare, cioccare cauar detti ciocchi, sterrarli, spaccarli al solito, che si possino carcare, & amucchiarli, & hoc opus facere bene, & fideliter more solito, ac boni, & fidelis exciocatoris omnibus ipsius A. sumptibus cum pacto, quod ramuli seu surculi, & vt vulgo dicitur le frasche, & quelche si trouarà sopra la terra, sia, & esser debbia di esso A. ma che sia lecito a esso B per vso di casa loro pigliarne a suo beneplacito. Item che li detti compagni siano obligati farli condurre il pane sopra il lauoro, & darli le ronche neccessarie; asserens idem A. dictũ residuum tenutę exciocãdæ bene vidisse, & considerasse, & de eo plenam notitiam & informationem habuisse, & habere, & hoc opus facere, & cum effectu perficere promisit pro mercede scutã ducentorum menete de iul is decem pro scuto, sic inter ipsas partes de communi consensu soluendorum, prout dictus B. soluere promisit eidem A. vt die itur de mano in mano, prout opus fiet. Ita quod in fine solui debeat omne residuum, exceptis scutis decẽ quæ retineri possint ab ipso B. vsque ad secundam araturam ad effectum quod si reperietur aliqua quantitas cioccorum non excauatorũ, quod possint excauari ipsius A. sumptibus, & deficiente dicto A. in pręmissis. ex nunc dedit potestatem dicto B propria eius auctoritate, &c. & fine, &c. conducẽdi alios exciocatores omni, &c. ad rationem quãti plurimi omnibus ipsius A. sumptibus, damnis, &c. de quibus, &c. quia sic actum, &c. quæ omnia, &c. alias, &c. pro quibus, &c. & quatenus opus sit citari, eligit domicilium suum in hospitio Caballeri in platea Iudæorum Iurarunt, &c. super quibus, &c. actum, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Hic postremo etiam vltra prædictas subiicientur infrascriptę formulæ diuersorum aliorum instrumentorum, sumpti ex Formulario Placentino, quas etiã pro minori indigentium dispendio hic imprimendas curaui.

Formula arreptionis itineris ad curiam.

IN nomine Domini Amen, &c. Dominus presbyter Lazarus, &c. rector ecclesiae sancti Laurentii, &c. asserens se fore parum, & dispositum ad accipiendum iter versus sedem Apostolicã, & sanctiss. in Christo patrem, & dominum nostrum Pontificem Maximum ad prosequẽdum certam causam, & causas, quas vt asseruit, pertractare, & expedire necessario habet ibidem contra quosdam, & specialiter contra talem, &c. ac alios, quorum interest, seu interesse poterit quomodolibet in futurum, & receptis igitur ad se omnibus, & singulis vestimentis, ac pallio, pileo, baculo, ac saccullo ad talia spectantibus

tibus,& necessariis, omnibusq. ibidem exi stentibus valete dicens in Dei nomine iter arripiebat sub hac verborum forma. Coram vobis notario publico,& testibus fide dignis hic astantibus, &c. cum protestatione solemni dico, & propono ex nunc, vt apparet ad sanctam Sedem Apostolicã, & sanctissimum, &c. omnibus melioribus via, modo, iure, causa, & forma quibus melius,& efficacius possum,& debeo iter arripio ad prosequẽdum certas causas, quas ibidem necessario habeo pertractare, & expedire. Idcirco ego presbyter Lazarus præfatus ad præsens,& deinceps subiicio, & submitto me, & Ecclesiam meam, & omnia bona mobilia,& immobilia, spiritualia,& temporalia, præsentia,& futura, protectioni, defensioni, tutioni, iurisdictioni, & priuilegiis sanctæ Sedis Apostolicæ, & sanctissimi Domini nostri Papæ, prædictis protestans nihilominus publicę, & expresse, quod si quid contra, & vltra huiusmodi itineris mei arreptionem, seu contra me,& ecclesiam meam prædictam ac omnia bona mea, vt præfertur, quomodolibet fuerit attẽtatum, seu in posterum contigerit attentari per quoscumque, id tanquam nullum, & indebite factum reuocari, & procedi facere contra attentãtes tanquam manifestos pręsumptos intendo suis loco,& tempore congruis, & opportunis,& generaliter omnia alia, & singula ibidem dixit, fecit, & exercuit, ac protestatus fuit, quę natura arrepti itineris exigit, & requirit, & quæ in præmissis,& circa præmissa dici, fieri ac protestari consueuerunt pro conseruatione iurium suorum. Et de prędictis,&c.

Dedicatio de vna religione ad aliam.

IN nomine Domini, Amen,&c. Dominus frater Luc.&c ordinis fratrum Prædicatorum S. Dominici constitutus coram domino Franc.&c. Dei gratia Abbate monasterii sanctæ Mariæ,&c. ciuitatis Placentiæ ordinis Cisterciensis dixit, & exposuit eidem domino Abbati, quod libẽti animo intraret religionem dicti ordinis Cisterciensis ex deuotione,& quam habet Beato Bernardo fundatori dicti ordinis,& ipsi ordinis,& propterea petiit ab ipso domino Abbate, si ipse velit ipsum recipere in ordine prædicto, & eidem conferre habitum dicti ordinis; obtulit se dedicare,& personam suam ordini prædicto recepto habitu ordinis prædicti, & alia dicere,& facere tam in diuinis, quam aliter; ad quæ tenetur vigore constitutionis ordinis prædicti, & vt faciunt aliis professi dictæ regulæ, & ordinis, qui dominus Abbas visa,& audita requisitione sibi vt supra, facta per dictum dominum fratrem Luc. viso quoque breui Apostolico sibi directo ad præmissa expedienda cuius quidem tenor sequitur, vt infra. †

Et visis videndis sponte,& ex certa scientia; & alias omnibus iure, via, modo, & forma, quibus melius potuit, & potest, & fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumq. solemnitatibus tam iuris, quam facti, etiam substantialibus de iure, vel cõsuetudine in pręmissis opportunis eidem fratri Luchino præsenti, & humiliter flexis genibus requirenti,& acceptanti, attẽta eius bona vita,& conditione habitum dicti ordinis Cisterciensis exhibuit, & contulit, ita quod de cætero sit,& censeatur de,& sub ordine Cisterciensis prędicto,& habeatur,& tractetur tamquam frater,& de ordine Cisterciensi, imponẽdo eidem fratri Luchino habitum ordinis prædicti, ac ipsum cingendo cingulo castitatis, & ordinis prædicti,& alia dicẽdo,& faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt,& requiruntur in exhibitione,& traditione habitus prædicti, qui dominus frater Luc. recepto habitu prędicto sponte,&c. omnibus iure, via, modo,& forma, quibus melius,& efficacius fieri,& esse possit interuenientibus quibuscumque solemnitatibus etiam substantialibus,& vt supra, dedicauit se,& personam suam, ac submisit regulę,& ordini Cisterciensi prædicto, & in manibus ipsius domini Abbatis praesentis, & acceptantis facit debitam professionem in ordine & regula Cisterciensi praedictis, promittens,& promitit stabilitatem morũ conuersionem, & obedientiam, ac castitatem secundum statuta, & consuetudines, ac regulas ordinis praedicti,& canonicas sanctiones, & alia dixit, & fecit, ad quae tenetur vigore constitutionis ordinis prędicti, & ita manibus corporaliter tactis scripturis iurauit in manibus praefati domini Abbatis ad sancta Dei Euangelia, ac eidem stipulanti, & recipienti nomine, & vice dicti ordinis promisit, & conuenit praedicta omnia,& singula suprascripta attendere,& obseruare, et in nullo contrauenire, vel contrafacere, ita eum Deus adiuuet, eiusque tacta

Euãgelia. Et insuper ipse dominus Abbas attenta conditione, & bona vita ipsius fratris Luc. concessit, & concedit eidem fratri Luc. præsenti, & acceptanti, quatenus de cetero possit, & valeat, quæcumque beneficia curata & non curata impetrare, & impetrata acceptare, & retinere, & in ipsis stare, & habitare tute, libere, & impune, & hæc non obstantibus, quæ in dicto breui continentur, & aliis quibuscumq. contrariis. Et de prædictis dictæ partes rogauerunt me notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum.

Electio canonicatus facta per Capitulum Ecclesiæ collegiatæ.

IN nomine Domini Amen, &c. Vacantibus canonicatu, & præbenda, quos viueret, obtinebat quodã dominus Lazarus, &c. olim canonicus infrascriptæ ecclesiæ, qui diem suum clausit extremum, capitulo Ecclesię S. Antonini Plac. de antiqua, & approbata cõsuetudine spectat, & pertinet ius eligendi canonicos dictae ecclesię pro tempore eligendos conuocato, & congregato infrascripta occasione in loco suprascripto, in quo conuocari, & congregari consueuit pro negociis dictæ ecclesiæ: de mandato venerabilis domini Petri, &c. Præpositi dictæ ecclesiæ, in quo quidẽ capitulo interfuerũt ipse dominus Præpositus, necnon domini A. L. P. & M. omnes Canonici dictæ ecclesiæ, dicentes, & protestãtes, quod sunt, & repræsentant maiorem, & saniorem partem dicti Capituli, & quod non est alius Canonicus dictæ ecclesiæ, qui ad infrascripta possit vel debeat cõmode euocari, citatis tamen prius alijs Canonicis dictae ecclesiæ per Fran. &c. ostiarium dictae ecclesiae prout ibidem retulit ipse Fran. ostiarius prędictus seipsos dominos canonicos citasse, attendentes, & considerantes, quod longa vocatio beneficiorum solet ecclesiis esse nociua, confisi de integritate, & sufficientia, ac bona, & approbata vita venerabilis domini Iacobi, &c. cuius fidem approbatam tamdiu cognouerunt, & cognoscunt, qui si eligatur in canonicum dictae ecclesię erit vtilis, & fructuosus eidem inuocata sancti Spiritus gratia, & ipsius Beati Antonii martyris nomine, et suffragio imploratis sponte, & ex certa scientia, & animo deliberato omnibus iure, via modo & forma quibus, & prout melius efficacius fieri, et esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tãm iuris, quam facti etiam substantialibus in similibus oportunis de iure, vel consuetudine ipsum dominum Iacobum prę́sentem, & acceptantem elegerunt, et eligunt, vnanimiter, et pari concordia, et voluntate in canonicum, & fratrem dictae ecclesiae ad canonicatum, et præbendam, vt supra præmittitur vacantes, osculo pacis interueniẽte, ac eidem de dictis canonicatu, et præbenda prouiderunt et prouident, ipsumq. dominum Iacobum ibi præsentem, et flexis genibus coram ipsis dominis prępositọ canonicis, et capitulo constitutum & humiliter requirentem, et acceptantem inuestiuerunt, & inuestiunt, per bireti capiti suo impositionem de dictis canonicatu, et præbenda, iuribusque, et pertinẽtiis suis spiritualibus, et temporalibus. Et insuper præfatus dominus Præpositus de mandato, & nomine etiam aliorum canonicorum, et capituli prædicti, introducens ipsum dominũ Iacobum canonicum prædictum in dictam ecclesiam ipsum posuit et induxit in tenuta et corporali possessione canonicatus, & præbendæ prędictorum, iuriumque, & pertinentiarum suarum prædictarum per pannos, & cornu altaris magni, dictæ ecclesiæ funes campanarum, & vestes ostiorum ecclesiae prędictæ: assignando eidem stallum in choro; et exinde locum in capitulo, et alia dicendo, et faciendo, quæ in similibus tenutis fieri consueuerunt, et requiruntur in signum veræ tenutae, et corporalis possessionis datae, et appræhensae de prædictis. Et ibidem post prædicta praedictus dominus Iacobus canonicus prædictus constitutus coram prædictis dominis præposito canonicis, et capitulo delato prius eidem iuramento per prę́fatum dominum prępositum, et ab eo manibus corporaliter tactis scripturis praestito, iurauit ad sancta Dei euãgelia in manibus præfati domini prępositi, quod obseruabit statuta laudabiles consuetudines et constitutiones dictæ ecclesiæ; et alia dicet, et faciet ad quę tenetur de iure, et vigore dictorum statutorum, et bona et redditus canonicatus, et præbendae praedictorum conseruabit, et augebit pro posse, ipsasque bona canonicatus, et prębendæ prędictorum non alienabit citra iuris dispositionem; ita eum Deus adiuuet, eisque sancta Euangelia. Et de prædictis praedicti domini præpositus, ca-

canonici,et capitulum, et ipse dominus Iacobus &c.

Et idem obseruetur,& sint in quacumque alia electione fieda per aliquod capitulum ecclesiæ collegiatæ,vt supra,mutatis murandis;et eo casu si vero fuerit canonicus, vel alius in dignitate constitutus ad dignitatem aliquam in vocabulo, vel ecclesiæ debet addi iuramentum quod eris fidelis, et prout in prima forma continetur.

Forma confirmationis factæ per Episcopum de electione facta per Capitulum ecclesiæ collegiatæ absque edito.

IN nomine Domini Amē, &c. Constitutus dominus presbyter Io.&c. in præsentia,audientia & intelligētia R. D.D. Fa. Dei & Apostolicæ sedis gratia Episcopi Placentiæ,& Comitis,pro tribunali sedentis super quodam bancho in suprascripto loco posito et ad infrascripta per eum electo dixit, & exposuit presato domino Episcopo,quod vacante pridie ecclesia S.Iacobi,etc immediatae subiecta plebi,& ecclesia s.Petri,etc. per mortem quondam presbyteri Guilielmi olim immediate rectoris dictae ecclesiae, qui diem suum claudit extremum,domini Archipresbyteri,canonici,et capitulum dictę plebis,et ecclesiæ elegerūt ipsum presbyterum Ioannem in rectorem dictæ ecclesię s.Pet.ac de ea sibi prouiderūt,prout de ipsa electione constat instrumento publico, breuiato per Franc.etc. notarium: die,&c. mensis,etc. quod ibidem produxit,et exhibuit coram præfato domino episcopo ad pleniorem instructionem præfati domini Episcopi,et verificationem superius per eum expositorum. Et propterea ad obseruationem dispositionis iuris cum instantia debita petijt, & requisiuit praefato domino episcopo, quatenus de paterna benignitate dignetur huiusmodi electionem,et prouisionem factas in ipsum presbyterum Ioannem de dicta ecclesię s.Petri approbare,et confirmare,ac ipsum praesentatum, vt supra instituere alia dicere.et facere, quæ in similibus requiruntur,et offerens ipse presbyter Ioannes rector prędictus se paratum dicere,et facere ea omnia,et singula ad quae tenetur & debet de iure,et pro praemissis,et eorū occasione protestans, quod eum non stetit, nec stat quin dicta confirmatio fiat,et quin dicat,et faciat ea,ad quod tenetur,et debet de iure, et dominus episcopus sedēs pro tribunali vt supra, visis auditis,et intellectis superius dictis,et expositis per dictum presbyterum Io.rectorem praedictum,viso etiam dicto instrumento electionis de quo supra,et visis videndis,attento quod iuxta petentibus nō est denegandus assensus, cōfisus per prudentia, integritate, et sufficientia dicti presbyteri Ioan.rectoris electi, vt supra, sponte,et ex certa scientia,omnibus iure, via,modo et forma quibus, et prout melius,& validius potuit,& potest;&fieri,& esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris quam facti etiam substantialibus in similibus opportunis de iure,vel consuetudine dictam electionem,& prouisionem vt præmittitur factas in dictum presbyterum Ioan.de dicta ecclesia s.Petr.vt supra vacante tamē quam legitimam, & legitime factam approbauit,et cōfirmauit, et opprobat, et confirmat,et ipsam ad cautelam sic factā valere,& tenere declarauit,et declarat et ipsum presbyterum Ioan,rectorē prædictum præsentem, et flexis genibus humiliter acceptantem,cum plenitudine iuris canonici inuestiuit per bireti capitis sui impositionem de dicta ecclesia iuribusque,et pertinentiis suis spiritualibus, et temporalibus Dans et concedens præfatus dominus Episcopus eidem presbytero Ioan. rectori praedicto praesenti,et acceptanti omnimodam administationem dictae ecclesiae iuriumque,et pertinentiarum suarum praedictarum,ac curam animarum subiectarum dictae ecclesiae. Et vlterius commisit, et committit cuicunque sacerdoti ciuitatis,et diœcesis placentiæ qui quatenus vice,et anctoritate præfati domini Episcopi ponat,& inducat ipsū presbyterum Ioannem,seu quemcumque eius procuratorē in tenuta, et corporali possessione, seu quasi dictae ecclesiae S. Pet iuriumque pertinentiarum suarum praedictarum per pannos,et cornu altaris funes campanae dictae ecclesiae,& alia dicat,et faciat,quæ in similibus fieri consueuerunt,& requiruntur in signum verae tenutæ,et corporali possessionis dandae, & apprehendendæ de praedictis,itaquod per haec; vt alia ipse presbyter Ioannes adeptus sit, intelligatur veram tenutam, et possesionem corporalem dictæ ecclesiae iurium-

uriumque & pertinentiarum suarum, vt supra & ibidem dictus presbyter Ioan. rector prędictus constitutus coram præfato domino Episcopo, & vt supra delato prius eidem iuramento per præfatum dominũ Episcopũ, & ab eo manibus corporaliter tactis scripturis iurauit in manibus præfati domini Episcopi ad sancta Dei Euangelia, quod ipse presbyter Ioan. rector prædictus erit obediens, & fidelis præfato domino Episcopo, & cuicunque eius legitimo successori in licitis, & honestis, & obseruauit constitutiones, synodales, factas, & fiendes, & constitutiones, & laudabiles consuetudines dictę ecclesiæ, ac bona dictæ ecclesiæ conseruabit, & pro posse augumentabit, & ipsa non alienabit citra iuris dispositionem, & de bonis mobilibus dictę ecclesiæ inuentarium faciet infra duos menses proxime futuros, & illud in scriptis mittet ad banchum præfati domini ipsius Episcopi notarii Episcopalis curiæ. Ita Deus eum adiuuet, eiusque sancta euangelia. Et de prædictis præfatus dominus episcopus mandauit mihi notario, & dictus presbiter Ioan. rogauit me notarium vt inde publicum conficiam instrumentum.

Forma renunciationis facta per emphyteotam de iure suo.

IN nomine Domini Amen, &c. Petrus &c. sponte, & ex certa scientia, & non vi, dolo, vel metu aliquo sed voluntarie, & animo deliberato: & alias omnibus iure, via, modo, & forma, quibus, & prout melius, & efficacius, potuit, & potest, & fieri, & esse possit, renunciauit, & renunciat Iacobo, &c. præsenti, stipulanti, & recipienti, ac acceptanti, & in manibus eius omni iuri, rationi, & melioramento sibi spectantibus, & pertinentibus, & quæ eidem Petro quomodolibet spectant, & competunt, & in quadam domo &c.

Item in vna petia terræ, &c. quę bona ipse Pet. tenebat ad fictum a dicto Iacobo sub annua præstatione librarum quatuor ex inuestitura ipsum Petrum facta, de qua continetur instrumento breuiato per Georgium, &c. notarium, & ibidem dictus Iacobus sponte, & ex certa scientia absoluit, & liberauit, & liberat dictum Petrum præsentem, stipulantem & recipientem a præstatione dicti ficti tam pro tempore præterito, quam futuro per Aquilianam stipulationem legitime præcedentem, & acceptantem solemniter subsecutam, & pro omnem alium modum, viam, & formam, quibus, & prout melius & efficacius fieri, & esse possit, quam quidem renunciationem, & omnia, & singula in præsenti instrumento contenta dictæ partes per solemnem stipulationem promiserunt, & cõuenerunt sibi vicissim perpetuo firmam ratam & gratam, & firma, rata, & grata habere, tenere, attendere, & obseruare & efficaciter adimplere, & non contrauenire, vel contrafacere de iure, vel de facto, per se, vel alium, aliquo modo, casu, vel iure, vel aliqua ratione vel causa siue vllo legum, vel decretorũ, seu rescriptorum auxilio, nec dicta occasione sibi inuicem aliquam litem, vel controuersiam inferre, aut inferenti consentire, sub omnium danorum, interesse, & expensarum litis, & extra restitutionẽ, & refectionẽ, de quibus, & earum quantitate, & quod illa passa fuerint, stari, & credi debeat, & ita consenserunt, & consentiunt soli, & simplici dicto, & assertioni partis requirentis, & attendentis sine sacramento, & onere probationis cuiuscumque, & taxationis iudicis inde pręstando, & fiendae, & sine alia causę cognitione. Et vlterius in pœna, & sub pœna librarũ quinque den. Plac. toties committenda, & exigẽda cum effectu quoties in prædictis, vel aliquo prædictorum fuerit contrafactum, seu etiam contrauentum, qua commissa soluta, vel non, firma, & rata maneant omnia, & singula suprascripta cum eadem stipulatione pœnæ. Pro quibus omnibus, & singulis suprascriptis attendendis, & firmiter obseruandis dictæ partes obligauerunt sibi vicissim pignori omnia sua bona præsentia, & futura, renunciando dictae partes in omnibus, & singulis supradictis, & exceptioni non sic factarum prædictarum renunciationis, & liberationis, & prædictorum non ita gestorum, & promissorum: & rei non sic vel non vtiliter gestae, & exceptioni doli, & metus conditioni indebiti, conditioni sine causa, vel ex iniusta causa, & actioni in factum, & de dolo omneq. alii exceptioni, defensioni & iuri, ac legum auxilio, quę posset opponi, & legi dicẽti generalem renunciationem non valere. Et de prædictis dictae partes rogaueunt me, notarium, &c.

For-

Forma soccida in forma communi.

IN nomine Domini Amē,&c.Lau.&c. fil.q. &c. habitator, &c. renuntiando omni legum auxilio, & pręscriptioni foris,& omni priuilegio, & omnibus feriis,& diebus feriatis, statutis, decretis, literis, & prouisionibus, saluisconductibus,& literis suspensionum causarum factis,& fiendis, & concessis, & concedendis in eius auxilium,& fauorem,& maxime statuto ciuitatis Placentiæ,& decreto Pontificio,quibus cauetur nullum pro debito priuato posse conueniri,& alii prouisioni,qua cauetur suppellectilia domus,& ad vsum quotidianum deputata,& bestias ad agriculturam deputatas, & debitorē a lib. 25.supra in eis non posse pignorari,ita quod Plac Parmæ,& vbique locorum terrarum etiam longinquorum, & distantium a præmissis, expressis possit realiter, & personaliter conueniri,& detineri coram quocūque Potestate, Vicario, Iudice Rectore,&officiali,tam ecclesiastico, quā seculari, vbi,& coram quo,seu quibus inuentus,& seu requisitus fuerit pro parte infrascripti Iacobi,& vt infra,quibus omnibus pacto renunciauit & renunciat expresso,& per pactum expressum supponēs se iurisdictioni,foro,ac domino cuiuslibet potestatis, vicarii iudicis,rectoris,& officialis,tam ecclesiastici, quam secularis. vbi,& coram quo,seu quibus inuentus, & seu requisitus fuerit pro parte infrascripti Iac. & vt infra. Constituens se integre soluturum,& satisfacturum,& restituturum totum quicquid debuerit vigore præsentis instrumenti infrascripto Iac. & vt infra, vbique locorum, & terrarum, & coram quocunque iudice tam ecclesiastico, quam seculari, vbi,& coram pro inuentus & seu requisitus fuerit pro infrascripti Iac. & vt infra. Et insuper promittens non recusare aliquem iudicem, tam Ecclesiasticum, quam secularem, & coram quo conueniri contingat occasione contentorum in præsenti instrumento,& eorum occasione,& obseruatione, sponte, & ex certa scientia fuit confessus,& manifestus habuisse, & recepisse a Iac.&c. & penes se habere in soccida, & nomine soccidę & societatis vacchas decem, & duas primarolas omnes praegnantes diuersorum colorum,& pelaminum, renunciando ad cautelam exceptioni non habitarum, & non receptarum dictarum vaccharum,& vt supra,& nō factæ præsentis soccidæ,& societatis exceptioni doli, condictioni indebiti, condictioni sine causa vel ex iniusta causa,& actioni in factum,& de dolo omnique alii exceptioni defensioni,& iuri, ac legum auxilio quæ posset opponi, quæ bestiae eorū communi concordia aestimatæ fuerunt valere lib. centum viginti denariorum Placen. quas bestias dictus Laurentius per solemnem stipulationem promisit,& conuenit eidem Iacobo præsenti stipulanti,& recipienti tenere in soccida & nomine soccidae vsq. ad quatuor annos proxime futuros,& eas custodire, & saluare,& nutrire,& pascere omnibus expensis dicti Laurentii,& de eis bonam,& diligentem curam,& custodiam habere, & eas vel aliqua ex eis non vendere, vel alienare seu in alium transferre, absque speciali licentia,& consensu dicti Iacobi domini, durante præsenti socida, imo ipsa durante dominium,& possessio earum sint,& esse intelligantur penes ipsum Iac.& ita sibi expresse reseruauit,& reseruat, ita quod omni tempore possit eas vbique vendicare contra quemcumque etiam propria auctoritate, etiam in casu cuiuscumque resistētiæ sibi fiendę per quemcumque, quia sic fuit conuentum per,& inter ipsas partes per pactū expressum, et solemni stipulatione vallatum ante hunc cōtractū,& in principio medio, et in fine ipsius, et in qualibet eius parte et omnes manzolas ex eis nascituras alienare, durāte tempore dictæ socidæ, et dare,& soluere, atque reddere eidem Iac singulo anno durante tempore dictæ soccidę penses duos casei pro singula vaccha, et vnum pensem pro singula primarola, tam ex suprascriptis, quā aliis quibuscumque primarolis nascituris ex ipsis bestiis, videlicet tertiam partem casei mazenghi, tertiam partem casei stubienghi & reliquā tertiam partem casei interuēghi et vitulos ex ipsis nascituros vendere tēpore debito, et dare, et soluere dimidiam pretii percipiendi ex eis ipsi Iac. quam primum venditi fuerint, alioquin duo ex tribus nomine pœnae dare promisit stipulatione socidæ rata manente, et totum damnum, et omnes expensas restituere credēdo de damno, et expensis simplici verbo

dicti

dicti Iac. fine facramento, et onere probationis cuiufcũq. & taxationis iudicis inde præftando, & fiendæ, & abfque alia cauſæ cognitione, & cum fuerit in fine focidę teneatur, & ita promifit ipſe Laurentius, facere diuiſionem ipſarum omnium beſtiarum, quæ tunc ſuperuixerent. & dicta focida in duas partes & dare electam ipſi Iacobo, & ſi damnum fuerit in dicta focida morte fatali, vel cafu fortuito, quod ipſum damnum ſpectet communiter ipſis Iacobo & Laurentio, & ſi fuerit culpa, & negligentia, vel mala cuſtodia dicti Laurentii, vel famuli eius, quod dictum damnum ſpectet ad ipſum Laurentium tantum, & ipſe teneatur ad emendam ipſi Iacobo, & omni in cafu teneatur preſentare ipſi Iacobo corium cuiufcumq. beſtiæ peremptæ, ſeu aliter deſtructæ, quæ omnia, & ſingula ſuprafcripta dictę partes promiſerunt, & conuenerunt ſibi viciſſim firma, & rata, grata habere tenere attendere, & obſeruare, & efficaciter adimplere, & non contra uenire, vel contrafacere per ſeſe, vel alium aliquo modo, caſu vel iure, ſiue vllo legum, vel decretorum, ſeu reſcriptorum auxilio in pœna & ſub pœna librarum quinque den. Plac toties committẽda & exigẽda cum effectu quoties in prędictis, vel aliquo prædictorum fuerit contrafactum, ſeu etiam contrauentum qua commiſſa ſoluta, vel non, firma, & rata maneāt omnia, & ſingula ſuprafcripta cum eadem ſtipulatione pœnæ. Pro quibus omnibus, & ſingulis attendendis & firmiter obſeruandis dictæ partes obligauerunt ſibi viciſſim pignori omnia ſua bona præſentia, & futura. Et de prædictis, &c.

Finis tertii Libri.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

De Clausulis contractuum inter viuos, & vltimarum voluntatum tractatus

PARS PRIMA.

Prohemium, & requisita publici, & authentici instrumenti. Cap. I.

NTEQVAM ad intellectũ claus ularum cuiuscumque generis instrumentorum, & contractuum, tam inter viuos, quam vltimarum voluntatum vbique celebrandorum ad communem omnium studiosorum iuuenum vtilitatem deueniamus non inutiliter visa sũt pauca hæc pręmittenda, & annotãda vti necessaria ab hoc, vt iure dici valeant publica, & authentica instrumenta, ad quæ omnia peragenda notarios, ac tabelliones quoscumque admouendos esse censuimus memores illius dicti Beati Apostoli, omnia quæcumque facitis in verbo aut in opere. In nomine Domini nostri Iesu Christi facite vnde in principio cuiuscumque instrumenti nomen Domini erit inuocandum. Secũdo, apponendus annus Domini, &c. Tertio, nomen Papæ, seu Imperatoris, vel Regis, loci sub cuius dominio cõtractus celebratur. Quarto, Annus Pontificatus, seu imperii. Quinto locus contractus. Sexto locus loci. Septimo indictio. Octauo, series facti. Nono, testes. Decimo, appositio soliti signi notarii. Vndecimo, quod scriptura Notarii sit coram partibus lecta. Duodecimo, quod Notarius fuerit creatus ab habente potestatem. Decimotertio, quod Notarius sit habilis non notorie excommunicatus, vel nota infamię, seu vitio falsitatis infamatus, seu condemnatus. Decimoquarto, & vltimo quod sit idoneus ad officium notariatus exercendum, & licet non requiratur, quod sit doctor, aut aliter accurate scire leges, tamen debet habere sufficientem scientiam & aliqua iura scire pertinentia officium Notariatus, & scire, & cognoscere vires contractus ne eos illicitos a iure reprobatos faciat Hæc omnia habentur per Specul. in toto tit. de fide instrument citatum per Abb. in cap. 1. eod. tit. Bart. & doct. in l. 3. lib. 10. C. de Tabul. & scrib. Accidit etiam, quod Notarii sæpe ex capite suo, & ex generali consuetudine apponunt in instrumentis clausulas, quæ licet censeantur appositæ de voluntate partiũ, propter generalem consuetudinem tamen, quia sæpe euenit, quod non intelligunt quid importet, hoc casu non desunt aliqui, affirmantes, quod non operantur, vt in Auth. ex causa de lib. præte.

De Appellatione Notarij serui publici. Cap. II.

1 *Notarius, quare dicatur seruus publicus.*
2 *Effectus stipulationis notarij pro absente.*
3 *Notarius potest cogi ad rogandum se de instrumento.*
4 *Clausula stipulationis Notarij pro absente, & illius effectus.*
5 *Notarius tenetur tradere parti interesse habenti publicum instrumentum.*

POstquam aliqua iam pręmissimus de requisitis publici, & authentici instrumẽti, hic non inutiliter subijciendum fuerit quærendo, an notarius cogi iure possit ad instrumentum recipiendum, illudque indigenti in publicam formam tradendũ quod vtroque casu videtur infrascriptis rationibus sic affirmandum. Nã apud Do-

ctores dicitur Notarius publica persona: quia propter publicam vtilitatē eius officium est inuentum. Dicitur etiam notarius publicus, non vt sit eiusdem qualitatis priuatorum seruorum (nam tantum abest, quod seruus dici possit, vt nec tabellio seruus esse possit, l.generali C. de Tabular. lib. 10. sed dicitur seruus publicus, quia postquam acceptauit officium Notariatus tenetur cuicumque indigenti de illo inseruire, vsque adeo quod potest inuitus iudicis officio compelli ad recipiendum instrumentum, vel rogitum de contractu ta
1 mē licito. Et dicitur seruus publicus, quia publicum munus gerit, & quia omnibus publicè seruit tanquam publica, & authētica persona, cum recipiat stipulationem dicendo (me Notario præsente, & tamquā publica, & authentica persona stipulante pro omnibus, & singulis, quorum interest interetit, aut interesse poterit in futurū) ex qua stipulatione acquiritur parti vtilis, & personalis actio sine cessione, Spe
2 cul. intit de satisdat. §. viso, versiculo, sedet siquis, & quādo, & in quibus casibus ex dicta stipulatione quæritur vtilis actio sine cessione l.2. C. de magi. conue. Quod procedit secuta tamē partis absentis ratificatione Cagnol. in l.2. de pactis inter empt. num. 48. cum seq. fol. mihi 140. nu. 12. & 13. & non opus est cessione, Natta consil. 534. volum 3. in fin. & si Notarii, rogati ad stipulandum aliquod instrumentum recu
3 sant, vltra quod possunt cogi (vt supradictum est) erunt periuri nisi legitima causa fuerint impediti, vt est text. in §. sed neque questus, in authē. de Tabellionibus, quem ad hoc ponderat Bart. in l.1. ff. fur. aduer. nau. caup. & stab. & in clemen. 1. § dudum de iure iurando, quæ possunt extendi ad omnes, qui iurarunt fideliter exercere officiū suum, & tamen requisiti nolunt exercere. Et quod Notarius tenetur exhibe
4 re, & tradere instrumentū parti interesse habenti, habetur in l.1 C. de eden. quo intellige, soluta sibi competenti mercede, l. Argentarius: §. edi autem ff. de eden. Reliqua vero de Notariis, vt puta, quare dicatur Notarius, & quare dicatur Tabellio, & differētia quæ sit inter Notarios, & Tabelliones, & an officium Notariatus, seu Tabellionatus sit, vel non sit dignitas, & qualiter dicatur indictio, ad quem effectum fuerit inducta, vsque ad 15. annos illis re uolutis, & differentia inter contractum, & instrumentum hic pro illorum intellectū elaborandum non censui, cum omnia latissima fuerint declarata, & demonstrata in omnibus aliis artis Notariatus libellis, ad quos pro illorū intellectu recurre; Et quia hanc prouinciam non assumpsi, & ne hunc libellum alienis laboribus fertiliorem reddere videamur, illis omissis ad alia nobilioris momenti deueniemus.

De singulis clausulis venditionis instrumenti Cap. III.

CLAVS. I.

1 PRIMO omnes clausulæ instrumenti venditionis, tamquam magis quotidianæ singulatim hic describūtur: ad quarum explicationem pro intelligentia, & instructione Notariorum, præsertim iuuenum. Primo premittendum erit, quod clausula illa [spōte, & ex eius certa scientia, ac spontanea voluntate] quę in principio dictę venditionis poni consueuit, operatur quantum clausula [& si indebitè promisso facta constaret, ex nunc dona] Bar: in l. fin. § idem quæsit. in fine primæ columnæ ff. de condi indebi.

2 Clausula [omnibus meliori modo, &c.] comprehendit omne caput. ex quo actus substineri potest. Put. decis. 230. l. 2. in fine

3 Clausula [vendidit, ac iure proprio, & in perpetuum dedit, & concessit] operatur [si venditor est Dominus] translationem domini in emptorem Bart. in l. ex empto in fine principii ff. de actio. ēpt. ac licentiam datam ipsi emptori, vt sua propria auctoritate ingrediatur possessionem rei l. prædia, & ibi Bart. & Ias. ff. de acquir. poss. Specul. in tit. de emptio. & vendit. & dicitur pleno iure, vel iure proprio, quia translatio dominii fit solum à vero domino, & hoc ad differentiam venditionis, rei emphytheoticæ, quæ pleno iure, vel iure proprio alienari non potest.

4 Clausula [saluo iure coloni] operatur, vt emptor, tamquam singularis successor, teneatur stare colono. Bertazzol. claus. 15 gloss. 1. num. 4.

5 Confines rei venditæ describantur singulatim per qualitates, loca, & latera, cum arguant demonstrationem identitatis rei venditæ Ruyn. cons. 50 num. 12. vol. 1.

6 Clausula illa [saluis aliis verioribus cōfinibus, si quis præmissis sint, vel esse possint

sit plures, aut veriores confines, qui melius quandocumque exprimi, & specificari possint] quæ clausula regulariter in his, & aliis similibus contractibus per Notarios apponitur, operatur ampliationem, & dispositionem contrahentium veris existentibus confinibus expressis. Parrif. conf. 64. num. 74. volum. 1. secundum d. Specul. in §. 1. de empt. & vendit. verf. Vel alios: ne fortè in confinibus sit erratum, quia potest esse, quod heri in confinio possidebat vnus hodie alter. In quorum expressione accurati sint Notarij, quod ponantur confines rei venditæ proximiores, ad minus duo exprimantur cofines iuxta terminos. l. forma ff. de censibus

7 Clausula [omnibus, & singulis introitibus, & exitibus eiusdem rei, omnibusque illius iuribus, urisdictionibus, vsibus, commoditatibus, & adiacentijs vniuersis, ad dictam domum, vt supra venditam quo modolibet tam de iure quam de antiqua consuetudine & vsu spectan. & pertinentam patentibus, quàm occultis, etiam sub solo latentibus ab imo ad summum, & à centro terræ, & vt vulgo dicitur, vsque ad cęlum] operatur vt emptori libera debeatur via, quia si res habebat speciales, & priuatos accessus, & egressus, illos habeat emptor eo iure, quo ad ipsam rem spectant. Capic. in decis. 187. num. 16.

8 Clausula [ad habendũ, tenendum possidendum, fruendum, gaudendum, vendendum donandum, pignorandum, & alienandum, ac de ea, & eius iuribus, & pertinentijs faciendum, & disponendnm ad ipsius emptoris libitum voluntatis] clausula hæc [ad habendum, & tenẽdum] intelligitur, scilicet naturaliter, & de facto] possidendum vero] ciuiliter, & de iure: quia] ciuilis possessio causa dominii acquirendi inuenta] est, licet possessio sit tantum naturalis, & non ciuilis, vt illa, quam habet emphyteota, vsufructuarius, vel Vassallus, vt per Specul. in §. 1. sub num. 2. de empt. & vendit. Quod videtur habere in locum in rebus immobilibus,]quorum dominium transiuit in accipientem, vt perpetuo, sine præfinitione tẽporis emptori, & eius successoribus, siue vero domino, liceat facere de re empta, quicquid velit, vt ibi sub d. num. 2.

9 De clausula, iurium cessione. [Item similiter titulo venditionis dedit, cessit, & transtulit eidem emptori pręsenti, vt supra legitime stipulanti omnia & singula iura; omnesque, & singulas actiones reales, & personales, vtiles, & directas tacitas, & expressas, hypothecarias, pignoratitias siue mixtas, & in rem scriptas, & officium iudicis, & beneficium iuris, quæ quas & quod dictus venditor, aliquo vnquam tempore, habuit, seu habet, & sibi cumpetiit, & competit, ac competere potui, vel poterit quomodolibet in futurum in, de, & super eis contra quascumque personas vniuersitates, & loca nullo iure, nullaq. actione sibi venditori, nec suis super eis de cætero reseruatis] Hæc clausula [dedit, & cessit] importat id quod cedo, cum sit verbum translatiuum, & cedere nihil aliud importat, quam á se abdicare, cum cedere sit quasi discedere, & alium loco sui ponęre. Vnde cedere est ius aliquod in corporale in alium transferre: est enim cessio iuris, & actionis translatio scilicet vtilis, quæ descendit à verbo cedo cedis, quia tu te remouens á verbo, seu iure tuo, & das alteri: & per doctores iste cessionis articulus diffinitur, actionis cessionem esse, proprij iuris in alterum facta translationem, seu collationem. Sicut enim ad dominium rerum corporalium opus est traditione l. traditionibus, ff. de pactis ita est opus cessione ad translationem iurium incorporalium: & idem operatur cessio in in corporalibus, quod traditio in corporalibus, vt per doct. in l. fin. C. quando fiscus, vel priuat. Dec. conf. 446 num, 5. Ruy. conf. 197 num. 4. volum 1.

Et pro clariori Notariorũ intelligentia, singularum harum clausularum importãtia inferius dicetur.

Declaratiua actionis realis.

10 DE clausula Reali. Actio realis; seu in rẽ est, quã rem nostram, quæ ab alio possidetur repetimus: & sẽper aduersus eum est, vel eum, qui dolo desijs possidere (etiam si per mille manus reambulet) seu illius rei restituendæ, facultatẽ habet. Bertazzol in clauf. 270. glof. 1. num 1. & quod ista actio in rem datur cõtra possessorẽ ciuiliter, & naturaliter possidentem, & etiam nudum detentorem, & habentem facultatem rei restituẽdæ, atte statur Aretin. in tit. de actionibus super instit. in §, omnium, num. 26, & ista actio in rem non datur contra obligatum ex obliga-

gatio-

in fin.& constitutionem procuratoris in rem suam, secundum Bart. in l. qui quadringenta, num. 2. ff. ad Trebell. & l. plane, ff. fam. erciss. quod procedit, si hæc verba apponuntur in contractu venditionis, vel donationis, aut alio simili: quia tunc importabunt constitutionem procuratoris, vt in rem suam, secus si apponantur in simplici constitutione procuratoris, quia tunc qualitas actus repugnat, & tunc importabunt solum liberam administrationem. Paris. cons. 107. num. 34. & seq. vol 3.

CLausula, constituens [constituens idem venditor eundem emptorem procura-
17 torem irreuocabilem cum iuramento, vt in rem suam propriam super dictisq; actionibus eius proprio nomine agat, petat, exigat; excidat, & defendat, eisque libere vtatur, fruatur, & experiatur in iudicio, & extra vbilibet, etiam directis actionibus ad eius libitum voluntatis, & quemadmodum dictus venditor vti, agere, petere, & experiri poterat ante venditionem, & alienationem prædictam.]

Declaratio dicta clausula, constituens, &c.

CLausula præscripta operatur, vt re euicta qui possit directo agere contra authorem authoris sui secundum Bart. in l. si pro re, §. si euictione, ff. de euictionibus.

DAns, & concedens nihilominus venditor eidem emptori præsenti, & acce-
18 ptanti, ac legitime stipulanti, vt supra plenam licentiam: liberamque potestatem, & authoritatem dictæ domus, vt supra venditæ cum iuribus, membris, & partinentiis suis realem, actualem, & corporalem possessionem propria authoritatis ipsius emptoris, & sine alicuius Iudicis, vel curiæ licentia, decreto, vel mandato capiendi, & intrandi, ac apprehendendi, captamque, & apprehensam retinendi: & de eis faciendi & disponendi ad ipsius emptoris libitum voluntatis.]

Declaratio præscripta clausula.

CLausula hæc operatur, vt emptor, & sui possint propria autoritate possessionem capere, ita quod non possit eadici nulla defectu citationis Afflict. decis. 178. n. 6. quod alias sine dicta clausula fieri non posset, vt l. ex stipulatione. Paul. de Castr. de acquir. possess. qua licentia non tributa, emptor de vi teneretur: quia tunc vim omittere videretur, vt in d. l. ex stipulatione eod. tit. Peregr. decis. 312.

19 DE clausula Constituti. [Et donec dictus emptor inuestitus fuerit, ac dictæ domus, & iurium, vt supra venditorum realem, & corporalem possessionem adeptus fuerit, interim dictus venditor precario nomine dicti emptoris, vt pro eo eamdem domum tenere, & possidere constituit.]

Declaratio supradicta clausula.

NOta, quod cum per instrumentum non probetur possessio, neq; illa trasferatur in emptorē, nisi interueniat clausula hæc constituti; Ideo in quolibet contractu venditionis consueuit a Notariis apponi dicta clausula Constituti, & precarii, ex qua transfertur possessio rei venditę in emptorem, ac si vere tradita fuisset, nulla pręsentia, aut conspectus rei mentione facta. Adhæc nota, quod si instrumentum venditionis fuerit stipulatum in pręsentia rei venditæ, sola pręsentia rei venditę, sola præsentia rei dum, & vbi contractus conficitur operatur, vt possessio tradita esse censeatur, vt satis late hæc habentur per Tiraquell. de clausula constituti in 2. par. 3. amplia. Vtilitas dictæ clausulæ. De Vtilitate dictæ clausulæ Constituti cum precario, visum fuit non esse vlterius elaborandum, cum satis docto scripserit Tiraquell: in eius tract. de clausula constituti: illuc in facti contingentia recurre. Sed tantum dixero, quod si Notarius fuerit interrogatus, quid sit precarium? satis sufficit illi respondere, quod precibus petendi vidēdum conceditur tamdiu quamdiu ius, qui concessit, patitur, ita proprie diffinit text. in l. 2. ff. de preca. & in cap. fin. extra do. tit.

DE solutione pretii rei venditæ, [Hanc autem, venditionem, & alienationem dictæ domus venditor fecit, & facit eidem emptori, vt supra præsenti, & stipulanti pro antedicto conuento pretio scutorum mille monetæ de iuliis decem pro scuto, quæ idem emptor in mei notarii, & testium infrascriptorum pręsentia soluit, & exbursauit eidem venditore præsenti, & recipienti manualiter, & in contanti in prompta, & præsen ti pecunia, in tot iuliis, & testonibus, quæ idem venditor ad se traxit, & tractas totidem esse asseruit, de quibus se bene contentum vocauit, eundemque emptorem, & suos prædictos de eis quietauit liberauit penitus, & absoluit, & quatepus opus sit, & ad maiorem cautelam re

nunciauit exceptioni non numeratæ pecuniæ, doli mali, fraudis, metus, & in factum conditionis indebiti: ob iniustam, & turpem causam, & sine causa, speique futuræ numerationis, & receptionis omnibusque aliis exceptionibus iuris canonici, & ciuilis, ac statutis, priuilegiis, & consuetudinibus, quibus contra præmissa, vel aliquod præmissorum facere, dicere, vel venire possit: & quomodolibet se defendere vel iuuare, renunciauit, & refutauit expresse.

Declaratio præscriptæ clausulæ.

20 ANtequam deueniamus ad explicationem intellectus aliarum clausularum aduertendum erit, quod ad hoc vt dicatur realis emptio, pretium rei vere in præsenti pecunia interuenire debet, gloss. in l. fin. C. de prædiis, Bal. in l. ex conuentione, & propterea bene erit dicere, quod pretium soluitur in præsenti pecunia, vt supra dictum est.

De aliis vero clausulis [exception. doli mali, conditionis indebiti & metus causæ] habes infra. de intellectu harum, & pluriū aliarum renunciation.

De clausula, & si plus valet. &c.

21 ET si plus dicto pretio scutorum mille domus prędicta valeret, & valere posset quomodolibet in futurū, totū illud plus siue sit parua, siue magna quantitas, etiam si quantumcunque excedere vltra dimidiam iusti pretii partem, dictus venditor, illam si sciret, aut crederet plus valere, illud quod plus valeret dicto N. emptori ibidem præsenti, & legitimæ stipulanti, vt supra donauit, & expresse titulo donationis inter viuos dedit, cessit titulo, & concessit, puræ, meræ, & simplicis donationis quia sic sibi facere placuit, & placet.]

Declaratio supradictę clausulæ.

DEueniendo ad intellectum clausulæ pred. quæ est maioris, & quotidianæ dubitationis, aduertendum erit pro intelligentia Notarii, quod si in instrumento simpliciter diceretur, si plus valet: venditor emptori donat, &c. illa verba referūtur ad modicam quantitatem. Gabriel. cō. clus. 1. l. 3. num. 56. de empt. & vend. ergo si excedit vltra dimidiam iusti pretii, non potest dici quod sit donatio, & consequēter rescindi ex remedio l. 2. C. de rescind. vendit. secus autem, quando illius plus principaliter contrahentes voluerunt donare, Paris. cons. 128. num. 33. volum. 1. & propterea ad hoc tollendum, optimum erit vti clausula magis ampla, & clara, scilicet. si res plus valet id totum sponte. & ex eius certa scientia donauit, siue in magna, siue in parua quantitate consistat etiam si multum excederet dimidium iusti pretii. Menoch. de Arbi. Iudi. cas. 144. num 16 quo casu licet locus esset rescissioni venditionis ex dicto remedio. l. 5. tamen remanet donatio, quæ non rescinditur. vt per Alexan. in l si quis cum aliter. num. 13 in fin. ff de verb. oblig. Et licet quam plura alia in hoc remedio. l. 2 de rescind vendi dici potuerint ad illius interpretrationem & declarationem per Notariorum intellectu, tamen hæc sola prædicta sufficiant. His tantum remanet addendum ad clausulam illam, ibi in fine positam, scilicet. [quia sic sibi facere placuit, & placet, &c.] quod ea importat tacitam donationem, in qua si requiritur, vel non requiritur insinuatio, iuris est, & nihilominus pro huius articuli intellectu recurre ad Socin. in cons. 215. num. 1. vol. 4.

Declaratio supradictæ clausulæ.

22 PRæterea verò dictus N. venditor affirmauit dictam domum cum aliis, vt supra vēditam, ad ipsum pleno iure dominii spectare, & pertinere, illamque esse liberam, ssi exemptam ad omni casu, canone, responsione, recognitione, seruitute, & ab omni fideicommisso purificato, seu purificādo, & alio quouis onere, & grauamine. Et nihilominus quatenus vnquam detegeretur, seu detegerentur aliquod onus, seu onera, similia expressis, vel dissimilia; & penitus statim tollere, & ab illis effectualiter omnino liberare libdre, & sine aliqua exceptione.]

De clausula tradendi rem liberam, &c.

AD hoc nota, quod cum venditor promiserit tradere rem liberam, &c. vt sup. dicitur, non dicitur tradita libera, si in re esset seruitus, & tunc agetur ad totale interesse quas res tradita non esset: durum enim emptori esset habere tam cum seruitute, quam emptor ignorabat, & forte is non esset empturus, vel minus empturus, si illam seruitutem sciuisset, & hoc dicitur ad intelligentiam supradictæ clausulę [tradendi rem liberam, &c.] Capic. decis. 187. num. 15. & seq.

23 Clau-

23 Clausula [ad defenden. emptorē ab omni molestante persona, & de faciendo consentire. &c. Dictamq. domum non fore, neque esse alicui alteri obligatam, venditam, datam, donatam, permutatam distractam, aut quouis modo alienatam, etiam alienationis latissimo sumpto vocabulo & nihil omnino in toto, vel in parte factum esse in præiudicium huius contractus, atque dictam domum tamquam spectantem & pertinentem ad dictum venditorem pleno iure dominij vendere sibi locuisse, atq; licere, & hanc venditionem esse, ac semper, & perpetuò fore bonam, validam, & bene valide & legitime factam, & in eam tamquam talem toties quoties opus fuerit facere consentire omnem personam, collegium, & vniuersitatem, ius aliquod super dicta domo in toto, vel in parte haben. vel habere quomodolibet prætendē. ad omnem solam, & simplicem requisitionem, & voluntatem dicti emptoris, litem non inferre, neque inferrenti consentire, omnemq; litem, causam, & controuersiam, siue in petitorio, siue in possessorio, aut petitorio tantum aut in possessorio tantum, simul, & semel, ac coniunctim, vel diuisim inferantur, in se omni iudicio, & quacunq; instantia, & parte iudicii, susceptaque prosequi & terminare eius impensis, procuratoribus, & aduocatis, & absq cura, interuentu, & impensa dicti emptoris, ac illius hæredum, & successorum; Quin imo dictum emptorem, & illius haeredes, & successores quocunq; in, & super dicta domo, ac pacifica possessione semper, & perpetuo cōseruare ac insuper defendere de iure, & de facto, ac eximere, & liberare, ab omni lite, causa, controuersia, molestia, ac molestante persona.]

Declaratio.

24 ANtequam deueniamus ad intellectū clausulæ euictionis, visum est non inutile referre intellectum præscripeæ clausulæ de faciendo consentire omnem personam, &c. quæ clausula operatur, quod habens ius in re vendita consentiat, vt in l. fin. ff. si cert. pet. Institut. de in util. stip. §. si quis alium citatum per Specul. in §. 1. eod. tit. vers. faciet sub n. 4. par. 3.

Declaratiua clausula de defendendo emptorem.

25 CLausula vero, seu promissio [de defenden. emptorem ab omni molestia, & molestan. persona] operatur, quod cum lis iniuste fuerit (quod patet ex eo, quod emptor obtinuit) non tenetur ei venditor aliquid pro iniustalite, quantumcumq; promiserit eum defendere ab omni persona, & vniuersitate: quia intelligitur contra mouentem litem legitime, & iuste, vsq. adeo quod tunc venditor non tenetur de iniqua sententia lata contra emptorem in causa euictionis, Angel. in cons. 173. incipit. In Christi nomine, præmittendum est, quando Iudex omnino processit extra ordinem iuris sed iniustitiam facit. Ad hoc igitur, vt venditor omnino teneatur ne dum ad expensas, verum etiam in causa euictionis, non abs re in præscripta forma scriptum est quod venditor teneatur de litē suscipiēdo, & defendendo emptorem de iure, & de facto, etiā quod sequatur euictio siue in petitorio, siue in possessorio etiam per iniuriā, vel iniustam iudicis sententiam. Bart. in l. stipulatio ista in princ. 3. col. in ver. Quæro ff. de verb. oblig. Item operatur, quod sententia lata contra emptorem nocet venditori secus sine dictis clausulis, vt superius probaui: & secus ex pacto per eundem Bart. in l. venditores eodem tit. Hæc omnia præmittuntur ad intelligentiam Notariorum, qui passim in singulis eorum instrumentis emptionum has, vel similes clausulas sribere consueuerunt. Solent etiam Notarii apponere, quod scilicet quotiescunq; contigerit fieri in præmissis, vel præmissorum occasione aliquam litis intimationem, sufficiat quæcumq; simplex intimatio etiam domi dimissa copia sine insertione libelli, vel alia iuris solemnitate, & simpliciter facta perinde afficiat, ac personaliter, & solēniter facta fuisset. Vel quod teneatur etiam si de litis euictione venditor non fuerit legitime certificatus. In quo breuiter dico, quod operantur, quod venditor teneatur de euictione etiam si ei nō fuerit notificatum, quod fuerit mota lis, Angel. in l. empto. C. de euict. Bal. in l. 1. in vlt. col. vers. Item quæro. C. de per. & commo. rei vend. licet venditor de lite mota certificari debeat, vt per eundem Bald. in l. si cum quæro, C. de euictio. in princ.

Declarationem clausulae dupli.

28 NEc desunt notarii, qui in stipulatione instrumenti ponunt, quod venditor teneatur ad duplum, rei euictae, pro cuius intelligentia nota, quod si simpliciter dicitur sub poena dupli, illum duplum iure refertur ad pretium conuentum, non autem ad rei bonitatem, quae pluris est, quam pretium, vt in l. si fundo, & l. cum fundus, ff de euictio. & sic exprimendo ad duplum rei euictae intelligitur ad aestimationem rei, tantiquanti pro tempore plus valuit, vt per Specul. in §. 1. de empt. & vend. Nã duplum tantum valet, quantum tantumdem, tibi sub nu. 39. nu. 3. lib. 4.

Plura de intellectu venditionis rei propriae, vel emphyteoticae.

ET antequam recedamus ab intellectu clausularum praescriptae venditionis formulae non superflue circa hoc visa sunt aliqua ferenda Primum, cum venditor rem suam asserit in eo apponatur iure proprio & in perpetuum. Secundum, quando pro certo asserit rem esse emphyteoticam vel alteri conditione subiectam, & tunc dicatur iure conditionis emphyteoticae deben dae tali Ecclesiae, vel sub proprietate talis Ecclesiae, ac saluo, & reseruato consensu rectoris Ecclesiae respectu illius proprietatis, & directi dominii, & non alias, aliter, nec alio modo, & quo expresse protestatur. Tertium cum dubitatur an sit res propria vel alterius, siue alicui conditioni subiecti, & tunc venditor liberat, se sic alternatiue dicendo, si propriam, in perpetuum: si conductitiam habeas, cum illa conductione ad quam pertinet; Amplius quod ad clausulam promissionis, scilicet, (domum esse liberam, & nulli alteri obligatam, &c.) operatur, vt stante iuramẽto, & docto quod res non sit libera, & alteri obligata obstat agenti ad solutionem promissi exceptio periurii, iuxta terminos l. si quis maior. C. de transactio. quod intellige, quando promissio esset dolosa, & alteri praeiudicialis Cassad. decis. 2. nu. 7. de iur. iur. quam etiam secuta fuit Rota in vna Rom. census, Die 17. Aprilis 1598. coram R. P. D. Penia, sed his hactenus.

De clausula renunciationis benef. l. penul C. de reuoc. donat. & aliis infra dicen. clausulis. Cap. IV.

QVONIAM saepe euenit, quod tam in contractibus inter viuos, quàm vltimarum voluntatum Notarii apponunt clausulas renunciat. benef. legum, ad fauorem contrahentium secundum subiectam materiam introductum, de quibus illarumque importantia ipsi eosdem renunciantes accuratè certiores reddere non valent, ideo ad tollendum dubia, quae super validitate, & inualiditate renunciat, quotidie oriuntur, pro eorumdem praesertim iuuenum intelligentia pro meis tenuibus viribus, aliqua de eis illarumq. importantia explicare curabo.

Declaratiua supradictae clausulae.

1 BEneficio l. penul. superius citate. Renunciatur iurisdicenti, quod si quis facit donationem in personam alicuius donatarii, excedentem summã scut. 500. sine insinuatione, & decreto Iudicis, non valet talis donatio, imo ea potest per donatorem reuocari, nisi illi iuri renunciauerit, vt ibi in fine.

Declaratio l. fin. C. de reuoc. donat.

2 COnsueuit etiam in hoc articulo donationis renunciari iuri dicenti. quod si est, facta donatio in filium emancipatum, vel alium, qui non sit in potestate, seu aliũ extraneum, donator potest reuocare donationem, si donatarius ei iniuriã fecerit, vel manus impias in eum inferat, vel damnum irroget in bonis donatoris, vel vitae eius insidietur, vel conditionem appositã in donatione donatarius non impleat l. fi. C. de reuoc. don. Ideo scribi solet in donationibus clausula renunciat. bnef d. l. licet hoc verũ secũdũ aliquos esse nõ videatur.

3 Consueuit etiam apponi clausula renunciationis beneficii l. si vnquã, C. de reuoc. donat. ex qua habetur, quod per superuenientiam liberorum donatio reuocatur.

4 Itẽ consueuit renunciari iuridicẽti, quod vbi donator fecit donationem causa mortis, quod nullo casu possit reuocari donatio, non valet, vt donatio causa mortis, vt in beneficio l. vbi ff. de don. causa mor.

9 Renũciatur pro mulieris benef. Sen. Cõs. Velleian.

Velleian. Nã si mater, vel si aula velit subire onus tutelæ filiorum, vel nepotum, renũciat secundis nuptijs contrahendis, & benef. Sen. Conf Velleiani, vt C. quando mul. tuti. officio fungi potest. Item, si mulier renunciauit huic beneficio in multis aliis casibus scilicet mandando, vel fideiubendo, constituendo etiam quod renunciet huic benef. vt C. ad Velleian. c. 2. & 3, & l. 2. [vltimum cum ibi notatis, intellige hoc, si fuerit de iure suo certificata, alias non, & ibi not. de quo d l. penul. C. ad Valleianum.

6 Itẽ renunciauit mulier benef. authen. siue à me C. ad Valleian. vbi quod si mulieri maritus, vel extraneus pro eo faciat donationem propter nuptias, maritus bona illius donata, nec obligare, nec alienare poterit Sed si in hoc contractu consensus mulieris interuenerit, debet huic iuri, seu beneficio iuris renunciare: quia alias semper remanet salua actio in rebus donatis propter nuptias nisi mulier secundo post biennium profiteantur, firmando primum consensum nisi aliæ res supersint viro, ex quibus mulieri consuli possit: nam istis interuenientibus valebit alienatio alias non, vt in d. Authen. siue a me.

7 Consueuerunt etiam mulieres renunciare beneficio. l. si mulier eod. tit. vbi quod si mulier perfectæ ætatis postquam pro alio intercessit, seu cauit. vel pignora dedit iterato post primam cautionem exposuit, vel pignus dedit intra biennium, adhuc sibi non præiudicatur, quin possit excipere de Sen. Conf si post biennium exponatur, tunc obligatur, vt d. l si mulier.

8 Item renunciauit mulier benef. l. Iuliæ de fundo, dotali, vbi quod si mulier dedit in dotem viro suo prædium rusticum, vel vrbanum, maritus ipsum obligare, vel alienare non potest regulariter, & hoc propter prohibitionem ipsius l Iuliæ, & ideo ad hoc vt valeat alienatio, vel obligatio facta per maritum, vxor illi iuri renunciare potest, vt no. de iure iuran. c. cum contingat.

9 Renunciatur quandoque beneficio Senatus Maced. C. & ff. nam si filius famil. aliquam fecerit obligationem, non tenetur eam soluere, nec existens in patria potestate, neque post, nec eius hæres, nec fideiussor, vt C, & ff. ad Maced. per totum, cui beneficio renunciare non potest, nisi fieret cum iuramento: quia tunc forte valeret.

10 Consueuit renunciari beneficio condiction. sine causa vbi quod obligatus sine causa, vel iniusta causa, non tenet obligatio ideo illi iuri renunciatus, vt ff. de condi. sine causa per totum.

11 Renunciatur beneficio exceptione doli quæ competit, cum aliquis asserit se dolo, vel calliditate alicuius inductum ad aliquid faciendum, dandum, vel promittendum de quo C. & ff. de exceptione doli per totum.

12 Renunciatur etiam beneficio actionis, & exceptionis, quod metus causa, vbi si aliquis per metum fecit, vel promisit, per metum aliquid ab eo est extortum, vel exactum, ius sibi subuenit dando actionem, vel exceptionem, vt ff. & C. quod metus causa, quasi per totum, & ff. de exceptione doli, l. apud §. penul. & fin. & ideo ne prætext huiusmodi metus, id quod agitur inter partes valeat rescindi, renunciatur illi exceptioni, quod metus causa.

13 Item renunciatur iuri dicenti, quod vbi aliquis iuri sui renunciat, debet illud scire vt in Authen. quomodo oportet Episcopus, & cleric. § igitur, cum ibi notatis: ideo vt renunciatio valeat, & rescindi non possit, bene erit, vt is renunciet eidem authen. quomodo oportet.

14 Consueuit etiam renunciari benef. Epistolæ Diui Adriani, vbi quod quando aliqui sunt obligati insolidum, per huiusmodi beneficium, si omnes presentes sunt soluendo tempore litis contestatæ, postulare possunt, vt actio diuidatur inter eos, & vnusquisque pro virili portione conueniatur, & non insolidum. Secus si huiusmodi beneficio fuerit renunciatum, secus etiam stante obligatione Cameral., vbi renunciatur omnibus ll. & ll. auxiliis: quia tunc creditor poterit quem velit conuenire, vt in C. de constit pec. l. .in. ex qua renunciatione ll. non intelligitur ex ea sublatum fideiussiius cessionis. Deci. conf. 96. n. 3. Bal. in l. si res obligata in fine, ff. de leg. & ibi Alex. & quod huic beneficio cedendarum actionum fideiussores, & alii obligati possunt renunciare, habetur in ff. de fideiuss. l. fideiussoribus. & In l. modestinus, ff de solut.

15 Renunciant omni ll. auxilio censetur renunciasse beneficio Sen. Conf. Velleiani, etiam si specialiter non dicatur Rip. in l. si vnquam. C. de reuocan. donat. num. 118. & de his, & de aliis renunciationibus, quæ

per.C.de transactionib. Afflict.decis.174. num.3.

Desupradicta materia rei emphyteoticę scilicet quid sit contractus emphyteoticus,& in quibus differat à fœudo,& à contractu liuellario & plura alia de hac materia emphyteotica,nihil vltra attingam,cum hāc prouinciam non assumpserim pro quorū intellectu recurre ad l.primam.C.de iure emphyteotico & ad Auethn.qui rem.C. de Sacrosan.Eccles.vbi plenissima omnia habes,& de his hactenus.

De Transactionis clausulis. Cap. VI.

ANTEQVAM deuenimus ad intellectum clausularum transaction.hæc pauca visa sunt præmittenda circa illius deffinitionem, scilicet, quod transactio est,quasi actionis transitio,ab actione enim transit, qui transiuit,vt habetur in summ.Azon.in 2.lib.C.de Trāsac.in rubr.num.2 clausula generalis, quae solet apponi in generali quietantia,& transactione,refertur ad illud tantum, de quo est litigatum,& de quo lis, seu quæstio inter partes erat,vt in l.si de certa,cum ibi no.in gloss.& doct.C.de transanctio. Nam generalitas non refertur de ea,de quibus non est cogitatum,nec dictum.

Dum autem partes voluerunt renunciationem,seu quietātiam generaliter trahi etiā ad incognita(quia tunc apparet,quod partes cogitauerunt de omni iure.Bar. in d.l. si de certa colum.1 in fin.vers.quæro vlterius C.de tranlactio. Beltran.cons.17.nume.4.vbi attestatur de communi.licet Ias. contrariam opinionem teneat in l.sed, & si quis §.quæsitum,num.23.ff.si quia cautio) Dicen. quod generalis renunciatio non valet,etiam si partes dicerent, quod voluerunt habere pro expressis,& specificatis omnes casus,qui contingere possunt ratio quia ignorans non videtur renunciasse iuri,quod ignorat.l.nec his,§. hæres,ff. de acquir hæred. Actio in factum, & subrogata in locum actionis de dolo,quę datur liberis,& libertis deceptis à parte, & patrono contra eos: ideo illius renunciatio non videtur superflua. Specul.in §. 1. num.7.in 2.par.lib.4.de dolo, & contumacia,& redeundo ad intellectum clausularum, præmitten.erit.

CLAVSI.

QVod clausula [nec contrariam exceptionē opponere] intelligatur de malitiosa,vt per eundem Specul.in §.2.3. per eod l.num.4.de solutio.& obligation.

2 Clausula, seu Aquiliana stipulatio omnes præcedētes obligatione, nouat, & perimit,ipsaque perimitur per acceptilationem:& ponitur in generali,& generalissima quietantia:& dicitur(quietarunt)&c. etiam per aquilianam stipulationem præcedentem,& acceptilationem subsequutam,vt per eundem Specul.in §. 2. vers. Aquiliana autem,num 25.

3 Clausula seu pactum de non petendo, quod regulariter fit per quemcūque creditorem. Primo tollit obligationem naturalem eius,cui fit pactum.Secundò ciuilem.Tertiò obligat naturaliter paciscētem ac non petendum.& Quarto parit exceptionem reo.Bertaz.claus.35 glo.6.n 2

4 Clausula (perpetuo grata,& firma, & nunquam contrauenire) operatur,vt nunquam currat præscriptio contra actiones per l.quod si nolit.§.si quis, & ibi Bal. & Angel.ff.de edil edict. Cæpol,caut. 155. Promittens autem non cōtrauenire addito iuramento,videlicet ex capite enormissimæ læsionis,nec minus potest contrauenire : quia potest prouisionem seruare sine animæ interitu Imol.in cap.cum cōtingat, num.56 de iuriuran. Bero. cons. 51.num.16.vers Respondeo,lib.1. nam. actus iuratus, vt infringi possit respectu enormissimę læsionis, debet probare læsionē,debet probare ignorantiam ad fuisse tempore interpositi iuramenti.Alexan. cons.125 nu.13.lib.1.Cur.Iun.cons. 141. num.10.qui de comm.

5 Clausula,(& omnia,& singula fuisse,& esse vera & in nullo contrauenire) operatur, quod non possit opponi simulatio, nec venire cōtra iuramentum allegando simulationem, Bald.in l.iusiurandum, de iur.iuran.Gramm.decis.44. num 1.

6 Clausula [rato manente pacto] operatur,quod si actor contrauenia,potest reus contrauenire,& se defendere exceptione transactionis, & simul,& semel pœnam ibi appositam petere,& consequi, vt in l. si quis maior C.de transactionibus.

7 Clausula,seu licentia,quæ datur á contrahentibus,extendendi instrumentum ad consilium sapiētis quomodo sit extenden-

da? respondit Bar. quod sapiens possit declarare ea, quæ sunt iuris, vt puta ea, quæ sunt de natura contractus. Itē potest supplere sapiens vigore arbitrii ea quæ sunt consuetudine ponenda, vt per eundem Bar. in l. illa institutio, ff. de hæred instituend is sub num. 6 vbi dicit, se quæro iuxta præmissa. Notarius habens arbitrium conficiendi instrumentum secundum arbitrium sapientis debet deponere sub eodē die, & consule, sub quo est factum instrumentum illud, vel sub eodem die, & consule, sub quo dicit sapiēs? vbi hic distinguēdo dicit, quod si sapiēs vult mutare verba potest sub eodem Notarius ponere: sed si sapiēs vellet ambiguum declarare, vel aliquid addere, in his, quæ potest. Notarius debet scribere sub die, in quo dicit sapiens: & ista declaratio debet fieri coram duobus testibus, sicut dicimus quolibet arbitratore, vt ibi sub num. 7. & de hac clausula [ad cousilium sapientis] vide Felin. in cap. ex litteris, de fide instrumentum vers. quid autem operatur, num. 11, par. 2. colum. 811.

8 Clausula (ex nunc, prout ex tunc) importat, quod vnum tempus videatur alteri in esse, & ex quolibet prædictorum temporum dici potest, stipulationem sumere initium: & verbum (ex nunc) significat actum verbi prolati: & illud verbum (ex tunc) significat effectum actus esse collatum in tempus futurum, vt probatur in clemen. 1. de concess. præben. Et quando dicitur è contra (ex tunc, pro ex nunc) videtur effectus collatus in tempus praesens, quo verba proferūtur, Bald. in Auth. quæ rogatus, in princip. C. ad Trebell.

9 Clausula (de euictione de dato, & facto suis oparatur, vt promittens teneatur tantum de dato, & facto suis, & facto hęredis, & sui authoris, addita præsertim illa dictione tantum, quæ videtur adiecta, solum ad excludendas personas extraneas, Alex. cons. 118. incipien. attentis narratis, volum. 6. Quæ clausula semper ponitur instrumento retrouenditionis: quę retrouenditio cum actus sit necessarius, in eo solemnitas statutaria non requiritur. Paul. de Castr Alex. & Iasin l. iuris gentium, §. fin. de pactis, Dec. cons. 532.

10 Clausula quod quis promisit (se facturū & curaturum, quod alius ratificabit, ita quod faciendo possibilia non excusetur pro illius intellectu recurre ad Bertazzol. in claus 4 gloss. 10. num 1. & seq. ibi omnia diffuse habes.

11 Clausula fideiussione sciens non teneri, sed teneri volens) operatur, vt fideiussor non posit allegare se errasse in fideiubendo, credens teneri, ad solutionem debitis, pro quo fideiusit, Bertazzol. claus. 39. gloss. 3. num. 1.

12 Clausula (renuncians omni ll. auxilio) operatur, vt etiam excussionis beneficio renunciatum censeatur, vt per eundē Bertazzol. claus. 40. glo 4. num. 4.

13 Clausula (omni iuris, & facti exceptione remota) operatur, quod illa verba tollunt, & excludunt omnem exceptionem, & defensionem, quibus mediantibus promissor non possit aliquid, in facto, & in iure se excusare, vt ibi claus. 22. gloss 1. nu. 1. & claus. 34. glo. 14 nu. 1.

14 Clausula (quod debitor posit conueniri Romæ, vel Florentiæ, &c. operatur, quod ibi posit conueniri, cum ille Locus contractus vere est, in quo fieri debet solutio, & ibi contractus censetur celebratus, vt l cōtraxisse de actio. & obligat. potest etiā conueniri in loco domicilii ipsius debitoris, & alio vbi ipse debitor reperitur Bart. in l. 6 per totum, ff. de eo, quod certo loco.

Aliqua de manumissionis, emancipationis, adoptionis, & arrogationis instrumentis.

Cap. VII.

DE formulis Manumissionis, emancipationis, & adoptionis instrumentorum, hæc pauca visa sunt referenda, pro intelligētia Notariorū. Quibus quęrentibus quid est manumissio? respondeo manumissio est, detectio, vel datio libertatis serui, ad fidem Catholicam, Apostolicam cōuersi, & in sacro fonte baptismi, iuxta ritum Sacrosanctæ Ecclesiæ baptizati vt ff. de iust. & iur. l. manumissiones.

Et ista manumissio debet fieri coram quocumque iudice habentem aliquam iurisdictionem in seruum manumissum, vt C. de vindicta, liberta. l. fin.

Emācipatio autem est, relaxatio, & liberatio paternę potestatis coram iudice dicta, secundum Azon C. de emancip. lib. §. 1,

Et potest fieri coram quocumque iudice, haben-

bentialiquam iurisdictionem, vel 11. C. de emancip. lib.

Adoptio autem est legitimus actus, per qué quis efficitur filius, qui non est, vt institut. de adop tio. in princip. quæ potest fieri coram quocumque iudice ordinario, vt ibi.

Arrogatio autem facienda est coram Principe, vel ex rescripto principis, vt ibi: & hæc pauca de præmissis dicta sufficiant ad intelligentiam Notariorum, qui de his præscriptis instrumentis rogantur.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

De Clausulis contractuum inter viuos, & vltimarum voluntatum.

PARS SECVNDA

1 *Definitio Testamenti.*

2 *Requisita ad illius validitatem.*

ANTEQVAM deueniamus ad explicationem clausularum vltimarum voluntatum, pro intelligentia iuuenum Notariorum pro tempore creandorum, qui rarò, cum examinantur super eorum idoneitate, interrogantur quid sit testamentum, & quare dicitur testamentum, & quæ in eo necessaria sint requisita ad illius validitatem? Ideo breuiter hæc pauca præmittenda censui. Quod scilicet testamentum est voluntatis alicuius legitima dispositio, iusta sententia idest de eo, quod post mortem suam fieri voluit, cum institutione hæredis, sine qua testamentum non valet Et dicitur testamentum, mentis testatio, idest declaratio voluntatis testatoris: quod nisi post mortem illius vires non habet, & in eo septem testes re-
2 quiruntur, qui præsentes sint; Et vocari debent in testamento cæci octo: & quinque in testamentis factis in villis, & militum: quandoque duo sufficiunt. Et mulieres prohibentur esse testes in testamento. Item impuberes, furiosus, mutus, & surdus Item is, cui bonis inter dictum est. Item quicumque, qui est in potestate testatoris. Item hæres scriptus; & etiam ille qui cum ipso hærede in eadem est potestate.

De codicillis autem, & illorum forma, & requisitis, quia plenissime habes in omnibus libris artis notariæ, ideo illos recensere superfluum esse censui ad quos in facti contingentiam pro illorum scitu recurre.

De intellectu clausularum vltimarum voluntatum. Cap. II.

ET licet plura alia de intellectu clausularum contractuum inter viuos, mandati procuration. & compromissi hic referre potuerimus, tamen recordati satis diffuse eas scriptas fuisse in prima parte mei formularii instrumentorum tàm primæ, quam secundę impressionis, ideo illis omissis de intellectu aliquarum vltimæ voluntatis, tamquam magis necessariarum sermonem faciam Et primo ad maiorem illarum intelligentiam, & aliquas conclusiones præmittendas censui: quibus mediantibus magis dilucidè ad illarum scitum Tabelliones peruenire valeant. Quoniam ipsi in interpretatione mentis testatoris idiotæ, vt plurimum errant, & errando secum testatorem errare faciunt, pręsertim in materia substitutionum: ideo non inutile visum fuit, eas singulatim describere: scilicet pupillarem, vulgarem, exemplarem breuiloquam, compendiosam, & fidei commissariam.

Clausula pupillaris, & vulgaris substitutio.

PVpillaris autem, & vulgaris substitutio talis est, scilicet [instituo mihi hæredem filium meum pupillum: & si moriatur infra pupillarem ætatem, si ei hæres. N. vt institut. de pupil. substit. in princip. Concipitur etiam per verbum Substituo, quod verbum est aptum ad pupillarem & vul-

& vulgarem substitutionem, vt ff. de vulgari, & pupillari substit. l. nam hoc iure, in princip.

Vlterius dum quęro, quot sunt necessaria, vt pupillaris substitutio producatur in esse, responde quinque.

Primò, quòd sit de liberis testatoris.

Secundò, quod sit impubes, scilicet masculus minor annis quatuordecim, fœmina minor annis duodecim.

Tertiò, quòd sit in potestate testatoris, scilicet minor annis duodecim.

Quartò, quod post mortem testatoris efficiatur sui iuris scilicet quod non sit recasuris in potestatem alterius.

Quintò, quod per mortem testatoris efficiatur sui iuris, Quamuis Rayn in hoc articulo substitutionis addit tria alia, videlicet.

Sextò, quòd pater testetur sibi, & filio suo pupillo vt ff. de vulg. & pupill. subst. l. moribus, §. quamuis autem.

Septimò, quod filius prædictus pupillus institutus, vel exheredatus, vt ff de vulg. & pupill. subst. l. §. substitutus.

Octauo, quod hæreditas sit adita ex testamento paterno, vt in l. quæsitum, ff. de acquir. hæredit.

Alia de vulgaris substitutio.

2 VVlgaris substitutio est duplex, scilicet expressa, & tacita. Et concipitur per verba negatiua, scilicet [instituo mihi hæredem filium meum: & si filius meus mihi hæres non erit, N. sit mihi hæres] vt instit. de pupill. subst. §. 1. in gloss. super verbo ad exéplum pupillaris, & in princip. Et dicitur vulgaris substitutio, quia quilibet de populo potest ipsam facere, scilicet pater, vel Mater, vel quilibet extraneus, vt ff. de vulgari, & pupillari, l qui plures, & l. lutius eod. tit.

Alia de exemplari.

3 EXemplaris est, quando pater instituit sibi hæredem filium suum legitimum, & naturalem, furiosum & N. filium suum legitimum, & naturalem: quæ substitutio exemplaris habet eamdem vim, quam habet substitutio pupillaris, & trahitur ad omnia bona furiosi, seu mentecapti instituti, C. de impub. & ali, substitut. l. humanitatis.

Alia de Breuiloqua.

BReuiloqua, seu reciproca est, vt puta
4 [Testator sibi instituit hęredes P. & I. filios suos legitimos, & naturales pupillos, & ipsos inuicem substituit; & si ambo præfati filij decederunt infra pupillarem ætatem, substituit eis. C. ipsius testatoris fratrem.

Alia de subst. compendiosa.

5 SVbstitutio compendiosa est [si testator instituit A. filium suum legitimum, & naturalem, & quandocumque ipse A. decesserit sine liberis, substituit ei B. nepotem ipsius testatoris] l. precibus C. de impube. & ali. substit.

Alia de fideicommissaria.

6 SVbstitutio fideicommissaria est, quando testator instituit hæredem N. & ipsum rogauit, quod per fideicommissum restituat bona hæreditatis suae I.] & primitus grauatus de restituendo dicitur fideicommissarius, vt inst. de fideicomm. hæræd. per totum.

Et hæc sufficiant ad intelligentiam institutionum, & substitutionum, quas Notarii quotidie scribere solent in testamentis, quæ ab eis rogantur ita vt de cetero, nota imperitia eis nullatenus ascribatur. Et de his hactenus.

Clausula vulgariter pupillariter, & per fideicommissum.

7 REdeundo ad explicationem clausularum vltimarum voluntatum, & emitten. etiam erit aliquid, vltra præmissa, de hac supradicta clausula, scilicet quod operatur, quod datio substituti vulgaris non tollit suięctatem. Bal in l. nō iustam in 1. col in vers. Ex hac. 50. nota C. ad Trebell. Itē intelligitur, quod electio sit substituti, si casus dictarum substitutionum vno semel, & eodem tempore veniat. Bal. in l. si frater. C. de fideicommissis Et qua non potest simul, & semel esse directa, & fideicommissaria, ideo illa dictio, &, resoluitur in disiunctiuam, & electio erit substituti: Bar in l. si Titio ff. de vsufructu legato.

De directa, & indirecta, seu fideicommissaria.

8 QValis autem dicatur directa, & qualis indirecta fideicommissaria, & facilio rem intelligentiam Notariorum explicatur, scilicet. Directa est illa, per quam substitutus capit hæreditatē sine facto alterius ex dispositione Testatoris, ita quod non oportet recurrere ad primum hęredem, sed adeundo hæreditatem efficitur dominus, cum hæres, ff de acquir possess. exempli gratia. Instituo Titium, hæredem & si nō erit hæres, & Sempronius sit hęres

&

& in hoc casu nihil detrahitur per primũ hæredem. Et idem dic in qualibet directa substitutione. Indirecta autem, seu obliqua est illa, per quam hæreditas capitur, per manus primi hæredis. Vnde dicitur indirecta, quia immediate non succedit testatori, sed capit de manu alterius: & ex huiusmodi hæreditate capit primus hæres institutus quartam partẽ, quæ appellatur Trebellianica, sumpta ex nomine authoris, qui illam induxit, vt post alios per Abb in cap. Raynutius, de testamen. & vltim. volunt.

E t ex tali clausu. cessant plures difficultates in quibus doctores se torquent, plurimum, quæ laborant propter clausulam hanc codicillarem, quæ in practica vtuntur Notarii in omnibus fere testamentis. Cagnol. in d. l. precibus, eodem tit. num. 234 tom. 2. vbi, quod est maximi effectus, quamuis ipsi Tabelliones non intelligunt, quę dicunt ad instar illorum cantorum, qui per rerum naturam bene cantat, sed non intelligunt rationem sui cantus, vt ibi, Et in summa, quando testator facit prædictas substitutiones regulariter apponitur dicta clausula, scilicet volgariter si non erit hęres, Pupillariter si in pupillari ætate decesserit, & per fideicommissum si post aditam, & post pubertatem decesserit.

Clausula in stirpes, & non in capita.

9 P Ro cuius præscriptæ clausulæ intelligẽtia pręmittendo erit, quod prima omnium successio est illorum legitimorũ & naturalium cuiuscumque sexus ex eodem matrimonio, siue in potestate, siue emãcipatis, sint vel post humi, hoc est post obitum patris nati. & succedunt parentibus ab intestato in capita exclusis omnibus & ex transuerso cognatis Nihil autem est aliud hæreditatem in capita diuidi quam eam in tot partes, easq. æquales dispartiri, quot sunt capita, quibus solet deferri, exempli gratia, Sempronius diem suum obiens, Titium, & Mæuium filios post se ab intestato reliquit. Vnde fit, quod in Sempronij hęreditate (quam In duas partes æquales diuidi necessum est) Titius & Mæuius, vterque in semissam, atque in capita succedunt: quia primum gradum ei succedentes caput faciunt, vt in l. post cõsanguineos, §. hæreditas, ff. de suis. & leg. hered. In stirpes vero successio diuiditur, quando liberi parentes sui locum essumẽtes, in ea dumtaxat hęreditatis parte succedunt, quam parens, vbi superestes esset assecutus fuisse sic nuncupata quod non primum gradum, atque ideo caput ipsum sed eam plorem, quæ ex capite defluit, quasi stirpem, & gentilitię domus radicem conspicit, in hunc modum Titius ex intestato filios non reliquit, sed ex Seio nepotes, ex Caio nepotes tres, omnes patrueles, atque hęredes proximos successores, quorum duo ex Seio nati ii semissem, tres verò quos Caius edidit in alteram semissem vtique in stirpes vocantur, instit. de legat. agn successor. § hoc etiam Pater enim multis filiis habetur loco vnius capitis tatum.

Clausula Codicill.

10 C Lausula illa codicillaris, quæ apponitur in testamento scilicet. [Hanc autẽ testator dixit esse, & esse velle suam vltimã voluntatem, suumq. vltimum testamẽtum, quod, & quam valere voluit iure testamenti nuncupati: & si tali iure non valeret, valere voluit iure codicillorum, seu donationis causa mortis, & alterius cuiuscumque vltimæ voluntatis, quo seu quibus melius valere poterit, [& tenere omni meliori modo, &c.] operatur, & locum habet. si testamento deficiat ex causa præteritionis, ad text. in l. si patroni, in princip. ff ad Tebellian. Doct. in authen. ex causa de lib. præt. & per Clarum in §, testamento lib 3. quæst 46. vbi attestatur de magis communi, quod scilicet testamẽtum substineatur in vim Codicilli. Vide tamen in hoc Put. lib. 2. decis. 284. num. 2. Operaturque, & locum habet, vbi testamentum non valet propter defectum solemnitatis omissæ, & inter liberos operatur effectum volũtatis minus solemnis, & minus perfectæ Guid. Papa quæst. 513 operatur etiam, quod videntur rogati in testamento hęredes scripti, vt si testamẽtũ sit minus solemne, soluãt legata in eo contenta, vt seruetur mens Testatoris, vt notin l. ex testamento cũ aliis citatis per Alexand. in cons. 26. 1. volum. & in 2. volum. cons 42. & in 3 volum. cons. 17. 6. colum. Et si non velet vt testamentum in scriptis, valebit, vt testamentum nuncupatiuum, Paul. de Castr. in l. hæredes palam. vers. Sed an valebit, ff de Testamẽtis, & magis diffuse. Specul. in tit. de æditione instrum. quod ista generalis clausula [si non valet iure

iure testamenti, valeat iure codicillorum, vel alterius cuiuslibet vltimæ voluntatis] operatur tantum cum testamentum deficiat propter defectũ solemnitatis omissæ, vt supra diximus, vt puta cum defficiat numerus septem testium, vel alia solemnitas, & tunc valeat iure codicillorum. Nõ autem operatur si in alio deficiat, vt puta si rumpatur per quærelam, vel posthumi agnationem, vel minimam capitis diminutionem, & hoc probatur ex eo, quod dicitur, valet, & sic loquitur de præsenti defectu qui erit vt quia nõ est ibi plenus numerus testium, vel non testium, vel non sunt rogati, vel est mulier, non autem de futuro, vt de illo quod fiet, puta aliquid de prædictis modis; Si enim dixerit, valebit, tunc futuros complectetur defectus. Vt ergo hos modos comprehendat; melior esse dicere [si non valet, vel non valebit iure testamenti, &c.] vt per Specul. in 2. par. in §. compendiose, num. 18. de instrum editione. Si quis igitur velit secure testari, sic dicat. [Si non valet testamentum ratione præteritionis, vel exhæreditationis, vel alterius solemnitatis omissæ, valeat iure codicillorum, vel alterius cuiuslibet vltimæ voluntatis, & rogo omnes, vt mihi venientes ab intestato, vel succedentes ex testamento, vel aliquo iure, vt hæreditatem circa hanc clausulam codiciliarem non diuexent] in Seraph. decis. 53. lib. 4 Quod operatur, vt sit locus substitutioni quando testamentum est effectum caducum per mortem substituti etiam si concepta sit per verbum, valeat, quod est præsens subiunctiui modi, qui trahitur ad futurum.

Clausula omni meliori modo.

11 CLaus. illa [omni meliori modo, &c.] facit, vt testamentum in scriptis cõditum valeat tamquam testamentum nuncupatiuum, quia tunc testator non se astrinxit vellè solemniter inscriptis testari. Alexand. cons. 476. volum. 5.

Clausula cassans, &c.

12 CLausula [cassans, irritans, & annullans idem testator omne aliud testamentũ & donationem causa mortis, ac aliam quamcunq; vltimam voluntatem per eum hactenus, quomodocunq; sub quibuscunque verbis etiam derogatoriis factum, & factam.] Operatur quod vltima derogat priori, præsertim quando sumus in testatore litterarum ignaro, vel muliere: quo casu sufficit, vt in secundo testamento adsit tantum generalis reuocatio absque speciali derogatoriæ clausulę mentione, & imo si fuerit apposita clausula illa derogatoria, præsumitur tantum apposita potius de mente Notarii, quam testatoris Idiotae, vsque adeo quod dicta clausula derogatoria nihil operatur, Barb. in cons. 89. col. 6. volum 4. late Paris. in cons. num. 10. cum seq. volum. 3. & quando testamentum primum non rumpitur per posterius hic referre mei instituti non est: sed pro eius intellectu in facti contingentia recurre ad summam Azon. in 5. librum institution. in titulo quibus modis testamenta infirmantur. Rub.

Alia Clausula substitutionis.

13 CLausula substitutionis alicuius ex eius familia adiecta ratione, & causa [quia vult bona sua conseruari in agnatione, & familia] operatur, vt inducatur fideicommissum in omnes de familia, vt in l cum pater, §. filio de leg. 3. citare per Menoc. de præsump. l. 4. pręsump. 73 nu. 45.

De alia clausula omni meliori modo

14 CLausula [omni meliori modo, & forma] in his vltimis voluntatibus importat, quod si testator dixerit [relinquo Titium hæredem quoquo titulo] istud testamentum nõ valeat nisi dicatur iure institutionis, vt per doct. in c. Raymundus de Testamentis addita tamen ista clausula [omni meliori modo, &c.] valet testamentum Bal. in l. quoties in fi C. de hered. insti. codicillari, Felin. in c. cum super de offic. deleg. n. 11. vers. Quid autem, & ibi, quod vbi lex exigit certam formam verborum, qua omissa actus vitiatur: secus vbi apponitur clausula [omni meliori modo, &c.]

Clausula integræ restitutionis hæreditatis.

15 CLausula hæc [totam, & integrã hæredit. restituat] operatur, vt Trebell prohibita censeatur Put decis. 448 l. 2. in fi.

16 Clausula derogatoria in secũdo testamento non solemni posita, primum solemne, non tollit per Cel. Vgo. in tract. de claus n. 21.

17 Nè testor, legan rem emphyteoticam, cadat a iure suo remedium est, vt prædium, seu domum emphyteoticam leget saluo, & reseruato iure habentis directũ dominium, & traditio rei legatæ non fiat ab hærede antequam dominus directus consentiat, nec aliter, nec alio modo, & sic legatum erit validum, & testator non priuatur iure suo Io. dilect.

dilect. de Arte testan. in tit. 6. de legatis caut.46.n.2.

18 Clausula codicillaris substinet testamentum fratris etiam turpi persona hærede instituta Io.dilect.de ar te testan.de lib.institut.caut.16.n.4.fol.mihi 147.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

Tractatus de Clausulis Instrumentorum.

PARS TERTIA.

De aliquibus pertinentibus ad officium Tabellionum circa extensionem clausularum instrum. Cap. I.

NEC erit ignorandum, quod si nota alicuius Notarii præmortui reperitur scripta in eius matrice originali posita in eius protocollo, vel alibi, vt puta, & promisit, &c. & constituit, &c. Notarius, qui hanc notam reassumit in publicam formã, poterit extendere d. claus. ceteras secundum substantiam contractus. Verum, quia, multi consueuerunt diuersimodè loqui, erit aduertendum, quod si præcedens contractus est similis illi, de quo redditur nota in forma publica, & illa dictio, & cæteras, stat extensa in illa abbreuiatura, Notarius, qui reassumit illam notam in publicã formam, poterit extendere illam dictionẽ, seu notam sic ceteratam secundum præcedentem contractum. Sed vbi in contractu præcedẽti eiusdẽ materiæ mutaretur talis dictio diuersimode extensa, tunc Notarius subrogatus debet traducere, seu conficere instrum cum prædictis abbreuiaturis ceteratis, sicut ibi originaliter scripturæ manent: quoniã doctores in casu huius quæst. in l. si initium. ff de eden. dicunt, quod dictio, &c. debeat extendi sicut cõsueuit extendi per eundẽ Not. mortuũ, in alio simili cõtractu seu instrumento. Specul. in tit. de instrum. editione in §. ostenso, vers. Qui ergo si in abbreuiatura, in prima additione.

Formã autẽ subscriptionis Not. qui publicat rogationes alterius Not. hæc est videl. Ego N notarius supradictum instrumentum de verbo ad verbum suscepi de nota talis notarii mortui, qui ipsum manu propria, quam bene noui, scripserat, & hoc de mandato magnifici D. A Iudicis, quo ad substantiã nullo detracto, addito, vel mutato, vel transportato, & in publicã formam redegi, & meum solitum signum apposui.

Quibus præmissis circa extensionẽ clausularum notarii mortui addo Caroccium in tract. de locato, & conducto in q. 4. de mercede in certa sub n.32. vbi quod si reperiantur in breuiatura locationum, vel aliorum instrum. alicuius notarii mortui, notarius subrogatus potest, & debet eam extẽdere secundum consuetudinẽ notarii mortui: quæ si reperitur varia, attendẽda est vltima consuetudo, vbi citat Albericum affirmantẽ hoc esse verum quoad instrumenta confecta tempore illius vltimæ cõsuetudinis, in aliis secus. Sed est seruanda consuetudo temporis confecti instrumenti, & sic quod attendatur vltima consuetudo particularis person. de actis & gestis tempore illius vltimæ consuetudinis, vt supradictũ est. Bene verum est, quod circa dictarũ imbreuiaturarum extensionem, notarius subrogatus debet apponere clausulas consuetas communiter apponi solitas per alios notarios, & ita conciliando multas opiniones tenet Ias. in l. Gallus, §. idem credendũ n. 16. de liber. & posth. quã cõmendet. Gabriel. de consuetud. concl. 3. in fi. Extendere autẽ ex coniecturata mente non posset notarius sine mandato Iudicis, vt ibi ipse.

fiue & de communi attestatur Ias. in l. Argentarius, num. 3. ff. de eden. & prosequen. hanc satis quotidianam materiam dicendum etiam arbitror, quod licet Notarius censeatur rogatus, vt apponat in instrumentis clausulas apponi solitas, & consuetas Ias. in l. omnibus, §. si procurator, numer. 17. si quis sius dicere non obtem. & l. 3. C. de iure emphyt. quod sanè intelligendum, vt scilicet apponat clausulas solitas semper, & eodem modo. Secus si aliquando diuersimode eas soleat apponere Ripa in l. qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verb. oblig. num. 49. Alexand. ibi citat. in cons. 5. si vera sunt. colum. 4. lib. 5. Vsque adeo quod Notarius, si in breuiatura posuit tantum [talis vendidit tali, talem rem, pro tali pretio præsentibus Testibus] sub illa imbreuiatura, &c. intelligitur id, quod in carta debet, & solet per eum apponi, Ias. in l. Argentarius, ff. de eden. numer. 3. Eo Amplius, quod alius Notarius extrahens illam imbreuiaturam, post illam complere, & extendere iuxta consuetum, vt per Bartol. ibi sub num. 2. eodem tit. & per eundem Bartol. in l. de die. num. 5 ff. qui satisd. cog. & licet præmissa videantur contrariari per Marsil. in sing. 123. in vere clarum est, vbi quod talis Notarius non poterit apponere, nec extendere clausulas apponi solitas in similibus instrumentis, si illæ clausulæ appositæ non sint in originali allegat singulariter dictum Bald. in Rubric. C. de fide instrumentorum in sexta columna, vers. 4. quæritur quod dictum pro valde non refert, & sequitur Ias. in l. fin. in 12. colum. C. de iure emphyteot. & ex hac Baldi doctrina apparet, quod ex protocollo vnius Tabellionis alius tabellio non potest conficere instrumentum, addendo aliquid, vel detrahendo, vt ibi, & ex relatis per eundem Marsilium in d. singul. 123. clarum est in iure; quod tamen intelligerem, si in similibus instrumentis nullæ essent oppositæ imbreuiaturæ & suæ dictiones, &c. ex quibus possit haberi veritas circa substantialia contractus tamen cum hoc articulo variis doctores variè locuti fuerint, remitto me ad eos, & de his hactenus.

Plura alia de erroribus Notariorum corrigendi. Cap. II.

ALiqua in proximo præcedenti cap præmisimus de extensione imbreuiatura rum: non inutiliter etiam aliqua visa sunt dicenda de erroribus Notariorum, illorumque correctione pro quorum intelligentia recurrendum est ad Bart. in consil. 208. per totum, qui materiam hanc optime explicat. Vbi quod quodlibet instrumentum continet ista duo. Vnum, quod spectat ad notarium tantum, scilicet ponere Annum Domini, indictionem, diem, mensem, & locum, & alias solemnitates. Secundum, quod continet instrumentum, est illud, quod spectat ad partes contrahentes, scilicet substantialia contractus, & in hoc erit videndum, an si circa alterum istorum notarius errasse se dicat, admitti debeat ad correctionem errori; Et circa primum dico, quod quandoque est erratum circa ea, qui non vitiant instrumentum, nec ipsum nullum reddent, vt si in eo esset mala latinitas, & tunc non vitiatur instrumentum, l. imperator de Sta. hom. per notarium potest corrigi, quandoque est erratum in eo, in quo instrumentum vitiatur, & tunc quandoque constat quod est erratum: in quo si deficit, vitiatur exemplum, vt puta, si instrumento deficiat indictio: nam defectui indictionis vitiat instrumentum quandoque constat, quod est erratum, sed non constat in quo: vt sit omissa sit dies, & sic constat de errore, sed non in quo sit erratum: quia non constat de quo. Et Notario dicenti se recordari, debet credi, probatur, quia officiali creditur in officio sibi commisso, & hoc quando est erratum in omittendo. Sed quando est erratum in committendo, puta quia apposuit vnam diem pro alia, & isto casu non potest corrigere, nisi doceret de errore per testes, vel alios modos. Quandoque est erratum alio modo, vt quia de indictione non recordatur cum anno domini; & tunc dicit, quod consuluit Dinus, quod instrumentum non vitiatur. Circa secundum principale, quando in eo, quod pertinet ad partē, dicit se errasse, vt in præposito; quia dicit Notarius se errasse ponendo in scripto illa verba habeat, & habere debeat libere, & expedite, &c. & hoc dicit, quod si notarius vult se incontinenti corrigere, admittitur, aut ex interuallo, & non potest, nisi probato errore. Nam si discordat instrumentum ab originali protocollo, intantum quod pars cui dedit copiam scripturę in qua constat ip-

sum

sum erra sse, cogitur ipsam notario restituere, vt ipsam corrigat, quod tunc facere debet cum decreto Iudicis. Et erunt partes iudicis, vt pronuntiet in quantum constat ipsum notarium errasse, dictum errorem per ipsum corrigi, & partem debere sibi restituere scripturam sumptam, in qua apparet error, vt hęc omnia probantur per eundem Bart in d. consilio superius citato a principio vsque ad finem.

Aliqua alia de pertinentibus ad officium Notariorum. Cap. III.

INfra summatim referuntur aliqua de pertinentibus ad officium Notariorum notarius non potest plus scribere, quam quod propriis oculis videat. Bursat. consil. 24. num. 11. volum. 1. fol mihi 88. Vide etiã in hoc Mars in singul. 462.

Notarius non presumitur rogatus de sua propria scriptura, nisi asserat se rogatum. Corn. consil. 191. volum. 1 num. 1. & verius per Bart. in l. sciendum, ff. de verb. oblig. scripsit tamquam notarius, vt l. subscripsit.

Notarii si duo fuerunt rogati de instrumento quorum vnus tantum se subscripsit tale instrumentum non probat. Dec. consil. 36 num. 1 Bal. in l. ius iurandum colum. fin. C. de Testa. Test. & an censeantur rogati insolidum. Put. decis. 6. lib per totum

Notarius an possit instrumentum subscribendum alteri delegare. Pedemon. decis. 36.

Notarius non computatur in numero, quando Testium, quando cõficiat aliquam scripturam, gloss. in l hac consultissima. C. qui testam. fac. poss. & l. Domitius, & ff de Testam. Alexand. consil. 166. num 2. volum. 2.

Notarius tenetur ad interesse partis aliquid dolose omissi in instrumento Ias. in l. errore scribentis. C. de Testam. num. 2. & quod potius præsumitur error, quam dolos Gabriel conclus. 11 lib. 7 de maleficiis num. 16.

Notarius qualiter conficiet instrumentum super nullum. & an surdus possit instituere hæredem solo nuto; Bald. in l discretis, num. 3. C. qui Testam. fac. poss.

Notarius, qui conficit instrumentum de testamento imperfecto, an puniatur de crimine falsi. Bal. in l. iubemus, num. 6. C. de Testam.

Notarius, quãdo ignoraret an esset transacta media pars noctis, vel ne tunc potest dicere Actum tali nocte, quæ fuit media infra talem diem puta Mercurii præcedentem, & Iouis sequentem, l. more Romano ff. de feriis.

Notarius an debeat habere cognitionẽ rei, quam scribit? & an debeat cognoscere contrahentes? Bal. in Rub. de fide instrumentorum, num 9 & 13.

Notarij assertione, quando statur, quod contrahentes fuerunt duæ partes vniuersitatis? Capic. decis. num. 5. Rol. à Vall. in consi. 90 num 37 volum. 1. vbi quod creditur notario tractatum factum fuisse in eius præsentia, ibi num. 8.

Notarius qualiter scribere debeat aditionem factam per mutum. Vide Bart. in l. mutum, num 2. ff. de acquir. hæredit.

Notarius quomodo debeat stipulari instrumentum diuersorum Idiomatum, & qualiter conficere instrumentum? Vide Cal super institut. de verb. stipul. in rubr. in §. verbig.

Notarius in testamentis non debet apponere, scilicet mortis cognitione turbatus, quia similes Testatoris mortis cogitatione turbati nesciunt quid agant, & solent omnibus affirmatiue respondere, Ripa l. 2. §. si quis ita, num. 10. ff. de verb. oblig.

Notarius vbi facit aliquam interlineaturam, vel abrasionem, seu cassationem vult vt omnis cesset suspitio, attestetur in fine instrumenti, quod ipse interlineaturam, vel abrasionem fecit, Felin in cap. ex literis, de fide instrument. vers. Quintadeclaratio, sub num. 9.

De aliquibus clausulis compromissi. Cap. IV.

CLAVS. I.

CLausulæ [procedendi arbitrio tuo] importat arbitrium boni viri. Felin in cap. 1. de constitutionibus, vers. & si dicantur committimus arbitrio, vbi ponit fallentiam quando ista verba diriguntur ei, qui alias erat iudex, vt ibi.

Clausula posita in compromisso [vt videas quid iuris] dic quod illa iudex cõpromissarius poterit decidere omne dubium, quod dici potest ex causa non solum in principali causa, sed etiam ex appenden

tiis

tit. Felin. in d. cap. 1. eodem tit. colum. 56 vers. Et si dicatur videas quid iuris.

3 Clausula [procedēdi de iure, & de facto] importat quod arbiter poterit procedere ad similitudinem Arbitratoris ibi colum. 56 in fine.

4 Et si dicatur [vt procedat secundum sensum suum] dic, quod poterit procedere secundum voluntatem suam propriam. Felin. ibi vers. & si dicatur secundum sensum suum colum. 57. circa princip. Contrarium tenuit Abb. in d. cap. 1. de constitutio. colum. 11 vers. in glos. fin.

5 Quod procedas secundum libitum suū) dic quod importat liberam voluntatem, per eundem Felin. ibi vers. & si dicatur secundum libitum suum, colum. 57. circa med.

6 Quod procedat secundum prudentiam suam(dic quod importat arbitriū boni viri, ibi in vers. & si dicatur secundum prudentiam tuam colum. 57. in medio.

7 Et si dicatur [procedens præuia ratione] dic quod intelligitur in monitione, & non conditione, ibi dict. colum. 57. in fine vers. & dicatur, quod tibi videtur.

8 Et sic dicatur [quod procedēs secundum spiritum suum] dic quod importat voluntatem liberam secundum regulam rationis, ibidem vers. & si dicatur secundum spiritum suum, colum. 58. in princ.

9 Clausula in cōpromisso apposita [quod intelligatur esse lis, & quæstio de omni eo super quo fuerit laudatum] quid operatur, ad hoc primo no. quod si super certo non potest transigi, ita nec compromissum de iure, & de facto fieri: quia habet vim transactionis, vt C. de iudiciis. Authen. si vero, & ideo in generali compromisso quantumcumque pleno non veniunt illa, quæ sunt certa, & liquida, & super quibus specialiter compromitti non posset, etiam si apponatur prescripta clausula [quod intelligatur esse lis, & quæstio de omni eo, & super eo, super quo fuerit laudatum:] quia cum simpliciter, vel specialiter nō possit transigi, nec compromitti super liquidis, non videtur qualiter illa clausula possit operari super liquidis, & claris, & in eis intelligatur compromissum, cui tamen responderi potest, operari circa alia non liquida, de quibus esset dubium, & venirent in compromisso tamquam de illis non fuerit cogitatum, nam ista clausula faciet, vt de eo, super quo fuerit pronuntiatum, censeatur cogitatum saltim genere; licet, si non esset apposita, non censeretur cogitatum, nec in genere, nec in specie, & in hoc est vtilis illa clausula, quod Paul. de Cast. dicit perpetuo no. quia est pulcra practica ad euaden. dubietatem, quæ potest oriri, vel. l. 1. ff. de transactionibus, num. 7 in Rubr.

10 De clausula [quod possit dari vni, & alteri tollere] & de aliis clausularum apponi solitis compromissis, & illarum importantia, de his satis loquuti fuimus in meo formulario instrumentorum, ideo de his hactenus.

Inferius sequuntur diuersæ aliæ clausulæ compromissi traditæ per Vgo. Cel. in eius tract. de clausulis

11 Clausula [procedendi secundum æquitatem] in compromisso operatur, vt excludi possit receptio præscripionis ibi n. 105

12 Clausula [quomodocumque, & qualitercunque] non comprehendit casus, in quibus a iure requiritur mentio specialis ibi, num. 119.

13 Clausula [insolidum] in compromisso, & [factum ab vno valeat, &c.] non operatur, quando omnes simul inceperunt cognoscere: quia tunc omnes simul debent laudare, ibi num. 139

14 Clausula [partibus absentibus] operatur quod Arbiter possit pronunciare partibus absentibus, quod alias non posset, ibi num. 167.

15 Reductionem non ponere] intelligitur scilicet dummodo dolus absit ab arbitratore bona fide, non facilitate crassa, vel supina, quæ dolus reputatur, ibi, num. 168 & quod si fuerit iuste pronunciatum, seu arbitratum ibi num 186.

16 Clausula [de iure, & de facto] facit, quod sententia, seu laudum, potest etiam ferri de nocte, ibi num. 173

17 Clausula [semel, & pluries iudicare] operatur, quod Arbiter potest iudicare diuersis vicibus, quando omnes quæstiones de quibus est compromissum, pro vna parte proponuntur, & si hinc inde ab vtraque parte deducta sint iura sua, secus est, quia omnes quæstiones, tunc debent simul in vna instantia decidi, ibi, nu. 174.

18 Prorogatio compromissi debet notificari, & non debet esse maior; quam termi-

nus

nus compromiss ibi num. 179. & 180. & de iure, & de facto procedere, & de iure tantum sententiare ibi sub num. 185.

17 Clausula [diebus feriatis, & non feriatis] operatur, quod sententia arbitri valeat die feriata in hominum necessitatem, non in honorem Dei ibi num. 187.

De aliquibus clausulis mandati procurę.
Cap. V.
CLAVS. I.

Nota, quod illa verba, quæ apponuntur in mandato procuratio [quod scilicet, Dominus promitti se ratum, & gratum habiturum quicquid procurator gesserit] non videntur necessaria: quia sufficit dedisse mandatum, nec alia rati habitio requiritur in illis, ad quæ mandatum extenditur: ad illa vero, & quæ mandatum non extenditur, etiam verba ista non extenduntur, Paul. de Castr. in l. quodlibet, ff. de Solutionibus, & liberationibus sub num. 2.

2 Clausula [releuans ipsum ab onere satis dandi, & de iudicatu soluendo] facit vt ipse procurator præcise compelli possit iudicium suscipere, nisi ex aliqua iusta causa de nouo superuiuen. excusaretur, vel sit præsens, vt ipse compelli possit suscipere, idem Paul. de Castr. in l. filius familias in § procuratore, num. 2. ff. de procuratoribus.

3 Clausula [constituit ad agendum, & defendendum] & postea subiiciuntur illa verba [ad litem constant, iurandum de calumnia] ea non videntur necessaria: quia comprehenduntur qui illis verbis ad agendum, & defendendum idem Castren. in l. si procurator, num. 5. C. de procuratoribus.

4 Clausula in dicto mandato posita [quod non sit melior conditio occupantis, sed quod vnus incipit, alter prosequi, & finire possit] verba hæc non faciunt, quo minus melior sit, nam is qui præoccupabit, pręfertur alter; sed faciunt, vt illo postea impedito, vel prosequi nolente, alter prosequi possit, quod non esset, si ista verba non fuissent apposita, quorum tunc alter haberetur pro non dato, & sic requireretur nouum mandatum. Sed hæc verba faciunt, vt non requiratur, imo vt virtute primi prosequi possit: & nisi iste secundus postea impediatur vel nolit primus potest reassumere. Et propterea hodie solet addi instrumentis (quod non sit melior conditio occupantis, sed quod vnius inceperit, alter possit prosequi, & finire quae vltima verba important, vt etiam si primus praeoccupans non impediatur, alter tamen poterit prosequi, & sic mixtim poterunt procedere vnus facere vnum Actum, & alter alterum secundum quod casus occurrerit, vt per eundem Castren. in l. pluribus num. 4 ff. de procuratoribus.

5 Clausula (cum libero, & generali mandato; ac generali administratione omnium bonorum) facit, quod procurator potest exigere, quietare nouare, sacramentum deferre, & aliud pro alio permutare, Specul. in tit. de procurat. §. vt autem num. 15. & quod etiam potest transigere firmat Ias. l. transactionis, num. 7. C. de Transactionibus.

6 Clausula (citra reuocationem alterius procuratoris) operatur, vt ambo sint insolidum constituti, vt per Vgo. Cel. in tract. de clausulis, num. 259:

7 Procuratorem, & nuncium specialem] clausula hæc facit, vt in electione constituti, an velit esse procurator, vel nuncius. ibi. num. 296.

8 In contractu vniuersitatis initio cum illius procuratore, tutius esset, quod in mădato procurę essent apposita illa verba (procuratorem, & administratorem) quia alias dubitaretur, quod creditor teneretur probare pecunias versas fuisse in vtilitatem Vniuersitatis, seu ciuitatis, secus si in mandato quis esset constitutus administrator ciuitatis, vel vniuersitatis, vt per Ripam in l. his qui bona, ff. de pignor. & hypot. sub num. 8. vbi plura referuntur in simili materia, & in contractu minoris, ibi sub d. num. 8 & seq.

9. Clausula (omnibus meliori modo, &c.) operatur, vt dominus litis effectu, possit substituere. Put. decis. 230. lib. 2. per totum.

De aliquibus aliis clausulis diuersorum contractuum.
Cap. VI.
CLAVS. I.

Clausula (cassum) posita in margine protocolli, vel actorum non probat cancellationem, etiam si sit manu eiusdem notarii, nisi habeat testes, diem, & consulem Vgo. Cel. in tract. de clausula, nu. 215.

2 Clausula (saluo iure dominii) in refirmatione feudi, seu Emphyteosis apposita operatur, quod si antea feudatarius, vel Emphyteota ceciderit a iure suo ob aliquam causam non prodest sibi noua refirmatio, ibi num. 254.

3 Clausula (quod debitor constituit tenere omnia bona suo precario pro creditore) operatur, quod creditor potest agere contra quemcunque possessorem rerum debitoris, etiam non facta illius excussione, ibi num. 257

4 Clausula precario nomine emptoris venditor constituit possidere) facit præsumi fictam venditionem, si venditor remansit in possessione, nisi venditor respondeat tempori de fructibus vel nisi vsumfructum sibi reseruet, ibi num. 274.

5 A. heres cum beneficio l. & inuent. E. si vendidit bona hæreditatis pro satisfaciendis creditoribus, & legatariis, operatur ne emptor molestetur a creditoribus & legatariis, ibi num. 285.

6 Clausula (si rescindatur, salua sit prior actio) posita in instrumento dationis in solutum, operatur, quod re euicta detur contra reum prima actio, quę alias non daretur, ibi num. 302.

7 Locator si promisit sub hypoteca seruare promissa) operatur, quod emptor non possit expellere conductorem de illa re, ei hypothecata, ibidem num. 305.

8 In clausula apponenda in transactione, scilicet, quando possit dubitari de inualiditate transactionis, quę regulariter non fit de re clara, caute erit apponere hæc verba videlicet (deuenerunt partes ad infradictam transactionem, pacta, conuentiones, & liberationem) omnia ista verba inculcant, vt non referantur solum ad transactionem, & sic valet omni modo quo potest, &c. Bart. in l. si causa cognita, nu. 6. C. de transactio.

9 Clausula posita in concessione feudi, scilicet; [pro se, hæredibus, & quibus dederit] operatur quod per huiusmodi verba simpliciter prolata apparet manifeste, quod fœudatarius potest de re sibi concessa disponere illam vendendo, siue donando, siue permutando, siue in dotem dando siue de ea testando, & valet datio. Rol. à Vall in conf. 79. num. 21. lib. 3. & quod cōtractus possint celebrari etiam die feriato in honorem Dei, attestatur Alexan. in l. ex facto tractatum, §. si quis rogatus, num. 4. ad Trebell.

10 Clausula (animo deliberato & ex certa scientia) tollunt errorem, & ignorantiam Bertazzol. claus. 11. glos. 12. num. 1.

De aliis vero clausulis instrumentorum præsertim societatis officiorum, illarumq; extension. & declaration. habes in formulario meo instrumentorum, ad quod in facti contingentia recurrere.

Quibus addere visum est extensionem clausul., scilicet super periculo vitæ nominandæ in ratificatione societatis, infra quindecim dies ab hodie proximos: & interim, &c quæ dictio, &c. Sic videtur extendenda & interim illis elapsis aliter non facta nominatione super periculo vitæ ipsius dantis pecunias, eo enim casu periculum vitæ non remaneat in suspensio, quia pecuniae, quæ dantur ante nominationem stant super periculo ipsius dantis vitæ, post vero nominationem super vitæ nominatę periculo.

In clausula autem nullatiua contractus huius societatis, vel alterius contractus semper intelligitur conditio, si pars ad cuius fauorem est apposita vtatur, ita communiter teneri asserit, Cassad. decis. 2. in regul. cancell. num 7: Cephal. cons. 25. nu. 29 lib. 1. qui alios citat, Gabriel. in suis conclusionibus de clausulis, lib. 6. conclus. 3. num 26.

11 Clausula, quæ in fine inuentarii solet apponi, scilicet (protestatio, quod si aliqua apponenda non posuerit, quod voluit haberi pro appositi) an sufficiat? respondeo quod non, si sciuerit aliquid aliud esse in bonis: secus si ignorauit, vbi autem sciuerit, hæc protestatio facta est mala fide, cum habeat ponere res singulatim in inuētario, vt l. fin. C. ad arbitrium tutelæ, & de administratione tutorum, l. Chirographi, de bonis vacantibus.

12 Clausula, seu declaratio Quarentigiæ, scilicet, quod Quarentigia nihil alius est, quam præceptum Notarii iudicis Cartularii, factum in debitorem confessum, vt soluat adueniente die, docet Bart. in l. 1 ff. de Iudiciis, Rip. in l. si insulam, num 15 ff. de verb oblig.

Formula obligationis Cameralis in qua contrahentes obligant se, suosque hæredes, & successores, ac sua, & suorum hæredum, & successorum bona quæcunque in amplio-

ampliori forma Rip. in l. si insulam, nu. 15. ff. de verb. ob ig.

Formula obligationis Cameralis in qua contrahentes obligant se suosque hæredes, & successores, ac sua, & suorum hæredum & successorum bona quæcumque in ampliori forma Cameræ Apostolicæ citra cōstitutionem procuratorum, renunciant. omni, & cuicunque appellationi, reclamationi, & recursui, aliisque exceptionibus, quæ contra executionem huius instrumenti interueni, & opponi possent, per quas obligationis exequutio minimè retadari, aut impediri, illisque non obstantibus ad finalem, & plenariam exequutionem procedi possit.

Aliam verò formulam huius obligationis Cameralis plenius extensam habet in mea praxi Iudiciaria Aud. Cam. in 4. lib. fol. 491.

MODVS PROCEDENDI ad exequutionem literarum compulsorialium.

RIMO, Compulsoriales præsententur Iudici compulsori de partibus, & petetur ab eo eas recipi, & admitti; [& ad illarum exequutionem iuxta illarum formam, & tenorem procedi, nec non decerni citationem contra partem aduersam ad dicendum contra literas compulsoriales videndum ad illarum executionem procedi, nec non deputari notarium, & nuncium locum, & horam audientiæ videndumque deferri iuramentum dd. notario. & nuncio de fideliter exercendo officium suum pro die N, proxima hora tertiarum in palatio solitę residentiæ eiusdem D. Iudicis compulsoris: qui D. Iudex compulsor visis dictis literis compulsorialibus & illarum tenore pro illarum executione deputauit notarium, & nunciū inferius nominatos, & diem locum, & horam inferius descriptos; & deinde præuiis deputationibus superius factis petatur ab eodem D. Iudice compulsore, vt committatur prius N. nuncio deputato, vt faciat diligentiam de pre-cio deputato, vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduersam in dictis literis nominatam illiusque procuratorem si qui sit in ciuitate in qua compulsoriales exequi debēt qua diligentia per nuncium facta, & illa apud acta notarii relata petatur, & obtineatur a d. iudice compulsore mandari nuncio, quod citet partem aduersam per affixionem citationis ad valuas maioris ecclesiæ loci in quo dictæ literæ exequentur.

Qua citatione executa, & in actis notarii relata compareat procurator partis petentis qui producat mandatum suæ procuræ penes acta in publicam, & authenticam formam eadem die N & hora tertiarum sub qua citatio cadit, & instet apud iudicem compulsorem, pro decreto prout in citatione.

Deferatur deinde iuramentum notario, & nuncio a iudice deputatis de fideliter exercendo eorum officium.

His peractis procurator prædictus compareat coram d. iudice compulsore, & specificet in actis notarii nomina, & cognomina notariorum, & aliarum personarum penes quas iura compulsanda repeniuntur, & insimul petat, & obtineat decerni, & concedi contra eamdem personas monitorium, vt sub poena excommunicationis, & aliis pœnis in litteris compulsorialibus contentis debeant & quilibet ipsorum debeat infra triduum proximum infrascripta iura, quę in monitorio designentur coram d. iudice compulsore apud acta notarii exhibuisse, præsentasse & dimisisse ad effectum ex illis transumptum leuandi, & transumptandi recepta ab eis competenti mercede.

Quibus iuribus exhibitis penes acta notarii præmittantur citatio contra partem aduersam, & exequatur contra eam personaliter si haberi possit sin autem contra eius legitimum procuratorem, quo non existente, seu se absentante, aut occultante exequatur per affixionem; vt supra dictum est ad dicendum contra iura producta, repetita videndumque iurare testes super illorum recognitione, & committi notario causæ receptione iuramentorum eorundem testium pro die N. proximus futura hora deputata, & postquam commissum fuerit videndum dictos testes iurare in eorum, vel notarii domibus, aut

alius vbi reperti fuerint per totum diem Mercurii prox. & quinque sequentes dies, & dandum interrogatoria quatenus illa dare intendat per totam illam diem qua iurauerint, & sequentem alias mandari examinari sine instante eodem N. principali, siue eius procuratore.

Qua executa, & relatione facta compareat procurator partis pe enti die, & hora statuti in citatione, & accusata contumacia partis aduersæ petat, & obtineat decretum, iuxta formam citationis testes indicat, & illos iurare faciat cum annotatione iuramenti vnius cuiusque testis distinctæ, & separatæ per hæc verba: N. testis pro parte d. N. inductus medio iuramento tactis scripturis iurauit ad delationem mei notarii. Et successiue lapso tempore ad dandum interrogatoria assignato parti aduersæ illos examinari faciat super dictorum iurium recognitione.

Animaduertendum, quod iura quæ producuntur sint originalia, videlicet, vel quod sit protocollum notarii rogati de illo, vel publicata ab eodem notario de illis rogato, cum alias si esset exemplum ab alio extractum non probaret etiam, quod attestaretur ex originale illud extraxisse, quia huiusmodi exemplum est nullum.

Et postquam iura recognita fuerint rursus citetur pars modo prædicto pro die, & hora deputata ad videndum mandari extrahi, seu transumptari dicta iura in processu specificata ex suis originalibus collationari faciendum, & interessendum quatenus interesse voluerit dictæ collationi faciendo, & deputari alium notarium, qui cum infrascripto notario causæ dictā collationem faciat, & super eisdem omnibus & singulis iudicis decretum, & authoritatem interponi, mandarique omnia claudi, & sigillari sigillo eiusdem D. iudicis compulsoris, ac obsignata ad Rom. curiā transmit tiinstrumentum.

Qua citatione executa, & in actis relata compareat procurator partis petentis die, & hora in citatione statutis, & accusata contumacia partis aduersę instet pro decreto iuxta formam citationis. Deinde in præsentia eiusdem iudicis compulsoris fiat collatio, seu auscultatio de huiusmodi transumpto cum originalibus, & Iudex interponat decretum, quod fuerit bene, & legitime factum, & Notarii deputati se subscribant, attestan. in eorum subscriptionibus collationasse, & auscultasse dicta transumpta, cum eorum originalibus, & inuenisse illa cū eis concordare, prout iacēt de verbo ad verbum; ideo in fidem, & testamentum præmissorum se subscribant, & & ponant eorum signum.

Modus procedendi ad executionem litterarum remissorialium.

PRimo debet fieri præsentatio per procuratorem Iudici remissoriali in eisdem literis remissorialibus nominato. Deinde per dictum procuratorem partis producentis de cuius mandato debet in actis notarii constare petatur a prædicto Iudici remissoriali dictas literas recepi, & admitti, & ad illarum executionem iuxta earum formam, & tenorem procedi nec non decerni citationem contra partem aduersam ad videndum dictas literas remissoriales, seu illarum rotulum aperiri, dicendum contra videndum ad illarum executionem procedi, & deputari notarium, & nuncium ac diem & locum ad horam audientiæ, necnon videndum deferri iuramentum notario, & nuncio de fideliter exercendo eorum officium pro diebus scilicet Lunæ, Mercurii, seu veneris si remissoria a Rota emanabit, si autem ab Auditoris Cameræ singulis diebus præterquam in honorem Dei feriatis, præterquam die Iouis, si tanquam Iudice ordinario, si vero tanquam Iudice delegato citationes fiant ad instar Rotæ, prout superius dictum est nisi in commissione apposita sit clausula procedendi singulis diebus, & horis, præterquam in honorem Dei feriatis, excepto die Iouis, vt superius dictum est hora tertiarum in domo solitæ residentiæ eiusdem D Iudicis remissorialis; Qui dominus Iudex remissorialis visis eisdem literis remissoriis ad illarum executionem procedi mandauit, & deputauit notarium, & nuncium, inferius nominatos, ac locum, & horam audientiæ, & iuramentum præscriptum eis detulit, & commisit N. nuncio deputato, vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduersam personaliter siue eius procuratores si qui sint in ciuitate in qua remissoriales exequi debent, quia diligentia facta per nuncium de personaliter

ter

ter citandum illisque non repertis facta relatione de tali diligentia petatur, & obtineatur per procuratorem partis producētis mandari nuncio, quod citet partem aduersam, seu eius procuratorem domi si ibi domicilium habuerit, & per affixionem citationis ad valuas maioris ecclesiæ dicti loci vbi remissoriales exequentur.

Qua citatione executa, & relatione facta compareat idem procurator partis producentis pro die, & hora in citatione statutis, & accusata contumacia citatorum, non comparentium, & instet apud Iudicem remissorialem pro decreto prout in citatione continetur, quo habito, deferatur per Iudicem iuramentum notario, & nuncio deputatis de fideliter exercendo eorum officium quod iuramentum in actis describatur.

Postmodum vero, petatur, & obtineatur à Iudice remissoriali decerni monitorium contra testes in actis nominatos, quorum nomina, & cognomina describantur, vt sub pœnis in literis remissorialibus contentis debeant, & quilibet ipsorum debeat infra triduum iuramentum de veritate dicenda in huiusmodi causa præstitisse, & successisse se examini subiecisse, quod monitorium exequatur per nuncium contra singulos testes examinandos.

Deinde citetur pars aduersa sub hac forma, videlicet, ac dicendum contra articulos in rotulo remissoriæ descriptos videndumque iurare testes tam super illis, quam tota causa, & committi notario receptionem iuramentorum eorundem testium pro certis die, & hora deputatis, & postquam commissum fuerit videndum illos iurare in eorum, vel notarij domibus, aut vbi commodè reperti fuerint per totam illam, & decem sequentes dies, & ad dandum interrogatoria si quæ dare voluerit per totam illam, & sequentem dies, & intimetur eidem qualiter nomina, & cognomina testium, ac materiæ super quibus examinari debent sunt in actis notarii specificata; & testes examinabuntur singuli diebus, & horis. Instan. *N.* principali, siue eius procuratore.

Qua citatione executa per nuncium deputatũ personaliter, si fieri poterit, sin autem domi dimissa copia quatenus pars aduersa ibi domicilium habeat vbi remissoria est exequenda, & per affixionem ad valuas maioris Ecclesiæ dicti loci, & relatione per nuncium facta compareat procurator partis producentis die, & hora, ac loco in citatione statutis, & assignatis, & accuset contumaciam partis aduersæ qui petat, & obtineat decretum iuxta tenorem supradictæ citationis.

Quo decreto facto procurator partis producentis indicat testes in actis specificatos, & faciat illos iurare, & describatur per notarium iuramentum vniuscuiusque eorum distinctè, ac separatim cũ annotatione diei qua præstabitur iuramentum in hæc verba. videlicet, N. testis pro parte D. N. inductus medio eius iuramento tactis scripturis iurauit ad delationem mei notarij de veritate dicenda tam super articulis partis producentis, quam tota causa, & deinde lapso tempore parti aduersæ assignato ad dandum interrogatoria examinentur illi interrogentur iuxta interrogatoria, & deinde super articulis partis producentis iuxta formam remissoriæ, & deinde deueniatur ad examen testium, scilicet vniuscuiusq; post alterum scilicet separatim redden. rationem in sua dispositione, & alias iuxta prudentiam examinantis.

Et vlterius si aliqua de contentis in dictis articulis probari poterint mediantibus scripturis, & instrumentis, quo casu procurator partis producentis compareat coram iudice remissoriali, & nominet personas, seu notarios rogatos de dictis scripturis, & instrumentis, & pœnes quas illa reperiuntur, & peteat, & obtineat decerni contra eas monitorium, vt sub pœnis in literis remissorialibus contentis debeant, & quilibet ipsorum debeat infra triduum proximum dicta iura, seu instrumenta, quæ in monitorio, seu præcepto specificentur coram eodem D. Iudice apud acta notarij exhibuisse, pręsentasse, & dimisisse ad effectum illa transumptandi.

Quibus iuribus penes acta notarij exhibitis præmittatur citatio cõtra partem aduersam ad dicendum contra iura producta, & repetita, videndumq; iurare testes super illorum recognitione, illaq; admitti, & committi notario causæ receptionem iuramentorum testium pro certa die, & hora deputata, & postquam commissum fuerit videndum dictos testes iurare in eorum vel notarij domibus, aut alias vbi re-

perti fuerint per totam dictam diem & decem sequentes dies, & dandum interrogatoria quatenus illa dare intendat per totam illam, & sequentem diem, alias mandati examinari fine instante N. principali, siue eius procuratore.

Qua citatione per nuncium deputatum executa, vt supra dictum est, & facta illius relatione compareat procurator partis procedentis die, & hora in citatione assignatis, & accusata contumacia partis aduersæ petat, & obtineat decretum iuxta formam dictæ citationis, & testes super dicta iuriũ recognitione inducet illosq. iurare faciat, & successiue elapso termino assignato ad dandum interrogatoria illos examinare faciat super eorundem iurium recognitione.

Aduertendum erit, quod iura producta sint originalia idest, quod sit protocollum notarii rogati, vel publicata ab eodem notario de illis rogato cum alias si esset instrumentum ab alio extractum non probaret etiam, quod attestaretur ex originali ipso illud extraxisse, quia huiusmodi exemplum vitio nullitatis subiaceret.

Postquam autem iura recognita fuerint & examẽ perfectum rursus citetur pars pro certis die, & hora deputatis ad videndum mandari extrahi, & transumptari dicta iura & transumptatis, & extractis cum suis originalibus collationari, & interessendum collationi faciendę quatenus interesse voluerit alias videndum dictam collationem fieri sine eius interuentu instante N. &c.

Qua citatione executa, & relatione nuncium facta compareat procurator partis producentis pro die, & hora statutis, & accusata contumacia instet, & petat fieri decretum iuxta formam citationis, quo facto fiat collatio transumpti cum originalibus, de quo Notarius pœna acta attestetur.

Et his omnibus expeditis rursus citetur pars aduersa ad videndum mandari collationari processum, & omnia quę collationanda sunt cum propriis originalibus, & interessendum collationi fiendæ quatenus interesse voluerit, & pro dicta collatione facienda videndum deputari diem, & horam, ac alium notarium, qui cum notario causæ dictam collationem, & auscultationem faciat, & super præmissis D. Iudicis decretum, & auctoritatem interponi, mandarique omnia in rotulo includi, & inclusa sigillo Iudicis obsignari, & obsignatis ad Rom. Cur. transmitti. instante N.

Qua citatione modo præmisso executa, & illius executione relata: compareat procurator partis producentis pro die, & hora statutis, & accuset contumaciam partis aduersæ, ac petat & obtineat decretum iuxta tenorem citationis in quo mandet collationari processum cum suis originalibus pro qua collatione deputet alium notariũ sibi bene visum, vel per partem aduersam siue eius procuratorem nominatum ad singulos dies, & horas donec, & quousque perficietur huiusmodi collatio; interponẽdo super omnibus, & singulis præmissis eius decretum, & authoritatem, & mandari ea omnia claudi & causa sigillari, & obsignatis ad iudicem suum cum suis litteris quibus nuncietur litteras remissorias recepisse, & iuxta illarum ad omnia sibi ab eo demandata processisse.

Animaduertendum erit, quod pro faciliori recognitione notariorum ponatur in fine processus littera Legalitatis quæ de facili recognosci possit in curia, & deinde ad eam transmittatur.

Item animaduertendum, quod si in termino alicuius citationis non possit obtineri decretum Iudicis, vel in parte tantum obtineretur, quod iterum citetur pars ad id quod tunc obtineri non potuit à Iudice prima vice.

Sed si pars fuerit præsens, procurator parte aduersa presente faciat instantiam pro quocumque decreto, quod occurreret fieri quo casu notarius in decreto dicat partibus prę sentibus, quoniam præsentia partium sufficit pro citatione.

Item est aduertendum, quod transumptari acta, & testium depositione omnia acta, & in primis, & ante omnia in vnum corpus extrahi, & transumptari, & deinde separari omnia dicta, & depositiones testiũ & omnia simul transmitti eum subscription. notariorum faciend. vt in modo processus literarum compulsorialium scriptũ seu dictum fuit.

Modus procedendi ad executionem instrumenti subdeleg. super fructuum liquidandum.

PRimo debet præsentari instrumentum subdelegationis Iudici in eo nomina-

to,& si in eo appareat duos iudices insolidum fore nominatos poterit præsentari vni tantum Iudici arbitrio partis producẽtis, de qua præsentatione notarius debet rogari.

Deinde per eundem procuratorem cuius mandatum producatur a præfato Iudice liquidationis dictum instrumentum,seu literas recepi, & admitti & ad illius,seu illarum executionem iuxta illarum formam & tenorem procedi necnon decerni citationem contra partem aduersam ad videndum mandari concedi ad executionem dicti instrumenti liquidationis, & pro illius executione assignari statuique compe tentem terminum peremptorium pro illa facienda,necnon deputari notarium, ac nuncium, diem,locum,& horam audientiæ,& videndum deferri iuramentum notario,ac nuncio de fideliter exercendo eorum officium pro diebus Lunæ, vel Mercurii, seu Veneris; si a Rota emanauerit instrumentum,si vero ab Aud.Cam.singulis diebus præterquam in honorem Dei feriatis,& præterquam die Iouis,si tanquam Iudice ordinario si autem tanquam Iudice delegato in diebus Lunæ, seu Mercurii aut Veneris ad instar Rotæ,nisi in rescripto,seu commissione apposita sit clausula procedendi singulis diebus, & horis, quia tunc citationes præmittuntur singulis diebus præterquam in honorem Dei feriatis & præterquam in die Iouis,& superius dictum est, hora tertiarum in domo solitæ residẽtiæ eiusdem Iudicis, & iuxta dictam instantiam Iudex faciat decretum committendo nuncio quem eligit,vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduersam personaliter vel eius procuratorem si qui sit in dicto loco in quo instrumentum exequi debet.

Qua diligentia facta per nuncium si illos inuenerit personaliter citet iuxta prædictam instantiam si vero non inuenerit facta diligentia,& illa in actis notarii causæ relata petatur,& obtineatur per procuratorem partis producentis, quod citet partem aduersam siue eius procuratorem domi eorum solitæ habitationis,ac loci beneficii si sit beneficiatus,& per affixionem citationis ad valuas maioris ecclesiæ dicti loci in quo instrumentum exequetur. Qua citatione executa & in actis notarii relata compareat procurator partis producentis die, & hora statutis in citatione,& producat mandatum suum in publicam formam accuset contumaciam citatorum non comparentium, & instet penes Iudicem liquidationis pro assignari ne termini infra quem liquidatio fieri debeat,& pro decreto prout in citatione quo facta deferatur per iudicem iuramentum notario,& nuncio deputatis ab eo pro exequutione instrumentis liquidationis de fideliter exercendum officium suum.

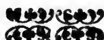
Postmodum petatur, & obtineatur ab eodem iudice decerni, & concedi monitorium,seu præceptum contra testes quorum nomina, & cognomina describantur in actis notarii quod sub poenis arbitrio iudicis designandis debeant,& quilibet ipsorum debeat intra triduum iuramentum de veritate dicenda in huiusmodi causa præstitisse,& successiue se examine subiecisse,quod exequatur per nuncium contra testes inducendos,& examinandos.

Et deinde citetur pars aduersa, seu eius procurator,ad dicendum contra articulos facto datos videndumque illos ad probandum admitti & committi notario causæ receptionem iuramentorum eorundem testium pro certis dies,& hora per d.iudicem statutis, & postquam commissum fuerit videndum illos iurare in eorum, vel notarii domibus,& vbi reperti fuerint per totam illam: & alios decem sequentes dies & dandum interrogatoria si quæ dare intendat per totam illam, & sequentem diem alias mandari examinari fine eis, & intimetur eidem qualiter nomina, & cognomina testium,ac materia super quibus examinari debent sunt in actis specificata & testes examinabuntur singulis diebus, & horis instan. d. principali siue eius procuratore.

Qua citatione,vt supra executa, & in actis relata,compareat procurator die, & hora statutis & præuia productione articulorum in contumaciam citatorum non comparentium petat,& obtineat decretum iuxta tenorem supradictæ citationis

Et quo ad reliqua seruetur forma tradita in executione literarum remissoriarum superius scripta singula singulis congrue referendo,& debitæ adaptando.

NOVA ADDITIO VINCENTII MONALDI AD FORMVLARIVM INSTRVMENTORVM SALVSTII TIBERII A CORNETO

Sponsalia per verba de præsenti contracta absque denunciationibus mediante procuratore.

Llustrissimus, & Excellentissimus Dominus Don N. Dux N procurator specialiter constitutus ab Illustrissimo Domino Don N. ad despõsandum Illustrissimam, Dominam Donnam N. filiam fel. me. N. prout de suæ procurationis mandato constat instructo celebrato, &c. exhibuit, & consignauit Reueren. D. N. Sacrorum Canonũ Doctori Archipresbytero Terrę N. literas Missiuas Illustriss. & Reuerendiss. Domini Cardinalis de Monte Episcopi Tusculani sub cuius Diœcesi directa est dicta Terra directa ipsi d Archipresbytero. Quantum vigore datur facultas d. Archipresbytero, vt celebretur matrimonium, Deo dante, contrahẽdũ inter dictos Illustrissimum D. Don N. & Illustrissimam Donnam N. priuatim in propria Cappella Domestica etiam non pręcedentibus trinis denunciationibus fieri debitis iuxta tradita a Sacro Concilio Tridentino, & alias prout latius continetur in dictis literis, quas dictus D Archipresbyter consignauit vna cum mandato procuræ prædicto mihi Vincentio Monaldo a Balneoregio notario publico retinendum hoc instrumento tenoris, &c procuratorio nomine dicti Illustrissimi D. Don N. & vigore dicti mandati procuræ, & attenta licentia, vt supra impertita a dicto Illustrissimo D Cardinale de Monte dicto D. Archipresbytero inter Missarum solemnia ad interrogationem factam a dicto D. Archipresbytero dictis Illustrissimis Don N & N. An velint se in veros, & legitimos sponsos, & coniuges accipere, & matrimonia insimul contrahere, & consumare, vtriusque mutuo consensu habito per anuli prius a dicto D. Archipresbytero benedicti digito anulari dictæ Illustrissimę D. N. immissionem desponsauit, & matrimonium

monium inter eos solemniter indixit, & constituit Quibus Illustrissimo D. Don N. procuratori dicti Illustrissimi D N. & Illustrissimæ Donnæ N post aquæ benedictæ aspersionem vtriusque sponsi dexteram manu tenens, nominibus quibus supra respectiue dixit. Ego vos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Et sicut hac Dei Commemorationi vniuersalis Sanctorum fuit matrimonium huiusmodi celebratum. Ita vniuersis Sanctis placeat intercedere apud Diuinam Maiestatē pro Illustrissimorum DD coniugum fœlici & prospero statu, Nestorea superuiuentia, & prolis augusta propagatione. Super quibus, &c.

Tenor litterarum dicti Illustrissimi D Cardinalis.

M R. mio carissimo. Volendo il Sig. Duca di N. che il matrimonio della Signora Donna N. sua sorella, col Sig. Don N. si facci priuatamente Io vi dò facoltà in virtù della presente di celebrarlo con le debite cirimonie nella Cappella domestica di S.B.o in Camera priuata. Et in quanto a le denuntie, essendo casa notoria, che trà questi Signori non interuiene impedimento alcuno, & cessando per consequenza il fine per il quale si no instituite, io le rimetto liberamente. acciò che senza tante dilationi, si venghi quanto prima all effettuatione di questo negotio. Et il Signore vi prosperi. Di Roma, &c.

Alia sponsalia per verba de præsenti.

R. D. N. Archidiaconus Cathedralis Ecclesiæ Baineoregiensis à quo, vt pa am retulit, & fidem fecit, fuit in dicta Cathedrali Ecclesia tribus diebus continuis festiuis, inter Missarum solemnia iuxta dispositionem Sacri Concilij Tridentini publicatum Matrimonium Deo dante contrahendum inter D.N. & N Ciues Balneoregienses & nullum fuisse impedimentum oppositum, quod impedire possit effectuationem dicti Matrimonij, habito sermone, vt pa. rem decet spiritualem pro admonitione ipsorum super importantia, & effectu Sacramenti Matrimonii, præuia interrogationes eis facta à dicto R.d. Archidiacono an velit se in veros legitimos sponsos, & coniuges accipere, & insimul Matrimonium contrahere per verba de præsenti Vis Volo, vtriusque consensu habito, ipse D N. per anuli prius a dicto d. Archipresbytero benedicti digito anulari dictæ d Lucretiæ commissionem ipsam desponsauit, & propterea ipse d. Archidiaconus Matrimonium inter eos solemniter indixit, & constituit. Quibus post aquæ benedictæ aspersionem, vtriusque sponsi dextera manu tenens dixit. Ego vos in Matrimonium coniugo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Eisque auctoritate qua fungitur benedictionem dedit, super quibus, &c. Actus in dicta Ecclesia sub cuius Parochia dicti sponsi degunt præsentibus, &c.

Litera familiaritatis Cardinalis.

A Lphonsus N Tituli sancti Sixti sanctę Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis Familiares nostros se in officio gerentes si contingat a nobis discedere, dignos esse censemus: vt non solum honore, verum etiam vtilitate, studio, atque gratia prosequamur. Itaque D.N Ciuis Balneoregiensis in Romana Curia causarum Patronus, in Patriam, vel quo magis ei placuerit proficisci velit, illum aliquo fauorabili beneficio decorari cupientes, Cum apud nos in Patroni, & negociorum gestoris munere inseruiuerit spatio plurium Annorum eumque bonum, fidum beneuolum, atque pręstantem probauimus, atque probemus vitæ, ac morum honestate, aliisque laudabilibus probatis, ac virtutum meritis inspectis his nostris literis apud quoscumque prout possumus commendamus, & cum nullo crimine, & vitio sit impeditus. Volumus vt muneribus, & priuilegiis nostræ domus cum accessu, & regressu guadeat, & potiatur veluti ac si in ea permaneret. Datum, &c.

Sententia absolutoria ad fauorem Gubernatoris post sindicatum.

I N nomine Domini. Amen. Nos, &c. electi, & deputati in Concilio habito in hac nostra Terra Aquipendii pro sindicatu

catu D. N. gentis a Balneoregio I. V. D. qui Gubernatoris nostrę pat iæ munere functus est, visa Inquisitione generali contra dictum D N. forma. Viso banno super suo sindicatu publicato, Visis pluribus pro clamationibus per tres dies continuos factis, termino elapso ad querelandum, & petendum in quo termino nemo comparuit ad querelādum, & petendum, & aliis videndis Christi nomine inuocato pro tribunali sedentes, & solum Deum pre oculis habentes attenta auctoritate nobis cōcessa a statutis, vt illius vigore ac aliis omni meliori modo pronunciamus, sententiamus, & declaramus dictum D N. fore, & esse penitus absoluendum, & liberandum prout absoluimus, & liberamus fideiussionemque de stando iuri & iudicatum soluendo cassamus, & pro cassa haberi volumus, & mandamus; Declarantes ipsum optime, ac laudabiliter eius officio functum esse, omnique honore, & laude dignum existere, literasque bonæ seruitutis in ampliori, ac meliori forma in eius fauorem ad perpetuam rei memoriam fieri, & expediri decernimus; & mandamus. Et ita dicimus, sententiamus, declaramus, pronunciamus, & absoluimus non solum præmisso, verum etiam omni alio meliori modo, &c.

Visitatio liminum Apostolorum.

ILlustrissimus, & Reuerēdissimus D.N. Patritius Bononiensis Episcopus Balneoregiensis, volens ex suo Pastorali officio iuxta Sanctorum Patrum, & canonum instituta, ac depositionem Bullæ felicis recordationis Sixti Papæ Quinti super modo visitandi limina Sanctorum Petri, & Pauli Apostolorum aditę iniuncta adimplere, sponte, & dicta die de mane vna mecum notario publico, ac testibus infrascriptis se contrahit ad Ecclesiam Basilicę Principis Apostolorum, illamque deuote visitauit, & præuio signo Sactæ Crucis, & aquæ benedictę aspersione, in signum veræ visitationis, genibus flexis primitus ante Cappellam Sanctissimi Corporis Christi, & deinde ante Altare, vbi quiescunt corpora Sanctorum Petri, & Pauli existens in dicta Ecclesia orat ones Deo fudit, suppliciterque orauit, dictumque Altare humiliter, ac deuote osculatus fuit, & manus adiutrices porrexit, aliaque in præmissis fieri solita, & requisita iuxta Sanctorum patrum, & Canonum instituta, & dispositionem dictę Bullæ peregit, quibus peractis dictus Reuerendissimus D Episcopus statim, & incontinenti; & recto tramite, & nulla mora interposita vna mecum notario ac testibus infrascriptis accessit ad Ecclesiam sancti Pauli quam modo, & forma prædictis visitauit super quibus, &c. Actum in dictis Ecclesiis respectiue præsentibus, &c.

Familiaritas Cardinalis.

N. S R.E Diaconus Cardinalis Dilecto nobis in Christo D. N. a Balneoregio in Romana Curia causarum patrono Dilecto nobis in Christo D. N. salutem in Domino sempiternam. Vitæ, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, & virtutum merita, quibus personam tuam familiari experientia, & fide dignorum testimonio nouemus insignitam Nos inducunt, vt te specialibus fauoribus, & gratiis prosequamur opportunis. Vt igitur beneuolentiam nostram qua personam tuam prosequemur per operis effectum sentias, & cognoscas Te ex nunc in familiarem nostrum, & Domesticum commensalem tenore præsentium gratiose recipimus cæterorumq. nostrorum familiarium numero, & consortio fauorabiliter aggregamus; volentes, vt deinceps quibuscumque priuilegiis honoribus, & fauoribus, quibus cæteri nostri familiares domestici, & continui commensales vtuntur, potiuntur, & gaudent. Tu quoque vti potiri, & guadere valeas, & ad nos in singulis tuis negotiis, in quibus senties fauorem nostrum tibi pro futurum, eum confidentia recursum habeas, nos enim ad tui honoris augumentum tamque commoditatem beneuolos reperies, atque gratiosos: Quocirca vniuersis, & singulis locorum ordinariis eorumque Vicariis in Spiritualibus, & temporalibus, Generalibus, & Gubernatoribus Locatenentibus Auditoribus, Iudicibus, potestatibus, cæterisq. Officialibus, & ministris Ecclesiis, & secularibusquacumque auctoritate, & dignitate fugentibus, & functuris Sedi Apostolicæ

licæ subiectis, & alios ad quos præsentes nostre peruenerint requirimus, & hortamus & in Domino attente rogamus, quatenus te intuitu nostro per eorum terras, & loca quæcunque ire, & redire morari, pernoctare, ac residentiam facere, & arma quæcunq exceptis prohibitis in Motu proprio sel. rec. P j Papæ V cum duobus famulis deferre libere licite, ac sine aliquo impedimento molestia, vel perturbatione reali, vel personali permittant. Tibique de Saluo conductu, & itineris securitate, si opus fuerit, prouideant. Quos Nobis in hoc morem gerere confidimus in similibus, & maioribus operam nostram propriam offerimus In quorum, &c. Datum, &c.

Alia familiaritas.

Noi N. per la diuina misericordia del Titolo di S. Nicola in Carcere Cardinale di S. Romana Chiesa.

HAbbiamo conosciuto sempre tanta prontezza, e volontà della persona del Sig. N. da Oruieto verso di noi, e le cose di nostro seruitio. Che volendogli mostrare qualche segno di corrispondente affettione, che li portiamo in virtù della presente connumeramo tra nostri seruitori famiiliari detto Sig N e suoi figlioli. Volendo che godino tutti quei priuilegi, essentioni, prerogatiue e comodità, che godono i Gētil huomini cōmensali, che attualmente assistono al nostro proprio seruitio. E particolarmēte, che detto Sig. N. e figlioli cō due seruitori per ciascuno possino portare l'istesse armi per tutto lo stato Ecclesiastico, che possano portare l'istessi familiari. Concedendone a loro tale licenza in ogni modo a noi possibile, sperando che li Signori officiali, ministri di detto Stato per ciò non li molestaranno, di che il preghiamo con ogni affetto. In quorum &c.

Locatio in emphytheusim in perpetuum ad effectum fabricandi.

ADmodum Illustr. & Reuerendissimus D. N. Vtriusque Signaturæ Sanctissimi D. N. Papæ Referend. Vice, & Nom. Adm. Illustr. & Excell. D N filii bon. mem. N. Rom an. Ciuis eius Germani fratris pro quo de rato, & ratificari faciendo præsens Instrumentum intra mensem ab hodie proximum promisit nobis Notariis bene cognitus Spōte, &c. ac omni meliori modo, &c. coram nobis Magnif. D. Constantino Bonellio Cameræ Apost. & Vincentio Monaldo Archiuii Rom. Curiæ Respectiue Notariis insolidum rogatis locauit, ac titulo simplicis, & perfectæ locationis in emphiteusim perpetuam dedit concessit & transtulit Adm. Illustr. & Adm. Reuer. D. N. Nobili Ciui Florentino præsenti, & acceptanti pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscunque situm cannarum trecentarum in circa positum in pertinentiis, & Vinea ipsius D. N. e conspectu viæ, quę tendit a dicta Vinea, ad plateam, & Ecclesiam Sanctæ Mariæ Maioris duodecim cannarum in facie dictę Vineæ, etiam per filum alterius viæ tendentis a domibus, & Viridario D. N. versus viam Montis Magnanapolis, e retro intra eandem Vineam per vigintiquinque cannas, constituens in totum dictas cannas trecentum confinantes in facie, mediante supradicta Via publica nuncupata del N. & ab aliis tribus lateribus cum eodem D. N. mediante supradicta ipsius Vinea ad habendum, &c. transferens omnia iura, omnesque actiones, &c. ponens, &c. constituens, &c. & donec, &c. constituit, &c.

Hanc autem locationem, &c dictus Reuerendissimus D. N. nomine quo supra fecit, &c. eidem D. N. præsenti, &c. pro annuo canone, & responsione perpetua scutorum quadragintaquinque ad rationem Iulii vnius cum dimidio pro qualibet canna soluendum prout dictus D. N. soluere, ac realiter, & cum effectu exbursare promisit eidem Domin. N. locari licet absen. eodem Reuerendissimo D. N. vt supra presenti, &c. quolibet Anno, & prima solutio fieri debeat. In Kalen. Mensis Nouembris proxime venturi præsentis Anni 1620. in tot iuliis, & testonibus argenteis libere, & sine aliqua exceptione mora, vel retardatione alias, &c. & sic semper quolibet Anno de semestre in semestre, & in principio cuiuslibet semestris continuare, & cum aliis pactis, capitulis, & promissionibus & conuentionibus inter ipsas partes legitima stipulatione interueniente vallatis, & firmatis, videlicet.

In

In primis conuengono dette parti, che del sudetto sito concesso in emphyteusim come sopra se ne debba far la pianta, à fin che si possi sapere la quantità giusta di detto sito, & adesso li sudetti Signori contrahenti di commun consenso deputano li Signori N. N. à far la detta pianta quale auesso l accettano, & approuano, e promettano hauer la rata parte, e ferma quale si debba fare tra vn mese prossimo, & deinde ad beneplacitum, talmente che l'instrumento non s'habbi per conditionato, ma resti nel suo vigore. & ad instanza diciascuna delle parti si possa far detta pianta, e detto Signor Emfiteota, promette pagare il canone di detto sito, conforme alla detta pianta, à ragione di baiocchi quindici per ciascuna canna di detto sito da pagarsi nelli termini espressi di sopra, e che nondimeno finito il fabricare, ò circondare detto sito di muri debba misurarsi di nuouo, e secondo tal misura pagarsi, senza però ritardarsi in tanto di canne per le dette trecento canne, fino che la misura chiarisca per l'appunto quanto sia con effetto.

Che mancando detto Signor Emfiteota e suoi heredi, & successori di pagare il canone per tre anni continui, e nel caso debb'alienare solamente il detto sito concesso, come di sotto si dirà, non osseruasse in tutto, ò in parte li patti espressi, & in qualsiuoglia modo contenuti nel presente Instrumento, & all'hora & in tutti, e singoli casi sudetti detto Signor Conduttore, suoi heredi, e succeessori cadano, e s'intendono esser caduti delle ragioni che hauessero acquistate senz' altra dichiaratione da farsi, talmente che il sudetto sito meglioramenti, & edificii s'ntendono deuoluti al detto Signor N. locatore, suoi heredi, e successroi, senza speranza di poterli mai in alcun tempo repetere, talmente che il dominio diretto insieme con l'vtile, e l'vsofrutto assieme con la proprietà tanto d'esso sito meglioramenti, & edifitii in esso in qualsiuogli modo fatti, sia consolidato, e sia lecito al detto Signor N. locatore, suoi heredi, e successori di propria auttorità e senza licenza, ò decreto di Giudice andarui, entraui, e pigliarne il possesso e preso ritenerlo senza vitio di spoglio, & attentato, e che vi prendesse lite senza seruar ordine di ragione, hauendone solamente fatta vna semplice citatione et à domi dimissa copia, a pagar il canone senza seruar ordine giudiciario.

Item, che ad effetto di succedere in detti beni emfiteotici, e meglioramenti da farsi in essi, se venisse in caso che succedessero luoghi pij Monasteri, e simili, detti luoghi pij, se hanno pagare il solito laudemio. & ogni quindici anni rinouarlo, altrimente detto proprietario, & suoi, &c. possano di propria autorità pigliarne il possesso, & inuestirne chi più gli piace; à commodo però di detti luoghi pij, quanto all'vtil dominio.

Ma in euento, che l'emfiteota commetta delitto, per il quale venisse il caso delle confiscationi de beni, non possa in alcun modo succedere il fisco, anzi per vn mese innanzi, che l'emfiteota commettesse detto delitto, ipso facto s'intenda, e sia deuoluto ad esso proprietario ad effetto poi di rendergli à figliuoli, ó altri heredi, che gli succedessero ab intestato ó al medesimo emfiteota in caso, che fosse gratiato dal Prencipe, & rehabilitato al possesso di detti beni.

Et in euento, che detto delinquente fusse aggratiato dal Prencipe se tali beni saranno in mano de'sudetti piu prossimi siano obligati restituirli al detto delinquente aggratiato, come anche se fossero in potere del locatore, quando non ci siano li sudetti prossimi sia obligato restituirli à detto delinquente aggratiato, nel qual ritornino detti beni liberamente, come prima con pagare il medemo canone di prima, e con li medemi patti, capitoli, e conuentioni contenute nel presente instrumento, e ciò possa fare l'emfiteota da per se, senza tela Giudiciaria, ma di propria autorità.

Item, che detto emfiteota debba spendere effettualmente in temine di cinque anni prossimi mille scudi di moneta in detti beni in fabrica di casa, e mancando di spendere in detto tempo li sudetti scudi mille intieramente, come s'è detto, detti beni s'intendono deuoluti al detto Sig. Proprietario, e l'Emfiteota e suoi possano essere astretti, ò far detta spesa ad ogni richiesta di detto Sig. proprietario

Che se nel cauare, che si farà in detti beni per fabricare, ò per altro fine, si trouassero, ò argento, monetato, gioie, ò pie-

tre

tre pretiose, deuano diuedersi in tre parti eguali due delle quali deuano essere di detto proprietario, e suoi; e l'altra terza di detto emfiteota & suoi,&c trouandosi altri metalli, Marmi, Statue, e Colonne, ò altra cosa siano d'esso emfiteota

Item prometterono, fatta che sarà la pianta d l sudetto terreno, consignarla à noi notarii ad effetto d'inserir'a nel presente instrumento qual pianta si douerà fare à spese communi.

Item. che se nel fare detta pianta si trouassero detti ben d'esser di magiore, ó minor quantità dell'espressa nel presente instrumento il canone suderto debba crescere, ò diminuirsi respettiuamente a proportione secondo la ragion'espressa di sop.

Item che nè detto signor N. nè suoi sudetti possino per alcun tempo per atti tra viui, ò per titolo oneroso, ò lucratiuo. nè anche per tempo breue. ò con patto di poter ritrahere, transferire 'n altri, nè in qual siuo'i modo alienare detti beni, e miglioramenti ò parte d'essi etiam minima, pigliando il te mine d alienatione nella signification sua larghissima & in maniera che c m prenda tanto l alienation volontaria, quanto la necessaria senza espresso consenso in scriptis di detto s gnor proprietario, e suoi, &c. qual consenso ancor che per altro di ragione douesse darlo essi, non siano obligati a darlo. nè meno possa esser supplito, ò dato in lor luogo da Giudice alcuno, se non concorreranno l'infrascr tte cose.

Prima, che si paghi il laudemio nell'atto del consenso a ragione di scudi due percẽto del valore delli beni, e meglioramenti da a ienarsi.

Secondo, che que lo, che acquisterà dia copia semplice almeno a detto signor proprietario, e suoi,&c. l'instrumento di detta translatione, ó vero alienatione tra vn mese dal di d'e lo instrumento.

Terzo, che la transla ione ó alienatione non alterii in alcun modo in pregiud cio di detto signor proprietario ò suoi &c la natura patti, e capito'i della presente concessione, ma che s'ntenda fatta con essi detto verbo ad verbum che nè detto emfiteota ne suoi possino mai per alcun tempo sforzare detto signor proprietario e suoi, affrancare detto canone ne meno a vedergli il diretto dominio, nè à preferir gli nella vendita, ò alienatione di detto canone ancora per la bolla super iure congrui, ò per altra dispositione che cantasse à lor fauore

Che sia tenuto l emfiteota, ò suoi, &c. à far mettere à sue spese in vna parte della facciata anteriore della fabrica da farsi in detti beni vna lapide di marmo con quell' inscrittione denotare, che detto sito sia sotto la proprietà del sudetto proprietario diretto, e stabilita, che la detta facciata non essendo posta la sudetta lapide dall' Emfiteota. possa il Signor proprietario in supplimẽto farcela mettere,& occorrendo che detto signor Emfiteota, conducesse in detto sito acqua la quale in concedersela dal padrone non gli fusse prohibito il disporne à fauor d altri in quel caso seruito che habbia à detto sign. Emfiteota, tanto nel sudetto. sito che p gli di presente dal signor N quanto in qualsiuogli altro, che potesse pigliarne per l'auenire sia tenuto gratificarne detto signor Locatore per gl' a tri suo siti.

Et promisit d ctus Reuerendissimus dominus N quo supra nomine,& cum eadem de rato promissione præsentem locationem,& concessionem in emphyteusim sibi facere iussisse,& licere,& esse, ac perpetuo fore bonam &c.& in eam tamquam talem facere toties quoties,&c consentire omnes personas,&c in totum, aut pro parte ius, aut interesse aliquam habes, seu habere prætendens, ac toties quoties emphiteotam,& suos, &c. penitus eximere ab omni lite in dicto &super dicto sito, aut aliqua illius parte, tam forsam motas, quam infuturum mouenda ad omnem solam simplicem, & extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem faciendam, & parte dicti Emphiteote, ac eius hæredem &c. omnibus dicti D. proprietarii sumptibus,& expensis alias in omnes, & singulos casus,& euentus præmissis, vel alicui præmissorum contrarios, seu inualiditatis, vel rescissionis præsentis contractus, ex quouis capite de omni & quacumque dicti situs, & terreni eu ctione generali, vniuersali,& particulari in forma iuris valida, & in vrbe consueta & ad omnia damna. &c. teneri voluit ad fauorem dicti D. Conductoris præsentis &c.

Quæ omnia,&c. de quibus,&c. quod,&c. pro quibus,&c.

Testa-

Testamentum.

APud Sanctissimum Dominum Nostrum Pontificem Maximum pro Ciuitate Ferrariæ Orator mihi Notario notissimus, asserens dudum proposuisse de bonis, & facultatibus suis disponere, & considerans huiusmodi aptatum propositum numquam maturius exequi posse, quam dum animus nulla corporis ægritudine perturbatus in viridi rationis, ac intellectus potentia libere patitur ideo deliberauit dum ipse ad præsens Dei beneficio bona corporis valetudine, solitaque mentis sanitate perfruitur concedere suum vltimum testamentum nuncupatiuum, quod de iure ciuili dicitur sine scriptis prout ex nunc condit, & ordinat modo, & forma sequen. &c.

Primum igitur supplex orauit Diuinam Maiestatem, vt quæcumque in hac vita peccauit, pro sua infinita misericordia sibi ignoscere, & animam cum primum ab hoc humano corpore fuerit soluta in cælestem portum recipere dignetur, inuocando humiliter Beatam Virginem, ac omnes Sanctos, vt ac impetrandam huiusmodi Diuinam Misericordiam, & gratiam intercedāt pro se, & suscipiant patrocinium suum.

Cadauer suum, si in patria decesserit humari voluit in sepultura paterna, sin autem in maiori Ecclesia, in qua esset desierit.

Et quia filios, nec consanguineos habet de quibus sibi necessario sit cogitandum in euentum, quem ipse D. Testator decedat absque filiis legitimis, aut naturalibus, & non alias aliter, nec alio modo, de quo expresse protestatus fuit & protastatur in omnibus, & quibuscumque bonis suis mobilibus, & stabilibus, seque mouentibus, iurisque, & actionibus, ac debitorum nominibus, ac in vniuersa hæreditate, & successione sua hæredem vniuersalem instituit esse voluit, & ore proprio nominauit N. qui teneatur saltem intra sex menses post obitum testatoris emere loca decem Montium non vacabilium Almæ Vrbis, sub nomine, & ad fauorem primogeniti N. ac primogenituræ infrascriptæ, & in emptione præscripta erogare pecunias haereditarias, quæ in promptu reperientur, aut vendere tot ex bonis supellectilibus hæreditariis, quot satis erunt pro emptione præfata.

Voluit insuper, ac mandauit dictus Testator, vt hæres, & eius successores infrascripti teneant, ac debeant ex fructibus, redditibus, & prouentibus quibuscumque dictæ hæreditatis intra quadraginta Annos proximos a die, qua dictus Testator diem clauserit extremum emisse loca ducenta Montium non vacabilium Almæ Vrbis vltra dicta decem, vt supra emenda, ita ut in totum sint loca ducentum. & decem scilicet in fine cuiuslibet ex dictis quadraginta annis loca quinque sub nomine, & fauore primogeniti ipsius Domini Hæredis, & primogenituræ infra facien. Quæ loca ducēta, & decem debeant subiacere fideicommisso & primogenituræ infra facien.

Fructus autē redditibus, & prouentus in dies decurrendi dictorum locorum Montium pro tempore emendorum, durante tempore dictorum quadraginta annorum, non possint percipi ab hærede, nec ab eius hæredibus, nisi ad effectum deponendi in Monte Pietatis Almæ Vrbis, ad effectum, & cum primum aderit tanta summa erogetur in emptionem vnius loci Montis quod fieri, ac adimpleri debeat de omnibus fructibus prædictis ac etiam de fructibus fructuum, durante dicto tempore quadraginta annorum, & hoc ad effectum, vt augeatur, & multiplicetur numerus dictorum locorum ducentorum, & decem, & cōstituatur certus annuus redditus pro, & hæredibus, & primogenituræ, vt infra facien. omnes autem, & singulæ emptiones & acquisitiones dictorum omnium, & singulorum montium fiant, ac fieri debeant ad fauorem D. Hæredes, & primogenituræ infra scriptæ, quæ subiaceant, & sint obnoxia primogenituræ, & fideicommisso infrascripto cui primogenituræ dicta omnia loca Montium ex nunc prout ex tunc, ac productum etiam, quando empta fuerit omnino applicauit cum onere fideicommissi, & sub stitutionibus infrascriptis, & ideo in quibuscūmq. litteris Patentibus desuper expediendis debeant toties quoties emptiones fieri contigerit fieri expressa mentio de primogenitura, & fideicommisso, ac declarari quod emptiones fiunt de pecuniis profectis ex introitibus hæreditariis, ac de hoc testamento die, & anno quibus celebratum fuit, & de notario, qui de illo fuit rogatus.

Finitis, autem, & completis dictis annis quadraginta cum primum se obtulerit, & præbuit occasionem emendi aliquod

quod Castrum, aut Castra iurisdictionalia debeant nedum dicta loca ducentum, & decem, verum etiam al a quæcumque loca Montium ex fructibus illorum excepta. & multiplicata vendi, & earum precium ero garii in emptionem Castri, siue Castrorum præscriptorum, & non in alium vsum, cum idonei tamen cautionibus de euicti ne Castri, aut Castrorum emendorum, & aliis clausulis &c. cautelis desuper necessariis, & opportunis. Quę emptio fieri debeat ad fauorem hæredis, ac primogenituræ infra facien. & Castrum, & siue Castra emenda subiaceant, & subiacere, ac obnoxia esse debeant primogenituræ, ac fideicommisso, ac pactis pœnis declarationibus, substitutionibus. & al is infrascriptis, & ideò mandauit, vt in emptione fiat expressa mentio quam emptio fit de pecuniis hæreditariis profecti ex precio locorum mōtium præfatorum, ac de hoc testamento die, & anno qu bus fuit celebratum, ac de Notario, qui de eo fuit rogatus.

Quoniam vere eius firma voluntas, & intentio fuit, & est vt omnino fieri debeat ac fiat emptio, & acquisitio Castri, aut Castrorum prædictorum post lapsum dictorum annorum quadraginta, ideo voluit, & interea, ac donec & quousque emptio, & acquisitio facta realiter non fuerit prohibita sit hæredi, ac successoribus preceptio fructuum dictorum locorum Montium, ac ex nunc prout ex tunc, & e cont a expresse omni meliori modo prohibuit, quos fructus interea, ac vsque ad factam emptionem præfatam, ac fructuum fructus erogare mandauit in emptionem aliorum locorum Montium in augumentum dictæ multiplicationis, modo, & forma, ac prout de aliis suprad ctis statutum fuit in omnibus & per omnia firma nihilominus lege, & ordinatione vt supra facta circa emptionem Castri, & castrorum præfatorum cui numquam derogatum esse voluit, & vult.

Ne autem executio suæ voluntatis artificiose, aut negligenter differatur expresse statuit, & mandauit, vt si hæredes, siue successores defecerint, aut fuerint morosi in emptionem Montium, ac illorum multiplicatione, & augumentatione, vt præfertur faciendo per quinquēnium cōtinuum teneatur dictus N. & successiue hæredes eius, & successores soluere N. & successiue eius hæredibus, & successoribus quibuscumq. scuta bis mille monetæ toties: quoties per quinquennium præfatum fuerit contrauentum. Quæ pœna soluta, vel non aut gratiose remissa, teneantur nihilominus hæredes, & successores sui dicta loca Montium emere, & multiplicationem præfatam omnino facere, quia sic sibi disponere placuit, & placet, & qui etiam aliter non deposuisset.

Et quia non nostrum est prouidere sinistros euentus, & casus fortuitos, qui forsan euenire, & succedere possint, quod Deus auertat, quorum causa non posset ita adimpleri dicti testatoris voluntas Ideo statuit vt a solutione dictorum scutorum bis mille, & non possit dici hæredem, & successores incidisse in commissum, immo mo a purgari possit dicto quas in casus impedimenti prouenictis expresse Incēdio bello publico præcipuè in statu, ac dominio Ferrariæ, & locis circumuicinis spatio milliarium triginta, aut innundatione & qua resultet ammissio fructuum vniuersæ hæreditatis, aut qui non ascendant ad precium locorum quinque montium annuatim, vt supra emendorum spatio quadraginta annorum, qui si ascendant, & satisfit pro emptione locorum quinque Montium omnino emi debeant pręmissis aliis quibuscunque non obstantibus.

Et insuper tractu tempori pariter euenire posset, ex diuersis infortuniis præcipue in statu, ac dominio Ferrarien. euenire solitis, aut possibilibus, vt fructus redditus, ac prouentus hæreditatis prędictae adeo diminuantur, vt non expediat emere Castrum, ac Castra iurisdictionalia. In talem casum tantummodo perfecta tamen multiplicatione præfata quam omnino fieri, & compleri statuit, & mandauit ad effectum, vt certus redditus hęredis, ac successoribus in primogenitura omnino remanere, debeat eos liberauit, ac liberatos esse voluit ab onere faciendi acquisitionem, & emptionem præfatam, & voluit eis luere de fructibus locorum Montium præfatorum, a eorum & cu usque ipsorum libitum voluntatis disponere remanentibus nihilominus semper in perpetuum & in in futurum locis Montium prodictis subiectis fideicommisso primogenituræ substitutione & deuolutioni prædilectioni, & cautelis infra specificandis, & tam in hoc, quam in purgatione moræ in

casu

casu non emptionis locorum Montium per quinquennium cōtinuum, vt supra dictum est, standum sit arbitrio, & declarationi etiam facien. ad Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Legato, & Episcopo Ferrariæ pro tempore sola facti veritate de bono, & æquo absque Iudicis obseruatione inspecta.

Et prospiciens ex experientia docet familias conseruare in earum nobilitate, ac dignitate potissimum opibus, ad diuitiis quæ si in plures partes diuidantur vtique decor, ac splendor familiarum declinare solent, & familię quantumcumque nobiles ad inopiam, ac ignobilitatem reducuntur merito cupiens bona, ac vniuersam eius hæreditatem in vna tantum persona conseruari, ac Deo dante ampliari, voluit statuit, & irreuocabiliter mandauit, vt vniuersa eius hæreditas, & bona cum locis Montium, vt supra emendis augendis, & multiplicandis, sint, & spectent, ac spectare perpetuo debeant ad dictum dominum Hæredem, vt supra institutum eius vita durante, & post ipsius D.N. mortem succedat in hæreditates, & aliis prædictis bonis, & montium locis emendis, & multiplicandis supradicti D.N. filius primogenitus si superit, sin autem aliis ex filiis natu maior dictus D. N. si extiterit alias eiusdem primogeniti, aut alterius natu maioris filius, vel ex eo nepos primogenitus, pronepos, & aliis descendentes vnus post alium de primogenito in primogenitum seruato gradu primogenituræ, & in perpetuum etiam vltra decimum, & vigesimum gradum durante linea masculina legitima, & naturali dicti D.N. vt qui primogenitus erit succedat, & primogenitus inteligatur etiam, quod vnicus esset filius.

Quod primogenito, & eius linea masculina, & descendentibus ab ea masculis non extantibus, habilibus ad succedendū, ac prolem procreandum iuxta dispositionem, & ordinationem dicti testatoris, aut extantibus, & postea quandocumque deficientibus, & extinctis, & sine extantibus, & esse religiosi, aut alias religionem profiterentur, tunc succedat secundo genitus dicti D.N. aut eius filius, vel nepos, siue pronepos, cum sua primogenitura in perpetuum, & in infinitum.

Et si nō extaret secundo genitus, vel extaret, & postea quandocunque deficeret, & pariter eius linea legitima, & naturalis extingueretur, succedat tertiogenitus, & eius descendentes masculi, & inter eos qui primogenitus erit, & illis non extantibus, siue postea extinctis, succedant alii & linea dicti D *N*. qui primogeniti erunt gradatim, & ordine successiuo vnus post alium in perpetuum, & in infinitum durante linea prædicta, & extantibus masculis legitimis, & naturalibus constante vero legitimo matrimonio, & de proprio corpore, conceptis, & natis ex stirpe, & prosapia masculina, non autem postea legitimatis, aut legitimis factis Domini Testatoris vero linea finita, ac omnino extincta succedat Ill. D N, filius D.N germanus frater, ac illius descendentes masculi, & linea masculina primogenitureę locum habente gradatim, & ordine successiuo in perpetuum, & in infinitum quemadmodum, &c, circa descendentes D.*N* dispositum fuit.

Finita vero linea D.*N*. hæreditati deuoluatur ad filios naturales, aut spuriosos nethos, & bastardos masculos quocumque genera naturalitatis, & illegitimi cohitus procreatos itaut nulla si differentia inter masculos spuriosos & cuiuscumque generis bastardorum sed omnes æqualiter admittantur ordine primogenituræ seruato cum aliis contentis in hoc testamento.

Studeant ideo, & omni curent naturalis, & alii ad dictam successionem vocati legitimationem, & habilitationem ad successionem in bonis emphyteoticis Ecclesiasticis quatenus tali legitimationem, & habilitationem opus sit, & non alias aliter, nec alio modo, quatenus vero ob huiusmodi substitutionē bastardorum, & aliorum vt supra vocatorum testamentum, & alia supra, & infra disposita integre executioni demandare non possint, aut non subsisteret, & propterea bona emphiteotica Ecclesiastica deuoluerunt talis bastardorum, & illegitimorum substitutio locum non habeant, & pro infecta habeatur, & haberi debeat.

Ad probandam in quam filiationem sola paternitatis reputatio, & appellatio sufficiat, & saluis præmissis declarauit, ac voluit intelligi habiles ad succedendum etiam si post mortem parentum adita vel non adita hæreditate etiam quibuscumque ex quauis causa, & occasione ius, aut interesse habentibus, vel habere

præ:

prætendentibus minime iudicialiter, vel extraiudicialiter requisitis, & etiam ipsis ignorantibus, & inuitis, & contradicentibus, & etiam quod sine causæ cognitione legitimati, aut dispensati forent, hortatur tamen dictus testator sic successuros vt aliquando legitimationem impetrare procurent, & quatenus opus sit, realiter impetrent a quibusuis ad id facultatem habentibus, modo forma ordire prædilectione primogenitura, ac prohibitione, & aliis qualitatibus in omnibus, & per omnia prout supra infra dictum est semper saluis, & exceptis, & inter naturaliter natos, & procreatos praeferantur, qui legitimi erunt per subsequens matrimonium quibus deficientibus, alii qui prius legitimati succedant, deinde qui naturaliter tantum procreati sint, & non legitimati in huiusmodi primogenitura cum sua legitima linea, & naturali masculina similiter de primogenito in primogenitum descendendo, repertis modo ordine prohibitione qualitatibus, & perdilectione, de quibus in præsenti testamento iura primogeniturae apparent,

Si vero plures erunt naturales sic legitimati, attendatur primogenitus, & maior natu, & sic deinde in infinitum ordine successiuo prout de aliis dictum fuit.

Vtraqua autem linea masculina dictorum D.N. vt supra extincta succedant filii masculis legitimi, & naturalis ex filiabus fœminis dicti domini N. iuxta ordinem, successionem, & primogeniturum. de qua supra fit mentio, & primo ex primogenita fœmina primogenitus masculus legitimus, & naturalis, & alias vt dicta primogenitura descendentium masculorum, & dicto D.N. iuxta eorum primogenituram ordine tamen successiuo, & sic in infinitum masculis existentibus legitimis, & naturalibus ex dictis filiabus fœminis, dicti domini N. linea directa,

Quibus deficientibus, aut non extantibus, succedant filii masculi legitimi, & naturales ex filiabus fœminis dicti D.N. iuxta ordinem successionem, ac primogenituram, de qua supra dictum est descendentibus ex filiabus fœminis dicti D.N. in omnibus, ac per omnia.

Conditione in quolibet filio masculo ex dictis filiabus orto adiecta vt quilibet ipsorum qui cum primum ad successionem dictorum bonorum hæreditatorium iuxta huius testamenti ordinem fuerit admissus, debent se in omnibus, & singulis actis tam publicis, quam priuatis cognominari facere de domo, & familia ipsius domini testatoris, & principaliter vti cognomine dicti testatoris secundario vna cum proprio cognomine, & eiusdem insignia in totum suscipere quod si non fuerit ipso iure, & ipso facta, cadat ab omni iure, & commodo huiusmodi hæreditatis, & primogeniturae, quae douoluantur ad alium filium masculum proximum ex descendentibus a filiabus fœminis domini N. qui voluerit de familia ipsius domini testatoris in actis publicis, & priuatis, vt supra dictum est cognominari, & insigni domus ipsius domini testatoris suscipere illisque vti vt sup. dictum est.

Voluit insuper, atque statuit dictus testator, quod in totum estincta linea masculina, & fœminina etiam descenden. ab illegitimis, & aliis supra vocatis possit, & valeat vltimus superstes, quam maluerit de ciuitate sibi adoptare, aut eligere in filium, qui adoptatus, siue electus ad possessionem bonorum prædictorum admitti possit post mortem sui vltimi authoris, & eiusdem adoptati, & seu eluci, & ab eo descendentes linea masculina succedat, modo, forma, ordine, prohibitione, & prædilectione, & primogenitura in omnibus, & per omnia, vt supra dictum est. Declarando post adoptionem, & seu electionem ab vltimo masculo facien. adoptatus, siue electus in omnibus suis actibus tam publicis, quam priuatis, de modo, ac familia domini testatoris nominari debet, vt de aliis supra dictum est, cuius adoptati filii legitimi, & naturales masculi per rectam lineam masculinam descendentes, & iuxta eorum primogenituram in omnibus, & per omnia succedant, vt supra proinde, ac si vere de familia haeredis primo instituti, & seu ipsius domini testatoris essent, dummodo de illa se nominent, ac nominari velle declarent, quae adoptio toties fieri possit, quoties casus eueniet, quod vnus solus masculus remaneat in domo, & familia præfati, & non alias, aliter, nec alio modo.

Et insuper ex iustissimis causis animum ipsius domini testatoris mouentibus voluit, & statuit, vt omnibus, & quibus-

eumque primogenitis, successuris in hæreditate, ac primogenitura dicti domini testatoris liceat præmissis non obstantibus ad omnes eorum beneplacitum, & absque causa expressione propria auctoritate de facto, & absque alicuius Iudicis Curiæ, aut magistratus licentia, decreto, aut mandato, & absque vitio spolii attentatorum, & alio defectu ordinem naturę commutare, ac variare & toties, quoties in perpetuum, & in futurum, quem maluerint ex suis filiis masculis legitimis, & naturalibus tam per actum publicum, quam priuata susceptures, & etiam per literas missiuas in primogenitum, & pro primogenito, nominare, appellare, eligere, ac deputare, qui sic nominatus, & deputatus, & electus succedere & ac succedere intelligatur, & succedat in dicta hæreditate, & successione, & bonis supranominatis, ac si primogenitus realiter, & cum effectu esset cum eisdem modo, ordine, prohibitione, oneribus, qualitatibus, & primogenitura ac pro dilectione de quibus supra, & in præsenti testamento fit mentio.

Declarauit etiam se sub filiorũ, ac primogenitorum, ac descendentium nemine, & appellatione, tam in conditione, quam in dispositione non intelligere de religiosis masculis, aut fœminis, qui siue quę religionem, aut Sacerdotium professi fuerint, aut sub professione intra annum integrum, & continuum in ea Religione manserit, nec comprehendere ecclesiam, aut locum pium, sed solum natos ex carnali, ac legitimo matrimonio, ac proprio corpore descendentium ab hærede, & primogenitis, & alias in omnibus, ac per omnia, vt supra dictum est.

Quoniam vero hæreditates, & bona graue detrimentum patiuntur negligentia illorum, quibus eorum cura, & administratio committitur, ve partim nihil ab occupantibus defenderint, partim ipsi magna cum animæ pernicie pendiderint vltro, distraxerintq. aut adeo sibi suisque adiudicarint, quæ sic neglecta in curia interiere, nulla sed amplius in pristinum ius suum vendicandi.

Ad prouidendum igitur, ne id accidat, ac bona conseruentur, manuteneaturque statuit expresse, vt illi ad quos temporis progressu dicta bona peruenerint teneantur, & debeant more boni, ac diligentis & accusari patris familias, prout in dies causæ occasiones, & necessitates se offerent. & nedum manutenere, sed restaurare & pro viribus aucta, ac reparata conseruare seque per publica documenta in actu adhibitionis haereditatis id omnino facturos efficaciter obligare, quin imo compelli, & cogi possint a proximiori ad illa reparandi, ab omni ruina, & ad faciendi omnia meliorамenta [illegible] necessaria ad conseruatum iuxta temporum qualitate, conditioni, ad exigentiam, vt integra illesa, & sine diminutione aliqua remaneant, & stent pleno iure in familia & in primogenitura prædicto, & insuper ne de bonorum dictę hæreditatis, identitate vllocumque tempore habitatio contingat, statuit, vt vniuersæ hæreditatis bona ab eo tempore sui obitus relicta, census, iura, actiones redditus nomina debitorum fortunæ denique, ac alia quocumque nomine nuncupata, & alia ex augumento, & multiplicatione prædicta acquirenda, & interim loca montium, vt præfertur emenda recenseantur, & singulo quatriennio, aut quinquennio *perpetuis* fortunis temporibus recognoscantur omnibusque diligentissime perquisitis singula cum eorum finibus, denomonitionibus, pertinentiis, iurisdictionibus, & adiacentiis vsibus, & egressibus, ingressibus, commoditatibus, & vsibus vniuersis ad eorum singula de iure, aut de antiqua consuetudine spectantibus, & pertinentibus in codicem, aut inuentarium referantur, idque intra sex menses ad minus a die sui obitus hęres perficiat, & præstat, cuius inuentarii exempla quatuor conficiantur, quæ vna cum hoc testamento, cuius similiter exemplaria in quatuor publicam, & authenticam formam assumptus hæres recipiet conseruentur ad perpetuam rei memoriam. Vnum scilicet in Archiuio Communitatis Ferrariæ, aliud in Catasto, seu inter scripturas breuiores Collegii Gesuitarum, aliud in Catasto Capituli Cathedralis Ecclesiæ Ferrariensis, & aliud in Catasto Fratrum Conuentus Sancti Francisci, rogans curam habentes dictorum Catastorum, & scripturarum vt id exequi dignentur.

Dictum dominum N. ac alios in dictæ suæ hæreditate successuros existimare vult eos aliquando Deo rationem reddituros negle-

neglectæ liberorum veræ, & familię indulgenter nimis, & iniuriose, ac dissolute habitæ, & propterea nos hortatur, vt liberosa prima ftetim ætate Deum vereri condoce facere. Sancto illius statu teneros adhuc animos informent, atque imbuent adolescentes factos cum ipsa ætate religionem excolant, & Christianę pietatis præceptis instituant, paci, concordięque studeant, ac statim orientibus dissidiis imperio, & auctoritati occurrant, atque alia communis vsus officia, ac præcipue viris nobilibus conuenientia eleganter obire curent, & si aliquem ex eis bellum accedere contingat non ita temere id faciat, quin ante videat an iustum illud iusteque susceptum sit studeant quæ iniustis rapinis manus abstinere, vt miles non autem latio aut crassatur dicendus, videatur. Quoties in certamina descensurus erit Deo se, vitamque ita tradat, ita destinet animo pro iustitia pugnare, vt si cadere in acie prælioque eum contigerit mortem, quamquam Dei nostra occumbat, non quia in castris inter erma, pugnasque & cędes versetur propterea debita Christiana pie acls officia intermittat, ac hæredi, & aliis in hęreditate, & augumento prædicto pro tempore successuris expressę præcepit, & mandauit, vt a delictis, & criminibus quantum humana fragilitas patietur abstineant & sanctæ Romanæ Ecclesiæ, eiusque Pontifici, & suis superioribus, obsequium, ac debitam præstent obedientiam. Quod si secus fuerint, & aliquis, aut aliqui ex eis, vel eorum filiorum, & descendentium praefatorum nunc, & pro tempore quandocumque, & quotiescumque quocumque modo commiserint aliquid delictum etiam lesę Maiestatis Diuinę, siue humanæ, quod absit, aut excessum ex quo suis bonis priuandus esset, & priuaretur, voluit, mandauit, & declarauit, & statuit, vt talis deliquens, & delinquentes toties quoties euenerit casus, quod absit tam in vno, quam in pluribus & quibuscumque in præsenti dispositione vocatis, & comprehensis, ac illius vigore in sua hæreditate, & augumento successuris acciderit, & euenerit etiam per octo dies ante cognitionem aut contingentiam delictorum, & crimine huiusmodi, & aliorum, quorum causa, & occasione bona prædicta in totum, aut pro parte confiscari, aut fisco supplicari deberent. Ipse delinquens, aut delinquentes eo ipso intelligantur, & sint priuati, & exclusi, prout ipsos ex nunc, prout ex tunc, & e contra tamquam indigni, & inhabiles hęreditate, & bonis ipsius D. Testatoris, eorumque fructibus priuat reiicit, & excludit ita vt fiscus etiam viuente delinquente nihil ex fructibus, aut commoditate vsus fructus consequi possit, nec debeat. Imò ab inde imposterum sit factus locus successori in proprietate, vt in vsufructu pro alio immediate sequente primogenito, & deinde aliis Ordine praescripto ad successionem bonorum vocatis tamquam si mors naturalis ciuiliter mortui, vel priuati euenisset etiam absque aliqua declaratione, & sententia Iudicis proferenda.

Et si dicti ciuiliter mortui, aut priuati ad ciuitatem vel pristinum statum Summi Pontificis benignitate, aut alterius auctoritatem habentis reintergrantur. Quia Dominus Testator intendit adherere benignitati, & dispositioni Principis, mandat, ut statim eo ipso, absque alia sententia & declaratione Iudicis proferenda, & absque Iudicis auctoritate, vel mandato toties quoties similes casus euenerint intelligantur pariter, & sint restituti, ac reintegrati ad prædicta bona, & iura hæreditaria, & ampliata, & multiplicata, illisque vti, & frui & illorum possessionem, etiam propria auctoritate facto, & absque alicuius Iudicis, Curię, siue Magistratus licētia decreto, aut mandato, & absque vitio spolii attentatorum, & alio defectu capere apprehendere, & retinere valeant, ac si delicta commissa, & confiscatio secuta non fuisset in omnibus, & per omnia possint & valeant, exceptis tamen fructibus medio tempore receptis, qui remaneant successoribus, qui illos percepissent, & qui huius testamenti vigore successissent, & illa medio tempore possedissent.

Præterea vt huiusmodi sua dispositione semper, & omni tempore integrum effectum sortietur, ac dicta bona cum toto illorum augumento in familia nobili Dominorum ac de primogenito in primogenitum, & in infinitum vt supra seruentur, & quia sic dicto Domino Testatori dispo. nere placuit, & placet expresse prohibuit dicto hęredi, & omnibus, & singulis eius in infuturum successoribus in perpetuum

vt non possint nec dabeant, nomine Trebellianicæ, aut Falcidiæ, siue aliquo titulo etiam dotis assignandæ, aut reddendæ, ac si aut alios ex captiuitate hostium, vel a carcere redimendi, liberandi, aut morbo curandi, siue æris alieni dissoluendi, & quacumque alia priuilegiata, & necessaria, ac viginti causa minimam partem bonorum hæreditatorium & il orum augumentum diminuens, vel alienare alienatio nis vocabulo latissime sumpto sub pœna, vt quilibet etiam de omnium quorum interest c nsensu talia faciens, vel vt facere liceat gratiam Principis etiam motu proprio per se, aut per alios impetrans, aut impetrata vel concessa vtens cadat ab omni successione locum successori relinquens, vltra quod alienatio, & obligatio irritæ sint, & nullæ, ac nullius robo, is efficaciæ, siue momēti, & has diminut ones, & quoscumque alienationes fieri omnino prohibuit, tam de bonis hæreditariis, quam de augumento præd. quæ augumenta, vt dictū est sint, & esse intelligatur iisdem cōditionibus lege primogenitura, & aliis præd. hæreditati in corpore alligata & annexa.

Eueniente autem casu necessariæ, siue vtilis alienationis bonorum hæreditariorum, siue aliorum ex augumento prędicto, aut montium locorum acquirendorum alienationem, vtiliter tamen fieri permisit precium autem exinde redigendum erogari statuit in emptionem aliorum bonorum stabilium æque, vt magis vtilium, & in hoc standum sit declarationi Illustrissimorum, & Reuerendissimorum Legati, & Episcopi pro tempore Ferrarien. & in hoc eorum conscientiam onerauit cum cautio ne de euictione fideiussorum fide & facultate idoneorum, & vltra cautiones de euictione debeant etiam remanere obligati etiam in specie itaut spealitas generalitati minime deroget, & etiam cum clausula, & effectu constituti perpetuo duraturi & numquam praescribendi ipsamet bona alienanda, cum regressu ad eadem bona in euentum cuiuscumque euictionis, quæ in totum, aut pro parte iuste, aut iniuste sequeretur super bonis emendis ex precio bonorum vendendorum. Bona autem præfata, in quibus precium prædictum fuerit erogatum eidem fideicommisso, ac primogenituræ, ac eiusdem oneribus penitus, & omnino in perpetuum subiecta sint, & in quocumque inuestimento precii bonorum in casu præd. alienandorum, debeat toties. quoties id euenerit fieri emptio pro hærede, & ad fauorem hæredis, & primogenituræ præd. & quod precium prouenit ex boni, alienatis, & fideicommisso prædicto subiectis ac de hoc Testamento d e, & anno, quibus fuit celebratū, ac de notario qui fuit de eo rogatus.

Mandauit omnino executione demandari debere quicquid ordinatum apparebit ab ipso Domino Testatore in folio, aut foliis sua manu subscriben. ac si disposit o continenda in dicto folio esset inserta in hoc Testamento.

Ordinauit vt infra hebdomadā post eius obitum celebrari debeāt missæ cētum pro salute animę suæ in altaribus priuilegiatis.

Voluit annis singulis spatio quatuor annorum incipiendorum a die obitus D Testatori dotari vnam puellam de sua Patria N. eligenda ab hærede, & earum singulis pro dote solui libras centum monetæ illarum partium.

Huius autem sui testamenti, seu vltimæ voluntatis facitorem, ac defensorem constituit, & fecit Illustrissimum, & Reuerendissimum Dominum N. rogans S.D.I. vt pro ipsius D. Testatoris S. Illustrissima D. Obseruantia hoc vltimum Officium sibi præstare ne grauetur; ac hæredi, & successoribus suis consilio, & fauore adiuuet, ac vt qua benignitate, ac fauore S.D. Illustrissima erga D. Testatorem viuentem omnibus in rebus, ac rationibus suis vsa est eandem mortuo exibere, atque vt huius sui testamenti impedimenta quæcumque tollantur gratiose prouidere dignetur.

Atque hoc dixit essem suum vltimum testamentum nuncupatiuum, & sine scriptis, quod si tamquam testamentum non subsistat iure codicillorum donationis causa mortis, ac in vim cuiuscumq; alterius voluntatis, & dispositionis valere ac aliis omni alio meliori modo valere voluit, & vult atque omnibus aliis hucusque ab ipso conditis, & factis, quas irrita fecit pręualere decreuit, atque statuit ad laudem Omnipotentis Dei eiusque Gloriosissime Genitricis semper Virginis. Super quibus, &c.

FINIS.

R.P.D.

R.P.D. VBALDO ROMANA SOCIETATIS OFFICII SCVT. MILLE DOMINI MAFFEI.

Veneris xv. Nouembris 1624.

Ominus Fuluius Maffeus inita ad sui fauorem societate scut. 1000 de An. 1622. cum officiali, & aliis obligatis, eam tépore legitimo disdixit, sed fuit oppositum, pecuniam fuisse superlucratam ob mortem Sereniss. b. m. Principis Vrbini, cuius vita fuerat per Maffeum nominata: Ideo dato dubio, an esset factus locus lucro; eoq; proposito die 4. Martij præteriti, Domini mandarunt, vt informaretur strictè super Reformatione san. me. Pauli V. Et demũ hodie ad dubium, negatiuè responderunt. Fuluius enim fundat intentionem. suam in publico Instruméto societatis, & disdicta, ex qua insurgit obligatio restituendi sortem, & quidem executiua, stante obligatione camerali, & iuramẽto, Cassad. decis. vnic n. 2 de mut. pet. Thesaur. dec. 26. n. 11. & in puncto societ. officii fuit dictũ in alia Rom. societ. officii 16. Decem. 1619 coram me. nisi tamen ostendatur, pecunias ante disdictam fuisse super lucratas quod tamen visum est sufficiéter non probari, cum in eodem instrumento legatur alia nominatione non facta, societ. fuisse initam sup periculo vitæ ipsius Fuluii vnde non potuit per mortem alterius personæ superlucrari.

Non obstat, quod intra 15. dies Fuluius nominauerit, vt dictum est, siue transtulerit periculum vitæ in personam Sereniss. Principis Vrbini, qui obijt de anno 1623. & sic ante disdictam: quia fuit responsum in hac trãslatione non fuisse seruatam formam pręscriptam in Reformatione S. me. Pauli V. in titulo de Notarijs Tribunalium Vrbis in vers. Disdictam, & vers. Idemque tam in nominatione, & translatione periculi vitæ, certum est requiri eandem formam, quæ in pręcedenti capitulo requiritur circa disdictam, vt probat illa particula; idemq. seruetur, &c. Bald. cons. 94. nu. 2. lib. 3. Menoch. cons. 130. n. 7. lib. 2. & dictio illa, vt supra, ibi, & per Not. vt sup. fuerint annotatæ, quæ dictio est repetitiua præcedentium Bart. in l. 1. §. Hoc edicto in fin. ff. de postul. Rot. decis. 319. n. 6. part. 1. recen,

Sed reformatio circa disdictam in pręcedenti capitulo mandat Not. vt teneantur disdictam, seu intimationem, non solum in manuali registrare, sed etiam in margine instrumenti societ. annotare his verbis die tali disdicta, & die tali reproducta, ideò dum subditur idem seruan. esse in nominatione, necnon, & in translatione periculi vitę, quæ nõ suffragentur, nec cuiquã prosint, nisi parti intra tempus ad nominandũ, vel transferen. intimatę, & per Not. vt sup. fuerint annotatæ, sequitur, vt etiam nominatio, & translatio debeat intimari, & per No. in margine instrumenti annotari, & in manuali registrari. Quare cum in hoc casu nominatio, seu trãslatio super periculo vitæ d. principis, non fuerit intimata, nec registrata in Manuali Not. nec annotata in margine instrumenti, videtur ob non seruatam formam d reformationi translatio fuisse nulla, ac si facta non fuisset, prout in puncto fuit resolutum in alia Rom. societ. officii 5. Decem. 1619 coram R. P. D. meo Remboldo, quæ est dec. 71. post tract. Modern. de societ. offic. vbi etiam fuit ostensum, prædicta fuisse constituta pro forma, & latius hic deducitur per informantes, qua non seruata, actus corruit, l. Cum hi. §. si prætor, ff. de transact. Surd. dec. 264. n. 8 & cons. 318. n. 10 Ro. dec. 15 n. 3. p. 2. recét

Nec videbatur obstare responsio, & distinctio data ex aduerso, quod constitutio in vers. Idemq. non loquatur in nominatione, quæ fit tempore instrumenti, vel in ipso instrumento, qualis videtur esse ista nominatio periculi vitæ præd. Principis, quę fuit facta vigore instrumenti sciet. intra 15. dies, sed loquatur in illa nominatione quæ sit etiam propria translatio periculo vitæ, vt primum periculum erat in persona Titii, postea ex facultatę reseruata danti pecunias, transferatur periculum in personam Męuii, hæc enim propriè est nominatio, & translatio simul de persona Titii. & hoc suadent verba Constitutionis, ibi, in nominatione, necnon, & in translatione, quasi vtrumque, debeat concurrere, vt sit locus Constitutioni, videlicet nomina-

 tio;

tio,& translatio, vt in exẽplo allegato, sed hic nõ est casus noster: Quia Princeps Vrbini fuit nominatus intra 15. dies, licet non in ipso instrumento, sed nulla interueniente translatione, cum antea nullus alius fuisset nominatus, & proinde verba Constitutionis non videntur applicari, sicuti etiam diuersa videtur ratio, cum primo casu, quãdo nominatio fit in corpore instrumenti, præsentibus partibus nulla possit considerari fraus, secus quando ex internallo fit translatio periculi vitæ de vna persona in alteram, tũc enim propter facilitatem fraudis debet translatio parti intimari, & alia concurrere requisita in Constitutione, hęc inquam non obstant, quia in primis non sumus in casu, in quo nominatio fuerit facta in ipso instrumento, & cum presentia partium, tunc enim esset indubitatum, non requiri intimationem, sed hic fuit facta nominatio post decem dies, à die contractæ societ. & parte absente, quo casu viget eadem plane ratio, vt debeat intimari parti, vt sciat societ non stare amplius sub periculo vitæ dantis pecuniam, sed personæ nominatæ, & ideo necesse fuit prouidere huic casui, in quo adest simplex nominatio etiam sine translatione, & hoc suadẽt verba ipsa, bi, in nominatione, nec non, & in translatione quæ dictio, necnon resoluitur in copulam Ro.dec.668.n.1.par 2.recent: & hic additur etiam copula, & quæ solet poni inter diuersa, glos. in rubr. ff de iur. & fact. ignor. Paris. cons. 39. n. 14 lib. 1.

Non obstat, quod Officialis eadem die habita notitia dictæ nominationis eam acceptauerit, & prędicta forma videatur introducta ad effectum deducen. ad notitiam parti nominationem, quia posito, quid intimatio, annotatio & registratio sint de forma non sufficit scientia eius, cui debuit intimari Seraph. dec 1474 n.3.& dec. 158.n. 9. post tract Modern. de censib. immo forma nec potest remitti de consensu partiũ, Surd. dec. 268. n 8. & 9. cum aliis per Modern. discept. forens. cap 691. n 9. & in d. dec 71. n 7. post tract. societ. officii neq; potest suppleri per æquipollens Bale. in l. 1. n. 2. ff. de lib. & posth. cum aliis per Rota dec 691. n. 2. par. 1. recent vltra, ꝙ in omnem euentum prædictæ partis notitia non potest supplere registrationem, & alia requisita constitutionis dato, quod suppleret defectum intimationis, & tamen forma est indiuidua Dec. cons. 532. num. 5. Rot. decis 30. num. 3. par. 1. recen.

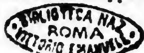
Non obstat, quod constitutio loquatur, quando iudicialiter agitur inter partes per viam disdictæ, & intimationis, non autem prohibeat procedi extraiudicialiter mutuo partium consensu ad nominationem; quia respondebatur, mutuum istum consẽsum non fuisse contemporaneum, cum Masseus nominauerit personam Principis die 13 Maii, Antonius vero Officialis postea superuenerit, & asserens se habuisse informationem de dicta nominatiione illi consensit, & extra casum nominationis eodem contextu, & in eodem instrumento, cum præsentia partium, omnino seruan. esse dicta Constitutio, qua cauetur, vt nominatio parti non intimata non suffragetur, & cum Constutio non destinguat de nominatione iudiciali, vel extraiudiciali, nec nos distinguere debemus, l de pretio, ff. de publican. cum alii per Surd. cõs. 426 n. 24. & seq. lib. 3. vltra quod nominatio semper fit extraiudicialiter coram Not. & testib. sed intimatio fit iudicialiter apud acta.

Non obstat dec. Rom societ. 7. Nouem. 1614. coram R.P.D. Verospio, quia loquit in disdicta mutuo partium consensu facta quæ non eget intimatione quod, & admitti posset in nominatione in eod. instrumen. facta accedẽ cõsensu partiũ vnico cõtextu & momẽto tẽporis vt dict. est secus in actu separato, & distincto ab instrum. & absẽte parte prout, hic factũ fuit, vltraq; quæ in ea deci. dicunt circa disdicta patiunt difficultatẽ in nominatione & translatione in quibus est apposita clausula vt nõ suffragent, nec cuiq̃ possint nisi parti intim. quæ verba vident inducere annullationẽ actus aliter gesti, vt bene fuit põderatũ in alia Rõ. societ off corã D. Rẽboldo sup. alleg. pro Fulnio:

Obseruantia allegata non facien. intimationem est ęquiuoca cum dentur plura instrumen. intimationum, & præualere debet quæ habet pro se assistẽ. Constit. nec valet dicere, ꝙ non sit vsu recepta quoad intimationẽ, vt per Moder. discep. forens. c. 516. n. 4. qui astan. publicatione prę sumit vsu recepta Rot. dec. 30. n. 5. p 1. recen & contrarius prætensus vsus nihil operat sine consẽsu, & positiua scientia Papæ, de qua hic nõ docetur, Rot. in Rom. Concordiæ coram R.P.D. Caualerio, quæ sunt dec. 197. n 3. & 4. 213. n. 2. & dec. 221. n. 4. p 1. recent. & rursus Rot. dec. 356 num. 7. ead. par. 1.

Et ita fuit decisũ, vtraq. parte informãte.

FINIS.

INDEX LOCVPLETISSIMVS TAM CAPITVLORVM, ET FORMVLARVM INSTRVMENTORVM QVAM MATERIARVM, ET RERVM NOTATV DIGNARVM.

QVÆ CIRCA INTELLECTVM CLAVSVLARVM, CONTRACTVVM, ET vltimarum voluntatum, & eorum requisita, quæ in hoc artis Notariæ libro continetur.

A

C

Fa.

de

E

contra

Salis

S

T

scribere

in

FINIS.

